

FRANK
HERBERT

KAPITOL
DINA

Frank Herbert – Kapitol Dina

FRANK
HERBERT

KAPITOL
DINA

Frank Herbert – Kapitól Dina

1.

Svatko tko želi ponoviti prošlost, morao bi upravljati nastavom povijesti kao predmeta.

Kodeks Bene Gesserita

Čim je novorođenče-gola napustilo prvu benegesseritsku axolotl posudu, Vrhovna majka Darwi Odrade priredila je malu proslavu u svojoj blagovaonici na zadnjem katu Središnjice. Bilo je tek svanulo pa su preostale dvije članice njezinog vijeća – Tamalane i Bellonda – mrzovoljno prihvatile taj poziv, unatoč tome što je Odrade zapovjedila da im doručak pripremi njezin osobni kuhar.

“Naposljetku, nema svaka žena mogućnost biti nazočna rođenju vlastitog oca”, našalila se Odrade kad su joj te dvije gošće prigovorile da su prezauzete ‘da bi si mogle dopustiti gubljenje vremena na bezvezarije?’

S čim se samo starija Tamalane nijemo suglasila.

Bellondine punašne crte lica ostale su bezizražajne, što je kod nje često odgovaralo mrgođenju.

Zar je moguće, pitala se Odrade, da Bell još uvijek ne uspijeva preboljeti odbojnost prema djelomičnoj raskoši okoline Vrhovne majke? Odradine odaje krasile su posebne oznake njezinog istaknutog položaja, ali je ta posebnost više ukazivala na njezine dužnosti nego na bilo kakvu nadređenost u odnosu na ostale sestre. Tako joj je omanja blagovaonica omogućavala savjetovanja sa suradnicama i tijekom obroka.

Bellonda se vrpaljila lijevo i desno, očito jedva čekajući da ode odavde. Odrade je uložila mnogo napora, nažalost bez uspjeha, za probijanje Bellondine hladne, nepristupačne školjke preostale iz prošlih vremena.

“Čudan je osjećaj držati to djetesce u naručju i pomisliti: **To je moj otac.**”, reče Odrade.

“Ponavljaj se”, progovori Bellonda iz dubine utrobe; glas joj je bio gotovo bariton i tutnjao je kao da joj svaka riječ izaziva lošu probavu.

Jasno, shvaćala je Odradin suhi humor. Stari bashar Miles Teg je doista bio otac Vrhovne majke. Odrade je osobno skupila stanice (zaparavši mu kožu noktima) da bi uzgojila ovog novog golu, kao dio prastarog ‘plana mogućnosti’ – ako ikada uspiju izraditi kopiju tleilaxovih axolotl posuda. Međutim, Bellonda bi radije pristala na progon iz Bene Gesserita nego bi se suglasila s Odradinom tvrdnjom da se radi o opremi od životne važnosti za Sestrinstvo.

“Mislim da je to u ovakvim vremenima naivno”, reče Bellonda.

“One luđakinje nas progone namjeravajući nas uništiti, a tebi je do slavlja.”

Ulažući određeni napor, Odrade tiho odgovori: “Ako nas Uvažene Priležnice zateknu nespremne, možda će to biti baš zato što nismo uspjele održati visoki moral.”

Bellondin netremičan pogled ravno u Odradine oči nosio je suzdržanu optužbu; **Te užasne žene već su uništile šesnaest naših planeta!**

Odrade je znala da nije ispravno razmišljati o tim planetima kao o benegesseritskom posjedu. Labavo organizirana konfederacija planetarnih vlada nakon Vremena gladi i Raspršenja uglavnom je ovisila o Sestrinstvu – zbog za život važnih službi i sigurnog sustava komuniciranja koje je Sestrinstvo osiguravalo. Međutim, i dalje su postojale stare frakcije – CHOAM, Svemirski ceh, Tleilaxi, pojedinačni ogranci svećenstva Podijeljenog boga pa čak i šizmatske skupine i savezi Ribogovornica. Podijeljeni bog je kao naslijeđe ostavio

čovječanstvu podijeljeno carstvo. Međutim, sve su te skupine odjednom zbile redove pred silovitim naletima Uvažениh Priležnica dospjelih iz Raspršenja. Bene Gesserit – koji se pridržavao najvećeg dijela svojih starih nazora – bio je, prirodno, glavni cilj napada.

Bellondine misli nikada nisu skretale dalje od prijete koje su predstavljale Uvažene Priležnice. Bila je to slabost koju je Odrade znala i prihvaćala. Odrade se s vremena na vrijeme dvoumila treba li zamijeniti Bellondu; no, iako su u ovom trenutku čak i u Bene Gesseritu postojale frakcije, nitko nije mogao osporiti da je Bellonda vrhunski organizator. Arhiva nikad nije bolje funkcionirala nego sada kad njome rukovodi Bellonda.

Kao što je i ranije često činila, Bellonda je i sada bez nagovora uspijevala usmjeriti pažnju Vrhovne majke na te žene-lovce koje su ih progonile divljačkom ustrajnošću. To je nedvojbeno kvarilo Odradino raspoloženje tihog uspjeha koje je priželjkivala ovog jutra.

Prisilila se razmišljati o novom goli: Teg! Bude li im uspjelo vratiti njegova prvobitna sjećanja, Sestrinstvo će opet imati najboljeg bashara kojeg su ikada imali. Bashara-mentata! Vojnog genija čija su junaštva već postala dio mita o Starom carstvu.

Međutim, može li jedan sam čovjek, pa makar to bio čak i Teg, biti odlučujući u borbi protiv tih žena koje su se vraćale iz Raspršenja?

Kakvim god bogovima bile posvećene, Uvažene Priležnice nas ne smiju pronaći! Ne još!

Teg je skrivao previše uznemirujućih nepoznanica i mogućnosti. Tajanstvenost je okruživala razdoblje prije njegove smrti na pustinjском planetu. ***Na Gammuu je morao učiniti nešto što je potaknulo neobuzdanu žestinu Uvažениh Priležnica. Njegov samoubilački ostanak na Arrakisu nije mogao sam po sebi biti razlogom ovakvog berserk odgovora.*** O njegovim zadnjim danima na

Gammuu kolale su neobične glasine. Mogao se kretati brzinom neuhvatljivom ljudskom oku! Je li to doista uspio? Još jedan primjer neiscrpnih moći atreidskih gena? Mutacija? Ili samo nadgradnja mita o Tegu? Sestrinstvo je to moralo saznati što je moguće prije.

Neka akolitkinja donijela je tri doručka, što su sestre brzo pojele kao da su željele što prije završiti ovaj prekid, smatrajući svaki gubitak vremena opasnim.

Čim su joj gošće otišle, Odrade je još neko vrijeme proživljavala šok pojačan Bellondinim neizgovorenim strahovima.

A moji strahovi?

Ona ustane i ode do širokog prozora koji je gledao preko nižih krovova na dio lijeha s orhidejama i livadu oko Središnjice. Proljeće je bilo u punom zamahu pa su se na voćkama počinjali nazirati budući plodovi. ***Ponovno rođenje. Danas je rođen novi Teg!*** Međutim, tu pomisao nisu pratili nikakvi uzvišeni osjećaji. Obično bi je ta spoznaja okrijepila, ali jutros se to nije dogodilo.

Koje su moje stvarne snage? Čime zapravo raspolazem?

Sredstva kojima je raspolagala svaka Vrhovna majka bila su izvanredna: duboka odanost svih u njezinoj službi, vojne snage pod zapovjedništvom bashara školovanog kod Tega (u tom trenutku daleko odavde, sa značajnim dijelom vojske koja je štitila školski planet Lampadas), obrtnici i tehničari, uhode i agenti diljem starog carstva, bezbrojni radnici koji su odlučili štititi Sestrinstvo od Uvaženih Priležnica, i sve časne majke sa svojim Drugim sjećanjima koja su sezala do samog iskona života.

Odrade je bez lažnog ponosa znala da predstavlja sam vrh onog najjačeg kod neke časne majke. Ako joj njezina vlastita sjećanja ne bi osigurala potrebne podatke, imala je oko sebe mnoge koje su mogle ispuniti te pukotine. Također je imala i strojne banke podataka – iako je bila potpuno svjesna svog urođenog nepovjerenja prema njima. ***Zar***

nisu i oni proizvod ljudskih ruku? Prepustimo onda ljudima tumačenje i procjenu tih podataka.

Odrade je često padala u iskušenje želeći započeti prekopavanje po tim drugim životima koje je nosila u svom pamćenju – tim podzemnim slojevima svijesti. Možda je mogla u tim iskustvima Drugih otkriti sjajna rješenja za svoje brige. Opasno! Moglo joj se dogoditi da satima ostane izgubljena, opčinjena mnoštvom ljudskih raznolikosti. Bolje je ostaviti ta Druga sjećanja u njihovom uravnoteženom stanju, pripravne na izričit zahtjev ili poziv iz nužde. Svjesnost je bila njezin oslonac i njezin spoj s vlastitim identitetom.

Korisna je bila ona neobična mentatska metafora Duncana Idahoa:

Spoznaj samoga sebe: suoči se sa zrcalima koja prolaze svemirom prikupljajući usput nove slike – beskrajno ih zrcaleći.

Beskonačno promatraj kao konačno, poput svjesnosti koja prenosi osjećaj djelića beskonačnog.

Nikada nije čula riječi koje bi bile bliskije njezinoj neizrecivoj svijesti. Idaho je to nazivao ‘posebna složenost’. “Mi okupljamo, slažemo na hrpu i preslikavamo naše sustave reda.”

A kako nam to može pomoći protiv tih nasilnih žena koje nas progone? Kojoj grani evolucije one pripadaju? Je li evolucija samo drugo ime za Boga?

Njezine sestre bi se samo podrugljivo nasmijale takvom beskorisnom nagađanju.

Pa ipak, možda se u Drugim sjećanjima skrivao odgovor.

Uhhh, koje li napasti!

Kako li je samo očajnički žudjela poslati svoje opsjednuto Ja među identitete iz prošlosti i osjetiti draži života u tim vremenima. Iznenadan osjećaj opasnosti tog iskušenja stvori kod nje drhtavicu.

Osjetila je kako joj se Druga sjećanja okupljaju na rubu svijesti.

“Bilo je ovako!”

“Ne, prije je bilo tako!”

Kako li su samo bila pohlepna? Morao si se odlučiti i odabrati, oprezno oživljavajući prošlost. Nije li baš to bila svrha svjesnosti, sama bit postojanja?

Odabрати iz prošlosti i suočiti se sa sadašnjicom: spoznati posljedice.

Takvo je prema Bene Gesseritu bilo shvaćanje povijesti dok su u njihovim životima odzvanjale riječi drevnog Santayane: **“Oni koji se ne mogu sjetiti prošlosti osuđeni su na njezino ponavljanje.”**

I same zgrade Središnjice, najveće od svih ustanova Bene Gesserita, oslikavale su takvo razmišljanje kamo god bi Odrade svrnula pogled. Korisnost, bila je to vodilja zapovijedanja. Malo je toga, u bilo kojem školskom centru Bene Gesserita, ostalo nefunkcionalno, sačuvano zbog nostalgije: Sestrinstvu nisu trebali arheolozi. Same časne majke su bile utjelovljenje povijesti.

Polagano (mnogo sporije no obično), pogled kroz njezin visoki prozor donese joj smirenje. Oči su joj bile svjedok reda Bene Gesserita. Ali Uvažene Priležnice mogle su već sljedećeg trenutka uništiti taj red. Položaj Sestrinstva bio je daleko lošiji od onog pod Tiraninom. Mnoge odluke koje je morala donositi bile su joj mrske. Čak joj je i radna soba bila manje po volji zbog akcija koje su tu osmišljene.

Trebamo li otpisati našu tvrđavu na Palmi?

Ovaj prijedlog nalazio se u Bellondinom jutrošnjem izvješću koji ju je dočekaao na radnom stolu. Odrade mu je već namijenila potvrdnu oznaku: “Da.”

Otpisujemo je zato što napad Uvaženih Priležnica visi u zraku, a mi je nismo u mogućnosti obraniti ni evakuirati ljude.

Jedanaest stotina časnih majki, i sam bog zna koliko akolitkinja, kandidatkinja i ostalih, platit će životom ili nečim još gorim zbog te jedne riječi. Bez spominjanja svih onih običnih života koji su živjeli u sjeni Bene Gesserita.

Napetost zbog ovakvih odluka stvarala je novu vrstu umora kod Odrade. Je li to bio umor duše? A postoji li uopće duša? Uvijek bi osjetila dubok umor kad svjesnost nije mogla prodrijeti do srži problema. Umor, umor, umor.

Čak se i kod Bellonde primjećivala napetost – a Bell je bila sklona nasilju. Činilo se da je Tamalane iznad toga, ali se Odrade nije dala zavarati. Tam je zašla u doba superiornog promatranja stvarnosti, u stanje do kakvog je svim ostalim sestrama bio još dug put – ako to uopće dožive. U tom stanju ništa više nije bilo važno, osim promatranja i prosuđivanja. To se najčešće nije ni primjećivalo, osim u nestalnim izrazima lica i mrgođenju njegovih crta. Tamalane bi u zadnje vrijeme jedva ponešto rekla, a opaske su joj bile tako škrte da su djelovale gotovo apsurdno:

“Kupi još ne-brodova.”

“Uputi Sheeanu u stvar.”

“Pregledaj Idahova izvješća.”

“Upitaj Murbellu.”

Ponekad su iz nje dopirali samo nekakvi nerazgovjetni glasovi, kao da je vjerovala da je i same riječi mogu odati.

A te žene-lovci lutale su uokolo u potrazi za i najmanjim znakom koji bi im omogućio otkrivanje položaja Kapitola.

U svojim najsamotnijim mislima Odrade je zamišljala ne-brodove Uvažениh Priležnica kao gusarske brodove na beskrajnom moru između zvijezda. Na njima se nisu vijorile crne zastave s mrtvačkom glavom i iskrižanim kostima, ali zastava je ipak postojala. U njima nije

bilo ničeg romantičnog: ***Ubij i opljačkaj! Gomilaj svoje blago u krvi drugih. Crpi tu energiju i gradi ne-brodove, ubojice, na putovima podmazanim krvlju.***

A nisu shvaćale da će se i same udaviti u tom istom crvenom podmazivanju, nastave li tim putem.

Vjerojatno u tom ljudskom Raspršenju, odakle potječu

Uvažene Priležnice, žive ljudi neobuzdane, nasilne prirode, ljudi koji svoje živote potpuno posvećuju jednoj jedinoj ideji: uništi druge!

Opasan je bio svemir u kojem je takvim svjetonazorima bilo dopušteno slobodno kruženje uokolo. Civilizacije koje imalo vode računa o sebi ne dopuštaju širenje takvog ponašanja, pa čak ni mogućnost javljanja. Kad se to ipak, slučajno ili zahvaljujući spletu okolnosti, dogodi, moraju se hitno ukloniti, jer nastoje okupljati mase. Odrade se čudila zašto to Uvažene Priležnice ne shvaćaju, ili ako shvaćaju, zašto to, po svemu sudeći, zanemaruju.

“Histerije u punom cvatu”, nazvala ih je Tamalane.

“Ksenofobija”, drukčije je razmišljala Bellonda, uvijek spremna ispravljati druge kao da joj je nadzor nad arhivom osiguravao bolje spoznavanje stvarnosti.

Obje su u pravu, razmišljala je Odrade. Uvažene Priležnice ponašale su se histerično. Svi stranci bili su neprijatelji. Jedini kojima su, po svemu sudeći, vjerovali bili su muškarci koji su im spolno robovali, ali čak i njima tek do određene mjere. Naime, prema Murbellinom svjedočenju (***naša jedina zarobljena Uvažena Priležnica***), svi su neprestano provjeravani je li stega nad njima dovoljno čvrsta.

“Ponekad znaju iz čistog hira ukloniti nekoga – jednostavno kao primjer drugima,” Bile su to Murbelline riječi koje su otvarale pitanje:

Bismo li i mi trebale postati takav primjer?

“Pogledajte! To se događa onima koji nam se usuđuju

suprotstaviti.”

Murbella je jednom prigodom rekla: “Izazvale ste ih. Jednom izazvane, neće odustati sve dok vas ne unište.”

Zgaziti strance!

Rijetka izravnost. ***To im je slabost, budemo li postupile napravi način,*** pomisli Odrade.

Mržnja prema strancima vodi u apsurdne krajnosti?

Vrlo moguće.

Odrade lupi šakom po svom radnom stolu, svjesna da će njezine sestre vidjeti i zabilježiti taj postupak zato što su neprekidno pazile na ponašanje Vrhovne majke. Zatim je, za sveprisutne kom-oči i dežurne sestre iza njih, glasno izjavila:

“Nećemo sjediti skrštenih ruku i čekati u obrambenim enklavama! Postale smo debele poput Bellonde (***neka se grize zbog ovog***), misleći da smo stvorile nedodirljivo društvo i strukture za vječna vremena.”

Odrade preleti pogledom po dobro poznatoj prostoriji.

“Ovo mjesto je jedna od naših slabosti!”

Sjela je zatim za radni stol razmišljajući (podrobno!) o arhitekturi i građi zajednice. Naposljetku, to i je pravo Vrhovne majke! Zajednice Sestrinstva rijetko su nastajale nasumice. Čak i kada su preuzimale postojeće strukture, (kao što je to slučaj sa starom Harkonnenovom tvrđavom na Gammuu), rekonstruirale su ih. Bile su im potrebne zračne cijevi za dostavljanje manjih pošiljki i poruka; svjetlosne linije i projektori čvrstih zraka za prijenos šifriranih poruka. Smatrale su se vrhunskim majstoricama sigurnog komuniciranja. Akolitkinje i časne majke-kuriri (prije spremnije za smrt nego na izdaju svojih pretpostavljenih) osobno su prenosile važnije poruke. Mogla je zorno zamisliti prostor izvan ovog prozora i izvan ovog planeta – svoje mreže, nenadmašno organizirane i opremljene

ljudstvom, jer je svaka časna majka bila produžetak ostalih. Kad god se radilo o opstanku Sestrinstva, uvijek se javljala jezgra nesalomljive odanosti. Mogla se pronaći po koja grešnica (poput gospe Jessice, Tiraninova bake), ali one nisu daleko dospjele. Najveći broj potresa bio je kratkog vijeka.

A to je bio benegesseritski ideal. Slabost.

Odrade je duboko dijelila Bellondine strahove. ***Neka budem prokleta dopustim li da nešto takvo potisne sve radosti života!*** To bi značilo prepustiti se baš tome u što nas razjarene Uvažene Priležnice žele natjerati.

“Žene-lovci žele našu snagu”, reče Odrade podigavši pogled prema kom-očima na stropu. ***Poput pradavnih divljaka koji su proždimali srca svojih neprijatelja. Pa... dat ćemo im, svakako, nešto za jelo! A da to ne mogu probaviti shvatit će tek kad bude kasno!***

Osim u uvodnoj nastavi, prilagođenoj akolitkinjama i kandidatkinjama, Sestrinstvo nije pridavalo posebnu pozornost izrekama upozorenja, no Odrade je imala svoju osobnu poslovicu: ***“Netko mora mahati kosom po livadi.”*** Osmjehnula se samoj sebi, vrativši se okrijepljena poslu. Ova prostorija, ovo Sestrinstvo, bili su njezin vrt iz kojeg je trebalo ukloniti sav korov i zasijati sjeme. ***A gnojivo? Ne smijem zaboraviti gnojivo.***

2.

Kad sam odlučio povesti čovječanstvo svojom Zlatnom stazom obećao sam im lekciju koju će pamtiti i njihove kosti. Poznato mi je ponašanje kojeg se ljudi riječima odriču čak i kad ga svojim djelovanjem potvrđuju. Govore da traže sigurnost i spokoj, uvjete koje nazivaju mirom. Međutim, još dok izgovaraju te riječi, siju sjeme meteža i nasilja.

Leto II., Bog-car

Dakle, ona me naziva Paučjom kraljicom!

Velika Uvažena Priležnica zavalila se u golemu fotelju postavljenu visoko na posebnom postolju. Usahle grudi zatresoše joj se od prigušenog smijeha. ***Ona zna što će se dogoditi kad uleti u moju mrežu! Isisat ću joj i zadnju kap krvi – eto to će se dogoditi.***

Bila je to sitna žena neupadljivih crta lica na kojem su se mišići nervozno grčili. Preleti pogledom po podu svoje dvorane za prijam, prekrivenom žutim pločicama obasjanim sunčevim svjetlom. Na njemu je, vezana žicom, ničice ležala jedna benegesseritska časna majka. Zarobljenica nije pokazivala ni najmanji znak želje za borbom. Sigažica je bila izvrsno sredstvo za tu svrhu. ***Odsjekla bi joj ruke čim bi nešto pokušala!***

Prostorija u kojoj je sjedila odgovarala je Velikoj Uvaženoj Priležnici, kako zbog svojih dimenzija tako i zbog toga što je bila zabranjena drugima. Oblikom kvadrat, stranica dugih tri stotine metara, bila je sagrađena ovdje na Čvorištu za održavanje skupova Cehovih navigatora; svaki navigator bi u takvim prigodama počivao u svojoj čudovišnoj posudi. Zarobljenica na žutom podu djelovala je poput moljca izgubljenog u ovoj golemosti.

Ova slabost od žene je pokazala previše ushićenja govoreći mi kako me njezina takozvana pretpostavljena naziva!

Ali ovo jutro je ipak bilo ugodno, pomisli Velika Uvažena Priležnica – s izuzetkom spoznaje da ove vještice ne vrijedi mučiti i podvrgavati mentalnim ispitivanjima. Kako možeš mučiti nekog tko se u svakom trenutku može odlučiti za smrt? A i činile su to! A poznavale su, također, načine nadvladavanja boli. Vrlo su vješte te primitivke.

Osim toga, puna je shere. Tijelo u koje je ubrizgana ta prokleta droga toliko je propadalo da se nikakvo ispitivanje nije mogla primijeniti na odgovarajući način.

Velika Uvažena Priležnica dade znak jednoj pomoćnici. Ova gurne nogom opruženu časnu majku, a na sljedeći mig popusti stegu siga-žice, što je nesretnici omogućilo minimalne pokrete.

“Kako se zoveš, dijete?” upita Velika Uvažena Priležnica. Glas joj starački suho zaškripi, noseći prizvuk lažne dobrodušnosti.

“Zovu me Sabanda.” Glas je bio zvonak i mladalački, još nepomućen bolovima ispitivanja.

“Bi li željela vidjeti kako lovimo slabe muškarce i podčinjavamo ih?” upita Velika Uvažena Priležnica.

Sabanda je znala ispravan odgovor na ovo pitanje. Upozorili su je. “Prije bih umrla”, rekla je mirno, netremice gledajući u to staračko lice boje osušenog korijena ostavljenog predugo na suncu. Te čudne narančaste mrlje u staričinim očima – znak bijesa, kako su rekle prokuratorice.

Široka zlatnocrvena odora s likovima crnog zmaja na otvorenoj strani i crvena pletena odjeća ispod nje samo su naglašavali žgoljavo tijelo.

Velika Uvažena Priležnica ne promijeni izraz lica ni pri pomisli koja joj se uvijek nanovo vraćala kad se radilo o ovim vješticama:

Proklete bile! “Koja je bila tvoja zadaća na ovom prljavom malom planetu na kojem smo te zarobili?”

“Podučavala sam djecu.”

“Bojim se da nijedno od te djece nismo ostavili na životu.”

Zašto se sada osmjehuje? Vrijeđa me! Eto zašto! “Jesi li te svoje mlade učila obožavanju one vještice Sheeane?” upita Velika Uvažena Priležnica.

“Zašto bih ih učila obožavanju jedne sestre? Sheeani se to ne bi sviđalo.”

“Doista? Doista ne bi? Želiš li mi reći da je ona oživjela i da je poznaješ?”

“Zar poznajemo samo žive?”

Kakav li je to bio samo jasan i neustrašiv glas ove mlade vještice. Imale su izvrstan samonadzor; ali ih čak ni to nije moglo spasiti. Međutim, vrlo je čudno kako se kult Sheeane održao. Morat će ga svakako iskorijeniti – uništiti na način kako su uništavale i same vještice.

Velika Uvažena Priležnica nezatno pokrene mali prst svoje desne ruke i pomoćnica, koja je netremice čekala, pristupi zarobljenici s injekcijom u rukama. Možda će ova nova droga razvezati vještčin jezik, a možda i neće. Svejedno.

Sabandino lice se zgrči u trenutku kad joj je igla dotaknula vrat.

Nekoliko sekundi kasnije bila je mrtva. Sluge ubrzo stigoše i odnesoše njezino tijelo. Poslužit će kao hrana zarobljenim Futarima. Od tih Futara nije bilo previše koristi. U zatočeništvu se nisu razmnožavali, nisu poslušali ni najobičnije zapovijedi. Samo su nijemo, tupo sjedili i čekali.

“Gdje, krotitelji?” upitao bi poneki. Ili bi se tek kakve druge

beskorisne riječi prevalile preko njihovih humanoidnih usana. No,

Futari su ipak pružali određena zadovoljstva. Osim toga, zatočeništvo je

pokazalo da su i ranjivi. Baš kao i ove primitivne vještice. ***A skrovište tih vještica već ćemo pronaći. Pitanje je samo vremena.***

3.

Osoba koja prihvaća banalnosti i običnosti te ih prikazuje u novom svjetlu, može stvoriti užas. Mi ne želimo mijenjati naše predodžbe. Osjećamo se ugroženim zbog takvih zahtjeva. “Što je važno, već mi je poznato!” kažemo. A onda stigne taj koji mijenja i odbaci naše stare spoznaje.

Zensufi učitelj

Miles Teg je uživao igrati se u voćnjacima oko Središnjice.

Odrade ga je prvi put odvela tamo tek što je prohodao. Bilo je to jedno od njegovih najranijih aktivnih sjećanja: jedva je imao nešto više od dvije godine, a već je bio svjestan da je gola, iako nije shvaćao puno značenje te riječi.

“Ti si posebno dijete”, rekla mu je Odrade. “Uzgojili smo te iz stanica uzetih od jednog vrlo starog čovjeka.”

Iako je bio prerano sazrelo dijete, i iako su njezine riječi imale neki neodređeno uznemirujući prizvuk, tada ga je ipak više zanimalo trčanje kroz visoku ljetnu travu podno drveća.

Dok su se nizali dani provedeni u voćnjaku, on je gomilao dojmove o Odrade i ostalima koji su ga podučavali. Vrlo rano je zapazio da i Odrade jednako uživa u tim izletima kao i on.

Jednog poslijepodneva, kad mu je bilo četiri godine, rekao joj je:

“Proljeće mi je najdraže doba.”

“I meni.”

Kad je bio napunio sedam, počeo je pokazivati sjajne umne sposobnosti ravne holografskoj memoriji – što je i potaknulo Sestrinstvo da povjeri tu veliku odgovornost njegovoj prethodnoj inkarnaciji – voćnjak je odjednom vidio kao mjesto koje pobuđuje nešto duboko u

njemu.

Tada je prvi put postao svjestan svojih sjećanja, a koje nije mogao prizvati. Duboko zbunjen, okrenuo se prema Odrade, čije je obrise tek nazirao nasuprot poslijepodnevnog svjetlosti sunca, i rekao: “Ima stvari kojih se ne mogu sjetiti!”

“Jednog dana ćeš ih se sjetiti”, rekla je ona.

Nije joj mogao vidjeti lice, zasjenjeno nasuprot blještavog svjetla. Riječi su joj dopirale iz velike tame i imao je dojam kao da istodobno dolaze iz dubine njegova bića.

Te je godine počeo proučavati život bashara Milesa Tega, iz čijih stanica je začeo njegov novi život. Odrade mu je ponešto od toga objasnila, pokazujući mu nokte na prstima. “Zagrebla sam ga malo po vratu – i tako sam skupila stanice koje su sadržavale sve što nam je bilo potrebno za tvoj život.”

Te godine se u voćnjaku sve događalo intenzivno: plodovi su bili krupniji i teži, a pčele nevjerojatno marljive.

“To je zato što se dolje na jugu širi pustinja”, rekla je Odrade.

Vodila ga je za ruku dok su hodali kroz svježeg rosno jutro ispod stabala jabuka punih plodova.

Teg je zurio između stabala u smjeru juga, zaslijepljen sunčevom svjetlošću koja se odbijala od lišća. Naučio je puno toga o pustinji i vjerovao je da može osjetiti snagu njezinog utjecaja na ovo mjesto.

“Drveće može osjetiti kako mu se približava kraj”, rekla je Odrade. “Život se brže razvija kad je ugrožen.”

“Zrak je vrlo suh”, odgovorio je. “To je vjerojatno zbog širenja pustinje. Pogledaj kako je poneko lišće poprimilo smeđu boju i smežuralo se na rubovima! Ove godine morat ćemo obilno navodnjavati.”

Bilo mu je drago što mu se nije obraćala s visine. Uglavnom su razgovarali kao ravnopravne osobe. Zapazio je tu tamnu smežuranost lišća. To je bilo djelo pustinje.

Neko vrijeme su u dubini voćnjaka osluškivali ptice i kukce.

Pčele, koje su skupljale med s djeteline na obližnjem pašnjaku, doletješe ispitati uljeze, no on je bio zaštićen feromonima kao i svi koji su se slobodno kretali po Kapitolu. Prozujale su mimo njega i otišle nastaviti svoj rad na cvjetovima.

Jabuke. Odrade je pokazala prema zapadu. **Breskve.** Njegov pogled slijedio je njezin kažiprst. Tamo iza pašnjaka nazirale su se trešnje. Vidio je smolu koja se slijevala niz njihovu glatku koru. Sjemenke i mlade sadnice donijete su ovamo prvim nebrodovima prije nekih tisuću pet stotina godina, rekla je ona, i vrlo brižno posađene.

Teg si je zamišljao sliku ruku koje kopaju zemlju, nježno je zatrpavaju oko mladih sadnica, zatim prizore brižnog zalijevanja, gradnju ograda koje su zadržavale stoku na divljim pašnjacima izvan prvih plantaža i zgrada Kapitola.

Do tog trenutka već je nešto znao o divovskom crvu kojeg je Sestrinstvo donijelo s Rakisa. Smrt tog crva donijela je na svijet nova bića – pješčane pastrve. A baš su one bile uzrok širenja pustinje. Ponešto od ove predaje nalazilo se u izvješćima o njegovoj prethodnoj inkarnaciji – čovjeku kojeg su zvali ‘basharom’. Bio je to veliki vojskovođa, koji je poginuo kad su one užasne žene zvane Uvažene Priležnice uništile Rakis.

Teg je otkrio da ga takvi zapisi istodobno i očaravaju i uznemiruju. Osjetio je u sebi pukotinu, prazna mjesta gdje bi se trebala nalaziti sjećanja. Te pukotine su mu se najprije ukazale u snovima. A ponekad, kad bi tonuo u sanjarenje, nenadano su se pojavljivali i likovi.

Gotovo je mogao čuti riječi. Događalo mu se da je znao imena stvari prije nego bi mu ih netko rekao. Posebno je to vrijedilo za nazive oružja.

U njegovoj svijesti bujale su značajne stvari. Čitav ovaj planet pretvarao se u pustinju – promjena pokrenuta zato što su Uvažene Priležnice željele pobiti ove benegesseritkinje koje su ga odgajale. Časne majke koje su nadzirale njegov život često su kod njega izazivale strahopoštovanje – u tim svojim crnim odorama, stroge, s tim potpuno plavim očima bez zjenica. Ovo zadnje je posljedica uzimanja začina, objasnile su mu.

Jedino je Odrade prema njemu pokazivala nešto što bi se moglo smatrati pravom ljubavlju – a Odrade je bila vrlo važna osoba. Svi su je zvali Vrhovnom majkom; čak je i njemu zapovjedila da je tako oslovljava, osim kad bi šetali voćnjacima. Tada ju je mogao zvati majkom.

Tijekom jedne jutarnje šetnje u doba žetve – kad mu je već bilo devet godina – odmah iza trećeg uspona u jabučnjaku, došli su do plitkog udubljenja bez drveća zasađenog mnogim različitim biljkama. Odrade mu je stavila ruku na rame i povel ga do mjesta odakle su se mogli diviti pločastom kamenju u meandru staza kroz nabujalo zelenilo i sićušno cvijeće. Bila je u čudnom raspoloženju. Osjetio je to po njezinom glasu.

“Vlasništvo je zanimljiva stvar”, rekla je. “Pripada li ovaj planet nama ili mi pripadamo njemu?”

“Sviđaju mi se ovi mirisi”, odgovorio je on.

Skinula je ruku s njega u nježno ga pogurala ispred sebe.

“Posadili smo ih zbog nosa, Miles. Mirisne trave. Pažljivo ih pogledaj, a kada se vratiš u biblioteku pročitaj ponešto o njima. Oh, slobodno ih nagazi!” uzviknula je kad je opazila kako u hodu izbjegava puzavice.

Čvrsto je, desnom nogom, zakoračio na zelene vitice i udahnuo intenzivan miris.

“Posađene su da bi se po njima gazilo i da bi širile miris”, rekla je Odrade. “Prokuratorice su te učile kako ćeš izaći na kraj s nostalgijom. Jesu li ti spomenule da nostalgiju često pokrenu mirisi?”

“Da, majko.” Okrenuvši se pogledati na tragove svojih stopala, dodao je: “To je ružmarin.”

“Otkud znaš?” upitala je Odrade pomalo napeto.

Slegnuo je ramenima. “Tako, znam.”

“To bi mogla biti prvobitna sjećanja.” Glas joj je odavao zadovoljstvo. Nakon što su nastavili ići mirisnom udolinom, Odradin glas je opet postao ozbiljan. “Svaki planet ima vlastita svojstva u koja smo utisnule uzorke stare Zemlje. Ponekad je to samo skica; ali ovdje smo to značajno uspjele.”

Kleknula je i otkinula grančicu neke kiselkaste zelene biljke.

Izmrvivši je prstima, prinijela ju je nosu. “Kadulja.”

Bila je u pravu, no nije mogao reći odakle to zna.

“Osjetio sam njezin miris u hrani. Je li to nešto poput melangea?”

“Poboljšava okus, ali ne mijenja svijest”. Stajala je uspravno, onako visoka, i promatrala ga odozgo. “Dobro zapamti ovo mjesto, Miles. Svijet naših predaka je nestao, ali mi smo ovdje sačuvale dio njegovih korijena.”

Naslutio je da ga podučava o nečem važnom. Zato ju je upitao:

“Zašto se pitaš pripadamo li mi ovom planetu?”

“Moje sestre vjeruju da mi upravljamo ovom zemljom. Znaš li što je to upravitelj?”

“Je li to nešto poput Roitira, oca moga prijatelja Yorgija? Yorgi kaže da će njegova najstarija sestra jednog dana biti upraviteljica

njihovog imanja.”

“Točno. Duže smo stanovnici nekih planeta od bilo kojih drugih nama znanih ljudi, ali smo svjesne da smo samo upraviteljice.”

“Ako Kapitol nije vaše vlasništvo, čiji je onda?”

“Vjerojatno ničiji. Moje pitanje glasi: koliko smo se mi međusobno – naše Sestrinstvo i ovaj planet – uzajamno obilježili?”

Pogledao je prema njezinom licu, a onda njezine ruke. Je li i njega Kapitol ovog trenutka obilježavao?

“Većina obilježja duboko je u nama.” Uхватила ga je za ruku.

“Krenimo.” Napustili su mirisnu udolinu i popeli se do Roitorovog imanja. Hodajući, Odrade je nastavila razgovor.

“Sestrinstvo rijetko podiže botaničke vrtove. Vrtovi moraju poslužiti mnogim drugim stvarima, a ne samo nosu i očima.”

“I želudcu?”

“Da, prvenstveno tome. Vrtovi proizvode hranu. Ona udolina tamo straga obrana je za potrebe naših kuhinja.”

Osjetio je kako se njezine riječi ulijevaju u njega, popunjavajući one pukotine. Naslutio je plan za buduća stoljeća: drveće umjesto umjetnih greda za zgrade i zadržavanje voda; grmlje koje sprečava odronjavanje obala jezera i rijeka, za zaštitu gornjeg sloja tla od kiša i vjetrova, za očuvanje morske obale pa čak i stvaranje pogodnih uvjeta u vodi za mrijest riba. Drveće je, prema zamisli Bene Gesserita, također bilo važno za stvaranje hlada i pružanje skloništa, kao i zbog zanimljivih sjena koje je bacalo po travnjacima.

“Drveće i ostale biljke za sve naše simbiotske odnose”, rekla je.

“Simbiotske?” Bila je to nova riječ.

Objasnila mu je, koristeći iskustva koje je, koliko je znala, već stekao – odlazeći s ostalima brati gljive.

“Gljive rastu samo u društvu s prijateljskim korijenjem. Svaka

od njih je u simbiotskom odnosu s nekom određenom biljkom. Svaka od njih uzima ponešto što joj je neophodno od druge.”

Započela mu je opsežno pripovijedati o tome, a on je, nezainteresiran, šutnuo jedan busen trave. Istog trena je opazio kako ga promatra onim svojim uznemirenim pogledom. Učinio je nešto pogrešno. Kako je mogao zgaziti jednu stvar koja je rasla, ali ne i ostale?

“Milese! Trava sprečava da vjetar ne otpuhne gornji sloj tla i odnese ga na pogrešna mjesta, recimo na riječna dna.”

Poznat mu je bio taj ton. Prijekor. Zurio je u travu koju je ošteti. “Ove trave hrane našu stoku. Poneke među njima imaju sjemenke koje jedemo u kruhu i ostaloj hrani. Neke vrste trske su i vjetrobrani.” Znao je to. Pokušavajući je zavarati, upitao je sričući: “Vjetrobraniči?” Nije se nasmiješila i odmah je shvatio da je ispao budala pomišljajući da je može prevariti. Pokunjivši se, šutke je odslušao nastavak njezine poduke.

Kad pustinja stigne ovamo, govorila je, vinova loza sa svojim glavnim korijenjem rasprostranjenim stotinama metara niz padinu, vjerojatno će posljednja nestati. Voćnjaci će prvi umrijeti.

“Zašto moraju umrijeti?”

“Da bi ustupili mjesto važnijim oblicima života.”

“Pješčanim crvima i melangeu.”

Opazio je da joj je bilo drago što je znao za odnos između pješčanih crva i začina neophodnog za opstanak Bene Gesserita. Nije bio siguran kako se ta potreba zadovoljavala, ali je zamišljao krug: od pješčanih crva do pješčanih pastrva, od njih do melangea i ponovno natrag. A Bene Gesserit je iz tog kruga uzimao ono što mu je potrebno. Umoran od silne poduke upitao ju je: “Ako će sve to u svakom slučaju umrijeti, zašto bih onda morao ići u biblioteku i učiti njihova

imena?”

“Zato što si čovjek, a ljudi imaju duboku potrebu za razvrstavanjem i davanjem imena svemu i svačemu.”

“Zašto moramo svim tim stvarima davati imena?”

“Zato što njihovim imenovanjem te stvari prisvajamo. Shvaćamo to kao opasno vlasništvo koje može zavesti.”

Dakle, opet se vratila na ***pravo vlasništva***.

“Moja ulica, moje jezero, moj planet, moj prijatelj”, reče podrugljivo. “Moja oznaka, zauvijek. Ime koji si dao nekom mjestu ili nekoj stvari vjerojatno neće potrajati niti koliko tvoj život, osim kao izraz poštovanja prema osvajačima... ili kao zvuk kojeg ćeš se u strahu sjećati.”

“Dina”, reče.

“Brz si!”

“Uvažene Priležnice spalile su Dinu.”

“Isto će učiniti s nama otkriju li nas.”

“Ne, budem li ja vaš bashar!” Ove riječi izletjele su iz njega bez razmišljanja. Čim ih je izgovorio, osjetio je u njima neku istinu. Zapisi u biblioteci govorili su da su neprijatelji drhtali čim bi se bashar samo pojavio na bojnome polju.

Kao da je znala o čemu je razmišljao, Odrade je spremno nastavila: “Bashar Teg je, također bio dobro poznat i po stvaranju situacija u kojima bitka nije bila nužna.”

“Ali borio se protiv vaših neprijatelja!”

“Nikad ne zaboravi Dinu, Milese. Tamo je on poginuo.”

“Znam.”

“Jesu li ti proktorice već zapovjedile da proučiš Caladan?”

“Da. U povijesnim zapisima on se naziva Dan.”

“Ostavimo nazive, Milese. Imena su zanimljivi podsjetnici, ali

većina ljudi ne zna da postoje i druge povezanosti. Dosadna povijest, zar ne? Imena – pogodni pokazatelji, korisni uglavnom vrsti kojoj pripadaš!”

“Jesi li i ti moje vrste?” Bilo je to pitanje koje ga je mučilo, ali sve do ovog trenutka nije ga mogao pretočiti u riječi.

“Ti i ja smo Atreidi. Sjeti se toga kad kreneš proučavati Caladan. Kad su se vratili kroz voćnjake i preko pašnjaka na brežuljak odakle se kroz okvir grana pružao pogled na Središnjicu, Teg je promotrio administrativni kompleks i okolne plantaže s novom osjećajnošću. Sve dok su silazili stazom obrubljenom živicom i kroz nadsvođena vrata stupili u Prvu ulicu nije skidao oči s njega.

“Živi dragulj”, rekla je Odrade za Središnjicu.

Prolazeći ispod luka, podignuo je glavu i ugledao ime ulice urezano u svodu: galach u elegantnom pismu gracioznih linija, dekoracija u stilu Bene Gesserita. Sve ulice i zgrade bile su označene na jednaki način.

Osvrnuvši se oko sebe u Središnjici i ugledavši razigrani vodoskok na trgu ispred njih, kao i druge ukrasne pojedinosti, osjetio je svu dubinu ljudskog iskustva. Bene Gesserit je ovo mjesto učinio poticajnim na način koji nije mogao posve dokučiti. Stvari koje je spoznao tijekom učenja i izleta u voćnjak, jednostavne i složene stvari, opet su mu se nametale. Bila je to latentna mentatska reakcija, no on toga nije bio svjestan, osjećajući jedino da je njegovo neiscrpno sjećanje odložilo neke odnose i nanovo ih presložilo. Iznenada se zaustavio i pogledao unatrag na put kojim su došli – voćnjak je bio uokviren lukom nadsvođene ulice. Sve je bilo povezano. Kanalizacija iz Središnjice je stvarala metan i gnojivo (obilazio je biljke s proktoricom). Metan je pokretao pumpe i davao pogonsku energiju za dio rashladnog sustava.

“Što to promatraš, Milese?”

Nije znao što bi odgovorio. Međutim, sjetio se jednog jesenjeg popodneva kad ga je Odrade provozala ‘topterom iznad Središnjice kako bi mu objasnila ove odnose i omogućila mu “pogled na stanje”. Tada su to bile tek riječi, ali sada su te riječi poprimile pravo značenje. “Nastojale smo te što bolje zblížiti s tim zatvorenim ekološkim krugom”, rekla mu je Odrade u ‘topteru. Orbitalni monitori Vremenskog nadzora nadziru sve ovo i određuju pravce razvoja.”

“Zašto tako tu stojiš i gledaš onaj voćnjak, Milese?” Glas joj je bio pun zapovjednog tona, protiv kojeg nije imao obrane.

“U ornitopteru si mi rekla da je to lijepo, ali opasno.”

Samo jednom su zajedno letjeli ‘topterom. Odmah je shvatila na što cilja. “Ekološki krug.”

Okrenuo se podignuvši prema njoj pogled pun očekivanja.

“Zatvoren”, ponovila je. “Kakvo je samo iskušenje taj nagon za podizanjem visokih zidova i sprečavanja svake promjene. Usađen je duboko u ugodnom osjećaju samozadovoljstva.”

Njezine ga riječi ispune nemirom. Osjetio je da ih je čuo već ranije... na nekom drugom mjestu, od neke druge žene koja ga je držala za ruku.

“Bilo kakva zatvorenost je plodno tlo za rađanje mržnje onih koji gube korak”, rekla je. “Ona proizvodi gorku žetvu.”

Doduše ne iste riječi, ali ista pouka.

Koračao je polako uz Odrade, dok mu se dlan znojio u njezinoj ruci. “Zašto si tako šutljiv, Milese?”

“Vi ste poljoprivrednice”, rekao je naposljetku. “Zapravo je to ono čime se vi benegesseritkinje bavite.”

Odmah je shvatila što se dogodilo. Mentatsko znanje je bez njegove volje izviralalo iz njega. Bolje je za sada to ne dirati. “Tiče nas se sve što je u nekoj svezi s rastom, Milese. Vrlo si oštroumno to

zamijetio.”

Kad su se rastajali da bi ona krenula u Kulu, a on u svoje odaje u školskom dijelu Središnjice, Odrade mu je još jednom napomenula: “Reći ću tvojim proktoricama neka težište učenja više prebace na suptilnija oružja.”

Pogrešno ju je shvatio. “Već naveliko vježbam s laserskim pištoljima. Kažu da sam vrlo dobar u tome.”

“I ja sam to čula. No, postoje oružja koja ne možeš držati u rukama. Možeš ih imati jedino u svojoj svijesti.”

4.

Pravila podižu utvrde iza kojih sitne duše stvaraju tirane. To je opasno stanje u najboljim vremenima, a katastrofalno tijekom kriza.

Kodeks Bene Gesserita

Stigijanska tama u spavaćoj sobi Velike Uvažene Priležnice.

Logno, Velika Dama i viša pomoćnica Najuzvišenije ušla je po pozivu iz neosvijetljenog hodnika i ušavši u mrak stresla se od jeze. Ovi susreti u mraku užasavali su je, ali je znala da Velika Uvažena Priležnica uživa u njima. Ipak, to nije mogao biti jedini razlog tog mraka. Zar se Velika Uvažena Priležnica bojala napada? Mnoge Najuzvišenije svrgnute su u svojim posteljama. Ne... ne samo to, iako je i to moglo utjecati na izbor sredine.

Roktanje i ječanje u tami.

Neke Uvažene Priležnice su se hihotale i govorile da Velika Uvažena Priležnica poziva futare u svoj krevet. Logno je to smatrala mogućim. Ova Velika Uvažena Priležnica bila je spremna na mnoge stvari. Nije li ona spasila neka Oružja od propasti tijekom Raspršenja? Ali, futari? Sestre su znale da se futari nisu mogli podčiniti seksom. A najmanje ljudskim seksom. Možda je to bio samo način na koji su Neprijatelji postupali s Višeobličnima. Tko zna?

U spavaćoj sobi se osjećao zadržak. Logno zatvori vrata za sobom i zastane, očekujući. Velika Uvažena Priležnica nije trpjela da je se prekida u bilo čemu što je radila u okrilju mrkloga mraka. **Ali dopušta mi da je zovem Damom.**

Naposljetku se začuje još jedan huk, a zatim i glas: "Sjedni na pod, Logno, tu pokraj vrata."

Zar me doista vidi ili samo nagađa?

Logno nije imala hrabrosti provjeriti to. **Otrov. Jednog dana sredit ću je njime. Oprezna je, ali je se može zbuniti.** Iako bi se njezine sestre možda tome podrugljivo nasmijale, otrov je bio prihvaćeno oružje u nasljeđivanju vlasti... ako nasljednik ima načina i snage tu vlast i održati.

“Logno, zanimaju me oni Ixijanci s kojima si danas razgovarala. Što oni kažu o **Oružju?**”

“Ne razumiju njegovo djelovanje, Damo. Nisam rekla o čemu se radi.”

“Jasno da nisi.”

“I dalje predlažete da se **Oružje** i **Punjenje** ujedine?”

“Zar mi se rugaš, Logno?”

“Damo! Nikad ne bih nešto takvo učinila.”

“Nadam se.”

Muk. Logno shvati da obje razmišljaju o istom problemu. Samo tri stotine primjeraka **Oružja** preživjelo je propast. Svaki primjerak se mogao samo jednom upotrijebiti, i to ako se Vijeće (koji je držao **Punjenje**) složi da ih naoružaju. Velika Uvažena Priležnica je, imajući nadzor nad **Oružjem**, imala tek pola te strašne moći. **Oružje** je bez **Punjenja** jednostavno bilo mala crna cijev koja se mogla držati u ruci. Zajedno s **Punjenjem**, stvaralo je otkose smrti bez krvoprolića, unutar svog ograničenog dometa. “Višeoblični”, promrmlja kao za sebe Velika Uvažena Priležnica. Logno kimne u smjeru pomrčine odakle je dopiralo mrmljanje. **Možda me ona može vidjeti Ne znam što je još svašta spasila ili što su joj Ixijanci možda isporučili.**

A ti Višeoblični, prokleti bili zauvijek! Prouzročili su propast.

Oni i njihovi futari! Kako li su samo lako zaplijenjena sva ta **Oružja**, osim neznatne količine! Zastrašujuće moći. **Moramo se dobro naoružati prije nego se vratimo u tu bitku. Dama je u pravu.**

“Taj planet – Buzzell”, opet se javi Velika Uvažena Priležnica.

“Jesi li sigurna da nema obrane?”

“Nismo otkrili nikakvu obranu. Krijumčari kažu da nije branjena.”

“A tako je bogata soo-kamenjem.”

“Ovdje, u starom carstvu, ljudi se rijetko usuđuju napadati vještice.”

“Ne vjerujem da je tek šaka njih na tom planetu. To je klopka.”

“To je uvijek moguće, Damo.”

“Ne vjerujem krijumčarima, Logno. Zarobi ih još nekoliko i provjeri opet sve to u svezi s Buzzelom. Vještice su možda slabe, ali ne vjerujem da su glupe.”

“Da, Damo.”

“Također, reci Ixijancima da će nas strašno razočarati ne uspiju li napraviti duplikate **Oružja**.”

“Ali bez **Punjenja**, Damo...”

“Pozabavit ćemo se time kad bude vrijeme. A sada odlazi.”

Na izlasku iz sobe, Logno još začuje šišteće “Daaaa!” Čak je i pomrčina hodnika bila dobrodošla nakon one spavaće sobe pa ona požuri prema svjetlosti.

5.

Nastojimo postati poput najgorih među našim neprijateljima.

Kodeks Bene Gesserita

Opet ta vodena priviđenja!

Pretvaramo čitav ovaj prokleti planet u pustinju, a ja imam vodena priviđenja!

Odrade je sjedila u svojoj radnoj sobi okružena uobičajenim jutarnjim metežom, osjećajući kako Morsko dijete pluta na valovima koji su ga ispirali i nosili. Valovi su bili krvave boje. Njezino Morsko dijete pretkazivalo je krvava vremena.

Znala je odakle potječu takva priviđenja: iz doba prije nego što su je časne majke uzele pod svoje okrilje i zavladaile njezinim životom; djetinjstvo u prekrasnoj kući na morskoj obali na Gammuu. Usprkos trenutnim brigama nije mogla suspregnuti osmijeh. Kamenice koje joj je pripremao otac; jelo koje je i danas najviše voljela.

Izleti na more bili su ono čega se najbolje sjećala iz djetinjstva.

Nešto povezano s plutanjem obraćalo se najdubljim slojevima njezine svijesti. Podizanje i spuštanje valova, doživljaj neograničenih obzora, neobična nova mjesta odmah iza zakrivljenih granica vodenog svijeta, uzbuđujuća oštrina opasnosti svojstvena svakoj zbilji u koju bi ulazila. Sve se to slijevalo u sigurnost da je baš ona Morsko dijete.

I otac je tamo bio smireniji. A mama Sibia sretnija, lica okrenutog vjetru s tamnom kosom koja se vijorila. Osjećaj uravnoteženosti zračio je iz tih vremena, uvjerljiva poruka izgovorena jezikom starijim od Odradinih najstarijih Drugih sjećanja. ***“To je moje mjesto, moja sredina. Ja sam Morsko dijete.”***

Njezino shvaćanje duševnog zdravlja potjecalo je upravo iz tih

vremena. Sposobnost održavanja ravnoteže na stranim morima. Sposobnost očuvanja svog najdubljeg Ja, unatoč neočekivanim valovima.

Mama Sibia prenijela je Odradi tu sposobnost još mnogo prije nego što su časne majke stigle i odvele svoj skriveni atreidski izdanak. Međutim, mama Sibia, koja joj je bila tek pomajka, naučila je Odrade da voli sebe.

U zajednici Bene Gesserita, gdje je svaki oblik ljubavi bio sumnjiv, ovo je ostala Odradina najskrovitija tajna.

Ja sam potpuno sretna sama sa sobom. Ne smeta mi ako sam

sama. Zapravo nijedna Časna majka nikada nije bila potpuno sama, nakon što bi je začinska agonija preplavila Drugim sjećanjima.

Ali mama Sibia i, svakako tata, koji su radili za Bene Gesserit kao zamjenski roditelji, utisnuli su duboku snagu u svoju štíćenicu tijekom tih tajnovitih godina. Časnim majkama je preostalo tu snagu samo pojačati.

Proktorice su pokušale iskorijeniti tu Odradinu ‘duboku želju za zadovoljavanjem osobnih sklonosti’, ali su na kraju izgubile tu bitku ostavši, doduše, ne potpuno sigurne da su je izgubile, ali zato uvijek sumnjičave glede toga. Naposljetku su je poslali u Al Dhanab, mjesto smišljeno održavano kao imitacija najgoreg oblika Saluse Secundus, kako bi je na tom planetu neprekidnog iskušavanja ispravno uvjetovale. U nekom smislu, to je mjesto bilo i gore od Dine: visoke stijene, sure klisure, vrući i hladni vjetrovi, premalo i previše vlage. Sestrinstvo je planet smatralo pogodnim za iskušavanje svih onih predodređenih za preživljavanje na Dini. No, ništa od svega tog nije dotaknulo onu tajnu jezgru unutar Odrade. Morsko dijete ostalo je netaknuto.

A sada me to Morsko dijete upozorava.

Radi li se o proročanskom upozorenju?

Oduvijek je imala taj *djelić nadarenosti* to malo trzanje koje je nagovještavalo neposrednu opasnost po Sestrinstvo. Atreidski geni podsjećali su na svoju nazočnost. Je li Kapitol ugrožen? Ne... bol koju nije mogla doseći govorila joj je da su drugi u opasnosti. Ipak, radilo se o nečem značajnom.

Lampadas? Onaj djelić nadarenosti nije znao odgovor na to pitanje.

Gospodarice zadužene za rasplod i odgoj pokušale su poništiti tu opasnu sposobnost predviđanja iz njezina atreidskog naslijeđa, ali uspjeh nije bio potpun. "Ne smijemo riskirati pojavu još jednog Kwisatz Haderacha!" Poznavale su tu hirovitost svoje Vrhovne majke, no Odradina prethodnica, Taraza, savjetovala im je da 'oprezno koriste taj njezin dar'. Taraza je smatrala da Odradinu moć predviđanja treba koristiti samo za upozoravanje na opasnosti po Bene Gesserit. Odrade se slagala s tim mišljenjem. Doživljavala je neželjene trenutke kad bi naslutila neku prijetnju. Čim bi je tek naslutila. U zadnje vrijeme je i sanjala.

Bio je to, zapravo, jedan vrlo živopisan san koji se stalno vraćao; sva osjetila bi se izravno uskladila na to što se događalo u njezinoj svijesti. Kretala se preko ponora po zategnutom konopu, a netko ju je (nije imala hrabrosti okrenuti se i pogledati tko je to) pratio, držeći sjekiru u ruci namjeravajući presjeći konop.

Mogla je osjetiti zakretanje grubih vlakana pod svojim bosim stopalima. Osjećala je nalete hladnog vjetra, miris paljevine u njemu. A znala je da se onaj sa sjekirirom približava.

Padnem li ja, pada i Sestrinstvo!

Bene Gesserit će skončati u ponoru pod konopom. Kao i sve živo, i Sestrinstvo će jednog dana morati nestati. Ni jedna Časna majka to nije mogla opovrgnuti.

Ali ne ovdje. Ne u padu ispod prerezanog konopa. Ne smijemo dopustiti da konop prerežu. Moram prijeći preko ponora prije nego što onaj sa sjekirom stigne. "Moram! Moram!"

San je uvijek završavao na tom mjestu, a vlastiti bi joj glas zvonio u ušima dok se budila u spavaćoj sobi. Hladna. Ni traga znoja. Čak i u agoniji noćne more kočnice Bene Gesserita nisu dopuštale nepotrebno gubljenje energije.

Zar tijelu znojenje ne treba? Onda neka se ne znoji.

Dok je sjedila u svojoj radnoj sobi i prisjećala se sna, Odrade osjeti dubine stvarnosti ispod metafore o krhkom konopu: ***tanki konop preko kojeg nosim sudbinu svog Sestrinstva.*** Morsko dijete osjetilo je približavanje noćne more i upalo sa slikom krvavog mora. Ovo sada nije bilo obično upozorenje. Bilo je vrlo zloslutno. Željela je ustati i viknuti: "Razbježite se po šikari, moje djevojke! Bježite! Bježite!"

A kako bi tek to šokiralo dušobrižnice, njezine pse čuvare!

Dužnost Vrhovne majke bila je da svoja drhtanja sakrije iza spokojnog lica i da se ponaša kao da je ništa ne zanima osim službenih odluka koje mora donijeti. Paniku treba izbjeći! Bez obzira što nijedna odluka, koju u ova vremena treba donijeti, nije bila posve obična. Treba se opušteno ponašati.

Neke od njezinih djevojaka već su bježale, odlazeći u nepoznatom smjeru dijeleći živote u Drugim sjećanjima. Ostatak njezinih djevojaka ovdje na Kapitolu prepoznat će trenutak za bijeg. ***Ako nas otkriju.*** Njihovo ponašanje tada će se rukovoditi potrebom trenutka. Jedino što je doista značajno je njihova vrhunska uvježbanost. U njoj je počivala njihova najpouzdanija pripremljenost.

Svaki novi ogranak Bene Gesserita, bez obzira kamo će na kraju otići, bio je pripremljen kao Kapitol: bolje potpuno razaranje nego podčinjavanje. Urlajući plamen nasitit će se dragocjenog mesa i zapisa.

Sve što bi neki porobljivač mogao naći bila bi neupotrebljiva ruševina, smrvljene krhotine prekrivene pepelom.

Neke će kapitolske sestre možda pobjeći. Ali bježanje u trenutku napada – čista uzaludnost!

U svakom slučaju, u Drugim sjećanjima sudjelovali su ključni ljudi. Pripreme. Vrhovna majka je to izbjegla. **Moralni razlozi!**

Kamo pobjeći i tko bi mogao pobjeći, a tko bi mogao biti

zarobljen? To su bila zanimljiva pitanja. Što ako zarobe Sheeanu dok ona tamo dolje na rubu nove pustinje čeka pješčanog crva koji se možda nikada neće pojaviti? Sheeana i pješčani crvi: snažna vjerska moć koju će Uvažene Priležnice možda znati iskoristiti. A što ako Uvažene Priležnice zarobe golu Idahoa ili golu Tega? Ostvari li se bilo koja od tih mogućnosti, možda više nikada neće imati tajno skrovište.

Što, ako? Što, ako?

Zabrinuta frustracija je govorila: “Nismo li trebale ubiti Idahoa istog trena kad smo ga dobile! Nikada nismo trebale podizati ni golu Tega.”

Samo su članice njezinog Vijeća, neposredne savjetnice i neke dušobrižnice dijelile njezine dvojbe. Gledale su na to s dvojbom.

Nijedna od njih nije bila potpuno sigurna glede te dvojice gola, čak ni nakon miniranja ne-broda čiji ih je bijesni plamen mogao ozlijediti.

Je li tih nekoliko trenutaka prije svog herojskog žrtvovanja Teg uspijevaao **vidjeti** nevidljivo (uključujući i ne-brodove)?

Kako je mogao znati gdje nas treba sresti u pustinji Dine?

A ako je to mogao Teg, mogao je također i ovaj opasno nadareni Duncan Idaho, sa svojim bezbrojnim naraštajima nagomilanim atreidskim (i nepoznatim) genima, steći takvu sposobnost.

Možda čak i ja sama!

Ovom iznenadnom i potresnom spoznajom, Odrade po prvi put

shvati da Tamalane i Bellonda motre na svoju Vrhovnu majku s istim strahovima koje je i ona sama osjećala promatrajući dvojicu gola.

Teorijski, to se dalo učiniti – čovjeku se toliko povećala osjetljivost da može otkrivati ne-brodove i ostale oblike zaštite – ali kao posljedica došlo bi do neravnoteže u njihovom svemiru. To bi, svakako, Uvažene Priležnice natjeralo u bijeg. Postojali su bezbrojni izdanci Duncana Idahoa koji su se slobodno kretali u svemiru. On se uvijek branio da ne želi biti nikakav prokleti rasplodni pastuh za račun Sestrinstva, ali je često radio za njih glede toga.

Uvijek je mislio da je to radio svojevoljno. A možda i jest

Bilo koji od izravnih atreidskih potomaka mogao je imati darovitost za koju je Vijeće vjerovalo da će se rascvjetati kod Milesa Tega.

Kamo su nestali mjeseci i godine? A dani? Još jedna sezona žetve i Sestrinstvo ostaje u strašnom predvorju pakla. Odrade primijeti da je već sredina jutra. Zvuci i mirisi Središta bili su joj dobro poznati. Tamo u hodniku hodali su ljudi. Piletina i kupus kuhali su se u zajedničkoj kuhinji. Sve je bilo normalno.

Međutim, što je bilo normalno nekome čiji je posao trenutno plivao u društvu prikaza u vodi? Morsko dijete nije moglo zaboraviti Gammu, djeliće oceanske pjene koje je povjetarac raznosio, ozon koji je obogaćivao svaki udah kisikom i divnu slobodu svih oko sebe, zamjetnu u načinu hodanja i razgovora. Razgovor na moru produbljivao se na način koji nikad nije uspjela razlučiti. Čak i najobičniji razgovori imali su tamo neki nadzemaljski prizvuk, oceanski naglasak koji je tekao usporedo sa strujama ispod sebe.

Odrade osjeti potrebu sjetiti se svoga plutanja na tom moru iz djetinjstva. Trebalo joj je opet to osvajanje sile koju je tamo upoznala, kako bi upotrijebila okrepljujuće vrline koje je stekla u ta nevinija

vremena.

S licem u slanoj vodi, zadržavajući dah što je duže mogla, plovila je u morem okupanoj sadašnjosti koja je s nje ispirala brige. Bilo je to svladavanje napetosti dovedeno do savršenstva. Odjednom je preplavi neizmjeran spokoj.

Plovim, dakle jesam.

Morsko dijete ju je upozorilo i opet ju je smirilo. Iako nikad to ne bi priznala, očajnički joj je bilo potrebno smirenje.

Odrade se prethodne večeri dobro zagledala u vlastito lice u staklu prozora radne sobe. Bila je šokirana kako su starenje i odgovornosti, spojeni s umorom, smežurali njezine obraze i povili nadolje kutove usana: te putene usne postale su tanje, a obli zavoji lica izduženiji. Jedino su potpuno plave oči sjale uobičajenom jačinom, baš kao i njezina pojava još uvijek visoka i mišićava.

Iznenada, Odrade pritisne tipke sa znacima poziva i prikuje pogled za projektorski zaslon iznad stola: ne-brod je počivao na tlu Kapitolovog kozmodroma, divovsko ispupčenje tajanstvenog stroja odvojeno od Vremena. Tijekom godina polumirovanja stvorio je veliku udubinu na tlu lansirne platforme, gotovo urastavši u nju. Bila je to velika gomila s motorima koji su radili tek da mu osiguraju zaštitu od vidovitih tragača, posebno onih Cehovih navigatora, koji bi nedvojbeno doživjeli posebno zadovoljstvo ako bi uspjeli izdati Bene Gesserit.

Zašto je baš sada prizvala tu sliku?

Zbog tri osobe zatočene tamo – Scytalea, zadnjeg preživjelog gospodara Tleilaxa, Murbelle i Duncana Idahoa, koje je njihov spolni odnos držao u zarobljeništvu jednako kao i sam ne-brod.

I ništa od toga nije bilo jednostavno.

Rijetko kad je postojalo jednostavno objašnjenje za bilo koji pothvat Bene Gesserita. Ne-brod i njegov smrtni sadržaj moglo se tek uz

najveće napore nekamo svrstati. Skupo. Vrlo skupo, glede utroška energije, čak i u ovom stanju pripravnosti.

Očita štedljivost, kojom su se mjerili svi ti troškovi, rječito je svjedočila o energetskej krizi. Bila je to Bellina briga. Moglo se to osjetiti u njezinom glasu, čak i kad je bila najobjektivnija: “Srezale smo sve do golih kostiju i nemamo više na čemu štedjeti.” Svaka pripadnica Bene Gesserita je znala da je budne oči računovodstva prate ovih dana, kritičnih za gubljenje vitalne snage Sestrinstva.

Bellonda bez najave uđe u radnu sobu noseći pod lijevom rukom svitak izvješća na ridulijanskom kristalu. Hodala je kao da mrzi pod, koračajući po njemu kao da želi reći: “Evo ti! Uzmi to! I ovo! Uhvativši izraz Bellondinih očiju, Odrade osjeti kako joj se grudi stežu. Ridulijanska izvješća padnu s ostrim ‘plop’ kad ih Bellonda grubo baci na stol.

“Lampadas!” progovori Bellonda glasom punim jada.

Odrade nije trebala otvarati svitak. ***Krvava voda Morskog djeteta postala je stvarnost.***

“Preživjeli?” Glas joj je zvučao napeto.

“Nitko.” Bellonda se svali u pasostolac s druge strane Odradinog stola.

Tog trenutka uđe Tamalane i sjedne pokraj Bellonde. Obje su djelovale utučeno.

Nema preživjelih.

Odrade osjeti lagani drhtaj koji joj krene iz grudi i spusti se sve do tabana. Bilo joj je svejedno što su drugi svjedočili takvoj slabosti.

Ova radna soba vidjela je i gora ponašanja Sestara.

“Tko je izvijestio?” upita Odrade.

“Vijest su dostavili naši uhode u CHOAM-u, i to uz posebnu naznaku”, odgovori Bellonda. “Nedvojbeno je to bio Rabin.”

Odrade nije znala što bi odgovorila. Gotovo odsutno preleti pogledom preko širokog luka prozora iza svojih sugovornica, jedva zapažajući lepršanje mekih snježnih pahuljica. Da, ova je vijest bila u skladu sa zimom čije su snage tamo vani postojano nadirale. Kapitolske sestre bile su nesretne što je zima započela tako naglo. Nužda je natjerala Vremenski nadzor da dopusti naglo spuštanje temperature. Nije bilo postupnog prelaska u zimu, niti milosti za raslinje koje je sada moralo prolaziti kroz razdoblje zaleđene pospanosti. Iz noći u noć postajalo je tri ili četiri stupnja hladnije. Sve je trebalo završiti za nekih tjedan dana, kad će svi uroniti u stanje na prvi pogled slično beskonačnoj studeni.

Hladnoća koja odgovara vijesti o Lampadasu.

Jedna od posljedica ove promjene vremena bila je magla. Moglo je se vidjeti kako se širi čim je kratka snježna mećava prestala. Vrlo zbunjujuće vrijeme. Temperatura zraka dostigla je temperaturu stvaranja rose pa se magla zavlačila svugdje gdje je bilo vlage. Dizala se s tla u gustim pramenovima koji su plutali između goletnih grana voćaka poput otrovnog plina.

Zar baš nitko nije preživio?

Bellonda odmahne glavom, odgovarajući na Odradin upitan izraz lica.

Lampadas – dragulj planetne mreže Sestrinstva, sjedište najpoznatijih škola, još jedna beživotna lopta pepela i stvrdnute lave. A bashar Alef Burzmali, sa svim svojim odabranim braniteljima? **Svi mrtvi?**

“Svi mrtvi”, potvrdi Bellonda.

Burzmali, najdraži učenik starog bashara Tega, poginuo, a od toga nikakve koristi. Lampadas – zadržavajuća biblioteka, sjajni učitelji, najbolji učenici... sve je to nestalo.

“Čak i Lucilla?” upita Odrade. Časna majka Lucilla, potpredsjednica vlade Lampadasa, dobila je zapovijed da pobjegne na prvi znak opasnosti, vodeći sa sobom što je moguće više osuđenih na smrt, spremljenih u svojim Drugim sjećanjima.

“Uhode tvrde da su svi mrtvi”, ponovi Bellonda.

Bio je to užasan predznak za preostale pripadnice Bene Gesserita. “Možda ćeš ti biti sljedeća!”

Kako bi uopće bilo moguće neku ljudsku zajednicu učiniti neosjetljivom na takve brutalnosti? upita se Odrade. Mogla je zamisliti sliku objavljivanja ove vijesti za vrijeme doručka u nekoj oazi Uvaženih Priležnica.” Uništile smo još jedan planet Bene Gesserita. Govori se o deset milijardi mrtvih. To je ukupno šest planeta ovog mjeseca, zar ne? Dodaj mi tu kremu, hoćeš li, draga?”

Odrade, očiju gotovo staklastih od užasa, podigne izvješće i brzim pogledom pređe preko njega. **Od Rabina je, nedvojbeno.** Odloži ga nježnim pokretom i pogleda svoje savjetnice.

Bellonda – stara, debela i rumena; mentat-arhivistkinja koja je sada već nosila leće za čitanje, ne vodeći računa što time otkriva o sebi. Bellonda je pokazala tupe zube u širokoj grimasi koja je također govorila više nego riječi. Vidjela je Odradinu reakciju na izvješće. Možda će Bell opet zatražiti svojevrstu odmazdu. To se je svakako moglo očekivati od nekoga poznatog po urođenoj zlobi. Dakle, svakako ju je trebalo vratiti u njezino mentatsko stanje u kojem je bila znatno analitičnija.

Bell je na svoj način u pravu, pomisli Odrade. **No, ne bi joj se sviđalo ono što mi je na umu. Moram paziti što ću sada reći. Još je prerano za otkrivanje plana.**

“Postoje okolnosti u kojima zlo može otupiti zlo”, reče Odrade.

“Moramo to pažljivo razmotriti.”

Tako! To će spriječiti Bellondin ispad.

Tamalane se blago pomakne u stolcu i Odrade pogleda stariju ženu: Tam, staložena ispod maske kritičkog strpljenja. Snježno bijela kosa iznad uskog lica; izgled staračke mudrosti.

Odrade kroz tu masku prepozna Taminu žestoku strogoću – stav koji je potvrđivao da joj se nije sviđalo ništa od svega što je čula i vidjela.

U suprotnosti s putenom mekoćom Bellondinog tijela, Tamalane je bila koščato čvrsta. I dalje je održavala tijelo u formi; mišići su joj bili napeti do krajnjih mogućnosti. Međutim, u očima joj je počivalo nešto što je pobijalo tjelesnu čvrstoću: **osjećaj povlačenja, povlačenja iz života**. Da, još je znala dobro zapaziti, ali se zamjećivao početak konačnog povlačenja. Tamalaneina poznata inteligencija pretvorila se u svojevrsnu lukavost koja se više oslanjala na prošla opažanja i prošle odluke, a mnogo manje na ono što je gledala u tom trenutku.

Moramo joj pripremiti zamjenu. Vjerojatno je to Sheeana.

Sheeana je opasna za nas, ali puno obećava. Osim toga, Sheeana je podrijetlom s Dine.

Odrade se usredotoči na Tamalaneine razbarušene obrve, koje su se nastojale neuredno nadviti nad kapke. Da. Sheeana će zamijeniti Tamalane.

Poznajući složene probleme koje su morale rješavati, Tamalane će prihvatiti odluku. Odrade je znala da će u trenutku objavljivanja odluke jedino morati skrenuti Tamalaneinu pažnju na golemost problema u koje su zapale.

Nedostajat će mi, dovraga!

6.

Povijest ne možete razumjeti ne znate li kako se migolje osobnosti vođa unutar povijesnih strujanja. Svakom vođi treba netko sa strane tko će njegovu vladavinu spasiti od zaborava. Evo, razmislite o mom životu: bio sam i vođa i taj sa strane. Nemojte misliti da sam stvorio samo crkvu-državu. To je bila moja uloga kao vođe i tu sam oponašao povijesne modele. Barbarska umjetnost moga doba otkriva me kao nekoga sa strane. Omiljena poezija: epska. Popularni dramski ideal: junaštvo. Plesovi: divlji, neobuzdani. Dakle, sve sami poticaji da bi ljudi osjetili što im oduzimam. A što sam im oduzeo? Pravo na izbor vlastite uloge u povijesti.

LETO II. (TIRANIN)

PRIJEVOD: VETHER BEBE

Umrijet ću! pomisli Lucilla.

Molim vas, drage sestre, ne dopustite da se to dogodi prije nego što predam dragocjeni teret koji nosim u svijesti!

Sestre!

Predodžba obitelji kod Bene Gesserita se rijetko izricala; ipak, uvijek je bila negdje u pozadini. Pripadnice Bene Gesserita u genetskom smislu su **bile** povezane. Zahvaljujući, pak, Drugim sjećanjima, često su znale i na koji način. Nisu im trebali posebni pojmovi kao što su ‘sestrična u drugom koljenu’ ili ‘prateta’. Gledale su na te veze kao što krojač gleda na svoju odjeću. Znale su na koji način pređa i potka stvaraju **strukturu**. Struktura Bene Gesserita, pogodnija riječ od obitelji, je oblikovala sestrinstvo, ali zapravo je drevni instinkt za obitelji osiguravao tu pređu.

U ovom trenutku Lucilla je o svojim sestrama razmišljala samo kao o obitelji. Obitelji je trebalo to što je ona u sebi nosila.

Bila sam budala kad sam potražila utočište na Gammuu.

Ali njezin oštećeni ne-brod nije mogao dalje odavde. Kako li su samo prokleta neobuzdane bile Uvažene Priležnice! Mržnja u njihovim postupcima užasavala ju je.

Postavljajući zamke smrti po stazama bijega oko Lampadasa, obod savijenog svemira bio je posijan malim ne-kuglama, od kojih je svaka od njih imala projektor polja i lasersko oružje koje se aktiviralo na dodir. Kad bi laser pogodio Holtzmanov generator u ne-kugli, lančanom reakcijom oslobađala se nuklearna energija. Mali ‘vuuuš’ u polje klopke – i razorna eksplozija bešumno se širila preko vas. Skupo, ali efikasno! Dovoljno takvih eksplozija – pa bi čak i divovski Cehov brod postao bezvrijedna olupina u praznini. Sustav obrambene analize njezinog broda otkrio je prirodu te zamke tek kad je bilo kasno, no izgleda da je ona sama imala sreću.

Nije bila sretna dok je gledala kroz prozor drugog kata na osamljenoj farmi na Gammuu. Prozor je bio otvoren, a poslijepodnevni povjetarac donosio je neizbježan zadah nafte, nešto prljavo u dimu te vatre tamo vani. Harkonneni su na ovom planetu ostavili svoje naftne tragove tako duboke da se možda nikad neće moći ukloniti.

Njezina ovdašnja veza bio je neki umirovljeni suk-lijječnik o kojem gotovo ništa nije znala. Bila je to tako tajna veza da je tek ograničen broj osoba u Bene Gesseritu znao za nju. Općenito, poznavanje takvih stvari bilo je podvrgnuto posebnoj klasifikaciji: ***Tajne o kojima ne govorimo čak ni između nas, jer bi nam to moglo naštetiti. Tajne koje ne prenosimo od sestre do sestre u podjeli zajedničkih života, jer nema nijedne otvorene staze za to. Tajne koje se ne usuđujemo saznati sve dok ne iskrсне potreba za tim.*** Lucilli je to stiglo iz podsvijesti, prisjetivši se jedne uvijene Odradine opaske: “Znaš, ima nešto zanimljivo u vezi s Gammuum? Hmm, postoji

čitavo društvo koje učvršćuje unutrašnje veze na temelju toga što svi jedu svetu hranu. Običaj koji su donijeli doseljenici koji nikad nisu doista asimilirani. Drže do sebe, užasavaju se miješanja s pripadnicima drugih skupina i slično. Oni su, naravno, potaknuli uobičajene mitske rušitelje: šaputanja i glasine. To služi njihovoj daljnjoj izolaciji. Baš ono što žele.”

Lucilla je znala za jedno drevno društvo koje se točno poklapalo s ovim opisom. Društvo na koje je mislila vjerojatno je propalo ubrzo po Drugoj svemirskoj migraciji. Međutim, pretrage po arhivi još više su pobudile njezinu pažnju. Životni stilovi, glasinama zamagljeni opisi vjerskih obreda – posebno onaj s kandelabrom – i održavanje posebnih svetih dana sa zabranom bilo kakvog rada tijekom njih. Ovakve pojave nisu se javljale samo na Gammuu.

Jednog jutra, iskoristivši neobično zatišje, Lucilla je ušla u radnu sobu provjeriti svoje prijekne slutnje, nešto što nije bilo baš pouzdano kao mentatsko razmišljanje i imalo je više teorijski značaj.

“Pretpostavljam, imaš novo zaduženje za mene.”

“Vidim da provodiš dosta vremena u arhivi.”

“Izgleda da se to u ovom trenutku isplati.”

“Stvaranje veza?”

“Pretpostavke.” ***Ona tajna zajednica na Gammuu – to su Židovi, zar ne?***

“Možda će ti zatrebati posebni podaci, s obzirom na mjesto na koje te namjeravam postaviti.” Rečeno je to onako, kao usput. Lucilla bez poziva utone u Bellondin pasostolac. Odrade uzme iglu za zapisivanje, napiše nešto na jednom listu i doda ga Lucilli, tako da to kom-oči nisu mogle uhvatiti.

Lucilla hitro proleti očima preko zapisa, a zatim presavije poruku držeći je u zaklonu odmah ispod svoje glave.

“Točno pretpostavljaš. Ako zatreba, umrijet ćeš prije nego to otkriješ. To je cijena suradnje s njima, znak velikog povjerenja.” Lucilla podere zabilješku.

Odrade zatim otpečati ploču u zidu iza sebe, posluživši se identifikacijom uz pomoć oka i dlana. Odatle uzme mali ridulijanski kristal i preda ga Lucilli. Bio je topao, ali Lucilla u njemu osjeti hladnoću. Što je to moglo biti tako tajno? Odrade u međuvremenu izvuče sigurnosnu navlaku ispod svog radnog stola i postavi je u odgovarajući položaj.

Lucilla drhtavom rukom spusti kristal u kutiju i navuče navlaku preko glave. Istog trena u njezinoj svijesti se začuju riječi i zvučni osjet izuzetno starog akcenta zavapi za prepoznavanjem: “Ljudi koji su privukli tvoju pažnju su Židovi. Prije mnogo eona donijeli su odluke koje su im osigurale opstanak. Rješenje za učestale pogrome potražili su nestajanjem s javne scene. Svemirski letovi, pak, učinili su to ne samo mogućim već i privlačnim. Skrivali su se na bezbroj planeta – njihovo vlastito Raspršenje – a vjerojatno postoje i planeti na kojima samo oni žive. To ne znači da su napustili drevnu praksu koja je nastala zbog nužnosti opstanka. Sigurno je da je stara religija održana, makar i uz određene izmjene. Vjerojatno bi se rabini iz pradavnih vremena snašli u sabatskim menorama židovskih domaćinstava tvog doba. Ali njihova tajnovitost je tolika da bi ti mogla provesti čitav svoj radni vijek uz nekog Židova, a da ni ne posumnjaš u to. Oni to nazivaju ‘potpunim pokrivanjem’, iako su svjesni njegovih opasnosti.”

Lucilla to prihvati bez pogovora. Nešto toliko tajno moglo se smatrati opasnim, čak i pri najmanjoj sumnji da je prisutno. **“Zašto bi inače to skrivali, ha? Odgovori mi na to!”**

Kristal nastavi prelijevati svoje tajne u njezinu svijest: “Na prijetnju razotkrivanja, njihova reakcija je uobičajena – ‘Tragamo za

vjerom naših korijena. To je obnova, preuzimanje najboljeg iz naše prošlosti.” Lucilla je poznavala taj obrazac. Uvijek su postojali ‘fanatični obnovitelji’. Činilo se da će ovo otupjeti njezinu radoznalost.

“Oni? Oh, oni su samo još jedna gomila obnovitelja.”

“Taj sustav prikrivanja (produžio je kristal) nije djelovao kod nas. Mi imamo vlastito, odlično zabilježeno židovsko nasljeđe i fond Drugih sjećanja koja nam otkrivaju razloge skrivanja. Nismo remetile postojeće stanje sve dok ja, Vrhovna majka, tijekom i nakon bitke kod Corrina (vrlo davno, zaista) nisam shvatila da je našem Sestrinstvu neophodna neka tajna zajednica, skupina koja spremno udovoljava našim zahtjevima za pomoć.”

Lucillu preplavi val sumnje. **Zahtjevi za pomoć?**

Davnašnja Vrhovna majka predviđela je ovakvu reakciju. “S vremena na vrijeme postavljamo im zahtjeve koje ne mogu izbjeći. No, i oni nama postavljaju zahtjeve.”

Lucilla postane svjesna kako se sve više udubljuje u mistiku ove podzemne zajednice. Bilo je to nešto više od ultra-sekte. Njezina nespretna pitanja arhivi uglavnom su izazivala odbijanje. “Židovi? Što je to? Oh, da – jedna drevna sekta. Pogledaj to sama. Nemamo vremena za nepotrebna vjerska istraživanja.”

Kristal je, međutim, imao mnogo toga za prijenos: “Židove zabavlja, a ponekad i plaši, sve što oni tumače kao naše oponašanje njihovih ponašanja. Naši rasplodni zapisi, u kojima dominira ženska linija – za nadzor uzorka oplođivanja – smatraju se židovskim izumom. Jer, Židov si jedino ako ti je majka bila Židovka.

Kristal zaključuje: “Dijaspora će se pamtili. Čuvanje ove tajne povlači za sobom našu najdublju čast.”

Lucilla skine navlaku s glave.

“Ti si vrlo dobar izbor za jedno izrazito osjetljivo zaduženje na

Lampadasu”, reče Odrade, vraćajući kristal na skrovito mjesto.

To je već mrtva prošlost. Pogledaj kamo me je Odradino osjetljivo zaduženje dovelo.

Sa svoje promatračnice u poljskoj kući na Gammuu, Lucilla opazi kako neki veliki transporter ulazi na imanje. Dolje se vidjela vrlo živa aktivnost. Radnici su pristizali sa svih strana dočekati velik transporter s tovarom konzervi povrća. Lucilla prepozna miris trpkih sokova iz presječenih stabljika bundeva.

Lucilla se gotovo nije odmicala od prozora. Njezin domaćin joj je nabavio mjesnu odjeću – dugačku haljinu jednolične sive boje i svijetloplavi rubac kojim je povezala svoju snježno bijelu kosu. Bilo je važno da ničim ne privuče nepotrebnu pažnju. Vidjela je kako se druge žene zaustavljaju i promatraju poljoprivredne radove. Njezina nazočnost na ovom mjestu mogla bi se shvatiti kao neobičnost.

Transporter je bio golem, sa suspenzorima koji su radili ispod tovara poljoprivrednih proizvoda već nagomilanih u njegovim zglobnim odjeljcima. Vozač je stajao u prozirnoj kućici u prednjem dijelu transportera s rukama na ploči upravljača i očima uprtih ravno naprijed. Noge su mu bile široko razmaknute, a tijelo nagnuto u mrežu kosih podupirača, tako da je lijevim bokom dodirivao pogonsku polugu. Bio je to krupni muškarac, tamnog, duboko izbrazdanog lica i kose prošarane sjedinama. Tijelo mu je bilo produžetak stroja – cijelo u teškim kretnjama. Munjevito je podigao pogled prema Lucilli u trenutku kad je prolazio, a onda ga opet spustio na pruge širokog teretnog prostora uokvirenog zgradama ispod nje.

Ugrađen u svoj stroj, pomisli iznenada ona. To je govorilo o načinu na koji su ljudi srasli sa stvarima koje su sami napravili. Međutim, Lucilla u ovoj misli nasluti opasnost oslabljivanja. Srasteš li previše tijesno s nekom stvari, zakržljat će ti ostale sposobnosti.

Postajemo ono što činimo.

Iznenada, zahvaljujući ovoj slici, prepozna sebe kao jednog drugog vozača, u nekom velikom stroju, ne previše drukčijeg od ovog čovjeka u transporteru.

Veliki stroj se otkotrljala pokraj nje iz dvorišta, a da je vozač ne udostoji još jednim pogledom. Vidio ju je jednom. Zašto bi to učinio dvaput?

Zaključila je da su njezini domaćini učinili dobar izbor, odlučivši se za ovo skrovište. Slabo naseljeno područje s povjerljivim radnicima u neposrednoj blizini i slabo radoznalim ljudima koji su ovuda prolazili. Težak posao otupljuje radoznalost. Čim su je doveli ovamo, uočila je to svojstvo okoline. Dolaskom večeri ljudi bi se odmah razišli svojim domovima. Gustoću gradske naseljenosti nekog područja mogli ste uvijek procijeniti po tome što se događa nakon prestanka radnog vremena. Odlaze li ljudi rano u krevet, značilo je da ste u području niske naseljenosti. Noćna aktivnost govorila je o nemiru i živčanosti ljudi, zbog aktivnosti i galame u njihovoj blizini.

Što me je navelo u ovo vlastito preispitivanje?

Na početku, prije prvog povlačenja Sestrinstva, prije najgorih juriša Uvažениh Priležnica, Lucilla je teško prihvaćala vjerovanje da postoji netko 'tko nas progona namjeravajući nas pobiti'.

Pogrom! Tako je to nazvao onaj Rabin prije negoli je jutros otišao 'vidjeti što može učiniti za njih'.

Znala je da je Rabin odabrao svoju riječ iz dugog i gorkog sjećanja, ali još od svog prvog iskustva s Gammuom, prije ovog pogroma, Lucilla nije osjetila ovakvu sputanost okolnostima koje nije mogla nadzirati.

I tada sam bila izbjeglica.

Sadašnji položaj Sestrinstva imao je sličnosti s onim koji su

trpjele tijekom Tiranina, s tom razlikom što Bog-car (ako se sada pogleda unatrag) očito nikad nije namjeravao istrijebiti Bene Gesserit, već samo zavladati njima. I doista je vladao!

Gdje je taj prokleti Rabin ?

Bio je to krupan, snažan čovjek sa staromodnim naočalama. Široko lice bilo mu je preplanulo od previše sunčeva svjetla. Imao je tek nekoliko bora unatoč starosti koju je mogla pročitati u njegovom glasu i pokretima. Naočale su skretale pažnju na duboko usađene smeđe oči, koje su je promatrale s neobičnom napetošću.

“Uvažene Priležnice”, uzviknuo je on (upravo ovdje u ovoj sobi golih zidova na katu) kad mu je objasnila svoj problem. “Oh! To je teško.”

Lucilla je očekivala takav odgovor i, dakako, mogla je vidjeti da je on to znao.

“Na Gammuu je Cehov navigator koji im pomaže u potjeri za vama”, dodao je malo zatim. “To je jedan od Edrica, vrlo moćan, kako su mi rekli.”

“Imam Sioninu krv. On me ne može vidjeti.”

“Kao ni ja niti bilo tko od mojih ljudi. Mi, Židovi, znate, prilagođavamo se mnogim nužnostima.”

“Taj Edric je samo običan trik”, rekla je ona. “Malo on može učiniti.”

“Ipak su ga doveli. Bojim se da nema sigurnog načina da vas odvedemo s ovog planeta.”

“Što onda možemo učiniti?”

“Vidjet ćemo. Možete mi vjerovati da moji ljudi nisu potpuno bespomoćni.”

Prepoznala je u njegovom glasu iskrenost i brigu za nju. Tiho joj je pričao o pružanju otpora spolnom ulagivanju Uvaženih Priležnica –

na nenametljiv način, kako ih ne bismo izazvali!

“Šapnut ću na uho nekolicini”, rekao je.

To ju je na neki čudan način smirilo. Predaja u ruke medicinskoj struci često je nosila u sebi nešto hladno, daleko i okrutno. Još više ju je umirila spoznaja da su suk-liječnici uvjetovani na spremnost za zadovoljenje vaših potreba i da su bili suosjećajni i susretljivi, na što se u hitnim slučajevima ne obraća pažnja.

Nastojala je opet uspostaviti duševni mir, usredotočujući se na osobnu mantru koju je stekla u obuci samostalne smrti.

Trebam li umrijeti, moram proći transcendentalnu pouku.

Moram ostaviti ovaj svijet vedra.

To joj je pomoglo, iako je još osjećala drhtaje. Rabin je predugo izbivao. Nešto nije bilo u redu.

Jesam li mu trebala povjerovati?

Usprkos rastućem predosjećaju zle sudbine, Lucilla se prisili da utone u stanje benegesseritske naivnosti dok je opet odmotavala film susreta s Rabinom. Njezine proktorice nazivale su to ‘nevinošću koja prirodno ide s neiskustvom, stanje koje se često miješa s neznanjem’. U toj vrsti naivnosti isplivavale su sve stvari. U tom je stanju bila bliska mentatskoj usredotočenosti. Podaci su pritjecali bez predrasuda. “Ti si zrcalo u kome se zrcali svemir. Ta slika je cjelokupno tvoje iskustvo. Slike izlijeću iz tvojih osjetila. Nenadano se pojavljuju pretpostavke, značajne čak i kad su pogrešne. Ovo je izuzetan slučaj – kad više pogrešaka može dovesti do čvrstih odluka.”

“Vaše smo pokorne sluge”, bio je rekao Rabin.

To je, bezuvjetno, uvijek moralo izazvati oprez svake časne majke.

Objašnjenja Odradinog kristala odjednom su postala neodgovarajuća. ***To je uvijek dobit.*** Prihvatila je to kao cinizam

proizašao iz velikog iskustva. Pokušaji iskorjenjivanja toga iz ljudskog ponašanja razbijali su se o greben zabluda. Socijalistički i komunistički sustavi samo su promijenili način mjerenja dobiti. Goleme upravljačke birokracije – način su moći.

Lucilla je shvatila da su vanjski znaci ostali uvijek isti. Dovoljno je samo pogledati Rabinovo prostrano imanje! Pribježište jednog umirovljenog suka? Vidjela je ponešto od toga što je ležalo iza tog pothvata: sluge, luksuzni stanovi. A moralo je biti još toga. Bez obzira na sustav, uvijek je bilo isto: najbolja hrana, prekrasne ljubavnice, neograničena putovanja, veličanstveni uvjeti za odmor.

Kad često vidate takve stvari, kao što je s nama slučaj, postaju vam vrlo zamorne.

Znala je da joj svijest nervozno luta, ali nije imala snage spriječiti to. ***Preživjeti. Zahtjev za opstankom uvijek je na samim temeljima sustava. A ja ugrožavam opstanak Rabina i njegovih ljudi.*** On joj se ulagivao. ***Uvijek se čuvajte onih koji vam se ulaguju; njuše svu onu moć za koju vjeruju da je imate. Kako je samo laskavo otkriti gomile sluga koje žudno nastoje ispuniti svaku našu zapovijed! Potpuno oslabljivanje.***

Pogreška Uvaženih Priležnica.

Što je zadržalo Rabina?

Je li pokušavao utvrditi cijenu koju bi mogao dobiti za časnu majku Lucillu?

Vrata se tako zalupiše ispod nje da se pod zatrese. Začula je užurbane korake na stubištu. Kako li su ovi ljudi primitivni. Stube! Kad su se vrata otvorila, Lucilla se okrene. Rabin uđe, unoseći jak zadah melangea. Stajao je pokraj vrata, procjenjujući njezino raspoloženje. “Oprostite mi zbog zakašnjenja, draga gospo. Edric, Cehov navigator me je pozvao na saslušanje.”

To je objašnjavalo miris začina. Navigatori su vječito bili obavijeni narančastim isparavanjem melangea, a njihove crte često zamagljene tim isparavanjima. Lucilla si je mogla zamisliti navigatorovo sićušno ‘V’ od usta i nos u obliku ružnog batrljka. Usta i nos izgledali su mali na navigatorovom divovskom licu s njegovim pulsirajućim sljepoočnicama. Zнала je koliki je strah Rabin morao osjećati dok je slušao zvonko probijanje navigatorovog glasa uz istodobni mehanički prijevod na bezlični galach.

“Što je htio?”

“Vas.”

“Je li on...”

“On nije siguran, ali sam siguran da sumnja na nas. Doduše, on sumnja na sve.”

“Jesu li vas slijedili?”

“Ne trebaju. Mogu me pronaći kad god požele.”

“Što ćemo učiniti?” Bila je svjesna prebrzih i preglasnih riječi.

“Draga ženo...” Priđe joj na tri koraka i ona spazi kapljice znoja na njegovom čelu i nosu. Strah. Mogla ga je nanjušiti.

“Pa, što ćemo?”

“Ekonomska strana iza aktivnosti Uvaženih Priležnica – smatramo je prilično zanimljivom.”

Njegove riječi odmah kristaliziraju njezine strahove. Zнала sam!

On me prodaje!

“Kao što vi, časne majke, vrlo dobro znate, u ekonomskim sustavima uvijek postoje pukotine.”

“Da?” Glas joj je ukazivao na duboki oprez.

“Nepotpuno sprečavanje trgovine, makar tek u tragovima, uvijek povećava dobit trgovaca, posebno dobit glavnih distributera.” Glas mu je bio upozoravajuće kolebljiv. “U tome je bit pogrešnog vjerovanja da

možete nadzirati neželjene narkotike, zaustavljajući ih tek na vlastitim granicama. Jer i graničari su ljudi.”

Što joj to pokušava reći? Njegove su riječi opisivale elementarne činjenice, poznate čak i akolitkinjama. Povećana dobit uvijek se je koristila za kupnju nesmetanih prolaza pokraj graničara, počesto potkupljivanjem njih samih.

Zar je potkupio službenike Uvažanih Priležnica? Svakako i sam ne vjeruje da bi to moglo proći nezapaženo.

Čekala je dok je on sređivao misli, očito nastojeći pronaći riječi koje bi joj bile prihvatljive.

Zašto joj je naglasio graničare? Jer, baš je to učinio. Graničari su, naravno, uvijek imali spremno opravdanje za izdaju svojih pretpostavljenih. “Ako ja ne prihvatim, netko će drugi.”

U Lucilli se rodi nada.

Rabin se nakašlje. Očito je pronašao željene riječi i pravilno ih rasporedio.

“Ne vjerujem da postoji bilo kakva mogućnost da vas živu izvučemo s Gammua.”

Nije očekivala tako grubu presudu. “Ali...”

“Druga je stvar s podacima koje nosite”, rekao je.

To je, dakle, bilo u pozadini prebacivanja misli na granice i graničare!

“Ne razumijete, Rabine. Moje informacije nisu sažete u nekoliko riječi i pregršt upozorenja.” Ona se kucne prstom po čelu. “Ovdje počiva mnoštvo dragocjenih života, sve sama nezamjenjiva iskustva, spoznaje tako životno važne...”

“Ah, i te kako razumijem, dobra žena. Naš problem je što vi ne razumijete.”

Vječito ta pozivanja na razumijevanje!

“Ovog trenutka moj život je u rukama vaše časti”, rekao je.

Ah, legendarno poštenje i istinoljubivost Bene Gesserita kad smo jednom dale našu riječ!

“Vi znate da bih prije umrla negoli vas izdala”, odgovori ona.

Rabin raširi ruke u stavu bespomoćnosti. “Potpuno sam uvjeren u to, dobra žena. Međutim, ne radi se o izdaji već o nečemu što nikada do sada nismo otkrili vašem Sestrinstvu.”

“Što mi to pokušavate reći?” upita ona vrlo oštro, gotovo Glasom (upozorili su je da ga ne koristi na ovim Židovima).

“Morate mi nešto obećati. Morate mi dati riječ da se nećete okrenuti protiv nas zbog ovoga što vam namjeravam otkriti. Morate mi obećati da ćete prihvatiti moje rješenje naše nedoumice.”

“Ovako, na neviđeno?”

“Samo zato što to tražim od vas i što vas uvjeravam da mi poštujemo vašu posvećenost Sestrinstvu.”

Zurila je u njega nastojeći nazrijeti prepreku koju je podigao između njih. Njegove površinske reakcije bile su čitljive, ali ne i ta misteriozna stvar ispod njegovog neočekivanog ponašanja.

Rabin je čekao da ova strašna žena donese odluku. Oduvijek se u nazočnosti časne majke osjećao nelagodno. Znao je kakva mora biti njezina odluka i žalio ju je zbog toga. Bilo mu je jasno da je mogla čitati sažaljenje u njegovom izrazu lica. Znale su tako mnogo i tako malo u isti mah. Njihove moći bile su očite. A njihovo poznavanje Tajnog Izraela tako opasno!

Ipak im to dugujemo. Ona nije od Odabranih, ali dug je dug.

Čast je čast. Istina je istina.

Bene Gesserit je spasio Tajni Izrael u mnogim teškim trenucima. A pogrom je bio nešto što je njegov narod poznavao bez iscrpnih objašnjenja. Pogrom je bio usađen u samu dušu Tajnog Izraela.

A zahvaljujući *Neizrecivom*, odabrani ga ljudi nikad nisu mogli zaboraviti. Jednako kao što ga nisu mogli ni oprostiti.

Sjećanja, osvježavana kroz svakodnevne obrede (s povremenim naglašavanjima u zajedničkim obredima), bacala su blistavu oreolu na ono što je Rabin – znao je to – morao učiniti. A ova jadna žena! Ona je, također, bila uhvaćena u zamku sjećanja i okolnosti.

U posudu za taljenje! Oboje!

“Imate moju riječ”, reče Lucilla.

Rabin se uputi do jedinih vrata u toj sobi i otvori ih. Tamo je stajala neka starica u dugačkoj haljini tamne boje. Na Rabinov znak starica polagano uđe u sobu. Kosa boje starog naplavljenog stabla bila joj je uredno svezana u punđu na potiljku. Njezino lice, upalo i naborano, bilo je boje suhog badema. Ali, te oči! Potpuno plave! I ta njihova čelična čvrstoća...

“Ovo je Rebecca, jedna od naših”, reče Rabin. “Ona je, siguran sam da to možete vidjeti, učinila opasnu stvar.”

“Začinska agonija”, prošapće Lucilla.

“Davno je to učinila i dobro nas služi. Sada će služiti vas.”

Lucilla je morala biti sigurna. “Možeš li dijeliti?”

“Nikada to nisam učinila, gospo, ali znam kako se radi.”

Izgovarajući ove riječi Rebecca se približi Lucilli, zaustavivši se tek kad su se gotovo dodirnule.

Nagnuše se zatim jedna prema drugoj tako da im se čela dotaknuše. Ruke se raširiše i posegnuše za ponuđenim ramenima.

Kada im se svijesti spojiše, Lucilla izda prvu misao: “Ovo mora stići do mojih sestara!”

“Obećavam, draga gospođo.”

U ovom potpunom miješanju svijesti nije moglo biti nikakve prevare, ta potpuna iskrenost pod prijetnjom sigurne smrti ili otrovnog

ekstrakta melangea kojeg su drevni Slobodnjaci s pravom nazvali 'malom smrti'. Lucilla prihvati Rebeccino obećanje. Ova židovska divlja časna majka posvetila je život svom uvjerenju. I još nešto! Lucilli zastane dah kad je to shvatila. Rabin ju je namjeravao prodati Uvaženim Priležnicama. Vozač transportera s povrćem bio je jedan od njihovih uhoda, koji je došao provjeriti nalazi li se u poljskoj kući doista neka žena Lucillina opisa.

Rebeccina iskrenost nije pružala Lucilli mogućnost izbora: "To je jedini način na koji se možemo spasiti i sačuvati našu vjerodostojnost." Dakle, zato ju je Rabin naveo na razmišljanje o graničarima i razbijačima moći! ***Mudro, mudro. A ja sam to prihvatila, baš kao što je on to i prevideo.***

7.

Samo s jednim koncem ne može se upravljati lutkom.

Zennsuni-poziv

Časna majka Sheeana stajala je za svojim kiparskim stolom, dok su joj sivi pandžasti oblikovači pokrivali ruke poput nekih egzotičnih rukavica. Crni senziplaz poprimao je pod njenim rukama željeni oblik već gotovo sat vremena. Osjećala je da je blizu trenutku kad će njezina stvaralačka snaga, koja je izvirala iz nekog nekontroliranog mjesta duboko u njoj, izbiti van. Od žestine stvaralačke snage koža joj je podrhtavala i Sheeana se upita jesu li to možda osjećali i prolaznici u hodniku s desne strane. Sjeverni prozor njezine radne sobe propuštao je sivu svjetlost iza nje, dok je zapadni blistao narančastim sjajem pustinjskog zalaska sunca.

Prester, Sheeanina ovdašnja glavna pomoćnica u pustinjskoj promatračkoj stanici, zastala je na vratima još prije pet minuta; čitava posada stanice znala je da je bolje ne prekidati Sheeanu u ovakvom radu.

Odmaknuvši se korak, Sheeana nadlanicom otkloni s čela pramen smeđe kose prošarane prugama posijedjelim od sunca. Crni plaz stajao je ispred nje poput izazova, a njegove zakrivljene i ravne površine gotovo su odgovarale obliku koji je osjećala u sebi.

Baš sada su moji strahovi najveći kad sam došla ovamo nešto stvoriti, pomisli ona.

Ova misao na trenutak priguši stvaralački naboj i ona udvostruči napore za dovršenje skulpture. Njezine ruke obavijene oblikovačem spuštale su se i podizale, navaljivale na plaz, a crni oblik je reagirao na svaki juriš poput vala gonjenog ludim vjetrom.

Svjetlost od sjevernog prozora je slabila uz automatsko pojačavanje žutosivog svjetla s ruba stropa; ali to nije bilo isto. Nije bilo isto!

Sheeana se odmakne od svog djela. Blizu... ali ne i dovoljno blizu. Gotovo je mogla dotaknuti oblik unutar sebe i osjetiti njegov vapaj za rođenjem. Ali plaz nije bio u redu. Jednim kružnim udarcem desne ruke pretvori ga u crnu grudu na stolu.

Prokletstvo!

Sheeana skine oblikovače i spusti ih na policu pokraj kiparskog stola. Na obzoru vidljivom kroz zapadni prozor preostala je još samo jedna narančasta traka. Brzo je blijedjela zbog čega je, kako je osjećala, blijedio i njezin stvaralački naboj.

Hodajući prema prozoru sa zalaskom sunca, imala je vremena vidjeti kako se vraćaju zadnje istraživačke ekipe. Njihova svjetla za prizemljivanje podsjećala su na krijesnice koje su letjele prema jugu, gdje je na putu napredujuće dine bilo izgrađeno privremeno uzletišće. Po sporom načinu spuštanja 'toptera, mogla je zaključiti da nisu otkrili začinske mjehure ili kakve druge znakove koji bi govorili da su se iz tamo ostavljenih pješćanih pastrva konačno razvili pješćani crvi.

Ja sam pastirica crva koji se možda nikad neće pojaviti

Prozor joj odgovori tamnom zrcalnom slikom njezinih crta.

Mogla je uočiti gdje je začinska agonija ostavila svoj biljeg. Mršavo, tamnoputo siročče s Dine razvilo se u visoku, poprilično grubu ženu. No, njezina smeđa kosa i dalje se opirala tijesnoj kapi na potiljku. Također je mogla zapaziti neobuzdanost u svojim potpuno plavim očima. I drugi su to mogli uočiti. U tome je zapravo i bio problem; u tome je bio uzrok nekih njezinih strahova.

Činilo se da neće biti prepreke za Missionariu u pripremanju Sheeane.

Kad bi se samo divovski crvi razvili – vratio se Shai-Hulud!

Misionaria Protectiva Bene Gesserita bila ju je spremna lansirati u panteon bezazlenog čovječanstva, pripremljenog za vjersko obožavanje.

Mit bi postao stvarnost... upravo na način na koji je ona pokušavala onu skulpturu učiniti stvarnom.

Sveta Sheeana! Bog-car je njezin rob! Pogledajte kako je sveti crvi slušaju! Leto se vratio!

Bi li to utjecalo na Uvažene Priležnice? Vjerojatno. Barem su na riječima odavale počast Bog-caru, nazivajući ga Guldurom. Vjerojatno ne bi slijedile 'Svetu Sheeanu', osim u stvarima spolnog iskorištavanja. Sheeana je znala da je njezino spolno ponašanje, neviđeno čak i prema mjerilima Bene Gesserita, bilo oblik protesta protiv uloge koju joj je Missionaria nastojala nametnuti. Izgovor da je usavršavala tek one muškarce koje je spolnom robovanju podučavao Duncan Idaho bio je upravo to... običan izgovor.

Bellonda to naslućuje.

Mentatkinja Bell bila je stalna opasnost za sestre koje bi skrenule s linije. To je, uostalom, bio glavni razlog zašto se Bellonda, bez ikakvog važnog položaja, održala u Visokom vijeću Sestrinstva. Sheeana se okrene od prozora i baci se na narančasto-smeđu tkaninu koja je prekrivala njezin krevet. Točno ispred nje počivala je velika crno-bijela slika divovskog crva iznad sićušne ljudske figure.

Tako je to nekoć bilo, a možda se više nikad neće zbiti. Što sam htjela izraziti tim crtežom? Kad bih to znala, možda bih mogla dovršiti kip od plaza.

Bilo je riskantno razviti tajni govor rukama s Duncanom. Ali bilo je stvari koje Sestrinstvo nije smelo znati – još ne.

Možda postoji mogućnost da nas dvoje pobjegnemo.

Kamo bi mogli otići? Ovaj svemir zaposjele su Uvažene Priležnice, kao i druge snage. Bio je to svemir raštrkanih planeta,

naseljen pretežno ljudima čija je jedina želja bila proživjeti život u miru – prihvaćajući na nekim mjestima vodstvo Bene Gesserita, a na mnogim drugima koprcajući se pod čizmom Uvažениh Priležnica i u najboljem slučaju sanjajući o vlastitoj vladavini. Sanjaju taj vjekovni san o demokraciji. Osim toga, postojale su uvijek i nepoznanice. I uvijek pouka Uvažениh Priležnica. Murbellina analiza pokazivala je da su Uvažene Priležnice rezultat svih ekstrema nastalih križanjem Ribogovornica i časnih majki. Demokracija Ribogovornica postala je autokracija Uvažениh Priležnica! Pokazatelja je bilo previše da bi ih se mogli zanemariti. Ali zašto su stavljale naglasak na nesvjesne prisile s T-sondama, staničnom indukcijom i spolnom vještinom? Gdje je tržište koje bi prihvatilo sposobnosti izbjeglica? Ovaj svemir nije više imao jedinstveno tržište. Mogle su se odrediti vrste podzemne mreže rada. Bile su potpuno labave, utemeljene na starim kompromisima i privremenim sporazumima. Odrade je jednom rekla: “Podsjeća na staru odjeću istrošenih rubova i zakrpanih rupa.”

Nije više bilo CHOAM-ove čvrsto povezane trgovačke mreže iz doba starog carstva. Sada su to bili tek dijelovi međusobno povezani najlabavijim vezama. Ljudi su se prema njima prezirno odnosili, neprestano žudeći za starim dobrim danima.

Koja bi nas vrsta svemira prihvatila samo kao izbjeglice, a ne kao svetu Sheeanu i njezinog supruga?

Ne, Duncan Idaho joj nije bio suprug. Takav je samo bio prvobitan plan Bene Gesserita: “Spojite Sheeanu i Duncana. Mi nadziremo njega, a on može upravljati njome.”

Murbella je na prečac presjekla taj plan. ***I učinila je dobro.***

Kome treba spolna opsjednutost? No, Sheeana je morala priznati da je imala neobično zbrkane osjećaje glede Duncana Idahoa. Govor rukama,

dodirivanje. I što su mogli reći Odradi kad ih bude došla provjeriti? Ne ako, već kada.

“Raspravljamo o načinima na koje vam Duncan i Murbella mogu pobjeći, Vrhovna majko. Razgovaramo o drugim načinima, na koja se mogu vratiti Tegova sjećanja. Pričamo o našem privatnom buntovništvu prema Bene Gesseritu. Da, Darwi Odrade! Tvoja bivša učenica postala je buntovnik protiv tebe.”

Sheeana je priznavala da i glede Murbelle ima vrlo zbrkane osjećaje.

Ona je pripitomila Duncana, u čemu bih ja vjerojatno zakazala.

Zarobljena Uvažena Priležnica bila je očaravajući predmet proučavanja... pokatkad i zabavan. Na zidu blagovaonice akolitkog broda bio je zalijepljen natpis sa šaljivim grubim stihovima.

Hej, Bože! Nadam se da si tamo.

Želim da čuješ moju molitvu.

Taj lik na mojoj polici:

Jesi li to doista ti ili možda samo ja?

Pa, u svakom slučaju, evo nje:

Molim te održi me na mojim nožnim prstima.

Pomogni mi da prebrodim svoje najteže grijehe,

Čineći to za obostrano dobro,

Kao primjer savršenstva

Za proktrice u mom odjelu;

Ili jednostavno za ime Nebesa,

Poput kruha, u ime njegova kvasca.

Jer, ma kom razlogu se priklonio,

Molim te djeluj i za tvoje i za moje dobro.

Česta suočavanja s Odrade uhvaćena kom-očima, bila su prava

poslastica za gledanje. Odradin glas je bio čudno piskutav: “Murbella? Ti?”

“Bojim se, tako je.” Bez kajanja u glasu.

“**Bojiš se** da je tako?” I dalje piskutavim glasom.

“Zašto ne?” Posve prkosno.

“Rugaš se Missionariji! Ne proturječi! Da, to si namjeravala.”

“One su tako prokleta nadobudne!”

Sheeana je, prisjećajući se tog suočenja, mogla samo osjetiti naklonost prema Murbelli. Buntovna Murbella bila je tek simptom.

Kako dugo treba kipjeti da to stanje primijetiš?

Jednako sam se borila protiv vječite discipline, ‘ koja će te učiniti jakom, dijete’ .

Kakva je bila Murbella kao dijete? Kakvi pritisci su je oblikovali? Život je uvijek predstavljao odgovor na tlačenje. Neki su bili oblikovani lakim raznodama: pora nabubrenih i pocrvenjelih od neumjerenosti. Bakus im se cerio. Pohota je ucrtala svoj biljeg na njihovim crtama. Časne majke su to znale temeljem tisućugodišnjeg promatranja. Mi smo oblikovane pod pritiskom nedoumice, hoćemo li im odoljeti ili ne. Pritisci i oblikovanja – to je bio život. A ja svojim potajnim prkosom stvaram novi pritisak.

S obzirom na sadašnje stanje Sestrinstva, puno opreza zbog svih mogućih prijetnji, govor rukama s Duncanom vjerojatno je bio uzaludan.

Sheeana pridigne glavu i pogleda crnu grudicu na kiparskom stolu.

Ali ja ću izdržati. Stvorit ću vlastiti životni stav. Izgradit ću vlastiti život! Dovraga s Bene Gesseritom!

I izgubit ću poštovanje svojih sestara.

Bilo je nečeg prastarog u načinu na koji im je bio nametnut taj

konformizam – ipak dostojan poštovanja. One su očuvale tu stvar iz svoje najstarije prošlosti, iznoseći je u pravilnim razmacima, da je uglašaju i obave neophodne popravke koje su se s vremenom morale obaviti kao u svemu što je ljudska ruka stvorila. I evo gdje se danas nalazilo, počivajući u auri neizrecivog poštovanja.

Zbog toga si i ti časna majka, a ne temeljem bilo čega drugog.

Sheeana je znala da će morati provjeriti tu prastaru stvar sve do njezinih zadnjih granica, vjerojatno po cijenu vlastitog sloma. A onaj oblik u crnom plazu koji je tražio izlaz iz divljeg mjesta unutar nje bio je tek jedan čimbenik onog što je, nedvojbeno, morala učiniti. Nazovite to pobunom, nazovite to bilo kojim imenom, snaga koju je osjećala u prsima nije se mogla poreći.

8.

Ograničite li se samo na promatranje, uvijek ćete propustiti smisao vlastitog života. Svoj cilj možete odrediti uglavnom ovako: živite najbolje što možete. Život je igra čija pravila naučite uskočite li u nju i igrate je svim svojim bićem. Inače će vas stalne iznenadne promjene u njoj izbaciti iz ravnoteže. Ne-igrači često cmizdre i žale se da ih sreća redovno zaobilazi. Ne žele shvatiti da dio vlastite sreće mogu stvoriti sami.

Darwi Odrade

Jesi li vidjela najnoviju poruku kom-oka o Idahou?” upita

Bellonda.

“Kasnije! Kasnije!” Odrade je znala da je neraspoložena pa je to rezultiralo ovim odgovorom na Bellondino izazovno pitanje, vrhovna majka je zadnjih dana sve više podlijegala pritiscima. Uvijek je nastojala svojim dužnostima pristupati široko otvorena. Što je bilo više stvari koje su je zanimale to je širi bio njezin kut promatranja – jamstvo za dobivanje više korisnih podataka. Korištenje svih osjetila

pospješivalo je čitavu stvar. No, njezinom istraživačkom zanimanju sada je bila potrebna bitnost. Bit. Sličilo je to potjeri za divljači radi zadovoljenja iskonske gladi.

Ali njezini su dani sve više postajali preslike ovog jutra. Njezina potreba za samopromatranjem bila je poznata, ali u zadnje vrijeme nije izlazila izvan zidova ove radne sobe. Morala se nalaziti tamo gdje je dostupna. Ne samo dostupna, već i u mogućnosti svakog trenutka održavati veze i upućivati ljude na zadaće.

Prokletstvo! Stvorit ću si vremena. Moram!

Vremenska stiska bila je podjednaka kao i ostale.

Sheeana je u svom izvješću napisala: “Krećemo se po unajmljenom putu.”

Vrlo poetično! Ipak nije mnogo pomagalo u sučeljavanju s pragmatičnim zahtjevima. Morali su raspršiti što je moguće više ogranaka Bene Gesserita prije negoli sjekira padne. Ništa nije bilo važnije od toga. Tkanje Bene Gesserita rasparano je na dijelove, razaslano na odredišta koja nitko ni u Kapitolu nije smio saznati. Odrade si je ponekad taj tijek događanja zamišljala kao stvaranje dronjaka i zakrpa. Odlepršale su u svojim ne-brodovima, opskrbljene zalihom pješčanih pastrva, s tradicijama Bene Gesserita, učenjem i sjećanjima kao vodičem. Ali Sestrinstvo je sve to već jednom davno proživjelo, tijekom prvog Raspršenja, ali nitko se nije vratio ili poslao poruku. Nijedna. Vratile su se zato Uvažene Priležnice. Ako su one ikada i bile benegesseritkinje, sada su predstavljale strašnu pokvarenost, slijepu i samoubilačku.

Hoćemo li ikada opet biti cjelina?

Odrade spusti pogled na svoj stol: gomila popisa odabranih. Tko će otići, a tko ostati? Bilo je malo vremena za predah. Druga sjećanja njezine neposredne prethodnice Taraze poprimila su oblike ‘Rekla sam

ti!', 'Vidiš li sada što mi je bilo na grbači'.

A nekoć sam se pitala ima li mjesta na vrhu.

Na vrhu možda ima mjesta (kako je običavala govoriti akolitkinjama), ali je rijetko dovoljno vremena.

Kad bi razmišljala o najvećem broju pasivnih ne-Bene Gesserit stanovništva 'tamo vani' Odrade im je pokatkad zavidjela. Dopuštene su im iluzije. Kakav luksuz! Mogli ste se pretvarati da ćete živjeti vječno, da će sutra biti bolje, da vas bogovi brižno promatraju.

Trgnula se iz ove malodušnosti gnušajući se nad sobom. Oko mora ostati bistro bez obzira što vidi.

"Proučila sam najnovije poruke o Idahou", rekla je gledajući preko stola u strpljivu Bellondu.

"On ima zanimljive porive", odgovori Bellonda.

Odrade je već razmišljala o tome. Malo je toga ostalo skriveno kom-očima u ne-brodovima. Teorija Vijeća o goli Idahou iz dana u dan postajala je sve manje teorija, a sve više optužba. Koliko je sjećanja imao ovaj gola iz niza Idahovih života?

"Tam ima ozbiljne dvojbe glede njihove djece", nastavi Bellonda.

To se moglo očekivati. Tri djeteta koja je Murbella rodila s Idahom u ne-brodu bila su joj oduzeta odmah po rođenju. Njihov razvoj je bio brižljivo nadziran. Jesu li imala onu strašnu brzinu reakcije koju su pokazivale Uvažene Priležnice? Još je rano o tome govoriti. Prema Murbelli, to se je razvijalo tek u pubertetu.

Zarobljena Uvažena Priležnica primila je oduzimanje svoje djece srditim razočaranjem. Međutim, Idaho gotovo nije reagirao. Čudno. Zar mu je nešto omogućavalo širi pogled na rađanje? Možda nešto blisko pogledu Bene Gesserita?

"Još jedan uzgojni program Bene Gesserita", rugao se.

Odrade pusti da joj misli teku. Zar je to što su vidjele kod Idahoa doista pogled Bene Gesserita? Sestrinstvo je tvrdilo da je emocionalna privrženost drevni ostatak – svojedobno važan za ljudski opstanak, ali sada nepotreban planu Bene Gesserita.

Instinkti...

Stvari koje su dolazile s jajašcem i spermom. Često vitalne i bučne: “Vrste ti se obraćaju, tupavice!”

Ljubav... potomstvo... glad... Svi ti nesvjesni porivi koji su se sjedinjavali u posebnom ponašanju. Opasno je bilo miješati se u takve stvari. Upraviteljice rasplodnog uzgoja znale su to čak i kad su to radile. Vijeće je s vremena na vrijeme raspravljao o tome i zapovjedilo pažljivo praćenje posljedica.

“Proučila si bilješke. Zar je to sve što mogu dobiti kao odgovor?” Bellondin glas zvučao je nekako sažaljivo.

Bilješka kom-oka koja je toliko zaintrigirala Bell odnosila se na Idahovo ispitivanje Murbelle o tehnikama Uvažениh Priležnica pri spolnom porobljavanju. ***Zašto?*** Njegove slične sposobnosti proizašle su iz Tleilaxuovih uvjetovanja njegovih stanica u axolotl-posudama. Te Idahove sposobnosti vukle su porijeklo od jednog nesvjesnog uzorka sličnog nagonima. Međutim, rezultat se teško mogao razlikovati od ponašanja Uvažениh Priležnica: ekstaza se pojačavala sve dok ne bi istisnula i zadnji trag razuma i vezala svoje žrtve za izvor takve naslade. Murbella nije otišla dalje od toga pri objašnjavanju svojih sposobnosti. Bio je to očito izraz preostale ljutnje zbog toga što ju je Idaho učinio ovisnicom onom istom tehnikom koju je ona koristila. “Murbella se uvijek zatvara kad je Idaho počne ispitivati o pobudama”, reče odjednom Bellonda.

Da. To sam primijetila.

“Mogla bih te ubiti, i ti to znaš!” bila mu je rekla jednom

Murbella.

Kom-oči su ih pokazale u postelji u odajama Murbellinog nebroda u trenutcima neposredno nakon zadovoljenja potrebe za uzajamnom ovisnošću. Kapljice znoja blistale su im po golim tijelima. Murbella je ležala s plavim rupcem preko čela, a njezine zelene oči bile su uprte u kom-oči. Djelovala je kao da gleda ravno u promatrače. Male narančaste mrlje zapažale su se u tim očima. Mrlje ljutnje zbog preostalih zaliha lažnog začina u njezinom tijelu – koji su Uvažene Priležnice inače rabile. Sada je bila na melangeu – bez ikakvih posebnih simptoma.

Idaho je ležao pokraj nje; razbarušena crna kosa uokvirivala mu je lice i bila je u jarkom kontrastu s bijelim jastukom ispod njegove glave.

Oči su mu bile zatvorene, ali su mu kapci podrhtavali. Mršav. Unatoč ukusnim obrocima koje mu je pripremao Odradin osobni kuhar, nije jeo dovoljno. Njegove visoke jagodice bile su vrlo naglašene. Tijekom godina provedenih u ograničenom prostoru lice mu je ogrubjelo.

Odrade je znala da je Murbellina prijetnja imala pokriće u njezinim fizičkim sposobnostima, ali je u psihološkom smislu bila lažna. ***Ubiti svog ljubavnika? Malo vjerojatno!***

Bellonda je razmišljala na istom tragu. “Što joj to znači da pokazuje svoju fizičku brzinu? Vidjeli smo to i ranije.”

“Zna da je promatramo.”

Kom-oči su prikazivale Murbellu kako, prkoseći malaksalosti nakon snošaja, iskače iz kreveta. Krećući se zapanjujućom brzinom (znatno većom od one koju su benegesseritkinje ikad postigle), zamahnula bi desnom nogom, zaustavivši udarac na dlaku od Idahove glave.

Na njezinu prvu kretnju Idaho je otvorio oči. Promatrao ju je bez straha, bez treptaja.

Kakav udarac! Fatalan, da ga je zadala. Bilo je dovoljno to jednom vidjeti pa da čovjeka uhvati strah. Murbelline kretnje nisu izvirale iz centralnog živčanog sustava. Kao kod kukca – napad su pokretali živci unutar samih mišića.

“Vidiš!” Murbella je polagano spustila nogu i oštro ga odozgo pogledala.

Idaho se osmjehnuo.

Dok je promatrala scenu, Odradi se sjeti da Sestrinstvo ima troje Murbelline djece, sve djevojčice. Upraviteljice rasplodnog programa bile su očarane. Časne majke rođene u ovoj liniji možda će, jednom, po sposobnostima postati ravne Uvaženim Priležnicama.

Jednom, ako već neće biti prekasno.

Ipak, Odrade je shvaćala očaranost upraviteljica rasplodnog programa. Takva brzina! Još kad bi se ta živčano-mišićna obučenost pridodala velikim prana-bindu mogućnostima Sestrinstva! To što bi iz toga moglo proizaći neizrecivo je počivalo unutar nje.

“Učinila je to za nas, a ne za njega”, reče Bellonda.

Odrade nije baš bila sigurna. Murbella se opirala neprekidnom nadziranju, ali se i navikla na njega. Mnogi njezini postupci očito su zanemarivali nazočnost ljudi iza kom-očiju. Na ovom dokumentu dalje se vidjelo kako se vratila u postelju na svoje mjesto pokraj Idahoa.

“Ograničila sam dostupnost ovog zapisa”, reče Bellonda. “Neke akolitkinje postaju uznemirene.”

Odrade kimne. ***Spolna ovisnost*** Ta sposobnost Uvaženih Priležnica uskomešala je redove Bene Gesserita, a posebno je imala odjeka među akolitkinjama. Vrlo uvjerljivo. Uza sve to, većina sestara u Kapitolu je znala da časna majka Sheeana – jedino ona – primjenjuje

neke od ovih tehnika unatoč općem strahu da bi ih to moglo oslabiti.

“Ne smijemo dopustiti da se pretvorimo u Uvažene Priležnice”, stalno je ponavljala Bell. **Ali Sheeana predstavlja značajan čimbenik nadzora. Ona nam donekle omogućava spoznavanje Murbelle.**

Jednog poslijepodneva, pogledavši je samu i očito opuštenu u njezinim odajama u ne-brodu, Odrade joj je pokušala postaviti neposredno pitanje; “Je li, prije Idahoa, bilo koja od vas ikada došla u iskušenje da se, recimo to tako, ‘poveže u zabavi’?”

Murbella se trenutno narogušila u srditom ponosu. “Slučajno me je zaskočio!”

Ista vrsta ljutnje koju je pokazivala reagirajući na Idahoa

pitanja. Sjetivši se tog, Odrade se nagne nad svoj radni stol i prizove prvi zapis.

“Pogledaj kako postaje ljuta”, upozori je Bellonda.

“Hipnotransna zapovijed protiv odgovora na takva pitanja. Stavljam sav svoj ugled da se radi o tome.”

“To će potpuno nestati u začinskoj agoniji”, reče Odrade.

“Ako ikada dospije do nje!”

“Hipnotrans bi trebao biti naša tajna.”

Bellonda je razmišljala o očitom zaključku: Nijedna sestra koju smo poslali u prvom Raspršenju nikada se nije vratila.

U njihovim svijestima bilo je zapisano velikim slovima: “Jesu li otpadnice Bene Gesserita stvorile Uvažene Priležnice?” Mnogo toga ukazivalo je na to. Ako je tako, zašto su se odlučile za spolno porobljavanje muškaraca? Murbellino blebetanje o povijesti nije ih zadovoljavalo. Sve u svezi s tim bilo je suprotno učenju Bene Gesserita.

“Moramo saznati”, uporno je govorila Bellonda. “Ono malo što znamo vrlo je zabrinjavajuće.”

Odrade je shvaćala njezinu zabrinutost. Koliko je bila privlačna

ta sposobnost? Vrlo privlačna, činilo joj se. Akolitkinje su se žalile kako sanjaju o tome da postanu Uvažene Priležnice. Bellonda je s pravom bila zabrinuta.

Stvarajući ili izazivajući takve neobuzdane sile izgrađivali ste putene fantazije neizmjerne složenosti. Mogli ste zavesti čitave populacije igrajući na kartu njihovih želja, njihovih fantazija.

Uvažene Priležnice su se drznule upotrijebiti tu strahovitu moć.

Neka se onda zna da imaju ključ zasljepljujuće ekstaze i da su dobile pola bitke. Jednostavan pokazatelj da takvo nešto postoji očitovao se učestalim predajama. Pojedine članice Murbelline razine u tom drugom Sestrinstvu možda nisu mogle ovo shvatiti, ali one na vrhu... Zar su zaista jednostavno koristile tu silu ne mareći ni za što ili čak ni ne naslućujući njezinu dublju snagu? Ako se to zaista događa, kako su naše prve sestre, koje su otišle u Raspršenje, uopće mogle biti namamljene u takvu slijepu ulicu?

Jednom ranije Bellonda je već iznijela svoju pretpostavku:

Jedna Uvažena Priležnica, u razgovoru s jednom zarobljenom časnom majkom prigodom prvog Raspršenja: “Dobro došla, časna majko. Željela bih ti prikazati nešto o našim moćima.” Nakon međuigre iz područja spolne demonstracije slijedi prikazivanje fizičke brzine Uvažene Priležnice. Zatim – odbijanje od melangea i injekcija surogata baziranog na adrenalinu s dodatkom hipnodroge. U takvom hipnotičkom transu bilo je izvršeno spolno uvjetovanje časne majke. To je, udruženo sa selektivnom agonijom odbijanja od melangea (Bellondina zamisao), moglo izazvati kod žrtve poricanje njezinog podrijetla.

Sudbino, budi s nama! Jesu li izvorne Uvažene Priležnice sve do jedne bile časne majke? Imamo li hrabrosti tu hipotezu provjeriti na nama samima? Što možemo naučiti o tome od onog para u ne-

brodu?

Dva izvora podataka ležala su pred ispitivačkim očima Sestrinstva, ali ključ još nije pronađen.

Žena i muškarac nisu više samo rasplodni partneri, nisu više tek zadovoljstvo i podrška jedno drugom. Nešto novo je tome pridodano. Razina je podignuta.

Na zaslonu zapisivača kom-oka na radnom stolu, Murbella odjednom izgovori nešto što je privuklo pažnju Vrhovne majke. “Mi, Uvažene Priležnice, činimo to same sebi! Ne možemo nikoga drugoga okrivljavati za to.”

“Jesi li to čula?” upita Bellonda.

Odrade odsječno odmahne glavom, želeći se potpuno usredotočiti na razgovor.

“Kod mene to ne vrijedi”, primijeti Idaho.

“To je prazan izgovor”, odgovori Murbella prijekorno. “Tebe su Tleilaxi uvjetovali da namamiš prvu Utiskivačicu s kojom se suočiš.”

“I da je ubijem”, ispravio ju je Idaho. “To su mi namijenili.”

“Ali ti me nisi čak ni pokušao ubiti. A mogao si.”

“To je bilo kad...” Idaho je umuknuo refleksno pogledavši prema kom-očima.

“Što je mislio reći ovog trenutka?” prasne Bellonda. “Moramo saznati.”

Ali Odrade produži šutke promatrati zatočeni par. Murbella je pokazala iznenađujuće razumijevanje. “Vjeruješ da si me ulovio zahvaljujući nekoj zgodi u koju nisi bio upleten?”

“Točno.”

“Ali ja vidim kod tebe nešto što prihvaća sve to! Ti se jednostavno nisi prepustio svom uvjetovanju. Pravio si se važan.”
Idahova zaokupljenost samim sobom zamaglila mu je oči.

Spustio je glavu unatrag, rastežući prsne mišiće.

“To je mentatski izraz lica!” izreče optužbu Bellonda.

Svi Odradini analitičari bili su istog mišljenja, ali se, ipak, moralo izvući priznanje samog Idahoa. Ako je zaista bio mentat, zašto im je tajio taj podatak?

Zbog drugih stvari koje takve sposobnosti obuhvaćaju. On nas se boji, i to s pravom.

Murbella mu je jednom podrugljivo rekla: “Ti si usavršio i dalje improviziraš ono što su ti Tleilaxi učinili. A ima nešto u tebi što se ničemu nije protivilo!”

“Evo kako ona izlazi na kraj sa svojim osjećajem krivnje”, upadne Bellonda. “Mora u to vjerovati, jer je inače Idaho ne bi uspio osvojiti.”

Odrade stisne usne. Projekcija je pokazivala da se Idaho zabavlja. “Možda je to kod oboje slučaj.”

“Ne možeš okrivljavati Tleilaxe, baš kao što ni ja ne mogu okrivljavati Uvažene Priležnice.”

Tamalane uđe u radnu sobu i sjedne u svoj pasostolac pokraj Bellonde. “I vas to zanima, vidim.” Ona neodređeno pokaže prema pojavama na zaslonu.

Odrade isključi projektor.

“Obišla sam naše axolotl-posude”, nastavi Tamalane. “Taj prokleti Scytale nam je zatajio podatke od životne važnosti.”

“Naš prvi gola je bez mana, zar ne?” upita Bellonda.

“Da, naši suk-lijčnici nisu ništa otkrili.”

Odrade tiho progovori: “I Scytale mora zadržati poneki ulog za cjenkanje.”

Obje strane su igrale svoju igru: Scytale je plaćao ceh Bene Gesseritu zato što su ga spasile od Uvaženih Priležnica i pružile mu

utočište na

Kapitolu. Ipak, svaka časna majka koja bi ga bolje upoznala, vjerovala je da je nešto drugo rukovodilo zadnjeg gospodara Tleilaxa. ***Vrlo, vrlo su pametni ti Bene Tleilaxi. Daleko pametniji nego što smo pretpostavljale. A ukaljali su nas svojim axolotl-posudama. I sama riječ ‘posuda’ – još jedna od njihovih prijevara. Mi smo vjerovala da se radi o kontejnerima s toplom amniotskom tekućinom, pri čemu bi svaka posuda bila središte složenog mehanizma koji oponaša (na suptilan, diskretan i nadziriv način) rad maternice. Posude su, što je istina, tu! Ali pogledajte što sadrže.***

Rješenje Tleilaxa bilo je vrlo jednostavno: uporaba originala. Priroda je već tijekom eona to usavršila. Sve što je trebalo Bene Tleilaxima, svelo se na pridodavanje njihovog nadzornog sustava, vlastitog načina repliciranja podataka uskladištenih u stanicama. “Govor boga”, nazivao je to Scytale. ***Međutim, primjerenije bi bilo reći: jezik Shaitana.***

Povratna sprega. Stanica je upravljala svojom maternicom. To je uglavnom i bilo ono što je oplođeno jajašce i inače činilo. Tleilaxi su samo poboljšali proces.

Odradi se otme uzdah, što privuče poglede njezinih družbenica.

Zar su Vrhovnu majku shrvale neke nove brige?

Scytaleova otkrivanja me brinu. I to što nam ta otkrivanja čine.

Oh, kako smo se izvukle iz tog ‘ponižavajućeg stanja’. Nakon toga: racionalizacije. I točno smo znale da su to racionalizacije! ‘Kad nema drugog načina. Kad to stvara gole koji su nam tako očajnički potrebni. Dobrovoljce vjerojatno možemo pronaći’. I pronašli smo ih! Dobrovoljci!

“Duh ti je odlutao!” progundā Tamalane. Brzim pogledom je prošla preko Bellonde, zaustila nešto reći, ali se predomislila.

Bellondino lice poprimi izraz nježne blagosti koji je često pratio njezina mračna raspoloženja. Glas joj je bio tek nešto jači od grlenog šapta. “Iz dubine srca predlažem: uklonimo Idahoa. A što se tiče onog Tleilaxa, čudovišta...”

“Zašto daješ takav prijedlog u obliku eufemizma?” upita Tamalane.

“Onda ga ubijmo! A Tleilaxa treba podvrgnuti svim mogućim postupcima koji...”

“Prestanite, vas dvije!” zapovjedi Odrade.

Ona stavi oba dlana na čelo i, zureći kroz luk prozora, opazi da vani pada ledena kiša. Nadzor vremena ponovno je griješio. Ne može ih se kriviti za to. Ljudi nisu ništa više mrzili od nečeg nepredvidivog.

‘ Želim samo prirodno!’ Što god to značilo.

Kad bi je uhvatile takve misli, Odrade je žudjela za životom u granicama rasporeda koji ju je zadovoljavao: povremenim šetnjama po voćnjacima. Uživala je u tome u svim godišnjim dobima. Mirna večer s prijateljima, živi razgovor s onima za koje je osjećala toplinu u srcu.

Licemjerje? Da. Vrhovna majka si je dopuštala mnogo toga – čak i ljubav prema družbenicima. Dobra jela s pićem odabranim za povećanje užitka. I to je željela. Kako ga je divno bilo osjetiti na nepcima. A zatim... da, zatim – topla postelja s umilnim družbenikom, osjetljivim za sve njezine potrebe baš kao i ona za njegove.

Jasno, većina toga nije bila moguća. Odgovornost! Kakva nezgrapna riječ. Kako samo peče.

“Ogladnjela sam”, reče Odrade. “Da naručim ručak ovdje?”

Bellonda i Tamalane su se zapiljile u nju. “Tek je jedanaest i trideset”, primijeti Tamalane.

“Da ili ne?” zapne Odrade.

Bellonda i Tamalane se pogledaju. “Kako želiš”, prihvati

Bellonda.

U Bene Gesseritu je postojala izreka (Odrade je znala za nju) da Sestrinstvu ide glatko kad je želudac Vrhovne majke pun. To je bilo rješenje problema.

Odrade nazove osobnu kuharicu. “Ručak za troje, Duana. Nešto posebno. Prema tvom izboru.”

Kad je ručak stigao, Odrade uoči da su to jela koje je posebno voljela – teleće kaserole. Duana ga je majstorski začinila travama.

Ružmarin u teletini, povrće tek blanširano. Vrhunski!

Odrade je uživala u svakom zalogaju. Ostale dvije jele su tek pustim stavljanjem žlice u usta. I tako opet.

Je li i ovo jedan od razloga zašto sam ja Vrhovna majka, a one ne?

Dok je jedna akolitkinja pospremala ostatke obroka, Odrade postavi jedno od svojih omiljenih pitanja: “O čemu se govori u zajedničkim prostorijama i među akolitkinjama?”

Sjećala se kako je u svojim akolitskim danima pažljivo slušala riječi starijih žena, očekujući velike istine, a dobivajući beznačajne razgovore o ovoj ili onoj sestri ili o najnovijim problemima tutorice X.

Međutim, povremeno bi barijere popustile i procurili bi važni podaci.

“Previše akolitkinja govori da žele otići u naše Raspršenje”, progovori Tamalane hrapavo. “To me podsjeća na štakore na brodovima koji tonu.”

“U zadnje vrijeme poraslo je zanimanje za Arhivu. Sestre koje nešto više znaju dolaze tražiti potvrdu – ima li ta i takva akolitkinja vidljiva obilježja Sioninih gena.”

To je pobudilo Odradino zanimanje. Njihova zajednička atreidska pretkinja iz Tiraninove ere, Siona Ibn Fuad al-Seyefa Atreid, ostavila je u naslijeđe svojim potomcima sposobnost ostati nezamijećen

od strane svevidećih tragača. Svaka osoba koja se slobodno kretala Kapitolom raspolagala je tom naslijeđenom zaštitom.

“Vidljivo obilježje?” upita Odrade. “Zar vlada dvojba o tome da su zaštićene?”

“Žele se uvjeriti u to”, promumlja Bellonda. “A sada, možemo li se vratiti na Idahoa? On i ima i nema tu genetsku sposobnost. To me zabrinjava. Zašto neke od njegovih stanica nemaju Sionine oznake? Što su mu Tleilaxi učinili?”

“Duncan je svjestan opasnosti i nije samoubilački raspoložen”, odgovori Odrade.

“Mi ne znamo što je on”, prigovori Bellonda.

“Vjerojatno je mentat, a svi znamo što to može značiti”, dobaci Tamalane.

“Shvaćam zašto čuvamo Murbellu”, nastavi Bellonda. “Važni podaci. Ali Idahoa i Scytalea...”

“Dosta!” odsječe Odrade. “Psi čuvari mogu i predugo lajati!”

Bellonda, škripući zubima, prihvati zapovijed. **Psi čuvari**. Izraz Bene Gesserita za neprestano nadziranje od strane sestara-duhobrižnica kako bi se vidjelo da se niste nasukali u duhovni plićeak. Vrlo naporno za akolitkinje, no samo još jedan oblik života časne majke.

Odrade je to objasnila Murbelli jednog poslijepodneva, dok su njih dvije bile same u prostoriji za razgovore sivih zidova u ne-brodu. Stajale su jedna nasuprot druge u neposrednoj blizini. Oči su im bile u istoj ravnini. Sasvim neslužbeno i povjerljivo. Jasno, izuzmu li se komoči posvuda oko njih.

“Psi čuvari”, rekla je Odrade odgovarajući na Murbellino pitanje. “To znači da smo uzajamni kritičari. Ne stvaraj od toga nešto veće nego što to jest. Mi rijetko zanovijetamo. I jedna jednostavna riječ može biti posve dovoljna.”

Murbella, na čijem se ovalnom licu pojavilo gađenje, a u zelenim očima napetost, očito je pomislila da Odrade misli na neki zajednički znak, riječ ili izreku koje je Sestrinstvo rabilo u takvim situacijama.

“Koja riječ?”

“Bilo koja riječ, dovraga! Bilo što primjereno. To je poput međusobnog refleksa. Imamo zajednički ‘tik koji nam ne smeta. Pozdravljamo ga, jer nas održava na nogama.”

“I ti ćeš biti moj pas čuvar postanem li časna majka?”

“Mi ih trebamo. Bez njih bismo bile slabije.”

“Zvuči sputavajuće.”

“Ali nije tako.”

“Po meni je to odvratno.” Pogledala je prema svjetlucavim lećama na stropu. “Baš kao i ove proklete kom-oči.”

“Vodimo brigu o sebi, Murbella. Jednom kad postaneš Bene Gesserit osigurana si za čitav život.”

“Udoban kutak.” Podrugljivo će Murbella.

Odrade odgovori smireno: “Potpuno drukčije. Tijekom cijelog života suočena si s izazovima. Sestrinstvu sve vraćamo do krajnjih granica naših sposobnosti.”

“Psi čuvari!”

“Svjesne smo jedne drugih. Neke među nama na položajima vlasti mogu biti povremeno autoritativne – pa čak i nametljive – ali samo do točke pažljivo primjerene zahtjevima trenutka.”

“Nikada istinski tople ili nježne, ha?”

“To je pravilo.”

“Naklonost možda, ali ne i ljubav?”

“Rekla sam ti kakvo je pravilo.” Odrade je jasno mogla vidjeti reakciju na Murbellinom licu: ‘ *U tome je problem. Zatražit će da*

napustim Duncana!

“Dakle, nema ljubavi u okrilju Bene Gesserita.” Kako li joj je glas samo bio žalostan. Za Murbellu je još bilo nade.

“Ljubav se događa”, reče Odrade, “ali je moje sestre smatraju tek odstupanjem od pravila.”

“Znači da je ono što ja osjećam za Duncana odstupanje?”

“I sestre će te pokušati izliječiti.”

“Izliječiti! Primjenjivati korektivnu terapiju na paćenicima!”

“Sestre smatraju da je ljubav znak truleži koja se javlja u njima.”

“Vidim znakove truleži u tebi!”

Kao da je slijedila Odradine misli, Bellonda je trgne iz sanjarenja. “Ta Uvažena Priležnica nikada nam se neće prikloniti!” Bellonda obriše tragove umaka u kutovima usana. “Gubimo vrijeme pokušavajući joj objasniti naše putove.”

Ako ništa drugo, više ne zove Murbellu ‘ kurvom’ , pomisli Odrade. To je ipak napredak.

9.

Sve vlade su suočene s problemom koji se uvijek nanovo vraća: vlast privlači patološke osobe. Vlast ne podmićuje; ona ima magnetsku privlačnost za podmitljive. Takvi ljudi naginju nasilju, stanju kojem se vrlo brzo i potpuno predaju.

MISSIONARIA PROTECTIVA

TEKST QIV (DECTO)

Rebecca je klečala na žutom popločanom podu, što joj je bilo naređeno, ne usuđujući se podići pogled prema opasnoj Velikoj Uvaženoj Priležnici, koja je sjedila na udaljenom i uzvišenom mjestu. Rebecca je ovdje, gotovo u središtu neke divovske prostorije, čekala dva sata dok su Velika Uvažena Priležnica i njezine suradnice ručale, okružene pažnjom pokorne posluge. Rebecca je pažljivo promatrala

ponašanje posluge i oponašala ih.

Očne šupljine još su je boljale od presađivanja koje joj je obavio rabin prije gotovo mjesec dana. Njezine nove oči su imale plavu šarenicu i bijelu bjeloočnicu, bez naznaka začinske agonije iz njezine prošlosti. Bilo je to privremeno obrambeno sredstvo. Za manje od godinu dana nove oči će je odati svojim potpunim plavetnilom. Bol u očima je smatrala najmanjim od svojih problema. Jedan organski usađeni umetak osiguravao joj je ravnomjerne obroke melangea, skrivajući njezinu ovisnost. Bilo je planirano da ta zaliha potraje nekih šezdesetak dana. Ako je pak Uvažene Priležnice zadrže duže od toga, nedostatak začina će je povući u agoniju prema kojoj bi ona prva izgledala kao šala. Najneposrednija opasnost prijetila je od shere koju je primala zajedno sa začinom. Otkriju li to ove žene, probudit će se njihovo nepovjerenje.

Dobro napreduješ. Budi strpljiva. Bila su to Druga sjećanja mnoštva iz Lampadasa. Glas joj je tiho odzvanjao u glavi. Imao je Lucillin prizvuk, ali Rebecca nije bila baš sigurna u to.

Taj glas joj je postao blizak tijekom mjeseci nakon preuzimanja, kada se javio kao ‘Govornica tvog Mohalata’. ***Ove kurve nam ne mogu biti ravne po znanju. Zapamti to i neka ti to daje hrabrost.***

Nazočnost unutrašnjih Drugih, koji joj nisu odvrćali pažnju s onog što se događalo oko nje, ispunjavala ju je strahopoštovanjem. ***Mi to nazivamo Istodobnim tokom,*** rekla joj je Govornica. ***Istodobni tok umnožava tvoju svijest.*** Kad je to pokušala objasniti Rabinu, on je srdito reagirao.

“Kvare te nečiste misli!”

Nalazili su se u Rabinovom radnom kabinetu. Bilo je kasno doba noći. “Krađa vremena od dana koji su nam dodijeljeni” – tako je on to nazvao. Radni kabinet bio je smješten u podzemlju, zidova optočenih starim knjigama, ridulijanskim kristalima, svitcima. Prostorija je bila

zaštićena od uhođenja najboljim ixijanskim sredstvima koja su njegovi ljudi prilagodili, usavršivši ih.

U ovakvim prigodama bilo joj je dopušteno sjediti pokraj njegova stola, dok se on odmarao zavaljen u jednom starom stolcu. Sjajna kugla postavljena nisko pokraj njega bacala je drevno žuto svjetlo na njegovo bradato lice, bljeskajući se u naočalama koje je nosio gotovo kao svoju službenu oznaku.

Rebecca se pretvarala da je zbunjena. “Ali rekao si da se od nas zahtjeva očuvanje tog blaga s Lampadasa. Zar nije Bene Gesserit bio pošten prema nama?”

Zamijetila je zabrinutost u njegovim očima. “Čula si što je jučer Levi rekao o ovdje postavljenim pitanjima. Zašto su te vještice iz Bene Gesserita došle k nama? To se oni pitaju.”

“Naša priča je dosljedna i vjerojatna”, primijeti Rebecca. “Sestre su nas naučile postupcima koje čak ni Istinozborac ne može otkriti.”

“Ne znam... ne znam.” Rabin je žalosno vrtio glavom. “Što je laž? Što je istina? Osuđujemo li sami sebe vlastitim govorom?”

“Protivimo se pogromu, Rabine!” Ovo bi obično učvrstilo njegovu odlučnost.

“Kozaci! Da, imaš pravo, kćeri. U svakom vremenu bilo je kozaka i nismo mi jedini koji su osjetili njihove bičeve i mačeve, dok na konjima ulijeću u selo noseći ubojstvo u svojim srcima.”

Baš čudno, pomisli Rebecca, kako je samo uspijevao stvoriti dojam da su se takvi događaji nedavno zbili i da ih je promatrao vlastitim očima. Nikada oprostiti, nikada zaboraviti. Lidice su se dogodile jučer. Kako li je samo žilavo sve to zakopano u sjećanju Tajnog Izraela! Pogrom! Gotovo jednako žilavo u svojoj neprekidnosti, kao i one nazočnosti Bene Gesserita koje je imala u svojoj svijesti. Gotovo jednako. Baš to je u njemu stvaralo otpor, reče ona samoj sebi.

“Bojim se da su nam te oduzeli”, rekao je Rabin. “Što sam ti učinio? Što sam učinio? I sve to u ime časti.”

Pogledao je instrumente na zidu sobe koji su pokazivali noćno akumuliranje energije koja je dolazila od vertikalnih vjetrenjača, postavljenih po rubovima poljoprivrednog imanja. Instrumenti su pokazivali da su strojevi tamo gore brujali na vjetru spremajući energiju za sutrašnji dan. To je bio poklon Bene Gesserita: puna sloboda u odnosu na Ix. Neovisnost. Kakva čudna riječ.

Ne gledajući Rebeccu, nastavi: “Mislim, i uvijek sam mislio, da je sve to u svezi s Drugim sjećanjima teško shvatljivo. Sjećanja bi trebala donositi mudrost, ali ona to ne čine. Zato je bitno kako oblikujemo sjećanja i gdje primjenjujemo naša znanja.”

Okrenuo se i pogledao je, lica zaklonjenog sjenom. “Što ti ona kaže, ona u tebi. Mislim na onu za koju vjeruješ da je Lucilla?”

Rebecca je već primijetila da je rado izgovarao Lucillino ime.

Ako je Lucilla mogla progovoriti kroz kćer Tajnog Izraela, tada ona još živi i nije izdana.

Rebecca obori pogled, rekavši: “Ona kaže da imamo te unutrašnje slike, zvukove i osjete koji nam dolaze po zapovijedi ili same izbijaju kad se ukaže potreba.”

“Kad se ukaže potreba, da! A što je to, osim poruke, osjetila iz tijela koja su se možda nalazila tamo gdje se ti ne bi trebala naći i po mogućnosti ne činiti uvredljive stvari?”

Druga tijela, druga sjećanja, pomislila je Rebecca. Zato što je to iskusila, znala je da se toga ne može dragovoljno odreći. **Možda sam**

zaista postala Bene Gesserit Zapravo, toga se on najviše plaši.

“Reći ću ti nešto”, nastavio je Rabin. “To presudno presijecanje živih svijesti, kako one to nazivaju, ne znači ništa ako ne znaš kako tvoje vlastite odluke dolaze od tebe poput niti utkanih u živote drugih.”

“Spoznati vlastite akcije u reakcijama drugih, da, tako sestre to

shvaćaju.”

“To je mudrost. Čemu, prema riječima naše drage časne majke, one teže?”

“Utjecaju na sazrijevanje čovječanstva.”

“HmMMM. I ona misli da događaji nisu izvan dohvata njezinog utjecaja, već jednostavno izvan dohvata njezinih osjetila. To je gotovo mudro. Ali sazrijevanje... ahhh, Rebecca. Ne remetimo li mi neki viši plan? Imaju li ljudi pravo postavljati granice Jehovinoj prirodi? Mislim da je Leto II to shvaćao. Ta žena u tebi to negira.”

“Ona kaže da je on bio prokleti tiranin.”

“Bio je, ali i prije njega je bilo mudrih tiranina, kao što će ih, nedvojbeno, biti i nakon nas.”

“One ga zovu Shaitanom.”

“Imao je, zaista, vlastite sotonske moći. Razumijem njihov strah od toga. Nije bio toliko prorok koliko povezivao. Povezao je oblike onog što je vidio.”

“Tako kaže i ona žena. No, ona kaže i da je sačuvao njihov gral.”

“I tu su gotovo mudre.”

Dubok uzdah potresao je Rabina i on opet pogleda instrumente na zidu svoje radne sobe. ***Energija za sutra.***

Opet se usredotočio na Rebeccu. Doista se promijenila. Nije mogao ne biti svjestan toga. Postala je vrlo slična benegesseritkinjama. Potpuno razumljivo. Svijest joj je bila ispunjena svim onim ljudima iz Lampadasa. Ali one nisu bile gadarenske svinje koje su se dale natjerati u more sa svim svojim vragovima. ***A ni ja nisam drugi Isus.***

“Ono što ti govore o Vrhovnoj majci Odrade – da često proklinje svoje arhivistkinje i čitavu arhivu... Što misliš o tome! Nije li arhiva isto što i knjige u kojima čuvamo našu mudrost?”

“Jesam li onda i ja arhivistkinja, Rabine?”

Njeno pitanje ga je zbunilo, ali je u isti tren i osvijetlilo problem. Osmjehnuo se. “Reći ću ti nešto, kćeri. Priznajem, osjećam malu naklonost prema toj Odrade. Arhivistkinje uvijek nešto zanovijetaju.”

“Je li i to mudrost, Rabine?” Kako li je samo lukavo ovo upitala!

“Vjeruj, kćeri, da, to je mudrost. Kako li samo brižljivo arhivistkinje guše čak i najmanju pojavu prosudbe. Jedna riječ za drugom. Kakva oholost!”

“A otkud znaju tako dobro procijeniti koje riječi treba upotrijebiti, Rabine?”

“Ah, tračak mudrosti dopire do tebe, kćeri. Ove benegesseritkinje nisu dostigle konačnu mudrost, jer ih u tome sprečava njihov gral.”

A na njegovu licu mogla je pročitati: ***Pokušava me oboružati dvojbama prema životima koje nosim u sebi.***

“Dopusti mi nekoliko riječi o Bene Gesseritu”, nastavi on. Tog trenutka je shvatio da mu ništa ne pada na pamet. Nijedna riječ, nikakav mudar savjet. To mu se već godinama nije dogodilo. Bio mu je otvoren tek jedan put: govor iz dubine srca.

“Možda su previše provele na putu za Damask ne doživjevši zasljepljujući bljesak prosvjetljenja, Rebecca. Slušam kako govore da rade za dobrobit čovječanstva. Međutim, nekako ne mogu to vidjeti njima, a vjerujem da to ni tiranin nije vidio.”

Kad je Rebecca pokušala odgovoriti, spriječio ju je podigavši ruku. “Sazrijevanje čovječanstva? Je li to njihov gral? Nije li to zreli plod koji je već ubran i pojeden?”

Rebecca se sada sjetila ovih riječi na podu velike dvorane Čvorišta, vidjevši njihovo oličenje ne u životima koje je čuvala u sebi već u postupcima svojih uzničara.

Velika Uvažena Priležnica završi naposljetku ručak. Obrisala je

ruke o odjeću jednog poslužitelja.

“Neka mi se približi”, reče Velika Uvažena Priležnica.

Bol probode Rebeccino lijevo rame i ona na koljenima posrne naprijed. Jedna pratilja, po imenu Logno, priđe joj kradomice straga i udari je volovskom žilom.

Smijeh odjekne prostorijom.

Rebecca posrćući stane na noge i priđe podnožju stubišta koje je vodilo do Velike Uvažene Priležnice. Tu, pokraj podnožja, zaustavi se i volovska žila.

“Na koljena!” Logno naglasi zapovijed još jednim udarcem.

Rebecca se spusti na koljena zureći ravno naprijed u kosinu stubišta. Na žutim pločicama vidjele su se sićušne ogrebotine. Ta oštećenja je na neki čudan način umiriše.

“Ostavi je na miru, Logno. Želim odgovore, a ne krikove”, reče Velika Uvažena Priležnica. Zatim se obrati Rebeci: “Pogledaj me, ženo!”

Rebecca podigne oči i zagleda se u lice smrti. Kakvo neupadljivo lice za tolike prijetnje zapisane na njemu. Tako... tako bezlično. Gotovo ravno. Kakvo sićušno tijelo. Međutim, sve to samo pojača osjećaj opasnosti koji je bujao Rebecom. Kakvu li je samo moć morala imati ta sićušna žena kad je vladala ovim užasnim svijetom?

“Znaš li zašto si ovdje?” upita Velika Uvažena Priležnica.

Rebecca odgovori najsmirenijim tonom: “Rekli su mi, o Velika Uvažena Priležnice, da želite da vam prenesem sve što znam o Istinozborenju i drugim stvarima na Gammuu.”

“Sparili su te s Istinozborcem!” Bila je to optužba.

“On je mrtav, Velika Uvažena Priležnice.”

“Ne, Logno!” Ovo je bilo upućeno pomoćnici koja je opet zamahnula bičem. “Ova jadnica ne poznaje naše načine. Ostani po strani

Logno, kako mi ne bi smetala tvoja nepromišljenost. A ti”, nastavi Velika Uvažena Priležnica obraćajući se Rebeci snažnijim glasom, “odgovarat ćeš samo na moja pitanja ili kad ti ja zapovjedim!”

Rebecca pogne glavu.

U Rebecinoj glavi, Govornica je šaputala: ***Bilo je to vrlo blizu Glasa. Budi oprezna.***

“Jesi li ikada upoznala neku od onih koje sebe nazivaju benegesseritkinjama?” upita Velika Uvažena Priležnica.

Zaista! “Svatko je u nekom trenutku susreo te vještice, Velika Uvažena Priležnice.”

“Što znaš o njima?”

Dakle, zato su me dovele ovamo.

“Samo ono što sam čula, Velika Uvažena Priležnice.”

“Jesu li hrabre?”

“Govori se da uvijek nastoje izbjegavati rizik, Velika Uvažena Priležnice.”

Dostojna si nas, Rebecca. To je obrazac tih kurvi. Kuglica se kotrlja niz nagib u odgovarajućem žlijebu. Vjeruju da smo ti odvratne.

“Jesu li te benegesseritkinje bogate?” upita Velika Uvažena Priležnica.

“Mislim da su te vještice, u usporedbi s vama, doista siromašne, Velika Uvažena Priležnice”, odgovori Rebecca.

“Zašto to govoriš? Ne pričaj tako da bi mi ugodila!”

“Velika Uvažena Priležnice, zar vještice mogu poslati veliki brod s Gammua ovamo samo da bi dovezao mene? Naposljetku, gdje su vještice sada? One se skrivaju od vas.”

“Da, gdje su one?” upita Velika Uvažena Priležnica.

Rebecca slegne ramenima.

“Jesi li bila na Gammuu kada je onaj koga nazivaju basharom

pobjegao pred nama?” upita Velika Uvažena Priležnica.

Ona zna da si bila. “Bila sam tamo, Velika Uvažena Priležnice, i čula sam priče. Ne vjerujem u njih.”

“Vjeruj onome što ti mi kažemo, jadnice! Kakve si to priče čula?”

“Da se kretao brzinom koju oko nije moglo pratiti. Da je goloruk poubijao mnogo... ljudi. Da je ukrao ne-brod i pobjegao u Raspršenje.”

“Vjeruj, onda, da je pobjegao, jadnice.” P ***ogledaj kako se boji.***

Ne može spriječiti drhtanje.

“Pričaj mi o Istinozborenju”, zapovijedi Velika Uvažena Priležnica. “Velika Uvažena Priležnice, ja ne razumijem Istinozborenje. Znam jedino riječi Shoemsa, moga supruga. Mogu ih ponoviti ako želite.”

Velika Uvažena Priležnica je na trenutak razmišljala, prelazeći pogledom po svojim pomoćnicama i savjetnicima koji su počeli pokazivati očite znakove dosade. Zašto jednostavno ne ubijem ovu jadnicu?

Rebecca, spazivši nasilje u očima koje su narančastim sjajem zurile u nju, povuče se u sebe. Razmišljala je sada o svome mužu koga je od milja nazvala Shoel i o njegovim riječima utjehe. On je još kao dijete pokazao ‘ispravnu nadarenost’. Neki su to nazivali nagonom, no Shoel nikada nije upotrijebio tu riječ. “Vjeruj svojoj intuiciji. To su mi učitelji uvijek govorili.”

Bio je to tako običan izraz da je, po njegovim riječima, obično odbijao one koji bi došli tražiti ezoteričnu zagonetku.

“Nema nikakve tajne”, znao je reći Shoel. “To je vježba i naporan posao, kao i sve drugo. Vježbaš to što oni nazivaju ‘malom percepcijom’, sposobnost otkrivanja jedva primjetnih varijacija čovjekova ponašanja.

Rebecca je sada mogla zapaziti takve male reakcije kod ovih koji su piljili u nju. **Oni me žele ubiti. Zašto?**

Govornica je opet posavjetuje. **Velika želi pokazati svoju nadmoć nad drugima. Ona ne čini to što drugi žele, već ono što vjeruje da oni ne žele.**

“Velika Uvažena Priležnice”, ohrabri se Rebecca, “vi ste tako bogati i moćni. Sigurno imate neko mjesto u vašoj službi gdje bih vam mogla biti od koristi.”

“Želiš stupiti u moju službu?” **Kakav divlji osmijeh!**

“To bi me usrećilo, Velika Uvažena Priležnice.”

“Nisam ovdje da bih te učinila sretnom.”

Logno korakne naprijed. “Onda usreći nas, Damo. Pusti nas da se malo poigramo s...”

“Tišina!” Aha, to je bila pogreška: oslovila ju je prisnim imenom pred drugima.

Logno uzmakne i gotovo ispusti korbač.

Velika Uvažena Priležnica zurila je u Rebeccu svojim narančastim pogledom. “Vratit ćeš se svom bijednom životarenju na Gammuu, jadvnice. Neću te ubiti. To bi bila milost. Nakon što si vidjela što bismo ti mogli pružiti, proživi svoj život bez toga.”

“Velika Uvažena Priležnice!” usprotivi se Logno. “Dvojimo glede...”

“Ja dvojim glede tebe, Logno. Pošalji je natrag i to živu! Jesi li me čula? Zar vjeruješ da smo nesposobne pronaći je, ukaže li se ikad potreba za tim?”

“Ne, Velika Uvažena Priležnice.”

“Motrit ćemo na tebe, jadvnice”, doda prigušeno Velika Uvažena Priležnica.

Mamac! Smislila je da se uz pomoć tebe dokopa nekog

krupnijeg plijena. Vrlo zanimljivo. Ima glavu i koristi je unatoč svojoj nasilnoj prirodi. Dakle, tako je osvojila vlast.

Tijekom čitavog puta do Gammua, zatvorena u smrdljivim prostorijama broda koji je nekoć pripadao Cehu, Rebecca je razmišljala o svojem položaju. Ove kurve, naravno, nisu očekivale od nje da iznevjeri njihove nade. Ali... možda i jesu. Podređenost, puzavost. ***One su uživale u takvim stvarima.***

Znala je da je sve to dijelom i zasluga Shoelovog Istinozborstva, kao i lampadaških savjetnica.

“Skupljaš brojne male pojedinosti, osjećaš ih, ali ih nikad ne uvodiš u svijest”, rekao joj je Shoel. “Tako nagomilane, one ti ukazuju na razne stvari, ali ne jezikom kojim netko govori. Jezik nije potreban!” Svojedobno je to smatrala jednom od najčudnijih stvari koje je ikada čula. To je bilo prije njezine agonije. Noću, u postelji, u udobnosti mraka, dodirima voljenih tijela nijemo su općili, iako nisu međusobno razgovarali.

“Jezik te ometa”, govorio je Shoel. “Treba naučiti čitati vlastite reakcije. Ponekad čovjek pronađe odgovarajuću riječ... Međutim, ponekad... ne.”

“Bez riječi. Čak ni za pitanja?”

“Ti želiš riječi, zar ne? Kakve su ove? Povjerenje. Vjerovanje. Istina. Poštenje.”

“To su dobre riječi, Shoele.”

“Ali im nedostaje obilježje. Ne možeš se oslanjati na njih.”

“A na što se onda ti oslanjaš?”

“Na vlastite unutrašnje reakcije. Spoznajem sebe, a ne osobu ispred mene. Uvijek znam kad se radi o laži, jer poželim lažljivcu okrenuti leđa.”

“Dakle, tako to činiš!” Potapšala ga je po goljoj ruci. “Drugi to

rade drukčije. Jedna osoba mi je jednom rekla da prepozna je laž tako što poželi uhvatiti lažljivca pod ruku i prošetati s njim, želeći ga utješiti.

Možda ti to izgleda besmisleno, ali ipak djeluje.”

“Mislim da je to mudro, Shoele.” Ljubav je govorila iz nje.

Zapravo nije shvaćala što je htio reći.

“Moja mila ljubavi”, reče, ljuljuškajući joj glavu na svome ramenu, “Istinozborci imaju osjetilo za istinu koje, jednom probuđeno, neprekidno djeluje. Zato te molim, nemoj mi govoriti da sam mudar kad znam da je to govor tvoje ljubavi.”

“Oprosti, Shoele.” Sviđao joj se miris njegove ruke i ona zaroni glavu u njezin pregib, šakljajući ga. “Ali željela bih znati sve što ti znaš.” Premjestio joj je glavu u udobniji položaj. “Znaš li što mi je rekao moj instruktor trećeg stupnja? ‘Pokušavaj ništa ne znati! Nauči biti potpuno naivan’”

Bila je začuđena. “Baš ništa?”

“Svemu pristupaj čistog stava – ni s čim na sebi ili u sebi. Što god naišlo, naići će samo po sebi.”

Počinjala je shvaćati: “Ne smiješ se uplitati.”

“Točno. Trebaš biti praiskonski neznalački divljak, potpuno prirodan sve dok ne dostigneš krajnju prirodnost. Moglo bi se reći da to nalaziš, ne tragajući za tim.”

“Eh, to je mudro, Shoele. Sigurna sam da si bio najbolji učenik koga su ikada imali, najbrži i...”

“Mislio sam da je to najveća besmislica.”

“Nisi!”

“Sve dok jednog dana nisam u sebi otkrio jedan mali trzaj. To nije bio pokret mišića ili nešto drugo što bi netko mogao otkriti. Tek jedan... trzaj.”

“Gdje to?”

“Ne bih mogao opisati gdje. Ali moj instruktor četvrtog stupnja pripremio me je za to. ‘Nježno to prihvati objeručke. Oprezno!’. Jedan od učenika je povjerovao da on misli na prave ruke. Oh, kako smo se smijali.”

“To je bilo okrutno.” Dotaknula mu je obraz i pod rukom osjetila oštre dlake njegove tamne brade. Bilo je kasno, ali njoj se nije spavalo. “Vjerojatno je bilo okrutno. Ali kad se taj trzaj pojavio, ja sam znao. Nikada prije toga nisam osjetio nešto takvo. Bio sam i sam iznenađen, jer kad sam to tada saznao shvatio sam da je to oduvijek bilo u meni prisutno. Bilo mi je blisko. Bilo je to trzanje mog osjetila istine.” Povjerovala je da i ona osjeća pokretanje tog osjetila istine u sebi. Osjećaj čuda u njegovom glasu probudilo je nešto u njoj.

“Tada je to postalo moje”, nastavio je on. “Pripadalo je meni i ja sam pripadao tome. Da se više nikada ne bismo razdvojili.”

“Kako li to mora biti divno.” Strahopoštovanje i zavist bili su joj očiti u glasu.

“Ne! Ponešto od toga mrzim. Promatrati tako neke ljude jednako je kao i vidjeti ih s izvađenim utrobom i crijevima koja vise.”

“To je odvratno!”

“Da, ali ima i nadoknada, ljubavi. Postoje ljudi koje srećeš, ljudi koji se poput divnih cvjetova šire prema tebi s nevinošću djeteta. Nevinost. Moja vlastita nevinost odgovara tome i moje osjetilo istine se osnažuje. To je to što mi ti pružaš, ljubavi.”

Ne-brod Uvažених Priležnica stigao je na Gammu i oni spuste Rebeccu do sletne staze u smetlarskom brodu. Istovario ju je pokraj brodskih olupina i smeća, no njoj to nije smetalo. Dom! Opet sam doma, a Lampadas je opstao.

Međutim, Rabin nije dijelio njezino oduševljenje.

Opet su sjedili u njegovom kabinetu, ali sada se osjećala bliska

Drugim sjećanjima, osjećala ih sa znatno više povjerenja. Odmah je to primijetio.

“Sada si im čak sličnija nego ikad! To je nečisto.”

“Rabine, svi mi imamo nečiste pretke. Ja sam sretna što poznajem neke od svojih.”

“Što to znači? Što to govoriš?”

“Svi smo mi, Rabine, potomci ljudi koji su činili grozne stvari.

Ne volimo razmišljati o barbarima među našim predcima, no oni su ipak tamo.”

“Priče!”

“Časne majke, Rabine, mogu ih sve prizvati. Zapamti, pobjednici su oni koji produžavaju život. Shvaćaš li?”

“Nikad dosad nisam čuo od tebe takve drskosti. Što se dogodilo, kćeri?”

“Preživjela sam sa spoznajom da se pobjeda ponekad postiže po cijenu morala.”

“Što to govoriš? To su zle riječi.”

“Zlo? Barbarstvo čak nije odgovarajuća riječ za neke od tih zlih stvari koje su naši preci počinili. Preci svih nas, Rabine.”

Shvatila je da ga je povrijedila i osjećala je okrutnost svojih riječi, ali nije mogla prestati. Kako je mogao odbacivati istinu o onome što mu je rekla? Bio je častan čovjek.

Nastavila je u blažem tonu, ali su ga njezine riječi još dublje pogodile. “Rabine, kad bi svjedočio nekim stvarima koje sam, natjerana Drugim sjećanjima, ja spoznala, morao bi naći novi izraz za zlo. Neke stvari koje su naši preci učinili snižavaju vrijednost najgorih pojmova koje možeš i zamisliti.”

“Rebecca... Rebecca... znam da potrebe...”

“Ne izgovaraj se potrebama trenutka! Ti još bolje to znaš kao

Rabin. Kad ostajemo bez osjećaja za moral? Mi ga jednostavno pokatkad ne slušamo.”

On pokrije lice rukama i započne se ljuljati naprijed-nazad u starom stolcu. Stolac je žalosno škriputao.

“Rabine, uvijek sam te voljela i poštovala. Zbog tebe sam prošla kroz agoniju. Podijelila sam Lampadas za tebe. Nemoj odbacivati to što sam naučila iz svega toga.”

On spusti ruke. “Ne odbacujem, kćeri. Dopusti mi da patim.”

“Evo što mi je postalo jasno temeljem svih tih spoznaja, Rabine: odmah i bez odgode moram prihvatiti činjenicu da nema nevinih.”

“Rebecca!”

“Krivci – možda to nije prava riječ, Rabine – ali naši preci su učinili stvari zbog kojih se mora platiti.”

“Razumijem to, Rebecca. To je ravnoteža koja...”

“Ne govori da razumiješ kad ne razumiješ.” Ona ustane i oštro ga pogleda. “To nije neka knjiga o ravnoteži koju odlažeš na stranu. Koliko daleko unatrag bi mogao ići?”

“Rebecca, ja sam tvoj Rabin. Ne smiješ razgovarati na ovaj način, posebno ne sa mnom.”

“Što ideš više unatrag, Rabine, to su teža i strašnija zla i to je viša njihova cijena. Ti ne možeš ići tako daleko u prošlost, ali ja sam bila prisiljena na to.”

Okrenuvši se, ona ga napusti ne obraćajući pažnju na naznaku molbe u njegovom glasu, bolan način na koji je izgovorio njezino ime. Zatvarajući vrata čula ga je kako kaže: “Što smo to učinili? Oh, Izraele, pomogni joj.”

10.

Pisanje povijesti je uglavnom proces odvratanja pažnje.

Većina povijesnih spisa skreće pažnju s tajnih utjecaja u pozadini

velikih događaja.

Bashar Teg

Kada bi ostajao sam, Idaho je često istraživao svoj zatvor, ne-brod. Bilo je toliko toga što se moglo vidjeti i naučiti o ovoj ixijanskoj napravi. Bila je to prava špilja čuda.

Ovo poslijepodne prekinuo je neumorno hodanje kroz svoje odaje i zagledao se u sićušne kom-oči ugrađene u svjetlucavu površinu dovratka. Motrili su na njega. Imao je čudan osjećaj da vidi sebe kroz te radoznale oči. Što su sestre mislile dok su ga promatrale? Čvrsti gola-dječak iz davno nestale gammuuške Tvrđave postao je visok i mršav čovjek, tamne kože i kose. Kosa mu je bila duža nego kad je ušao u ovaj ne-brod, zadnjeg dana Dine.

Oči Bene Gesserita virile su ispod kože. Bio je siguran da vjeruju da je mentat i plašio se kako to one tumače. Kako mentat može očekivati da će trajno moći skrivati tu činjenicu od časnih majki? Glupost! Znao je da su ga već sumnjičile i za Istinozborstvo. Odmahnuo je rukom prema kom-očima i rekao: “Nemam mira. Vjerojatno ću krenuti u istraživanje.”

Bellonda je duboko mrzila taj njegov podrugljiv stav prema nadziranju. Nije joj se sviđalo ni što tumara brodom. A nije se ni trudila to sakriti od njega. U njezinim smrknutim crtama lica, kad bi se god došla suočiti s njim, mogao je pročitati neizgovorena pitanja: “***Istražuje li to mogućnost bijega?***”

Baš to i činim, Bell, ali ne tako kako si ti zamišljaš.

Ne-brod mu je postavljao strogo utvrđene granice: vanjsko polje sila koje nije mogao probiti, neke prostorije sa strojevima čiji je pogon (tako su mu rekli) privremeno bio onesposobljen, stražarske prostorije (mogao je vidjeti unutrašnjost nekih od njih, ali nije mogao ulaziti), skladište oružja, prostor za zatočenog Tleilaxa, Scytalea. S vremena na

vrijeme bi susretao Scytalea uz jednu od pregrada i tada bi buljili jedan u drugog preko prigušnog polja koje ih je držalo razdvojenim. Zatim su tu bile i prepreke do podataka – dio brodskih zapisa koji nisu davali odgovore na njegova pitanja, odgovore koje mu njihovi čuvari nisu htjeli dati.

Unutar ovih granica bilo je stvari koje su se mogle vidjeti i naučiti, a za što ne bi bio dovoljan čitav jedan životni vijek, pa čak ni život od tri stotine standardnih godina, na koje je on mogao s pravom računati.

Ako nas Uvažene Priležnice ne otkriju.

Idaho se vidio kao plijen koji su one progonile i to čak s više žudnje nego ove žene na Kapitolu. Nije imao zabluda glede toga što bi mu te hajkačice učinile. One su znale da je on ovdje. Muškarci koje je uvježbao spolnom vezivanju i koje su poslali da ugroze Uvažene Priležnice – ti muškarci su se doista narugali hajkačicama.

Kad sestre saznaju za njegove mentatske sposobnosti, odmah će im biti jasno da njegova svijest obuhvaća sjećanja koja nadilaze jedan golin životni vijek. Prvi gola nije imao taj dar. Posumnjat će da je on, zapravo, latentni Kwisatz Haderach. Koliko su mu samo smanjile obroke melangea! Primjetno su se bojale mogućeg ponavljanja pogreške koju su napravile s Paulom Atreidom i njegovim sinom, Tiraninom. Tri i po tisuće godina ropstva!

Odnos s Murbellom tražio je mentatsku svijest. U svaki susret s njom ulazio je ne očekujući nikakve odgovore, ni tada niti kasnije. To je bio tipičan mentatski pristup: usredotočenost na pitanja. Mentati su nagomilavali pitanja kao što su drugi gomilali odgovore. Pitanja su stvarala njihove vlastite obrasce i sustave. To je, pak, stvaralo najvažnije obrise. Pratio si svoj svemir kroz vlastite uzorke – stvorene od slika, riječi i naziva (sve to trenutno), pa sve to združeno u senzorske

impulse koji su oslikavali njegovu unutrašnju sintezu, kao što se to svjetlost zrcali na glatkim površinama.

Idahov prvi mentatski učitelj uobličio je privremene riječi za tu prvu probnu sintezu: “Tragaj za dosljednim pokretima na svom unutrašnjem zaslonu.”

Od tog prvog kolebljivog uranjanja u mentatske moći, Idaho je, polako postajući mentat, mogao pratiti porast osjetljivosti za promjene u vlastitom opažanju i razmišljanju. Bellonda ga je stavljala na najteža iskušenja. Bojao se njezinog prodornog pogleda i žestokih pitanja. Mentat je provjeravao mentata. Dočekivao je njezine napade krotko, suzdržano i strpljivo. ***Sada, a što ćeš kasnije?***

Kao da to nije znao.

Navukao je masku strpljenja. Strah je prirodno dolazio i njegovo pokazivanje nije mu moglo naškoditi. Bellonda nije skrivala želju da ga vidi mrtvog.

Idaho je prihvaćao to što će promatrači uskoro vidjeti jedan izvor vještine koju je bio prisiljen koristiti.

Mentatova prava sposobnost je ležala u mentalnoj predodžbi koju su nazivali Velika sinteza. Ona je zahtijevala strpljenje kakvo nementati nisu mogli ni zamisliti kao moguće. Mentatske škole opisivale su to kao ustrajnost. Bili ste prvobitan tragač, sposoban iščitavati najmanje znakove, sićušna odstupanja u okolini, i slijediti ih do izvora. Istodobno, ostajali ste otvoreni za široka kretanja posvuda unaokolo i unutar vas. To je stvaralo naivnost, temeljni mentatski stav, sličan onom kod Istinozboraca, ali daleko većeg opsega.

“Otvoren si za sve što svemir može učiniti”, govorio mu je prvi učitelj. “Tvoj um nije kompjutor; on je alat za odgovore na sve što tvoja osjetila prikupe.”

Idaho je uvijek prepoznavao kad su Bellondina osjetila bila

otvorena. Stajala je tamo, pogleda nježno spuštenog, ali on je znao da joj se nekoliko predrasuda vrzma po svijesti. Njegova obrana ležala je u njezinoj osnovnoj mani: otvaranje osjetila pretpostavljalo je svojevrsan idealizam koji je bio stran Bellondi. Ona nije postavljala najbolja pitanja i on se tome čudio. Zar bi Odrade koristila lošeg mentata? To je bilo proturječno njezinim ostalim stavovima.

Ja tražim pitanja koja oblikuju najbolje slike.

Polazeći od toga, nikada za sebe ne biste pomislili da ste pametni, da imate formulu koja osigurava rješenje. Ostajali ste podjednako otvoreni za nova pitanja koliko i za nove obrasce.

Provjeravanje i opet provjeravanje, oblikovanje i opet oblikovanje.

Neprekidan proces, koji nikad nije prestajao ili se zadovoljavao. Bio je to vaš osobni ples, sličan doduše onima kod drugih mentata, ali je uvijek zadržavao vaše jedinstvene pokrete i korake.

“Nikada nisi pravi mentat. Zato mi to zovemo ‘nedostižnim ciljem’”

Te učiteljeve riječi bile su mu urezane u svijest.

Nagomilavajući opažanja Bellonde, sve više je uvažavao gledište onih velikih majstora-mentata koji su ga podučavali. “Časne majke ne mogu postati najbolji mentati.”

Činilo se da se nijedna pripadnica Bene Gesserita nije mogla potpuno odvojiti od onog vezujućeg apsoluta koji je dostizala u začinskoj agoniji: odanosti svom Sestrinstvu.

Učitelji su ga upozoravali na opasnost od apsoluta. Apsoluti su kod mentata uvjetovali ozbiljan nedostatak.

“Sve što činiš, sve što osjetiš i izgovoriš zapravo je eksperiment.

Nema završnih zaključaka. Ništa te ne može zaustaviti osim smrti, a možda čak ni ona, jer svaki život stvara beskrajna mreškanja. Zaključci stalno poskakuju u tebi i ti ih počinješ prihvaćati. Završni zaključci

prenose iluzije apsoluta. Udaraju po istini i razbijaju je!”

Kad su se Bellondina pitanja dotaknula odnosa između njega i Murbelle, zapazio je nejasnu emocionalnu reakciju. Veselje? Ljubomora? Mogao je prihvatiti veselje (pa čak i ljubomoru) neizmjernim spolnim zahtjevima te uzajamne ovisnosti. ***Zar je ta ekstaza doista tako snažna?***

Ovo poslijepodne, lutajući svojim odajama, osjećao se strancem, kao da je prvi put ovdje i još nije prihvatio ove prostorije kao svoj dom. To mi se osjećaji obraćaju.

Tijekom godina zatočeništva ove odaje su poprimile izgled obitavališta. To je bila njegova špilja, bivše skladište za poseban teret: velike prostorije lagano zakrivljenih zidova – spavaća soba, biblioteka-radna soba, dnevna soba, kupaoonica sa zelenim pločicama opremljena suhim i vlažnim sustavom čišćenja i dugačka sportska dvorana koju je pri vježbanju dijelio s Murbellom.

Sobe su imale jedinstveni izbor upotrebnih predmeta i tragove njegove nazočnosti: taj viseći stolac postavljen točno pod pravim kutom u odnosu na konzolu i projektor koji ga je povezivao s brodskim sustavom i, naposljetku, one ridulijanske ploče na niskom stolu sa strane. I tu su se primjećivali tragovi stanovanja – ona tamno smeđa mrlja na radnom stolu. Prolivena hrana ostavila je svoj neizbrisiv trag. S nemirom u duši, uputio se do svojih spavaćih odaja. Svjetlo je bila prigušeno. Njegova sposobnost za prepoznavanje poznatoga potvrdila se i što se tiče mirisa. Postelja je imala miris koji je podsjećao na slinu – poprište noćasnog spolnog sukoba.

To je prava riječ: sukob.

Zrak u ne-brodu – filtriran, opet prerađen i zaslađen – često mu je smetao. Nijedna pukotina u labirintu ne-broda nikada ne bi duže vrijeme ostajala otvorena prema vanjskom svijetu. Ponekad je šuteći

sjedio i njuškao, nadajući se blagom tračku zraka neprilagođenom zahtjevima ove tamnice.

Postoji mogućnost bijega!

Izašao je iz svojih odaja pa krenuo niz hodnik i na njegovu kraju ušao u cijev za spuštanje koja ga je iskrcala na najnižoj brodskoj razini. Što se zapravo događa tamo vani, u tom svijetu pod otvorenim nebom?

Ponešto od toga što mu je Odrade rekla, užasnulo ga je i stvorilo osjećaj života u klopci. Nema mjesta za skrivanje! Je li mudro dijeliti strahove sa Sheeanom? Murbella mi se samo smije. “Zaštitit ću te, ljubavi. Uvažene Priležnice neće mi ništa učiniti.” Opet još jedan varljiv san.

Ali Sheeana... kako li je samo brzo usvojila govor ruku i prihvatila duh zavjere. Zavjere? Ne... jednostavno ne vjerujem da bi bilo koja časna majka radila protiv svojih sestara. Čak im se i gospa Jessica na kraju vratila. Ne tražim da Sheeana radi protiv Sestrinstva, već samo da nas zaštiti od Murbellinih ludorija.

Silne moći žena-lovaca učinile su razaranja predvidljivim.

Mentat treba samo razmotriti njihovo divljačko nasilje. Donijele su sa sobom još nešto, nešto što je navještavalo neka zbivanja tamo u Raspršenju. Što su bili ti futari koje je Odrade onako usput spomenula?

Dijelom ljudi, a dijelom životinje? To je bilo Lucillino nagađanje. I gdje je Lucilla?

Našao se u Velikom spremištu, prostoru za teret dužine jednog kilometra, u kome su prenijeli zadnjeg divovskog crva s Dine ovamo na Kapitol. Prostor je još zaudarao na začim i pijesak, popunjavajući mu svijest davnim događajima i smrtima. Znao je zašto tako često zalazi ovamo u Veliko spremište – činio je to ponekad bez razmišljanja, baš kao i sada. Ono ga je istodobno privlačilo i odbijalo. Privid neograničenog prostora, s tragovima prašine, pijeska i začina, sadržavao

je nostalgiju za izgubljenom slobodom. No, postojalo je i još nešto. To mu se ovdje uvijek događalo.

Hoće li se i danas dogoditi?

Bez upozorenja, osjećaj da se nalazi u Velikom spremištu će nestati. A onda... mreža što svjetluca na metalnom nebu. Kad mu se prvi put ukazala ta vizija, znao je da zapravo ne vidi mrežu. Njegova svijest prenosila je ono što osjetila nisu mogla spoznati.

Svjetlucava mreža koja se leluja poput beskrajne polarne svjetlosti.

Zatim će se mreža razmaknuti i on će ugledati dvoje ljudi – muškarca i ženu. Izgledali su vrlo obično – pa ipak izuzetno. Starica i starac u drevnoj odjeći: radni kombinezon s pregačom na muškarcu, a dugačka haljina s rupcem na ženi. Radili su u cvjetnom vrtu! Vjerovao je da je to svakako nešto više od privida. Doduše vidim to, ali to nije ono što doista vidim.

Oni bi ga naposljetku uvijek primijetili. Čuo bi njihove glasove.

“Evo ga opet, Marty”, rekao bi muškarac skrećući ženinu pažnju na Idahoa.

“Zanima me kako se on uspijeva probiti ovamo?” upitala je jedanput Marty. “Mislila sam da je to nemoguće.”

“Pa, vjerojatno uspijeva jako razrijediti branu. Ne znam je li svjestan opasnosti?”

Opasnost. Bila je to riječ koja ga je uvijek izbacivala iz ove vizije.

“Danas nisi za konzolom?”

Na trenutak Idaho pomisli da se i dalje radi o prividu, glasu one neobične žene, a onda shvati da glas pripada Odradi. Njezin glas je dolazio straga iz blizine. Okrenuo se i opazio da je zaboravio zatvoriti okno. Slijedila ga je do Spremišta, tiho hodajući za njim, izbjegavajući

razbacane hrpice pijeska koji bi struganjem pod nogama mogao odati njezinu nazočnost.

Djelovala je umorno i nestrpljivo. ***Zašto misli da bih trebao biti za svojom konzolom?***

Poput odgovora na njegovo nepostavljeno pitanje, reče: “U zadnje vrijeme često sam te nalazila za konzolom. Što tu istražuješ, Duncane?”

Odmahnuo je glavom bez odgovora. ***Zašto me odjednom hvata osjećaj opasnosti?***

Rijetko je u Odradinom društvu imao taj osjećaj. Međutim, mogao se sjetiti drugih prigoda, jednom, kad je pažljivo zurila u njegove ruke u polju konzole. ***Strah povezan s mojom konzolom. Jesam li otkrio svoju mentatsku glad za podacima? Nagadaju li da skrivam svoju intimu tamo?***

“Zar ja uopće nemam prava na osobni život?” Ljutnja. Napad.

Lagano je odmahнула glavom, tek toliko da bi rekla: “Praviš se naivan.”

“Ovo je danas već tvoj drugi posjet”, reče on optužujući.

“Moram ti reći da izgledaš dobro, Duncane.” Okolišanje.

“Zar su ti to javili tvoji promatrači?”

“Ne budi sitničav. Došla sam razgovarati s Murbellom. Ona mi je rekla da si ovdje.”

“Vjerojatno znaš da je Murbella opet trudna.” Može li je to umiriti?

“Zahvalna sam zbog toga. Došla sam ti reći da te Sheeana želi opet posjetiti.”

Zašto mi to Odrade javlja?

Njezine riječi mu stvore slike siročeta s Dine koje je postalo potpuna časna majka (najmlađa u povijesti, kako su mu rekli). Sheeana,

njegova intimna prijateljica, koja se posvetila nadziranju zadnjega divovskoga crva. Je li naposljetku postao vječan? Zašto bi se Odrade zanimala za Sheeanin posjet?

“Sheeana želi razgovarati s tobom o Tiraninu.”

Ona zapazi iznenađenje koje je to pobudilo.

“Što bih ja zapravo još mogao pridodati Sheeaninom poznavanju Leta II?” upita on. “Ona je časna majka.”

“Ti si vrlo prisno poznavao Atreide.”

Ahhhh. Lovi mentata.

“Rekla si da želi razgovarati o Letu, a znaš i sama da je pogrešno razmišljati o njemu kao o Atreidu.”

“Oh, ali on je to bio. Doduše pretvoren u nešto elementarnije nego bilo tko prije njega, ali, ipak, jedan od nas.”

Jedan od nas! Podsjećala ga je da je i ona Atreid. Prizivanje njegovog nikad vraćenog duga toj obitelji!

“Kako kažeš.”

“Zar ne bismo trebali prekinuti ovu glupu igru?” On se ukoči, pun opreza. Istodobno je znao da joj to nije promaknulo. Časne majke su tako prokleta osjetljive. Netremice ju je promatrao, ne usuđujući se progovoriti, znajući da joj čak i ovako previše govori.

“Vjerujemo da se sjećaš više od jednog golinog životnog vijeka.” Budući da i dalje nije odgovarao, ona doda: “Hajde, hajde, Duncane! Jesi li mentat?”

Po načinu na koji je govorila – koliko pitanje toliko i optužba – znao je da je sa skrivanjem završeno. Bilo je to gotovo olakšanje.

“A što ako jesam?”

“Kad su te stvarali, Tleilaxi su pomiješali stanice više od jednog Idaho-gole.”

Idaho-gola! Odbijao je razmišljati o sebi u tako apstraktnom

smislu. “Zašto vam je Leto iznenada postao tako važan?” Ovim odgovorom nije mogao izbjeći priznanje.

“Naš crv se pretvorio u pješčane pastrve.”

“Rastu li one i razmnožavaju se?”

“Očito.”

“Ne suzbijete li ih ili uklonite, Kapitol bi mogao postati druga Dina.”

“Izračunao si to, zar ne?”

“Leto i ja, zajedno.”

“Znači, sjećaš se mnogih života. Očaravajuće. To te na neki način čini sličnim nama.” Koji netremičan pogled!

“Vrlo različitim, mislim.” Moram je izbaciti iz takta!

“Pobudio si ta sjećanja pri svom prvom susretu s Murbellom?”

Tko je to pogodio? Lucilla? Ona je bila nazočna i mogla je pogoditi i povjeriti svoje sumnje sestrama. To smrtonosno pitanje morao je razriješiti do kraja. “Nisam drugi Kwisatz Haderach!”

“Nisi li?” Promišljena objektivnost. Dopustila si je to pokazati – ***surovost*** – činilo mu se.

“Znaš i sama da nisam!” Borio se za svoj život i bio je svjestan toga. Nije toliko bio ugrožen od Odrade koliko od onih drugih koje su promatrale prijenos i vraćale snimku razgovora preko kom-očiju.

“Reci mi nešto o svojem nizu sjećanja.” Bila je to zapovijed Vrhovne majke. Nije imao kud.

“Poznajem te... živote. To je kao jedan životni vijek.”

“To gomilanje nam može biti od koristi, Duncane. Sjećaš li se i axolotl-posuda?”

Njezino pitanje izazove mu u mislima maglovita provjeravanja koja su ga dovela na slike čudnih stvari vezanih za Tleilaxe – velike gomile ljudskog mesa jedva prepoznatljive nesavršenim novorođenim

očima, mutne i dvostruke slike, gotovo sjećanja, izlaženja iz kanala rođenja. Kako je to moglo biti povezano s posudama?

“Scytale nam je prenio znanje koje nam je omogućilo stvaranje vlastitog axolotl-sustava”, reče Odrade.

Sustav? Zanimljiva riječ. “Znači li to da jednako tako kopirate i Tleilaxove načine proizvodnje začina?”

“Scytale se pokušava cjenjkati, želeći dobiti više od onoga što smo mu mi spremne dati. S vremenom ćemo na ovaj ili onaj način doći i do začina.”

Odrade začuje sebe kako govori čvrstim glasom i upita se je li uspio otkriti njezinu nesigurnost. **Možda nećemo imati vremena za to.**

“Sestre koje raspršujete svemirom su sputane začinom”, reče on pružajući joj malo okusa mentatske svijesti. “Posežite u svoje zalihe začina, snabdijevajući ih, a te su zalihe svakako ograničene.”

“One su upoznate s našim znanjem o axolotl-posudama, a imaju i pješčane pastrve.”

Zamuknuo je pri pomisli na mogućnost stvaranja bezbroj Dina u beskonačnom svemiru.

“One će riješiti problem zaliha melangea, bilo s posudama ili s crvima – a možda i uz pomoć obje mogućnosti”, reče. Ovo je mogla iskreno reći. Rezultat je to statističkih očekivanja. Moglo se očekivati da jedna od raspršenih skupinama to postigne.

“Te posude”, započne on. “Imam neobične... snove.” Gotovo je rekao: razmišljanja.

“Nije čudno.” Ispričala mu je ukratko kako su i ženska tijela stavljana u posude.

“Vrijedi li to i za proizvodnju začina?”

“Vjerujemo u to.”

“Odvratno!”

“Nezrelo od tebe”, ukori ga.

U takvim trenucima nije mu se sviđala njezina žestina. Jednom ju je prekorio zbog načina na koji su se časne majke uklanjale iz ‘zajedničke struje ljudskih emocija’ i tada je dobio jednak odgovor.

Nezrelo!

“Za što vjerojatno nema lijeka”, zaključio on. “Sramotan nedostatak moga karaktera.”

“Želiš li sa mnom raspravljati o moralnim pitanjima?”

Učinilo mu se da je prepoznao ljutnju u njezinom glasu. “Čak ni o etičkim. Mi se rukovodimo različitim pravilima.”

“Pravila su često izgovor za izbjegavanje sažaljenja.”

“Čujem li ja to slabašan odjek savjesti kod jedne časne majke?”

“Žalosno. Moje sestre bi me protjerale kad bi pomislile da se rukovodim sažaljenjem.”

“Možeš biti poticana, ali ne i rukovođena.”

“Vrlo dobro, Duncane! Mnogo više mi se sviđaš kad si otvoreni mentat.”

“Ne vjerujem u tvoju naklonost.”

Ona se glasno nasmije. “Kao ni Bell!”

Nijemo je buljio u nju, iznenada njezinim smijehom potisnut do spoznaje kako će umaći svojim čuvarima, pobjeći od neprestane manipulacije Bene Gesserita i živjeti svoj život. Izlaz odavde nije ležao u postrojenju, već u manama Sestrinstva. Ti apsoluti kojima su ga, po njihovom mišljenju, okruživale i držale – u njima je skriven izlaz!

I Sheena zna to! To je mamac kojim maše ispred moga nosa.

Budući da Idaho dugo ne progovori, Odrade nastavi: “Pričaj mi o tim Drugim životima.”

“Pogrešno. Za mene je to jedan neprekidan život.”

“Nema smrti?”

Pustio je da se odgovor polako uobliči. Nanizana sjećanja: smrti su bile jednako rječite kao i životi. Ubijen toliko puta Letovom rukom!

“Smrti ne prekidaju moja sjećanja.”

“Neobična besmrtnost”, zaključila ona. “Ti znaš da su gospodari Tleilaxa sebe iznova stvarali? Ali ti – što su mislili postići, pomiješavši različite gole u jedno tijelo?”

“Pitaj Scytalea.”

“Bell je bila sigurna da si mentat. Bit će ushićena.”

“Mislim da neće.”

“Pobrinut ću se da bude. Oh! Imam toliko pitanja pa ne znam odakle početi.” Promatrala ga je nehajno podbočivši bradu lijevom rukom.

Pitanja? Mentatski zahtjevi jurili su kroz Idahovu svijest.

Dopustio je da se pitanja koja je sebi toliko puta postavljao sama od sebe pokrenu, stvarajući svoje uzorke. **Što su Tleilaxi očekivali od mene?** Nikako nisu mogli u ovo tijelo uključiti stanice svih njegovih gola. Pa ipak... sva sjećanja su bila na broju. Kakva je kozmička spona nagomilala sve te živote u ovu jednu osobu? Je li to ključ vizije koja ga je opsjedala u Velikom spremištu? U svijesti mu iskrsnu polusjećanja: njegovo tijelo u toploj tekućini, hranjeno cijevima, masirano strojevima, ispitivano i istraživano od strane tleilaških promatrača. Osjećao je mrmljajuće odgovore svojih poluuspavanih prethodnika. Riječi nisu imale nikakvo značenje. Bilo je kao da sluša neki strani jezik koji je dopirao s njegovih usana, no znao je da je to običan galach.

Sve to što je osjećao da su Tleilaxi postigli svojim djelovanjem ulijevalo je strahopoštovanje: oni su istražili svemir koji se nitko osim Bene Gesserita nije usudio ni taknuti. A to što su Bene Tleilaxi to činili iz sebičnih razloga – nije umanjivalo značaj toga. Beskonačna ponovna rođenja gospodara Tleilaxa bila su nagrada vrijedna i najvećih rizika.

Podčinjeni Liceigrači su mogli stvoriti presliku bilo kojeg života, bilo koje svijesti. Tleilaxov san bio je jednako zastrašujući kao i dostignuća Bene Gesserita.

“Scytale priznaje sjećanja iz doba Muad’Diba”, reče Odrade.

“Mogli biste jednog dana usporediti podatke.”

“Ta vrsta besmrtnosti je ulog u cjenjkanju”, upozori je on. “Bi li on to mogao prodati Uvažanim Priležnicama?”

“Možda. Hajde, vratimo se u tvoje odaje.”

U njegovoj mu radnoj sobi ona pokaže neka sjedne na stolac pokraj njegove konzole, pa se on zapita lovi li ona i nadalje njegove tajne. Zatim se nagne preko njega kako bi dohvatila upravljalo.

Projektor iznad glave stvori sliku pustinje s valovitim dinama sve do obzora.

“Kapitol?” upita ona. “Široka traka uzduž ekvatora.”

Uhvati ga iskreno uzbuđenje. “Govorila si o pješčanim pastrvama. Jesu li se pojavili bilo kakvi novi crvi?”

“Sheeana ih uskoro očekuje.”

“Njima je kao katalizator potrebna vrlo velika količina začina.”

“Tamo vani smo uskladištile veliki dio melangea. Leto ti je govorio o katalizatorima, zar ne? Čega se još sjećaš glede njega?”

“Ubio me je toliko puta da me boli kad razmišljam o njemu.”

Imala je zapise iz Dar-es-Balata koji su to potvrđivali. “Osobno te je ubijao, znam. Jednostavno te odbacivao kad te smatrao iskorištenim!”

“Ponekad sam uspio ispuniti očekivanja, pa mi je dopustio prirodnu smrt.”

“Je li je njegova Zlatna staza bila vrijedna toga?”

Mi ne shvaćamo njegovu Zlatnu stazu, a ni vrenja koja ona stvara. Duncan to izgovori naglas.

“Zanimljiv izbor riječi. Mentat razmišlja o Tiraninovima eonima kao o vrenju.”

“To je izbilo u Raspršenju.”

“Potaknuto Vremenima gladi.”

“Vjeruješ da nije predvidio glad?”

Nije odgovorila, ušutkana njegovim mentatskim pogledom na sve to. ***Zlatna staza: čovječanstvo eruptira u svemiru... nikada više ograničeno na bilo koji određeni planet i prihvaćanje jedinstvene sudbine. Sva naša jaja nisu više u istoj košari, kako kaže poslovice.***

“Leto je razmišljao o čitavom čovječanstvu kao o jedinstvenom organizmu”, reče.

“Ali on nas je u svoj san uvlačio mimo naše volje.”

“Vi, Atreidi, uvijek to činite.”

Vi, Atreidi! “Znači li to da si nam vratio dug?”

“Nisam to rekao.”

“Uvažavaš li moje sadašnje dvojbe, mentate?”

“Kako dugo već djeluju pješčane pastrve?”

“Više od osam standardnih godina.”

“Kako brzo se naša pustinja širi?”

Naša pustinja. Ona pokaže na zaslon. “Veća je više od tri puta nego što je bila prije pješčanih pastrva.”

“Tako brzo!”

“Sheeana svakog dana očekuje pojavljivanje malih crva.”

“Oni nisu baš spremni izlaziti na površinu dok ne dostignu dužinu od oko dva metra.”

“Tako i ona tvrdi.”

Zamišljenim glasom nastavi. “Svaki s biserom Letove svijesti u njegovom ‘beskrajnom snu’.”

“Tako je on rekao, a nikad nije lagao glede takvih stvari.”

“Njegove laži bile su mnogo suptilnije. Baš kao i kod časnih majki.”

“Optužuješ nas za laganje?”

“Zašto me Sheeana želi vidjeti?”

“Mentati! Mislite da su vaša pitanja odgovori.” Odrade odmahne glavom, znak podrugljiva gađenja. “Mora saznati što je moguće više o Tiraninu kao o izvoru vjerskog obožavanja.”

“Bogovi dubina! Zašto?”

“Kult Sheeane se širi. Obuhvaća čitavo staro carstvo, a dopire i izvan njega. Šire ga preživjeli svećenici s Arrakisa.”

“Svećenici s Dine”, ispravi je on. Sada je već bio potpuni mentat i ona je strpljivo čekala.

“Sheeana se obraćala pješčanim crvima na Dini”, nastavi Duncan. “Oni su joj odgovarali”. Čvrsto podnese njezin upitan pogled.

“Sve do vaših starih trikova s Missionariom Protectivom, ha?”

“Tiranin je u Raspršenju poznat kao Dur ili Guldur”, reče, hraneći njegovu mentatsku nepristranost.

“Namijenila si joj opasnu zadaću. Zna li to ona?”

“Zna, ali to bi je moglo učiniti manje opasnom.”

“Onda mi dopusti ulaz u vaš sustav podataka.”

“Bez ograničenja?” Znala je što bi Bell rekla na to! Kimnuo je, ne usuđujući se ni ponadati da će ona pristati. **Naslućuje li uopće koliko to očajno želim?** Bila je to žudnja koja je skrivala njegovo otkriće načina za bijeg. Nesmetan pristup informacijama! Povjerovat će da mi je stalo do privida slobode.

“Pristaješ li postati moj mentat, Duncane?”

“Imam li kakav izbor?”

“Razmotrit ćemo tvoj zahtjev u Vijeću i ja ću ti što je moguće brže javiti naš odgovor.”

Otvaraju li se to Dveri za bijeg?

“Moram razmišljati poput neke Uvažene Priležnice”, reče, buneći se protiv kom-očiju i psa čuvara koji će još mnogo puta pregledati zapis o njegovom zahtjevu.

“Tko bi to znao bolje od onoga koji živi s Murbellom?” upita.

11.

Korupcija ima bezbroj lica.

Tleilaxov Thu-zen

One ni ne znaju što ja mislim i što mogu učiniti reče u sebi Scytale. ***Njihovi Istinozborci me ne mogu pročitati.*** Barem je to uspio spasiti od uništenja – sposobnost zavaravanja naučenu od svojih usavršenih Liceigrača.

Polagano se kretao kroz svoje područje ovog ne-broda promatrajući, katalogizirajući, procjenjujući. Svakim uvježbanim pogledom za otkrivanje mana, stalno je procjenjivao ljude ili mjesta. Svaki gospodar Tleilaxa je znao da bi mu jednoga dana Bog mogao dati zadaću kojom će provjeriti njegovu posvećenost. Pa dobro! Ovo je možda takva zadaća. Pripadnice Bene Gesserita, koje su tvrdile da podržavaju njegovu Veliku vjeru, lažno su se zaklele. One su bile nečiste. Nije više imao pratitelja koji bi ga očistili na povratku iz stranog svijeta. Bio je bačen u powindaški svemir i progonjen kurvama iz Raspršenja, postao je zatočenik ovih Shaitanovih sluškinja. Nitko od tih zlih osoba nije znao mogućnosti kojima još raspolaže. Nitko nije naslućivao kako će mu Bog pomoći u ovoj groznoj situaciji.

Očistit ću se sam, Bože!

Kad su ga ove Shaitanove ženetine iščupale iz ruku onih kurvi, obećavši mu utočište i ‘svaku pomoć’, znao je da lažu.

Što je veće provjeravanje, to je čvršća moja vjera.

Do prije nekoliko minuta promatrao je kroz svjetlucavu prepreku kako Duncan Idaho niz dugački hodnik odlazi u jutarnju šetnju. Polje sila ih je razdvajalo i sprečavalo prolazak zvuka, ali Scytale je vidio micanje Idahovih usna i s njih pročitao kletvu. Proklinji me, golo, ali mi smo te napravili i još te možemo upotrijebiti.

Bog je u Tleilaški plan s ovim golom unio **Svetu nezgodu** – ali Bog je uvijek imao šire zamisli. Dužnost svakog vjernika je uklopiti se u Božje planove, a ne zahtijevati od Boga praćenje čovjekovih zamisli. Scytale se pripremio za ovo provjeravanje, obnavljajući svoj sveti zavjet. Učinio je to bez riječi, na drevni benetleilaški način **s’ tori**. “Da bi se dostigao s’tori, ne treba ga razumjeti. S’tori postoji bez riječi, čak i bez imena.”

Magija njegovog Boga bila mu je jedini most. Scytale je to duboko osjećao. Kao najmlađi gospodar u najvišem khelu, od početka je znao da će biti odabran za ovu najvažniju zadaću. Ta spoznaja je bila jedna od njegovih snaga koju je prepoznavao svaki put kad bi se pogledao u zrcalu. **Bog me je oblikovao za zavaravanje ovih powindaha!** Njegova vitka, dječaćka pojava bila je presvučena sivom kožom čiji su metalni pigmenti sprečavali dubinsko ispitivanja tijela. Njegov sitni oblik nije privlačio pažnju onih koji bi ga vidjeli i skrivao moći koje je nagomilao u nizu gola-pretvorbi. Samo je Bene Gesserit imao starija sjećanja, no Scytale je znao da njih rukovodi zlo. Scytale protrlja prsa, misleći na ono što je skriveno u njemu – i to s takvom vještinom da čak ni najmanji ožiljak nije označavao to mjesto. Svaki gospodar je nosio to sredstvo – nulentropijsku kapsulu koja je sadržala sjemene stanice mnoštva: kolega gospodara središnjeg khela, Liceigrača, tehničkih specijalista i ostalih koji bi, bio je siguran u to, mogli biti privlačni Shaitanovim ženama... i mnogim drugim powindahima-slabićima! Tu su bili Paul Atreid i njegova ljubljena

Chani (oh, kolike im je samo zadalo muke pretraživanje odjeće mrtvih za slučajnim ostacima stanica!). Tu je bio i prvobitni Duncan Idaho s ostalim miljenicima Atreida – mentatom Thufirom Hawatom, Gurneyjem Halleckom, slobodnjačkim naibom Stilgarom... dovoljno potencijalnih slugu i robova za narod tleilaškog svemira.

Sama pomisao na čudo nad čudima u nulentropijskoj cjevčici, na one za kojima je žudio pokušavajući ih oživjeti, presijecala mu je dah. Savršeni Liceigrači! Savršeno oponašanje. Savršeni zapisničari osobnosti žrtve. Sposobni prevariti čak i vještice Bene Gesserita. Ni shere ih nije mogla spriječiti u preuzimanju svijesti druge osobe. To je bila ta cjevčica koju je smatrao svojim najvećim ulogom u cjenjkanju. Nitko nije smio saznati za nju. Za sada je samo katalogizirao mane.

Bio je zadovoljan što u obrani ovog ne-broda ima dovoljno pukotina. U nizu svojih života on je prikupljao znanja kao što su njegovi ostali kolege gospodari prikupljali zgodne sitnice. Uvijek su ga smatrali previše ozbiljnim, ali sada je on pronašao mjesto i vrijeme za oslobođenje.

Oduvijek ga je privlačilo proučavanje Bene Gesserita. Tijekom eona skupio je veliku količinu znanja o njima. Prepoznavao je mitove i pogrešne podatke, ali vjera u smisao Boga učvrstila je njegovo uvjerenje da služi Velikoj vjeri, bez obzira na surovost Svete provjere.

Jedno poglavlje svog kataloga o Bene Gesseritu nazvao je ‘tipičnim’ zbog čestih opaski poput: ‘Ovo je tipično za njih!’

Te **tipičnosti** su ga očaravale.

Bilo je tipično za njih toleriranje grubog, ali po njih bezopasnog ponašanja drugih ljudi koje same sebi nisu dopuštale. ‘Standardi Bene Gesserita su viši’. Scytale je to slušao čak i od nekih od svojih zadnjih kolega.

“Sposobne smo vidjeti sebe onakvima kakvima nas drugi vide”, rekla je jednom prigodom Odrade.

Scytale je i ovo svrstao u tipičnosti, ali njezine riječi nisu bile u skladu s Velikom vjerom. Samo je Bog mogao spoznati tvoje najdublje biće! Odradina samohvala imala je prizvuk oholosti.

‘Nijednu laž neće izreći slučajno. Bolje se služe istinom’

Zato ga je to često dovodilo u dvojbe. Vrhovna majka je to osobno navodila kao pravilo Bene Gesserita. Doista je izgledalo da se vještice pridržavaju nekog ciničnog pogleda na istinu. Usuđivala se tvrditi kako je to u duhu Zensunnija. ***Čija istina? Na koji način preoblikovana? U kojem smislu?***

Prethodnog poslijepodneva sjedili su u njegovim odajama nebroda. On ju je pozvao na ‘konzultacije o zajedničkim problemima, što je bio njegov eufemizam za cjenjkanje. Bili su sami, izuzmu li se komoči i dolazak i odlazak sestara koje su ih budno motrile.

Odaje su mu bile dovoljno udobne: tri sobe sa zidovima od plaza obojene ugodnom zelenom bojom, meka postelja i stolci prilagođeni njegovom sitnom tijelu.

Ovo je bio ixijanski ne-brod i Scytale je bio siguran da njegovi čuvari ni ne sanjaju koliko zna o njemu. Isto koliko i Ixijanci. Posvuda uokolo nalazile su se ixijanske sprave, ali nikad se nije mogao vidjeti nijedan Ixijanac. Vjerovao je da ih uopće nema na Kapitolu. Vještice su bile poznate po tome što su same sve održavale.

Kretnje i govor bili su joj odmjereni dok ga je pažljivo promatrala. “Nisu impulzivne.” I to je često mogao čuti.

Zanimala se je li mu udobno i izgledala je zabrinuta za njega.

On proleti pogledom svoju dnevnu sobu. “Ne viđam Ixijance.”

Napućila je usne nezadovoljno. “Zar si me zbog toga zvao na konzultacije?”

Naravno da ne., vještice! Jednostavno vježbam svoju umjetnost odvratanja pažnje. Ne očekuješ valjda da spominjem stvari koje želim sakriti?

Zašto bih onda skretao tvoju pažnju na Ixijance kad znam da je nezamislivo da se ovdje po tvom prokletom planetu slobodno kreću bilo kakvi opasni uljezi? Ahh, ta mnogo hvaljena ixijanska veza koju smo mi Tleilaxi tako dugo održavali! Znae i same o tome, vještice! Više puta ste zbog toga primjereno kaznile Ix.

Proleti mu kroz glavu da bi se tehnokrati s Ixa mogli drznuti napakostiti Bene Gesseritu, ali su, s druge strane, bili vrlo oprezni kako ne bi izazvali bijes Uvaženih Priležnica. Tajnu trgovinu je potvrđivala nazočnost ovog ne-broda, ali cijena je morala biti ubitačna, a putovi isporuke izuzetno zaobilazni. Vrlo su gadne bile one kurve iz Raspršenja. Vjerovao je da je i njima Ix bio potreban. A Ix bi mogao, tajno prkoseći kurvama, sklopiti sporazum s Bene Gesseritom. No, granice su bile tijesne, a prigode za izdaju mnogobrojne.

Takve su ga misli pri cjenjkanju smirivale. Kad bi Odrade bila loše raspoložena, više puta ga je znala izbaciti iz takta šuteći i buljeći u njega na onaj zbunjujući benegesseritski način.

Ulog u cjenjkanju bio je krupan – ne manji od golog opstanka za oboje, a uvijek u ime najvećih stvari: uspona vlastite skupine, nadzora ljudskog svemira, potvrđivanja svoga ponašanja kao prevladavajućeg obrasca.

Daj mi malo prostora da se mogu proširiti mislio je Scytale.

Daj mi moje Liceigrače. Daj mi vjerne sluge koje će izvršavati samo moje naredbe.

“Malo jednu malenkost”, reče nakon kraće šutnje. “Treba mi je osobna udobnost, vlastite sluge.”

Odrade ga nastavi promatrati na onaj odmjeravajući

benegesseritski način koji je uvijek stvarao dojam da vam skida masku i prodire duboko unutar vas.

Samo, ja imam masku koju ne možeš probiti.

Vidio je da ga smatra odvratnim – to je potvrđivao i način na koji je njen hladan pogled zastajao na svakoj njegovoj crti. Znao je što je mislila. ***Patuljasta spodoba uskog lica i nestašnih očiju. Dlakavo čelo.*** Pogled je skliznuo naniže. ***Sićušna usta s oštrim zubima i šiljastim očnjacima.***

Scytale je bio svjestan da predstavlja pojavu iz najopasnijih i najomraženijih mitologija čovječanstva. Odrade se sigurno pitala: ***zašto je Bene Tleilax odabrao baš ovaj fizički izgled kad im je njihov nadzor genetike mogao osigurati nešto prihvatljivije?***

Baš zato što vas to uznemirava, prljavi powindahi!

Istog trena sjetio još jedne tipičnosti: “Bene Gesserit rijetko širi svoju prljavštinu.”

Scytale je vidio prljave posljedice mnogih postupaka Bene Gesserita. ***Pogledajmo samo što se dogodilo s Dinom: pretvorena u pepeo – i to samo zato što ste vi, Shaitanove žene, odabrale to sveto tlo kao mjesto izazova onih kurvi. Čak su i relikvije našeg Proroka pale u njihove ruke. Svi su mrtvi!***

Jedva da se usuđivao razmišljati o vlastitim gubicima. Nijedan tleilaški planet nije izbjegao sudbinu Dine. Bene Gesserit je to prouzročio! A on mora podnositi njihovu snošljivost – izbjeglica koji ima tek Boga za podršku.

Postavio je pitanje Odradi o ***rasutoj prljavštini*** na Dini.

“To se događa jedino u ekstremnim slučajevima.”

“Jeste li time privukle gnjev onih kurvi?”

Odbila je raspravljati o tome.

Jedan od Scytaleovih mrtvih sudrugova je rekao: “Bene Gesserit

ostavlja pravocrtne tragove. Mogu ti se činiti složenim, ali pogledaš li ih поближе, vidjet ćeš da jednostavni.”

Tog sudruga, kao i sve ostale, izmesarile su one kurve. Sve što je ostalo od njega bile su stanice u nulentropijskoj kapsuli. Toliko o mudrosti mrtvog gospodara!

Odrade je željela saznati još tehničkih podataka o axolotl-posudama. Ohh, kako li je samo lukavo oblikovala svoja pitanja! Cjenjkanje za opstanak gdje je i najmanja pojedinost imala veliku težinu. Što je on dobio za sitno odvagane djeliće podataka o axolotl-posudama koje im je dao? Odrade ga je u zadnje vrijeme, ponekad izvodila iz broda. Ali čak i čitav planet bio je jednaka tamnica kao i ovaj brod. Kamo bi mogao otići, a da ga vještice ne mogu pronaći? Što su činile sa svojim axolotl-posudama? Nikako nije uspijevaio biti siguran glede toga. Te su vještice lagale nevjerojatnom lakoćom! Je li bilo krivo predati im čak i ograničeno znanje? Sada je shvaćao da im je rekao daleko više od čistih biotehničkih pojedinosti, na što se u početku ograničio. One su na kraju spoznale na koji način su gospodari stvorili ograničenu besmrtnost, neprestano zamjenjujući gole uzgojene u posudama. To je također bilo izgubljeno! U svom zatamljenom bijesu, poželio je vrisnuti zbog toga!

Pitanja... očita pitanja.

Izvrđavao je njezinim pitanjima glagoljivim zahtjevima ‘o potrebama za slugama, Liceigračima i vlastitoj konzoli brodskog sustava’.

Ona je bila lukavo nepopustljiva, neprestance nastojeći ispipati još poneki podatak o posudama. “Podatak o proizvodnji melangea u našim posudama mogao bi utjecati na našu popustljivost prema našem gostu.”

Naše posude! Naš gost!

Te su žene poput zida od plasčelika. Nijedna posuda za njegovu osobnu uporabu. Sva ona tleilaška moć je nestala. Bila je to misao puna tužnog samosažaljenja. Sabere se naglo, pomislivši: Bog očito iskušava moju domišljatost. One vjeruju da me drže u klopci. Nametnuta ograničenja su ga vrijeđala. Ne daju mu sluge. Liceigrače. Vrlo dobro. Potražit će druge sluge. Ne Liceigrače.

Scytale je osjećao najdublju patnju svojih mnogih života kad god bi pomislio na izgubljene Liceigrače – njegove sluge sposobne mijenjati izgled. ***Proklete ove žene i njihovo pretvaranje vjerovanja u Veliku vjeru! Posvuda prisutne akolitkinje i časne majke smucale su se uokolo. Uhode! A kom-oči – na sve strane. Kako zagušujuće!***

Pri svom prvom dolasku na Kapitol naslutio je nekakvu stidljivost svojih tamničarki, odbojnost koja je prerastala u otpor kad bi pokušavao ispitati djelovanje njihovog poretka. Kasnije je shvatio da je to prisutno sve do samog vrha, da se sve one predano suprotstavljaju bilo kakvoj vanjskoj prijetnji. ***To što je naše, naše je. Ne možeš ući unutra!***

Scytale je u tome prepoznao roditeljski stav, matrijarhalni pogled na čovječanstvo: “Ponašaj se dolično ili ćemo te kazniti!” A bilo je, nedvojbeno, preporučljivo izbjeći bilo kakvu kaznu Bene Gesserita. Budući da je Odrade bila uporna u traženju većeg dijela nego što joj je on bio spreman predati, Scytale se usredotoči na ***tipičnost*** za koju je vjerovao da je istinita: ***one ne mogu voljeti***. Međutim, bio je prisiljen suglasiti se s tim stavom. Ni ljubav ni mržnja nisu bili razumni.

Razmišljao je o takvim emocijama kao o mračnim fontanama koje zamračuju zrak posvuda uokolo, primitivnom izvoru koji je prskao neznalačke ljudske jedinke.

Kako ta žena brblja! Promatrao ju je, a zapravo je nije slušao.

Koje su bile njihove mane? Je li to bila slabost iskazivana u izbjegavanju slušanja glazbe? Jesu li se bojale osjećaja? Činilo se da je

ta odbojnost doista snažno uvjetovana, no uvjetovanje nije uvijek bilo uspješno. U svojim mnogim životima vidio je vještice koje su barem prividno uživale u glazbi. Kad je o tome upitao Odrade, stekao je dojam da se uzrujala, iako je pomislio da je to učinila smišljeno ne bi li ga zavarala.

“Ne dopuštamo si skretanje s kursa!”

“Zar nikada u sjećanju ne slušate velika glazbena dijela? Rekli su mi je da je u davna vremena...”

“Kakva korist od glazbe koja se svira na glazbalima, sada nepoznatima većini ljudi?”

“Oh? Koja su to glazbala?”

“Što bismo danas s glasovinom?” *I dalje u tonu te lažne ljutnje.*

“Grozno glazbalo za ugađanje i još teže za sviranje.”

Kako li se samo dražesno duri. “Nikad nisam čuo za taj... taj... glasovir, tako se zove, zar ne? Je li sličan balisetu?”

“Daleki rođak. Može se ugoditi samo prema približnom ključu. Osebujna posebnost od glazbala.”

“Zašto si kao primjer navela baš taj... taj glasovir?”

“Zato što mi je ponekad žao što ga više nemamo. Naposljetku, dobiti savršenstvo iz nesavršenog, najviši je od svih umjetničkih doseg.” **Savršenstvo iz nesavršenog.** Pokušavala ga je izbaciti iz takta pomoću zensunnijevskih riječi, stvarajući dojam da su ove vještice uz njegovu Veliku vjeru. Više puta su ga upozoravali na ovu nastranost u cjenjkanju s Bene Gesseritom. Svemu su pristupale zaobilazno, otkrivajući tek u zadnjem trenutku do čega im je stalo. No, on je znao što je u ovom slučaju bio cilj njihovog cjenjkanja. Željela je ukupno njegovo znanje, i to badava. Pa ipak, njezine riječi bile su primamljive! Scytale je osjećao duboku nesigurnost. Njezine riječi su se tako precizno uklapale u tvrdnju da Bene Gesserit jedino teži usavršavanju

ljudskog društva. To znači da je ona vjerovala da ga može podučavati!
Još jedna **tipičnost** “Sebe smatraju učiteljicama.”

Kad je izrazio dvojbe glede toga, ona mu je rekla: “Jasno, mi stvaramo pritisak u društvima na koje utječemo. I to zato da bismo mogle usmjeravati takve pritiske.”

“Smatram to proturječnim”, uzvratilo joj je.

“Zašto, gospodaru Scytale! Pa to je vrlo uobičajen način. Vlade to čine često pokušavajući organizirati nasilje protiv odabranih meta. Vi ste to činili, pogledajte kamo vas je to odvelo.”

Dakle, i dovoljno je drska ustvrditi da su Tleilaxi sami sebi navukli ovo zlo na vrat!

“Slijedimo učenje Velikog glasnika”, reče, koristeći islamijat za riječi Proroka Leta II. Riječi su zvučale strano na njezinim usnama, ali on je ipak ustuknuo. Znala je kako su se svi Tleilaxi privrženi Proroku.

Ali ja sam čuo da ga ove žene nazivaju Tiraninom!

I dalje govoreći islamijatom upitala je: “Nije li bio njegov cilj suzbijati nasilje, pružajući pouku vrijednu svima nama?”

Ruga li se ona Velikoj vjeri?

“Zato ga mi i prihvaćamo”, nastavi ona. “Nije se baš ponašao prema našim pravilima, ali je radio za naš cilj.”

Usuđivala se reći da je prihvaćala Proroka!

Nije je htio izazivati, iako je iskušenje bilo veliko. Pogled neke časne majke na samu sebe i na vlastito ponašanje bila je osjetljiva stvar. Naslućivao je da su one neprestano mijenjale svoja uvjerenja, nikada ne idući predaleko ni u jednom smjeru. Bez samoljublja ili samomržnje. Pouzdanje, to da. Ludo samopouzdanje. Ali ono nije zahtijevalo ni mržnju ni ljubav. Samo hladnu glavu, pri čemu je svaka prosudba bila podložna ispravljanju, baš kao što je tvrdila. Rijetko su tražile pohvalu. Dobro obavljen posao? ***Pa, što si još mogao očekivati?***

“Obuka Bene Gesserita jača karakter.” Bila je to jedna od najrasprostranjenijih tipičnosti narodne mudrosti.

Pokušao je otvori raspravu i o tome. “Zar uvjetovanje Uvažениh Priležnica nije jednako vašem? Pogledaj samo tu Murbellu!”

“Scytale, voliš li uopćavati?” ***Ima li u njezinom glasu šaljivih prizvuka?*** On se ohrabri: “Sukob između dva sustava uvjetovanja – ne čini li ti se kao dobar način usporedbe ovih suprotstavljenosti?”

“A snažniji će, naravno, izaći kao pobjednik.” Podrugljivo, nema dvojbe!

“Zar ne ispada uvijek tako?” Nije uspijevao do kraja zatomiti bijes. “Mora li benegesseritkinja podsjećati jednog Tleilaxa da su suptilnosti također svojevrsno oružje? Zar vi nikada niste koristili zavaravanje? Pokazivali lažne slabosti da biste zavarali neprijatelja i namamili ga u klopku? Ranjivosti se mogu stvoriti.”

Naravno! Prozrela je eone tleilaškog zavaravanja, čiji je cilj bio stvaranje uvjerenja da se radi o nesposobnim glupanima.

“I na taj način očekuješ izaći na kraj s našim neprijateljima?”

“Namjeravamo ih kazniti, Scytale.”

Kakva neumoljiva odlučnost!

Te nove stvari koje je saznao o Bene Gesseritu ispunile su ga strahovima.

Odvevši ga jednog hladnog zimskog dana u dobro osiguravanu poslijepodnevnu šetnju izvan broda (krupne tutorice bile su im za petama), Odrade se zaustavi pogledati malu povorku koja je dolazila iz Središnjice. Pet benegesseritkinja, od kojih su dvije, sudeći prema bijelo obrubljenim odorama, bile akolitkinje, a ostale tri su bile odjevene u jednolično sivu, njemu nepoznatu odjeću. Gurale su kolica prema jednom od voćnjaka. Puhao je hladan vjetar. Nekoliko starih listova lepršalo je na suhim granama. Na kolicima je ležao dugačak predmet

zamotan u bijeli pokrov. Neko truplo? Bio je takvog oblika.

Kad ju je upitao, Odrade ga je upoznala s pogrebnim običajima Bene Gesserita.

Ako trebalo nekoga sahraniti, to je obavljano na ovakav nenametljiv način kakav je upravo promatrao. Nikada nijedna časna majka nije dobila osmrtnicu, niti je tražila dugotrajne i jalove obrede. Zar njezino sjećanje nije živjelo u njezinim sestrama?

Počeo je prigovarati da je to pomanjkanje odavanja poštovanja, ali ga ona prekine.

“U usporedbi s fenomenom smrti, sve odanosti u životu su privremene! Mi smo to donekle preoblikovale u Drugim sjećanjima. I vi ste učinili slično, Scytale. A sada ugrađujete neke od vaših sposobnosti u našu vreću trikova. Oh, da! To je način na koji razmišljamo o takvom znanju. Ono jednostavno preoblikuje model.”

“To je uskraćivanje poštovanja!”

“Nema nikakvog uskraćivanja poštovanja u tome. One odlaze u zemlju, gdje barem mogu postati gnojivo.” Nastavila mu je objašnjavati scenu, ne dopuštajući mu daljnje prigovore.

Ovo što sada promatra njihova je redovna praksa, objasnila je.

Odgurale bi veliko mehaničko svrdlo u voćnjak, gdje bi izbušile odgovarajuću rupu u zemlji. Truplo, zamotano u neku jeftiniju tkaninu, sahranjivalo se u uspravnom položaju, a iznad njega bi posadili voćku.

Voćnjak je planiran u obliku rešetke, sa zajedničkim spomenikom u kutu na kome su bila obilježena mjesta pokopa. Kada mu ih je pokazala, ugledao je taj spomenik, četvrtastu stvar zelene boje visoku oko tri metra.

“Mislim da će ovo truplo biti pokopano negdje oko C-21” reče, promatrajući svrdlo koje je radilo dok je pogrebna ekipa čekala oslonjena na kolica. “Gnojit će stablo jabuke.” Glas joj je pritom zvučao

gotovo bezbožnički sretno!

Dok su tako promatrali kako se svrdlo povlači, a truplo klizi u rupu s nagnutih kolica, Odrade započne pjevati.

Scytale je bio iznenađen. “Rekla si da Bene Gesserit izbjegava glazbu.”

“To je samo jedna stara pjesmica.”

Bene Gesserit je ostajao zagonetka pa je on, više nego ikad, spoznao slabost tipičnosti. Kako se moglo pregovarati s ljudima čije ponašanje nije slijedilo nijednu prihvatljivu stazu? Mogli ste povjerovati da ste ih shvatili, a onda bi one zapucale u novom smjeru. Bile su **netipične**. Pokušaji njihovog razumijevanja remetili su njihov osjećaj reda. Bio je siguran da u ovom svom cjenjkanju nije doista dobio ništa. Možda malo više slobode, koja je zapravo bila tek privid. Ništa od onoga što je doista želio nije izvukao iz ove vještice hladnoga lica! Sastaviti nešto opipljivo od ovoga što je znao o Bene Gesseritu, bilo je pravo mučenje. Primjerice, zagovarale su načelo da sve svoje poslove obavljaju bez velikog birokratskog aparata i čuvanja podataka. Jasno, izuzme li se Bellondina arhiva. Kad god bi je upitao za to, Odrade bi rekla “Neka nas nebo sačuva!” ili nešto slično.

Sada ju je upitao kako se uspijevaju održati bez službenika i zapisa? Bila je duboko začuđena.

“Sve što moramo učiniti – obavljamo. Pokapamo sestru?”

Pokazala je na scenu u voćnjaku gdje su sada radile lopate nabijajući zemlju na humci. “Evo, tako se to radi, a uvijek je nazočan netko odgovoran. One su svjesne što su.”

“Tko... tko se brine za ovaj odurni... ?”

“Nije to odurno! To je dio našeg obrazovanja. Posao obično nadziru grešne sestre. Akolitkinje obavljaju posao.”

“Zar one nisu... hoću reći – nije li im to odurno? Grešne sestre,

kažeš. To mi se čini više kazna nego...”

“Kazna! Hajde, hajde, Scytale. Stalno pjevaš istu pjesmu?”

Pokazala je prstom prema pogrebnoj ekipi. “Po završetku šegrtovanja svaka naša žena rado prihvaća svoj posao.”

“Ali ne... ahhh, birokratski...”

“Mi nismo glupe!”

Opet je nije shvatio pa mu ona, primijetivši njegovu muklu zbunjenost, objasni: “Ti svakako znaš da birokrati, kada se jednom dokopaju vlasti, uvijek postanu gramzivi aristokrati.”

Imao je teškoća shvatiti poantu. Kamo ga je to vodila?

Budući da je i dalje šutio, ona nastavi: “Uvažene Priležnice imaju sva obilježja birokracije. Ministri ovog, Velike Uvažene Priležnice onog, moćna nekolicina na vrhu i bezbroj službenika ispod. One su već prepune adolescentskih gladi. Poput gramzivih, krvoločnih zvijeri, nikada ne razmišljaju da će istrijebiti plijen. Previđaju prirodan zakon. Smanjiš li broj onih na čiji račun živiš, srušit ćeš vlastitu građevinu vlasti.”

Bilo mu je teško spoznati da vještice doista promatraju Uvažene Priležnice na ovaj način, te joj je to i rekao.

“Poživiš li, Scytale, vidjet ćeš potvrdu mojih riječi. Veliko bijesno urlanje tih nepromišljenih žena svakako će jenjavati. Trebat će im mnogo dodatnog napora za suzbijanje otpora većine svojih žrtava. Još zarobljavanja! Još jače cijedenje! Sve to znači samo brže istrebljenje! Idaho govori da su one već u silaznoj putanji.”

To je rekao gola? Dakle, ona ga koristi kao mentata! “Odakle ti takve zamisli? One sigurno ne dolaze od tvog gole.” Nastavi i dalje vjerovati da je on vaš čovjek!

“On je jednostavno potvrdio našu procjenu. Jedan primjer iz Drugih sjećanja upozorio nas je na to.”

“Ohhh?” To sve u svezi s Drugim sjećanjima ga je zabrinjavalo. Bi li njihova tvrdnja mogla biti istinita? Sjećanja iz njegovih mnogobrojnih života bila su neizmjerljivo vrijedna. Zamolio je potvrđivanje.

“Sjećamo se odnosa između životinje zvane zec i grabežljive mačke zvane ris. Populacija ove mačke stalno je rasla slijedeći rast populacije zečeva, a onda bi zbog pretjeranog ubijanja svoje lovine, grabežljivici zapali u oskudicu hrane i počeli izumirati.”

“Zanimljiv način izumiranja.”

“Dobar opis za ono što čeka Uvažene Priležnice.”

Kad je njihov susret završio (a da on nije ništa uspio dobiti za sebe), Scytale ostane zbunjeniji nego ikad. Zar to doista namjeravaju? Prokleta žena! Nije joj mogao vjerovati ni jednu jedinu riječ. Nakon što ga je vratila u njegove odaje u brodu, Scytale je još dugo stajao gledajući preko polja sila na onaj dugačak hodnik kojim su ponekad prolazili Idaho i Murbella na svom putu za vježbaonicu. Znao je sa sigurnošću da se ona nalazi negdje tamo dolje, iza onih širokih vrata. Uvijek su od tamo izlazili oznojeni i duboko dišući. Nije se pojavio nijedan od njegovih supatnika-zatočenika, iako je okolo lutao više od sat vremena.

Koristi голу kao mentata! To znači da on ima pristup konzoli brodskog sustava. Ona ne bi svom mentatu uskraćivala podatke. Moram se na neki način naći s Idahom nasamo. Svakome goli je utisnut zviždeći jezik. Ne smijem pokazati da mi je jako stalo do toga. Mali ustupak u cjenjkanju, možda uz neki prigovor da me ove odaje sputavaju. One vide da teško podnosim zatočeništvo.

12.

Obrazovanost nije zamjena za inteligenciju. Ta neuhvatljiva odlika samo se djelomice može tumačiti kao sposobnost rješavanja

zagonetki. Ona kod stvaranja novih zagonetki oslikava tek ono što osjetila javljaju da ste obavili.

Mentatski tekst broj jedan (decto)

Lucillu su dovezli do Velike Uvažene Priležnice u nekom cjevastom kavezu – kavezu u kavezu. Mreža od siga-žice držala ju je sputanu u središtu te prostorije.

“Ja sam Velika Uvažena Priležnica”, predstavi se žena u glomaznom crnom stolcu. Mala žena, zlatnocrveni triko. “Ovaj kavez je zbog tvoje zaštite, u slučaju da se prevariš i pokušaš upotrijebiti Glas. Mi smo imune na njega. Naš imunitet je uvjetnog refleksa: odmah ubijamo. Mnogi vaši umrli su na taj način. Znamo za Glas, i same ga koristimo. Vodi računa o tome kad te pustim iz kaveza.” Ona odmahne slugama koje su donijele kavez. “Odlazite! Odlazite.”

Lucilla se osvrne po sobi. Bez prozora. Gotovo četvrtasta.

Osvijetljena s nekoliko srebrnastih sjajnih kugla. Zidovi prodorno zelene boje. Klasičan ugođaj sobe za ispitivanje. A njezin kavez su donijeli u nul-cijevi odmah po svanuću.

Jedna ploča iza Velike Uvažene Priležnice odmakne se u stranu i drugi manji kavez na skrivenom mehanizmu, sklizne u prostoriju. Taj kavez bio je četvrtast i u njemu se nalazilo nešto što joj se u prvi trenutak, dok se to nije okrenulo i pogledalo je, gotovo učinilo kao goli čovjek.

Futar! Imao je široko lice i izrazite očnjake.

“Hoću mi češeš leđa”, reče futar.

“Da dragi. Počešat ću ti ih kasnije.”

“Hoću jedem”, reče futar. Buljio je u Lucillu.

“Kasnije, dragi.”

Futar nastavi proučavati Lucillu. “Ti, krotitelj?” upita.

“Nije krotitelj, naravno!”

“Hoću jedem”, navaljivao je futar.

“Kasnije, rekla sam! Za sada samo sjedi ovdje i predi za mene.”

Futar se sklopča u svom kavezu i iz njegova grla se začuje brundanje.

“Nisu li dragi kad predu?” reče Velika Uvažena Priležnica očito ne očekujući nikakav odgovor.

Lucillu je zbunjivala nazočnost futara. Vjerovalo se da ti stvorovi neumorno love i ubijaju Uvažene Priležnice. Ipak, bio je zatvoren u kavez.

“Gdje ste ga uhvatile?” upita Lucilla.

“Na Gammuu.” Nije shvatila što je time otkrila.

A sada smo na Čvorištu, pomisli Lucilla. Utvrdila je to prethodne večeri iz svemirskog broda.

Futar prestane presti. “Jesti”, promumlja on.

I Lucilla je poželjela nešto pojesti. Tri dana joj nisu davali hranu, pa je bila morala zatomljavati kruljenje u želucu. Nekoliko kapljica vode iz termosice ostavljene u kavezu pomoglo joj je, ali sad je i ona bila gotovo prazna. Sluge, koje su je donijele ovamo, samo su ciničnim smijehom odgovarale na njezino traženje hrane. “Futari ne vole masno!” Najviše ju je pogađao nedostatak melangea. Ovoga jutra počela je osjećati prve znakove krize.

Ubrzo ću se morati ubiti

Lampadaški roj tražio je da izdrži. ***Budi hrabra. Što ako nas ona divlja časna majka prevari?***

Paučja kraljica. Tako je Odrade nazvala ovu ženu.

Velika Uvažena Priležnica i dalje ju je promatrala držeći ruku ispod brade. Sitne brade. Na licu bez pozitivnih crta, pažnju su privlačile negativne.

“Izgubit ćeš na kraju, znaš li”, progovori odjednom Velika

Uvažena Priležnica.

“Tko u tamnom podrumu zvižduće pjesmicu...”, nehajno odgovori Lucilla, ali je odmah zatim morala objasniti što to znači.

Na licu Velike Uvažene Priležnice pojave se tragovi prijateljskog zanimanja. **Zanimljivo.**

“Svaki od mojih pomoćnika odmah bi te ubio zbog takvih riječi. I to je jedan od razloga zašto smo same. Zanima me zašto govoriš takve stvari?”

Lucilla pogleda sklupčanog futara. “Futari nisu nastali preko noći. Oni su genetički stvoreni od divljih životinja s određenom svrhom.”

“Oprezno!” U očima Velike Uvažene Priležnice bljesne narančasti sjaj.

“Naraštaji su tijekom evolucije sudjelovali u stvaranju futara”, nastavi Lucilla.

“Mi ih lovimo iz rasonode!”

“I lovci postaju plijen.”

Velika Uvažena Priležnica skoči na noge; oči su joj bile potpuno narančaste. Futar se uzbudi i započne cviliti. To je smiri: polagano se opet spusti na stolac. Zatim rukom mahne prema zarobljenom futaru. “U redu je, dragi. Uskoro ćeš jesti, a onda ću ti počestati leđa.”

Futar opet započne prestiti.

“Dakle, misliš da smo se ovamo vratile kao izbjeglice”, nastavi Velika Uvažena Priležnica. “Da! Ne pokušavaj to poricati.”

“Crvi se često vraćaju”, odgovori Lucilla.

“Crvi? Misliš, kao ona čudovišta koja smo uništili na Rakisu?”

Došla je u iskušenje podbosti ovu Uvaženu Priležnicu i izazvati dramatičan rasplet. Samo ju je trebala uznemiriti i ona će je neminovno ubiti.

Molimo te, sestro! preklinjao je lampadaški roj. **Izdrži.**

Vjerujete da mogu pobjeći odavde? To ih ušutka, osim jednog jedva čujnog prigovora. **Ne zaboravi! Mi smo stara lutka: nakon sedam puta dolje, idemo osmi puta gore.** Ovo joj pobudi sjećanja – lelujavu sliku male crvene lutke – nasmijanog Budinog lica i ruku prekriženih na debelom trbuhu.

“Očito misliš na ostatke Bogocara”, odgovori Lucilla. “Ali ja sam mislila na nešto drugo.”

Velika Uvažena Priležnica započne intenzivno razmišljati o Lucillinim riječima. Narančasti sjaj isijavao joj je iz očiju.

Poigrava se sa mnom, pomisli Lucilla. **Namjerava me ubiti i mojim ostacima nahraniti svoga ljubimca.**

Pomisli na taktičke podatke koje bi nam mogla osigurati uspijemo li pobjeći!

Mi! No nije mogla osporiti ispravnost ovog prigovora.

Iznijeli su njezin kavez iz svjetlosnog broda još za dana. Prilazi gnijezdu Paučje kraljice bili su dobro isplanirani, što se vidjelo po složenom dolasku do njega, no Lucillu je zainteresiralo samo planiranje. Vrlo star način planiranja, potpuno zastario. Uska mjesta na pristupnim stazama s promatračkim tornjevima koji su se uzdizali s tla poput tamnosivih gljiva postavljenih na odgovarajuća mjesta njihovog micelija. Oštra zaokretanja na kritičnim točkama. Nikakvo kopneno vozilo ne bi se moglo pri većoj brzini održati u takvim zavojima. Lucilla se sjeti spominjanja toga u Tegovoj kritici Čvorišta. Glup način obrane. Bilo je dovoljno da netko dovuče tešku opremu, ili da na neki drugi način prođe iznad ovako grubih instalacija, i našle bi se u izolaciji. Povezane pod zemljom, prirodno, ali i to se moglo razoriti eksplozivom. Odvojiti ih, odsjeći ih od njihovog izvora i raspast će se. Dragocjena energija ne spušta se više vašim cijevima, idiotkinje!

Uvažene Priležnice su zadržale vidljiva sredstva osiguranja. Za miran san! Njihovi obrambeni stručnjaci su vjerojatno utrošili brdo energije u beskorisnom paradiranju kako bi ovim ženama pružili lažan osjećaj sigurnosti.

Hodnici! Ne zaboravi hodnike.

Da, hodnici u ovoj divovskoj zgradi bili su golemi, kako bi se što bolje smjestili divovski spremnici u kojima su Cehovi navigatori morali boraviti kad su se nalazili na tlu. Ventilacijski sustav bio je postavljen nisko duž hodnika kako bi izbacivao i pročišćavao proširena isparavanja melangea. Mogla je zamisliti kako se okna, s uznemirujućom jekom, tutnjeći otvaraju i zatvaraju. Činilo se da Cehovcima buka uopće ne smeta. Vodovi koji su provodili energiju za pokretne suspenzore vijugali su poput debelih bijelih zmija preko prolaza, ulazeći u svaku prostoriju koju je uspjela vidjeti. Nedovoljno za sprečavanje navigatora da pronjuška po mjestima koje bi želio provjeriti.

Većina ljudi koje je ovdje vidjela nosila je impulsni vodič. Čak i Uvažene Priležnice. To znači da su se ovdje znale izgubiti – pod tim divovskim humkom s krovovima u obliku falusnih tornjeva. Novim stanovnicima mogla je djelovati privlačno. Potpuno izolirana od grubog vanjskog svijeta (kamo nitko od važnih ljudi nije odlazio osim radi ubijanja ili promatrati robove u njihovom zabavnom radu ili igri). U mnogo čemu zamjećivala je površnost koja je govorila o minimalnim troškovima održavanja. ***Ne mijenjaju mnogo. Tegov nacrt zgrade i okoline i dalje vrijedi.***

Vidiš li kako tvoja svjedočenja mogu biti vrijedna?

Velika Uvažena Priležnica trgne se iz svog sanjarenja. “Postoji ipak mala mogućnost da ti poštedim život – zadovoljiš li ponešto od moje radoznalosti.”

“Kako znaš da na tvoju radoznalost neću odgovoriti gomilom čistih govana?”

Ovakve vulgarnosti zabavljale su Veliku Uvaženu Priležnicu i ona se zamalo nasmije. Očito je nikad nitko nije upozorio da se treba čuvati benegesseritkinja kad se okrenu vulgarnosti. Razlog tome morala je biti neka velika nevolja **Nema Glasa, oh?** Ona **misli da je to moje jedino sredstvo?** Velika Uvažena Priležnica rekla je dovoljno i dovoljno se pokazala da bi svaka časna majka mogla njome upravljati. Tjelesni i govorni signali uvijek su nosili više podataka nego što je potrebno za shvaćanje. Ipak, trebalo je svakako uzeti uzorak za još neke podatke.

“Misliš li da smo privlačne?” upita Velika Uvažena Priležnica.

Čudno pitanje. “Svi ljudi iz Raspršenja su na svoj način privlačni.” **Neka misli da sam vidjela mnogo njih, uključujući i njezine neprijatelje.** “Vi ste egzotične, zapravo neobične i nove.”

“A naša spolna vještina?”

“I oko toga, prirodno, lebdi aura. Uzbudljivo i magnetski privlačno – nekima.”

“Ali ne i tebi.”

Spomeni joj bradu! Bijaše to prijedlog iz jata. **Zašto da ne?**

“Pažljivo promatram tvoju bradu, Velika Uvažena Priležnice.”

“Zar doista?” Iznenadena.

“Brada ti je ista kakva je očito bila i u tvom djetinjstvu i trebala bi biti ponosna zbog te mladalačke crte.”

Nije baš zadovoljna, ali ne uspijeva to pokazati. Udri ponovo u bradu.

“Kladim se da ti ljubavnici često ljube bradu”, reče Lucilla.

Sada je već bila ljuta, ali i dalje nesposobna osloboditi se toga.

Zaprijeti mi, hoćeš li! Upozori me da ne rabim Glas!

“Ljubim bradu”, umiješa se futar.

“Rekla sam kasnije, dragi. A sada, umukni!”

Iživljava se na svom jadnom ljubimcu.

“No imaš neka pitanja za mene”, nastavi Lucilla. Čista ljupkost.

Još jedan znak upozorenja za znalce. ***Ja sam jedna od onih koje sve začinjavaju šećerom. ‘ Baš divno! Tako mi je ugodno s vama. Zar nije ugodno! Baš ste bili mudri kad ste to tako jeftino nabavili! I lagano. I brzo’ Sami dodajte epitete.***

Velika Uvažena Priležnica je izoštravala pažnju. Osjetila je da se našla u nepovoljnom položaju, ali nije mogla odrediti kako. Prikrila je to nekim zagonetnim osmijehom pa reče: “Rekla sam da ću te možda osloboditi.” Pritisnula je nešto na rukohvatu naslonjača i jedan rub kaveza klizne u stranu, povlačeći mrežu siga-žice sa sobom. Istog trenutka iz ploče na podu izbije niski stolac i postavi se točno ispred nje, korak udaljen.

Lucilla sjedne u stolac tako da su joj koljena sada gotovo dodirivala noge njezine inkvizitorice. Stopala. Ne zaboravi da one ubijaju stopalima. Pomaknula je prste, shvativši tog trena da stišće šake. Prokleta napetost!

“Trebala bi nešto pojesti i popiti”, reče joj Velika Uvažena Priležnica. Ponovo je pritisnula dugme na rukohvatu naslonjača. Pokraj Lucille pojavi se poslužavnik s tanjurom, žlicom i čašom do vrha napunjenom nekom crvenom tekućinom. ***Pravi se važna sa svojim igračkama.***

Lucilla podigne čašu.

Otrov? Prvo ga pomiriši.

Ona srkne piće. Stimul-čaj i melange! ***Gladna sam.***

Lucilla vrati praznu čašu na poslužavnik. Stimul joj je na jeziku oštro mirisao na melange. Što to radi? Ulaguje mi se? Lucilla osjeti kako od začina u njoj raste plima olakšanja. Otkrila je da je u tanjuru grah u začinjenom umaku. Nastavi ga jesti, nakon što je provjerila prvi

zalogaj, bojeći se neželjenih dodataka. Umak s češnjakom. U djeliću sekunde ona prizove sjećanje glede tog sastojka – dodatak ukusnoj kuhinji, poseban lijek protiv vukodlaka, moćno sredstvo protiv napuhavanja.

“Je li ti naše jelo ukusno?”

Lucilla obriše bradu. “Vrlo dobro. Tvoj šef kuhinje zaslužuje sve komplimente.” ***Nikada izravno ne hvali kuhara u privatnom kućanstvu. Kuhari se mogu zamijeniti! Domaćica je nezamjenjiva.***

“Znalačka upotreba češnjaka.”

“Proučili smo ponešto od sačuvanog u knjižnici na Lampadasu.”

Zlurado. ***Vidiš što ste izgubile?*** “No tamo je u svim tim brbljarijama vrlo malo zanimljivih stvari.”

Želi li to ona da joj ti budeš knjižničarka? Lucilla je šuteći čekala.

“Neki od mojih pomoćnika vjeruju da tamo možda mogu pronaći putokaz do vašeg vještijeg gnijezda, ili barem, način za vaše brzo uklanjanje. Toliko jezika!”

Treba li njoj prevoditelj? Budi iskrena!

“Što te zanima?”

“Vrlo malo. Kome bi uopće mogla zatrebati izvješća o Butlerijanskom džihadu?”

“Oni su uništili brojne knjižnice.”

“Nemoj me podučavati!”

Oštrija je nego smo to mislili. Budimo zato i dalje otvoreni.

“Mislila sam da sam ja predmet podučavanja.”

“Slušaj me, vještice! Vjerojatno misliš da možeš biti nemilosrdna u obrani svoga gnijezda – iako čak i ne shvaćaš što znači biti nemilosrdan.”

“Mislim da mi još nisi rekla kako mogu zadovoljiti tvoju

radoznanost.”

“Potrebna nam je vaša znanost, vještice!” Ona stiša glas.

“Budimo razumni. Uz tvoju pomoć, mogle bismo ostvariti utopiju.”

I savladati sve svoje neprijatelje doživljavajući svaki put orgazam. “Vjeruješ da je znanost ključ za utopiju?”

“I bolju organiziranost naših poslova.”

Zapamti: birokracija pospješuje konformizam... omogućuje da se ‘fatalna glupost’ uzdigne do statusa vjere.

“To je paradoks, Velika Uvažena Priležnice. Znanost mora biti nositelj novog. Ona donosi promjene. Zato su znanost i birokracija u neprestanom ratu.”

Zna li ona svoje korijene?

“Ali pomisli na moć! Pomisli na ono što bi se moglo nadzirati!”

Ona ne zna.

Pretpostavke Uvažene Priležnice o nadzoru začude Lucillu: nadziru svoj svemir bez uravnoteženosti s njim. Gledaju prema van, nikad unutra. Nisu naučile osjetiti vlastite suptilne reakcije, već su jačale mišiće (silu, moć) kako bi prešle preko svega što su smatrale preprekom. Zar su te žene doista baš toliko slijepe?

Budući da Lucilla nije progovarala, Uvažena Priležnica reče:

“Pronašle smo u knjižnici mnogo toga o Bene Tleilaxima. Vi vještice, pridružile ste im se u mnogim projektima. U mnogim projektima – kako poništiti nevidljivost ne-broda, kako prodrijeti u tajnu žive stanice, u vašoj Missionariji protectivi i u nečemu što nazivate ‘Božjim jezikom!’ Lucilli se otme lagan osmijeh. Jesu li se bojale da možda tamo negdje postoji pravi Bog? ***Daj joj malo neka okusi! Budi iskrena.***

“Ni u čemu se nismo udružile s Tleilaxima. Tvoji ljudi pogrešno tumače ono što su otkrili. Smeta ti podložnost? Što misliš, kako bi Bog gledao na to? Mi osnivamo zaštitne vjere kako bi nam pomagale. To je

zadaća Misionariae. Tleilaxi imaju samo jednu vjeru.”

“Usađujete vjeru u život?”

“Ne baš. Osnivački pristup vjeri uvijek je obranaški. Mi se ne branimo.”

“Počinješ mi biti dosadna. Zašto smo otkrile tako malo o Bogocar?”

Zalijetanje!

“Vjerojatno zato što su tvoji ljudi uništili taj dio.”

“Ahhh, znači i vi ste bile zainteresirane za njega.”

Baš kao i ti, Madam Paučice!

“Sigurna sam, Velika Uvažena Priležnice, da su Leto II i njegova Zlatna staza predmeti proučavanja u mnogim vašim akademskim centrima.”

Ovo je bilo okrutno!

“Mi nemamo akademskih centara!”

“Vaše zanimanje za njega vrlo me iznenađuje.”

“To je tek usputno zanimanje.”

A ovaj futar je pao s hrasta pogoden munjom!

“Njegovu Zlatnu stazu nazivamo papirnatom težnjom. Raspršio ju je po beskrajnim vjetrovima i rekao: ‘Vidite? Evo kamo to vodi.’ To je Raspršenje.”

“Neki to radije nazivaju Potraga.”

“Je li doista mogao predvidjeti našu budućnost? Zanima li te to?” ***Pogodak u sridu!***

Velika Uvažena Priležnica nakašlje se u ruku.

“Mi govorimo da je Muad’Dib stvorio budućnost. Leto II ju je vratio natrag.”

“Ali kad bih mogla znati...”

“Molim te, Velika Uvažena Priležnice! Ljudi koji traže od

proroka proročanstvo njihova života zapravo žele saznati gdje je sakriveno blago.”

“Naravno.”

“Potpuno poznavati vlastitu budućnost kako te nikad ništa ne bi iznenadilo? Je li to to?”

“Ukratko rečeno.”

“Vama ne treba budućnost. Vi jednostavno želite da se sadašnji trenutak produži zauvijek.”

“Ni ja sama ne bih to uspjela bolje izraziti!”

“A kažeš da ti dosađujem!”

“Što?”

Crveni sjaj u očima. Oprez.

“Nikad nikakvog iznenađenja? Što može biti dosadnije od toga?”

“Ahhh... Oh! Ali to nije ono što sam mislila.”

“U tom slučaju, bojim se da ne shvaćam što želiš, Velika Uvažena Priležnice.”

“Nema veze. Vratit ćemo se sutra na to.”

Odlaganje izvršenja kazne!

Velika Uvažena Priležnica ustane. “Vrati se u kavez.”

“Jedem?” Futar je zvučao tužno.

“Dolje imam divnu hranu za tebe, dragi. Zatim ću ti počestiti leđa.” Lucilla uđe u kavez. Velika Uvažena Priležnica ubaci jastuk sa stolca unutra za njom. “Vidiš da mogu biti ljubazna?” Vrata kaveza se zatvore uz glasno ‘klik’

Futar u svom kavezu sklizne u dubinu zida. Ploča se naglo sklopi za njim.

“Tako su nemirni kad su gladni”, primijeti Velika Uvažena Priležnica. Otvori vrata sobe i, okrenuvši se, na trenutak zamišljeno

promotri Lucillu. “Ovdje te nitko neće uznemiravati. Neću dopustiti nikome drugom da ulazi u ovu sobu.”

13.

Mnoge stvari koje obavljamo bez razmišljanja, postaju nam teške tek kad ih pokušamo intelektualno razumjeti. O nekom predmetu može se toliko toga saznati, a da čovjek pritom ostane potpuno neuk.

Mentatski tekst dva (dicto)

S vremena na vrijeme Odrade je večerala s akolitkinjama i njihovim tutoricama-nadzornicama, najbolje upućenim čuvaricama u ovom zatvoru svijesti iz koga mnoge nikada neće biti puštene. Sve što su akolitkinje razmišljale i obavljale zapravo je hranilo podacima dubine svijesti Vrhovne majke, omogućujući joj pogled na to kako Kapitol djeluje. Akolitkinje su iskazivale svoja raspoloženja i slutnje više od časnih majki. Gotove sestre su, naime, vrlo vješto skrivale svoja najgora raspoloženja. Doduše, nisu pokušavale sakriti osnovna raspoloženja, ali svaka je mogla otići u voćnjak ili zatvoriti vrata i tako se naći izvan vidokruga čuvarica.

Ali ne i akolitkinje.

Zadnjih dana u Središnjici je bilo malo prostora za opuštanje. Čak su i blagovaonice neprestano bile zauzete, bez obzira na doba dana. Radno vrijeme nije poštovano, ali to časnim majkama nije zadavalo teškoće zahvaljujući njihovoj sposobnosti prilagođavanja njihovih dnevnih ritmova najrazličitijim promjenama. Odrade nije mogla trošiti snagu na takva prilagođavanja. Danas, tijekom večernjeg obroka, Odrade je zastala na vratima akolitske dvorane i začula iznenadni tajac. Čak je i način na koji su akolitkinje prinosile hranu ustima govorio ponešto. Kamo su oči bludjele dok su štapići unosili jelo u usta? Je li zalogaj bio nagao, a žvakanje brzo prije grčevitog gutanja? To je

trebalo uočiti. Nemir je vrio u njoj. Pogledaj samo onu tamo zamišljenu, koja je svaki zalogaj uzimala kao da se pita je li sakriven otrov u ovim slabašnim juhama? Stvaralačka svijest iza tih očiju. Provjeriti vrijedi li je postaviti na neko odgovornije mjesto.

Odrade uđe u dvoranu. Pod je bio šaren poput šahovske ploče, građen od crnog i bijelog plaza, praktično neosjetljivog na habanje. Akolitkinje su govorile da su ove šare smišljene upravo zato kako bi ih časne majke koristile kao šahovsku ploču: “Postave jednu od nas ovdje, drugu tamo, a neke uzduž one središnje crte. Onda nas pokreću – i pobjednik uzima sve.”

Odrade sjedne uz vrh jednog stola, tik uz zapadne prozore.

Akolitkinje su joj tiho i nenametljivo oslobodile mjesto.

Ova dvorana je bila dio najstarije građevine na Kapitolu: sva u drvetu sa široko razmaknutim gredama iznad glava; bili su to vrlo debeli i teški crni balvani. Grede su bile dugačke nekih dvadeset pet metara i bez spojeva. Negdje na Kapitolu postojala je šuma genetički planiranih hrastova koji su parali nebo svojih brižno održavanih plantaža. Stabla koja su, bez krošnji, bila visoka barem trideset metara, imala su promjer više od dva metra. Bila su posađena još pri gradnji ove dvorane, u sklopu priprema za zamjenu greda kad ih nagriže zub vremena. Računalo se da sadašnje grede mogu izdržati tisuću devet stotina standardnih godina.

Kako li su samo pažljivo obližnje akolitkinje promatrale

Vrhovnu majku – a da nijednog trena nije izgledalo da gledaju ravno u nju.

Odrade okrene glavu i baci pogled kroz zapadne prozore na zalazak sunca. **Opet prašina.** Nalet pijeska koji se širio iz pustinje zapalio je sunce na zalasku pa je sada sjalo poput neke udaljene žeravice koja bi se svakog trena mogla razbuknati, pretvarajući se u neobuzdani

plamen.

Odrade zatomi uzdah. Misli poput ovih poticale su njezine noćne more: **ponor... zategnut konop**. Znala je da bi, zatvori li oči, odmah osjetila kako se njiše na konopu. Lovac sa sjekirom bio je sve bliži! Akolitkinje koje su jele u njezinoj neposrednoj blizini nervozno se promeškolje kao da su osjetile njezin nemir. Možda i jesu. Odrade začuje šuškanje odjeće i to je izvuče iz noćne more. Postala je osjetljiva za nove tonove unutar zvukova Središnjice. Na pozadini najuobičajenijih kretnji mogao se razaznati zvuk struganja – stolac koji se pomaknuo iza nje... i otvaranje kuhinjskih vrata. Krupan hrapavi pijesak. Ekipe za čišćenje žalile su se na pijesak i prokletu prašinu. Odrade je gledala kroz prozor prema izvoru tih problema: južni vjetar. Dosadna magla smeđožute boje prevukla je zavjesu preko obzora. Kad vjetar prestane, u zavjetrini uz rubove zgrada i na padinama brda stvorit će se gomile pijeska. Nosila je miris kremenca, nešto lužnato što je nadraživalo nosnice.

Nakon što je jedna akolitkinja-poslužiteljica stavila jelo ispred nje, Odrade spusti pogled na stol.

Isti tren shvati da zapravo uživa u ovoj promjeni u odnosu na brze obroke u svojoj radnoj sobi i osobnoj blagovaonici. Kad je tamo gore jela sama, akolitkinje su donosile hranu i odnosile posude tako hitro i s takvom tihom efikasnošću da je ponekad znala biti iznenađena kad bi shvatila da je sve nestalo. Ovdje se obrok odvijao u živahnom raspoloženju i uz razgovor. U njezine odaje je znala je doći Duana, šefica kuhinje, kvocajući: “Niste dovoljno jeli.” Odrade je uglavnom vodila računa o takvim prijekorima. Ti su psi čuvari imali svoju uporabnu vrijednost.

Večerašnji obrok sastojao se od slig-svinjetine u sosu od soje i melase, s minimumom melangea i primjesom bosiljka i limuna. Svježe

zelene mahune bile su kuhane al dente, s paprom. Za piće, tamnocrveni sok od grožđa. Okusila je znatiželjno zalogaj slig-svinjetine i zaključila da može proći, iako je za njezin ukus bila malo prekuhana.

Zašto imam taj osjećaj tako često?

Započela je jesti i njezina snažna osjetila prepoznaše dodatke.

Ovu hranu nisu joj poslužili samo za nadoknadu izgubljene energije.

Netko je iz kuhinje zatražio njezinu današnju dijetetsku listu i prilagodio jelo u skladu s njom.

Hrana je klopka, pomisli ona. ***Pojačava ovisnost***. Nije joj se sviđalo što kapitolske kuharice na lukav način skrivaju dodatke koje su

stavljale u hranu ‘za dobro onih koji ih jedu’. Znale su, svakako, da časna majka može prepoznati sastojke i da prema tim podacima ugodi metabolizam. Sada su je sigurno promatrali, pitajući se kako će Vrhovna majka ocijeniti večerašnji jelovnik.

Dok je jela, slušala je ostale za stolom. Nitko je nije uznemirio ni glasom ni pokretom. Žamor opet postane gotovo isti kakav je bio prije njezinog ulaska. Nestašni jezici uvijek su blago mijenjali ton kad bi ona ulazila i nastavljali čavrljati tišim glasom.

Ali neizrečeno pitanje počivalo je u svim ovim zaposlenim glavama oko nje: ***Zašto je večeras došla ovamo?***

Odrade je kod nekih obližnjih djevojaka osjećala strahopoštovanje, odgovor koji su Vrhovne majke pokatkad namjerno izazivale da bi se njime okoristile. Strahopoštovanje sa žalcem.

Akolitkinje su šaputale među sobom (tako su je tutorice izvijestile): ‘Ona ima Tarazu’. Htjele su reći da Odrade ima svoju prethodnicu kao primarnost. Njih dvije su bile povijesni par koji su kandidatkinje pažljivo proučavale.

Dar i Tar, već sada legenda.

Čak je i Bellonda (draga, stara zločesta Bellonda) zbog toga pristupala Odradi okolišajući. Tek nekoliko frontalnih napada s vrlo

malo žestine u njezinim optužujućim osporavanjima. Vjerovalo se da je Taraza spasila Sestrinstvo pa je to ušutkivalo najveći dio opozicije. Taraza je govorila da su Uvažene Priležnice zapravo barbarke i da njihovo nasilje, iako ne posve otklonjivo, može dovesti do krvavog pražnjenja. Događaji su to, manje ili više, i potvrdili.

Uz određene ispravke, Tar. Nijedna od nas nije mogla predvidjeti razmjere njihove nasilnosti.

Tarazina klasična zasluga bila je u tome što je predviđala da će se Uvažene Priležnice stalno zaplitati u krvave masakre, sve dok svemir ne postane prepun potencijalnih podržavatelja njihovih nesretnih žrtava.

A kako ću nas ja obraniti?

Nije se toliko postavljalo pitanje jesu li obrambeni planovi bili nedovoljni. Oni su lako mogli postati nebitni.

Naravno, to je ono što tražim. Moramo se pročistiti i pripremiti za vrhunske napore.

Bellonda se izrugivala toj zamisli. “Za našu smrt? To je razlog zbog kojeg se moramo pročistiti?”

Bellonda će dvoumiti kad otkrije to što je Vrhovna majka isplanirala. Zločesta Bellonda će aplaudirati. A Bellonda – kao mentat – zagovarat će odlaganje ‘do nekog povoljnijeg trenutka’.

No, ja ću isključivo slijediti vlastiti put, unatoč svemu što moje sestre misle.

A mnoge sestre su mislile da je Odrade doista najneobičnija Vrhovna majka koju su ikada prihvatile. Češće je išla protiv struje nego niz nju. ***Taraza kao temelj. Bila sam uz tebe kad si umirala, Tar. Nitko osim mene da bi preuzeo tvoju osobnost Slučajan izbor?***

Mnoge nisu imale baš najbolje mišljenje o Odrade. Kad bi se događalo da se opozicija digna na noge, ubrzo bi došlo i do povlačenja i vraćanju ‘temelju Taraze – najboljoj Vrhovnoj majci u našoj povijesti.’

Zabavno! Taraza unutar nje prva bi se nasmijala i upitala: **Zašto im ne kažeš nešto o mojim pogreškama, Dar? Posebno o tome kako sam te pogrešno procijenila.**

Odrade je zamišljeno žvakala zalogaj slig-svinjetine. **Moj posjet Sheeani predugo se odlaže. Na jug, u pustinju, i to hitno. Sheeana mora biti spremna zamijeniti Tam.**

Promjene krajolika navirale su u Odradinim mislima. Više je od tisuću petsto godina otkad je Bene Gesserit zauzeo Kapitol. **Naše oznake su posvuda.** Ne samo kao karakteristični nasadi vinograda i voćnjaka.

Prizori ovakvih promjena na njima bliskom tlu morali su snažno utjecati na kolektivnu svijest.

Akolitkinja koja je sjedila pokraj nje pristojno se nakašlje. Zar se nakanila obratiti Vrhovnoj majci? To se rijetko događalo. Ipak, mlada žena nastavi jesti ne izgovorivši ni riječ.

Odradine misli vratiše se na predstojeći put u pustinju. Sheeanu se ne smije unaprijed upozoriti. **Moram biti sigurna je li ona to što nam treba.** Sheeana je svakako morala odgovoriti na neka pitanja.

Odrade je znala što će se događati kad se u obilasku bude zaustavljala na putovanju: kod sestara, u biljnom i životinjskom svijetu, u samom temelju Kapitola, vidjet će krupne i suptilne promjene, stvari koje će pomutiti toliko hvaljenu vedrinu Vrhovne majke. Čak je i Murbella, koja nikad nije napuštala ne-brod, osjetila te promjene. Još ovog jutra Murbella je, sjedeći leđima okrenuta svojoj konzoli, s novom pozornošću slušala Odrade koja je govorila stojeći iznad nje. Duboka pažnja zapažala se kod zatočene Uvažene Priležnice. Glas joj je odavao oprez i nervozu.

“Sve je prolazno, Vrhovna majko?”

“Ta spoznaja ti je dostupna zahvaljujući Drugim sjećanjima.

Nijedan planet, nijedno kopno ili more, nijedan dio bilo kojeg kopna ili mora ne ostaje vječno.”

“Morbidna misao!” Odbojnost.

“Gdje god se nalazile, uvijek smo upraviteljice.”

“Beskorisno stajalište.” Kolebljiva, znatiželjna: zašto je Vrhovna majka odabrala ovaj trenutak za tumačenje takvih stvari.

“Čujem kako Uvažene Priležnice zbore kroz tebe. Zarazuju te pohlepnim mislima, Murbella.”

“Misliš?” Duboko povrijeđena.

“Uvažene Priležnice vjeruju da mogu kupiti beskonačnu sigurnost: recimo, jedan maleni planet s mnogo podčinjenih ljudi.”

Na Murbellinom licu pojavila se grimasa nezadovoljstva.

“Još novih planeta!” obrecnula se Odrade. “Uvijek samo još, još i još! Evo zašto su nagnule ovamo!”

“Bijedni su ostaci ovog starog carstva.”

“Izvršno, Murbella! Počinješ razmišljati kao jedna od nas.”

“Ali to me pretvara u **ništa!**”

“Ni u ribu ni u meso već u tvoje vlastito istinsko biće? Čak i tada samo si upraviteljica. Čuvaj se, Murbella! Težiš li posjedovati nešto, isto je kao da hodaš po živom pijesku.”

To je izazvalo zbunjeno mrgođenje. Nešto je trebalo poduzeti u svezi otvorenog plesa emocija na Murbellinom licu. Ovdje se to moglo dopustiti, ali jednoga dana...”

“Znači, ništa ne može nekome sigurno pripadati. Pa što onda!”

Gorko, gorko.

“Izgovaraš neke od pravih riječi, ali mislim da još nisi u sebi pronašla mjesto na koje se možeš oslanjati do kraja svoga života.”

“Sve dok me neki neprijatelj ne otkrije i uništi me?”

Obuka Uvaženih Priležnica prianja poput lijepka! Prije

nekoliko večeri govorila je Duncanu na način koji mi govori da je spremna. Van Goghova slika ju je, vjerujem, učinila osjetljivom. Zamijetila sam to u njezinom glasu. Morat ću još jednom pregledati snimku.

“Tko će te uništiti, Murbella?”

“Nikad se nećete uspjeti obraniti od napada Uvažениh Priležnica!”

“Već sam naglasila temeljnu načelo koje nam je jedino bitno: nijedno mjesto nije vječno sigurno.”

“Još jedna od tvojih prokletih beskorisnih pouka!”

Odrade se tek sada u kad je već ušla u akolitku dvoranu sjeti da nije stigla pregledati snimku kom–oka razgovora Duncana i Murbelle. Gotovo joj se otme uzdah što prikrije kašljanjem. Nikako se nije smjelo dopustiti da ove mlade žene primijete da je Vrhovna majka zbog nečeg uznemirena.

U pustinju, kod Sheeane! Trebam je obići čim nađem vremena za to. Ah, vrijeme!

Akolitkinja koja je sjedila pokraj Odrade opet pusti onaj grleni zvuk. Odrade je pogleda ispod oka – plavuša u kratkoj crnoj odjeći ukrašenoj bijelim – srednji treći stupanj. Nijedan pokret glavom u smjeru Odrade, nijedan pogled postrance.

To je ono što ću otkriti pri svom obilasku: strahovi. A vani: sve stvari koje uvijek zamjećujemo kad starimo – neposječena stabla, jer više nema drvosječa nestalih u našem Raspršenju, otišlih u svoje grobove, nestalih na nepoznatim mjestima, možda čak i zarobljenih i pretvorenih u robove. Hoće li mi se naše arhitektonske maštarije učiniti privlačnim samo zato što su nedovršene, a njihovi graditelji odsutni? Ne. Mi ne pridajemo važnost maštarijama.

Baš su druga sjećanja sadržavala primjere koje je ona željela

pronaći: stare zgrade, ljepše, jer još nisu dovršene. Graditelji bankrotirali, vlasnik se naljutio na svoju ljubavnicu... Zato su neke stvari bile zanimljivije: stari zidovi, stare ruševine. Skulpture vremena.

Što bi Bell rekla kad bih zapovjedila da se jedna od mojih fantazija postavi u mom omiljenom voćnjaku?

Akolitkinja pokraj Odrade naposljetku progovori: “Vrhovna majko?”

Odlično! One tako rijetko skupe dovoljno hrabrosti

“Da?” Nježno, upitno. ***Nadam se da je nešto važno. Hoće li ona to zamijetiti?***

Zamijetila je. “Uznemiravam vas, Vrhovna majko, samo zato što znam koliko vam je stalo do voćnjaka.”

Izvršno! Ova akolitkinja je imala petlju. Odrade ju je šutke i netremice promatrala.

“Ja radim na karti za vašu spavaću sobu, Vrhovna majko.”

Tako, dakle. Ona je bila pouzdan stručnjak, osoba kojoj je ukazano povjerenje raditi za Vrhovnu majku. Tim bolje.

“Hoću li uskoro dobiti tu kartu?”

“Za dva dana, Vrhovna majko. Upravo završavam površinski sloj gdje ću označavati dnevni rast pustinje.”

Kratko joj je kimnula. To je bilo u skladu s nekadašnjim redom: imamo akolitkinju koja je zadužena za aktualnost karte. Odrade je željela da joj svakog jutra kad se probudi predodžba bude potaknuta izmijenjenim prizorom pustinje, da to bude prva stvar koja će joj se utisnuti u svijest nakon buđenja.

“Ostavila sam jutros izvješće u vašoj radnoj sobi, Vrhovna majko: ‘Održavanje voćnjaka. Možda ga niste primijetili.’”

Odrade je vidjela samo natpis. Kasno je došla iz vježbaonice, jer je svakako htjela posjetiti Murbellu. Toliko je toga ovisilo o Murbelli!

“Plantaže oko Središnjice se moraju ili napustiti ili treba poduzeti sve za njihovo održanje”, reče akolitkinja. “To je bit mog izvješća.”

“Ponovi izvješće riječ po riječ.”

Dok je Odrade slušala, noć se spustila i sobna svjetla zablistaše. Sažeto. Jezgrovito, čak. Izvješće je sadržavalo određene prizvuke predbacivanja i Odrade je znala da oni potječu od Bellonde. Nije postojao nikakav arhivski potpis, ali upozorenja Vremenskog nadzora prolazila su kroz arhivu i ova akolitkinja se poslužila s nekoliko originalnih riječi.

Nakon što je završila izvješće, akolitkinja zašuti.

Kako da reagiram? Voćnjaci, pašnjaci i vinogradi nisu bili samo uporišta protiv stranačkog upada ili ugodan ukras u okolišu. Oni su podupirali moral i kuhinju Kapitola.

A podupiru i moj moral

Kako li je samo strpljivo čekala ova akolitkinja. Kovrčava plava kosa i ovalno lice. Ugodan izgled, iako su usta bila malo šira. Na njezinom tanjuru ostalo je hrane, no ona više nije jela. Ruke prekrížene u krilu. ***Na usluzi vama, Vrhovna majko.***

Dok je Odrade razmišljala kako da odgovori, nametnu joj se sjećanje na jedan davni događaj koji je sada istodobno tekao s neposrednim promatranjem. Sjetila se svoje obuke na ornitopteru. ***Dvije akolitkinje- učenice s instruktorom usred bijela dana visoko iznad močvarnih krajeva na Lampadasu.*** Pridodali su joj akolitkinju koja je bila baš toliko nevješta koliko je to Sestrinstvo moglo još prihvatiti. Očito genetski izbor. Upraviteljici rasplodnje ona je trebala za prijenos nekog svojstva na potomke. ***A to svakako nije bila emocionalna ravnoteža ili inteligencija.*** Odrade je zapamtila ime: Linchine. Linchine je viknula instruktoru: “Ja ću upravljati ovim prokletim ‘topterom!’”

Ubrzo su i nebo i krajolik s drvećem i močvarnim obalama jezera počeli vrtjeti izazivajući im vrtoglavicu. ***Nama se činilo ovako: mi nepokretni, a svijet oko nas se okreće.*** Linchine je cijelo vrijeme radila pogrešno. Svaki pokret uzrokovao je sve gore okretanje.

Instruktor ju je isključio iz sustava, okrenuvši prekidač koji je jedino on mogao doseći. Nije izustio ni riječ sve dok nisu opet letjeli ravno i vodoravno.

“Nema nikakvog izgleda da ćeš ikada naučiti upravljati ovime, gospo. Nikada! Ne reagiraš ispravno. Netko poput tebe morao bi započeti s ovom vrstom obuke još prije puberteta.”

“Moći ću! Moći! Upravljat ću ovom prokletom stvari.” Ruke su joj grčevito potezale neposlušne komande.

“Nisi uspjela, gospo. Pala si na ispitu!”

Odrade je odahnula, cijelo vrijeme svjesna da ih je Linchine mogla ubiti.

Okrenuvši se prema Odrade na zadnjem sjedalu, Linchine je počela zapomagati: “Reci mu! Reci mu da se mora pokoriti jednoj benegesseritkinji!”

Molba prema Odrade, koja je već naveliko pokazivala – iako tek nekoliko godina starija od Linchine – svoje zapovjedničke sklonosti.

Odrade je šuteći sjedila, nepomičnog lica.

Šutnja je često najrječitija, nažvrljala je na zrcalu u kupaonici neka benegesseritkinja, očito s osjećajem za humor. Odrade je još tada shvatila da je to dobar savjet, što se kasnije mnogo puta i potvrdilo.

Postavši opet svjesna ove akolitkinje u blagovaonici, Odrade se upita zašto joj je to staro sjećanje baš sada uskrslo samo od sebe. Takve stvari su se rijetko događale bez nekog razloga. Šutnja, sada, jasno, ne dolazi u obzir. Humor? Da! To je poruka. Odradin humor (primijenjen kasnije) pružio je mogućnost Linchine da nauči ponešto o samoj sebi. Humor u stresnoj situaciji.

Odrade se osmijehne toj akolitkinji pokraj sebe u blagovaonici.

“Bi li voljela biti konj?”

“Što?”

Ova riječ joj se otela, ali ipak odgovori osmijehom na osmijeh Vrhovne majke. Ništa lošeg u tome. Čak toplo. Svi su govorili da Vrhovna majka dopušta izljeve nježnosti.

“Naravno, ne razumiješ”, reče Odrade.

“Ne, Vrhovna majko.” dalje strpljivo i s osmijehom.

Odradin prodoran pogled pretraživao je mlado lice. Jasne plave oči još netaknute potpunim plavetnilom začinske agonije. Usta vrlo slična Bellinim, ali bez tragova zlobe. Mišići i inteligencija koji zrače

pouzdanosti. Bit će vrlo korisna za predvidive potrebe Vrhovnih majki. Dokaz za to su njezino imenovanje za nadzornicu karte i upravo podnijeto izvješće. Osjetljiva. Potpuno u skladu s njezinom vrhunskom inteligencijom. Mala je vjerojatnost da će se popeti do samog vrha, ali će uvijek biti na ključnim položajima gdje će njezine kvalitete doći do punog izražaja.

Zašto sam sjela baš pokraj nje?

Odrade je često odabirala određeno društvo tijekom svojih posjeta obrocima. Uglavnom akolitkinje. One su uvijek mogle tako mnogo toga otkriti. Izvješća o njima često su nalazila put do radne sobe Vrhovne majke: osobna zapažanja tutorica o ovoj ili onoj akolitkinji. Međutim, ponekad bi Odrade odlučila sjesti na neki stolac iz razloga koji si kasnije nije znala objasniti. ***Kao što sam večeras učinila. Zašto baš ovdje?***

Rijetko bi došlo do razgovora osim ako ga sama Vrhovna majka ne bi pokrenula. Obično je to bilo blago poticanje, koje se obično ticalo više osobnijih stvari. Ostale uokolo bi zavidno slušale.

U takvim trenucima Odrade je često iskazivala gotovo vjersku vedrinu. To je smirivalo one napete. Akolitkinje su bile... pa, akolitkinje, ali Vrhovna majka je bila vrhunska vještica svih njih. Napetost se mogla smatrati prirodnom.

Netko iza Odradinih leđa prošapće: “Večeras roštilja Streggi.” Roštilja. Odrade je poznavala taj izraz. Koristila ga je i u svojim akolitskim danima. Dakle, ime joj je Streggi. Neće ga za sada izgovoriti. Imena sadrže magiju.

“Je li ti večera bila dobra?” upita Odrade.

“Podnošljiva je, Vrhovna majko.” Iako to nije bilo lako utvrditi, Streggi je bila zbunjena promjenom teme razgovora.

“Prekuhali su je”, primijeti Odrade.

“Poslužujući toliko ljudi, Vrhovna majko, ne mogu baš svima ugoditi!”

Poštena je, i to je dobro.

“Lijeva ruka ti podrhtava”, nastavi Odrade.

“Napeta sam u vašoj nazočnosti, Vrhovna majko. Osim toga tek sam stigla iz vježbaonice. Bilo je vrlo zamorno danas.”

Odrade je analizirala drhtanje. “Radila si sklekove.”

“Je li to bilo naporno i u vaše vrijeme, Vrhovna majko?”

(Gotovo povijesna vremena?)

“Jednako kao i danas. Bol nas podučava, tako se govorilo.”

To je smanjilo napetost. Zajednička iskustva, tutorsko blebetanje. “Nisam shvatila ono o konjima, Vrhovna majko.” Streggi spusti pogled na tanjur. “Ovo ne može biti konjsko meso. Sigurna sam da...” Odrade se glasno nasmije, privlačeći zbunjene poglede. Spustila je ruku na Streggino rame i nježno se osmjehnula. “Hvala ti, moja draga. Nitko me nije tako nasmijao zadnjih nekoliko godina. Nadam se da je ovo početak dugog i radosnog druženja.”

“Hvala vam, Vrhovna majko, ali ja...”

“Objasnit ću ti to o konju: to je jedna moja mala šala i nisam te namjeravala poniziti. Želim da nosiš malo dijete na ramenima i da se krećeš brže nego što bi ga njegove noge nosile.”

“Kako želite Vrhovna majko.” Bez primjedbi, bez daljih pitanja.

Pitanja su postojala, ali odgovori će doći u svoje vrijeme, a Odrade je to znala.

Magično vrijeme.

Povlačeći ruku, Odrade reče: “Tvoje ime?”

“Streggi, Vrhovna majko, Aloana Streggi.”

“Budi mirna, Streggi. Pobrinit ću se za voćnjake. Trebaju nam za moral jednako kao i za hranu. Javi se večeras Službi za raspodjelu

zaduženja. Reci im da želim da budeš u mojoj radnoj sobi sutra u tri ujutro.”

“Bit ću tamo, Vrhovna majko. Hoću li nastaviti uređivati vašu kartu?” upitala je u trenutku kad je Odrade ustala od stola.

“Za sada, Streggi. No, zatraži da Služba odredi novu akolitkinju pa je započni podučavati. Uskoro nećeš imati vremena za kartu.”

“Hvala, Vrhovna majko. Pustinja raste vrlo brzo.”

Streggine riječi donijele su Odradi određeno zadovoljstvo, razbivši sumornost koja ju je sputavala tijekom najvećeg dijela dana. Ciklus je dobivao novu priliku čineći još jedan obrt tjeran onim podzemnim silama koje su nosila imena kao što su ‘život’ i ‘ljubav’ i druga nepotrebna.

Tako se to pokreće. Tako se to obnavlja. Magija. Koje bi vještičje metode mogle skrenuti pažnju s ovog čuda?

U svojoj radnoj sobi izdala je zapovijed Vremenskim nadzornicima, a zatim isključila sve pomoćne sprave i otišla do lučnog prozora. Kapitool se večeras kupao u blijedom crvenom sjaju koji je pospješivao odbijanje svjetlosti s da prema niskim oblacima. To je vrhovima krovova i zidovima pridavalo romantičan izgled koji je, međutim, brzo izazvao Odradinu odbojnost.

Romantično? To što je učinila u akolitskoj blagovaonici, nije bilo nimalo romantično.

Naposljetku sam to učinila. Predala sam se. A sada, Duncan mora prizvati sjećanja našega bashara. Osjetljivo zaduženje.

Produžila je buljiti u noć, zatomljujući grčeve u želucu.

Ne samo da sam se ja predala, već sam predala i ono što je ostalo od mog Sestrinstva. Evo kako to izgleda, Tar.

Tako to izgleda, a tvoj plan je lukav.

Spremala se kiša. Odrade je to osjetila u zraku koji je ulazio kroz

ventilatore oko prozora. Nije trebala čitati vremensku prognozu. U svakom slučaju, rijetko je to činila u zadnje vrijeme. Zašto se gnjaviti s time. No, Streggino izvješće sadržavalo je ozbiljno upozorenje. Kiše su postajale rijetke i samim tim dobrodošle. Sestre bi tada, usprkos hladnoći, izlazile u šetnju. U toj je misli postojala iskra žalosti. Svaka kiša koju je promatrala nametala je isto pitanje: Je li ova posljednja?

Ljudi iz Vremenskog nadzora činili su čuda održavajući proširenu pustinju suhom, a navodnjavajući samo raslinje. Odrade nije znala kako su uspijevali natjerati kišu da se ponaša u skladu s njezinim zapovijedima. Do nedavno oni nisu mogli ispunjavati takve naloge, čak i kad su dolazili od same Vrhovne majke. ***Pustinja će pobijediti jer smo mi taj proces pokrenule.***

Otvorila je središnje okno prozora. Na ovoj visini vjetar je prestao. Samo su se oblaci kretali iznad glave. Na većim visinama vjetar se ponašao na svoj način. Kao da se osjećala neka žurba i u vremenskim prilikama. Zrak je bio hladan. Dakle, oni su ugodili temperaturu da bi osigurali ovo malo kiše. Zatvorila je prozor, ne osjećajući želju za izlaskom. Vrhovna majka nije imala vremena sudjelovati u igri posljednje kiše. Jedna kiša s vremena na vrijeme. A tamo vani, pustinja je neodoljivo napredovala prema njima.

To možemo ucrtavati na kartu i pratiti. Ali što ćemo s mojim progoniteljem – onom pojavom sa sjekirom iz mojih noćnih mora? Koja će mi karta reći gdje je on noćas?

14.

Religija (djetinjasto oponašanje odraslih) obuhvaća mitove prošlosti: nagađanja, skrivene pretpostavke o istini u svemiru, proglose ljudi izrečenih tijekom nastojanja zadobivanja osobnih moći – sve to pomiješano s djelićima prosvjetljenja. I uvijek još jednu neizrečenu zapovijed: ne postavljaš pitanja! Ipak, svakodnevno odstupamo od te zapovijedi. Naše djelovanje je iskorištavanje naše mašte za najveću kreativnost

Credo Bene Gesserita

Murbella je sjedila prekrštenih nogu na podu vježbaonice, drhteći nakon izuzetnih napora. Prije nešto manje od jednog sata ovdje je bila Vrhovna majka. Kao što se to obično događalo, Murbella se osjetila ostavljena u grozničavom snu.

Odradine riječi pri odlasku još su treperile u tom snu: “Najteža lekcija koju akolitkinja mora naučiti je da uvijek mora ići do krajnjih granica. Tvoje sposobnosti odvest će te dalje nego što pretpostavljaš. Stoga ne pretpostavljaj. Napregni se!”

Što je moj odgovor? Da su me učili da varam?

Odrade je učinila nešto što je prizvalo slike djetinjstva i obuku

Uvaženih Priležnica. **Naučila sam varati još kao dijete: kako potaknuti potrebu i privući pažnju.** Mnogo tih ‘kako’ u načinu varanja. Što je bila starija, lakše je bilo varati. Naučila je što su **veliki** ljudi oko nje

zahtijevali. **Povraća mi se od tih zahtjeva. I to se zvalo obukom!** Zašto su benegesseritkinje bile tako izrazito različite u svom učenju?

“Ne tražim od tebe da budeš iskrena prema meni”, rekla joj je

Odrade. “Budi samo iskrena prema sebi.”

Murbella je bila očajna zbog mogućnosti da se iz njezine

prošlosti iskorijeni sve ono varanje. **A zašto bi to trebalo učiniti?** Još

prijevara! “Prokleta bila, Odrade!”

Tek nakon što je izrekla ove riječi shvatila je da ih je izrekla glasno. Krene rukom prema ustima, ali zastane na pola puta. “Koja je razlika?”

“Birokrati u obrazovanju otupljuju djetetovu znatiželjnost.”

Odradino objašnjenje. “Mlade treba obeshrabriti. Nikada im se ne smije dopustiti spoznaja koliko dobri mogu biti. To donosi promjenu. Troši se puno vremena na sastanke na kojima se govori kako izaći nakraj s izuzetnim učenicima. Ali ne troši se ni najmanje vremena na rasprave o tome kako se ugroženim osjeća prosječan učitelj od strane talentiranih – i kako ih ušutkuje zbog duboko usađene želje biti nadmoćan i siguran u pouzdanoj sredini.”

Govorila je o Uvaženim Priležnicama.

Prosječni učitelji?

Radilo se o tome: ispod fasade mudrosti, benegesseritkinje su bile neobične. One često nisu razmišljale o učenju – one su jednostavno djelovale.

Bogovi! Želim biti poput njih!

Ta ju pomisao potrese i ona skoči na noge, bacivši se na uobičajene vježbe za zglobove i ruke.

Spoznaja ju je uzdrmala dublje nego ikad. Nije željela razočarati ove učiteljice. Iskrenost i poštenje. Svaka akolitkinja je to čula.

“Osnovni alat učenja”, rekla je Odrade.

Zbunjena vlastitim mislima Murbella se neoprezno prevrne, da bi zatim ustala i počela trljati nažuljano rame. U početku je mislila da primjedbe Bene Gesserita moraju biti lažne. **Tako sam otvorena prema tebi da ti moram reći sve o svom nepokolebljivom poštenju.**

Ali, djela su potvrđivala njihovu tvrdnju. Odradin glas je odjekivao u njezinom grozničavom snu: “Tako ti prosuđuješ.”

Imale su nešto u svijesti, u sjećanju i ravnoteži razuma što Uvažene Priležnice nikada nisu uspjele steći. Ova pomisao odjednom učini da se osjeti sitnom. Kreni s podmićivanjem. Mrlje prekriju njezine grozničave misli.

I ja imam dar! Da bi se postalo Uvažena Priležnica, potreban je dar.

Razmišljam li još uvijek o sebi kao o jednoj od njih?

Benegesseritkinje su znale da im se nije potpuno predala. ***Koje to vještine imam, a koje bi one možda željele za sebe? To, svakako nije sposobnost varanja.***

“Jesu li ti djela u skladu s riječima? To je mjera tvoje pouzdanosti. Nikada se ne ograničuj na riječi.”

Murbella prekrije uši rukama. ***Zašuti, Odrade!***

“Kako Istinozborac razlučuje iskrenost od dubokog vjerovanja?”

Murbella spusti ruke niz bokove. ***Možda sam doista bolesna.***

Preletjela je pogledom uzduž prostorije. Nikoga nije bilo tko bi izrekao ove riječi. Ipak, onaj glas bio je Odradin.

“Uvjeriš li se iskreno, možeš govoriti potpune gluparije (divna stara riječ: potraži je), apsolutne besmislice, a vjerovat će ti. Svi će ti vjerovati, ali ne i naši Istinozborci.”

Murbella spusti ramena. Započela je besciljno hodati po podu vježbaonice. Zar ne postoji mjesto kamo može pobjeći?

“Shvati posljedice, Murbella. Tako možeš iščeprkati stvari koje djeluju. To je bit naših hvaljenih istina.”

Pragmatizam?

U tom trenutku naiđe Idaho i odmah zapazi divlji izraz u njezinim očima. “Što se dogodilo?”

“Mislim da sam bolesna. Doista bolesna. Pomislila sam da mi je

Odrade nešto učinila, ali...”

On je pridrži da ne padne.

“Pomozite nam!”

Naposljetku je, barem jednom, bio zahvalan kom-očima. Za manje od minute stigla je suk-liječnica. Sagnula se nad Murbellu, na mjestu gdje ju je Idaho ostavio sklupčanu na podu.

Pregled je bio kratak. Suk, sjedokosa postarija časna majka s tradicionalnim dijamantnim žigom na čelu, uspravi se i reče: “Prenapeta je. Ne pokušava otkriti svoje granice, već ide preko njih. Prije nego što joj dopustimo nastavak rada, vratit ćemo je u razred za razvijanje osjetljivosti. Poslat ću tutorice.”

Kasnije te večeri Odrade je pronašla Murbellu u tutorskom odjelu kako sjedi u krevetu dok se dvije tutorice izmjenjuju ispitujući rad njezinih mišića. Mali mig bio je dovoljan da Odrade ostane sama s Murbellom.

“Pokušala sam izbjeći složene stvari”, reče Murbella. ***Otvorenost i poštenje.***

“Pokušaji izbjegavanja složenih stvari često ih, zapravo, izazivaju.” Odrade sjedne u stolac pokraj kreveta i položi ruku na Murbellinu nadlakticu. Mišići su treperili pod rukom. “Kažemo: ‘Riječi su spore, a osjećaji brzi?’ Odrade se malo odmakne. “Kakve si odluke donosila?”

“Dopuštaš mi donošenje odluka?”

“Ne rugaj se.” Odrade podigne ruku, ne dopustivši upadicu.

“Nisam dovoljno uzela u obzir tvoju prethodnu uvjetovanost. Uvažene Priležnice učinile su te gotovo nesposobnom za donošenje odluka. Tipično za zajednice gladne vlasti. Uče svoje ljude cjeloživotnom zavaravanju. ‘Odluke imaju loše ishode!’ Učila si izbjegavati to.”

“Kakve to ima veze s gubljenjem svijesti?”

“Murbella! Najgori rezultati toga što ti upravo opisujem su gotovo rutinske stvari – ni o čemu ne možeš odlučivati ili to odlažeš do zadnjeg trenutka, a onda skočiš na njih poput očajne životinje.”

“Rekla si mi da idem do krajnjih granica!” Gotovo žalosno.

“Do tvojih granica, Murbella. Ne mojih. Niti Bellinih, ili bilo koga drugog. Tvojih.”

“Odlučila sam da želim biti poput vas.” Jedva čujno.

“Odlično! Ne vjerujem da sam se ikada pokušala ubiti. Posebno ne kad sam bila trudna.”

Murbella se protiv volje osmjehne.

Odrade ustane. “Spavaj sada. Sutra prelaziš u poseban razred, gdje ćemo raditi na tvojoj sposobnosti i osjećaju za usklađivanje tvojih odluka s granicama. Zapamti što sam ti rekla. Mi se brinemo o našima.”

“Jesam li ja vaša?” Gotovo šaptom.

“Otkad si ponovila zakletvu pred tutoricama.” Odlazeći, Odrade ugasi svjetlo. Murbella začuje kako, prije nego što je za sobom zatvorila vrata, nekome zapovijedi: “Nemojte je uznemiravati. Potreban joj je odmor.”

Murbella sklopi oči. Grozničavi san je nestao ustupivši mjesto vlastitim sjećanjima. “Ja sam pripadnica Bene Gesserita. Postojim jedino zbog služenja.”

Čula je sebe kako izgovara te riječi tutoricama, ali sjećanje im je pridalo naglasak koji nisu imale kad su bile izgovorene.

Znale su da sam tada bila cinična.

Zar se može što sakriti od takvih žena?

Osjetila je, u sjećanju, ruku tutorice na čelu i začula riječi koje joj do ovog trena nisu imale nikakvog značenja.

“Stojim u svetoj ljudskoj nazočnosti. Kao što ja to činim sada, trebala bi jednog dana ti stajati. Molim se u tvojoj nazočnosti neka to

bude tako. Neka budućnost glede toga ostane neizvjesna, jer ona je platno koje prima naše želje. Na taj se način čovjekovo stanje suočava sa svojom stalnom ispraznošću. Nemamo ništa više od ovog trenutka, u kome se neprekidno posvećujemo svetoj nazočnosti koju dijelimo i stvaramo.”

Uobičajeno, ali neuobičajeno. Murbella shvati da nije bila spremna za ovaj trenutak ni fizički ni emocionalno. Suze joj potekle niz obraze.

15.

Potvrđuje se da zakoni kojima se nešto zabranjuje zapravo jačaju to što nastoje zabraniti. To je ona posebna točka na kojoj su tijekom povijesti svi službeni zakonodavci temeljili sigurnost svog djelovanja.

Kodeks Bene Gesserita

Na svojim neumornim lutanjima po Središnjici (ne tako čestim zadnjih dana, ali baš zato napetijim), Odrade je tražila znakove labavosti, a posebno u području odgovornosti koja je tako glatko prolazila.

Zapovjednica dušobrižnica imala je vlastite poglede: “Pokaži mi neku operaciju koja potpuno glatko teče i ja ću ti pokazati nekog tko prikriva pogreške. Prava brodolomna hrid.”

To je često govorila pa je među sestrama, a čak i među nekim akolitkinjama, to postala prepoznatljiva fraza koju su rabile komentirajući ponašanje Vrhovne majke.

“Prava brodolomna hrid.” (Prigušen smijeh.)

Pri današnjem ranom jutarnjem obilasku Odradi se pridružila Bellonda ne spominjući da se ‘jednom mjesečno’ proteglo na ‘jednom svaka dva mjeseca’ – a možda i rjeđe. Ovaj obilazak je zakasnio tjedan dana za planiranim. Bell je željela iskoristiti taj trenutak da bi opet upozorila na Idahoa. Zato je dovukla i Tamalane sa sobom, iako je ona u ovo vrijeme morala nadzirati rad prokuratorica.

Dvije protiv jedne? pitala se Odrade. Nije vjerovala da Bell ili Tamalane naslućuju to što je Vrhovna majka namislila. Na kraju će sve to izaći na vidjelo, baš kao i Tarazin plan. **Sve u svoje vrijeme, zar ne Tar?**

Dok su njihove crne odore šuš kale oko njih, a očima im malo toga izmicalo, neumorno su hodale hodnicima. Sve je bilo poznato pa su tražile stvari koje bi bile nove. Odradi je preko lijevog ramena visio njezin ušni komunikator, prebačen poput nekakvog neprimjerenog ronilačkog utega. **Ovih dana ne budi ni trenutka bez komunikacije.**

Iza pozornice svakog benegesseritskog centra postojali su najrazličitiji objekti i sredstva: klinička bolnica, kuhinja, mrtvačnica, sustavi melioracije (pridruženi otpadu i gnojištu), transport i komunikacije, opskrba namirnicama, dvorane za vježbanje i rekreaciju, škole za akolitkinje i kandidatkinje, spavaće prostorije za pripadnike svih vjera, zbornice, postrojenja za ispitivanje i još mnogo toga. Osoblje se često mijenjalo zbog Raspršenja i premještanja ljudi na nove dužnosti, sve pod nadzorom istančane svjesnosti Bene Gesserita. No, zadaci i mjesta njihovog provođenja su ostajali.

Dok su žurno hodale iz jednog odjela u drugi, Odrade je govorila o Raspršenju Sestrinstva, ni ne trudeći se sakriti svoj užas zbog ‘atomizirane obitelji’ – u što su se pretvorile.

“Teško mi je razmišljati o čovječanstvu koje se širi kroz neograničeni svemir”, reče Tam. “Mogućnosti...”

“Beskonačna igra brojeva”. Odrade prekorači slomljen rubnjak.

“Ovo treba popraviti. Otkad smo naučile skakati svemirskim prečicama, ušle smo u igru beskonačnosti.”

Bellonda nije bila ni najmanje radosna. “To nije igra!”

Odrade je mogla shvatiti Bellondine osjećaje. **Nikada nismo vidjele prazan svemir. Stalno nove i nove galaktike. Tam je u pravu. Zastrašujuće je usredotočiti se na Zlatnu stazu.**

Sjećanja na istraživanja statistički su davala Sestrinstvu spoznaju o tome, ali istodobno malo o svemu drugom. Toliko planeta pogodnih za život u danoj skupini, a među njima i dodatan očekivan broj koji se

mogao uobličiti prema modelu Zemlje.

“Što se to valja odande?” upita Tamalane.

Pitanje na koje nisu imale odgovor. Na upit što beskonačnost može stvoriti jedini moguć odgovor je: “Sve.”

Sve dobro, sve zlo; svakakvoga boga, svakakvoga vraga.

“Što ako Uvažene Priležnice bježe od nečega?” upita Odrade.

“Zar nije to zanimljiva mogućnost?”

“Takva nagađanja su beskorisna”, promrmlja Bellonda. “Ne znamo čak ni to vode li nas svemirski prečaci u jedan svemir ili u mnoge... ili u beskonačan broj mjehura koji se cijelo vrijeme napuhavaju i splašnjavaju.”

“Je li to Tiranin išta bolje shvaćao od nas?” upita Tamalane.

Zastale su da bi Odrade provirila u prostoriju gdje su pet starijih akolitkinja i njezina tutorica proučavale projekciju područnih zaliha melangea. Kristal s tim podacima stvarao je zamršeni ples u projektoru, poskakujući na njegovom snopu poput loptice na vodoskoku. Odrade uoči završni zbroj i okrene se prije nego joj se lice smrkne. Tam i Bell nisu vidjele taj Odradin izraz. ***Morat ćemo početi ograničavati pristup podacima o melangeu. Previše su depresivni.***

Administracija! Sve je opet palo na teret Vrhovnoj majci.

Povjeri mnogo toga uvijek istim ljudima i neminovno ćeš zapasti u birokraciju.

Odrade je znala da se previše oslanja na svoje unutrašnje osjetilo upravljanja. Bio je to sustav često provjeravan i ispravljan, automatski rabljen samo kad je bilo neophodno. Zvali su ga ‘mašinerijom’ Do trenutka proglašenja časnim majkama, sve bi one donekle prihvaćale tu ‘mašineriju’ i koristile bi je bez pogovora. U tome je ležala opasnost. Odrade se zalagala za stalna poboljšanja (čak i ona najmanja) koja bi unijela promjene u njihove aktivnosti. Proizvoljnost! Ne smije se ustaliti

nikakav čvrsti uzorak koji bi drugi mogli otkriti i upotrijebiti protiv njih. Neki čovjek možda ne može zapaziti takve mijene tijekom svog života, ali te razlike svakako tijekom dužeg razdoblja postaju zamjetne.

Odradina skupina stigla je u prizemlje i ušla u glavni prolaz Središnjice. Sestre su ga nazivale 'Put'. Bila je to svojevrsna šala koja se odnosila na vježbalište popularno znano kao 'Put Bene Gesserita'. 'Put' se protezao od trga pokraj Odradinog tornja do južne periferije gradskog područja – ravan poput laserske zrake – s gotovo dvanaest blokova visokih i niskih zgrada. Sve niske zgrade imale su nešto zajedničko: bile su dovoljno čvrsto građene za daljnju dogradnju uvis.

Odrade mahne jednom otvorenom transporteru praznih sjedala i njih tri se smjestiše u prostor gdje su mogle nastaviti razgovor.

Imanje uza sam 'Put' zračilo je nekom staromodnom privlačnošću, pomisli Odrade. Zgrade poput ovih, sa svojim dugačkim pravokutnim prozorima od izolacijskog plaza, uokvirivale su 'Putove' Bene Gesserita tijekom dobrog djela povijesti Sestrinstva. Po sredini puta pružala se aleja brijestova genetički uzgojenih, visokog rasta i uske krošnje. U njima su se gnijezdile ptice; jutro bijaše blistavo, prošarano crvenim i narančastim letećim pjegama – zlatnim vugama i vatrenim zebicama.

Nije li se opasno i dalje držati tog provjerenog načina života?

Odrade ih izvede iz transportera na Pijanu stazu, razmišljajući usput kako se benegesseritski humor iskazivao i u davanju neobičnih imena. Komični duh u ulicama. 'Pijana staza' se tako zvala jer se temelj jedne zgrade malo ulegnuo, dajući građevini neobičan izgled pripitosti. Jedan član skupine odstupao je od urednosti ostalih.

Kao Vrhovna majka. Samo što to one još ne znaju.

Kad su stigle do Puta tornja, njezin ušni komunikator zazuji.

“Vrhovna majko?” Bila je to Streggi. Ne zaustavljajući se, Odrade dade znak da sluša. “Tražili ste izvješće o Murbelli. Suk centrala tvrdi da je spremna za raspoređivanje u razred.”

“Onda je rasporedite.” Produžile su niz Put tornja: sve same jednokatnice.

Odrade letimično pogleda niske zgrade s obje strane ulice. Na jednoj od njih bila su nadozidana dva kata. Zaista bi se moglo dogoditi da ovo jednog dana doista postane Put Tornjeva, u kojem bi slučaju šala (a radilo se o tome) izgubila smisao.

Govorilo se da je davanje imena ionako samo nužno zlo i da zbog toga nema razloga ne uživati u onome što je za Sestrinstvo bila osjetljiva tema.

Odrade naglo zastane na prometnom pločniku i okrene se prema svojim pratiljama. “Što biste rekle kad bih predložila da ulice i mjesta nazovemo imenima naših umrlih sestara?”

“Danas si puna besmislica!” optuži je Bellonda.

“One nisu umrle”, mirno primijeti Tamalane.

Odrade nastavi hodati. Očekivala je to. Belline misli gotovo su se mogle čuti. ***‘ Umrle’ su u nama; nosimo ih u našim Drugim sjećanjima!***

Odrade nije htjela započinjati raspravu ovdje na otvorenome, ali je smatrala da njezina zamisao zaslužuje pohvalu. Neke sestre su umrle bez diobe. Glavne linije sjećanja bile su udvostručavane, ali ste gubili nit i njezinog zadnjeg nositelja. Schwangyu iz Gammua otišla je na taj način; ubile su je Uvažene Priležnice. Mnoštvo sjećanja je ostalo, noseći njezine dobre osobine... i složenosti. Nije bilo lako reći je li se više moglo naučiti iz njezinih pogrešaka ili uspjeha.

Bellonda produži korak kako bi mogla pratiti Odrade.

Razmjerno dugo su šutjele. “Moramo razgovarati o Idahou. To što je

mentat u redu je, ali ona njegova mnogostruka pamćenja! Vrlo, vrlo opasno!”

Prolazile su pokraj mrtvačnice, odakle se čak i po ulici širio jak miris antiseptika. Nadsvođena veža bila je otvorena. “Tko je umro?” upita Odrade, zanemarivši na trenutak Bellondinu zabrinutost.

“Tutorica četvrtog odjela i jedan čovjek iz službe za održavanje voćnjaka”, odgovori Tamalane. Tam je to uvijek znala.

Bellonda je bila bijesna zbog zanemarivanja i nije ni pokušala to sakriti. “Hoćete li se vas dvije usredotočiti na bitne stvari?”

“Što je bitno?” upita Odrade. Vrlo blago.

Izbile su na južnu terasu i zaustavile se kod kamene ograde preko koje se pružao pogled na plantaže – vinograde i voćnjake.

Jutarnja svjetlost probijala se kroz prašnjavu izmaglicu, nimalo slična maglama koje je stvarala vlaga.

“Znate vi što je bitno!” Bell se nije dala zavaravati.

Odrade je netremice promatrala prizor oslonivši se na kamenje.

Ograda je bila ledena. Tamo vani u daljini drukčije je boje, pomisli ona.

Sunčevo svjetlo prodiralo je kroz prašinu stvarajući drukčiji spektar. U svjetlu je bilo više oštine i treperavosti. Na drugi način se upijalo.

Nimbusi su bili gušći. Nošeni vjetrom, prašina i pijesak zavlačili su se u svaku pukotinu jednako kako to inače čini voda, ali je grebanje i šuštanje odavalo svoj izvor. Ista stvar bila je s Bellinom upornošću. Bez podmazivanja.

“To je pustinjsko svjetlo”, reče Odrade pokazujući prstom.

“Prestani izvrđavati”, obrecne se Bellonda.

Odrade odluči da i ovog puta neće odgovoriti. Prašnjavo svjetlo stvorilo je klasičan prizor, ali nije djelovalo smirujuće kako su to obično prikazivali slikari iz davnih, već zaboravljenih vremena i njihova maglovita jutra.

Tamalane priđe Odradi. “Lijepo, na svoj način.” Glas koji kao da je stizao iz daljine govorio je da su njezine usporedbe iz Drugih sjećanja slična Odradinim.

Ako je to vrsta uvjetovanosti potrage za ljepotom. No, nešto duboko u Odradi govorilo je da ovo nije bila ta ljepota za kojom je čeznula. U plitkim udubljenjima ispod njih, gdje je nekoć raslo zelenilo, sada su vladali suša i osjećaj da je zemlji izvađena utroba, kao što su i stari Egipćani pripremali svoje umrle – sušeći ih, svodeći ih na osnovne elemente čuvajući ih za njihovu vječnost ***Pustinja, kao gospodar smrti, omata tlo mrtvačkim pokrovom, balzamira naš dragi planet zajedno sa svim njegovim skrivenim draguljima.***

Bellonda je stajala iza njih, mrmljajući i odmahujući glavom, odbijajući promatrati to u što će se njihov planet pretvoriti.

Odrade se gotovo naježi od iznenadne navale istodobnog prolaza vremena. Sjećanje je preplavi: vidjela se je kako traga za ruševinama sieča Tabr i u pustinji pronalazi balzamirana trupla svemirskih gusara ostavljenih na mjestu gdje su ih ubojice izbacile.

Što je sada sieč Tabr? Rastaljen tok, stvrdnut bez ičega što bi obilježavalo njegovu ponosnu povijest. Uvažene Priležnice: ubojice povijesti?

“Ne ukloniš li Idahoa, morat ću se usprotiviti tvojoj nakani da ga upotrijebiš kao mentata.”

Kakva li je samo cjepidlaka ta Bell! Odrade je već primijetila da joj se starost kao nikad dosad očitava na licu. Čak i sada je nosila leće za čitanje. One su joj povećavale oči dajući joj izgled neke krupnooke ribe. Uporaba leća, a ne nekih od nježnijih proteza, govorila je ponešto o njoj. Na primjedbe o tome znala je oholo odgovoriti: “Veća sam od sredstava koja su potrebna mojim manjkavim osjetilima.”

Bellondu konačno razdraži stav Velike časne majke. “Što si se

tako zabaljila u mene?”

Zatečena iznenadnom spoznajom slabosti u svom Vijeću, Odrade usmjeri pažnju na Tamalane. Njezina hrskavica nikad nije prestala rasti pa je to povećalo Tamine uši, nos i bradu. Neke časne majke su to ugađale nadzorom metabolizma ili su se redovno podvrgavale kirurškim zahvatima. Tam nije podlegla takvoj taštini.

“Evo, takva sam. Uzmi ili ostavi.”

Moje savjetnice su prestare. A ja... trebala bih biti mlađa i jača da bih iznijela sve ove probleme na svojim leđima. Oh, dovraga s tim.

Još ću se početi sažalijevati!

Postojala je tek jedna stvarna opasnost: akcija protiv opstanka Sestrinstva.

“Duncan je izvrstan mentat!” progovori Odrade tonom koji je izražavao svu moć njezina položaja. “Neću koristiti nikoga od vas izvan granica vaših sposobnosti.”

Bellonda je šutjela. Znala je koje su slabosti mentata.

Mentati! pomisli Odrade. Bili su poput pokretne arhive, ali baš kad bi vam odgovori bili najpotrebniji, oni bi započeli s pitanjima.

“Ne treba mi još jedan mentat”, doda Odrade. “Treba mi pronalazač!”

Budući da je Bellonda i dalje šutjela, Odrade zaključi:

“Oslobađam njegov um, ali ne i njegovo tijelo.”

“Zahtijevam analizu svega prije nego što mu staviš na raspolaganje sve izvore podataka!”

Uzimajući u obzir Bellondin uobičajen stav, ovo je bilo doista blago. No, Odrade nije vjerovala u analize. Mrzila je takve sastanke – beskrajno prežvakavanje arhivskih izvješća. Međutim, Bellonda je živjela od njih. Bellonda, sa svojim arhivskim sitničarenjem i pohodima u beznačajne pojedinosti! Zašto je bilo važno je li časna majka X više

voljela obrano mlijeko uz svoje žgance?

Odrade okrene leđa Bellondi i zagleda se u južno nebo. **Prašina!**

Posijat ćemo još prašine! Pomoćnice će zaobići Bellondu. Pri samoj pomisli na to, Odrade osjeti strašnu dosadu.

“Nema više analiza.” Odrade ovo izreče mnogo oštrije nego što je namjeravala.

“Imam o tome vlastito gledište.” Bellonda je zvučala uvrijeđeno.

Gledište? Zar zaista nismo više od senzorskih prozora na našem svemiru, svatko sa samo jednim gledištem ?

Nagoni i sjećanja svih vrsta... pa čak i arhiva – nijedna od tih stvari nije govorila sama od sebe, već tek natjerana upadom sa strane. Nijedna nije imala vrijednost sve dok se ne uobličí u živoj svijesti. No, tko god stvarao ta oblikovanja – rješavao je stvar. **Svaki red je hotimičan!** Zašto ovaj podatak, a ne neki drugi? Svaka časna majka je znala da se događaji odvijaju prema vlastitom samostalnom tijeku, u vlastitoj relativnoj okolini. Zašto jedna časna majka-mentat ne bi mogla djelovati temeljem te spoznaje?

“Odbacuješ li taj savjet?” Bila je to Tamalane. Prelazi li na stranu Bell?

“Jesam li ikad odbila savjet?” Odrade si dopusti pokazati uvrijeđenost. “Ne pristajem samo na još jedan od Bellinih arhivskih vrtuljaka.”

Bellonda upadne. “Onda, u stvarnosti...”

“Bell! Ne govori mi o stvarnosti!” Neka se vrpólji u tome! Časna majka i mentat! **Ne postoji nikakva stvarnost Samo naš vlastiti poredak, utisnut na sve. Temeljna poslovica Bene Gesserita.**

Bilo je trenutaka (a ovaj je bio jedan od njih) kad bi Odrade poželjela da je rođena u neko ranije doba – kao rimska matrona u dugom primirju aristokrata, ili možda kao neka razmažena viktorijanka.

No, ovog trenutka bila je uhvaćena u klopku vremena i okolnosti.

U klopki, zauvijek?

Moram se suočiti i s tom mogućnošću. Sestrinstvu možda preostaje tek budućnost ograničena na tajna zabačena mjesta, uz stalan strah od otkrivanja. Budućnost progonjenih. ***A ovdje, u Središnjici, možda ne smijemo više načiniti nijednu grešku.***

“Dosta mi je ovog obilaska!” Odrade pozove svoj transporter, a zatim ih odvede u svoju radnu sobu.

Što ćemo učiniti ako nas progonitelji zateknu ovdje?

Svaka od njih imala je vlastiti scenarij, maleni popis planiranih reakcija. No, svaka časna majka bila je realist znajući da taj scenarij može biti veća smetnja nego pomoć.

Jutarnje svjetlo u radnoj sobi otkrivalo je u nekakvom grubom izdanju sve oko njih. Odrade utone u svoj naslonjač, pričekavši da Tamalane i Bellonda zauzmu svoja mjesta.

Neće više biti onih prokletih analitičkih sastanaka. Doista joj je trebao pristup nečem boljem od Arhive, boljem od bilo čega što su ikada dosad koristile. Nadahnuće. Odrade protrlja noge, osjećajući podrhtavanje mišića. Nije dobro spavala već četiri dana. A i ovaj obilazak ju je razočarao.

Jedna pogreška mogla bi nas dokrajčiti, a ja se spremam našu sudbinu staviti na kocku nepovratne odluke.

Nisam li postala previše lukava?

Njene su se savjetnice protivile previše zamršenim rješenjima.

Govorile su da se Sestrinstvo mora ponašati sa trajnom sigurnošću, neprestano ispitujući tlo ispred sebe. Sve što su činile bila je protuteža propasti koja je vrebala pri najmanjem pogrešnom koraku.

A ja sam onaj rastegnuti konop preko ponora.

Jesu li imale prostora za eksperimentiranje, za provjeravanje

mogućih rješenja? Sve su igrale tu igru. Bell i Tam su se zaklanjale iza neprekidne bujice prijedloga koji međutim nisu bili ništa djelotvorniji od njihovog atomizirajućeg Raspršenja.

“Moramo biti spremne ubiti Idahoa na najmanji znak da je Kwisatz Haderach”, dobaci iznenada Bellonda.

“Zar vi nemate nikakvog drugog posla? Izlazite odavde, obje!”

Dok su ustajale, radna soba oko Odrade poprimi nekakav strani izgled.

Što nije u redu? Bellonda je zurila u nju onim svojim groznim cenzorskim pogledom. Tamalane se doimala mudrijom nego što je zapravo mogla biti.

Što nije u redu s ovom sobom?

Radna soba je zasluživala svoje ime zahvaljujući funkcionalnosti za ljudske pojedince utvrđenoj još u predsvemirsko doba. Pa što se to, onda, sada strano osjećalo u njoj? Radni stol je bio radni stol, a stolci na svojim uobičajenim mjestima. Bell i Tam su više voljele pasostolce. To bi se činilo čudnim onim davnim ljudima iz Drugih sjećanja koja su, kako je pretpostavljala, davala boju njenom pogledu. Možda je to samo ridulijanski kristal neobično svjetlucao, a svjetlost na njemu pulsirala i žmirkala. Možda su poruke koje su plesale iznad stola bile iznenađujuće. Njen radni pribor mogao bi zaista izgledati čudno onim davnim ljudima koji su dijelili njenu svijest.

Ali ona meni djeluje neobično.

“Je li sve u redu, Dar?” upita Tam zabrinuto.

Odrade im mahne rukom neka idu, no nijedna od njih se ni ne pomakne.

U njenoj svijesti zbivale su se stvari za koje nije mogla okriviti dugotrajno nespavanje i nedovoljan odmor. Nije sada prvi put osjetila da radi u stranom okviru. Prošle noći, dok je jela za ovim istim stolom prekrivenim nalozima za raspored dužnosti (baš kao i sada), uhvatila se

je kako jednostavno sjedi i bulji u nedovršen posao.

Koje je sestre i s kojih dužnosti trebalo poslati u to užasno Raspršenje? Kako su mogli povećati izgledi za opstanak onih nekoliko pješćanih pastrva koje su sestre nosile sa sobom u Raspršenje? Koliko im je melangea bilo potrebno na tom putu? Treba li pričekati prije nego što pošalju još sestara u nepoznato? Čekati mogući utjecaj na Scytalea da im otkrije kako axolotl-posude proizvode začini?

Dok je jela sendvič, Odrade osjeti kako joj se javio osjećaj nečeg stranog. Promotrla ga je i malko rastvorila. **Što to uopće jedem?** Pileća jetra i luk na najboljem kapitolskom kruhu.

Preispitujući svoje svakodnevne navike, zaključila je da je i to dio tog stranog osjećaja.

“Izgledaš bolesno”, reče Bellonda.

“Samo sam umorna”, slaže Odrade. Znale su da laže, ali jesu li je imale hrabrosti izazvati? “A i vas dvije ste sigurno jednako umorne.” Bell nije bila zadovoljna. “Pružoš loš primjer!”

“Što? Ja?” Podrugljiva žestina ne promakne Bell.

“Vrlo dobro znaš da je tako!”

“Radi se o tvom pokazivanju naklonosti”, umiješa se Tamalane.

“Čak i prema Bell.”

“Ne želim tvoju prokletu naklonost! To je pogrešno.”

“Samo ako dopustim da upravlja mojim odlukama, Bell. Samo tada.”

Bellondin glas se stiša do promuklog šapta. “Neki te smatraju opasno romantičnom, Dar. Znaš i sama što iz toga može proizaći.”

“Svrstavanje sestara uz mene zbog nečeg što nije naš opstanak. Jesi li to htjela reći?”

“Ponekad mi izazivaš glavobolju, Dar!”

“Moja su dužnost i pravo izazivati ti glavobolju. Kad te glava ne boli postaješ neoprezna. Naklonost ti smeta, a mržnja ne.”

“Znam svoje mane.”

Ne bi ni mogla biti časna majka kad to ne bi znala.

Radna soba se opet pretvori u ugodno mjesto, no Odrade je sada znala izvor svog osjećaja stranog. Razmišljala je o ovome mjestu kao o dijelu prapovijesti, promatrajući ga tako i sada kad je bila tek puka davna prošlost. Kao što će naposljetku i biti, uspije li njen plan. Znala je što u ovom trenutku mora učiniti. Kucnuo je trenutak kad može otkriti prvi korak.

Oprezno.

Da, Tar. Oprezna sam baš kao što si i ti bila.

Možda su Tam i Bell bile stare, ali im je razmišljanje bilo britko kad su to prilike nalagale.

Odrade prikova pogled za Bell. “Stajališta, Bell. Naše je stajalište – na nasilje ne odgovarati nasiljem.” Tu podigne ruku sprečavajući Bellin odgovor. “Da, nasilje rađa još nasilja i klatno se njiše sve dok i nasilnici ne budu uzdrmani.”

“Na što ciljaš?” upita Tam.

“Možda bismo morale razmisliti o tome da još jače razdražimo bika.”

“Ne smijemo. Još ne.”

“Isto tako ne smijemo ovdje samo sjediti skrštenih ruku, bezumno iščekujući da nas one pronađu. Lampadas, i ostale naše katastrofe, svjedoče što će se dogoditi kad stignu. ***Kad***, a ne ako.”

Izgovarajući te riječi Odrade osjeti onaj bezdan u sebi – progonitelja sa sjekirom iz noćne more koji nikad nije bio bliži nego sada. Željela je utonuti u noćnu moru i okrenuti se kako bi prepoznala toga koji ih je tako uporno slijedio, ali nije imala hrabrosti. To je bila pogreška Kwisatz Haderacha.

Budućnost se ne gleda, već se stvara.

Tamalane je htjela saznati zašto je Odrade pokrenula to pitanje.

“Jesi li se predomislila, Dar?”

“Naš Teg-gola star je deset godina.”

“Premlad je da bismo pokušale prizvati njegova izvorna sjećanja”, reče Bellonda.

“Zašto smo onda opet stvorile Tega, ako ne zbog nasilnih akcija?” upita Odrade. “Oh, da!” Baš kad je Tam pokušala prigovoriti.

“Teg nije uvijek nasilno rješavao naše probleme. Miroljubivi bashar znao je odgovoriti neprijatelja razumnim riječima.”

Tam zamišljeno primijeti: “Možda Uvažene Priležnice nikad neće htjeti pregovarati.”

“Osim ako ih ne stjeramo u kut.”

“Mislim da predlažeš da sve ubrzamo”, reče Bellonda. Trebalo je i očekivati da će Bell to sve mentatski zbrojiti.

Odrade duboko uzdahne i spusti pogled na svoj radni stol.

Naposljetku je kucnuo trenutak. Onoga jutra kad je izvadila djetešce-golu iz njegove odvratne posude osjetila je da je ovaj trenutak čeka. Još tada je znala da će tog голу morati staviti na tešku kušnju i to već u njegovoj nezreloj dobi. Unatoč krvnim vezama.

Posegnuvši rukom ispod stola Odrade dotakne pozivno polje.

Njene dvije savjetnice šutke su stajale i čekale. Znale su da se sprema reći nešto važno. Vrhovna majka mogla je biti sigurna u jedno – njene sestre su je slušale s velikom pozornosti, s vjernošću koja bi godila i nekom znatno više vezanom za svoj ego od jedne časne majke.

“Politika”, reče kratko Odrade.

To im munjevito privuče pažnju! Teška riječ. Kad biste ulazili na područje politike Bene Gesserita, koristeći svoju moć radi zauzimanja visokih položaja, postajali ste zatočenik odgovornosti. Opterećivali ste se dužnostima i odlukama koje su vas vezivale za

živote onih koji ovise o vama. U tome je bila bit povezanosti Sestrinstva s njegovim Vrhovnim majkama. Ona jedna riječ govorila je savjetnicama i dušobrižnicama da je Prva-među-jednakima donijela odluku.

Sve tri začuju tihe šuštave zvukove koraka koji su izvana prilazili vratima radne sobe. Odrade dotakne bijelu ploču na bližem, desnom kutu svoga stola. Vrata iza njih se otvoriše i na njima se ukaže Streggi, očekujući zapovijed Vrhovne majke.

“Dovedi ga”, reče Odrade.

“Da Vrhovna majko.” Gotovo bezosjećajno. Ta Streggi je i te kako obećavajuća akolitkinja.

Nakratko je nestala s vidika da bi se ubrzo vratila, vodeći za ruku Milesa Tega. Dječakova kosa bila je plava, no ipak isprugana tamnijim pramenovima koji su navještavali da će sadašnja svjetla boja potamnjeti kad odraste. Lice mu je bilo usko, a nos tek s naznakama jastrebovske zakrivljenosti, tako svojstvene Atreidima. Plave oči su mu se oprezno pomicala, obuhvaćajući prostoriju i nazočne radoznalim iščekivanjem.

“Molim te, Streggi, pričekaj vani.”

Odrade pričekava da se vrata zatvore.

Dječak je stajao gledajući u Odrade bez i najmanje naznake nestrpljenja.

“Miles Teg, gola”, reče Odrade. “Svakako se sjećaš Tamalane i Bellonde.”

Udostojao se na brzinu pogledati ove dvije žene, ali je i dalje šutio, očito ne previše potaknut napetošću njihovog ispitivačkog stava. Tamalane se namršti. Od samog početka se nije slagala s tim da ovo dijete nazivaju golom. Gole su podizane iz stanica trupla. Međutim, ovo je klon, baš kao što je i Scytale klon.

“Poslat ću ga u ne-brod, kod Duncana i Murbelle”, reče Odrade.

“Tko bi bolje od Duncana mogao uspostaviti Milesova izvorna sjećanja?”

“Pjesnička pravda”, složi se Bellonda. Nije izrekla svoje primjedbe, iako je Odrade znala da će one doći na red kad dječak ode. Premlad!

“Što je mislila pod tim – pjesnička pravda?” upita Teg. Glas mu je bio pomalo piskutav.

“Kad je bio bashar na Gammuu, on je uspostavio Duncanova izvorna sjećanja.”

“Zar je to stvarno tako bolno?”

“Duncan je tvrdio da jest.”

Neke odluke moraju biti nemilosrdne.

Odrade je držala velikom preprekom to što može donositi vlastite odluke. Nešto za što Murbella nikada neće tražiti objašnjenje.

Kako da ublažim udarac?

Postoje trenutci kad ga ne možete ublažiti – zapravo je milosrdnije strgnuti zavoje, proprativši to tek jednim munjevitim bljeskom boli.

“Može li mi taj... taj Duncan Idaho stvarno vratiti moja sjećanja od... prije?”

“Može i hoće.”

“Nismo li prebrze?” upita Tamalane.

“Proučavam izvješća o basharu”, nastavi Teg. “Bio je znameniti vojskovođa i mentat.”

“A ti si, pretpostavljam, ponosan na to?” Bell svoje pitanje uputi izravno dječaku.

“Ne posebno.” Uzvratio joj je pogled ni ne trepnuvši.

“Razmišljam o njemu kao o svakom drugom. Ipak, zanimljivo je.”

“Nekom drugom”, promrmlja Bellonda. Ona pogleda Odrade s neslaganjem punim skrivene zlobe. “Gaziš duboko u poduci koju mu daješ!”

“Kao što je i njegova rođena majka činila.”

“Hoću li se sjetiti i nje?” upita Teg.

Odrade mu uputi zavjerenički osmijeh, jedan od onih kakve su razmjenjivali tijekom šetnja po voćnjaku. “Hoćeš.”

“Sve?”

“Sjetit ćeš se svega – svoje žene, djece, bitaka. Svega.”

“Najbolje je da odmah krene!” naglasi Bellonda.

Dječak se osmjehne, ali pogleda Odrade, čekajući zapovijed.

“Vrlo dobro, Milese”, reče Odrade. “Reci Streggi da te odvede u tvoje nove odaje u ne-brodu. Ja ću doći kasnije i predstaviti te Duncanu.”

“Mogu li jahati na Stregginim ramenima?”

“Pitaj nju.”

Teg hitro pritrča Odradi, izdigne se na prste i poljubi je u obraz.

“Nadam se da je moja prava majka bila poput tebe.”

Odrade ga nježno potapše po ramenu. “Vrlo slična meni. A sada trk.”

Kad su se vrata za njim zatvorila, Tamalane reče: “Nisi mu rekla da si jedna od njegovih kćeri!”

“Ne još.”

“Hoće li mu Idaho reći?”

“Ako mu ukažemo na to.”

Bellondu nisu zanimala takve sitnice. “Što namjeravaš, Dar?”

Tamalane joj odgovori umjesto Odrade. “Kazneni odred pod zapovjedništvom našeg mentata bashara. To je očito.”

Zagrizla je mamac!

“Je li to – to?” upita Bellonda.

Odrade im uputi odlučan pogled. “Teg je bio najbolji kojeg smo ikada imale. Ako itko može kazniti naše neprijatelje...”

“Bolje bi bilo da započnemo podizati još jednog”, reče Tamalane.

“Ne sviđa mi se to što će i Murbella moći utjecati na njega”, reče Bellonda.

“Hoće li Idaho surađivati?!” upita Tamalane.

“Učinit će uvijek ono što neki Atreid zahtjeva od njega.”

Odrade to izreče s većom sigurnošću nego što je zapravo osjećala, ali joj te riječi otvoriše svijest prema novom izvoru osjećanja nečeg stranog.

Vidim nas onako kako nas Murbella vidi! Barem mogu razmišljati kao neka Uvažena Priležnica!

16.

Mi ne podučavamo povijest – mi samo opet oživljavamo iskustvo. Slijedimo lanac posljedica – tragove divljih zvijeri u šumi. Pogledajte samo pozadinu naših riječi i naći ćete široki opseg društvenog ponašanja koje nijedan povjesničar nikada nije ni dotaknuo.

Panoplia propheticus Bene Gesserita

Scytale je zviždao dok je, pri poslijepodnevnoj vježbi, šetao hodnikom ispred svojih odaja. Gore-dolje. Zviždanje.

Neka se naviknu na moje zviždanje.

Zviždukajući smišljao je pjesmicu koja bi se slagala sa zvukom: “Sperma Tleilaxa ne govori.” Stalno iznova, riječi su se kotrljale u njegovoj svijesti. One nisu mogle upotrijebiti njegove stanice da bi premostile genetski ponor i saznale njegove tajne.

Moraju mi doći s darovima.

Nešto ranije, Odrade je svratila ‘na svom putu razgovora s Murbellom’. Često mu je spominjala tu zarobljenu Uvaženu Priležnicu. U tome je očito bilo neke svrhe, ali on za sada nije shvaćao o čemu se radi. Prijetnja? To je uvijek moguće. Naposljetku će se pokazati.

“Nadam se da se ne bojiš”, rekla je Odrade.

Stajali su pokraj njegova otvora za hranu dok je on čekao da se pojavi ručak. Jelovnik mu nikada nije bio baš po volji, ali ga je ipak podnosio. Danas je tražio morsku hranu. Nije bilo riječi o tome kakav će oblik imati.

“Bojim? Tebe? Ahhh, draga Vrhovna majko, tebi sam samo živ neprocjenjivo vrijedan. Zašto bih te se bojao?”

“Moje Vijeće se suzdržalo u ocjenjivanju tvojih posljednjih

zahtjeva.”

Očekivao sam to.

“Pogrešno je sputavati me”, primijetio je on. “To ograničava tvoj izbor. Čini te slabijom.”

Nekoliko zadnjih dana smišljao je ove riječi. Sada je čekao reakciju na njih.

“Sve ovisi o tome kako netko namjerava upotrijebiti alat, gospodaru Scytale. Neki alat se polomi kad ga ne koristiš ispravno.”

Prokleta bila, vještice!

Osmjehnuo se pokazujući oštre očnjake. “Provjeravanje do iznemoglosti, Vrhovna majko?”

Učinila je jedan od svojih rijetkih izleta u humor. “Zar stvarno očekuješ da te osnažim? Za što se sada cjenkaš, Scytale?”

Tako, dakle. Nisam više gospodar Scytale. Udari je pljosnatim dijelom sjekire!

“Raspršuješ svoje sestre, nadajući se da će neke od njih izbjeći propast. A kakve su ekonomske posljedice tvoje histerične reakcije?”

Posljedice! Oni uvijek govore o posljedicama.

“Želimo dobiti na vremenu, Scytale.” Vrlo ozbiljno.

Šutio je neko vrijeme, razmišljajući. Kom-oči su ih promatrale.

Nikada ne zaboravi na to! Ekonomija, vještice. Koga i što kupujemo i prodajemo? Udubina pokraj otvora za hranu bila je neobično mjesto za cjenkanje, pomislio je. Loše upravljanje ekonomijom. Razgovori o upravljanju, sastanci posvećeni planiranju i utvrđivanju strategije trebali bi se održavati iza zatvorenih vrata, u visokim prostorijama s vidicima koji nisu skretali pažnju učesnika od poslovnih pitanja.

Nanizana sjećanja njegovih mnogih života ne bi to prihvatila.

Potreba. Ljudi završavaju svoje trgovačke poslove gdje god to mogu – na palubama plovećih brodova, u ukrašenim ulicama prepunim

užurbanih činovnika, u prostranim dvoranama tradicionalne burze gdje podaci promiču iznad glava kako bi ih svi mogli vidjeti.

Planiranje i strategija mogli su potjecati iz tih visokih dvorana, ali dokaz za to bio je sličan običnom podatku s burze – jasan i vidljiv svima.

Zato, neka kom-oči i dalje promatraju.

“Što namjeravaš sa mnom, Vrhovna majko?”

“Održavati te živim i snažnim.”

Oprezno, oprezno.

“Ali bez da mi daš slobodne ruke.”

“Scytale! Govoriš o ekonomiji, a onda hoćeš slobodu?”

“Moja snaga ti je važna?””

“Vjeruj u to!”

“Ne vjerujem ti.”

Tog trenutka u otvoru za hranu pojavio se njegov ručak: bijela pržena riba u ukusnom umaku. Nanjušio je trave. Voda u visokoj čaši, blagi miris melangea. Zelena salata. ***Jedan od boljih pokušaja.*** Osjetio je kako mu cure sline.

“Uživaj u ručku, gospodaru Scytale. Nema u njemu ničega što bi ti naškodilo. Nije li to izraz povjerenja?”

Budući da nije odgovorio, ona doda: “Kakve veze ima povjerenje s našim cjenkanjem?”

Kakvu igru sada igra?

“Govoriš mi što namjeravaš s Uvaženim Priležnicama, ali mi ne govoriš što planiraš sa mnom.” Znao je da zvuči tužno, ali to je neizbježno.

“Namjeravam uvjeriti Uvažene Priležnice da su smrtne.”

“Kao što to činiš sa mnom!”

Je li to u njenim očima zaiskrilo zadovoljstvo?

“Scytale.” K *ako blagi glas*. “Ljudi koje učiniš svjesnim toga, stvarno te slušaju.” Prešla je pogledom preko njegovog pladnja s jelom. “Želiš li nešto posebno?”

Ukočio se što je bolje mogao. “Jedno malo stimulatивно piče. Pomaže mi kad moram razmišljati.”

“Svakako. Pobrinut ću se da ti ga odmah pošalju.” Skrenula je pogled s udubljenja na glavnu prostoriju njegovih odaja. Promatrao je gdje su joj oči zastajale, prebacujući se od mjesta do mjesta, od predmeta do predmeta.

Sve je na svom mjestu, vještice. Ja nisam životinja u svojoj pećini. Stvari moraju biti pristupačne, tamo gdje ih mogu naći. Da, to pokraj stolca su tintarnice. Znaš da rabim pera. Ali izbjegavam alkohol. Jesi li primijetila?

Onaj stimulatívni napitak koji je Odrade naručila imao je okus neke gorke trave i trebalo mu je nekoliko trenutaka da mu utvrdi porijeklo. Casmin. Genetički modificiran osnaživač krvi; iz gamuuške farmakologije.

Je li ga to namjeravala podsjetiti na Gammu? Stvarno su vraške ove vještice!

Izrugivala mu se potežući pitanja o ekonomiji. Osjetio je taj žalac, okrenuvši se na kraju hodnika kako bi nastavio sa svojom vježbom, žustro se vraćajući u svoje odaje. Kakvo je to ljepilo držalo staro carstvo na okupu? Mnoge stvari, neke male i neke velike, ali uglavnom ekonomija. Često se vjerovalo da su konvencije te povezujuće niti. A što je sprečavalo da jedna drugu ne unište? Velika konvencija. “Ako ti nekog uništiš, mi se ujedinjujemo da uništimo tebe.”

Scytale se zaustavi ispred svojih vrata, nakratko obuzet jednom mišlju.

Zar je to bilo to? Kako bilo kakva kazna može biti dovoljna da se zaustave pohlepni powindahi? Je li to dolazi od ljepila stvorenog od neopipljivog? Osuđivati svoje plemenitaše! Što ako su vaši plemenitaši bili spremni na svaku pokvarenost? Mogle ste bilo što učiniti. To je ipak ponešto govorilo o Uvaženim Priležnicama. Svakako.

Žudio je za sagra-prostorijom u kojoj bi potpuno ogolio svoju dušu.

Yaghist je nestao! Jesam li ja posljednji masheikh?

U prsima je osjećao prazninu. I disati mu je bilo naporno. Možda bi najbolje bilo da se upusti u otvorenije pregovore s ovim Sheitanovim ženama.

Ne! To me sam Sheitan iskušava!

Scytale uđe u svoje odaje u pokajničkom raspoloženju.

Moram ih natjerati da plate. Da plate, i to skupo. Skupo, skupo, skupo. Svako to skupo pratio je jedan korak u smjeru njegova stolca.

Čim je sjeo, desna ruka mu posegne za perom. Ubrzo je osjetio kako mu se svijest ubrzava, a misli naviru u čudesnoj jasnoći.

One ni ne slute kako dobro poznajem ovaj ixijanski brod. Sve je ovdje, u mojoj glavi.

Proveo je sljedećih pola sata smišljajući kako će zabilježiti ove trenutke kad dođe vrijeme da svojim drugovima prenese kako je trijumfirao nad powindahima. ***Uz Božju pomoć!***

Bit će to blistave riječi, ispunjene dramatičnošću i napetošću njegova iskušenja. Povijest su uvijek pisali pobjednici.

17.

Govori se da Vrhovna majka ništa ne može previdjeti – besmislen aforizam sve dok nisam shvatila njegovo drugo značenje: ja sam sluga svih svojih Sestara. A one promatraju svoje sluge kritičkim očima. Ne mogu trošiti previše vremena na općenitosti kao ni na trivijalnosti. Vrhovna majka mora pri djelovanju pokazivati razboritost – inače se javlja osjećaj nemira sve do najudaljenijih zakutaka našega reda.

Darwi Odrade

Dio toga što je Odrade nazivala svojim 'ja u službi' javilo se u njoj dok je tog jutra hodala dvoranama Središnjice, nakon što je odlučila da će to biti korisnije od gubljenja vremena u vježbaoni. Nezadovoljna služavka! Nije joj se sviđalo to što je vidjela.

Previše smo zaglibile u svoje teškoće postavši gotovo nesposobne razlučivati male probleme od velikih.

Što se to zbilo s njenom savješću?

Iako su neki to poricali, postojala je benegesseritska savjest. No, one su je izvrnule i preoblikovale u neki teško prepoznatljiv oblik. Osjećala je odbojnost na samu pomisao uplitanja u to. Odluke donijete u ime opstanka, Missionaria (njihovi beskrajni jezuitski dokazi) – sve se to razilazilo s nečim daleko značajnijim od ljudskog shvaćanja. Tiranin je to znao. Biti čovjek – u tome je ležao izlaz. Prije nego što si mogao biti čovjek, morao si to osjetiti u svom biću.

Nije bilo nikakvih kliničkih odgovora! Sve se svodilo na varljivo pojednostavljenje čija se složena priroda pokazivala tek kada biste je pokušavali primijeniti.

Poput mene.

Gledali ste u dubinu svoga bića i otkrivali tko ste i ono što vjerujete da ste. Ništa drugo nije bilo od koristi.

Pa, što onda sam ja?

“Tko postavlja to pitanje?” Bio je to prodoran upad iz Drugih sjećanja. Odrade se glasno nasmije, izazvavši začuđen pogled Praske, tutorice koja je upravo tuda prolazila. Odrade mahne Praski i reče: “Dobro je biti živ. Upamti to.”

Prije nego je krenula dalje za svojim poslom, na Praskinom licu zatitra bojažljiv osmijeh.

Dakle, tko pita: što sam ja?

Opasno pitanje. Postavljanje tog pitanja stavljalo ju je u neki svemir gdje ništa nije bilo potpuno ljudsko. Ništa nije odgovaralo neodređenoj stvari za kojom je tragala. Sve oko nje – klaunovi, divlje životinje i lutke – reagiralo je na povlačenje skrivenih konaca. Osjećala je konce koji su i nju pokretali.

Odrade produži niz hodnik prema cijevi koja će je odvesti do njenih odaja.

Konci. Što slijedi nakon jajeta? Slatkorječivo govorimo o svijesti i njenom početku. Što sam bila prije nego me je životni pritisak oblikovao?

Nije bilo dovoljno tragati za nečim ‘prirodnim’. Za ‘plemenitim divljakom’. Zapamtila je puno takvih tijekom svog života. Konci koji su ih povlačili bili su joj kao benegesseritkinji jasno vidljivi.

Osjećala je u sebi tu manipulatoricu koncima. Danas je bila jaka.

Radilo se o sili koju ponekad nije slušala ili joj je izmicala.

Manipulatorica reče: “Ojačaj svoje sposobnosti. Nemoj se jednostavno prepuštati struji. Plivaj! Rabi te sposobnosti ili ih odbaci.”

S mučnim osjećajem panike, shvatila je da jedva zadržava svoju ljudsku prirodu, da je na granici izgubiti je.

Previše sam se trudila razmišljati poput Uvažениh Priležnica!

Manipulirala sam i manevrirala sa svakim s kim sam mogla. A sve to u ime opstanka Bene Gesserita!

Bell je govorila da ne postoje granice koje Sestrinstvo neće prijeći radi očuvanja Bene Gesserita. Bilo je nešto istine u tom hvalisanju, ali to se uvijek događa kod hvalisanja. Zapravo su postojale stvari koje jedna časna majka ne bi učinila ni po cijenu spašavanja Sestrinstva.

Ne bismo spriječile Tiraninovu Zlatnu stazu.

Opstanak čovječanstva bio je važniji od opstanka Sestrinstva.

Inače bi naš gral ljudske zrelosti bio beznačajan.

Ali, oh – te velike opasnosti upravljanja vrstama, toliko željnih zapovijedi što da rade. Kako su malo znale o tome što su svojim zahtjevima stvorile. Vođe griješe. A te pogreške, povećane brojem ljudi koji ih slijede bez pogovora, neminovno su vodile do velikih katastrofa.

Ponašanje leminga.

U redu je to što su je njene sestre pažljivo promatrale.

Neophodno je da sve vlade, uključujući tu i samo Sestrinstvo, budu pod sumnjom tijekom čitavog svog vladanja. ***Ne vjeruj nikakvoj vladi! Čak ni mojoj!***

Promatraju me i ovog trenutka. Malo što može izbjeći mojim sestrama. Na vrijeme će spoznati moj plan.

Neprestano mentalno pročišćavanje potrebno je za život sa spoznajom o njenoj velikoj vlasti u Sestrinstvu. ***Nisam tražila toliku vlast. Nametnuta mi je. Pritom je pomislila: vlast privlači***

korupcionaše. Sumnjaj u svakog tko je želi. Znala je da su veliki izgledi da su takvi ljudi ili potkupljivi ili su već izgubljeni.

Odrade načini mentalnu zabilješku, odredivši napisati i dostaviti poruku Arhivi (neka se Bell preznojava s tim!). “Vlast nad našim poslovima treba povjeravati isključivo onima koji je nisu skloni

zadržati, a i to samo pod uvjetima koji povećavaju takvu nesklonost.”

Savršeni opis Bene Gesserita!

“Jesi li dobro, Dar?” Bio je to Bellondin glas; stajala je kod ulaza u cijev pokraj Odrade. “Izgledaš... čudno.”

“Upravo sam smislila nešto učiniti. Silaziš?”

Bellonda je zurila u nju dok su mijenjale mjesta. Energetsko polje cijevi zahvati Odrade i ona nestane izvan dohvata njenih ljubopitljivih očiju.

Odrade uđe u radnu sobu i ugleda stol zatrpan stvarima koje je prema mišljenju njenih pomoćnica samo ona mogla razriješiti.

Politika, prisjeti se sjedajući za stol i pripremajući se za obavljanje svojih dužnosti: Tam i Bell su je jasno čule neki dan, ali su imale tek maglovitu zamisao kakvu će podršku od njih zatražiti. Bile su zabrinute i iz dana u dan sve opreznije. **Baš kakve i trebaju biti.**

Sjeti se da svako pitanje zapravo sadrži elemente politike. S raspaljivanjem emocija političke snage su sve više izbijale u prvi plan. To je raskrinkavalo **laž!** One stare besmislice o razdvajanju crkve i države. Na emocionalnu uspaljenost ništa nije bolje djelovalo od religije.

Nije ni čudo što ne vjerujemo emocijama.

Naravno, ne tiče se to svih emocija. Samo onih koje niste mogli izbjeći u trenucima potreba: ljubavi, mržnje. Ponekad se treba prepustiti maloj ljutnji, ali je i zadržati na kratkoj uzdi. To je bilo vjerovanje Sestrinstva. Potpuna glupost!

Tiraninova Zlatna staza dovela je točke kad su njihove pogreške postale nepodnošljive. Zlatna staza dovela je Bene Gesserit u stagnaciju. Ne može se služiti beskonačnosti!

Bellina učestala pitanja nisu dobivala nikakav odgovor. “Što je zapravo očekivao od nas?” **Na kakve postupke nas je želio navesti?**

(Kao što mi navodimo druge!)

Zašto tragati za značenjem tamo gdje ga nema. Biste li slijedili stazu za koju znate da nikud ne vodi?

Zlatna staza! Put stvoren u mašti. ***Beskonačnost je nigdje!*** A konačna svijest je sputana. Na toj točki mentati su pronalazili promjenjive projekcije, stvarajući uvijek više pitanja nego odgovora. Bio je to prazan gral onih koji su, nosova priljubljenih uz beskrajani krug, tragali za 'jedinstvenim odgovorom za sve stvari'.

Potraga za vlastitom vrstom Boga.

Zaključila je da ih teško može osuđivati. Svijest bi ustuknula pred beskonačnošću. Praznina! Alkemičari svih vremena bili su klošari sagnuti nad svojim zavežljajima i buncali: "Tu negdje ***mora*** postojati nekakav red. Nastavim li, sigurno ću ga otkriti."

A cijelo vrijeme, jedini red bio je red koji su sami stvarali.

Ahhh, Tiranine, Ti, šaljivčino. Shvatio si to. Rekao si: ' Stvorit ću vam red koji ćete slijediti. Ovo je staza. Vidite li je? Ne! Ne gledajte tamo. To je cesta Golog Cara (golotinja vidljiva samo djeci i duševno zaostalima). Usredotočite pažnju samo na cestu kojom vas ja usmjeravam. To je moja Zlatna staza. Nema li lijepo ime? Tamo je i uvijek će tamo biti'.

Tiranine, bio si samo još jedan klaun. Usmjerio si nas na put beskrajnog obnavljanja stanica iz one izgubljene i samotne lopte zemaljskog praha naše zajedničke prošlosti.

Znao si da čovjekov svemir nikada ne može biti više od niza zajednica i da će nas tek slabašno ljepilo povezivati kad se Raspršimo. Uobičajena tradicija rođenja tako je daleko u našoj prošlosti da su sjećanja naših potomaka o njoj uglavnom iskrivljena. Časne majke imaju to prvobitno iskustvo, ali ne mogu ga nametnuti ljudima nesklonim tome. Shvaćaš li, Tiranine? Čule smo te: Pustite ih neka

dođu, tražeći to! Tada i samo tada... !

I zato si nas sačuvao, ti atreidsko kopile! Zato se sada moram baciti na posao.

Unatoč ugroženosti svog osjećaja čovječnosti, znala je da će se morati nastaviti uvoditi u putove Uvažениh Priležnica. ***Moram razmišljati poput njih.***

Problem lovca: grabežljivac i plijen jednako ga dijele. To baš nije slično traženju igle u plastu sijena. Više se radilo o praćenja traga po terenu po kome je bilo razbacano i poznato i nepoznato. Sposobnost obmanjivanja svojstvena Bene Gesseritu jamčila je da će Uvažениm Priležnicama poznato stvarati barem jednake poteškoće kao i nepoznato.

Ali što su nam one pripremile?

Međuplanetne veze radile su u korist progonjenih. Tisućljećima su bile sputane ekonomskim problemima. Nije ih ni bilo posebno mnogo, osim između važnih osoba i trgovaca. Riječ ‘važnih’ se odnosila na one na koje se uvijek odnosila: bogate, moćne, bankare, službenike, kurire. Vojno osoblje. ‘Važno’ je označavalo mnoge kategorije – pregovarače, zabavljače, medicinsko osoblje, kvalificirane tehničare, uhode i ostale stručnjake. Zapravo, nije bilo mnogo drukčije još od vremena masona na staroj Zemlji. Razlika je uglavnom bila u brojevima, kakvoći i profinjenosti. Nekima su, kako se to uvijek događalo, granice bile prozirne.

Velika većina čovječanstva vezanog za planete govorila je o ‘tišini svemira’ što je značilo da nisu mogli podnijeti troškove putovanja ili komunikacija u tom prostoru. Većina ljudi je znala da su vijesti koje su stizale preko te barijere osiguravane zbog posebnog interesa.

Oduvijek je bilo tako.

Na pojedinim planetima, teren i potreba izbjegavanja izdajničkih zračenja diktirali su kakvi će se komunikacijski sustavi rabiti: cijevi,

kuriri, svjetlosne linije, nervni jahači i mnoge permutacije. Tajnost i konspirativnost bili su važni, ne samo u vezama između planeta već i na njima.

Odrade je shvaćala da bi Uvažene Priležnice mogle prislušivati takav sustav – pronađu li ulaznu točku. Progoniteljice su morale započeti s dešifriranjem sustava, ali tada bi iskrsnulo pitanje: otkud polazi trag koji vodi do Kapitola?

Ne-brodovi koje je nemoguće slijediti, ixijanski strojevi i Cehovi navigatori – sve je to doprinosilo predodžbi o bezgraničnom prostoru tišine između planeta koji nije vrijedio samo za privilegiranu manjinu. Lovcima se nije smjelo omogućiti nikakvu polaznu točku!

Iznenadjenje se dogodilo neposredno prije ručka kad je u radnu sobu Vrhovne majke ušla jedna postarija časna majka s benegesseritskog kažnjeničkog planeta. Arhiva ju je prepoznala: Ime: Dortujla. Prije više godina upućena na tešku robiju zbog neoprostivog prekršaja. Sjećanje je govorilo da se radi o nekoj vrsti ljubavnog slučaja. Odrade nisu zanimale pojedinosti. Neke od njih su ionako bile prikazane. (Opet Bellondini prsti!) U doba Dortujlinog progonstva zbio se emocionalni preokret, primijeti Odrade. Jalovi pokušaji ljubavnice da spriječi razdvajanje.

Odrade se sjećala ogovaranja koje je pratilo Dortujlinu sramotu. ‘Jessičin zločin!’ Mnogi značajni podaci prikupljeni su od tog ogovaranja. Kamo su, dovraga, poslali Dortujlu? Nije važno. Ovog trenutka nije važno. Mnogo je važnije: Zašto je ovdje? Zašto se odlučila na ovo putovanje koje naše progoniteljice može dovesti do nas? Odrade to upita Streggi, kad je ova najavila Dortujlin dolazak. Streggi nije znala. “Govori da je to što ima reći samo za vaše uši, Vrhovna majko.”

“Samo za moje uši?” Odrade gotovo zahihće, imajući na umu

neprestano prisluškivanje (nadziranje je bolji izraz) svakog njenog koraka. “Dortujla, znači, nije rekla zašto je ovdje?”

“One koje su mi zapovjedile da vas uznemirim, Vrhovna majko, tvrde da biste je trebale primiti.”

Odrade stisne usnice. Činjenica da se prognana časna majka probila ovako daleko, pobudilo je njenu radoznalost. Neka uporna časna majka mogla je zaobići obične prepreke, ali ove prepreke nisu bile obične. Razlog Dortujlinog dolaska već se znao. Druge su je čule i uputile ovamo. Bilo je očito da Dortujla nije posegnula za benegesseritskim lukavstvom za uvjeravanje svojih sestara. To bi izazvalo trenutni otpor. Nije bilo vremena za takve gluposti. Zato se odlučila za zapovjedni lanac. Njezin postupak je govorio o pažljivoj procjeni, što je samo po sebi već bila još jedna dodatna poruka u okviru poruke koju je donosila.

“Uvedi je.”

Dortujla je potihom starjela na svom zabitnom planetu. Godine su joj se pokazivale ponajviše u plitkim borama oko usta. Kapuljača njene odore zaklanjala joj je kosu, ali su izbuljene oči ispod nje bile svijetle i oprezne.

“Zašto si ovdje?” Odradin ton je davao do znanja: “Teško tebi ne donosiš li nešto važno.”

Dortujlina priča bila je dovoljno iskrena. Ona i još tri časne majke razgovarale su sa skupinom futara iz Raspršenja. Pronašli su Dortujlino sklonište i zatražili da pošalju poruku na Kapitol. Dortujla je, kako kaže, filtrirala zahtjev kroz osjetilo istine, podsjećajući Vrhovnu majku da se čak i u zabitima može javiti poneki talent. Procijenivši da je poruka istinita, i uz suglasnost svojih sestara, Dortujla je hitro djelovala vodeći računa o mjerama opreza.

“Sve to zahvaljujući brzini našeg vlastitog ne-broda”, rekla je.

Prema njenim riječima brod je bio mali, krijumčarskog tipa. “Jedna osoba može upravljati njime.”

Smisao poruke bio je zaprepašćujući. Futari su se željeli udružiti s časnim majkama protiv Uvažениh Priležnica. Kakvim su snagama ti futari raspolagali bilo je teško prosuditi, obrazložila je Dortujla.

“Odbili su mi to reći kad sam ih upitala.”

Odrade je čula mnoge priče o futarima. Ubojice Uvažениh Priležnica? Bilo je razloga vjerovati u to, ali ponašanje futara izazivalo je zabunu, posebno uzimajući u obzir izvješća s Gammua.

“Koliko ih je bilo u toj skupini?”

“Šesnaest futara i četiri krotitelja. Oni sebe tako nazivaju: krotitelji. I govore da Uvažene Priležnice imaju opasno oružje, koje mogu upotrijebiti samo jednom.”

“Spominješ samo futare. A tko su ti dreseri? I kakvo je to tajno oružje?”

“Htjela sam se kasnije vratiti na njih. Izgledaju poput ljudi, unutar određenih varijacija zapaženih u Raspršenju: tri muškarca i jedna žena. Što se oružja tiče, nisu htjeli ništa više reći.”

“Izgledaju poput ljudi?”

“Baš tako, Vrhovna majko. U početku sam imala čudan dojam da su Liceigrači. Međutim, nijedan od kriterija se nije mogao primijeniti. Feromoni negativni, geste, izrazi – sve negativno.”

“Samo taj prvi dojam?”

“Ne mogu to objasniti.”

“A kakvi su futari?”

“Odgovaraju opisima. Čovjekolika bića po vanjskom izgledu, ali nerazumno divlja. Iz porodice mačaka, vjerujem.”

“To i drugi kažu.”

“Govore, ali to je nekakav pojednostavljeni galach. Poput

praska. ‘Kada jedem?’ ‘Ti krasna gospa.’ ‘Hoću češeš glavu’ ‘Sjedi ovdje?’ Izgleda da odmah reagiraju na krotiteljeve zapovijedi, ali ih se ne boje. Stekla sam dojam da između futara i krotitelja vlada uzajamno poštovanje i podnošenje.”

“Budući da si bila svjesna opasnosti, kako si došla na ideju da je to što si mi upravo ispričala toliko važno da mi trebaš odmah javiti?”

“To su ljudi iz Raspršenja. Njihova ponuda savezništva omogućila bi ulazak na mjesta otkud potječu Uvažene Priležnice.”

“Jasno, raspitala si se o njima. Kao i o uvjetima u Raspršenju.”

“Nije bilo nikakvog odgovora.”

To su bile činjenice, jednostavno iznesene. Niste se mogli podrugivati toj prognanoj sestri, bez obzira koliko se oblaka nadvilo nad njenom prošlošću. Nametala su se mnoga pitanja. Odrade ih je postavljala, pomno razmišljajući o odgovorima, promatrajući ta staračka usta slična uvenuloj, napukloj vočki purpurne i tamne ružičaste boje. Nešto u Dortujlinoj uslužnosti, a možda i duge godine pokajništva, donekle ju je smekšalo, ali je tvrda benegesseritska jezgra ostala netaknuta. Govorila je s prirodnom kolebljivošću. Kretnje su joj bile blage i gipke. Gledala je u Odrade umilno. (Postojao je grijeh koji su njene sestre osudile: benegesseritski cinizam vrebao je iz prikrajka.) Dortujla je nedvojbeno pobudila Odradino zanimanje. Obraćala joj se kao sestra sestri, a u pozadini njenih riječi ležala je snažna i staložena svijest. Svijest očvrtnula u problemima tijekom godina provedenih u progonstvu. Sada je radila ono što je mogla pokušavajući iskupiti grijeh svoje mladosti. Nije se moglo zamijetiti da se želi prikazati oportunistom, čak ni u tekućim poslovima. Njeno izvješće bilo je svedeno na bitnosti. Neka se zna da je potpuno svjesna odgovornosti. Uvažavala je odluke Vrhovne majke i njen oprez glede opasnosti njenog posjeta, ali je i dalje osjećala ‘da treba čuti taj podatak’.

“Sigurna sam da to nije zamka.”

Dortujlino ponašanje bilo je besprijekorno. Izravan pogled, oči i lice u stavu prave pribranosti, ali bez ijednog pokušaja prikrivanja. Svaka sestra mogla je kroz tu masku pročitati pravilan pristup. Dortujla je djelovala iz osjećaja posebne hitnosti. Jednom je ispala budala, ali više to nije bila.

Kako se zvao njen kažnjenički planet?

Projektor na radnom stolu odmah prikaže odgovor: Buzzell.

To ime također izazove Odradinu radoznalost. Buzzell! Prsti, joj zaplešu po tipkama konzole, potvrdivši sjećanja. Buzzell: pretežno ocean. Hladno. Vrlo hladno. Stjenoviti otoci od kojih nijedan veći od prostranog ne-broda. U predodžbama Bene Gesserita Buzzell je još davno postao sinonim kazne. Prijetnja: “Oprez, djevojko, ili ćemo te poslati na Buzzell.” Odrade se zatim sjeti još jednog ključnog podatka: soo-kamen. Na Buzzell su one naselile i udomaćile jednonožnu morskú životinju, cholister, na čijim su se, morskom vodom nagriženim, perajama stvarali veličanstveni tumori, jedan od najcjenjenijih dragulja u čitavom svemiru.

Soo-kamenje.

Dortujla je nosila jedan od tih ukrasa, gotovo nevidljiv iznad nabora svoje ogrlice. Svjetlost radne sobe dala mu je elegantnu mješavinu duboke, sjajne, zelenkasto morske i sljezove boje. Bio je krupniji od očne jabučice, blistajući kao simbol bogatstva. Na Buzzellu vjerojatno nisu pridavali neki značaj takvim ukrasima. Skupljali su ih na plažama.

Soo-kamenje. To nije beznačajno. Po vjerovanju Bene Gesserita, Dortujla je često poslovala s krijumčarima. (O tome je svjedočilo i to što je imala taj ne-brod). Ta pretpostavka, međutim, zahtijevala je oprez. Bez obzira na razgovor u duhu sestra-sestri, sudionici su ipak bili

Vrhovna majka i časna majka s kažnjeničkog planeta.

Krijumčarenje. Vrhunski zločin za Uvažene Priležnice i one koji se nisu mogli suočiti s istinom neprimjenjivih zakona. Otkriće svemirskih prečaca nije krijumčarima ništa promijenilo, osim što im je olakšalo manje upade. Sićušni ne-brodovi! Kako malen ne-brod je moguće napraviti? Pukotina u Odradinom znanju. Arhiva je odmah popuni: “Promjera od sto četrdeset metara.”

Dovoljno malen, ako je zaista tako. Soo-kamenje je bio tovar prirodne privlačnosti. Svemirski prečac – kritična ekonomska prepreka: koliko je dragocjen teret u usporedbi s veličinom i masom? Mogli ste na putu provesti mnogo svjetlosnih godina prevozeći glomaznu robu. Soo-kamenje – to je pravi magnet za krijumčare. Jednako je bilo zanimljivo i Uvažanim Priležnicama. Jednostavna računica? Uvijek postoji veliko tržište. Krijumčarima jednako privlačno kao i tržište melangea, sada kad je Ceh toliko oskudijevao u njemu. Ceh je oduvijek gomilao začim u razbacanim skladištima i (nedvojbeno) mnogim skrivenim rezervoarima.

Oni vjeruju da mogu kupiti imunitet od Uvažanih Priležnica! No to je omogućavalo nešto što se, prema njenom osjećaju, moglo pretvoriti u prednost. U svom divljem bijesu, Uvažene Priležnice su uništile Dinu – jedini poznati prirodni izvor melangea. I dalje ne razmišljajući o posljedicama (čudno je to), likvidirale su Tleilaxe čije su axolotl-posude staro carstvo natapale začinom.

Mi imamo stvorenja koja su sposobna opet stvoriti Dinu. A možda imamo i jedinog živog gospodara Tleilaxa. A zaključan u Scytaleovoj svijesti – i način pretvaranja axolotl-posuda u izvor izobilja melangea. Ako uspijemo to izmusti iz njega.

Dortujla je pak predstavljala neposredan problem. Ona je iznijela svoje zamisli u tako sažetom obliku da joj je to služilo na čast. Krotitelji

i njihovi futari, kako je rekla, uznemireni su nečim što nisu bili spremni reći. Dortujla je postupila mudro što nije upotrijebila uvjeravanja svojstvena Bene Gesserita. Nemoguće je bilo predvidjeti kako bi ljudi iz Raspršenja reagirali. Što ih je to mučilo?

“Neka opasnost koja ne dolazi od Uvaženih Priležnica”, primijetila je Dortujla. Nije se usuđivala to drukčije objasniti, već kao mogućnost koju bi trebalo razmotriti.

“Bitno je to što su rekli da žele savez”, reče Odrade.

“Zajednička stvar u zajedničkom problemu”, kako su se izjasnili.

Unatoč osjetilu istine, Dortujla je savjetovala tek brižnu provjeru te ponude.

Zašto su uopće došli na Buzzell? Zato što su Uvažene Priležnice zaobišle Buzzell ili procijenile da je beznačajan u njihovoj bijesnoj čistki?

“Ne vjerujem”, rekla je Dortujla.

Odrade se složila. Dortujla je, bez obzira na zabačenost mjesta s kojeg je dolazila, sada imala značajno blago i, što je još važnije, bila je časna majka s ne-brodom koji ju je doveo do Vrhovne majke. Znala je položaj Kapitola. No, beskorisno za progoniteljice. One su bile svjesne da bi se svaka časna majka prije ubila nego odala tajnu.

Problemi su rađali probleme. Trebalo je prvo obaviti sestrinsko dijeljenje. Dortujla je bila sigurna da je ispravno protumačila pobude Vrhovne majke. Odrade stoga prebaci težište razgovora na osobne stvari.

Časne majke na osamljenim mjestima voljele su se baviti stvarima što su sestre nazivale ‘drugim zanimanjima’. Nekoć ranije to su zvali hobijima, ali pažnja koja se posvećivala zanimanjima često je postajala ekstremnom. Odrade je smatrala većinu tih zanimanja dosadnim, ali joj se učinilo značajnim što Dortujla svoje naziva

hobijem. *Skupljala je stare novčiće, zar ne?*

“Koju vrstu?”

“Imam dvije starogrčke srebrne drahme i savršen zlatni obol.”

“Originali?”

“Pravi su.” To je značilo da je obavila pretragu u Drugim sjećanjima kako bi utvrdila njihovu autentičnost. Očaravajuće. Vježbala je svoje sposobnosti, jačajući ih čak i u svom hobiju. Unutrašnja povijest i vanjština su se podudarili.

“Sve je to jako zanimljivo, Vrhovna majko”, reče Dortujla na kraju. “Cijenim vaše uvjeravanje da smo još sestre i smatram da je vaše zanimanje za drevne umjetničke slike hobi sličan mojem. Ali obje znamo zašto sam riskirala dolazeći ovamo.”

Krijumčari.

“Jasno. Uvažene Priležnice nisu mogle previdjeti moju nazočnost na Buzzellu. Krijumčari će uvijek prodati podatak svakome tko ponudi visoku cijenu. Moramo pretpostaviti da su izvukli korist iz važnih znanja o Buzzellu, znajući o soo-kamenju i tamo nastanjennoj časnoj majci s čuvarima. No, ne smijemo zaboraviti da su me krotitelji pronašli.”

Prokletstvo! pomisli Odrade. ***Dortujla je tip savjetnice kakvu bih željela imati uza se. Zanima me koliko još takvog blaga leži tamo zakopano, skriveno zbog opakih pobuda? Zašto tako često gubimo najtalentiranije među nama? To je prastara slabost koju Sestrinstvo nije iskorijenilo.***

“Vjerujem da smo naučile nešto važno o Uvaženim Priležnicama,” reče Dortujla.

Nije trebala kimnuti u znale suglasnosti. To je i bio glavni razlog koji je Dortujlu doveo na Kapitol. Divlje progoniteljice nagrnule su u staro carstvo ubijajući i spaljujući posvuda gdje bi posumnjale na

postojanje utvrđenja Bene Gesserita. Ali progoniteljice nisu dirnule Buzzell, iako su morale znati njegov položaj.

“Zašto?” upita Odrade, glasno izrekavši ono što joj je bilo na umu.

“Nikada ne naštetiti vlastitom gnijezdu”, odgovori Dortujla.

“Misliš da su već na Buzzellu?”

“Još ne.”

“Ali vjeruješ da je Buzzell mjesto koje žele?”

“Prva pomisao.”

Odrade je zurila u nju. Tako znači, Dortujla je imala još jedan hobi! Prekopavala je Druga sjećanja, oživljavajući i usavršavajući tamo uskladištene sposobnosti. Tko bi je mogao kriviti zbog toga? Na Buzzellu je vrijeme sigurno sporo protjecalo.

“Mentatski zaključak”, primijeti Odrade s prizvukom optužbe u glasu.

“Da, Vrhovna majko”. Vrlo ponizno. Po pravilu je časnim majkama dopušteno na taj način kopati po Drugim sjećanjima; ali samo uz dopuštenje Kapitola, a i tada jedino pod paskom i uz podršku sestara-suradnica. Dakle, Dortujla je ostala buntovnica. Slijedila je vlastite želje, baš kako je to činila i sa zabranjenim ljubavnikom. Dobro! Bene Gesseritu su potrebni i takvi buntovnici.

“Žele Buzzell neoštećen”, nastavi Dortujla.

“Vodeni svijet?”

“Bit će pogodno mjesto za sluge-vodozemce. Ne futare i krotitelje. Proučila sam ih pažljivo.”

Uvažene Priležnice su najvjerojatnije planirale na Buzzell ubaciti sluge-vodozemce koji bi ubirali soo-kamenje. Znanje koje je stvorilo futare moglo je stvoriti i mnoge druge oblike svjesnog života.

“Robovi – opasno za ravnotežu”, primijeti Odrade.

Dortujla tog trenutka pokaže prvu snažnu emociju, duboko gađenje koje joj razvuče usta u stisnutu crtu.

Bilo je to ponašanje koji je Sestrinstvo odavno poznavalo: neizbježno propadanje ropstva i kmetstva. Stvarali ste rezervoar mržnje. Nepomirljive neprijatelje. Ako već niste mogli istrijebiti sve svoje neprijatelje, bolje je bilo ne upuštati se u to. Odustati od svojih pokušaja, jer će ugnjetavanje sigurno osnažiti neprijatelje. Ugnjetavani će dočekati svoj dan, a tada neka bog pomogne ugnjetavaču. Bio je to uvijek mač s dvije oštrice. Ugnjetavani su uvijek učili od ugnjetavača i ugledali se na njih. Kad bi se stol okrenuo, postavljala se pozornica za novi krug osvete i nasilja – samo u izmijenjenim ulogama. I tako stalno u krug, ad nauseam.

“Zar nikad neće odrasti?” upita Odrade.

Dortujla je imala odgovor, ali odmah iznese prijedlog. “Moram se vratiti na Buzzell.”

Odrade se zamisli nad time. Prognana časna majka opet je bila ispred Vrhovne majke. Ma koliko neugodna ta odluka bila, obje su znale da je to najbolji potez. Futari i krotitelji će se vratiti. Što je još važnije, budući da su Uvažene Priležnice željele taj planet, veliki su bili izgledi da su posjetitelji iz Raspršenja bili primijećeni. Uvažene Priležnice morat će povući neki potez, a taj potez je mogao otkriti puno toga o njima.

“One sigurno misle da je Buzzell klopka”, primijeti Odrade.

“Mogu reći da su me moje sestre protjerale”, suglasi se Dortujla.

“To se može provjeriti.”

“Koristit ćeš sebe kao mamac?”

“Vrhovna majko – a što ako se one odluče za pregovore?”

“S nama?” Koja zastrašujuća zamisao!

“Znam da zbog njihove povijesti ne možemo baš vjerovati da su

mudre pregovaračice, pa ipak...”

“Sjajno! Učinimo to još privlačnijim. Recimo to tako – nagovorena sam da moram doći pred njih s prijedlogom o kapitulaciji Bene Gesserita.”

“Vrhovna majko!”

“Ne namjeravam se predati. Ali postoji li bolji način za poziv na pregovore?”

“Buzzell nije dobro mjesto za susret. Naša sredstva su tamo vrlo ograničena.”

“Njihove su snage koncentrirane na Čvorištu. Predlože li Čvorište kao mjesto susreta, možeš li učiniti da izgleda kao da si na to prisiljena?”

“To zahtjeva brižno planiranje, Vrhovna majko.”

“Da, vrlo pomno planiranje.” Odradini prsti zaplešu po tipkama konzole. “Da, večeras,” odgovori ona na ispisano pitanje, a onda se obrati Dortujli preko pretrpanog radnog stola: “Želim da se prije povratka sretnoš s mojim Vijećem i ostalima. Dat ćemo ti detaljne upute, ali obećavam ti da ćeš imati odriješene ruke u obavljanju zadaće. Važno je da ih navedeš na sastanak na Čvorištu... i nadam se da znaš da mi nije drago što te koristimo kao mamac.”

Budući da je Dortujla duboko utonula u misli i nije odgovarala, Odrade zaključio: “Možda će one zanemariti našu predigru i otpisati te. Ipak, ti si najbolji mamac koji imamo.”

Dortujla pokaže da još ima smisla za humor. “Ne sviđa mi se previše pomisao da ću se baš ja koprcati na udici, Vrhovna majko. Zato, molim vas, čvrsto držite udicu.” Ustala je i spustila brižan pogled na posao koji je čekao na Odradinom stolu, rekavši: “Morate toliko toga obaviti, a bojim se da sam vas dobrano zadržala baš u vrijeme ručka.”

“Ručat ćemo ovdje zajedno, sestro. Ovog trenutka, ti si mi

važnija od svega drugog.”

18.

Sva su stanja apstrakcije.

Octun Politicus

Arhiv Bene Gesserita

Lucilla se podsjetila da si ne smije dopustiti da zbog česte nazočnosti Velike Uvažene Priležnice u toj kiselo-zelenoj prostoriji stekne osjećaj povjerenja. Ovo je Čvorište, utvrda onih koje su nastojale uništiti Bene Gesserit. Neprijatelj. Sedamnaesti dan.

Nepogrešiva mentalna ura, pokrenuta tijekom začinske agonije, govorila joj je da se prilagodila planetnom ritmu. Buđenje u zoru. Nije se znalo kad će je nahraniti. Uvažena Priležnica ju je ograničila na tek jedan obrok dnevno.

I uvijek je tu bio onaj futar u svom kavezu. Ispravak: ***Oboje ste u kavezima. Tako mi držimo opasne životinje. Povremeno ih puštamo da protegnu noge i pruže nam zadovoljstvo, ali nakon toga opet u kavez.***

U hrani minimalne količine melangea. Ništa naročito. Nisu pretjerivale u iskazivanju svoga bogatstva. Mali prikaz onog što bi moglo biti tvoje budeš li razumna.

Kada će danas doći?

Velika Uvažena Priležnica nije dolazila uvijek u isto vrijeme.

Pojavljivala se u različito vrijeme, zbunjujući zatočenike? Vjerojatno.

Sigurno je imala i brojne obveze kao zapovjednica. Uklapala je druženje s opasnim mezimcem u svoje redovno radno vrijeme, kad god i gdje god je bilo moguće.

Možda sam i opasna, Paučja kraljice, ali tvoja životinjica nisam još dugo.

Lucilla je osjećala nazočnost nadzornih uređaja, stvari koje su

činile više od samog gledanja. Oni su pregledavali tijelo, vjerojatno tražeći skriveno oružje i funkcioniranje organa. ***Ima li ikakve neobične usatke? Što je s organima koji su joj kirurški usađeni u tijelu? Ništa od toga, Madam pauk. Mi se oslanjamo na stvari stečene rođenjem.***

Lucilla je bila svjesna svoje najveće izravne opasnosti – osjećaja neugode u ovakvim uvjetima. Njeni tamničari doveli su je u užasno težak položaj, ali joj nisu uništili benegesseritske sposobnosti. Mogla se baciti u naručje smrti prije nego što je shere u njenom tijelu ne iscrpi do ruba izdaje. Još je imala svoju svijest... i skupinu iz Lampadasa. Futarova ploča se otvori i on sklizne u svoj kavez. To znači da Paučja kraljica dolazi. Šireći ispred sebe, kao i obično, zadah prijetnje. ***Danas rano. Ranije nego ikad.***

“Dobro jutro, futare.” Lucilla mu se obrati ugodnim, milozvučnim glasom.

Futar je pogleda, ali ništa ne odgovori.

“Vjerojatno ti se ne sviđa u tom kavezu”, nastavi Lucilla.

“Ne voli kavez.”

Već je zaključila da ova stvorenja imaju određeni stupanj jezične jednostavnosti, ali razmjere toga još nije mogla uhvatiti.

“Vjerojatno i tebe drži stalno gladnim. Želiš li me pojesti?”

“Pojesti.” Nedvojbeno pokazivanje želje.

“Voljela bih biti tvoj krotitelj.”

“Ti krotitelj?”

“Bi li me slušao kad bih to bila?”

Teški stolac Paučje kraljice uzdigne se sa svog skrovitog mjesta ispod poda. Od nje još nije bilo ni traga, ali moglo se pretpostaviti da je slušala ovaj razgovor.

Futar je zurio u Lucillu posebno napadno.

“Drži li krotitelj u kavezu gladnog?”

“Krotitelj?” Jasno pitanje.

“Želim da ubiješ Veliku Uvaženu Priležnicu.” To ih neće iznenaditi.

“Ubiti Damu!?”

“I pojedeš je.”

“Dama otrov.” Utučeno.

Uuuhh. Nije li to zanimljiv podatak!

“Nije ona otrovna. Njeno meso je isto kao i moje.”

Futar joj se primakne koliko god mu je to kavez dopuštao.

Lijevom rukom razvuče donju usnu. Lucilla prepozna crvenilo ožiljka, vjerojatno od opekline.

“Ovdje otrov”, reče on spuštajući ruku.

Pitam se kako li je to samo izvela? Ne širi oko sebe nikakav zadah otrova. Ljudsko tijelo plus droga na bazi adrenalina koja je izazivala narančaste oči pri srditosti... i ostale reakcije koje joj je Murbella otkrila. Osjećaj apsolutne superiornosti.

Koliko je duboko futarovo shvaćanje?

“Je li taj otrov gorak?”

Futar napravi grimasu i pljune.

Geste su mu brže i rječitije od riječi.

“Mrziš li Damu?”

On iskezi očnjake.

“Bojiš li je se?”

Osmijeh.

“Zašto je onda ne ubiješ?”

“Ti ne krotitelj.”

Za ubojstvo treba zapovijed od krotitelja!

Velika Uvažena Priležnica uđe i sjedne u svoj stolac. Lucilla

ugodi glas do milozvučnog pjevušenja: “Dobro jutro, Damo.”

“Nisam ti dopustila da me tako zoveš.” Tihim glasom i s navještajima narančastih mrlja u očima.

“Futar i ja smo razgovarali.”

“Znam.” Više narančaste boje u očima. “I ako si ga pokvarila tako da me više...”

“Ali, Damo...”

“Ne zovi me tako!” Skočila je iz stolca; oči još jače buknu narančastim sjajem.

“Radije sjedni”, slegne ramenima Lucilla. “Ne možeš tako voditi istragu. Sarkazam, smrtonosno oružje. “Jučer si rekla da ćemo danas nastaviti našu raspravu o politici.”

“Otkud znaš koje je doba?” Vratila se u stolac, ali su joj oči i dalje sjale. “Sve pripadnice Bene Gesserita imaju tu sposobnost. Možemo osjetiti dnevne ritmove bilo kojeg planeta, već nakon kraćeg vremena provedenog na njemu.”

“Čudna sposobnost.”

“Svatko to može. To je pitanje usavršavanja osjetljivosti.”

“Mogu li i ja to naučiti?” Narančasti sjaj je blijedio.

“Rekla sam *svatko*. I ti si još uvijek ljudsko biće, zar ne?”

Pitanje, još uvijek bez pravog odgovora.

“Zašto si izjavila da vi vještice nemate vladu?”

Želi promijeni temu razgovora. Brinu je naše sposobnosti

“Nisam to rekla. Rekla sam da nemamo *uobičajenu* vladu.”

“Čak ni društveni kodeks?”

“Ne postoji ništa slično društvenom kodeksu koji bi bio primjenjiv u svim potrebama. Ono što je u jednom društvu zločin, u nekom drugom društvu može biti moralni postupak.”

“Ljudi uvijek imaju vlade.” Narančasta boja je potpuno nestala.

Zašto je to toliko zanima?

“Ljudi imaju politiku. Rekla sam ti to jučer. Politika je umjetnost pretvarati se iskrenim i potpuno otvorenim, a skrivajući istodobno što je više moguće.”

“Vi vještice, dakle, skrivate.”

“Nisam to rekla. Riječ politika, našim je sestrama upozorenje.”

“Ne vjerujem ti. Svi ljudi uvijek stvaraju neki oblik...”

“Sporazuma?”

“Zovi to kako hoćeš!” ***To je ljuti.***

Budući da je Lucilla nastavila šutjeti, Velika Uvažena Priležnica se nagne naprijed. “Što radiš upravo sada? Nešto skrivaš!”

“Zar nemam pravo skrivati od tebe stvari koje bi vam mogle pomoći da nas porazite?” ***Kakav slasni mamac!***

“To sam i mislila!” Zavalila se u stolac sa zadovoljnim izrazom lica. “Međutim, budući da vjerujem da to ne možeš shvatiti, zašto ne otkriti?”

Mahanje crvenom krpom ravno pred njenim nosom!

“Opraštam ti uvrede.” Hajde, nastavi!

“Ti vjeruješ da se djelokrug autoriteta može smanjiti, no te se praznine uvijek mogu popuniti. Zar ne shvaćaš što to govori o mom Sestrinstvu.”

“Oh, molim te, reci mi.” ***Sarkazam joj je nezgrapan.***

“Ti vjeruješ da se sve prilagođava instinktima, idući u prošlost do plemenskih dana, pa još i dalje. Poglavari i starješine. Tajanstvena Majka i njezino Vijeće. A prije toga, Snažni Muškarac (ili Snažna Žena) koji se brinuo da svi budu siti i sigurni pokraj vatre na ulazu u špilju.”

“To ima smisla.”

Ima li, stvarno?

“Oh, slažem se. Evolucija oblika je potpuno jasna.”

“Evolucija, vještice! Jedna stvar se slaže na drugu.”

Evolucija. Razvoj. Vidiš kako se hvata za ključne riječi?

“To je sila kojom se može ovladati, prilagodi li je čovjek sebi.”

Vladanje! Kakvo li si samo zanimanje pobudila. Ona voli tu riječ.

“Dakle, stvarate zakone poput svih drugih!”

“Pravila, bolje rečeno, no nije li to sve tek privremeno?”

Duboko zainteresirana. “Naravno.”

“Ali tvojim društvom upravljaju birokrati koji su svjesni da ne mogu unijeti ni djelić mašte u ono što rade.”

“Zar je to važno?” ***Stvarno je zbunjena. Pogledaj je, nabrala je čelo.***

“Samo za tebe, Uvažena Priležnice.”

“Velika Uvažena Priležnice!” ***Ne, osjetljiva je!***

“Zašto mi ne dopuštaš da te zovem Damom?”

“Nismo intimne prijateljice.”

“Zar ti je futar prisni prijatelj?”

“Slušaj, ne mijenjaj temu!?”

“Hoću zube čisti,” upadne futar.

“A ti umukni!” Stvarno je planula.

Futar se povuče u sebe, ali nije djelovao uplašeno. Velika

Uvažena Priležnica opet skrene svoj narančasti pogled prema Lucilli.

“Što si ono rekla o birokratima?”

“Oni nemaju prostora za manevriranje, jer se baš na taj način njihovi pretpostavljeni debljaju. Ako ne shvaćaš razliku između pravila i zakona, onda i jedno i drugo ima snagu zakona.”

“Ne vidim nikakvu razliku.” ***Nije svjesna što otkriva.***

“Zakoni izriču mit poticajne promjene. Svijetla nova budućnost će doći zbog ovog ili onog zakona. Zakoni potiču budućnost. A vjeruje se da pravila potiču prošlost.”

Vjeruje se?' *Ni ova riječ joj se ne sviđa.*

“U svakom slučaju, svaki je postupak iluzoran. Jednako kao i osnivanje odbora za razrješenje nekog problema. Što je više ljudi u odboru, s više se predrasuda prilazi problemu.”

Oprez! Ona stvarno razmišlja o tome, primjenjujući sve na sebe. Lucilla ugodi glas na najrazumniji ton. “Živite u preuveličanoj prošlosti i pokušavate shvatiti ponešto od neprepoznatljive budućnosti.”

“Mi ne vjerujemo u proročanstva.” ***Da, i te kako vjeruješ!***

Konačno. Zbog toga nas i ostavlja na životu.

“Damo, molim te. Uvijek ostaje nešto neuravnoteženo kad si ograničen na uski krug zakona.”

Budi oprezna! Nije se nakostriješila kad si je nazvala Damom.

Stolac Velike Uvažene Priležnice škripne kad se ona promeškolji. “Ali zakoni su nužni!”

“Nužni? To je opasno.”

“Zašto?”

Polagano! Osjeća se ugroženom.

“Nužna pravila i zakoni sprečavaju te u prilagođavanju. Na kraju se, bezuvjetno, sve sruši. To je kao kad bankari vjeruju da kupuju budućnost. Želim moć za svog života. Dovraga s potomstvom!”

“A što to potomstvo čini za mene?”

Ma nemoj reći! Vidi ti nju. Njeno mišljenje proizlazi iz zajedničkog ludila. Dobaci joj još malo mamca.

“Uvažene Priležnice su započele kao teroristkinje. Na početku su bile birokracija, a onda su kao svoje oružje odabrale teror.”

“Kad ti je u rukama – iskoristi ga. Mi da smo bile buntovnice? Teroristkinje? To je previše kaotično.”

Voli riječ ‘kaos’. Opisuje sve izvan nas. Nije čak ni pitala odakle znam za njeno podrijetlo. Prihvaća naše zagonetne

sposobnosti.

“Nije li to čudno, Damo...” – **ne buni se, dakle nastavi** – “... kako buntovnici prebrzo vrate stare navike kad pobijede? Manje se radi o zamki na putu svih vladavina, već više o sljepilu koje čeka svakog osvajača vlasti.”

“Hah! A ja sam pomislila da ćeš mi reći nešto novo. Znamo tu priču: “Vlast korumpira. Apsolutna vlast korumpira apsolutno.”

“Pogrešno, Damo. Radi se o nečem suptilnijem, ali zato daleko opasnijem. Vlast privlači podmitljivce.”

“Usuđuješ se optužiti me za podmitljivost?”

Obrati pažnju na njene oči!

“Ja? Optužujem – tebe? Jedina osoba koja to može učini si ti sama. Ja ti jednostavno prenosim stav Bene Gesserita.”

“Ne pričaj mi priče!”

“Pa, ipak vjerujemo da iznad bilo kojeg zakona postoji moral koji vjerojatno odbija svaki pokušaj napada na pravila.”

Upotrijebila si obje riječi, i zakon i pravilo, u jednoj rečenici a ona to nije primijetila.

“Moć je uvijek djelotvorna, vještice. To je zakon.”

“A vlade koje se dovoljno dugo održe vjerujući u to, bit će pune korupcije.”

“Etika!”

Ne ide joj baš sarkazam, posebno kad se brani.

“Stvarno ti pokušavam pomoći, Damo. Zakoni su opasni za sve – podjednako i za nevine i za grešnike. Bez obzira vjeruješ li da si moćan ili bespomoćan. Oni ni u sebi ni po sebi nemaju ljudskog razumijevanja.”

“A što je to ljudsko razumijevanje? Takvo nešto ne postoji.”

Naše pitanje je dobilo odgovor. Nije ljudsko. Obrati se njoj

nesvjesnoj strani. Širom je otvorena!

“Zakone uvijek treba tumačiti. Zakonodavci i branitelji zakona ne ostavljaju nikakav prostor za suosjećanje. Nema prostora za vrludanje. Zakon je zakon!”

“Svakako!” ***Potpuno obrambeno.***

“To je opasna zamisao, posebno za nevine. Ljudi to nagoni znaju i odbacuju takve zakone. Provode se, često nesvjesno, male stvari u pokušajima onemogućavanja zakona i oni koji djeluju u duhu te besmislice”

“Kako se to usuđuješ nazivati besmislicom?”

Digla se do pola iz stolca, da bi odmah opet utonula u njega.

“Oh, da. A zakon, utjelovljen u svima onima čiji probitak počiva na njemu, postaje odbojna, nepoželjna riječ baš kao i ova moja.”

“Upravo tako vještice!” ***Ali nije ti rekla da ušutiš.***

“Još zakona treba, kažete vi. Potrebno nam je još zakona! Stoga uvodiš nove načine ne-suosjećanja i, usput, nova radna mjesta za zapošljavanje onih koji žive na račun sustava.”

“Tako je uvijek bilo i uvijek će biti.”

“Opet pogrešno. To je stroj za umnožavanje. Kotrlja se kotrlja, sve dok ne udari na pogrešnu osobu ili pogrešnu skupinu. Onda nastaje anarhija. Kaos.” ***Vidiš kako skače?*** “Buntovnici, teroristi, umnožavaju ispade divljačkog nasilja. Džihad! A sve samo zato što si stvorila nešto neljudsko.”

Ruka na bradi. Pripazi!

“Kako smo odlutale tako daleko od politike, vještice! To ti je bila namjera?”

“Nismo se pomakle ni milimetra.”

“Vjerojatno si mi nakanila reći da vi vještice provodite neki oblik demokracije.”

“I to tako brižno kako ti ne možeš ni zamisliti.”

“Iskušaj *me? Misli da ćeš joj reći neku tajnu. Reci joj jednu.*

“Demokracija zna zastraniti kad dopustiš da pred biračima paradiraju žrtveni jarci. Bogati, gramzljivi, kriminalci, samozvani glupi vođe, i tako dalje, bez kraja.”

“Vjerujete u isto što i mi.” ***Oh. Kako očajnički želi da sličimo***

na njih. “Rekla si da ste bile birokratkinje koje su se pobunile. Znaš tu slabost. Glomazna vrhuška birokracije, nedostupna biračima, uvijek se širi do granica energije sustava. Krade od starijih, umirovljenih, od svakog. Posebno od onih koje smo nekoć zvali srednjom klasom, jer upravo iz tog sloja potječe najveći dio energije.”

“Razmišljate o sebi... kao o srednjoj klasi?”

“O sebi ne razmišljamo ni na koji utvrđen način. Druga sjećanja su nam ukazala na mane birokracije. Vjerojatno imate neki oblik građanske službe za niže slojeve.”

“Znamo se brinuti o sebi.” ***K oja gadna jeka.***

“Tada svakako znate kako izbori postaju bezvrijedni. Glavni simptom: ljudi ne žele glasovati. Instinktivno znaju da je to beskorisno.”

“Demokracija je tako i tako glupost!”

“Slažemo se. To je demagoško klanjanje – bolest koja ugrožava izborni sustav. Pa ipak, demagoge je lako prepoznati. Oni puno gestikuliraju i ritmički izgovaraju propovijedi, koristeći riječi koje odzvanjaju strasnom religioznošću i bogobojaznom iskrenošću.”

Ona hihoće!

“Da bi se postigla iskrenost iza koje ništa ne stoji potrebno je mnogo vježbe, Damo. Uvježbanost se uvijek može otkriti.”

“Uz pomoć Istinozboraca?”

Vidi je kako se nagnula naprijed. Ponovo je imamo.

“Uz pomoć svakoga tko prepoznaje znakove: ponavljanje, veliko nastojanje povezivanja pažnje za riječi. Ne treba paziti na riječi. Treba

promatrati što određena osoba čini. Na taj način moguće je uspješno otkriti njihove namjere.”

“Onda vi nemate demokraciju.” **Reci mi još neku tajnu Bene Gesserita.**

“Ali mi je ipak imamo...”

“Mislila sam da si rekla...”

“Budno je štitimo pazeći na stvari koje sam upravo opisala.

Opasnosti su velike, ali su takve i nagrade.”

“Znaš li što si mi upravo rekla? Da ste gomila budala!”

“Ona dobra!” upadne futar.

“Šuti ili ću te poslati natrag u čopor!”

“Ti ne dobra.”

“Vidiš li što si učinila, vještice? Uništila si ga!”

“Vjerojatno uvijek ima drugih.”

Ohhh. Vidi samo taj osmijeh.

Lucilla odgovori istim osmijehom, ugodivši ritam svog disanja prema Priležničinom. **Vidiš kako smo slične? Naravno, pokušala sam ti naštetiti. Zar to ne bi i ti učinila da si na mome mjestu?**

“Dakle, vi znate kako demokraciju navesti da čini što želite.”

Likujući izraz lica.

“Tehnika je poprilično navučena, ali u biti kika. Stvoriš sustav u kojem je većina ljudi neodređeno ili duboko nezadovoljna.”

Znači, tako ona gleda na te stvari. Pogledaj kako kimanjem propraćuje tvoje riječi.

Lucilla se držala ritma kimanja glavom Velike Uvažene

Priležnice. “To izaziva široke osjećaje osvetoljubivog bijesa. Preostaje ti jedino stvoriti pogodne mete za takav bijes.”

“Taktika zaludivanja.”

“Radije o tome razmišljam kao o odvrćanju pažnje. Ne daj im

vremena za postavljanje pitanja. Pokopaj svoje pogreške u dodatne zakone. Služi se s iluzijama. Koristi taktiku borbe s bikovima.”

“Oh, da! To je dobro!” **Gotovo je vesela. Daj joj još malo te borbe s bikovima.**

“Maše se crvenim plaštem. Oni će se zalijetati na njega i bit će zbunjeni kad otkriju da iza svega toga ne stoji matador. Na taj se način birači zatupljuju, jednako kao što se omamljuje i bik. Sljedeći put vrlo mali broj ljudi će inteligentno koristiti svoje glasove.”

“A zato to mi i činimo!”

Mi to činimo! Čuje li se ona uopće?

“Onda treba navaliti s optužbama protiv apatičnih glasača. Usaditi im osjećaj krivnje. Održavati ih u kroničnom stanju tuposti. Hraniti ih, zabavljati ih. Samo nikada ne treba pretjerati s time!”

“Oh, ne! Nikada ne pretjerujemo s time.”

“Moraju znati da ih čeka glad ne budu li na liniji. Pružiti im sliku dosade u kojoj žive okovani galijoti.” **Hvala ti, Vrhovna majko. To je odgovarajuća slika.**

“Ne dopuštate da bik pokatkad dohvati matadora?”

“Naravno. Tras! Ode jedan! Zatim samo treba pričekati da se smijeh stiša.”

“Znala sam, niste dopustile demokraciju!”

“Zašto mi ne želiš vjerovati?” **Izazivaš sudbinu!**

“Zato što biste u tom slučaju morale dopustiti glasovanje, porote, suce i...”

“Mi ih nazivamo tutoricama. To je jedna vrsta porote za sve.”

Sada si je zbunila.

“A nemate nikakvih zakona... pravila, nazovi ih kako hoćeš?”

“Zar ti nisam rekla da ih odvojeno tumačimo? Pravila – prošlost. Zakoni – budućnost.”

“Postavljate li, ipak, na neki način granice tim... tim tutoricama?”

“One mogu donositi odluke kakve god žele, kao što bi to porota trebala raditi. Dovraga sa zakonima!”

“To je vrlo uznemirujuća zamisao.” **Stvarno je uznemirena. Pogledaj taj tup izraz njenih očiju.**

“Prvo pravilo naše demokracije: nema zakona koji bi sputavao porote. Takvi zakoni su glupi. Začuđujuće je kako ljudi mogu biti glupi kad djeluju u malim samodovoljnim skupinama.”

“Nazivaš me glupom, jel’ istina!”

Pripazi se narančaste boje.

“Najvjerojatnije postoji prirodan zakon koji govori da je samodovoljnim skupinama gotovo nemoguće prosvijećeno raditi.”

“Prosvijećeno! Znala sam!”

To joj je opasan osmijeh. Budi oprezna.

“To znači ploviti strujom životnih sila, prilagođavajući svoje djelovanje daljnjem nastavku života.”

“Jasno, s najvećim udjelom sreće za najveći broj ljudi.”

Brzo. Bila si previše lukava. Promijeni temu razgovora.

“To je element koji je preostao od Tiraninove Zlatne staze. On nije razmišljao o sreći već samo o opstanku čovječanstva.”

Rekle smo ti, promijeni temu! Pogledaj je! Zapjenjena je od bijesa! Velika Uvažena Priležnica spustila je ruku s brade. “A ja sam razmišljala pozvati te da pristupiš našem redu, učiniti te jednom od nas. Osloboditi te.”

Skreni joj pažnju s toga! Brzo!

“Ne govori,” zapovijedi Velika Uvažena Priležnica. “Ne otvaraj usta.” **Eh, sad je gotovo!**

“Mogla bi pomoći Logno, ili nekoj drugoj, da preuzme moje

mjesto!” Okrznula je brzim pogledom šćućurenog futara. “Hoćeš li jesti, dragi?”

“Ne jesti dobro ženu.”

“Onda ću njeno truplo baciti čoporu.”

“Velika Uvažena Priležnice...”

“Rekla sam, ne govori! Usudila si se zvati me Damom.”

U hipu je skočila iz stolca. Od siline udarca, vrata Lucillinog kaveza otvoriše se treskom u zid. Lucilla se pokušava izmaknuti, ali ju je siga-žica sputavala. Nije ni zamijetila udarac nogom koji joj je smrskao sljepoočnicu.

Dok je Lucilla umirala, svijest joj je bila ispunjena bijesnim kricima – lampadaška skupina davala je oduška emocijama sputavanih tijekom mnogih naraštaja.

19.

Neki nikad ne sudjeluju. Život im se jednostavno događa. Oni su osuđeni tek na nešto više od blesavog održanja života i srdito ili grubo odbijaju sve stvari koje bi ih mogle izvući iz neraspoloženjem ispunjenih prividnih sigurnosti.

Alma Mavis Taraza

Tamo-ovamo, ovamo-tamo. Odrade je cijeli dan tako hodala od jednog kom-oka do drugog, tražeći nešto. Bila je neodlučna i uznemirena. Tamo vani najprije bi promatrala Scytalea, zatim mladog Tega s Duncanom i Murbellom, a naposljetku bi, dok je razmišljala o Burzmalijevom zadnjem izvješću s Lampadasa, završila dugotrajnim buljenjem kroz prozor.

Koliko još vremena mora proći prije nego što pokušaju vratiti bashareva sjećanja? Hoće li će osviješteni gola pokoravati?

Zašto se Rabin više uopće ne javlja? Treba li započeti Extremis

Progressivu, dijeliti svijest između nas što je moguće više? To bi imalo katastrofalni učinak na moral.

Zapisi su se pojavljivali na njenom stolu dok su pomoćnice i savjetnice ulazile i izlazile. Potrebna uznemiravanja. Potpiši ovo.

Odobri ono. Smanji dobavu melangea za ovu skupinu.

Bellonda je bila nazočna. Sjedila je za stolom. Prestala je zapitkivati što to Odrade traži i jednostavno ju je fiksirala onim netremičnim pogledom. Nemilosrdno.

Raspravljale su bi li neka nova populacija pješčanog crva u Raspršenju mogla proširiti Tiraninov poguban utjecaj. Onaj **beskrajni san** u svakom pojedinom novom crvu i dalje je zabrinjavao Bell. No, već su sami brojevi govorili da je Tiraninova vlast nad njihovim sudbinama prošlost.

Tamalane je svratila nešto ranije, tražeći neke zapise od Bellonde. Okrijepljena novim materijalima u arhivi, Bellonda se upustila u kritičku analizu razmještanja članica Sestrinstva i trošenja sredstava.

Odrade je buljila kroz prozor dok se vani spuštao sumrak. Tama je osvajala korak po korak, gotovo neprimjetno zasjenjujući okoliš. Tek kad je pao potpuni mrak, postala je svjesna osvjetljenih kuća po plantažama. Znala je da su ta svjetla upaljena mnogo ranije, ali je ipak imala osjećaj kao da je baš dolazak noći stvorio ta svjetla. Neka su se povremeno gasila, već kako bi se ljudi kretali unutar staništa. ***Nema ljudi, nema svjetla. Ne trošiti energiju.***

Žmirkanje rasvjete na trenutak zadrži njenu pažnju. Inačica jednog starog pitanja o stablu oborenom u šumi: je li bilo zvuka ako ga nitko nije čuo? Odrade je pripadala onima koji su zagovarali da su treptanja postojala, bez obzira na to što ih nikakav senzor nije zabilježio.

Prate li neki tajni senzori naše Raspršenje? Koje nove sposobnosti i izume koriste prve Dijaspore?

Bellonda je dovoljno dugo podnosila tišinu: “Dar, širiš znakove zabrinutosti kroz Kapitol.”

Odrade to prihvati bez komentara.

“Što god činiš protumači se kao neodlučnost...”

Kako je tužno Bell zvučala.

“Važne skupine raspravljaju treba li te smijeniti. Tutorice glasuju”

“Samo tutorice?”

“Dar, jesi li stvarno onoga dana mahnula Praski i rekla joj da je dobro biti živ?”

“Jesam.”

“Što je to značilo?”

“Novu procjenu. Još nema nikakvih vijesti od Dortujle?”

“Danas si to pitala već barem desetak puta!” Bellonda pokaže na radni stol. “Stalno se vraćaš na Burzmalijevo zadnje izvješće s Lampadasa. Jesmo li nešto previdjele?”

“Zašto se naši neprijatelji čvrsto drže Gammua? Reci mi, mentate”

“Nemam dovoljno podataka o tome – što svakako dobro znaš!”

“Burzmali nije bio mentat, ali njegova slika događaja ima snagu vjerodostojnosti. A on je, naposljetku, rekao si, bio basharov omiljen učenik. Pa je razumljivo što je Burzmali pokazao kvalitete svoga učitelja.”

“Na sunce s tim, Dar. Što vidiš u Burzmalijevom izvješću?”

“On popunjava praznine u našoj predodžbi. Ne potpuno, ali...
Uznemirujuće je kako se stalno vraća na Gammuu. Mnoge ekonomske snage tamo imaju snažne veze. Zašto ih naši neprijatelji nisu presjekli?”

“Očito zato što su i sami u tom istom sustavu.”

“A što ako bismo pripremili totalni napad na Gammuu?”

“Nitko se ne želi baviti biznisom u okruženju rata. To želiš reći?”

“Djelomice.”

“Većina grupacija iz tog ekonomskog sustava vjerojatno bi se željela maknuti odande na neki drugi planet s nekim drugim podređenim stanovništvom.”

“Zašto?”

“Zato što u tom slučaju mogu mnogo sigurnije planirati. Oni bi, naravno, pojačali i svoju obranu.”

“A što se tiče saveznika – čije postojanje tamo naslućujemo – Bell, sigurna sam da će Uvažene Priležnice udvostručiti napore da ih

otkriju i unište.”

“Jasno.”

Bellondin škrt odgovor odvede Odradine misli izvan prostorije.

Podigla je pogled prema udaljenim planinama sa snježnom kapom koje su se caklile pri svjetlosti zvijezda. Mogu li napadači doći iz tog smjera?

Težina te misli mogla je ošamuti neki slabiji intelekt, no Odradi nisu trebale molitve protiv straha da bi ostala bistre glave. Imala je jednostavniju formulu.

Suoči se sa svojim strahovima, inače će oni činiti s tobom što žele.

Njen stav bio je jasan: najstrašnije stvari u svemiru dolaze od čovjeka. Noćna mora (bijeli konj istrebljenja Bene Gesserita) sadržavala je jednako mitske kao i stvarne oblike. Lovac sa sjekirom mogao je udariti jednako po svijesti kao i po tijelu. No, od strahova u svijesti ne može se pobjeći.

Onda se treba suočiti s njima!

Što joj se suprotstavljalo u ovoj tami? Ne onaj bezlični progonitelj sa sjekirom, ne pad u nepoznati ponor (obje stvari bile su vidljive zahvaljujući njenom djeliću sposobnosti) već vrlo opipljive Uvažene Priležnice i oni koji su ih podržavali, pa bilo tko to bio.

A ja se ne usuđujem upotrijebiti čak ni svoju malu sposobnost predviđanja koja bi nas vodila. Uspijevam zaključati našu budućnost u nepromjenjiv oblik. Muad' Dib i njegov sin Tiranin učinili su to, a Tiranin je proveo tri i pol tisuće godina izvlačeći nas iz toga.

Neka srednje udaljena pokretna svjetla privukoše njenu pažnju.

Bili su to vrtlari koji su radili do kasno u noć, orežući stabla, kao da će te poštovanja vrijedne voćke vječno trajati. Ventilatori su donosili miris dima od vatri u kojima su vrtlari spaljivali ostatke orezivanja.

Benegesseritski vrtlari bili su vrlo pažljivi glede takvih pojedinosti.

Nikada nisu ostavljali iza sebe ostatke mrtvih stabala, koji bi mogli privući nametnike, a čiji bi sljedeći korak bio prelazak na živa stabla. Čistoća i urednost. Planski! Održavanje vlastitih navika. Ovaj trenutak je dio vječnosti.

Nikada ne ostavljaj suhe grane iza sebe?

Je li Gammu bio mrtva grana?

“Što te u tom voćnjaku tako očarava?” Bellonda je željela baš sve znati.

Odrade odgovori i ne okrenuvši se: “Smiruje me.”

Prije samo dvije večeri otišla je prošetati voćnjakom. Vrijeme je bilo hladno i oštro, a izmaglica tik uz tlo. Lišće joj je šušalo pod nogama. S mjesta gdje je rijetka kiša doprla do toplijih nižih mjesta osjećao se slabašan miris komposta. Taj miris vlage bio joj je posebno privlačan. Život u svom uobičajenom vrenju čak i na toj razini. Gole grane oštro su se isticale nasuprot zvjezdanog neba. Tužno u usporedbi s proljećem ili vremenom žetve, ali lijepo u svom tijeku. Život je opet čekao poziv na akciju.

“Zar nisi zabrinuta zbog tutorica?” upita Bellonda.

“Kako će glasovati, Bell?”

“Posve je neizvjesno.”

“Hoće li ih ostale slijediti?”

“Širi se zabrinutost zbog tvojih odluka. Posljedice.”

Bell je bila vrlo dobra u tome – veliki broj podataka u malo riječi. Većina odluka Bene Gesserita prolazila je kroz trostruki labirint: djelotvornost, posljedice i (najznačajnije) tko može provesti zapovijed. Vrlo brižno su se vagala djela i osobe, vrlo precizno se razrađivala svaka sitnica. To je imalo snažan utjecaj na djelotvornost, koja je, opet, određivala posljedice. Prava časna majka mogla je proći put kroz labirint donošenja odluka za nekoliko sekundi. U Središnjici bi tada

živnulo. Oči bi svijetlile. Krenuo bi glas: “Ona djeluje bez oklijevanja.” To je davalo sigurnost akolitkinjama i ostalim učenicama. Časne majke (a posebno tutorice) čekale su takav trenutak da bi procijenile posljedice.

Odrade se obrati istodobno svojoj zrcalnoj slici u prozoru i Bellondi: “Čak i Vrhovna majka mora ponekad sporije reagirati.”

“Što te to toliko muči?”

“Zar si pristalica brzopletosti, Bell?”

Bellonda se trgne unatrag u svojem pasostolcu, kao da ju je Odrade gurnula.

“Vrlo je teško biti strpljiv u ova vremena”, nastavi Odrade.

“Određivanje pravog trenutka utječe na moj izbor.”

“Što namjeravaš s našim novim Tegom? Na to pitanje moraš odgovoriti.”

“Ako naši neprijatelji odu s Gammua, Bell, kamo bi mogli otići?”

“Ti bi ih napala tamo?”

“Malo bih ih bocnula.”

Bellonda odgovori blagim glasom: “Vrlo je opasno raspirivati tu vatru.”

“Trebamo još jedan adut za pregovore.”

“Uvažene Priležnice ne pregovaraju!”

“Ali su njihovi saveznici skloni tome. Bi li se preselila – recimo... na Čvorište?”

“Što je to tako zanimljivo u svezi s Čvorištem?”

“Tamo su koncentrirane snage Uvažanih Priležnica. A naš voljeni bashar u svom divnom mentatskom umu ima sjećanje-dosje baš tog mjesta.”

“Ohhh.” Bio je to više uzdah no riječ.

Tog trenutka uđe Tamalane, zastane šuteći tražeći pažnju, sve dok je Odrade i Bell ne pogledaše. “Tutorice su podržale Vrhovnu majku.” Tamalane podigne svoj pandžasti prst. “S jednim glasom više!” Odrade odahne. “Reci mi, Tam, kako je glasovala tutorica koju sam pozdravila u hodniku?”

“Glasovala je za tebe.”

Odrade se suzdržano osmjehne Bellondi. “Pošalji uhode i agente, Bell. Moramo nagovoriti progoniteljice da se sastanu s nama na Čvorištu.”

Bell će do jutra prozreli moj plan.

Kad su Bellonda i Tamalane otišle mrmljajući nešto između sebe zabrinutim glasovima, Odrade izađe u kratak hodnik koji je vodio do njenih odaja. U hodniku su patrolirale uobičajene akolitkinje i službenice časne majke. Nekoliko akolitkinja joj se osmjehne. To znači da je vijest o glasovanju tutorica već stigla do njih. Prebrodile smo još jednu krizu. Odrade krene kroz svoju dnevnu sobu do spavaonice gdje se potpuno odjevena ispruži po ležaju od remenja. Jedna sjajna kugla kupala je prostoriju blijedožutim svjetlom. Pogled joj skrene s karte pustinje na Van Goghovu sliku u zaštitnom okviru i tapiseriju na zidu u podnožju kreveta.

Seoske kuće kod Cordevillea.

Bolja karta od ove, koja je prikazivala rast pustinje, padne joj na pamet. ***Vincente, podsjeti me otkud sam došla i što još mogu učiniti*** Ovaj dan ju je stvarno iscrpio. Probila je granice umora i dospjela u stanje u kojemu joj se svijest vrtjela u uskim krugovima.

Odgovornosti!

One su je tjerale, a znala je da su najneugodniji oblici njene osobnosti izbijali na vidjelo baš kad je bila stisnuta dužnostima. Morala je trošiti energiju već i na to da bi sačuvala bezbrižan izgled. ***Bell je to***

zamijetila! Izluđujuće. Sestrinstvo raspucano na svakom koraku, učinjeno beznadno nedjelotvornim.

Sklopila je oči i pokušala zamisliti sliku zapovjednice Uvažениh Priležnica kojoj bi se obratila. **Stara... nevjerojatno moćna. Mišićava. Snažna, s onom njihovom zasljepljujućom brzinom.** U svijesti joj se javi predodžba tijela bez lica.

Šuteći oblikovavši riječi, Odrade oslovi Uvaženu Priležnicu bez lica.

“Teško nam pada dopuštati vam pogreške. Učiteljima to uvijek teško pada. Da, mi se smatramo učiteljicama. Manje podučavamo pojedince nego cijele vrste. Podučavamo sve. Vidite li u nama Tiranina, imate pravo.”

Slika u njezinoj svijesti nije pustila ni glasa od sebe.

Kako su učitelji mogli podučavati kad nisu smjeli pomoliti ni glavu iz svog skrovišta? Burzmali je bio mrtav, a mladi gola Teg neizvjesnih sposobnosti. Odrade je osjećala kako se nevidljivi pritisak nadvija nad Kapitol. Nije nikakvo čudo što su tutorice glasovale. Paukova mreža opkoljavala je Sestrinstvo. Njene niti su ih čvrsto stezale. A negdje na toj mreži čučala je ta zapovjednica Uvažениh Priležnica bez lica.

Paučja kraljica.

Njezina nazočnost se osjećala kroz akcije njenih pristalica. Čim bi nit njene mreže-klopke zatreperila, napadači bi bezumno jurnuli na ulovljene žrtve ne mareći koliko je poginulih na njihovoj strani, niti koliko će drugih izmesariti.

Netko je zapovijedao potjerom: kraljica tih paukova.

Je li ona, po našim mjerilima, duševno zdrava? U kakvu sam užasnu opasnost poslala Dortujlu?

Uvažene Priležnice su daleko nadrasle svaku megalomaniju. U

usporedbi s njima Tiranin je izgledao kao smiješni gusar. Leto II. je barem znao ono što su i benegesseritkinje znale: kako održati ravnotežu na oštrici mača, biti svjestan da ćete se smrtno porezati skliznete li iz tog položaja. ***Cijena koja se plaća za uzurpiranje tolike vlasti.*** Uvažene Priležnice su zanemarivale tu neizbježnu sudbinu, koseći i sijekući oko sebe poput diva u nastupu užasne histerije.

Kao nikada do tada, netko im se uspješno suprotstavio i one su zato sada odlučile odgovoriti ubojitim bersekerskim bijesom.

Razumljiva histerija. Promišljena.

Zato što smo ostavile našeg bashara na Dini da žrtvuje sebe i svoje slabašne snage u samoubilačkoj obrani? Ne zna se koliko je Uvaženih Priležnica on ubio. A Burzmali, prigodom propasti Lampadasa: progoniteljice su, sigurno, osjetile težinu njegove ruke. Da ne spominjemo muškarce koje je obučio Idaho i koje smo razaslale na sve strane kako bi proširili tehniku spolnog porobljavanja. I to ne samo kod žena!

Zar je to bilo dovoljno za izazivanje tolikog bijesa? Možda. Što je s glasinama s Gammua? Je li Teg iskazao neku novu sposobnost koja je užasnula Uvažene Priležnice?

Vratimo li sjećanja našeg bashara, morat ćemo ga pažljivo držati na oku.

Bi li ga ne-brod zaustavio?

Što je, zapravo, Uvažene Priležnice poticalo na takvu nasrtljivost? Željele su krv. Takvim ljudima nikada ne treba donositi loše vijesti. Nije čudo što su se njihove pristalice ponašale bezumno. Moćna osoba je u strahu mogla ubiti donositelja loših vijesti. Ne donosi loše vijesti. Bolje je poginuti u bitci.

Ljudi Paučje kraljice nadmašivali su svaku bezobzirnost. Daleko nadilazili. Niste ih mogli osuđivati. Bilo je to isto kao kad biste korili kravu što pase zelenu travu. Gledajući vas upitno svojim mjesečarskim

očima, krava bi se opravdavala: “Zar ne trebam baš to raditi?”

Zašto ih podbadamo kad znamo moguće posljedice? Mi nismo slične ljudima koji štapom udaraju po okruglom sivom predmetu da bi tek na kraju otkrili da je taj predmet leglo stršljena. Mi znamo po čemu udaramo. Taraza je napravila plan o kojem nitko od nas nije imao dvojbi.

Sestrinstvo je bilo suočeno s neprijateljem čije je namjerno djelovanje bilo svedeno na histerično nasilje. “Napadat ćemo bijesno!” A što bi se dogodilo kad bi Uvažene Priležnice doživjele bolan poraz? U što bi se pretvorila njihova histerija?

Bojim se toga.

Ima li Sestrinstvo hrabrosti potpiniti tu vatru?

Moramo!

Paučja kraljica udvostručit će svoje napore da pronađe Kapitol. Napadi će se pojačati i postati sve žešći. Što dalje? Hoće li Uvažene Priležnice okriviti sve i svakog za šurovanje s Bene Gesseritom? Mogu li se okrenuti i protiv onih koji ih podržavaju? Jesu li maštale da ostanu same u svemiru bez bilo kakvih drugih živih bića? Vjerojatno im to, ipak, nikad nije palo na pamet.

Kako izgledaš, Paučja kraljice? Kako razmišljaš?

Murbella je rekla da nije poznavala svoju vrhovnu zapovjednicu, čak ni podzapovjednice svoga Hormu reda. No, Murbella je uvjerljivo opisala odaje podzapovjednica. Vrlo podrobno. Što neka osoba smatra svojim domom? S kim održava bliske veze i s kime dijeli male životne radosti? Većina nas bira svoje društvo i okoliš zrcaleći se.

Murbella je posvjedočila: “Jedna od njenih dvorkinja odvela me je u privatne prostorije. Pravila se pritom važna, dajući mi do znanja kako ima pristup u to svetište. Javni dio je bio čist i uredan, ali je zato u osobnim odajama vladao nered – odjeća ostavljena tamo gdje je bačena,

posude s balzomom otvorene, kreveti raspoređeni; osušena hrana u posudama na podu. Upitala sam je zašto nisu raščistili taj metež. Odgovorila je da to nije njen posao. Čistačica je smjela ući tamo tek pred mrak.

Obična neodgojenost.

Netko, tko bi živio u tim uvjetima, morao je biti vrlo duhovan.

Odrade naglo otvori oči. Opet se usredotoči na Van Goghovu sliku. Moj odabir. Slika je pobuđivala napetost tijekom dugog razdoblja ljudske povijesti, što Drugim sjećanjima nije uspijevalo. ***Poslao si mi poruku, Vincente. I zbog tebe, neću si odrezati uho... ili poslati uzaludne ljubavne poruke onima koji ne mare za njih. To je najmanje čime ti mogu odati počast.***

U spavaonici se osjećao poznati miris ljutkaste gorčine klinčića.

Odradin omiljeni cvjetni parfem. Posluga se brinula da stalno bude prisutan, poput neke mirisne pozadine.

Opet je sklopila oči i misli joj se vratiše Paučjoj kraljici. Odrade je naslućivala da ta svojevrsna vježba otvara jednu drugu dimenziju te žene bez lica.

Murbella je govorila da je bilo dovoljno da jedna zapovjednica

Uvaženih Priležnica samo zapovijedi i, što god poželjela, moralo bi se to odmah stvoriti ispred nje.

“Baš sve?”

Murbella je opisala poznate zahtjeve: izrazito izopačeni spolni partneri, prežderavanje slatkijima, emocionalne orgije potaknute izvođenjem scena groznog nasilja.

“Uvijek teže krajnostima.”

Izvješća špijuna i uhoda potvrđivali su Murbelline priče, u kojima je bila prisutna i određena količina divljenja.

“Svi tvrde da one imaju pravo vladati.”

Te žene su proizašle iz autokratske birokracije.

Ovu pretpostavku su potvrđivali brojni dokazi. Murbella je pripovijedala o predavanjima iz povijesti koja su tvrdila da su prve Uvažene Priležnice započele istraživanja u cilju postizanja spolne dominacije nad svojim stanovništvom ‘kad su njihovim podanicima porezi postali nepodnošljivi’.

Imaju pravo vladati?

Odrade nije stekla dojam da su te žene zahtijevale to pravo za sebe. Ne. One su uzimale zdravo za gotovo da se njihova nepogrešivost nikada ne smije dovoditi u pitanje. Nikada! Nijedna odluka nije bila pogrešna. Bez obzira na posljedice. To se nikad nije dogodilo. Odrade sjedne u krevetu, svjesna da je spoznala ono što je tražila.

Pogreške se nikada ne događaju.

To je zahtijevalo veliku vreću prepunu nesvjesnog ponašanja. Vrlo malena količina svijesti u tom je slučaju virila u izokrenuti svemir koji su same stvarale.

Ohhh. Izvrsno!

Odrade pozove svoju noćnu čuvaricu, akolitkinju prvog reda i zatraži melange čaj s jednim opasnim stimulativnim sredstvom koje je moglo suzbiti potrebu njenog tijela za snom. Ali uz odgovarajuću cijenu.

Akolitkinja je oklijevala prije nego ju je poslušala. Međutim, ubrzo se vratila noseći maleni pladanj s čajnikom iz kojeg su izlazile pare. Odrade je odavno otkrila da čaj od melangea pripravljen s izuzetno hladnom kapitolskom vodom ima miris koji joj djeluje na psihi. Gorko stimulativno sredstvo poništavalo je taj osvježavajući miris i mučilo njenu svijest. Glasine će krenuti od onih koje su je sada promatrale. Brige, brige, brige. Hoće li se tutorice odlučiti za ponovno glasovanje?

Polagano je sricala, dajući vremena stimulativnom sredstvu da djeluje. Osuđenica odbija posljednju večeru. Skuhat će čaj. Iznenada je odložila čajnik i zatražila toplu odjeću. “Idem prošetati voćnjakom.” Noćna čuvarica ne odgovori. Svi su znali da ona često šeće tamo, čak i noću.

Za nekoliko minuta već se nalazila na uskoj, živicom obrubljenoj stazi koja je vodila do njenog omiljenog voćnjaka. Put joj je osvjetljavala minijatura sjajna kugla pričvršćena kratkim kabelom za rame. Manje krdo crnih krava Sestrinstva priđe živici uz Odrade, promatrajući je kako prolazi. Prošla je pogledom preko vlažnih vimena, udahnula bogat miris djeteline u isparavanjima njihovog daha i zastala trenutak. Krave su nanjušile feromone koji su im omogućili prepoznavanje. Zatim su se vratile ispaši – stočnoj hrani koju su pastiri zgrnuli pokraj živice.

Okrenuvši leđa krdu, Odrade se zagleda preko pašnjaka u golo drveće. Njena minijatura sjajna kugla bacala je krug žutog svjetla koje je naglašavalo sveprisutnost zime.

Malo je njih shvaćalo zašto ju je ovo mjesto toliko privlačilo.

Nije se radilo samo o tome da je ona ovdje uspijevala smiriti svoje tegobne misli. Čak i zimi, kad joj je mraz prštao pod nogama, ovaj voćnjak bio je zatišje između oluja. Ona ugasi minijaturu sjajnu kuglu i prepusti nogama da slijede poznati put kroz tamu. S vremena na vrijeme podigla bi pogled prema svjetlosti zvijezda ispresijecanoj golim granama. **Oluje**. Naslućivala je približavanje jedne koju ni jedan meteorolog nije mogao najaviti. **Oluje rađaju oluje. Bijes rađa bijes.**

Osveta rađa osvetu. Ratovi rađaju ratove.

Stari bashar je bio majstor u razbijanju tih kružnih tokova. Je li njegov gola zadržao tu sposobnost?

Kakva opasna igra!

Odrade opet potraži pogledom ono krdo, tamnu masu pokreta i pare obasjanu sjajem zvijezda. Krave su se okupile u krdo kako bi bolje očuvale toplinu i ona začuje onaj poznati zvuk mrvljenja svojstven žvakanju preživača.

Moram na jug u pustinju. Nad se oči u oči sa Sheeanom.

Napredovanje pješćanih pastrva. Zašto još nema nijednog pješćanog crva?

Glasno se obratila krdu zbijenom pokraj živice: “Jedite svoju travu. To je ono što se od vas očekuje.”

Ako je bilo koja duho-čuvarica slučajno čula ovu opasku, imat će ozbiljnih teškoća objasniti je.

Ali ja sam noćas do kraja prozrela dušu naših neprijatelja. I žalim ih.

20.

Da bi dobro upoznao neku stvar; spoznaj njene granice. Tek kad pređeš preko ruba njene trpeljivosti, pokazat će ti svoju pravu narav.

Amtal-pravilo

Ako ti je život u opasnosti, ne oslanjaj se isključivo na teoriju.

Komentar Bene Gesserita.

Duncan Idaho stajao je gotovo u sredini vježbaonice, nekih tri koraka od ovoga gole-djeteta. Složene sprave za vježbanje bile su mu pri ruci. Neke od njih bile su iscrpljujuće, a neke opasne.

Dječak je ovoga jutra bio ugodan i povjerljiv.

Zar ga bolje shvaćam zato što sam i sam gola? Dvojbena pretpostavka. Ovaj gola je stvoren na potpuno različit način od onoga na koji su mene isplanirali. Isplanirali. Pravi izraz.

Sestrinstvo je u granicama svojih mogućnosti nastojalo rekonstruirati izvorno Tegovo djetinjstvo. Išle su tako daleko da su mu osigurale društvo jednog krasnog mladog dječaka kao nadomjestak za davno izgubljenog brata. Uz to, Odrade mu je pružala produbljene poduke. Baš kao što je to činila i Tegova rođena majka.

Idaho se sjećao starog bashara iz čijih stanica je stvoren ovaj dječak. Pametan čovjek, čije su primjedbe uvijek zasluživale pažnju. S malim naporom Idaho se sjeti držanja i riječi toga čovjeka.

“Pravi ratnik uvijek razumije svog neprijatelja bolje nego što razumije svoje prijatelje. Opasna je zamka dopustiti si da to razumijevanje preraste u simpatiju, što će se prirodno dogoditi ne budeš li oprezan.”

Teško je bilo pomišljati da svijest, koja se krila iza takvih riječi,

skrivena počiva negdje u ovom djetetu. Bashar je bio vrlo oštrouman kad mu je onog davnog dana u tvrđavi na Gammuu govorio o simpatijama.

“Simpatiziranje neprijatelja – jednaka je slabost i policije i vojske. Najopasnije su bile nesvjesne simpatije koje su vodile do očuvanja neprijatelja, jer je on opravdanje tvog postojanja.”

“Gospodine?”

Kako bi ovaj piskavi glasić mogao postati zapovjedna grmljavina starog bashara.

“Što je bilo?”

“Zašto samo tako stojite i promatrate me?”

“Bashara su nazivali Staro Pouzdanje. Jesi li to znao?”

“Da, gospodine. Proučio sam njegov životopis.”

Radi li se i sada o ‘Staroj Pouzdanosti’? Zašto mu je Odrade željela tako brzo ugraditi njegova izvorna sjećanja?

“Cijelo Sestrinstvo se zbog bashara dalo u prekopavanje svojih Drugih sjećanja, preispitujući svoja viđenja povijesti. Jesu li ti to rekle?”

“Ne, gospodine. Zar je važno da to znam? Vrhovna majka mi je rekla da ćete vi uvježbavati moje mišiće.”

“Sjećam se da si volio piti danijski Marinet, vrlo ukusan brendi.”

“Premlad sam da bih pio, gospodine.”

“Bio si mentat. Znaš li što to znači?”

“Znat ću kad mi usadite moja sjećanja, zar ne?”

Nema više gospodine iz poštovanja. Daje do znanja učitelju neka prekine nepoželjno odugovlačenje.

Idaho se osmjehne i kao odgovor dobije smiješak. Simpatično dijete. Lagano se čovjeku uvuče pod kožu.

“Čuvaj se”, rekla je Odrade. “Umiljat je.”

Idaho se sjećao Odradinih uputa koje mu je dala prije nego što

su mu doveli dječaka.

“Budući da je svaki pojedinac potpuno odgovoran za svoju osobnost,” rekla je, “oblikovanje te osobnosti traži našu najveću brižnost i pažnju.”

“Vrijedi li to i s golom?”

Te noći sjedili su u Idahovoj dnevnoj sobi, dok je Murbella slušala kao začarana.

“Zapamtit će sve što ga budeš učio.”

“Dakle, mi zapravo malo prerađujemo original.”

“Oprezno, Duncane! Daješ li nekom osjetljivom djetetu loš primjer, učiš li ga da ne vjeruje nikome, stvorio si uvjete za samoubojstvo – sporo ili brzo, nije važno.”

“Zaboravila si da sam poznao bashara?”

“Zar se ne sjećaš, Duncane, kako ti je bilo prije usađivanja tvojih sjećanja?”

“Znao sam da bashar to može učiniti i vidio sam u njemu svoj spas.”

“Tako on tebe sada vidi. To je posebna vrsta povjerenja.”

“Bit ću pošten prema njemu.”

“Možeš vjerovati da postupaš iz najpoštenijih pobuda, no savjetujem ti da dobro promisliš svaki put kad se suočiš s njegovim povjerenjem”

“A ako pogriješim?”

“Ispraviti ćemo to, bude li moguće.” Na brzinu je bacila pogled na kom-oči i ponovo ga vratila na njega.

“Znam da ćete nas promatrati!”

“Neka te to ne sputava. Ne pokušavam te učiniti svjesnim sebe. Samo opreznim. I zapamti, Sestrinstvo ima djelotvorne metode ozdravljenja.”

“Bit ću oprezan.”

“Možda se sjećaš upravo basharovih riječi: Nesmiljenost koju pokazujemo prema našim neprijateljima uvijek je ublažena nadom da ćemo iz toga izvući neku pouku”

“Ne mogu o njemu razmišljati kao o neprijatelju. Bashar je bio jedan od najboljih ljudi koje sam poznao.”

“Odlično. Predajem ga u tvoje ruke.”

I evo tog dječaka ovdje na podu vježbaonice, dječaka koji je postajao sve nestrpljiviji zbog učiteljevog oklijevanja.

“Gospodine, zar je i ovo stajanje dio obuke. Znam ponekad...”

“Budi miran.”

Teg je već svladao vojničko strpljenje. Nitko ga tome nije učio.

To je izviralo iz njegovih bivših sjećanja. Idaho se odjednom očara tom novom spoznajom o basharu.

Znale su da će me na taj način vezati!

Nikada se nije smjela podcijeniti sposobnost uvjeravanja benegesseritkinja. Moglo ti se dogoditi da se uhvatiš kako radiš nešto za njih a da nisi ni svjestan pritiska kojem si podvrgnut. Suptilno i prokleta. A, jasno, bilo je i nagrada za to. Živio si u zanimljivim vremenima, kao nekoj prastaraj kletvi/blagoslovu. Sve u svemu, zaključio Idaho, više volim zanimljiva vremena – pa čak i ovakva. Duboko udahne. “Vraćanje tvojih izvornih sjećanja uzrokovat će ti bol – fizičku i mentalnu. Mentalne boli su na neki način teže. Za to te trebam pripremiti.”

I dalje je tek nijemo promatrao. Ni riječ nije progovorio.

“Započet ćemo bez oružja, koristeći tek zamišljenu oštricu u tvojoj desnoj ruci. To je jedna inačica ‘Pet položaja’. Svaki odgovor započinje prije potrebe za njim. Spusti ruku niz bok i opusti se.”

Došavši Tegu iza leđa, Idaho uhvati dječakovu desnu ruku ispod

lakta i pokaže mu prve pokrete.

“Svaki napadač je pero koje lebdi nad nekom beskrajnom stazom. Kad se to pero približi, tvoje je da ga skreneš i ukloniš. Tvoja reakcija mora biti poput daška vjetra koji otpuhuje to pero.”

Idaho zakorači u stranu i započne promatrati Tega koji je ponavljao pokrete, ispravljajući ga povremeno oštrim udarcima po pogrešno upotrijebljenom mišiću.

“Dopusti tijelu da savlada pokret!” odgovorio je kad ga je Teg upitao zašto to čini.

U trenucima predaha, Teg je želio saznati što je Idaho mislio pod ‘mentalnom boli’.

“Oko tvojih izvornih sjećanja uzdižu se zidovi utisnuti u tvoju gola-reinkarnaciju. U pogodnom trenutku neka od tih sjećanja krenut će natrag, poput valova plime. Neće sva sjećanja biti ugodna.”

“Vrhovna majka kaže da vam je vaša sjećanja vratio bashar.”

“Oh, bogovi mračnih dubina, dijete! Zašto stalno govoriš ‘bashar’. To si bio ti!”

“Ali ja to ne znam.”

“Ti si zapravo poseban problem. Da bi se probudio neki gola, potrebno je sjećanje trenutka smrti. Stanice od kojih si ti nastao ne nose sjećanja na smrt.”

“Ali bashar... bashar je mrtav.”

“Bashar! Da, on je mrtav. To moraš osjetiti tamo gdje te najviše boli i shvatiti da si ti taj bashar.”

“Možete li mi stvarno vratiti ta sjećanja?”

“Ako ćeš moći podnijeti bol. Znaš li što sam rekao kad si ti meni vratio sjećanje? Rekao sam: Atreidi! Svi ste tako prokleta slični!”

“Ti si me... mrzio?”

“Da, a ti si sebi predbacivao to što si mi učinio. Stvara li ti to

neku predodžbu o tome što moram učiniti?”

“Da, gospodine.” Vrlo tihim glasom.

“Vrhovna majka kaže da ne smijem iznevjeriti tvoje povjerenje... iako si ti iznevjerio moje.”

“Ali vratio sam vam sjećanja?”

“Vidiš kako je lako razmišljati o sebi kao basharu? Bio si iznenađen. Da, to je točno. Vratio si mi moja sjećanja.”

“To je sve što želim.”

“Tako ti kažeš.”

“Majka... Vrhovna majka govori da ste vi mentat. Hoće li to pomoći... mislim to što sam i ja bio mentat?”

“Logika poručuje ‘Da’. Ali mi, mentati, imamo izreku koja tvrdi da je logika slijepa. Isto tako, znamo da te upravo logika izbacuje iz sedla u kaos.”

“Znam što kaos znači!” Vrlo ponosno.

“To ti misliš.”

“Vjerujem vam!”

“Slušaj me! Mi smo sluge Bene Gesserita. Časne majke ne temelje svoj red na povjerenju.”

“Zar ne bih trebao vjerovati majci... Vrhovnoj?”

“U granicama koje ćeš spoznati i uvažavati. Za sada te upozoravam da Bene Gesserit radi po sustavu organiziranog **nepovjerenja**. Jesu li te učile o demokraciji?”

“Da, gospodine. To je kad glasujete za...”

“To je tamo gdje ne vjeruješ nikome tko ima vlast nad tobom! Sestre to dobro znaju. Ne vjeruj previše.”

“Onda ne bih trebao vjerovati ni vama?”

“Jedino što možeš vjerovati je da ću učiniti najbolje što znam kako bih ti vratio tvoja izvorna sjećanja.”

“Onda nema veze koliko će to boljeti.” Podigao je oči prema kom-očima, dok mu se na licu očitavalo shvaćanje njihove svrhe.

“Smeta li njima što govorite ovakve stvari o njima?”

“Njih mentat ne zanima ni u kom drugom smislu osim kao izvor podataka.”

“I to je činjenica?”

“Činjenice su krhke. Mentat se može zapetljati u njima. Previše sigurnih podataka. To li je kao diplomacija. Za postizanje svojih zamisli, treba ti nekoliko dobrih laži.”

“Ja sam... zbunjen.” Upotrijebio je tu riječ oklijevajući, nesiguran je li to baš ono što je htio reći.

“Rekao sam to jednom Vrhovnoj majci. Ona je odgovorila:

‘Ružno sam se ponijela.’”

“Ne bi me trebali... zbunjivali?”

“Osim ako iz toga možeš nešto naučiti.”

A kad je Teg i dalje zbunjeno gledao, Idaho reče: “Ispričat ću ti jednu priču.”

Teg je odmah sjeo na pod, što je potvrđivalo da je i Odrade često rabila istu tehniku. Dobro. Teg je već bio spreman za prihvaćanje.

“U jednom od svojih života imao sam psa koji je mrzio školjke”, reče Idaho.

“Imam školjke. Dolaze iz Velikog mora.”

“Da. Moj pas je mrzio školjke, jer je jedna od njih imala gadnu naviku pljuvati mu u oko. To peče. Da stvar bude gora, pljuvanje je stizalo iz jedne naizgled nevine rupe u pijesku. Nije se mogla vidjeti nikakva školjka.”

“Što je tvoj pas učinio?” Nagnuo se naprijed, podbočivši bradu šakom.

“Iskopao je krivca i donio ga meni.” Idaho se osmjehne. “Prva

pouka: Ne dopuštaj da ti nešto nepoznato pljuje u oko.”

Teg se nasmije i pljesne rukama.

“Ali pogledaj to očima mog psa. Uhvati pljuvača! Nakon toga – glavna nagrada – gospodar je zadovoljan.”

“Je li tvoj pas iskopao još neke školjke?”

“Svaki put kad bismo otišli na plazu režeći bi nasrnuo na pljuvače, a gospodar bi mu ih oduzimao. Nisu se htjeli pokazati. Ostajala je samo prazna školjka s komadićima tkiva koje je i dalje prianjalo za ljušturu.”

“Jeste li ih jeli?”

“Pogledaj to očima psa. Pljuvače je stigla zaslužena kazna. On je otkrio način oslobađanja svoga svijeta od nasrtljivih stvari, a gospodar je zadovoljan njime.”

Teg tada pokaže svu svoju bistrost: “Zar sestre razmišljaju o nama kao o psima?”

“Na neki način. Nikada to nemoj zaboraviti. Kad se vratiš u svoje odaje, razmišljaj o veleizdaji. To će ti olakšati shvaćanje našeg odnosa prema našim gospodarima.”

Teg podigne oči prema kom-očima, a zatim bez ijedne riječi pogleda Idahoa.

Idaho pogleda prema vratima iza Tega, rekavši: “Ovo važi i za tebe.”

Teg skoči na noge očekujući Vrhovnu majku. No, tamo ugleda Murbellu.

Stajala je oslonjena na zid pokraj vrata.

“Bellondi se neće sviđati takve izjave o Sestrinstvu”, primijeti ona.

“Odrade mi je dala odriješene ruke.” On pogleda Tega. “Potratili smo dovoljno vremena na prazne priče! Da vidimo je li tvoje tijelo što

naučilo.”

Čudno uzbuđenje obuzme Murbellu kad je ušla u vježbaonicu i ugledala Duncana s ovim dječakom. Promatrala ga je određeno vrijeme, shvativši da ga gleda u novom, gotovo benegesseritskom svjetlu. Upute Vrhovne majke došle su do izražaja u Duncanovoj otvorenosti prema Tegu. To novo shvaćanje je vrlo čudan doživljaj: kao da se krupnim korakom udaljila od svojeg bivšeg društva. Doživljaj bolnog osjećaja gubitka.

Murbella je otkrila da joj nedostaju neobične stvari iz prijašnjeg razdoblja života. Nije se to odnosilo na lov po ulicama, potragu za novim muškarcima koje je zarobljavala i stavljala pod nadzor Uvaženih Priležnica. Moći koje su potjecale od stvaranja spolnih privrženosti izgubile su draž pod utjecajem benegesseritske obuke i njenih iskustava s Duncanom. Priznavala je da joj ipak nedostaje bitan čimbenik te moći: osjećaj pripadnosti sili koju ništa nije moglo zaustaviti.

Bilo je to u isti tren i apstraktno i specifično. Nije se radilo uvijek o novim osvajanjima već očekivanje neminovne pobjede koje je dijelom bilo od droge što ju je dijelila sa sestrama, Uvaženim Priležnicama. Kako je ta potreba nestajala prelaskom na melange, sve više je spoznavala tu staru ovisnost iz drugog kuta. Benegesseritske kemičarke, koje su izdvojile nadomjestak adrenalina iz uzoraka njene krvi, čuvale su ga spremnog u slučaju da joj zatreba. Znala je da neće. Međutim, mučilo ju je još nešto. Ne porobljavanje muškaraca već nedostatak njihovog društva. Nešto u njoj govorilo joj je da je s tim zauvijek gotovo. Nikad to neće opet doživjeti. Nove spoznaje izmijenile su njenu prošlost.

Ovog je jutra lutala hodnicima između svojih odaja i vježbaonice, želeći promatrati Duncana s dječakom, ali se ipak bojala da bi im njena nazočnost mogla smetati. Zadnjih dana često se upuštala u

takva lutanja, nakon napornijih jutarnjih nastava s jednom časnom majkom, učiteljicom. U zadnje vrijeme često su je progonile misli o Uvažanim Priležnicama.

Nije se mogla riješiti osjećaja gubitka. Bila je to takva praznina da se pitala postoji li uopće nešto čime bi je ispunila. Osjećaj je bio gori čak i od onog koji je dolazio od starenja. Starenje jedne Uvažene Priležnice donosilo je svoje nagrade. Moći skupljene u tom Sestrinstvu s godinama su se povećavale. Nije to. Bio je to apsolutni gubitak.

Poražena sam.

Uvažene Priležnice nikada nisu razmišljale o porazu. Murbella se osjećala prisiljenom na to. Znala je da su neprijatelji ponekad ubijali Uvažene Priležnice. Ti su neprijatelji uvijek plaćali skupu cijenu za to. Zakon je glasio: čitave planete zaviti u crno, bez obzira treba li kazniti tek jednog krivca.

Murbella je znala da su Uvažene Priležnice u potrazi za Kapitolom. Znala je da bi u ime duga bivšoj odanosti trebala pomoći progoniteljicama. Gorčina njenog osobnog poraza bila je u tome što nije željela da Bene Gesserit plati cijenu koja bi se pamtila.

Benegesseritkinje su predragocjene.

Uvažanim Priležnicama su bile beskrajno vrijedne. A Murbella je sumnjala da je bilo koja druga Uvažena Priležnica ikada to čak i naslutila.

Taština.

To je u isti trenutak bila ocjena njenih bivših sestara. ***I mene same, kakva sam bila.*** Stravičan ponos. Izrastao iz podčinjenosti tijekom mnogih naraštaja, prije nego što su uspjele osvojiti vlast.

Murbella je to pokušala prenijeti Odrade, prepričavajući joj dio povijesti koju su propovijedale Uvažene Priležnice.

“Od roba nastaje zao gospodar”, rekla je Odrade.

Murbella je shvatila da su Uvažene Priležnice imale svoj uzorak

Jednom ga je i ona prihvatila, ali sada ga je odbacila, iako potpuno nesprijetna shvatiti tu promjenu.

Prerasla sam te stvari. Sad bi mi izgledale djetinjasto.

Duncan je opet prekinuo poduku. Učitelj i đak kupali su se u znoju. Stajali su daščući, boreći se za dah i izmjenjujući neobične poglede. Zavjera? Dječak je izgledao neobično zrelo.

Murbella se sjeti Odradine primjedbe: “Zrelost nameće vlastito ponašanje. Jedna od naših pouka – prihvati te imperativne u svijest. Preoblikuj nagone.”

One su me preoblikovale i činit će to i dalje.

Mogla je zamijetiti istu stvar na djelu u Duncanovom ponašanju prema dječaku-goli.

“To je aktivnost koja izaziva mnoge naboje u društvu koje stvaramo,” rekla joj je Odrade. “To nas sili na stalno prilagođavanje.”

Kako se one mogu prilagoditi mojim bivšim sestrama?

Odrade je pokazala sebi svojstvenu hladnokrvnost kad je čula to pitanje.

“Suočavamo se s glavnim prilagođavanjima zbog naših aktivnosti u prošlosti. Isto tako je bilo tijekom Tiraninove vladavine.”

Prilagođavanja?

Duncan je nešto govorio dječaku. Murbella se primakne pokušavajući čuti o čemu je riječ.

“Prenijeli su ti pripovijest o Muad’Dibu. To je dobro. Ti si Atreid, što znači da imaš mana.”

“Znači li to pogrešaka, gospodine?”

“Prokleta si u pravu! Nikada se ne odlučuj za neki smjer samo zato što ti on nudi mogućnost dramatičnih ponašanja.”

“Jesam li tako umro?”

Razmišlja o svojoj bivšoj osobnosti u prvom licu, poput pravog

djeteta. “Odluči sam. Ali to i jest jedna od slabosti Atreida. Privlačne stvari, ta ponašanja. Umrijeti na rogovima velikog bika, poput

Muad’Dibovog djeda. Velika predstava za njegov narod. Brdo legendi za nove naraštaje! I sada, nakon svih tih eona, možeš tu i tamo čuti ponešto o tome”

“Vrhovna majka mi je ispričala tu priču.”

“A sigurno ti ju je ispričala i tvoja rođena majka.”

Dječak zadržće. “Kad spomenete moju rođenu majku obuzme me neki čudan osjećaj.” Strah u njegovu glasu.

“Čudni su osjećaji jedna stvar, a ova pouka je nešto drugo.

Govorim ti o nečemu čiji naziv odolijeva vremenu: **Treidsko ponašanje.**

Svojedobno se zvalo **atreidsko**, ali to je previše nezgrapno.”

Dječak opet dodirne jezgru gole svijesti. “Čak i pseći život ima svoju cijenu.”

Murbella zaustavi dah, motreći što će se dogoditi – odrasli um u dječaćkom tijelu. Uznemirujuće.

“Tvoja rođena majka bila je Janet Roxbrough od lerneuških

Roxbrougha,” reče Idaho. “Pripadala je Bene Gesseritu. Otac ti se zvao Loschy Teg, i bio je borbeni pripadnik CHOAM-a. Za nekoliko minuta pokazat ću ti basharevu omiljenu sliku njegove kuće na Lerneusu.

Zadrži je i pomno prouči. Razmišljaj o njoj kao o svojem omiljenom mjestu.”

Teg kimne, ali mu je izraz lica otkrivao strah.

Zar je moguće da je veliki mentat-ratnik poznavao strah?

Murbella odmahne glavom. Intelektualno je spoznavala to što je Teg radio, ali je osjećala da su izvješća puna pukotina. Ovdje se radilo nečemu što možda nikada neće doživjeti. Kakav je mogao biti taj osjećaj ponovnog buđenja u novom životu s netaknutim sjećanjima ostalih svojih života? Naslućivala je da je to posve različito od Drugih sjećanja bilo koje časne majke.

“Svijest na svom početku,” nazvao je to Duncan. “Buđenje tvog istinskog ‘Ja’. Osjećao sam se uronjenim u magični svemir. Moja je svijest bila prvo krug, a zatim kugla. Proizvoljni oblici postali su prolazni. Stol nije bio stol. Zatim sam pao u trans – sve oko mene postalo je svjetlucavo. Ništa nije bilo stvarno. Kad je to prošlo, osjetio sam gubitak jedne stvarnosti. Moj stol opet je bio stol.”

Proučila je priručnik Bene Gesserita – ‘Buđenje izvornih sjećanja kod gola. Duncan je odstupao od tih uputa: zašto? Ostavio je dječaka i približio se Murbelli.

“Moram razgovarati sa Sheeanom”, reče joj u prolazu. “Mora postojati neki bolji način.”

21.

Munjevito shvaćanje često je odgovor čistih refleksa i najopasniji je oblik razumijevanja. Ono navlači zamagljujuću prevlaku na sposobnost učenja. Sudbeni presedani djeluju baš na taj način, skrećući vaš put u slijepu ulicu. Budite oprezni. Ništa ne pokušavajte shvatiti. Svako razumijevanje ima tek privremenu vrijednost.

Mentatsko pravilo (adacto)

Sjedeći sam uz svoju konzolu i zagledan u jedan zapis koji je pohranio u brodski sustav tijekom prvih dana svog zatočeništva, Idaho se osjećao kao da je ubačen (upotrijebio je tu riječ kasnije) u osobine i osjetilnu svijest toga nekadašnjega vremena. To sada više nije bilo poslijepodne nekog običnog frustrirajućeg dana u ne-brodu. Bio je vraćen **tamo**, razapet između **tada** i **sada**, u stanje koje je povezivalo njegove serijske inkarnacije gola-života s njegovim stvarnim rođenjem.

Neposredno je vidio ono što je jednom nazvao mreža, s postarijim parom omeđenim isprepletenim crtama; tijela su im bila vidljiva kroz svjetlucanje dugih niti ukrašenih draguljima toliko sjajne zelene, plave, zlatne i srebrne boje da su ga od njih oči zaboljele.

Naslutio je u tim ljudima božansku postojanost, ali i nešto zajedničko u svezi s njima. Riječ **svakodnevni** pala mu je na um. Iza njih prostirala se slika dosad već poznatog vrta: rascvjetano grmlje (ruže, činilo mu se), valoviti travnjaci, visoka stabla.

Par mu je uzvratio pogled takvom prodornošću da se Idaho osjetio razgolićenim.

Ta vizija ima novu snagu! Nije više bila ograničena na Veliki donji prostor broda. Budući da ga je neki sve jači magnet tako često privlačio tamo dolje, znao je da su psi čuvari već upozoreni.

Je li on novi Kwisatz Haderach?

Postojala je granica nepovjerenja od strane Bene Gesserita koja bi, ako bi je prekoračio, značila njegovu smrt. A baš sada one su ga i promatrale. Pitanja, brižne pretpostavke! Unatoč toga, nije se mogao osloboditi vizije.

Zašto mu je onaj postariji par djelovao tako poznat? Netko iz njegove prošlosti? Obitelj?

Mentatsko pretraživanje po njegovim sjećanjima nije mu pružilo ništa što bi odgovaralo tim njegovim pretpostavkama. Ovalna lica. Kratke brade. Debeli podbradci. Tamne oči. Mreža je zamagljivala boje. Žena je nosila zelenkasto plavu odjeću koja joj je skrivala stopala. Bijela pregača prošarana zelenom bojom prekrivala joj je haljinu od bujnih grudi do ispod struka. Vrtlarski pribor zveckao je na privjescima pregače. U lijevoj ruci držala je grablje. Kosa joj je bila sijeda. Nekoliko pramenova izvirivalo joj je ispod zelenog rupca njišući se oko očiju i naglašavajući crte smijeha. Izgledala je... poput neke bake.

Muškarac je bio odgovarajući, kao da ga je stvorio isti umjetnik, nastojeći stvoriti savršen par. Hlače s prslukom preko nabrekla trbuha. Bez šešira. One iste tamne oči sa svjetlucavim odbljescima. Četka kratko ošišane, oštre sijede kose.

Imao je najdobroćudniji izraz lica koji je Idaho ikada vidio.

Prema gore povijene brazde osmijeha u kutovima usana. U lijevoj ruci je držao malu lopatu, a na ispruženom desnom dlanu stajalo je nešto poput male metalne lopte. Ta lopta je prodorno zviždala, tjerajući Idahoa da rukama zaštiti uši. Međutim, to nije zaustavilo zvuk. Prestao je sam od sebe. Spustio je ruke.

Smirujuća lica. Ta je pomisao izazvala Idahov oprez, jer je sada prepoznao zašto su mu poznati. Sa svojim prćastim nosovima izgledali su kao neki Liceigrači.

Nagnuo se naprijed, ali je par ostajao jednako udaljen.

‘Liceigrači’, prošaptao je.

Mreža i stariji par nestadoše.

Umjesto njih pojavila se Murbella u vježbovnom trikou boje blistave ebanovine. Morao je pružiti ruku i dodirnuti je kako bi se uvjerio da ona stvarno ovdje stoji.

“Duncan? Što je? Sav si oznojen.”

“Ja... mislim da je to nešto što su prokleti Tleilaxi ugradili u mene. Stalno vidim... vjerujem da su to Liceigrači Oni... oni me promatraju i baš malo prije... zvižduk. To boli.”

Pogledala je prema kom-očima, ali nije djelovala zabrinuto. To je bilo nešto što su sestre smjele saznati, a da to ne znači neposrednu opasnost... osim, možda, po Scytalea.

Ona klekne uz njega i stavi mu ruku na rame. “Nešto što su činili tvome tijelu u posudama?”

“Ne!”

“Ali rekao si...”

“Moje tijelo nije tek novi komad prtljage za ovaj put. Sadrži svu kemiju i tvari koje sam uvijek imao. Međutim, svijest mi je drukčija.” To je zabrine. Znala je za odnos Bene Gesserita prema novim sposobnostima. “Proklet bio taj Scytale!”

“Otkrit ću o čemu se radi”, reče.

Sklopio je oči i začuje kako Murbella ustaje. Njena ruka se makne s njegova ramena.

“Možda to i ne bi trebao učiniti, Duncane.”

Glas kao da joj je dolazio izdaleka.

Razmisli Kamo su sakrili tu prokletu stvar? Duboko u izvorne stanice? Sve do ovog trenutka razmišljao je o svom sjećanju kao o mentatskom alatu. Mogao je, kao ispred zrcala, prizvati slike samoga

sebe iz davno prošlih vremena. Približivši se, mogao je vidjeti jednu starosnu boru. Promatrao je ženu iza sebe – dva lika u zrcalu i svoje lice puno pitanja.

Lica. Niz maski, različiti oblici ove osobe koju je nazivao ‘Ja’.

Pomalo neuravnotežena lica. Kosa ponekad sijeda, ponekad bujno crno krzno njegova sadašnjeg života. Lice ponekad nasmiješeno, ponekad ozbiljno i s izrazom unutrašnje potrage za mudrosti kojom će ući u novi dan. Negdje u svemu tome ležala je svijest koja je promatrala i promišljala. Netko tko odabire. Tleilaxi su po tome nešto švrljali.

Idaho osjeti kako mu je krv jurnula žilama i trenutno je spoznao nazočnost opasnosti. A to je ono što je namjeravao doživjeti... ali ne za slugom Tleilaxa. Bio je rođen s tim.

To je ono što znači biti živ.

Nije bilo sjećanja iz njegovih drugih života; ništa što su mu Tleilaxi učinili, baš ništa od svega toga nije nimalo promijenilo njegovu najdublju svijest.

Otvorio je oči. Murbella je i dalje stajala blizu, ali joj je izraz lica bio zamagljen. ***Dakle, tako će izgledati kad postane časna majka.***

Nije mu se sviđala ta promjena kod nje.

“Što će se dogoditi ako Bene Gesserit ne uspije?” upitao je.

Budući da mu ništa nije odgovorila, on kimne. ***Da. To je najgora pretpostavka. Sestrinstvo klizi niz odvodni kanal. A ti to ne želiš, voljena moja.***

Mogao joj je to vidjeti na licu kad se okrenula i napustila ga.

Pogledavši prema kom-očima, on reče: “Dar. Moram razgovarati s tobom, Dar.”

Ni iz jednog mehanizma oko njega nije dolazio odgovor. Nije ga ni očekivao. Pa ipak, znao je da može razgovarati s njom i da će ona slušati.

“Pristupio sam našem problemu iz drugog smjera,” započne on.

Pritom je zamislio zujanje pisača koji su prebacivali zvukove njegova glasa u ridulijanske kristale. “Ušao sam u svijest Uvažениh Priležnica. Znam da mi je to uspjelo. Murbella je poslala odjek.”

To će ih alarmirati. On je posjedovao vlastitu Uvaženu Priležnicu. Ali **posjedovati** nije bila dobra riječ. On nije imao Murbellu. Čak ni u krevetu. Oni su imali jedno drugo. Bili su ugođeni jedno prema drugome, jednako kao oni ljudi iz vizije. Je li baš to vidio tamo? Dvije starije osobe koje su spolno obučile Uvažene Priležnice?

“Sada me zanima jedno drugo pitanje”, nastavi on. “Kako nadjačati Bene Gesserit.”

Rukavica je bila bačena.

“Epizode”, natukne on. Riječ koju je Odrade voljela koristiti.

“Tako moramo promatrati sve što nam se događa. Male epizode. Čak i pretpostavke najgoreg slučaja moraju se promatrati prema toj pozadini. Raspršenje ima veličinu koja umanjuje sve što učinimo.”

Evo! To je pokazalo njegovu vrijednost za sestre. Postavljalo je Uvažene Priležnice u povoljniju perspektivu. One su se vratile u staro carstvo. Patuljaste kolegice. Znao je da će Odrade shvatiti. Bell će je natjerati da shvati.

Negdje tamo u beskrajnom svemiru, neka porota je presudila Uvaženim Priležnicama. Zakon i njegovi provoditelji nisu uspjeli prevagnuti u korist progoniteljica. Vjerovao je da mu je vizija pokazala dva člana te porote. A ako su i bili Liceigrači, nisu bili Scytaleovi. Ono dvoje ljudi iza svjetlucave zavjese nisu pripadali nikome drugom osim samima sebi.

22.

Glavne slabosti vladavine proizlaze iz straha od radikalnih unutrašnjih promjena, čak i kad je takva potreba jasno vidljiva.

Darwi Odrade

Odradi je prvi jutarnji melange uvijek bio drukčiji. Njeno tijelo je reagiralo poput izglednjelog stvora kad se dočepa slatkog voća. Zatim bi slijedio spor, prodoran i bolan povratak.

Bila je to opasna strana ovisnosti o melangeu.

Stajala je pokraj prozora u svojoj spavaćoj sobi čekajući da melange započne djelovati. Zamijetila je da je Vremenski nadzor uspio osigurati još jednu jutarnju kišu. Pejzaž je djelovao isprano; sve se utapalo u romantičnu izmaglicu, svi rubovi su bili zamućeni i svedeni na obrise poput starih sjećanja. Ona otvori prozor. Vlažan hladni zrak zapuhne joj lice, povlačeći sjećanja oko nje kao kad netko oblači poznatu odjeću.

Odrade duboko udahne. Miris nakon kiše! Sjećala se bitnih stvari svoga života koje su bile pojačane i ublažene padanjem vode, ali ove su kiše drukčije. Ostavljale su miris kremenja koji je mogla osjetiti. Odradi se on nije sviđao. Poruka nije dolazila od ispranih stvari, već od srdita života koji je želio prestanak i nestanak bilo kakve kiše. Ova kiša nije više donosila ugodu i smirenje. Nosila je neizbježnu svijest o promjeni.

Odrade zatvori prozor. Istog trenutka je ponovo bila među poznatim mirisima svojih odaja i s onim stalnim zadahom doza shere ubrizganih svima koji su znali položaj Kapitola. Čula je kako ulazi Streggi i onaj slip-slap zvuk mijenjanja pustinjskog zemljovida. Streggine kretnje ukazivale su na efikasnost. Tjedni bliskog

druženja s njom potvrdili su Odradinu prvu procjenu. Pouzdana. Ne briljantna, ali potpuno osjetljiva na potrebe Vrhovne majke. Trebalo ju je vidjeti kako se samo tiho kretala. Spoji li se Streggina osjetljivost s potrebama mladog Tega, dobije se veličina i pokretljivost koju tražimo od njega. ***Konj? Mnogo više.***

Odradino prilagođavanje melangeu naposljetku dostigne vrhunac koji joj donese smirenje. U prozoru je vidjela sliku Streggine pojave kako čeka zapovijedi. Znala je da su ovi trenutci posvećeni začinu. Sa svog stupnja razvoja, čeznutljivo je gledala na dan kad će i ona ući u to tajanstveno carstvo.

Želim joj sve najbolje.

Većina časnih majki slijedila je učenje i rijetko je razmišljala o začinu kao o ovisnosti: Odrade je svakog jutra bila načisto s time čemu je on služio. Začin se uzima tijekom dana u skladu sa zahtjevima tijela, slijedeći uzorak još s početka obuke: minimalne doze tek za poboljšanje metabolizma i njegova dovođenja do vrhunskog učinka. Čak su i biološke potrebe s melangeom ugodnije prolazile. Hrana je imala bolji okus. Osim u slučaju nesreće ili smrtonosnog napada, živjeli biste znatno duže nego bez njega. Ali bili ste ovisni.

Okrijepljena, Odrade žmirne i usredotoči se na Streggi. Kod nje se jasno mogla uočiti radoznalost izazvana ovim jutarnjim obredom. Obraćajući se Stregginoj pojavi u zrcalu, Odrade je upita: “Jesi li učila o odvikavanju od melangea?”

“Da, Vrhovna majko.”

Unatoč upozorenjima da stalno pazi na kritičnu granicu svoje ovisnosti, ovisnost nikad nije bila ni za treptaj oka dalje od Odrade, pa ona osjeti neku vrstu nataložena gađenja. Mentalne pripreme dok je još bila akolitkinja (koje su bile čvrsto utisnute tijekom agonije), nestale su pod utjecajem Drugih sjećanja i prolaskom vremena. Opomena:

‘Odvikavanje uklanja bitne činitelje tvog života i, dogodi li se to u starije srednje doba, može te i ubiti’. Kako li joj je to sada malo značilo. “Žao mi je, Vrhovna majko.”

Odrade zastane kod zemljovida. Na njemu su bili uočljivi poduži krak pustinje koji se probijao prema sjeveru i najava širenja pustinje jugoistočno od Središnjice, gdje se nalazila Sheeana sa svojom stanicom. Odrade se zatim okrene prema Streggi, koja je promatrala Vrhovnu majku s novim zanimanjem.

Malo je zabrinuta zbog tamnijih strana začina!

“Rijetko se u našoj životnoj dobi razmišlja o jedinstvenosti melangea”, reče Odrade. “Svi stari narkotici koje su se ljudi uzimali imali su jedno izrazito zajedničko svojstvo – svi oni, osim začina, skraćuju život i donose bol.”

“Objašnjeno nam je to, Vrhovna majko.”

“Vjerojatno vam nije rečeno da rukovođenje može biti zamagljeno našim brigama zbog Uvažениh Priležnica. U svakoj vladi (da čak i u našoj) postoji energija pohlepe koja može čovjeka natjerati u klopku. Budeš li u mojoj službi, osjetit ćeš to intuitivno, jer ćeš svakog jutra gledati kako patim. Neka se spoznaja o tome usadi u tebe, spoznaja o toj smrtonosnoj klopki. Nikada nemoj postati dilerom droge uhvaćenim u sustav koji izlaže život bezbrižnom umiranju, kao što to čine Uvažene Priležnice. Zapamti: prihvatljivi narkotici mogu se oporezivati za osiguravanje sredstava za plaće ili nova radna mjesta za nemarne službenike.” Streggi izrazi zbunjenost: “Ali melange produžava naše živote, pospješuje zdravlje i povećava želju za...”

Prekine je Odradino mrgođenje.

Citat iz priručnika za akolitkinje!

“On ima i tu drugu stranu, Streggi, i ti je vidiš kod mene.

Priručnik za akolitkinje ne laže. Melange je narkotik i sve smo ovisne o

njemu.”

“Znam da ne djeluje baš ugodno kod svakog, Vrhovna majko, ali rekli ste da ga Uvažene Priležnice ne koriste.”

“Ono što one uzimaju zamjenjuje melange, uz neke dodatne vrijednosti, osim sprečavanja agonije odvikavanja i smrti. To je usporedna ovisnost.”

“A naša zatočenica?”

“Murbella ga je koristila, ali sada je na melangeu. Oni su međusobno zamjenjivi. Zanimljivo, zar ne?”

“Ja... pretpostavljam da ćemo saznati više o tome. Opazila sam, Vrhovna majko, da ih nikada ne nazivate kurvama”.

“Kao što ih akolitkinje zovu? Ahh, Streggi, Bellonda širi loš utjecaj. “Oh, ja prepoznajem pritiske”, ubrza ona kad se Streggi pokušala usprotiviti. “Akolitkinje osjećaju prijatnju. Gledaju Kapitol i misle o njemu kao o svom utvrđenju koje će pasti u ruke Uvaženih Priležnica – kurvi.”

“Tako nekako, Vrhovna majko.” Izrazito neodlučno.

“Streggi, ovaj planet je samo još jedno privremeno stanište.

Danas idemo na jug i zapamti to što sam ti rekla. Pronađi Tamalane, molim te, i reci joj neka sredi naš posjet Sheeani, kao što smo se ranije dogovorile. Nikome drugome ne govori ništa o tome.”

“Da, Vrhovna majko. Znači li to da ću i ja ići s vama?”

“Želim te uza sebe. Reci onoj koju obučavaš da sada potpuno preuzima odgovornost za moj zemljovid.”

Kad je Streggi otišla, Odrade pomisli na Sheeanu i Idahoa. Ona želi razgovarati s njim, a on želi razgovarati s njom.

Analize zapisa kom-očiju pokazivale su da su njih dvoje ponekad komunicirali znakovima ruku, skrivajući većinu pokreta svojim tijelima. Sličilo je to na jedan stari atreidski ratnički jezik. Odrade je

prepoznavala ponešto od toga, ali ne dovoljno da bi shvatila sadržaj. Bellonda je željela zatražiti objašnjenje od Sheeane. “Tajna!” Odrade je bila opreznija “Pusti ih malo. Možda će nešto zanimljivo proizaći iz toga.”

Što Sheeana želi?

Što god to Duncan ima na pameti, to se ticalo Tega. A u Duncanu se sve protivilo tom izazivanju boli neophodne da bi se Tegu vratila njegova izvorna sjećanja.

Odrade je to zamijetila kad je jučer zatekla Duncana pri njegovoj konzoli.

“Kasniš, Dar.” Nije podizao pogled s toga što je promatrao, ma što to moglo biti. ***Kasno? Pa, tek je predvečerje.***

Već nekoliko godina često ju je oslovljavao s Dar; provokacije i podsjećanje da se opire svom akvarijskom životu. Ta provokacija je nervirala Bellondu, koja se nikako nije slagala s tom njegovom prokletom prisnošću. Bellondu je, jasno, nazivao Bell. Duncan je bio velikodušan u svom bockanju.

Sjetivši se toga, Odrade zastane prije ulaska u svoju radnu sobu.

Duncan je snažno tresnuo šakom po ploči pokraj svoje konzole. “Mora postojati bolji način za Tega”, viknuo je.

Bolji način? Na što to misli?

Nečiji koraci na kraju hodnika prema radnoj sobi trgnuše je iz tog razmišljanja. Streggi se vraćala od Tamalane i ušla je u čekaonicu za akolitkinje. ***Obavještava svoju nasljednicu na dužnosti nadzornice pustinjskog zemljovida.***

Prava gomila arhivskih bilješki čekala je na Odradinom stolu.

Bellonda! Odrade je zurila u gomilu. Bez obzira koliko god je nastojala raspodijeliti dužnosti, uvijek je bilo ovog organiziranog ostatka koji je, na inzistiranje njenih savjetnica, jedino Vrhovna majka mogla srediti. Najveći dio ove nove gomile nosio je Bellondinu naznaku: ‘Za davanje

prijedloga i analizu’.

Odrade dotakne svoje konzolu. “Bell!”

Odazove se glas jedne službenice iz Arhive: “Vrhovna majko?”

“Neka Bell dođe ovamo! Želim je vidjeti ovdje najbrže što je njene debele noge mogu donijeti!”

Trajalo je manje od minute! Bell je stajala ispred radnog stola kao kakva pokunjena akolitkinja. Svi su znali što zrači iz ovakva tona u glasu Vrhovne majke.

Odrade dodirne hrpu i trgne ruku kao da ju je stresla struja. “Što sve ovo znači, tako ti Sheitana?”

“Ocijenile smo to značajnim.”

“Misliš da moram pregledavati sve i sva? Gdje su naznake osnovnih stvari? Ovo je loše odrađen posao, Bell. Ja nisam glupa, baš kao ni ti. Ali ovo... u svjetlu ovoga...”

“Raspoređujem dužnosti koliko...”

“Raspoređuješ. Pogledaj ovo. Što od sve toga moram pregledati, a što proslijediti. Nema nijedne naznake!”

“Pobrinut ću se da se to odmah ispravi.”

“I te kako hoćeš, Bell. Zato što Tam i ja danas odlazimo na jug u nenajavljeni obilazak i posjet Sheeani. Tijekom moje odsutnosti ti ćeš sjediti u ovom stolcu. Vidjet ćemo kako će ti se sviđati ove svakodnevnne poplave!”

“Hoćemo li biti u vezi?”

“Imat ću u svako doba svjetlosnu liniju i slušalice.”

Bellonda odahne.

“Savjetujem ti, Bell, vrati se u Arhivu i postavi tamo nekoga tko će te zamjenjivati na redovnom poslu. Neka me vrag odnese ako se niste počele ponašati poput birokrata. Čuvate svoje guzice!”

“Pravi brodolomnički greben, Dar.”

Je li to Bell pokušavala biti duhovita? Nije sve bilo izgubljeno!
Odrade mahne rukom preko projektora, na kojem se istog trenutka pojavila Tamalaneina pojava u transportnoj hali. “Tam?”

“Da?” Nije ni skrenula pogled s nekog rasporeda dužnosti.

“Kad možemo krenuti?”

“Za otprilike dva sata.”

“Pozovi me kad bude sve spremno. Ah, da, i Streggi ide s nama. Osiguraj mjesto i za nju.” Odrade isključi projektor, prije nego je Tamalane uspjela odgovoriti.

Odrade je znala da postoje još neke stvari koje je trebalo učiniti.

Teg i Bell nisu bili jedini izvori problema Vrhovne majke.

Ostalo nam je još šesnaest planeta... uključujući i Buzzell, koji je, nedvojbeno, u neposrednoj opasnosti. Samo šesnaest! No, ubrzo otjera tu pomisao. Nije bilo vremena za to.

Murbella. Bih li je trebala pozvati i... Ne. To može pričekati.

Novi savjet tutoriki? Neka se Bell s time pozabavi. Treba li se oprostiti?

Slanje osoblja u novo Raspršenje zahtijevalo je konsolidaciju snaga. Ostati ispred pustinje? To ju je mučilo i danas se nije osjećala sposobnom suočiti se s tim. Uvijek sam nervozna prije putovanja.

Odrade odjednom izjuri iz radne sobe i započne krstariti hodnicima, provjeravajući kako se provode njeni nalozi. Zastajala je u do vratcima, promatrajući što učenice čitaju, kako se ponašaju u svojim neprestanim prana-bindu vježbama.

“Što to čitaš?” upita neku mladu akolitkinju drugog stupnja koja je sjedila uz projektor u polumračnoj sobi.

“Tolstojeve dnevnike, Vrhovna majko.”

Taj znalački izraz u akolitkinjinim očima govorio je: “Imaš li njegove riječi u Drugim sjećanjima?” To pitanje je djevojci stajalo na vrh jezika! Uvijek su bile spremne upustiti se u takve sitne igre, kad god bi je uhvatile nasamo.

“Tolstoj mu je bilo prezime!” odsječe Odrade. “Sudeći prema spominjanju dnevnika, vjerojatno misliš na grofa Lava Nikolajeviča?”

“Da, Vrhovna majko.” Potpuno svjesna prijekora.

Ublaživši ton, Odrade izreče djevojci citat: “‘Nisam rijeka, mreža sam.’ Te je riječi napisao u Jasnoj poljani kad mu je bilo svega dvanaest godina. Nećeš ih naći u njegovim dnevnicima, no to su vjerojatno najznačajnije riječi koje je ikad izrekao.”

Odrade se okrene prije nego joj se akolitkinja mogla zahvaliti.

Vječito podučavanje!

Otišla je zatim do glavne kuhinje i obišla je, tražeći na unutrašnjim rubovima polica za posuđe tragove masnoće. Pritom je opazila da je čak i učitelj – šef kuhinje – oprezno pratio njeno kretanje.

Kuhinja je bila sva u zapari ugodnih mirisa od pripremanja ručka. Čuo se jasan zvuk rezanja mesa i miješenja, ali je uobičajeni žamor umuknuo čim je ušla.

Zaobišla je dugačak radni stol za kojim su stajali zaposleni kuhari i prišla uzdignutoj platformi šefa-učitelja. Bio je to krupan, debeo muškarac naglašenih jagodica; lice mu je bilo rumeno baš kao i meso čije je pripremanje nadzirao. Odrade nije ni najmanje dvojila da je on jedan od najvećih kuhara u povijesti. Imao je prikladno ime: Placido Salata. On si je zbog mnogih razloga već odavno osigurao povlašteno mjesto u njenim mislima, uključujući i to što je svojedobno izučio i njenog osobnog kuhara. Važni posjetitelji u danima prije pojave Uvaženih Priležnica vođeni su u obilazak kuhinje i na kusanje specijaliteta.

“Mogu li vam predstaviti našeg glavnog kuhara, Placida Salatu?”

Na njegov biftek placido (po njegovu mišljenju ništa posebno) mnogi su mu bili jalni. Gotovo sirov, poslužen s travama i začinskim

umakom od senfa koji nije ubijao okus mesa.

Odrade je držala to jelo previše egzotičnim, ali nikad nije glasno izrekla tu ocjenu.

Kad je napokon uspjela privući Salatinu punu pažnju (nakon kraćeg prekida tijekom kojega je dotjerivao umak), Odrade reče: “Zaželjela sam se nečeg posebnog, Placido.”

Prepoznao je uvod. Tako je uvijek započinjala kad bi zatražila svoje posebno jelo’

“Možda dolazi u obzir buzara od kamenica”, predloži on.

To je poput plesa, pomisli Odrade. Oboje su znali što je željela.

“Izvršno!” složi se i upusti u uobičajenu igru. “Ali moraš je pripremiti blagu, Placido, tako da se kamenice ne prekuhaju. Dodaj u juhu malo našeg suhog celera u prahu.”

“I možda malo paprike?”

“Oduvijek mi se baš takva najviše sviđala. Budi vrlo pažljiv s melangeom. Samo mrvicu i nimalo više.”

“Naravno, Vrhovna majko!” On vidljivo zakoluta očima u strahu da bi mogao upotrijebiti previše melangea. “Začin tako lako može prevladati.”

“Skuhaj kamenice u nektaru od školjki, Placido. Voljela bih da osobno bdiješ nad njima, miješajući nježno kašu, ali samo dok se rubovi kamenica ne počnu otvarati.”

“Ni sekundu duže, Vrhovna majko.”

“Zagrij vrlo malo slatkog vrhnja kao dodatak. Nemoj da ti zakipi!” Placido izrazi čuđenje što je uopće posumnjala u takvu mogućnost. “Malo maslaca u zdjeli”, reče Odrade. “Prelij ga juhom.”

“Bez sherryja?”

“Ne znaš koliko mi je drago što ćeš se osobno pozabaviti mojim posebnim jelom, Placido. Zaboravila sam na sherry” (Vrhovna majka

nikada ništa nije zaboravljala i svi oni su to znali, ali ovo je obvezan korak u plesu.)

“Tri unce sherryja u kipuću juhu”, reče.

“Zagrij ga da ispari alkohol.”

“Naravno! Ali ne smijemo mu uništiti okus. Želite li uz to kockice prepečena kruha ili slane kekse?”

“Kockice kruha, molim.”

Sjedeći za stolom u niši pojela je dvije zdjelice buzare od kamenica sjećajući se kako je Morsko dijete nekoć uživalo u tome. Tata joj je prvi put pripremio ovo jelo još kad je jedva znala jesti žlicom. Sam ga je pripravljaio, njegov vlastiti specijalitet. Odrade je recept dala Salati.

Ona pohvali Salatu zbog vina.

“Posebno mi se sviđa tvoj izbor chablisa kao dodatak jelu.”

“Kremeni chablis oštrog ukusa, Vrhovna majko. Jedna od naših boljih berbi. Savršeno se nadopunjuje s okusom kamenica.”

Tamalane je zatekne u niši. Uvijek su znale gdje su je mogle pronaći kad bi im zatrebala.

“Spreme smo.” Zamjećuje li to na Tamalaneinom licu nezadovoljstvo?

“Gdje ćemo večeras stati?”

“U Eldiju.”

Odrade se razveseli. Voljela je Eldio.

Tam mi ugada zato što sam u kritičnom raspoloženju? Možda mi želi odvratiti pažnju s crnih misli.

Slijedeći Tamalane do transportnih dokova, Odrade je razmišljala kako je karakteristika starijih žena da više vole putovati cijevima. Putovanja po površini su ih živcirala. “Tko moje dobi želi rasipati vrijeme?”

Odrade nije voljela koristiti cijevi na putovanjima. Bili biste tako skućeni i bespomoćni u njima! Više su joj se sviđali površina i zrak, no prihvaćala je cijevi kad je brzina bila nužna. Međutim, nije nimalo oklijevala rabiti manje cijevi za pisma i poruke. **Bitno je da poruke stignu na svoje odredište.**

Ova pomisao uvijek ju je činila svjesnom mreže koja se pomicala u skladu s njenim kretanjem kamo god bi pošla. Negdje u srcu stvari (uvijek je postojalo srce stvari) jedan automatski sustav upravljao je vezama i osiguravao (najveći dio vremena) da važne poruke stignu na svoje odredište.

Kad osobna dostava (svi su je nazivali OD) nije bila obvezna, na raspolaganju su joj stajali telegrami ili kablogrami uzduž raspoređenih razvrstavača i svjetlosnih kablova. Izvan planeta to je već bila druga stvar, posebno u ovo doba progona. Najsigurnije je bilo poslati neku Časnu majku s upamćenom porukom ili distrans usatkom. Svaki glasnik je u zadnje vrijeme dobivao sve veće količine shere. T-sonde mogle su iščitati čak i svijest mrtvaca – ako ne bi bila zaštićena sherom. Svaka poruka izvan planeta bila je šifrirana, ali neprijatelj je mogao pogoditi jednokratnu zaštitu koja ju je skrivala. Kretanje izvan planeta bilo je vrlo opasno. Možda baš zbog toga Rabin nije davao glasa od sebe.

A zašto sada razmišljam o takvim stvarima?

“Još nema glasa od Dortujle?” upita ona dok se Tamalane spremala ući u pretkomoru cijevi gdje su se okupili njihovi ostali suputnici. Toliko ljudi. **Zašto tako puno?**

Gore, na rubu doka, Odrade ugleda Streggi kako razgovara s akolitkinjom iz odjela za veze. U blizini je bilo barem još šest ljudi iz istog odjela.

Tamalane se okrene, očito uvrijeđena. “Dortujla! Svi su ti rekli da ćemo te izvijestiti istog trena čim stigne nešto o njoj!”

“Samo pitam Tam. Tek pitanje.”

Odrade je pokorno slijedila Tamalane u predvorje. **Trebam**

ugraditi monitor u svijest i ispitati sve što se tu pojavi. Mentalni upadi uvijek su imali neki dobar izgovor. Bio je to benegesseritski način, na što ju je Bellonda često podsjećala.

Neka si sada Bell, za promjenu, razbija glavu s tim stvarima!

Došlo je vrijeme za slobodno plutanje, za ponašanje u skladu sa strujama koje su se kretale oko nje.

A Morsko dijete znalo je mnogo toga o strujama.

23.

Vrijeme kao vrijeme se ne broji. Treba samo gledati u krug i ono postaje očito.

Leto II. (Tiranin)

Pogledaj! Pogledaj na što smo spali!” zapomagao je Rabin.

Sjedio je prekriženih nogu na hladnom, vijugavom podu sa šalom omotanim oko glave koji mu je gotovo pokrивao čitavo lice.

Prostorija oko njega bila je tamna i puna jeke zvukova nekog postrojenja koji su mu stvarali osjećaj slabosti. Kad bi barem ti zvukovi prestali!

Rebecca je stajala ispred njega, ruku na bokovima i s izrazom umornog razočaranja na licu.

“Nemoj samo tako stajati!” zapovijedi joj Rabin. Buljio je u nju ispod šala.

“Ako ti očajavaš, nismo li onda izgubljeni?” odgovori mu ona. Zvuk njenog glasa razdraživao ga je. Trebalo mu je nekoliko trenutaka da bi zatomio taj neželjeni osjećaj.

Usuđuje se dijeliti mi savjete? Zar već mudriji ljudi nisu rekli da znanje može potjecati i od korova? Potresao ga je dubok, drhtav uzdah i on povuče šal na ramena. Rebecca mu spremno pomogne pri ustajanju.

“Ne-prostorija”, promrmlja Rabin. “Ovdje se skrivamo od...”

Pogled mu je pretraživao mračni strop. “Bolje je to ne izgovarati, čak i ovdje.”

“Skrivamo se od neizrecivog”, reče Rebecca.

“Vrata se ne mogu otvoriti čak ni tijekom Pashe”, složi se on.

“Kako će stranac ući?”

“Neke strance ne želimo”, reče.

“Rebecca.” Pognuo je glavu. “Ti si više od iskušenja i problema. Ova mala ćelija Tajnog Izraela pruža ti utočište samo zato što shvaćamo da...”

“Dosta o tome! Ništa ne shvaćaš od onoga što mi se dogodilo. Moj problem?” Nagnula mu se bliže. “To što pokušavam ostati ljudskim bićem dok sam povezana sa svim tim prošlim životima.”

Rabin iznenađeno ustukne.

“Dakle, ti nisi više jedna od nas? Jesi li onda benegesseritkinja?”

“Saznat ćeš kad to postanem. Vidjet ćeš me kako gledam u sebe isto kao što gledam u tebe.”

Podigne obrve, mršteći se. “Što to govoriš?”

“Što vidi zrcalo, Rabine?”

“Hmmm! Sad još i zagonetke.” No, nježni osmijeh zatitra mu u kutovima usana. Odlučan izraz vrati se u njegove oči. Pogleda oko sebe. Ovdje ih je bilo osmoro – više nego što prostorija dopušta. Ne-prostorija. Mukotrpno su je složili od prokrijumčarenih dijelova i komada. Bila je jako mala – dugačka dvanaest i pol metara. Osobno ju je izmjerio. Oblikom slična drvenoj bačvi polegnutoj na bok. Poprečno ovalna i s polukuglastim zatvaračima na krajevima. Strop nije bio više od metra iznad njegove glave. Najširi dio, tu u sredini, iznosio je svega pet metara, ali ju je zakrivljenost poda i stropa činila izgledom još užom. Suha hrana i reciklirana voda. Tako je izgledalo mjesto u kojem je trebalo živjeti tko zna kako dugo? Možda čitavu standardnu godinu – ako ih ne otkriju. Nije baš previše vjerovao u sigurnost tog mjesta. Ti čudni zvukovi onog postrojenja.

Dan je već odmaknuo kad su se uvukli u ovu rupu. Ovdje je već, za svaku sigurnost, vladala tama. A gdje su bili ostali pripadnici njegova naroda? Sakrili se u bilo kakvo sklonište koje su mogli pronaći, pozivajući se na stara dugovanja i časna obećanja za usluge u prošlosti.

Neki će preživjeti. Možda su imali veće izgleda za preživljavanje od ove skupine ovdje.

Ulaz u ne-prostoriju bio je skriven ispod rupe za pepeo uz koju se uzdizao usamljeni dimnjak. Pojačani metal dimnjaka sadržavao je niti ridulijanskog kristala koje su ovamo dolje prenosile sliku vanjskih događanja. Pepeo! Prostorija je još imala zadah spaljenih stvari i već je počela poprimati smrad odvodnog kanala od male komore za preradu vode. Kakav eufemizam za zahod!

Netko priđe Rabinu s leđa. “Potjera odlazi. Sreća što su nas upozorili na vrijeme.”

Bio je to Joshua, taj koji je i sagradio ovu prostoriju. Nizak, vitak čovjek oštrog trokutastog lica koje se sužavalo u tanku bradu. Tamna kosa padala mu je na široko čelo. Razmaknuto postavljene smeđe oči gledale su na ovaj svijet sa promišljenošću u koju Rabin nije imao povjerenja. ***Izgleda premlad da bi znao tako mnogo o ovim stvarima.***

“Znači, odlaze”, reče Rabin. “Vratit će se. Tada nas nećeš smatrati sretnima.”

“Nikad neće pogoditi da se skrivamo tako blizu farme”, reče Rebecca. “Potjere uglavnom pljačkaju.”

“Poslušajte benegesseritkinju”, reče Rabin.

“Rabine.” Kako dječje zvuči Joshuin glas! “Nisam li od vas mnogo puta čuo kako spominjete da su blagoslovljeni oni koji skrivaju mane drugih čak i od sebe samih?”

“Sada je svatko učitelj!” odgovori Rabin. “Tko nam može reći što će se sljedeće zbiti?”

Ipak je morao priznati istinitost Joshuinih riječi. ***Muči me bijeda našeg bijega. Naša mala dijaspora. Ali mi se ne raspršujemo iz Babilona. skrivamo se u... uraganskom podrumu!***

Ova misao ga nekako smiri. Uragani su prolazni.

“Tko je zadužen za hranu?” upita on. “Moramo je štedjeti od samog početka.”

Rebecca odahne. Rabin je bio najgori u svom neobuzdanom kolebanju – previše osjećajan ili previše racionalan. Trenutno je vladao sobom. Sljedeća faza mu je racionalna. I to bi, također, trebalo prigušiti. Svijest Bene Gesserita omogućila joj je novi pogled na ljude oko nje.

Nаша židovska sumnjičavost. Ugledajte se na intelektualce.

Bila je to nastrana pomisao barem sa stanovišta Bene Gesserita. Velike su bile slabosti svakog tko je polagao značajne nade u intelektualna dostignuća. Nije mogla negirati sva ta svjedočanstva lampadaške skupine. Kad god bi se pokolebala, glas neke od Govornica je bio tu.

Dok je razmišljala o sjećanjima, Rebecca je gotovo počela uživati u praćenju tih slika. Poznavanje ranijih vremena natjeralo ju je na nijekanje vlastite prošlosti. Od nje se tražilo da vjeruje u mnogo stvari koje su, znala je to, besmislene. Mitovi i himere – impulsi potpuno djetinjastog ponašanja.

“Naši bi bogovi trebali sazrijevati poput nas.”

Rebecca suspregne osmijeh. Govornica joj je to često činila – blago gurkanje u rebra od strane nekog tko je znao da će to cijeliti. Joshua se vratio svojim aparatima. Vidjela je da je netko pregledao popis prehrambenih zaliha. Rabin je sve to promatrao uobičajeno napet. Ostali su se uvukli u pokrivače i sada su spavali na poljskim ležajevima u mračnim kutovima prostorije. Vidjevši ih sve zajedno, Rebecca postane svjesna svoje uloge. ***Spasiti nas od dosade.***

“Kao zabavljačica?”

Nemaš li nikakav bolji prijedlog, ne pokušavaj mi govoriti o mome narodu, Govornice.

Bez obzira na to što je još mogla reći o ovom unutrašnjem razgovoru, nije bilo dvojbi o povezanosti svih njegovih dijelova – prošlost s ovom sobom, ova soba s projekcijom posljedica. Upravo to je i bio veliki dar dobiven od Bene Gesserita. Ne razmišljaj o ‘budućnosti’. Predodređenost? Što se onda zbiva sa slobodom koju si stekla pri rođenju?

Rebecca je sada svoje rođenje promatrala u novom svjetlu. To ju je svelo na putovanje prema nepoznatoj sudbini. Prepuno nevidljivih opasnosti i veselja. Dakle, prošli su zavoj rijeke i naletjeli na napadače. Sljedeći zavoj možda će otkriti slap – ili prizor smirujuće ljepote. U tome je bila magična privlačnost predviđanja, iskušenje kojem su podlegli Muad'Dib i njegov sin Tiranin. **Proročišta znaju što će se zbiti!** Lampadaška skupina ju je naučila neka ne traga za proročistima. Poznato ju je moglo više opsjednuti nego nepoznato. Draž novog ležala je u iznenađenjima. Može li Rabin to shvatiti?

Pitao je: “Tko nam može reći što će se sljedeće zbiti?”

Zar to želiš Rabine? Neće ti se sviđati to što ćeš čuti. Jamčim ti to. Od trenutka kad proročište progovori, tvoja budućnost postaje jednaka tvojoj prošlosti. Kako ćeš onda zapomagati u svojoj dosadi? Ništa novo pod suncem, nikada. Sve postaje staro u tom jednom trenutku objavljenja.

“To nije to što sam želio!” mogu te već čuti kako govoriš.

Nikakva brutalnost, nikakvo divljaštvo, nikakav spokoj, nikakva radost ne mogu te iznenaditi. Poput brzog cjevastog vlaka u njegovoj crvastoj rupi, život će ti projuriti kroz svoj završni trenutak sučeljavanja. Poput moljca u vagonu, lupetat ćeš krilima po unutrašnjim staklima i moliti sudbinu da te pusti van. “Neka cijev doživi magičnu promjenu smjera. Neka se nešto dogodi! Ne dopusti da se grozne stvari, koje sam vidio, zaista ostvare!”

Odjednom je shvatila da je to zapravo i bila Muad'Dibova poruka. Kome je on namijenio svoje molitve?

“Rebecca!” Bio je to Rabin.

Otišla je do njega. Stajao je pokraj Joshue, promatrajući mračni svijet izvan njihove prostorije – svijet koji se vidio na malom projektoru iznad Joshuinih aparatura.

“Sprema se oluja”, reče Rabin. “Joshua vjeruje da će ona zapečatiti ovu rupu s pepelom.”

“To je dobro”, prihvati ona. “Zato smo je i sagradili ovdje i ostavili poklopac jame otvorenim kada smo ušli.”

“Kako ćemo izaći van?”

“Imamo alata za to”, reče. “Pa, čak i da ga nemamo, uvijek nam preostaju naše ruke.”

24.

Glavni cilj Missionariae protective: svrsishodno podučavanje masa. To je čvrsto usađeno u naše vjerovanje da cilj rasprave treba biti promjena samog svojstva istine. U takvim stvarima radije koristimo vlast nego silu.

Kodeks

Od uskrsnuća njegove vizije i shvaćanja ponašanja Uvažениh Priležnica, za Duncana Idahoa život u ne-brodu poprimio je obilježje nastrane igre. Ulazak Tega u igru bio je lukav potez, a ne samo uvođenje novog igrača.

Ovoga jutra je stajao uz svoju konzolu i prepoznao elemente ove igre paralelnih njegovom vlastitom gola-djetinjstvu u tvrđavi Bene Gesserita na Gammuu s ostarjelim basharom kao naoružanim majstorom čuvarom.

Obrazovanje. Kao i onda i sada je to bilo najvažnije. Čuvari u ne-brodu su uglavnom bili uvijek unaokolo nazočni, iako nenametljivi. Ili je tu bio njihov nadzorni pribor, vješto uklopljen i ugrađen u dekor. Na Gammuu je stekao sposobnost vješto ih izbjegavati. Tu je, uz Sheeaninu pomoć, uzdigao to izbjegavanje na razinu profinjene umjetnosti.

Aktivnost oko njega jedva se zamjećivala. Čuvarice nisu bile naoružane i uglavnom su to bile časne majke, uz nekoliko starijih akolitkinja. Smatrale su da im oružje ne treba.

Neke stvari u ne-brodu doprinosile su prividu slobode. To se uglavnom odnosilo na njihovu veličinu i složenost. Brod je bio golem, tako velik da mu se nisu mogle odrediti granice, no on je imao pristup mnogim katovima i hodnicima koji su bili dugi i više od tisuću koraka.

Cijevi i tuneli, izlazni cjevovodi po kojima se kretao u suspenzorskim mahunama silaznim žljebovima i dizalicama; obični prolazi i široki hodnici s otvorima koji su se šumeći otvarali na dodir (ili ostajali zatvoreni: **Zabranjeno!**) – sve je to bilo nešto što je trebalo zapamtiti; njegov teritorij, njemu blizak na potpuno drukčiji način nego njegovim čuvarima.

Energija potrebna da se ovaj brod spusti na planet i održava svjedočila je o velikim ulaganjima. Sestrinstvo nije moglo obračunavati te troškove na neki uobičajen način. Vođenje novčanih poslova Bene Gesserita nije bilo ograničeno isključivo na novčane jedinice. Za njih nisu bili važni samo solari ili srodna novčana sredstva. One su ulagale u svoj narod, hranu, u investicije koje su ponekad vrijedile milenijima i koje su naplaćivane i na drugi način – u materijalu i odanosti.

Plati, Duncane! Tražimo tvoju mjenicu.

Ovaj brod nije bio samo zatvor. Zasluživao je više mentatnih procjena. Kao prvo: laboratorij u kojem su časne majke pokušavale pronaći način za neutralizaciju svojstva ne-broda da zavarava ljudska osjetila.

Ne-brod kao igraća ploča – zagonetka i odgajalište. Sve to da bi se čuvala tri zatočenika? Ne. Moralo je biti i drugih razloga.

Igra je imala tajna pravila od kojih je tek neka mogao naslutiti.

Ali je s olakšanjem prihvatio činjenicu da mu je Sheeana ušla u dušu.

Znao sam da ona mora imati vlastite planove. To je očito, čim je započela rabiti tehniku Uvaženih Priležnica. Polira moje učenike!

Sheeana je željela saznati intimne podatke o Murbelli; štoviše, i njegova sjećanja na ljude koje je poznao u svojim brojnim životima, a posebno sjećanja na Tiranina.

A ja želim saznati podatke o Bene Gesseritu.

Sestrinstvo ga je ograničavalo na minimalnu aktivnost.

Sprečavalo ga je u poboljšanju njegovih mentatskih sposobnosti. Nije

bio u žarištu tog velikog problema koji se, kako je osjećao, zbijao izvan broda. Mukotrpno je uspijevaao povezivati njegove djeliće iz onih sitnih navještaja koje bi mu Odrade otkrila kroz svoja pitanja.

Je li to bilo dovoljno za stvaranje novih pretpostavki? Ne bez pristupa podacima koje mu je njegova konzola redovito odbijala pokazati.

Bio je to i njegov problem, dovraga s njima. Nalazio se u kutiji, unutar njihove kutije. Svi zajedno bili su uhvaćeni u klopku.

Jednog poslijepodneva, prije tjedan dana, Odrade je stajala pokraj njegove konzole i mirno ga uvjeravala da su mu izvori podataka Sestrinstva ‘širom otvoreni’. Stajala je baš tu, leđima okrenuta brojaču, oslanjajući se nježno na njega s rukama sklopljenim na grudima.

Povremeno je njena sličnost s odraslim Milesom Tegom bila nevjerojatna, toliko izražena da je čak imala potrebu stajati (možda prisilno ponašanje?) dok govori. Isto tako, nije podnosila ni pasostolce. Znao je da je njegovo poznavanje njihovih pobuda i planova vrlo nepouzđano. No, nije im vjerovao. Ne, nakon Gammua.

Vabljenje i mamljenje. Tako su ga koristile. Imao je sreće što nije prošao poput Dine – pretvorene u mrtvu ljusku. *Iskorištenu* od Bene Gesserita.

Kad bi se ovako uzrujao, Idaho bi najradije sjeo u svoj stolac pokraj konzole. Ponekad je tu satima sjedio nepomičan, dok mu je svijest pokušavala obuhvatiti složenosti moćnih izvora podataka ovog broda. Taj je sustav mogao otkriti svakog živog čovjeka u njemu. Znači, ima automatske monitore. Moglo se saznati tko govori, tko postavlja zahtjeve, tko preuzima nadzor.

Sklopovi sustava za letenje ne odgovaraju na moje pokušaje

prodora kroz zabrave. Isključeni su? Tako su mu čuvari govorili. Ali brodski sustav identifikacije – tko smije opsluživati sklopove – jasno mu je dao do znanja da je ključ rješenja tamo.

Hoće li mi Sheeana pomoći? Bilo je previše opasno osloniti se na nju. Ponekad, dok bi ga promatrala kod konzole, podsjećala ga je na Odrade. Sheeana je bila Odradina učenica. Taj podatak je tražio oprez. Zašto ih je zanimalo kako bi upotrijebio brodski sustav Kao da mora pitati!

Tijekom treće godine života na brodu, razvio je sustav skrivanja podataka za sebe, izvevši to uz pomoć vlastitih ključeva. Da bi spriječio radoznale kom-oči, skrivao je svoju djelatnost iza redovitih postupaka. Često primjetni dodaci za kasniju uporabu, ali sa šifriranom porukom. Lako za mentata i uglavnom korisno kao trik za otkrivanje mogućnosti brodskog sustava. Ubacivao je svoje podatke na nasumična mjesta ne nadajući se da će ih opet pronaći.

Bellonda je nešto posumnjala, ali kad ga je upitala nešto o tome, on se samo osmjehnuo.

Krijem svoju povijest, Bell. Svoje nanizane živote u tijelu gole – sve do izvornog ne-gole. Intimne stvari kojih se sjećam u svezi s tim iskustvima: pogodno tlo za bolna sjećanja.

Sjedeći sada za konzolom, imao je pomiješane osjećaje.

Zatočeništvo ga je mučilo. Bez obzira na veličinu i raskoš njegova zatvora, ipak je to bio zatvor. Neko vrijeme je bio svjestan da bi najvjerojatnije mogao pobjeći; ali su ga tu zadržavali Murbella i njegovo sve dublje shvaćanje njihovih problema. Osjećao se jednakim zatočnikom svojih misli koliko i razrađenog sustava njegovih čuvara i njihovim čudovišnim sredstvima. Naravno, ne-brod je bio sredstvo.

Alat. Način za neopaženo kretanje po opasnom svemiru. Sredstvo skrivanja sebe i svojih namjera čak i od potrage sa sposobnošću predviđanja.

S nagomilanim znanjem svojih brojnih života, gledao je okolinu kroz zavjesu složenosti i naivnosti. Mentatski kultivirane naivnosti.

Mislite li da znate nešto, na najboljem ste putu samozasljepljenja. Nije se to događalo zbog polaganog usporavanja učenja (kako su učili mentate) već nagomilavanjem ‘stvari koje znaš’.

Novi izvori podataka koje mu je Sestrinstvo stavilo na raspolaganje (kad bi im samo mogao vjerovati) otvorili su nova pitanja. Kako je u Raspršenju organiziran otpor Uvažanim Priležnicama? Očito su postojale skupine (oklijevao ih je nazivati snagama) koje su progonile Uvažene Priležnice jednako kao što su one progonile Bene Gesserit. I ubijale ih, ako se moglo vjerovali svjedočenju Bene Gesserita.

Futari i krotitelji? Proveo je mentatsko zaključivanje: izdanci Tleilaxa u prvom Raspršenju upustili su se u genetske manipulacije. Ono dvoje koje je vidio u svojoj viziji: jesu li oni stvorili futare? Jesu li to dvoje mogli biti Liceigrači? Neovisni gospodari Tleilaxa? U Raspršenju nije bilo sve jedinstveno.

Dovraga! Nužno mu je bio potreban pristup većem broju podataka, boljim izvorima. Njegovi sadašnji izvori nisu čak ni iz daleka odgovarali. Njegova konzola – sredstvo ograničene svrhe – mogla se preraditi i za veće zahtjeve, ali je njegovo preuređenje išlo klimavo. Kao mentat, morao je jače iskoračiti!

Sputan sam i u tome je problem. Zar mi Odrade nije vjerovala?

Pa, Atreid je, prokleta bila! Zna što dugujem njenoj obitelji.

Toliko života, a dug nikako da vratim!

Znao je da je uzrujan. Iznenada mu se svijest usredotoči na to.

Mentatska uzrujanost. Znak da je stajao na rubu proboja. Primarno prosvjetljenje! Nešto što mu nisu rekli o Tegu?

Pitanja! Nepostavljena pitanja su ga napadala.

Treba mi širi pogled! To nije tek bila stvar udaljenosti. Širi pogled mogli ste steći i iznutra, nisu li vaša pitanja previše uvijena.

Naslućivao je da negdje u iskustvima Bene Gesserita (možda čak u Bellinoj ljubomorno čuvanoj Arhivi) leže djelići koji su mu nedostajali. Bell bi ga trebala shvaćati! Kao kolega-mentat morala je poznavati uzbuđenje kojim je bio nabijen ovaj trenutak. Njegove misli bile poput mozaika; većina dijelova nadohvat ruke spremna za uklapanje u njega. Međutim, to nije ovisilo samo o njegovoj spremnosti. Mogao je se sjetiti riječi svog prvog mentatskog učitelja – bubnjale su mu u svijesti: **“Okupi svoja pitanja kao protutežu i stavi svoje privremene podatke na jednu ili drugu stranu vage. Rješenja izbacuju svaku situaciju iz ravnoteže. A neravnoteža, pak, otkriva ono što tražiš.”**

Da! Stvaranje neravnoteže postavljanjem osjetljivih pitanja bila je osnovna čarolija mentatskog djelovanja.

Prethodne noći Murbella je nešto rekla – ali što? Bili su u njegovom krevetu. Sjećao se da je na stropu vidio projicirano vrijeme 9:47. Tada je pomislio: **Ta projekcija troši energiju.**

Gotovo je mogao osjetiti tokove sila ovoga broda, te divovske zatvorenosti odsječene od vremena. Ta neopipljiva mašinerija stvarala je mimikrijsku nazočnost koju nikakav instrument nije mogao razlikovati od prirodne pozadine. Osim sada, stavljena u pričuvu, zaštićena ne od očiju već od mogućnosti predviđanja.

Murbella pokraj njega: druga vrsta moći. Oboje su bili svjesni sile koja ih je nastojala spojiti. Koja je samo energija bila potrebna za potiskivanje te uzajamne magnetske privlačnosti! Spolna privlačnost koja je rasla, rasla i rasla.

Murbella govori. Da, to je bilo to. Neobično samoanalitična.

Upustila se u promatranje svoga života s novom zrelošću, uzvišenom svijesti i sigurnošću da se nešto vrlo značajno odvija u njoj.

Svaki put, kad bi prepoznao tu promjenu u duhu Bene Gesserita,

ražalostio bi se. ***Bliži se dan našeg rastanka.***

Murbella je govorila: “Ona (Odrade je često bila ona) stalno zahtjeva od mene moje prosudbe o mojoj ljubavi prema tebi.”
Prisjetivši se tog, Idaho je u mislima reproducirao cijeli tijek razgovora.

“I meni se pokušala približiti na isti način.”

“Što si joj rekao?”

“Odi et amo. Excrucior.”

Uzdigla se na lakat i pogledala ga odozgo. “Kakav ti je to jezik?”

“Jedan vrlo stari jezik koji sam davno naučio od Leta.”

“Prevedi mi.” Zapovjednički. Njeno staro ‘ja’ Uvažene Priležnice. “Mrzim je i volim je. Na mucu sam.”

“Zar me stvarno mrziš?” S nevjericom.

“Mrzim što sam ovako vezan, nisam sam svoj gazda.”

“Bi li me napustio kad bi mogao?”

“Odluke želim donositi iz trenutka u trenutak. Želim upravljati njima”.

“To je igra u kojoj se jedan od dijelova ne može pomicati.”

Eto, to je! Njene riječi.

Sjetivši se toga, Idaho nije doživio nikakav zanos, ali kao da su mu se oči nakon dugog sna odjednom otvorile. ***Igra u kojoj se jedan od dijelova ne može pomicati. Igra.*** Njegov način gledanja na ne-brod i na ono što je Sestrinstvo ovdje radilo.

Bilo je još toga što su razmijenili.

“Ovaj brod je naša posebna škola”, reče Murbella.

Mogao se samo složiti. Sestrinstvo je pojačalo njegove mentatske sposobnosti da bi provjerilo podatke i zabilježilo što nije prošlo. Naslućivao je kamo bi to moglo voditi i osjetio težak strah.

“Čistiš živčane tokove. Blokiraš ometanja i beskorisna

skretanja svijesti”.

Preusmjeravali ste svoje reakcije u taj opasni oblik koje je svaki mentat s pravom nastojao izbjegnuti. “Tamo se možeš izgubiti.”

Učenike su odvodili da vide ljude u vegetirajućem stanju, promašene mentate, održavane u životu kao opomena.

Ipak, sve je to bilo primamljivo. Mogli ste osjetiti moć u tom obliku. **Ništa nije skriveno. Sve je poznato.**

Usred tog straha Murbella se u krevetu okrenula prema njemu i on osjeti kako spolna napetost postaje gotovo eksplozivna.

Ne još. Ne još!

Netko od njih je rekao još nešto. Što? Razmišljao je o granicama logike kao o sredstvu za pokazivanje pobuda Sestrinstva.

“Zar ih često pokušavaš analizirati?” upitala je Murbella.

Čudno kako je to uspjela – izreći njegove neizgovorene misli.

Negirala je čitanje svijesti. “Ja jednostavno čitam tebe, moj golo. Znaš, ti si moj.”

“I obratno.”

“I to je točno.” Gotovo u šaljivom tonu, no time je pokrivala nešto dublje i uvijeno.

U svakoj analizi ljudske psihe postojala je zamka pa joj on to naglasi. “Kad vjeruješ da znaš zašto se ponašaš tako kako se ponašaš, imaš na raspolaganju sve vrste izgovora za neobično ponašanje.”

Izgovori za neobično ponašanje! Još jedan djelić u njegovom mozaiku. Više od igre, ali njeni brojači bijahu krivnja i sramota. Murbellin glas djelovao je zamišljeno. “Pretpostavljam da možeš racionalno objasniti gotovo **sve**, temeljeći to na nekoj traumi.”

“I takve stvari kao što je spaljivanje čitavih planeta?”

“U tome leži svojevrсно grubo samoodređenje. Ona tvrdi da odlučan izbor učvršćuje psihu i pruža osjećaj identiteta na koji se čovjek

može osloniti u teškim trenucima. Slažeš li se, mentatu moj.”

“Taj mentat nije tvoj.” Bez zlobe.

Murbella se nasmijala i opet spustila glavu na svoj jastuk. “Ti znaš što sestre žele od nas, mentatu moj?”

“Žele našu djecu.”

“Oh, puno više od toga. One žele naše dragovoljno sudjelovanje u njihovim snovima.”

Još djelić mozaika!

Tko je još osim Bene Gesserita znao za taj san? Sestre su bile glumice koje su neprekidno izvodile predstavu, dopuštajući prolazak tek vrlo malo stvarnog kroz njihove maske. Po potrebi, stvarne osobe su bile uključivane i izbacivane.

“Zašto čuva onu staru sliku?” upitala je Murbella.

Idaho je osjetio zatezanje trbušnih mišića: Odrade mu je jednom donijela holo-kopiju te slike koja je stajala u njenoj spavaćoj sobi.

Kućice u Cordevilleu, Vincenta van Gogha. Digla ga je prije nekih mjesec dana iz kreveta u neko vještičje mračno doba,.

“Pitao si me za moju vezu s čovječnošću. Pa, evo je.” Gurnula mu je holo pred oči zamagljene dremljivošću. Sjeo je i počeo buljiti u tu stvar, pokušavajući shvatiti što se događa. Što se događa s njom?

Odrade je djelovala uzbuđeno.

Ostavila je holo u njegovim rukama i upalila sva svjetla, unoseći u prostoriju osjećaj čvrstih i trenutnih oblika. Sve je djelovalo mehanički maglovito, kao što bi čovjek i očekivao od nekog ne-broda.

Gdje je bila Murbella? Krenuli su zajedno spavati.

Usredotočio se na holo i dirnuo ga na neočekivan način, kao da ga je nekako povezao s Odrade. ***Njena veza s čovječnošću.*** Holo mu je hladio ruke. Uzela mu ga je i postavila uspravno na toaletni stol. Buljio je u tu stvar, a ona je pronašla stolac i sjela pokraj njega. Sjela je? Nešto ju je natjeralo da bude blizu njega!

“Naslikao ju je jedan luđak na staroj Zemlji”, reče mu, primaknuvši obraz njegovom dok su gledali kopiju slike. “Pogledaj to! Čovjekov trenutak sačuvan za vječnost.”

U pejzažu? Da, dovraga. Imala je pravo.

Buljio je u holo. ***Te prekrasne boje!*** Ne radi se samo o bojama. Bila je to cjelina.

“Većina modernih umjetnika smijala bi se njegovu načinu rada”, primijeti Odrade.

Zar ne može šutjeti barem dok on promatra holo.

“Čovjek kao najsavršenije sredstvo zapisivanja”, nastavi Odrade.

“Čovjekova ruka čovjekovo oko, čovjekov duh, dovedeni u žarište svijesti osobe koja je iskušala granice.”

... iskušala granice! Još ponešto za mozaik.

“Van Gogh je to nacrtao s najprimitivnijim materijalom i opremom.” Zvučala je kao opijena. “Pigmenti koje bi prepoznao i špiljski čovjek. Slikano na platnu koje je mogao napraviti vlastitom rukom. Možda je i svoj pribor napravio sam od krzna i grančica.”

Dotaknula je površinu holoa pa joj je prst bacio sjenu preko visokog drveća. “Prema našim mjerilima; tadašnja kultura bila je niska – a pogledaj što je iznjedrila?”

Idaho osjeti da bi morao nešto reći, ali riječi nisu htjele nikako izaći. Gdje je Murbella? Zašto nije ovdje?

Odrade se povuče, a njene zadnje riječi duboko su se utisnule u njegovu svijest.

“Ova slika govori da se ne mogu potisnuti one lude stvari, ona jedinstvenost koja će se pojaviti između ljudi bez obzira na to koliko mi to nastojali izbjeći.”

Idaho naposljetku otrgne pogled s holoa i pogleda Odradine usne.

“Vincent nam je rekao nešto važno o našim kolegama iz Raspršenja.”

Taj odavno mrtav slikar? O Raspršenju?

“One su tamo napravile, i čine to i dalje, stvari koje ne možemo ni zamisliti. Lude stvari! To omogućava eksplozivno širenje populacija u Raspršenju.”

Murbella uđe u sobu iza Odradinih leđa; u bijeloj spavaćici, bosonoga. Kosa joj je još bila mokra od tuširanja. Dakle, tamo je otišla.

“Vrhovna majko?” Murbellin glas je zvučao pospano.

Odrade progovori preko ramena, ne okrećući se. “Uvažene Priležnice vjeruju da mogu predvidjeti i nadzirati svaku ludost. Koja glupost. Ne mogu je kontrolirati ni u sebi.”

Murbella obiđe donji dio kreveta, priđe uzglavlju i upitno pogleda Idahoa. “Vidim da sam upala usred razgovora.”

“Ravnoteža, to je ključ”, nastavi Odrade.

Idaho nije skidao oči s Vrhovne majke.

“Ljudi mogu zadržati ravnotežu na neobičnim površinama”, nastavljala je Odrade. “Čak i na neočekivanim: to se zove ‘ugađanje’. To, primjerice, znaju veliki glazbenici. Surferi, koje sam promatrala kao dijete na Gammuu, vrlo su spretni u tome. Ponekad te val zbací, ali pripravan si za to. Opet se popneš na njega i ideš dalje.”

Iz nekog razloga koji nije znao objasniti, Idaho pomisli na nešto drugo što je Odrade rekla. “Nemamo prostoriya za odlaganje. Stalno sve obnavljamo.”

Obnavljanje. Krug. Dijelovi kruga. Dijelovi mozaika.

On je sada nasumce lovio, a znao je bolje. Ne na mentatski način. Ipak, obnavljanje – u tom slučaju Druga sjećanja nisu bila odlagališta već nešto što se doživljavalo kao obnavljanje. To znači da su one koristile prošlost samo da bi je dopunjavale i obnavljale.

Ugađanje.

Čudna aluzija iz usta žene koja se trudila izbjeći glazbu.

Prisjećajući se svega, shvatio je svoj mentalni mozaik. Postao je zbrka. Ništa se nigdje nije uklapalo. Nasumice prikupljeni djelići koji vjerojatno uopće nisu međusobno odgovarali.

Ali ipak jesu!

Glas Vrhovne majke i dalje je odzvanjao u njegovom sjećanju.

Dakle, ima još.

“Ljudi koji to znaju idu do samog srca stvari”, nastavi Odrade.

“Oni upozoravaju da se ne može razmišljati o onome što se radi. To je siguran način za doživljavanje neuspjeha. Jednostavno treba djelovati!”

Ne razmišljaj. Djeluj. Osjetio je anarhiju. Njene riječi su ga bacile natrag na izvore koji su se razlikovali od načela mentatske obuke.

Benegesseritska lukavština! Učinila je to smišljeno, znajući što će izazvati. Gdje je sada ta naklonost kojom je povremeno zračila? Je li joj uopće bilo stalo do dobrobiti nekog prema kome se ovako ponašala? Kad ga je Odrade napustila (jedva da je primijetio njen odlazak), Murbella sjedne na krevet i navuče spavaćicu preko koljena.

Ljudi mogu zadržavati ravnotežu na neobičnim površinama.

Kretanja u njegovoj svijesti: djelići mozaika nastojali su otkriti međusobne odnose.

Naslutio je novo pulsiranje u svemiru. Ono dvoje neobičnih ljudi iz njegove vizije? Oni su bili dio toga. Znao je to, ali nije znao objasniti kako. Što je stajalo iza tvrdnje Bene Gesserita. ‘Preoblikujemo stara zbivanja i stara vjerovanja’

“Pogledaj me!” reče mu Murbella.

Glas? Ne potpun, ali sada je bio siguran da je radila na tome, a nije mu spomenula da su je podučavale tom vještičarenju. Vidio je stran izraz u njenim zelenim očima koji mu je govorio da razmišlja o svojim bivšim sestrama.

“Nikada ne pokušavaj biti pametniji od Bene Gesserita, Duncane.”

Izgovara li to zbog kom-očiju?

Nije mogao biti siguran. U zadnje vrijeme ga je iznenađivala inteligencijom koja je vrebala iza tih očiju. Mogao je osjetiti kako raste u njoj, kao da su njene učiteljice napuhavale u neki balon, i Murbellin intelekt se širio poput njene maternice s novim životom.

Glas! Što su joj još činile?

Bilo je to priglupo pitanje. Znao je što su joj radile. Oduzimali su mu je, stvarajući od nje sestru. ***Nećeš više biti moja ljubavnica, moja čudesna Murbella. Postat ćeš Časna majka, daleka, uvijek u odmjeravanju svega i svačega. Vještica. A tko bi mogao voljeti vješticu?***

Ja. I uvijek ću to činiti.

“Dohvatile su se tvoje slijepe strane da bi te iskoristile za svoje svrhe”, dovikne joj on.

Odmah zapazi da su je njegove riječi pogodile. Shvatila je da se našla u klopki tek nakon što se to dogodilo. Benegesseritkinje su bile prokleta lukave! Namamile su je u svoju klopku, pružajući joj djeliće istine, djeliće jednako magnetski privlačne kao i sila koja ju je vezivala za njega. Kod svake Uvažene Priležnice takva spoznaja mogla je izazvati jedino bijes.

Mi hvatamo druge u klopku! I nitko to ne čini nama!

Ali Bene Gesserit je to učinio. One su pripadale drukčijoj kategoriji. Bile su gotovo kao sestre. Zašto to poricati? A ona je željela njihove sposobnosti. Željela je prijeći s ove provjere na pravo učenje, čije je odvijanje mogla naslutiti izvan zidova ovoga broda. Međutim, nije li predobro znala zašto je i dalje drže na provjeri.

Znaju da se još uvijek opire njihovoj klopki.

Murbella svuče spavaćicu i legne u krevet uz njega. Nije ga dodirivala, ali je održavala onaj napeti osjećaj blizine njihovih tijela.

“Prva im je namjera bila da ja nadzirem Sheeanu za njihov račun”, reče.

“Kao što nadzireš mene?”

“Nadzirem li te?”

“Ponekad mi se činiš šaljivim, Duncane.”

“Ako se ne mogu smijati sebi, onda sam stvarno izgubljen.”

“Smiješ se i svojoj šaljivosti?”

“Prvenstveno tome.” On se okrene prema njoj i rukom joj obuhvati lijevu dojku, osjećajući kako bradavica postaje tvrda pod njegovim dlanom. “Znaš li da nikad nisam sisao?”

“Nikad u svim tim...”

“Ni jednom!”

“Mogla sam to i pretpostaviti.” Kratkotrajan osmijeh joj preleti preko usana, a onda se oboje odjednom započnu smijati, dohvate jedno drugo ne mogavši to zaustaviti. Na kraju Murbella samo reče: “Prokleta bila, prokleta, prokleta!”

“Koga proklinješ?” upita on suzdržavajući smijeh nakon što su se s mukom razdvojili.

“Ne koga, već što. Prokleta bila sudbina!”

“Mislim da je sudbinu malo briga za to.”

“Volim te, a ne bih si smjela to dopustiti želim li biti dolična časna majka.”

Mrzio je te njene izljeve, gotovo bliske samosažaljenju. ***Našali se onda!*** “Nikada nisi bila dolična ni u čemu.” Pogladio je trudno ispupčenje njenog trbuha.

“Ja jesam dolična!”

“To je riječ koju su izostavili kad su te pravili.”

Ona odgurne njegovu ruku, sjedne i pogleda ga odozgo. “Časne majke nikada ne bi smjele voljeti.”

“Znam to.” Je li primjetna moja bol?

Previše se zaplela u svoje brige. “Kad uđem u začinsku agoniju...”

“Ljubavi! Ne sviđa mi se pomisao da si u bilo kakvoj agoniji.”

“Kako to mogu izbjeći? Već sam na nizbrdici. Neće proći još dugo, a one će me još ubrzati. Tada će se sve odvijati munjevito.”

Htio se okrenuti, ali ga njene oči spriječe.

“Stvarno, Duncane. Sada mogu to već osjetiti. Na neki način to je poput trudnoće. Stigneš do točke kad je opasno prekinuti. Moraš proći kroz to.”

“I tako, mi se volimo!” Prebacivao je misli s jedne opasnosti na drugu.

“A one to zabranjuju.”

Pogledao je prema kom-očima. “Psi čuvari nas promatraju, a oni imaju oštre zube.”

“**Znam.** Baš se njima i obraćam. Moja ljubav prema tebi nije slabost. Slabost je njihova hladnoća. Iste su kao Uvažene Priležnice!”

Igra u kojoj se jedan djelić ne može pokrenuti

Poželio je to viknuti, ali bi slušatelji iza kom-očiju čuli i više od izgovorenih riječi. Murbella je imala pravo. Opasno je i pomisliti da možeš časnim majkama podvaliti.

Nešto se zamagli u njenim očima dok ga je i dalje promatrala odozgo. “Kako si baš tada čudno izgledala.” Prepoznao je u njoj buduću časnu majku.

Odbaci te misli večeras!

Razmišljanje o čudnovatosti njegovih sjećanja ponekad ju je zabavljalo. Mislila je da su ga njegova bivša utjelovljenja učinila

donekle sličnim časnoj majci.

“Umirao sam toliko puta.”

“Sjećaš se toga?” Svaki put isto pitanje.

Zatresao je glavom ne usuđujući se reći nešto više o tome, budući da bi dušobrižnice iza kom-očiju to protumačile na svoj način. Ne o smrti i ponovnim buđenjima.

Od ponavljanja već su postala dosadna. Ponekad uopće nije vodio računa stavlja li ih u svoje tajno skladište podataka. Ne... Bitni su bili ti jedinstveni susreti s drugim ljudima, ta duga zbirka prepoznavanja.”

Sheeana je tvrdila da od njega želi čuti baš takve stvari. “Intimne sitnice. To je građa koju svi umjetnici žele.”

Sheeana nije znala što traži. Svi ti živi susreti stvorili su nova značenja. Obrasce unutar obrazaca. Te sitnice su poprimale gorčinu koju je očajnički želio podijeliti s bilo kim... čak i s Murbellom.

Ruka koja dodiruje moje rame. Dječje nasmijano lice. Sjaj u napadačevim očima.

Bezbrojne svakodnevne stvari. Blizak glas govorio mu je:

“Večeras jedino želim podići noge i opustiti se. Ne traži od mene ni da se pomaknem.”

Sve je postalo dio njega. Upleteno u njegov karakter. Postojanje ih je nerazmrsivo zacementiralo, a to nikome nije uspijevaio objasniti.

Murbella opet progovori, ne gledajući ga. “U tvojim životima bilo je mnogo žena.”

“Nikad ih nisam brojio.”

“Jesi li ih volio?”

“One su mrtve, Murbella. Jedino mogu reći da u mojoj prošlosti nije bilo duhova ljubomore.”

Murbella ugasi sjajne kugle. Zatvorio je oči i osjetio kako se

tama sklapa dok mu se ona zavlačila u naručje. Držao ju je čvrsto, znajući da joj je to potrebno, ali mu je svijest lutala po svojoj volji. Jedno staro sjećanje izbacilo je riječi mentatskog učitelja: “**I najznačajnije stvari mogu postati nebitne u samo jednom otkucaju srca. Mentati bi se trebali radovati takvim trenucima.**”

Nije osjećao nikakvu radost.

Svi oni nanizani životi produžavali su se u njemu, unatoč njegovih mentatskih značajnosti. Mentat koji je ušao u njegov svemir bio je svjež u svakome trenutku. Ništa nije bilo staro, ništa novo, ništa postavljeno u drevne okvire, ništa stvarno poznato. Bio si mreža i postojao si samo da bi istražio lovinu.

Što nije prolazilo? Koliko su sitna oka koja sam upotrijebio za tu gomilu?

To je bio mentatski pogled. No, nije postajao nikakav način na koji su Tleilaxi mogli ugraditi sve stanice Idaho-gole da bi ga opet stvorili. Vjerojatno je bilo pukotina u njihovom serijskom skupljanju njegovih stanica. Uočio je mnoge takve pukotine.

Ali nije bilo pukotina u mome sjećanju. Sjećam se svega.

Bio je mreža povezana s nečim izvan Vremena. Zahvaljujući tome i mogu vidjeti te ljude u onoj viziji... mreža. Bilo je to jedino objašnjenje koje mu je mentatska svijest mogla ponuditi. Kad bi Sestrinstvo ovo naslutilo, užasnulo bi se. Bez obzira na to koliko puta bi on poricao, one bi rekle: “Opet Kwisatz Haderach! Ubijte ga!”

Zato radi samo za sebe, mentate!

Znao je da ima najveći komadić mozaika, ali se oni i dalje međusobno baš i ne uklapaju u taj, ahh, hah! u taj sklop pitanja koji su mentati cijenili iznad svega drugog.

Igra u kojoj se jedan od dijelova ne može pomicati.

Izgovori za neobično ponašanje.

“One žele naše dragovoljno sudjelovanje u njihovim snovima.”

Iskušaj granice!

Ljudi mogu zadržavati ravnotežu na neobičnim površinama.

Ugađanje. Ne razmišljaj. Djeluj.

25.

Najbolja umjetnost oponaša život na neodoljiv način. Oponaša li san, onda to mora biti životni san. Kad bi bilo drukčije, ne bi bilo mjesta gdje bismo se mogli povezati. Naši poveznici ne bi odgovarali.

Darwi Odrade

Dok su tog kasnog poslijepodneva putovali na jug prema pustinji, Odrade otkrije da se krajolik uznemirujuće izmijenio u odnosu na ono što je vidjela pri zadnjem obilasku prije tri mjeseca. Dobro je bilo što se odlučila za površinsko vozilo. Pogled kroz prozor uokviren debelim plazom, koji ih je štitio od prašine, otkrivao im je s ove visine više pojedinosti.

Znatno je suše nego inače.

Njena sadašnja skupina putovala je u razmjerno laganom vozilu; bilo je svega petnaest putnika, uključujući i vozača. Suspenzori i profinjeni mlazni pogon stupali su na scenu kad bi se poželjeli odvojiti od tla. Vozilo je po ravnom tlu glatko moglo postići brzinu od pet stotina kilometara na sat. Njena pratnja (prevelika, zahvaljujući prerrevnoj Tamalane) slijedila ih je u autobusu koji je, osim njih, prevezio i odjeću za presvlačenje, hranu i piće za povremena usputna zaustavljanja.

Streggi, koja je sjedila do Odrade, a iza vozača, odjednom upita:

“Zar ne bismo mogli osigurati malo kiše za ovaj kraj, Vrhovna majko?”

Odrade stisne usne. Šutnja je bila najbolji odgovor.

Krenuli su sa zakašnjenjem. Kad su već svi bili okupljeni na

polaznom doku, i spremali se krenuti, stigla je poruka od Bellonde.

Novo izvješće o katastrofi zahtijevalo je, u zadnjem trenutku, nazočnost Vrhovne majke!

Bila je to jedna od onih prigoda kad je Odrade osjećala da može biti jedino službeni tumač. Prošetati do ruba pozornice i objaviti im to što je stiglo: “Danas smo, sestre, saznale da su Uvažene Priležnice uništile još četiri naša planeta. Dakle, za toliko smo smanjene.”

Ostalo nam je još samo dvanaest planeta (uključujući i Buzzell), a progonitelj bez lica sada je za toliko bliži.

Odrade je osjećala kako se ponor otvara pod njom.

Bellondi je poslana zapovijed da do nekog pogodnijeg trenutka ne objavljuje te najnovije loše vijesti.

Odrade pogleda kroz prozor uza sebe. A koji je trenutak bio pogodan za takve vijesti?

Putovale su na jug već nešto duže od tri sata. Mlaznicama spaljena cesta vijugala je poput zelene rijeke ispred njih. Vodila je kroz brežuljkasti krajolik s nasadima hrasta plutnjaka koji su se protezali sve do obzora zatvorenog grebenom. Hrastovi su bili patuljastog rasta, složeni u lošije organizirane plantaže nego voćnjaci. Po brežuljcima su nastale brojne serpentine. Prvobitni nasadi izgubili su obrise pa su sada te poluterase bile obrasle dugačkom tamnom travom.

“Tamo uzgajamo tartufe”, primijeti Odrade.

Streggi je imala za dodati još loših vijesti. “Čula sam da su i tartufi loši, Vrhovna majko. Nema dovoljno kiše.”

Nema više tartufa? Odrade je trenutak dvoumila bi li pozvala akolitkinju za vezu iz zadnjeg dijela vozila i upitala Vremenski nadzor postoji li mogućnost da se ova suša popravi.

Pogledala je svoju pratnju. Tri reda, po četiri osobe u svakom, sve sami stručnjaci za produžavanje njezinih opažajnih moći i provođenje zapovijedi. Trebalo je vidjeti onaj autobus u pratnji! Jedno od većih takvih vozila na Kapitolu. Najmanje trideset metara dugačak! Nakrcan ljudima! Prašina se dizala preko i oko njega.

Po Odradinoj zapovijedi Tamalane je putovala u njemu. Svi su znali da je Vrhovna majka znala biti opaka kad bi bila izazvana. Tam je povelala previše osoba, no Odrade je to otkrila kad je već bilo kasno za bilo kakve izmjene.

“Ovo nije obilazak! To je gotovo invazija! **Sada sudjeluj, Tam.**

Mala politička drama. Olakšava smjenu,

Odrade vrati pogled na vozača, jedinog muškarca u ovim kolima. Clairby, sitni specijalist za prijevoz octena. Naborano lice, koža boje tek prekopane vlažne zemlje. Odradin omiljeni vozač. Brz, siguran i svjestan mogućnosti svoga stroja.

Popeli su se na vrh brda i hrastovi se prorijediše ustupajući mjesto voćnjacima koji su okruživali neko naselje.

Lijepo izgleda pri ovom svjetlu, pomisli Odrade. Niske zgrade bijelih zidova i krovova od narančastih ploča. Tamo daleko niz padinu mogao se vidjeti sjenovit ulaz u ulicu, a u istom smjeru, malo dalje iza toga, visoka središnja građevina u kojoj se nalazila područna nadzorna uprava.

Ovaj prizor umiri Odrade. Naselje je imalo živahan izgled, ublažen daljinom i izmaglicom koja se dizala iz dijelova voćnjaka oko njega. Grane su po ovoj zimi bile gole, ali sposobne barem za još jedan urod.

Sestrinstvo je uvijek propisivalo lijep izgled svoga okoliša, sjeti se ona. Uređivanje kao podrška osjetilima, ne zanemarujući ni potrebe želudca. Udobnost gdje god je to bilo moguće... ali ne prevelika!

Odrade pažljivije pogleda. Da! Sitne mrlje zelenila na tamnim granama. Zima je ovdje zakazala. Boreći se za uvjetovanje smjena godišnjih doba Vremenski nadzor nije mogao izbjeći povremene pogreške. Pustinja, koja se ovdje širila, prerano je stvorila visoke temperature: neobična topla područja koje su uzrokovala listanje i

cvjetanje biljaka baš u doba nenadanih mrazeva. Odumiranje plantaža postajalo je najobičnija stvar.

Savjetnik za poljoprivredu izvukao je odnekud prastari izraz 'Bablje ljeto', opisujući u izvješću voćnjak u punom cvatu prekriven snijegom. Odrade osjeti navalu sjećanja potaknutih savjetnikovim riječima.

Bablje ljeto. Kako odgovarajuće!

Savjetnici koji su jednako gledali na muke njihova planeta prepoznali su metaforu pljačkaške studeni koja je dolazila za petama nepodobnoj toplini: neočekivano oživljavanje toplog vremena, doba kad su napadači mogli iznenaditi svoje susjede.

Sjetivši se toga, Odrade osjeti jezu. ***Kako brzo?*** Nije se usuđivala potražiti odgovor. ***Ja nisam Kwisatz Haderach!***

Ne okrećući se, Odrade pozove Streggi. "Jesi li ikada bila ovdje u Pondrilleu?"

"To nije bio moj izborni okrug, Vrhovna majko, no vjerojatno mu je sličan."

Da, ova naselja su doista bila vrlo slična: uglavnom niske zgrade okružene vrtovima i voćnjacima, školski centri za posebne obuke. Bio je to sustav provjere sestara koje su obećavale. Što je sito bilo gušće to ste bili bliže Središnjice.

Neki od tih naselja, poput Pondrillea, bili su namijenjeni snaženju štćenica. Slali su te žene svaki dan na višesatni fizički rad. Ruke koje su jednom kopale zemlju i prljale se voćem rijetko su kasnije u životu odbijale prljave poslove.

Izašavši izvan dohvata prašine, Clairby je otvorio prozore.

Vrućina je nahrupila unutra! Što je to radio taj Vremenski nadzor?

Dvije zgrade na rubu Pondrilla bile su povezane prvim katovima iznad ulice, tvoreći dugačak tunel. Da bi sve to sličilo na gradske portale

iz predzačinske povijesti, manjkala je još samo neka teška metalna rešetka ispred gradskih vrata, pomisli Odrade. Oklopljenim vitezovima sumorna vrućina ovog ulaza ne bi bila strana. Bio je obrubljen tamnim plaskamenom, izgledom potpuno jednak kamenu. A iznad stražarskih mjesta sigurno su bile postavljene kom-oči.

Zamijetila je da je dugačak, sjenovit ulaz u naselje čist. U boravištima Bene Gesserita nosove je rijetko napadao zadah truleži ili bilo kakav drugi neugodan miris. Nije bilo sirotinjskih četvrti. Svega je nekoliko bogalja hramalo pločnicima. Mnoštvo zdravih tijela. Dobra uprava brinula se za zadovoljstva zdrave zajednice.

Ipak, imamo i svoje invalide. A svi među njima nisu tjelesni

invalidi

Clairby je parkirao vozilo odmah kod izlaza iz sjenovite ulice.

Svi izadoše. Tamalanein autobus se zaustavi neposredno iza njih.

Odrade se ponada da će ulazni prolaz pružiti olakšanje od vrućine, ali nastrana priroda stvorila je od ovog mjesta pravu peć pa je ovdje temperatura zapravo bila još viša. Bilo joj je drago kada je izašla iz njega na sjajno svjetlo središnjeg trga, gdje joj je znoj koji je izbijao iz njenog tijela omogućio nekoliko sekundi osvježenja.

To varljivo olakšanje naglo je prestalo čim ju je sunce počelo pržiti. Morala je uporabiti metabolički nadzor kako bi ugodila temperaturu tijela.

U blještavoj fontani središnjeg trga prskala je voda – bezbrižno razmetanje koje će uskoro biti prošlost.

Neka bude za sada. Dobro je za moral.

Čula je korake svojih pratitelja, ono uobičajeno gundanje protiv predugog sjedenja u istom položaju. Na drugom kraju trga mogao se vidjeti odbor za doček koji je žurio prema njima. Na njegovom čelu Odrade je prepoznala Tsimpay, upraviteljicu Pondrilla.

Pratilje Vrhovne majke okupile su se na plavim pločicama oko vodoskoka – sve osim Streggi koja je ostala pokraj Odrade. I Tamalaneinu skupinu također je privuklo prskanje vode. Sve je to bilo nerazdvojno od čovječjeg sna, tako prastarog da se nikad neće moći potpuno odbaciti.

Plodna polja i otvorena voda – čista, pitka voda u koju možeš uroniti lice i utažiti žeđ.

I doista, neke od njenih pratilja upravo su to i činile u fontani.

Lica su im svjetlucala od kapljica vode.

Pondrilska delegacija im pristupi i zastane blizu Odrade na plavim pločicama oko fontane. Tsimpay je sa sobom dovela još tri časne majke i pet starijih akolitkinja.

Odrade zamijeti da su sve te akolitkinje u dobi blizu agonije. Njihova svijest o bliskim iskušenjima zamjećivala se u izravnosti njihovih napetih pogleda.

Odrade je rijetko viđala Tsimpay u Središnjici, kamo je ova povremeno dolazila u svojstvu učiteljice. Izgledala je privlačno: smeđa kosa, ali tako tamna da je na ovom svjetlu djelovala crvenkastocrno. Usko lice gotovo hladno u svojoj strogosti. Središte njegova oblika bile su potpuno plave oči ispod gustih obrva.

“Drago nam je što te vidimo, Vrhovna majko.” Zvučala je iskreno.

Odrade nakloni glavu u jedva primjetnoj kretnji. **Čujem. Zašto ti je tako drago što me vidiš?**

Tsimpay odmah shvati. Ona pokaže na jednu visoku časnu majku upalih obraza koja je stajala uz nju. “Sjećaš li se Fali, naše voditeljice voćara? Fali je upravo bila kod mene s izaslanstvom vrtlara. Imaju ozbiljne pritužbe.”

Falino preplanulo lice izgledalo je pomalo sivo. **Umorna od rada?** Imala je tanke usne iznad oštrem brade. Prljava pod noktima.

Odrade to prihvati s odobravanjem. **Ne odbija prihvatiti se kopanja. Izaslanstvo vrtlara.** Dakle, žalbe su se umnožavale. Mora biti ozbiljno. Tsimpay nije običavala uznemiravati Vrhovnu majku beznačajnim stvarima.

“Da čujemo,” reče Odrade.

Letimično pogledavši Tsimpay, Fali krene sa svojom iscrpnom pričom navodeći čak i stručnost vođa delegacije. Jasno, svi su oni bili pošteni ljudi.

Odrade uskoro prepozna uzorak. Održani su skupovi o neizbježnim posljedicama. I sama Tsimpay je nazočila nekima od njih. Kako ste mogli objasniti svom narodu da neki daleki crv (koji možda još nije ni postojao) traži ovakvu promjenu? Kako ste mogli objasniti poljodjelicima da to nije bila stvar samo malo više kiše već je zadirala u srce cjelokupne planetne klime? Više kiše ovdje moglo je uzrokovati skretanje vjetrova na većim visinama. To bi, opet, promijenilo stanje negdje drugdje, uzrokujući južni vjetar zasićen vlagom koji ne bi bio samo štetan, već bi bio i opasan. Sasvim je lako, stvorite li pogrešne uvjete, pobuditi velike uragane. Nije bilo jednostavno održavati željenu klimu na planetu uz pomoć malih ugađanja. **Kako sam to ja ponekad tražila.** Svaki put se mora promatrati cjelina.

“Ovaj planet glasuje posljednji put”, reče Odrade. Bila je to stara aluzija na ljudsku grešnost Sestrinstva.

“Zar Dina još ima pravo glasa?” upita Fali. Bilo je više gorčine u tom pitanju nego što je to Odrade očekivala.

“Osjećam žegu. Vidjele smo listove na vašim voćnjacima kada smo dolazile”, reče Odrade. **Znam što te brine, sestro.**

“Ove godine izgubit ćemo dio uroda”, potuži se Fali. Optužba u njenim riječima. **To je tvoj grijeh!**

“Što si objasnila svom izaslanstvu?” upita Odrade.

“Da pustinja mora porasti i da Vremenski nadzor više ne može provoditi svako ugađanje koje nam zatreba.”

Istina. Dogovoreni odgovor. Nepotpun, kakva je istina često bila, ali to je sve što su sada imale. Nešto će im uskoro morati dati. U međuvremenu, bit će još izaslanstava i gubitaka uroda.

“Biste li popili čaj s nama, Vrhovna majko?” umiješa se diplomatski Tsimpay. **Vidiš kako se zaoštrava, Vrhovna majko? Fali će se sada vratiti zbrinjavanju voća i povrća. Njeno pravo mjesto.**

Poruka isporučena.

Streggi se nakašlje.

Morat ćemo suzbiti taj njen prokleti tik! Međutim, značenje je bilo jasno. Streggi je bila zadužena za njihovu satnicu. ***Moramo krenuti.***

“Krenule smo sa zakašnjenjem”, objasni Odrade. “Zaustavile smo se tek toliko da protegnemo noge i vidimo imate li problema koje ne možete same riješiti.”

“Izlazimo na kraj s vrtlarima, Vrhovna majko.”

Tsimpayin oštar ton rekao je mnogo više i Odrade se gotovo osmjehne.

Provjeri ako želiš, Vrhovna majko. Pregledaj što god želiš.

Vidjet ćeš da Pondrille posluje po propisima Bene Gesserita.

Odrade skrene pogled prema Tamalaneinom autobusu. Neki su se već vraćali u njega, u okrilje rashladnih uređaja. Tamalane je stajala pokraj vrata dobro u dohvatu glasa.

“Čula sam mnogo dobrih stvari o tebi, Tsimpay”, reče Odrade.

“Izlaziš na kraj i bez našeg uplitanja. Doista ne bih te željela uznemiravati s pratnjom koja bi bila znatno veća od ove.” Ovo zadnje je izrekla dovoljno jasno da je svi jasno čuju.

“Gdje ćete provesti noć, Vrhovna majko?”

“U Eldiju.”

“Nisam bila tamo već odavno, ali sam čula da se more dosta smanjilo.”

“Nadzorni letovi potvrđuju to. Ne treba ih obavještavati da dolazimo, Tsimpay. Već znaju. Morale smo ih pripremiti za ovu invaziju.”

Fali, voditeljica voćnjaka, sitno zakorači naprijed: “Vrhovna majko, kad bismo mogle samo...”

“Objasni svojim vrtlarima, Fali, da imaju izbor. Mogu gundati i čekati dok ne stignu Uvažene Priležnice i porobe ih, ili se odlučiti za odlazak u Raspršenje.”

Odrade se vrati do svog vozila i sjedne. Držala je oči zatvorene sve dok nije čula kako se vrata zatvaraju i dok nisu odmakli na putu. Tek tada ih ponovno otvori. Već su se nalazili daleko od Pondrillea, na staklastoj površini kroz južne kružne voćnjake. Oko nje je vladala napeta tišina. Sestre su bile duboko utonule u razmišljanje o malo prijašnjem ponašanju Vrhovne majke. Nezadovoljavajući susret. Akolitkinje su prirodno shvatile raspoloženje. Streggi je izgledala namršteno.

Ova klima je zahtijevala punu pozornost. Riječi više nisu mogle izgaditi pritužbe. Dobri dani mjereni su po nižim standardima. Svatko je znao uzrok, ali su promjene ostajale žarišna točka. Vidljive. Doduše, nije se moglo požaliti na Vrhovnu majku (svakako ne bez dobrog razloga), ali moglo se gundati zbog vremena.

“Zašto su morali izazvati baš danas takvu hladnoću? Zašto baš danas kad moram izlaziti na otvoreno? Bilo je ugodno toplo kada smo krenule, ali vidi sada. A ja sam bez odgovarajuće odjeće!”

Streggi je željela nešto reći. ***Pa zato sam je i povel.*** No postala je gotovo brbljava otkad je ubrzana prisnost raspršila njen strah od Vrhovne majke.

“Vrhovna majko, potražila sam u svojim priručnicima objašnjenje za...”

“Čuvaj se priručnika!” Koliko je samo puta u svom životu čula ili izgovorila te riječi? “Priručnici stvaraju navike.”

Streggi je često dobivala poduku o navikama. Bene Gesserit ih je imao – te stvari očuvane u narodu kao ‘tipične za vještice’. Ali obrasci koji su drugima omogućavali predviđanje ponašanja morali su se brižno

iskorijeniti.

“Što će nam onda priručnici, Vrhovna majko?”

“Uglavnom da bismo ih pobijali. Zakonik je za novake i ostale u osnovnoj obuci.”

“A povijesti?”

“Nikada nemoj uzimati u obzir banalnost pisanih povijesti. Kao časna majka naučit ćeš da svakog novog trenutka opet učiš povijest.”

“Istina je prazan pehar.” Vrlo ponosna zbog ove upamćene misli.

Odrade se gotovo osmjehnula.

Streggi je dragulj.

Bila je to upozoravajuća misao. Pojedino dragocjeno kamenje moglo se prepoznati po svojoj nečistoći. Stručnjaci su lako uočavali nečistoće u kamenju. Tajni otisak. I ljudi su bili poput toga. Često ste ih znali po njihovim manama. Blistava površina premalo vam je govorila. Dobro prepoznavanje tražilo je od vas dublji pogled unutra i zapažanje nečistoća. ***Tamo*** je ležala kvaliteta cjelokupnog bića. Što bi bio Van Gogh bez takve nečistoće?

“Te priče o povijesti opaske su perceptivnih cinika, Streggi. One bi trebale biti tvoj vodič prije agonije. Nakon toga bit ćeš vlastiti cinik i otkrit ćeš vlastite vrijednosti. Za sada, povijest ti otkriva datume i govori ti da se nešto dogodilo. Časne majke istražuju to nešto, prepoznajući predrasude povjesničara.”

“Zar je to sve?” Duboko uvrijeđena. ***Zašto troše moje vrijeme na taj način?***

“Mnoge povijesti su uglavnom bezvrijedne, jer su pune predrasuda ili su pisane da bi se zadovoljila ova ili ona utjecajna skupina. Draga moja, pričekaj dok ti se ne otvore oči. Mi smo najbolji povjesničari. Mi smo bile na licu mjesta.”

“A moj pogled na to će se svakodnevno mijenjati?” Vrlo

introspektivno.

“To je pouka koju, prema basharevom savjetu, uvijek moramo održavati svježom u našoj svijesti. Prošlost se mora uvijek nanovo objašnjavati sadašnjicom.”

“Ne znam hoću li baš uživati u tome, Vrhovna majko. Toliike moralne odluke.”

Ahhh, ovaj dragulj je ušao u samo srce problema i pokazuje svoju svijest poput prave benegesseritkinje. Između Stregginih nečistoća blistale su sjajne površine.

Odrade postrance pogleda zamišljenu akolitkinju. Sestrinstvo je već odavno stvorilo pravilo da svaka sestra mora donositi vlastite moralne odluke. ***Nikad ne slijedi nekog vođu, a da si sama ne postavljaš pitanja.*** Zato je moralno uvjetovanje mladih imalo tako visoko prvenstvo.

Zato i prihvaćamo naše perspektivne sestre dok su još tako mlade. Možda se baš zbog toga moralna pogreška uvukla u Sheeanu. Dobili smo je prekasno. O čemu to ona i Duncan onako potajno razgovaraju rukama?

“Uvijek je lagano prepoznati moralne odluke”, reče Odrade.

“One počinju tamo gdje napuštaš vlastiti interes.”

Streggi je promatrala Odrade sa strahopoštovanjem. “Za to treba imati hrabrosti!”

“Ne hrabrost! Čak ni očaj. To što mi činimo je, u svom najosnovnijem smislu, potpuno prirodno. Činimo to, jer nema drugog izbora.”

“Ponekad se uz vas osjećam poput potpune neznalice, Vrhovna majko.”

“Izvršno! To je polazna mudrost. Ima puno vrsta neznanja, Streggi. Najosnovnije neznanje je slijediti vlastite želje bez njihovog

preispitivanja. Ponekad to činimo nesvjesno. Oštri svoju osjetljivost. Budi svjesna svega što radiš nesvjesno. Uvijek se upitaj: Kad sam to učinila, što sam pokušala steći?”

Popeli su se na zadnje brdo prije Eldija, što Odradi dobro dođe da može prekinuti ovaj razgovor.

Netko iza nje promrmlja. “Evo mora.”

“Stani ovdje”, zapovjedi Odrade kad su se približili širokom zavoju s kojeg se vidjelo more. Clairby je poznavao ovo mjesto i bio je spreman. Odrade je često htjela stati ovdje. Zaustavio se upravo tamo gdje je željela. Čuli su kako se i autobus zaustavlja iza njih; jedan razgovijetan glas odostraga skrene pozornost ostalima da pogledaju ovo’!

Eldio je ležao duboko dolje s Odradine lijeve strane: nježne zgrade; pojedine na vitkim cijevima uzdignute iznad tla; vjetar je prolazio ispod i kroz njih. Ovo je bilo dovoljno daleko na jugu i u nizini u odnosu na Središnjicu, pa je bilo znatno toplije. Male vertikalne vjetrenjače, s ove udaljenosti poput igračaka, vrtjele su se u kutovima eldijskih zgrada osiguravajući naselju energiju. Odrade ih pokaže Streggi.

“Zamislile smo ih kako bismo se oslobodile ovisnosti o složenoj tehnologiji koju drugi nadziru.”

Dok je izgovarala te riječi Odrade skrene pogled nadesno. **More!** Bio je to zastrašujuće malen ostatak nekadašnjeg slavnog prostranstva. Dijete Mora mrzilo je to što je vidjelo.

Toplo isparavanje dizalo se s mora. Mutni grimiz golih brda povlačio je isprani obris horizonta na drugoj strani vode. Opazila je da je Vremenski nadzor stvorio vjetar da rastjera zasićen zrak. To je rezultiralo uzburkanom pjenom valova koji su udarali po šljunku ispod ovog vidikovca.

Odrade se sjetila da se tu nalazio niz ribarskih sela. Sada, kad se more povuklo, sela su ležala podalje od obale na padini. Nekoć su ta sela pružala poseban kolorit obali. Najveći dio njihovog stanovništva otišao je u novo Raspršenje. Ovi koji su ostali, sagradili su žičaru kojom su prenosili svoje čamce do vode i vraćali ih natrag.

Pozdravljala je to, ali u isti mah i osuđivala. Čuvala se ljudska energija. Čitavo stanje iznenada ju je pogodilo poput nekog užasa – sličilo je onim ubožnicama iz starog carstva gdje su ljudi čekali smrt.

Koliko će još proteći vremena prije nego što ova mjesta umru?

“More je tako malo!”

Glas je stigao iz stražnjeg dijela vozila. Odrade ga bez problema prepozna. Činovnica iz arhive. ***Jedna od Bellinih prokletih uhoda.***

Nagnuvši se naprijed Odrade potapša Clairbyja po ramenu.

“Odvezi nas dolje do obale, u onaj mali zaljev odmah ispod nas. Želim se, Clairbye, okupati u našem moru dok još postoji.”

Streggi i još dvije akolitkinje pridruže joj se u toploj vodi zaljeva. Ostali su šetali uzduž obale ili iz vozila i autobusa promatrali tu čudnu scenu.

Vrhovna majka pliva gola u moru.

Odrade je osjećala okrjepljujuću vodu oko sebe. Plivanje joj je trebalo zbog novih zapovijedi koje je morala donijeti.

Koliko su od tog zadnjeg velikog mora mogle zadržati za sebe tijekom ovih zadnjih dana umjerenog života njihova planeta. Pustinja se širila – ***potpuna pustinja***, kako bi postala jednaka onoj s nestale Dine.

Omogući li nam Čovjek sa sjekirom dovoljno vremena. Prijetnja je bila sve opipljivija, a provalija sve dublja. ***Prokleta bila ta nepredvidljiva darovitost! Zašto to moram znati?***

Polagano, Dijete Mora i gibanje valova vrate joj osjećaj ravnoteže. Ova vodena masa bila je glavni problem – mnogo značajniji

od razbacanih malih mora i jezera. Vлага se odavde isparavala u golemim količinama. Ta energija kojom su se neutralizirala odstupanja u klimi i muka Vremenskog nadzora. Pa ipak, ovo more je i dalje hranilo Kapitol. Bilo je i transportni i komunikacijski put. Pomorski prijevoznici bili su najjeftiniji. U njenoj odluci treba energetske troškove uravnotežiti s ostalim čimbenicima. Ali more će nestati. Čitave populacije bile su suočene s novim raseljavanjima.

Odjednom se umiješaju i sjećanja Djeteta Mora. Nostalgija. To je blokiralo put ispravnom odlučivanju. ***Kako brzo mora nestati to more?*** To je bilo pitanje. Sva ona neminovna premještanja i raseljavanja čekala su tu odluku.

Najbolje je to učiniti brzo. Bolovi će se izgubiti u našoj prošlosti. Hajde započnimo s tim!

Otplivala je do plicaka i pogledala začuđenu Tamalane. Donji dijelovi Tamalaneine odore potamnili su od zapljuskivanja jednog neočekivanog vala. Odrade podigne glavu iznad malih valova.

“Tam! Odstraniti more što je prije moguće. Zapovijedi Vremenskom nadzoru da napravi plan hitnog isušivanja. Nadzornike prehrane i prijevoza treba uključiti u to. Odobrit ću konačan plan nakon naše uobičajene rasprave.”

Tamalane se okrene bez riječi i pozove rukom odgovarajuće sestre da joj se pridruže. Učinivši to, samo je još jednom na brzinu pogledala Vrhovnu majku. ***Vidiš! Bila sam u pravu što sam povelu potrebne stručnjake!***

Odrade izađe iz vode. Vlažan pijesak škripao joj je pod nogama.

Uskoro će to biti suh pijesak. Odjenula se bez brisanja ručnikom.

Odjeća joj se neugodno zalijepila uz tijelo, ali se ona ne obazre na to, već se popne obalom daleko od ostalih ne gledajući više prema moru.

Uspomene iz sjećanja moraju tek to i ostati. Poput svih ostalih stvari koje se s vremena na vrijeme uzimaju radi oživljavanja prošlih

radosti Nijedna radost ne može trajati vječno. Sve je prolazno. ‘ To će također proći’ – što vrijedi i za čitav naš živi svemir.

Tamo gdje se pijesak pretvorio u ilovasto tlo prekriveno s nekoliko rijetkih biljaka, naposljetku se okrene i pogleda more kojem je maloprije presudila.

Samo je život sam po sebi vrijednost, reče ona prateći kretanje svojih misli. A život se ne može produžiti bez povjerenja u stvaralačke postupke.

Opstanak. Naša djeca moraju preživjeti. Bene Gesserit mora preživjeti!

Nikakvo pojedinačno dijete nije bilo važnije od te ukupnosti.

Prihvatila je to, prepoznajući to kao obraćanje čitave vrste iz njenog najdubljeg bića, bića koje je prvi put upoznala kao Dijete Mora.

Dok su se vraćali prema vozilu spremnom da ih odveze u Eldio,

Odrade dopusti Djetetu Mora još jedan zadnji udah slanog zraka.

Osjetila je kako se smiruje. Toj prijeko potrebnoj ravnoteži, jednom spoznatoj, nije trebalo more da održi stabilnost.

26.

Iščupaj svoja pitanja zajedno s korijenom iz njihova tla i vidjet ćeš kako se to korijenje njiše. Još pitanja!

Mentat Zensufi

Dama je bila u svom elementu.

Paučja kraljica!

Sviđalo joj se ime koje su joj dale one vještice. Ovo novo nadzorno središte na Čvorištu bilo je srce njene mreže. Vanjština zgrade još joj nije odgovarala. Bilo je previše Cehovog samozadovoljstva u njegovu nacrtu. Konzervativno. Ali unutrašnjost joj je s vremenom postajala sve bliža, što ju je smirivalo. Gotovo je mogla zamisliti kako nikada nije napustila Dur, kako tamo nikad nije postojao nijedan futar i kako nije bilo onog stradalničkog bijega natrag u staro carstvo.

Stajala je u dovratku otvorenih vrata dvorane za skupove s pogledom na botanički vrt. Logno je stajala četiri koraka iza nje. ***Ne preblizu iza mene Logno, jer ću te inače morati ubiti.***

Travnjak – izvan popločenog dijela gdje će, kad se sunce popne dovoljno visoko, sluge postaviti udobne stolove i stolce – bio je još pod rosom. Zapovjedila je Vremenskom nadzoru sunčan dan i teško njima ako to ne osiguraju. Lognino izvješće bilo je zanimljivo. Dakle, stara vještica se vratila na Buzzell. A bila je i ljuta. Izvrsno. Očito je znala da je nadziru pa je posjetila svoju vrhovnu vješticu i zatražila premještaj s Buzzella u neko sklonište. I bila je odbijena.

Ne smeta im što im uništavamo udove sve dok im je središnje tijelo skriveno.

Ni ne pogledajući Logno, Dama reče preko ramena: “Dovedi mi tu staru vješticu. I sve njene pomoćnice.”

Kad se Logno okrenula i pošla ispuniti zapovijed, Dama doda: “I započni izgladnjivati nekoliko futara. Želim ih vrlo gladne.”

“Da, Damo.”

Netko drugi zauzme Lognino čuvarsko mjesto. Dama se nije ni okrenula utvrditi tko je zamjena. Uvijek je bilo dovoljno pomoćnica za provedbu zapovijedi. Bile su međusobno vrlo slične; razlikovale su se jedino glede prijetnje. Logno je bila stalna prijetnja. ***Zahtijeva od mene stalni oprez.***

Dama duboko udahne čisti zrak. Bit će lijep dan, baš zato što je ona to zaželjela. Zatim utone u svoja tajna sjećanja i pusti ih da je smiruju.

Guldur će biti blagoslovljen! Pronašli smo mjesto gdje ćemo obnoviti našu snagu.

Konsolidacija starog carstva tekla je po planu. Nedvojbeno, više nije preostalo mnogo vještichjih gnijezda, a kad naposljetku bude otkriven i taj prokleti Kapitol, moći će ih u miru sve uništiti.

Ali, Ix. Tu je bilo problema ***Možda nisam jučer trebala ubiti ona dva ixijanska znanstvenika.***

Te budale su se usudile od nje zahtijevati ‘još podataka’.

Zahtijevati! A nakon što im ih je dala, oni i dalje nisu mogli naći rješenje za ponovno osposobljavanje Oružja. Naravno, oni nisu znali da je to oružje. Zar ne? Nije baš mogla biti sigurna u to. Naposljetku, ipak je bilo pametno ubiti ih. Naučiti ih pameti.

Dajte nam odgovore, ne postavljajte pitanja.

Sviđao joj se poredak koji su ona i njezine sestre stvorile u starom carstvu. Ovdje je bilo mnogo lutanja i previše različitih kultura, previše nestabilnih vjera.

Obožavanje Guldura poslužiti će im jednako kao što je i nama.

Nije osjećala nikakvu tajanstvenu povezanost sa svojom vjerom.

Bila je tek koristan instrument vlasti. Korijeni su bili dobro znani: Leto II, onaj koga su vještice zvale Tiraninom, i njegov otac Muad'Dib. Obojica razorni razbijači vlasti. To je rezultiralo stvaranjem mnogih šizmatičkih ogranaka uokolo, ali njih se može iskorijeniti. Održati samo duh. Bio je to dobro podmazan stroj.

Tiranija manjine skrivena iza maske većine.

Ona vještica Lucilla je to shvatila. Nije ju mogla ostaviti na životu, jer je otkrila da zna kako se manipulira masama. Vještičje gnijezdo treba svakako pronaći i spaliti. Jasno, Lucillina sposobnost zapažanja nije bila tek usamljeni primjer. Njezino ponašanje odavalo je rad škole. Tamo su učile takve stvari! Budale! Morao si upravljati stvarnošću ili su ti stvari doista bježale iz ruku.

Logno se vratila. Dama je uvijek mogla otkriti zvuk njenih koraka. Potajni.

“Staru vješticu će dovesti s Buzzella”, reče Logno. “I njene pomoćnice.”

“Ne zaboravi na futare.”

“Izdala sam zapovijedi, Damo.”

Slatkorječiv glas! A tako bi rado sa mnom nahranila čopor; zar ne, Logno?

“I obrati veću pozornost na sigurnost kaveza, Logno. Prošle noći još su tri pobjegla. Lutali su uokolo po vrtu kad sam se probudila”

“Obaviještena sam, Damo. Postavila sam dodatne stražare.”

“I nemoj mi reći da su bez krotitelja bezopasni.”

“Ne vjerujem u to, Damo.”

Barem jednom govori istinu. Boji se futara. Dobro je.

“Ja vjerujem, imamo temelj naše moći, Logno.” Dama se okrene, primijetivši da je Logno barem za dva milimetra povrijedila zonu opasnosti. Logno to također uoči i povuče se. ***Spređa, gdje te***

mogu vidjeti, priđi blizu koliko hoćeš, Logno, ali ne i s leđa.

Logno opazi narančasti bljesak u Daminim očima i gotovo padne na koljena. ***Klecaju joj koljena.*** “Moja je želja služiti ti, Damo!”

Tvoja je želja zbaciti me, Logno.

“Što je s onom ženom s Gammua? Ima čudno ime. Kako se ono zove?”

“Rebecca, Damo. Ona i nekoliko njenih pratitelja su... ohh, privremeno su nam nestali. Ali pronaći ćemo ih. Nisu mogli pobjeći s planeta.”

“Misliš da sam je trebala zadržati ovdje, zar ne?”

“Bilo je mudro promatrati je kao mamac, Damo!”

“I dalje je mamac. Ta vještica koju smo otkrili na Gammuu, nije slučajno otišla k tim ljudima.”

“Da, Damo.”

Da, Damo! Ali taj podanički zvuk Logninog glasa bio je ugodan. “Pa, sredi to!”

Logno odjuri.

Uvijek su postojale ti mali tajni ogranci potencijalnog nasilja koji su se mogli naći tu i tamo. Međusobno su prenosili mržnju, izlazili u rojevima kako bi remetili miran život oko sebe. Netko je uvijek nakon takvih nereda morao uvesti red. Dama uzdahne. Taktika terora bila je tako... tako privremena.

U uspjehu je ležala opasnost. On ih je koštao carstva. Mašeš li svojim uspjehom kao zastavom, uvijek će je netko htjeti odrezati.

Zavist! Ovoga puta ćemo pažljivije čuvati svoj uspjeh.

Ona utone u polusan i nadalje svjesna zvukova oko sebe, ali naslađujući se vijestima o novim pobjedama koje su joj jutros javili.

Voljela je nijemo izgovarati imena osvojenih planeta.

Wallach, Kronin, Reenol, Ecaz, Bella Tegeuse, Gammu,

Gamont, Niushe...

27.

Ljudi se rađaju podložni najotpornijoj od svih bolesti što slabe intelekt: samozavaravanju. Ono dramatičnim bojama oslikava i najbolje i najgore od svih mogućih svjetova. A koliko smo uspjeli utvrditi, ne postoji prirodni imunitet Zato je potrebna stalna budnost.

Kodeks

Nakon što je Odrade naposljetku napustila Središnjicu

(vjerojatno nakratko), Bellonda je znala da mora brzo djelovati. **Taj**

prokleti mentat-gola bio je preopasan da bi ga se ostavilo na životu!

Čim je tog ranog poslijepodneva društvo Vrhovne majke nestalo iz vida, Bellonda je na brzinu krenula do ne-broda.

Bellondi nije odgovarala polagana šetnja kroz prsten voćnjaka.

Naručila je vozilo bez prozora, automatsko i brzo. Odrade je ovdje i dalje imala promatrače koji bi joj mogli poslati neželjene poruke.

Tijekom puta Bellonda je razmišljala o procjeni brojnih Idahovih života, zapis koji je držala u arhivama spreman za brze preinake. U izvornom i u ranim golama, njegovim karakterom prevladavala je naglost. Hitar u mržnji – hitar u odanosti. Kasniji Idaho-gole to su ublažavali cinizmom, ali je i tako prikrivena naglost i dalje bila prisutna.

Tiranin ju je više puta izazivao. Bellonda je lako prepoznala način.

Može ga se potaknuti ponosom.

Očaravala ju je njegova duga služba Tiraninu. Nije tek nekoliko puta bio mentat, već je postojao i dokaz da je bio Istinozborac u više inkarnacija.

Idahova pojava oslikavala je to što je ona vidjela u svojim zapisima. Zanimljive karakterne crte, izraz oko očiju i položaj usta koji su pratili složen unutrašnji razvoj.

Zašto Odrade nikako nije prihvaćala opasnost koja im prijete od tog čovjeka? Bellonda je često imala zle slutnje kad je slušala kako Odrade o Idaho govori s vidljivo uzburkanim osjećajima.

“On razmišlja jasno i neposredno. Svijest mu je istančano čista. Okrepljuje. Sviđa mi se, ali znam da to nije razlog koji bi smio utjecati na moje odluke.”

Ona priznaje njegov utjecaj!

Bellonda je zatekla Idahoa samog za konzolom. Pozornost mu je bila usredotočena na linearni displej koji odmah prepozna: bila je to operativna shema ne-broda. Ugledavši je, on odmah izbriše projekciju. “Zdravo, Bell. Očekivao sam te.”

Dodirnuo je polje konzole i iza njega se otvoriše jedna vrata.

Unutra uđe mladi Teg i stane blizu Idahoa, nijemo zureći u Bellondu.

Idaho joj nije ponudio da sjedne, niti joj je donio stolac, natjeravši je tako da sama donese jedan iz njegove spavaće prostorije i postavi ga nasuprot njemu. Nakon što se naposljetku smjestila, on je pogleda pažljivo usredotočenim veseljem.

Bellonda je očito bila zatečena njegovim pozdravom ***Zašto me je očekivao?***

On spremno odgovori na njeno neizrečeno pitanje. “Dar mi se javila i obavijestila me da ide posjetiti Sheeanu. Znao sam da nećeš gubiti vrijeme i posjetiti me čim se ona udalji.”

Jednostavna mentatska projekcija, ili... “Ona te je upozorila!”

“Pogrešno.”

“Kakve tajne dijelite ti i Sheeana?” Upitno.

“Koristi me jednako kako me i vi želite koristiti.”

“Missionaria!”

“Bell! Oboje smo mentati. Moramo li se tako glupo igrati?”

Bellonda duboko udahne koncentrirajući se. Nije bilo lako u

ovakvim uvjetima – dok je to dijete buljilo u nju i dok se na Idahovom licu vidjelo da se dobro zabavlja. Zar je Odrade pokazala neočekivanu lukavost? Zar je, koristeći se ovim golom, radila protiv jedne časne sestre?

Idaho se opusti, uočivši da se benegesseritska žestokost preoblikovala u udvostručeno mentatsko žarište. “Već dugo znam da priželjkuješ moju smrt, Bell.”

Da... moji su me strahovi učinili prozirnom.

Bilo je vrlo gusto, pomisli on. Bellonda je došla k njemu spremna ga ubiti; pripremila je čak i malu dramu kako bi stvorila potrebu. On promisli o nekoliko varki glede svoje sposobnosti kako bi je naveo na nasilje. Ali Bellonda-mentat bi uvijek prvo sve razmotrila, a tek onda djelovala.

“Nepriстойno je što nas zoveš imenom”, reče ona, podbadajući ga.

“Različiti su nam položaji, Bell. Ti više nisi časna majka, a ja više nisam gola. Mi smo samo dva ljudska bića sa zajedničkim problemima. Nemoj reći da toga nisi svjesna.”

Ona prođe pogledom po njegovoj radnoj sobi. “Ako si me očekivao, zašto onda Murbella nije ovdje?”

“Kako bih je natjerao da te ubije braneći me?”

Bellonda pažljivo procijeni njegov odgovor. ***Ta prokleta***

Uvažena Priležnica vjerojatno bi me mogla ubiti, ali onda... “Udaljio si je da je zaštititiš?”

“Imam ja boljeg zaštitnika.” Tu pokaže prema djetetu.

Teg? Zaštitnik? S Gammua su o njemu doprle čudne priče.

Zna li Idaho nešto?

Željela ga je upitati detaljnije o tome, ali zar je smjela riskirati?

Psi čuvari moraju imati jasnu predodžbu opasnosti.

“Njega?”

“Zar bi bio spreman jednog dana služiti Bene Gesseritu ako bi vidio kako me ubijaš?”

Budući da ona ništa ne odgovori, on nastavi: “Stavi se u moj položaj, Bell. Ja sam mentat koji nije uhvaćen samo u tvoju zamku, već i u zamku Uvaženih Priležnica.”

“Sve je to zato što si mentat?”

“Ne. Ja jesam tleilaški eksperiment, ali ne vidim budućnost. Ja nisam Kwisatz Haderach. Ja sam samo mentat sa sjećanjima na mnoge živote. Ti, s vašim Drugim sjećanjima – razmisli o moći koju mi to daje.”

Još dok je Duncan govorio, Teg priđe i osloni se o konzolu pokraj njegova ramena. Na dječakovu licu vidjela je znatiželju; međutim, primijetila je i to da je se dijete ne boji.

Idaho pokaže prema projekciji iznad svoje glave, na srebrne čestice koje su plesale spremne oblikovati slike. “Mentat vidi da njegovi sklopovi stvaraju nesklad zimske slike ljeti, odsjaje sunca kad mu posjetitelji dolaze kroz kišu... Zar nisi očekivala da neću prihvatiti tvoje sitne igrice?”

Bellonda začuje mentatsko zbrajanje. Do tog trenutka dijelili su zajedničko učenje. Tada reče: “Naravno, sam si sebi rekao da ne umanjuješ Tao.”

“Samo sam postavio drukčija pitanja. Istodobna zbivanja mogu imati zajedničke podzemne veze. Što je uzrok, a što posljedica, kad smo suočeni s istodobnošću?”

“Imao si dobre učitelje.”

“I to ne samo u jednom životu.”

Teg se odjednom nagne k njoj. “Jeste li doista došli ovamo da ga ubijete?”

Nije imalo smisla lagati. “I dalje mislim da je preopasan.” Neka

psi čuvari trljaju glavu oko toga!

“On će mi vratiti moja sjećanja!”

“Plesači na zajedničkom podiju, Bell”, dobaci Idaho. “Tao.

Možda nećemo zajedno zaplesati, možda nećemo koristiti iste korake ili ritmove, ali viđaju nas zajedno.”

Naposljetku je počela shvaćati što namjerava, pa se zapita postoji li, možda, neki drugi način da ga uništi.

“Ne znam o čemu razgovarate”, reče Teg.

“O zanimljivim podudarnostima”, reče Idaho.

Teg se opet okrene prema Bellondi. “Možda biste mi vi objasnili, molim vas?”

“Pokušava mi reći da smo potrebni jedno drugom.”

“Pa zašto onda to tako i ne kaže?”

“Nije to tako jednostavno, dječače.” I pomisli: **Zapis mora**

pokazati da sam upozorila Idaho. “Magareća njuška, Duncane, nije uvijek uzrok pojave magarećeg repa, bez obzira koliko god si puta vidio životinju kako prolazi ispred tog uskog proreza koji te sprječava da odjednom vidiš cijelu.”

Idaho sretne Bellondin usredotočen pogled. “Dar je jednom došla ovamo s grančicom rascvjetale jabuke, ali moja projekcija je pokazivala doba berbe.”

“To je zagonetno, zar ne!” reče Teg, lupnuvši rukama.

Bellonda se prisjeti zapisa tog posjeta. Točnih pokreta Vrhovne majke. “Nisi pomislio na staklenik?”

“Ili mi je jednostavno željela ugoditi?”

“Trebam li pogađati?” upita Teg.

Nakon duge tišine, tijekom koje su se dva mentatska pogleda međusobno odmjeravala, Idaho naposljetku reče: “Izvan ovog mog zatvora vlada anarhija, Bell. Neslaganje čak i u vašim najvišim

Savjetima.”

“Čak i u stanju anarhije mogu postojati zdravi razum i sposobnost procjenjivanja”, odgovori ona.

“Licemjerna si, Bell!”

Ona se povuče kao da ju je udario; bio je to potpuno nesvjestan pokret, koji je još više zaprepasti, jer je zapravo bio iznuđena reakcija. Glas? Ne... nešto što je zadiralo još dublje. Iznenada se zgrozi od ovog čovjeka.

“Zapravo to smatram čudnim što jedan mentat *i Časna majka* može biti takav licemjer”, nastavi on.

Teg povuče Idaha za ruku. “Zar se to vi borite?”

Idaho otrese njegovu ruku. “Da, borimo se.”

Bellonda nije uspijevala odvojiti svoj pogled od Idahovog.

Željela se okrenuti i pobjeći. Što je to činio? Sve je prošlo potpuno naopako!

“Licemjeri i kriminalci – među vama?” upita on.

Bellonda se opet sjeti kom-očiju. Nije se igrao samo s njom već i s nadzornicima! I činio je to izrazito usredotočeno. Iznenada je preplavi divljenje prema njegovoj predstavi, ali to ne ugasi njen strah.

“Pitam se kako te samo sestre podnose?” Usne su mu se pomicale zadivljujuće precizno! “Zar ti predstavljaš ono neophodno zlo. Izvor vrijednih podataka i povremeno, dobrih savjeta?”

Njoj se napokon vrati glas. “Kako se usuđuješ?” Oporo i razmetljivo opako.

“Možda baš ti jačaš svoje sestre.” Glas mu je bio ravan, ton mu se nije ni najmanje izmijenio. “Zbog slabih veza stvaraju se mjesta koja drugi moraju pojačati, a to bi istodobno trebalo ojačati i njih.”

Bellonda shvati da jedva uspijeva održavati mentatsko stanje.

Zar išta od toga što Duncan govori može biti istina? Zar ju je, možda, i

Vrhovna majka tako vidjela?

“Došla si s neposluhom na pameti”, nastavi on. “Sve u ime potrebe! Mala drama za kom-oči, koja bi trebala pokazati da nisi imala drugog izbora.”

Ona postane svjesna da joj njegove riječi vraćaju mentatske sposobnosti. Zar je to svjesno činio? Obuzela ju je potreba da prouči njegovo ponašanje baš kao i njegove riječi. Zar ju je on doista tako dobro pročitao? Zapis ovog susreta mogao bi biti daleko vrijedniji od njenog malog dramskog igrokaza. A ishod – isti.

“Ti misliš da su želje Vrhovne majke zakon?” upita ona.

“Zar doista misliš da ne znam promatrati?” On mahne rukom prema Tegu, koji je se htio umiješati. “Bell! Budi samo mentat.”

“Čujem te.” ***Kao i mnogi drugi!***

“Duboko sam zagrizao u vaš problem.”

“Mi te nismo postavljale ni pred kakve probleme!”

“Ah, jeste. **Vi** ste mi problem, Bell. Škrte ste u podijeli komadića, ali ja to vidim.”

Bellonda se iznenada prisjeti Odradinih riječi: “Meni nije potreban mentat! Potreban mi je pronalazač.”

“Ja sam... vam... potreban”, nastavi Idaho. “Vaš problem se još nalazi u svojoj ljusci, ali meko tkivo je unutra i mora ga se izvaditi.”

“Za što bi nam ti mogao zatrebati?”

“Potrebne su vam moja mašta, moja inventivnost, sve ono što me je održavalo na životu pred Letovim bijesom.”

“Rekao si da te je toliko puta ubio da si i sam izgubio račun.”

Progutaj vlastite riječi, mentate!

On joj uputi jedan sjajno nadziran osmijeh, tako određen da se ni ona ni kom-oči nisu mogli prevariti glede njegove svrhe. “Možeš li mi povjerovati, Bell?”

On sam sebe proglašava krivim!

“Bez nečeg novog vi ste propale”, nastavi on. “Još malo vremena i svima će vam to postati jasno. Možda ne u ovom naraštaju. Možda ne ni tijekom sljedećeg. Ali to je neizbježno.”

Teg snažno povuče Idahov rukav. “Bashar bi tu mogao pomoći, zar ne?”

Znači, dječak je doista slušao. Idaho potapše Tegovu ruku.

“Bashar nije dovoljan.” A onda se opet obrati Bellondi: “Oni koji su slabiji – ujedinjuju se. Zar se moramo gložiti oko iste kosti?”

“To si već rekao.” ***I nedvojbeno, reći ćeš to ponovno.***

“Još si mentat?” upita on. “Onda odbaci dramu! Ukloni romantičarsku izmaglicu s našeg problema.”

Dar je romantičarka! Ne ja.

“Što je romantično”, upita on, “u tim izoliranim skupinama raspršenih pripadnica Bene Gesserita koje čekaju na pogubljenje?”

“Misliš da nitko neće pobjeći?”

“Sijete neprijatelje po svemiru”, reče on. “Hranite Uvažene Priležnice!” U tom trenutku bila je potpun (i jedino) mentat od koga se tražilo da svojom sposobnošću parira sposobnostima gole. Drama? Romansa? Tijelo joj se pripremalo za mentatsko stanje. Mentati se moraju koristiti tijelom, a ne dopuštati da im se ono prepriječi.

“Nijedna časna majka koju ste poslale u Raspršenje nije se nikada vratila – niti je poslala neku poruku”, nastavi on. “Pokušavate se tješiti govoreći kako samo oni iz Raspršenja znaju kamo idu. Kako možete zanemarivati poruku koja sama po sebi proizlazi iz te druge činjenice? Zašto nijedna nije pokušala uspostaviti vezu s Kapitolom?”

On nas sve kori, proklet bio! A u pravu je.

“Jesam li sveo vaš problem na najmanji nazivnik?”

Mentatsko ispitivanje!

“Što je pitanje jednostavnije i okviri za odgovor su jednostavniji”, složi se ona.

“Pojačana spolna ekstaza: benegesseritsko utisnuće? Zar tamo vani Uvažene Priležnice hvataju vaše ljude u klopku?”

“Murbella?” Izazov sadržan u jednoj jedinoj riječi. ***Procjeni tu ženu za koju kažeš da je voliš! Zna li možda ona stvari koje bi mi trebale znati?*** ”

“One su uvjetovane da ne povećavaju vlastito uživanje iznad točke koja bi od njih stvorila ovisnike, ali su ipak ranjive.”

“Ona negira bilo kakve tragove Bene Gesserita u povijesti Uvaženih Priležnica.”

“Baš onako kako je uvjetovana.”

“Umjesto toga – žudnja za moći?”

“Naposljetku si postavila pravo pitanje.” Budući da nije ništa odgovorila on šapne: “Mater felicissima.” Prastari naziv za članove benegesseritskog Savjeta.

Znala je zašto je to učinio, osjetivši istodobno željeni učinak od strane te riječi. Sada je bila potpuno uravnotežena, časna majka mentat okružena ***mohalatom*** vlastite začinske agonije – bilo je to jedinstvo u kome ju je dobrotivo Drugo sjećanje šttilo od zloradih predaka koji su nastojali prevagnuti.

Otkud je znao kako se to radi? Svaki promatrač s druge strane kom-očiju postaviti će to isto pitanje. ***Naravno! Tiranin ga je tome bezbroj puta podučavao. Što mi to ovdje imamo? Kakvu se to sposobnost Vrhovna majka drznula primiti u službu? Opasan je, svakako, ali daleko vrjedniji nego što sam pretpostavljala. Bogovi koji ste nas stvorili! Je li on sredstvo našeg oslobođenja?***

Kako li je samo bio opušten. Znao je da ju je uhvatio.

“U jednom od svojih života, Bell, posjetio sam vašu

benegesseritsku kuću na Wallachu IX i tamo razgovarao s jednom od vaših pretkinja, Tertius Helen Anteac. Dopusti neka te ona vodi, Bell. Ona zna.”

Bellonda osjeti poznato prodiranje kroz svijest. ***Otkud zna da potječem od Anteac?***

“Na Wallach IX otišao sam po Tiraninovoj zapovijedi”, objasni on. “Da, da! Često sam o njemu razmišljao kao o Tiraninu. Po toj zapovijedi sam morao ukinuti mentatsku školu koju ste po vašem vjerovanju tamo sakrile.”

Umiješa se simultana Anteac: ***“Opisat ću ti sada događaj o kome Duncan govori.”***

“Uzmi i ovo u obzir”, reče on. “Ja, mentat, bio sam prisiljen ukinuti školu koja je podučavala ljude jednako kako su i mene podučavali. Znao sam zašto je izdao takvu zapovijed i, naravno, ti to jednako znaš.”

Simultani tok probije se u njenu svijest: ***Mentatski red: osnovao ga Gilbertus Albans; privremeno našli utočište kod Bene Tleilaxa koji su se nadali da će im oni omogućiti tleilašku hegemoniju; rašireni u bezbroj rasadnih škola; ukinuo ih je Leto II, jer su činili jezgru neovisne opozicije; rasprostranjeni među Raspršenima nakon***

Vremena gladi

“Nekoliko najboljih učitelja zadržao je na Dini, ali pitanje s kojim te Anteac prisiljava suočiti ne vodi tamo. Kamo su nestale vaše sestre, Bell?”

“To još ne možemo znati, zar ne?” Ona pogleda prema njegovoj konzoli drukčijim očima. Bilo bi pogrešno onemogućiti takav um. Ako su ga već namjeravale iskoristiti, trebalo bi to učiniti što je moguće bolje.

“Usput rečeno, Bell”, opet započne on dok se ona spremala na odlazak. “Možda su Uvažene Priležnice tek jedna relativno mala skupina.”

Mala? Zar ne zna da se Sestrinstvo povlači pred njihovom užasavajućom brojnošću s planeta za planetom?

“Svi brojevi su relativni. Postoji li išta u svemiru što je doista pokretno? Možda je naše staro carstvo mjesto njihovog zadnjeg uzmaka, Bell. Mjesto za skrivanje i pokušaj pregrupiranja.”

“To si već i ranije navijestio... Dar.”

Ne Vrhovnoj majci Ne Odradi. Dar. On se nasmiješi. “Možda bismo mogli uspjeti uz pomoć Scytalea.”

“Mi?”

“Murbella prikupi podatke, a ja ih procijenim.” Nije mu se sviđao osmijeh koji je ovo izazvalo.

“Što ti to zapravo predlažeš?”

“Dopustimo mašti neka luta i prema njoj oblikujmo naše eksperimente. Od kakve bi koristi bio čak i neki ne-planet, ako bi mu netko uspio probiti zaštitu?”

Ona pogled dječaka. Zar je Idaho znao za njihove slutnje da je

bashar, nekako, uspio vidjeti ne-brodove? Naravno! Mentat njegovih sposobnosti... mrvice i djelići povezivali su se u neku majstorsku predodžbu.

“Bila bi potrebna cjelokupna energija nekog G-3 sunca da bi se zaštitio bilo koji, makar polovično nastanjiv, planet.” Gledala ga je s visine, suho i izrazito hladno.

“U Raspršenju ništa nije nemoguće.”

“Ali ne u okviru naših sadašnjih mogućnosti. Imaš li nešto malo manje zahtjevno?”

“Ispitajte genetske oznake u stanicama svojih ljudi. Tražite zajednička svojstva u atreidskom naslijeđu. Možda postoje sposobnosti o kojima niste ni sanjali.”

“Tvoja bujna mašta skače amo-tamo.”

“S G-3 sunca na genetiku. Možda postoje zajednički čimbenici.”

Zašto ti ljudi prijedlozi? Ne-planeti i ljudi koji pogledom prodiru kroz zaštitna polja? Što on to radi?

Nije si zamišljala da to on govori samo zbog nje. Kom-oči su uvijek prisutne.

On zašuti, jedne ruke nehajno prebačene preko dječakovog ramena. Obojica su je promatrali! Izazov?

Budi mentat, možeš li!

Ne-planeti? Povećava li se masa nekog predmeta, energija potrebna za poništenje gravitacije dostiže vrijednosti do kojih idu još samo potencije s visokim potencijama. Ne-štitnici se suočavaju s još većim energetske vrijednostima, dolazi do eksponencijalnog povećanja reda veličine. Zar Idaho navještava da je netko iz Raspršenja možda pronašao način za zaobilazanje tog problema? Ona mu postavi izravno pitanje.

“Ixijanci nisu savladali Holzmannovu teoriju skupljanja”, reče

on. “Oni je samo koriste... ta je teorija djelotvorna čak i kad je ne razumijete.”

Zašto mi prebacuje pozornost na tehnostrate s Ixa? Ixijanci su

bili umiješani u previše toga da bi im Bene Gesserit mogao vjerovati.

“Zar vas ne zanima zašto Tiranin nikada nije onemogućio Ix?”

upita on. Budući da je ona nastavljala buljiti u njega, on nastavi: “Samo ih je obuzdavao. Fascinirala ga je zamisao o nerazmrsivom povezivanju čovjeka i stroja i da svatko od njih ispituje krajnje granice onog drugog.”

“Kiborzi?”

“Među ostalim.”

Zar Idaho nije znao kakve su bile posljedice promjena koje je Butlerijanski džihad ostavio za sobom čak i među Bene Gesseritima? Uzbuna! Međusobno približavanje onoga što bi... čovjek *i* stroj... mogli stvoriti. Znajući ograničenja strojeva, to je bio jezgrovit opis ixijanske kratkovidosti. Zar je Idaho govorio da je Tiranin odabrao zamisao o strojnoj inteligenciji? Ludost! Ona se okrene od njega.

“Prebrzo odlaziš, Bell. Trebala bi te više zanimati Sheeanina otpornost na spolno vezivanje. Mladići koje šaljem na dotjerivanje nisu podlegli utiskivanju, baš kao ni ona. Pa ipak, nijedna Uvažena Priležnica nije veći ovisnik.”

Bellonda je naposljetku spoznala vrijednosti koje je Odrade vidjela u ovom goli. ***Nema mu cijene! A ja sam ga mogla ubiti.***

Spoznaja da je samo prije nekoliko trenutaka mogla napraviti takvu tešku pogrešku, ispuni je nelagodnom.

Kad je stigla do vrata, on je još jednom zaustavi. “Futari koje sam vidio na Gammuu – zašto su nam rekli da oni love i ubijaju Uvažene Priležnice? Murbella ne zna ništa o tome.”

Bellonda se udalji, ne osvrnuvši se. Sve što je danas naučila o

Idahu samo je pridonijelo njezinom mišljenju da je opasan... ali morali su živjeti s tim... zasad.

Idaho duboko uzdahne i pogleda u zbunjenog Tega. “Hvala ti što si bio ovdje i cijenim to što si šutio, iako si bio suočen s jednim velikim izazovom.”

“Ona te zapravo ne bi ubila... zar ne?”

“Da mi nisi upravo ti osigurao onih nekoliko prvih sekunda, možda i bi.”

“Zašto?”

“Zaokupljena je pogrešnom zamisli da bih ja mogao biti Kwisatz Haderach.”

“Poput Muad’Diba?”

“I njegova sina.”

“Pa, sada te više neće povrijediti.”

Idaho pogleda prema vratima kroz koja je Bellonda upravo izašla. Odogoda. To je sve što je postigao. Možda više nije bio tek puki zavrtanj u makinacijama drugih. Postigli su novi odnos, odnos koji bi ga mogao održati na životu, koristi li ga pažljivo. U to se nikako nisu uklapale emocionalne naklonosti, čak ni s Murbellom... niti s Odrade. Duboko u sebi, Murbella je odbijala spolne spone jednako kao i on. Odrade je mogla aludirati na drevne veze atreidske odanosti, ali se osjećajima jedne časne majke nije moglo vjerovati.

Atreidi! On pogleda u Tega, primijetivši da je to nezrelo lice već počelo zadobivati karakteristične obiteljske crte.

Što sam zapravo postigao s Bell? Vjerojatno mu više neće pružati lažne podatke. U određenoj mjeri mogao se pouzdati u to što mu je rekla kao časna majka, ali bio je svjestan da svaki čovjek može pogriješiti. **Nisam samo ja u posebnoj školi. Sada su i sestre u istoj školi!**

“Mogu li krenuti pronaći Murbellu?” upita Teg. “Obećala mi je poduku borbe s nogama. Mislim da bashar to nikad nije naučio.”

“**Tko** to nije nikad naučio?”

Pognute glave, posramljeno. “**Ja** to nisam nikad naučio.”

“Murbella je na vježbalištu. Požuri. Ali prepusti **meni** priču o Bellondi”.

Obuka kod Bene Gesserita nikad nije prestajala, pomisli Idaho dok je promatrao dječaka kako se udaljava. Međutim, Murbella je bila u pravu kad je govorila da uče baš ono što mogu saznati jedino od sestara. Ova misao pokretala je zle slutnje. Vidio je jednu sliku iz sjećanja. Scytalea kako stoji iza zaštitnog polja u hodniku. Što je njihov zatvorenik dosad naučio? Idaho se strese. Uvijek kad bi pomislio na Tleilaxe sjetio bi se Liceigrača. A baš ga je to podsjetilo na sposobnost Liceigrača da opet prenesu sjećanja svih onih koje su ubili. To ga je, pak, ispunjavalo strahovima iz njegovih vizija.

A ja sam tleilaški eksperiment.

Bilo je to nešto što se ne bi usudio istraživati uz nazočnost časne majke, pa čak ni tada kad joj je samo u vidokrugu ili ga može čuti. Idaho izađe u hodnik i uputi se u Murbelline odaje gdje sjedne u stolac i započne proučavati preostali dio gradiva koje je svladavala. Glas. Tu se nalazio i zapisivač, koji je koristila za ponavljanje svojih glasovnih pokusa. Oprema za disanje, čija je zadaća bila poboljšavanje prana bindu odgovora, ležala je na stolcu, nehajno i zapetljano ostavljena. Ostale su joj loše navike iz doba kad je bila Uvažena Priležnica.

Murbella ga je tu zatekla kad se vratila s vježbališta. Imala je na sebi tijesno priljubljeni bijeli triko na kojem su se vidjele mrlje od znoja; žurila se skinuti tu odjeću i raskomotiti se. Zaustavio ju je na putu do tuša, koristeći se jednim od trikova koje je naučio.

“Otkrio sam neke stvari o Sestrinstvu koje ranije nismo znali.”

“Reci mi!” To je zatražila *njegova* Murbella, dok joj se na ovalnom licu sjajio znoj, a u zelenim očima očitavalo divljenje. ***Moj Duncan ih je opet prozreo!***

“Igra u kojoj se jedan od dijelova ne može pomaknuti”, podsjeti je on. ***Neka se psi čuvari iza kom-očiju pozabave tim!*** “One od mene ne očekuju samo pomoć u stvaranju nove vjere oko Sheeane, ***naše dobrovoljno učešće u njihovom snu***, već bih ja trebao biti i njihov kritičar, njihova savjest, netko tko će ih naganjati da neprestano preispituju vlastite izgovore za ***krajnje neobično ponašanje?***

“Je li Odrade bila ovdje?”

“Bellonda.”

“Duncane! Ona je opasna. Ne bi se trebao viđati nasamo s njom.”

“Dječak je bio sa mnom.”

“Ništa mi nije rekao!”

“Drži se zapovjedi.”

“U redu! Što se dogodilo?”

On je kratko izvijesti, opisavši joj čak i izraze Bellondina lica i ostale reakcije. (Promatrači iza kom-očiju čupat će si kosu!)

Murbella je bila bijesna: “Naudi li ti, neću nikad više ni s jednom surađivati!”

Baš to, draga moja. Posljedice! Vi benegesseritske vještice trebale bi vrlo detaljno preispitati svoje ponašanje.

“Još zaudaram po vježbalištu”, reče ona. “Taj dječak. Strašno je brz. Još nikada nisam srela tako bistro dijete.”

On ustane. “Hajde, istrljat ću te.”

Kod tuša joj pomogne skinuti znojni triko i njegove hladne ruke su se našle na njenoj koži. Mogao je vidjeti kako uživa u njegovu

dodiru.

“Tako si nježan, a ipak tako snažan”, prošapće ona.

Bogovi podzemlja! Kako ga je samo pogledala – kao da će ga progutati.

Ovog puta su Murbelline misli glede Idaha bile oslobođene samooptuživanja. **Ne mogu se sjetiti nijednog trenutka kad sam se probudila i rekla: “Volim ga!”** Ne, postupno je produbljivan put do sve dublje i dublje ovisnosti, sve dok to nije postala potpuno oblikovana činjenica koju je morala prihvaćati u svakom trenutku svoga života.

Poput disanja... ili otkucaja srca. **Mana? Sestrinstvo nije u pravu!**

“Operi mi leđa”, reče ona i nasmije se kad mu tuš navlaži odjeću. Pomogla mu ju je skinuti pa se tamo ispod tuša to opet dogodilo: ta nekontrolirana prisila, to muško-žensko miješanje što odbacuje sve osim uzbuđenja. Tek se kasnije mogla svega sjetiti i reći si: On zna sve tehnike koje ja poznajem. Ali ovo je bilo više od tehnike. **On me želi zadovoljiti! Dragi bogovi Dura! Zar sam zavrijedila toliku sreću?**

Objesila mu se oko vrata dok ju je iznosio izvan tuša i još mokru spustio na krevet. Povukla ga je pokraj sebe pa su ostali tako mirno ležati, čekajući povratak snage.

Ona se uskoro javi: “Znači, Missionaria je poželjela iskoristiti Sheeanu.”

“Vrlo opasna namjera.”

“To opet baca Sestrinstvo u prvi plan. Vjerovala sam da su se uvijek trudile baš to izbjeći.”

“S mog gledišta, to je smiješno.”

“Jer te namjeravaju postaviti za Sheeaninog nadglednika?”

“Nju nitko ne može nadzirati! Možda nitko ne bi ni trebao.” On pogleda gore prema kom-očima. “Hej, Bell! Nisi uhvatila za rep samo jednog tigra.”

Vraćajući se arhivama, Bellonda zastane kod vrata prostorije u kojoj su zaprimani zapisi kom-očiju i upitno pogleda dežurnu majku.

“Opet ispod tuša”, izvijesti je dežurna majka. “Nakon nekog vremena postaje dosadno.”

“Tajna užitka!” primijeti Bellonda i uputi se prema svojim odajama, zamućene svijesti promijenjene spoznajama koje je trebala opet posložiti. ***Bolji je mentat od mene!***

Ljubomorna sam na Sheeanu, prokleta nek' je! A on to zna!

Tajna užitka! Orgija kao poticaj. Spolno znanje Uvaženih Priležnica imalo je utjecaj na benegesseritski red usporediv s onim zajedničkim primitivnim upadanjem u ekstazu. Zakoračimo jedan korak prema njoj, a onda jedan odstupimo.

A sama spoznaja o nečem takvom! Kako li je to samo odbojno, kako opasno... pa ipak, strašno privlačno.

A Sheeana je imuna! Prokleta bila! Zašto ih je Idaho morao baš sada na to podsjetiti?

28.

Umjesto zakona dajte mi svaki puta presudu uravnoteženih svijesti. Kodovi i priručnici stvaraju uzorke ponašanja. A sva takva ponašanja nisu podložna provjeri pa izrastaju u destruktivnu snagu.

Darwi Odrade

Tamalane se pojavila u Odradinim odajama u Eldiju neposredno prije zore, donoseći vijesti o stanju puta ispred njih.

“Put je zbog nanosa pijeska postao opasan ili neprohodan na šest mjesta s one strane mora. Nastale su vrlo velike dine.”

Odrade je upravo završila svoj dnevni režim: mala začinska agonija nakon koje slijed vježbanje i tuširanje hladnom vodom. U spavaćoj prostorije za goste u Eldiju nalazio se samo jedan stolac za ljuljanje (znali su što voli) pa se ona u nju smjesti čekajući Streggi i jutarnje izvješće.

Tamalanino lice bilo je žućkasto-blijedo pri svjetlu dviju srebrnastih sjajnih kugla, ali njeno zadovoljstvo se nije moglo zanemariti. ***Da si me barem od početka slušala!***

“Pobrini se za ‘toptere reče Odrade”.

Tamalane se udalji, očito razočarana umjerenom reakcijom Vrhovne majke.

Odrade pozove Streggi. “Provjeri alternativne putove. Saznaj kako je s prolazom oko zapadnog dijela mora.”

Streggi požuri, gotovo se sudarivši s Tamalane koja se vraćala.

“Žalim što te moram izvijestiti da nam Transport trenutno ne može dati dovoljno ‘toptera. Preseljavaju pet zajednica istočno od nas. Vjerojatno ćemo ih moći dobiti oko podneva.”

“Ne postoji li Promatračnica na rubu tog pustinjskog utvrđenja

južno od nas?” upita Odrade.

“Prva prepreka nalazi se odmah iza njega.” Tamalane je još uvijek bila vrlo zadovoljna sa sobom.

“Neka nas ‘topteri tamo dočekaju’, reče Odrade. “Krenut ćemo odmah nakon doručka.”

“Ali, Dar...”

“Reci Clairby da danas letiš sa mnom. Da, Streggi?” Akolitkinja je stajala na vratima iza Tamalane.

Položaj njezinih ramena, dok je odlazila, govorio je da Tamalane nije shvatila novu zapovijed za promjenu mjesta kao oproštaj.

Ali Tamino ponašanje uklapalo se u njihove potrebe.

“Možemo stići do Promatračnice”, reče Streggi, davši do znanja da je čula. “Podignut ćemo prašinu i pijesak, ali nema opasnosti.

“Hajdemo na brzinu doručkovati.”

Što su se više približavali pustinji, to je tlo postajalo sve više golo. Odrade to ne propusti prokomentirati dok su žurili prema jugu.

Unutar stotinu klika od zadnjeg prijavljenog vanjskog ruba pustinje vidjeli su tragove zajednica koje su pokupile što su mogle i preselile u hladnija područja. Goli temelji, zidovi koji se nisu mogli spasiti, oštećeni pri rastavljanju i ostavljeni. Cijevi presječene na razini temelja. Bilo je preskupo iskopavati ih. Pijesak će ubrzo prekriti svu tu neuglednu masu.

Ovdje nije postojao zaštitni zid kao na Dini, objasnila je Odrade Streggi. Jednoga dana, uskoro, stanovništvo Kapitola će se preseliti u polarne krajeve i dupsti led u potrazi za vodom.

“Zar je istina, Vrhovna majko”, upita netko tko je sjedio otraga kod Tamalane, “da već izrađujemo opremu za berbu začina?” Odrade se okrene na sjedištu. Pitanje je postavila službenica za vezu, starija akolitkinja: postarija žena s borama urezanim duboko u čelo koje su

svjedočile o njenoj odgovornosti; tamna i zrikava od dugih satova provedenih na radnome mjestu.

“Moramo spremno dočekati crve”, reče Odrade.

“Ako dođu”, uplete se Tamalane.

“Jesi li ikada išla pustinjom, Tam?” upita Odrade.

“Bila sam na Dini.” Odgovor je bio vrlo kratak.

“A jesi li odlazila u otvorenu pustinju?”

“Samo do nekih malih nanosa u blizini Keena.”

“To nije isto.” Kratak odgovor zasluživao je istu takvu kratku repliku.

“Druga sjećanja mi govore ono što trebam znati.” To je bilo za akolitkinje.

“To nije isto, Tam. Moraš to sama iskusiti. Na Dini se čovjek vrlo čudno osjeća, jer zna da svakog trenutka može naići crv i progutati ga.”

“Čula sam o tvom pothvatu... na Dini.”

Pothvatu. Ne ‘iskustvu’. Pothvatu. Vrlo je određena u svojim kritikama. Tipično za Tam. ‘Previše Bellinih osobina prešlo je na nju’, reći će netko.

“Hodanje po takvoj pustinji te izmijeni, Tam. Druga sjećanja postanu jasnija. Jedno je upijati iskustva nekog slobodnjačkog pretka, a potpuno drugo prolaziti onuda kao pravi Slobodnjak, pa makar i tek nekoliko sati.”

“Meni se to nije sviđalo.”

Toliko o Taminom poduzetničkom duhu; svi u vozilu vidjeli su je u lošem svjetlu. Glas će se proširiti.

Na žeravici, doista!

Sada će u Savjetu (***ako se poklopi***) biti lakše objasniti skretanje razgovora na Sheeanu.

Promatračnica je bila skrutnuta rastaljena pješčana ravnina, zelena i glatka s mjehurima od topline u unutrašnjosti. Odrade je stajala na skrutnutom rubu i promatrala kako trava ispod nje završava u pramenovima, dok je pijesak već napadao niže padine ovog nekoć zelenog brda. Bilo je novih slanih grmova (koje je posadio Sheeanin narod, reče netko iz Odradine pratnje) koji su stvorili nasumičan sivi zaklon uzduž osvajačkih prstiju pustinje. Tihi rat. Život temeljen na klorofilu u prvom borbenom redu protiv pijeska.

Jedna niska dina uzdizala se s desne strane iznad Promatračnice. Mahnuvši ostalima neka je ne slijede, ona se popne na brdo pijeska, s čije se druge strane, koja se nije vidjela, nalazila šutljiva pustinja sjećanja.

Znači, ovo je to što stvaramo.

Nema znakova naseljenosti. Nije se osvrnula unatrag prema onome što je raslo očajnički se boreći protiv osvajačkih dina, već je pozornost zadržala usmjerenu prema obzoru. Sve živo iz pograničnog dijela pustinje bilo je nadzirano. Sve što se kretalo u tom suhom prostranstvu bilo je potencijalno opasno.

Nakon što se vratila ostalima, neko vrijeme je zadržala pogled na glatkoj površini Promatračnice.

Starija akolitkinja za vezu priđe Odradi donoseći molbu iz Vremenskog nadzora.

Odrade je prouči. Sažeta i neizbježna. U tim riječima nije se moglo nazrijeti ništa što bi navještavalo da su im povod bile iznenadne promjene. Tražili su dodatnu površinsku opremu. To nije stiglo iznenada, kao posljedica neke slučajne oluje, već kao posljedica odluke Vrhovne majke.

Jučer? Zar sam jučer odlučila uništiti more?

Ona vrati izvyješće akolitkinji za vezu i pogleda preko nje u

pijeskom obilježeni sjaj.

“Zahtjev odobren.” Zatim: “Tuga me hvata kad vidim kako nestaju sve te zgrade tamo.”

Akolitkinja slegne ramenima. **Slegnula je ramenima!** Osjeti želju da je pljusne. (Zar taj pijesak neće protresti Sestrinstvo!) Odrade okrene ženi leđa.

Što bih uopće mogla reći? Živimo na ovom tlu toliko vremena koliko iznosi petostruki životni vijek naših najstarijih sestara. A ova slegne ramenima.

Pa ipak... prema nekim standardima, znala je da je infrastruktura Sestrinstva jedva dostigla zrelost. Plaz i plasčelik nastojali su donekle održati odnos između zgrada i njihova okoliša. Pričvršćene za tlo i sjećanja. Gradići i gradovi ne podliježu lako drugim silama... osim ljudskim hirovima.

Još jedna prirodna sila.

Zaključila je da je pojam poštovanja starosti čudan pojam.

Ljudima je urođen. Naslutila ga je u starom basharu kad je govorio o svom obiteljskom imanju na Lernaesu.

“Smatrali smo ga prikladnim za čuvanje ukrasa moje majke.”

Kontinuitet. Hoće li opet oživljeni gola oživjeti i ta sjećanja?

Tu je bio moj rod.

Dobivalo je čudnu patinu kad se izraz ‘moj rod’ odnosio na krvne pretke.

Pogledajte samo kako dugo smo mi Atreidi opstali na Caladanu, obnavljajući stari zamak i zaglađujući duboke pukotine u drevnom drvetu. Jedina zadaća čitavih ekipa slugu bilo je održavanje tog škripavog starog mjesta na razini jedva podnošljive funkcionalnosti.

Ali te slugue nisu se smatrale zlorabljenima. Na svoje poslove

gledali su kao na privilegij. Ruke koje su glačale drvo gotovo su ga milovale.

“Star. Taj pridjev već dugo prati Atreide.”

Ljudi i njihovi artefakti. Osjetila je duh njihova pribora kao da je živi dio nje same.

“Boljom me čini ovaj štap u mojoj ruci... ovo vatrom zašiljeno koplje kojim ću si pribaviti meso... ovaj zaklon od hladnoće... moj kameni podrum u kojem čuvamo hranu za zimu... ova brza lađa... ovaj divovski preookeanski brod... ova letjelica od metala i keramike koja me nosi u svemir... ?

Pa prve ljudske pustolovine u svemiru... uopće nisu sanjali u kom će smjeru krenuti putovanje. Kako li su samo bili izolirani tih davnih vremena! Male kapsule s atmosferom, u kojima se moglo živjeti, povezane s nezgrapnim izvorima podataka pomoću primitivnih prijenosnih sustava. Usamljenost Samoća. Ograničena mogućnost za sve osim preživljavanja. Održavanje potrebne količine čistog zraka. Provjeravanje pitke vode. Vježbanja za sprječavanje gubitka težine. Ostati aktivan. Zdrav duh u zdravom tijelu. A što je to uopće zdrav duh?

“Vrhovna majko?”

Opet ta prokleta akolitkinja za vezu!

“Da?”

“Bellonda kaže da vam odmah moram javiti da je stigla neka glasnica iz Buzzella. Došli su stranci i odveli sve časne majke.”

Odrade se okrene. “I to je cijela poruka?”

“Ne, Vrhovna majko. Strancima je izgleda upravljala žena, tako barem glasi opis. Glasnica kaže da sličići na neku Uvaženu Priležnicu, iako na sebi nije imala njihovu odoru.”

“Nema vijesti od Dortujle ili ostalih?”

“Nije bilo prigode, Vrhovna majko. Glasnica je akolitkinja

prvog reda. Stigla je u jednom malom ne-brodu slijedeći izričite Dortujline zapovijedi.”

“Kaži Bell da toj akolitkinji nikako ne smije dopustiti odlazak. Zna opasne stvari. Pripremit ću novu glasnicu kad se vratim. To mora biti neka časna majka. Jesi li zapamtila?”

“Svakako, Vrhovna majko.” Očito ju je povrijedio i sam navještaj sumnje.

Počelo je! S mukom je zatomila uzbuđenje.

Zagrizle su mamac. A sada... jesu li se upecale?

Dortujla je mnogo riskirala kad se na takav način oslonila na neku akolitkinju. Poznajući Dortujlu, to je sigurno neka vrlo pouzdana akolitkinja. Spremna i ubiti se, uhvate li je. Moram je vidjeti. Možda je vrijeme da iskusiti agoniju. A možda je baš to poruka koju mi Dortujla šalje. To bi joj bilo slično.

Bell će, naravno, biti polaskana. ***Glupo je ovisiti o nekome iz kaznene postaje!***

Odrade pozove ekipu za veze. “Uspostavite vezu s Bellondom.”

Ručni projektor nije bio jasan kao neki od instaliranih uređaja, ali su se Bell i njena okolina mogli nazrijeti.

Sjedi za mojim stolom kao da je njezin. Odlično!

Ne pruživši Bellondi mogućnost da plane, Odrade reče: “Utvrdi je li ta glasnica akolitkinja spremna za agoniju!”

“Da, spremna je.” ***Bogovi podzemlja! Kratko i jezgrovito od***

Bell

“Pobrini se onda za to. Možda bi mogla biti naš glasnik.”

“Već jesam.”

“Je li sposobna?”

“Potpuno.”

Što se to, dovraga, dogodilo s Bell? Ponaša se nevjerojatno čudno. Uopće ne slični na samu sebe. Duncan!

“Oh, još nešto Bell. Želim da Duncan ima otvorenu vezu s arhivama.”

“Jutros sam se pobrinula za to.”

Izvršno, izvršno. Kontakt s Duncanom bio je plodan.

“Razgovarat ću s tobom nakon što se vidim sa Sheeanom.”

“Poruči Tam da je bila u pravu.”

“U svezi s čim?”

“Samo joj reci.”

“Dobro. I, Bell, moram ti reći da sam jako zadovoljna načinom kako sređuješ stvari.”

“Nakon načina na koji si ti mene sredila, jesam li uopće mogla pogriješiti?”

Bellonda se stvarno smiješila dok se veza prekidala. Odrade se okrene i zapazi da Tamalane stoji odmah iza nje.

“U pravu u svezi s čim, Tam?”

“Da postoje čvršće veze između Idahoa i Sheeane nego što smo vjerovali. Tamalane priđe bliže Odradi i spusti glas. “Ne postavljaj je u moju stolac dok ne otkriješ što skrivaju.”

“Znam da si znala moje namjere, Tam. Ali... jesam li tako prozirna?”

“U nekim stvarima, Dar.”

“Sretna sam što si mi prijateljica.”

“Imaš i druge koji te podržavaju. Kad su proktorice glasovale, u korist ti je išla tvoja kreativnost. ‘Nadahnuti’, bilo je objašnjenje jedne od onih koje su te branile.”

“Onda znaš i to da sam Sheeanu vrlo iscrpno provjeravala prije nego što sam donijela jednu od svojih nadahnutih odluka.”

“Jasno.”

Odrade dade znak vezistkinjama neka uklone projektor i ode pričekati kod ruba staklastog područja.

Kreativna mašta.

Poznavala je pomiješane osjećaje svojih suradnica.

Kreativnost!

Uvijek je opasna za prisvojenu moć. Uvijek dolazi s nečim novim. Novosti mogu uništiti moć autoriteta: čak je i Bene Gesserit pristupao kreativnosti s lošim slutnjama. Da bi brod održali na površini, neki bi jednostavno pobacali buntovnike s palube. Međutim, to nije spadalo u Dortujline dužnosti. Problem je bio u tome što su kreativci nastojali dobrodošlicom pozdraviti one mlitave. Oni su to nazivali privatnošću. Za uvađanje Dortujle u igru bio je potreban i te kakav napor.

Nadam se da si dobro, Dortujla. Budi najbolji mamac koji smo ikada uporabile.

Tada stigoše ‘topteri... njih šesnaest. Piloti su bili vidljivo nezadovoljni zbog tog dodatnog zaduženja, nakon svih tih muka kroz koje su prošli. Preselili su čitave zajednice!

Odrade je krhkog raspoloženja promatrala ‘toptere kako se spuštaju na čvrstu glatku površinu, dok su se krilne lepeze uvlačile u postrana spremišta – svaka letjelica sličila je na nekog usnulog kukca.

Usnuli kukac kojeg je prema vlastitom liku projektirao neki ljudi robot.

Tek što su poletjeli, Streggi, opet sjedeći pokraj Odrade, upita:

“Hoćemo li vidjeti pješčane crve?”

“Možda. Samo još nemam izvješća o njima.”

Streggi se zavali, razočarana odgovorom, ali nesposobna ga iskoristiti za sljedeće pitanje. Istina povremeno može biti uznemirujuća, a one su toliko uložile u ovo kockanje s evolucijom, pomisli Odrade.

Zašto bismo inače uništile sve ono što smo voljele na Kapitolu?

Simultane misli joj nametnu jednu sliku davno korištenog znaka, koji je stajao lučno ispisan iznad uskog ulaza u jednu zgradu od ružičastih opeka:

BOLNICA ZA NEIZLJEČIVE BOLESTI

Zar se Sestrinstvo tamo našlo? Ili su možda tolerirale previše neuspjeha? Nametljiva Druga sjećanja vjerojatno imaju svoju posebnu svrhu.

Neuspjesi?

Odrade pažljivo razmisli: ***Doda li do toga, o Murbelli moramo razmišljati kao o sestri.*** A ne kao o svojoj zarobljenoj Uvaženoj Priležnici, nepopravljivom neuspjehu. Ali bila je osoba koja se ne uklapa u okolinu i prolazila je kroz ozbiljnu obuku u tom podmaklom dobu.

Kako su svi oko nje bili tihi, svi su gledali prema vjetrom nanijetom pijesku – dinamama u obliku kitovih leđa koje su povremeno propuštale suhe valove. Rano poslijepodnevno sunce je upravo počelo bacati dovoljno bočnog svjetla potrebnog za prepoznavanje bližih prizora. A obzor ispred njih zamračivala je prašina.

Odrade se sklupča na svom sjedištu i zaspi. ***To sam već ranije vidjela. Preživjela sam Dinu.***

Probudilo ju je uzbuđenje koje je zavládalo dok su se spuštali i kružili oko Sheeaninog pustinjskog promatračkog centra.

Pustinjski promatrački centar. Opet smo u njemu. Zapravo, mi mu nismo ni dali ime... jednako što nismo dali ime ni ovom planetu. Kapitel! Kakvo je to ime? Pustinjski promatrački centar! Opis, a ne ime. Naglašena je privremenost

Dok su silazili ugledala je nešto što potvrdi njeno razmišljanje.

Osjećaj privremenog boravka još se više isticao spartanskom grubošću svih spojeva. Nije bilo mekoće, nije bilo zaobljenosti. ***Ovo pripada ovdje, a ono ide tamo.*** Sve je bilo spojeno pokretnim konektorima.

Slijetanje je bilo loše; pilot im je na taj način poručivao: “Stigli ste i hvala bogu što sam vas se riješio.”

Odrade se odmah uputi u odaju koja je uvijek bila odvojena i njoj namijenjena, pa pozove Sheeanu. Privremene odaje: još jedna spartanska prostorija s tvrdim poljskim krevetom. Ovoga puta dva stolca. Prozor okrenut na zapad, prema pustinji. Privremenost ovih soba neugodno ju je pogađala. Sve što se ovdje nalazilo moglo se za nekoliko trenutaka razmontirati i odvesti. Umila se u kupaonici uživajući u slobodi pokreta. U ‘topteru je spavala zgrčeno pa ju je tijelo sada neugodno boljelo.

Osvježena, krene do prozora, zahvalna što je građevinska ekipa uključila i ovaj toranj: deset katova, a ovo je bio deveti. Sheeana je zauzimala zadnji kat, a tu prednost joj je omogućio posao koji je obavljala i koji je bio naznačen u imenu opisanog mjesta.

Dok je čekala, Odrade obavi potrebne pripreme.

Otvori svijest. Zaboravi sve unaprijed stvorene zaključke.

Prve dojmove, kad Sheeana stigne, mora steći naivnim očima.

Uši ne smiju biti pripremljene za neki određeni glas. Nos ne smije očekivati mirise kojih se sjeća.

Nju sam ja odabrala. Ja, njena prva učiteljica, podložna sam pogreškama.

Odrade se okrene na zvuk vrata. Streggi.

“Sheeana se upravo vratila iz pustinje i zadržala se među svojim ljudima. Moli Vrhovnu majku da se sastane s njom u gornjim odajama, koje su mnogo udobnije.”

Odrade kimne.

Sheeanine odaje, na zadnjem katu, još su po rubovima slične montažnoj građevini. Na brzinu sklepan zaklon ispred pustinje. Jedna velika prostorija, šest do sedam puta veća od prostorije za goste, ali koja je služila i kao radna soba i kao spavaonica. Prozori na dvije strane – na zapad i sjever. Odrade osjeti mješavinu funkcionalnosti i nefunkcionalnosti.

Sheeana je uspjela da joj njezine odaje zrcale samu osobnost.

Standardni benegesseritski poljski krevet bio je prekriven svijetlonarančasto-jantarnom presvlakom. Suprotni zid ukrašavao je crno-bijeli crtež nekog pješčanog crva čija se glava nalazila u prvom planu gdje su se vidjeli svi kristalni zubi. Nacrtala ga je Sheeana, oslanjajući se na svoje djetinjstvo na Dini i Druga sjećanja, kojima je prepustila vođenje kista.

Još ponešto o Sheeani govorilo je i to što se nije pokušala dokazati na neki ambiciozniji način – žarkom bojom, primjerice, i korištenjem tradicionalnog pustinjskog okoliša. Samo crv i navještaj pijeska ispod njega, a u prednjem planu neka sićušna ljudska pojava u odori.

Ona sama?

Zadivljujuća suzdržanost i stalni podsjetnik na sve zbog čega se ovdje nalazi. Duboki dojam prirode.

Priroda ne stvara lošu umjetnost?

Ta je tvrdnja bila previše izražajna za bezuvjetno prihvaćanje.

Što mi smatramo pod 'prirodom' ?

Vidjela je užasnu prirodnu divljinu: krhko drveće koje izgleda kao uronjeno u loš zeleni pigment i ostavljeno na rubu tundre da se posuši i pretvori u ružnu parodiju. Odvratno. Teško je zamisliti neku svrhu takvog drveća. A slijepi crvi... sluzave žute kože. Gdje u njima naći umjetnost? Privremeno stajalište na evolucijskom putu u nekom drugom smjeru. Izmjeni li uplitanje ljudi uvijek nešto? Sligovi! Bene Tleilaxi su stvorili nešto zaista odvratno.

Diveći se Sheeaninom crtežu, Odrade zaključila da neke kombinacije vrijeđaju određena ljudska osjetila. Sligovi, kao hrana, bili su poslastica. Ružne kombinacije dodirnule su rana iskustva. Iskustva su prosuđivala.

Loša stvar!

Veliki dio onoga što smatramo UMJETNOŠĆU nastoji nas smiriti. Nemojte me uvrijediti! Znam što mogu prihvatiti.

Zašto je ovaj crtež smirivao Sheeanu?

Pješčani crv: slijepa snaga koja stražari nad skrivenim bogatstvima. Umjetničko savršenstvo u svojoj svojoj mističnoj ljepoti

Javili su joj da Sheeana se šali sa svojom dužnošću. "Ja sam pastir crva koji možda nikada neće postojati."

Čak i ako se pojave, proći će godine prije nego što ijedan od njih dostigne veličinu crva s njenog crteža. Je li se to njen glas čuo iz sićušne pojave ispred crva?

"Stići će na vrijeme."

Miris melangea, jači nego što je to uobičajeno za odaje časnih majki, ispuni sobu. Odrade proleti ispitivačkim pogledom preko namještaja: stolci, radni stol, osvjetljenje koje je dopiralo iz usidrenih sjajnih kugli – sve u svrsishodnom rasporedu. Što je predstavljala ta

čudno oblikovana hrpa crnog plaza u kutu? Još neki Sheeanin rad? Ove prostorije potpuno pristaju Sheeani, zaključni Odrade. Malo što drugo, osim crteža, podsjećalo je na njeno podrijetlo, ali prizor koji se vidio kroz bilo koji prozor mogao se uvijek zamijeniti prizorom viđenim sa širokih prozora u Dar-es-Balatu duboko u Dininim suhim područjima.

Šuškanje kod vrata uzbuni Odrade. Ona se okrene i ugleda Sheeanu. Prije negoli je ušla, provirila je gotovo stidljivo kroz vrata. Kretnja koja je značila. "Ipak je došla u moje prostorije. Dobro. Netko je mogao biti nepažljiv s mojim pozivom."

Odradina spremna osjetila zadržte u Sheeaninoj nazočnosti.

Najmlađa časna majka koja je ikad postojala. Često se razmišlja o njoj **kao tihoj maloj Sheeani**. Nije oduvijek bila tiha, niti je bila mala, ali ta odrednica ju je i dalje pratila. Nije bila čak ni plahovita, već često tiha poput glodavca koji čeka na rubu polja dok farmer ne ode. Miš bi tada požurio pokupiti otpalo žito.

Sheeana uđe u sobu i zastane na manje od jednog koraka od Odrade. "Predugo smo bile razdvojene, Vrhovna majko."

Odradin prvi dojam bio je čudno zbrkan.

Otvorenost i skrivanje?

Sheeana je stajala tiha i otvorena.

Ovaj potomak Sione Atreid razvio je zanimljivo lice ispod benegesseritske patine. Sazrijevala je prema istodobnom oblikovanju i Sestrinstva i Atreida. Bili su vidljivi znaci mnogih nepokolebljivo donesenih odluka. To vitko, tamnoputo napušteno dijete sa smeđom kosom prošaranom suncem, izraslo je u ovu uravnoteženu časnu majku. Koža joj je još bila tamna od mnogih sati provedenih na otvorenome. Kosa i dalje prošarana suncem. Ali oči – čelično potpuno plavetnilo koje je govorilo: "Prošla sam kroz agoniju."

Što to osjećam u njoj?

Sheeana je primijetila izraz Odradinog lica (benegesseritska naivnost!) i znala je da je nastupio trenutak sučeljavanja kojeg se dugo plašila.

Jedina obrana mi je moja istina i nadam se da neće tražiti da se do kraja ispovjedim.

Odrade je vrlo pažljivo promatrala svoju bivšu učenicu, sa svim otvorenim osjetilima.

Strah! Što to osjećam? Nešto dok je govorila?

Pravilnost Sheeaninog glasa bila je oblikovana u snažno pomagalo, što je Odrade predosjetila još pri njihovom prvom susretu. Sheeanin izvorni karakter (karakter nekog Slobodnjaka, ako je ikada ijedan postojao!) bio je zauzdan i preusmjeren. Jezgra građena na osvetoljubivosti bila je uklonjena. Njena sposobnost ljubavi i mržnje bila je čvrsto zauzdana.

Zašto imam dojam da me želi zagrliti?

Odrade se odjednom osjeti ranjivom.

Ova žena poznaje iznutra moju obranu. Nemam nikakve mogućnosti da je ikada više potpuno isključim.

Padne joj na pamet Tamalanina prosudba: “Ona je jedna od onih koje su zatvorene u sebe. Sjećate li se sestre Schwangyu? Ona je poput nje, ali je bolja u tome. Sheeana zna kamo ide. Morat ćemo pažljivo motriti na nju. Zna, to je atreidska kr v.”

“Ja sam, također, Atreid, Tam.”

“Nemoj pomisliti da to i na trenutak zaboravljamo! Ne misliš valjda da bismo stajale skrštenih ruku ako bi se Vrhovna majka odlučila spariti s kim joj je volja? Postoje granice naše popustljivosti, Dar.”

“Imaš pravo, ovaj moj posjet trebao se zbiti mnogo ranije, Sheeana.”

Odradin ton uzbuni Sheeanu. Ona se iznenada zabljuje u nju pogledom koji je Sestrinstvo nazivalo ‘BG-pitom’, iako vjerojatno nije bilo ničeg pitomijeg u svemiru, ničeg što bi više predstavljalo masku onoga što se događalo iza nje. Ovo nije bila prepreka, bilo je to ništa. Sve na ovoj maski bio bi prekršaj. To je, samo po sebi, bila izdaja. Sheeana to istog trena shvati i uz smijeh odgovori:

“Znala sam da ćeš ispitivati! Govor rukama s Duncanom, zar ne?” ***Molim te, Vrhovna majko! Prihvati to.***

“I sve ostalo, Sheeana.”

“On želi da ih netko spasi ako Uvažene Priležnice napadnu.”

“To je sve?” ***Zar me smatra takvom budalom?***

“Ne. Želi saznati sve o našim namjerama... i o onome što poduzimamo glede prijetnji Uvaženih Priležnica.”

“Što si mu rekla?”

“Sve što sam mogla.” ***Istina je moje jedino oružje. Moramo joj odvratiti pozornost od toga!***

“Jesi li mu prijateljica koja može utjecati na njega, Sheeana?”

“Da.”

“I ja sam također.”

“Ali Tam i Bell nisu?”

“Dobila sam izvješće da ga Bell sada podnosi.”

“Bell? Tolerantna?”

“Pogrešno misliš o njoj Sheeana. To je tvoja slabost.” ***N ešto skriva. Što si učinila, Sheeana?***

“Sheeana, misliš li da bi mogla raditi s Bell?”

“Zato što je podbadam?” ***Raditi s Bell? Kako ona to misli? Neće valjda Bell biti na čelu tog prokletog Missionaria projekta!***

Kutovi Odradinih usana se lagano poviju naviše. ***Još neka psina? Ne radi li se možda o tome?***

Sheeana je bila glavni predmet ogovaranja u blagovaonicama Središnjice. Priče o tome kako je živcirala starateljice rasploda (posebno Bell) i do detalja razrađeni prikazi zavodjenja osvijetljeni usporedbama s Uvažanim Priležnicama, koje je pružala Murbella, bili su začinjeni više od hrane. Odrade je prije samo dva dana čula odlomke najnovije priče. “Rekla je: ‘Koristila sam se metodom **pusti ga da se loše vlada**. Vrlo je uspješna kod muškaraca koji misle da će imati lagan plijen.’”

“Podbadanje? Zar to činiš Sheeana?”

“To nije prava riječ: radi se o preoblikovanju suprotstavljanjem prirodnim sklonostima.” Međutim, istog trenutka kad je izgovorila ove riječi Sheeana je znala da je pogriješila.

Odrade osjeti upozoravajuću mirnoću. **Preoblikovanje?** Pogled joj odluta do one čudne hrpe u kutu. Zurila je u nju tako napregnuto, da se i sama začudi. Sličilo je nekoj viziji. Nastavi ispitivati u potrazi za nečim dosljednim, nečim što bi joj nešto **reklo**. Nije dobila odgovor, čak ni kada se upustila u ispitivanje do kraja svojih granica. A to joj je i bila svrha!

“Zove se Praznina”, prošapće Sheeana.

“Tvoja?” **Molim te, Sheeana. Reci da je to netko drugi napravio. Taj koji je to napravio otišao je tamo kamo ga ja ne mogu slijediti** “Ja sam to napravila jedne noći, prije nekih tjedan dana.”

Je li crni plaz jedina stvar koju pokušavaš preoblikovati?

“Zadivljujući komentar umjetnosti uopće.”

“A ne posebne umjetnosti?”

“Imam problema s tobom, Sheeana. Uznemiruješ neke sestre.” I **mene. U tebi postoji neko divlje mjesto, koje nismo pronašle. Atreidske oznake gena koje nam je Duncan spomenuo, a koje bismo trebale potražiti u tvojim stanicama. Što su ti oni ostavili u nasljeđe?**

“Uznemirujem svoje sestre?”

“Posebno onda kad se sjete da si najmlađa među svima koje su

ikada preživjele agoniju.”

“Osim izroda.”

“Zar si ti to?”

“Vrhovna majko!” ***Nikada me nije namjerno povrijedila, osim kad mi je željela očitati bukvicu.***

“Prošla si kroz agoniju iako ti to nitko nije odobrio.”

“Zašto ne bi radije rekla da sam se suprotstavila zreloom savjetu?” Humorom joj se ponekad može odvratiti pozornost Prester, Sheeanina akolitkinja pomoćnica, došla je do vrata i lagano zagrebla po zidu dok nije privukla njihovu pozornost.

“Pribilježili ste da vam odmah javim kad se istraživačke ekipe vrate.”

“Što javljaju?”

Je li to olakšanje u Sheeaninom glasu?

“Ekipa osam želi da pogledate njihove snimke.”

“Oni to uvijek žele!”

Nastojeći zvučati razočarano, Sheeana progovori: “Želiš li pogledati snimke zajedno sa mnom, Vrhovna majko?”

“Pričekat ću ovdje.”

“Neće dugo potrajati.”

Kad su otišle, Odrade priđe zapadnom prozoru: jasan pogled preko vrhova krovova na novu pustinju. Male dine. Zalazak sunca na pragu i ta suha toplina koja snažno podsjeća na Dinu.

Što to Sheeana skriva?

Neki mladić, tek nešto stariji od dječaka, sunčao se gol na obližnjem krovu, ležeći na leđima na nekom zelenom madracu sa zlatnim ručnikom prebačenim preko lica. Koža mu je bila poput suncem zagrijanog zlata i mogla se usporediti s ručnikom i stidnim dlakama. Povjetarac dodirne kut ručnika i podigne ga. Mlitava ruka se pomakne i vrati ga na mjesto. Zašto je besposlen? Noćni radnik? Vjerojatno.

Plandovanje nije bilo poticano, a on se njime razmetao. Odrade se nasmiješi sama sebi. Svakom se može oprostiti, pretpostavi li se da je on noćni radnik. Možda se oslanjao baš na to. Trik je bio samo u tome da ga ne smiju vidjeti oni koji znaju istinu.

Neću se raspitivati. I inteligencija zaslužuje neke nagrade. A on bi, pak, i mogao biti noćni radnik.

Ona podigne pogled. Tu se pojavljivao novi primjer: egzotični zalasci sunca. Uska traka narančastog duž obzora, zadebljana na mjestu gdje je sunce upravo utonulo ispod horizonta. Srebrnasto plavetnilo iznad narančastog u visinama je postajalo sve tamnije. To je mnogo puta vidjela na Dini. Nije pokušavala istražiti meteorološka objašnjenja. Bolje je dopustiti očima upijanje ove prolazne ljepote; bolje dopustiti ušima i koži osjet iznenadnog mira što se spušta na ovo tlo, u tami koja brzo nailazi nakon što narančastog sjaja nestane.

Nejasno je vidjela mladića kako uzima madrac i ručnik te nestaje iza jednog ventilatora.

Zvuci trčanja u hodniku iza nje. Sheeana uđe gotovo bez daha.

“Pronašli su začinsku masu trideset klikova sjeveroistočno od nas!

Malu, ali kompaktnu!”

Odrade se ne usudi prepustiti nadama. “Nije li je možda nagomilao vjetar?”

“Mala je vjerojatnost. Postavila sam danonoćnu stražu.” Sheeana pogleda prema prozoru kod kojeg je stajala Odrade. Vidjela je Treboa. Možda...”

“Već sam te pitala, Sheeana, bi li mogla raditi s Bell. To je vrlo važno pitanje. Tam je jako stara i uskoro će morati dobiti zamjenu. Jasno, morat će se glasovati.”

“Ja?” Bilo je to potpuno neočekivano.

“Moj prvi odabir.” A sada, zapovijed. Želim te u blizini kako bih

te mogla nadzirati.

“Mislila sam... hoću reći, plan Misionariae...”

“To može pričekati. A mora postojati još netko tko može biti pastir crvima... ako je ta začinska masa ono čemu se nadamo.”

“Oh? Da... nekoliko naših, ali nitko tko... Zar ne želiš provjeriti odgovaraju li mi još crvi?”

“Rad u Savjetu ne bi trebao imati nikakve veze s tim.”

“Ja... možeš vidjeti da sam iznenađena.”

“Rekla bih, čak zaprepaštena. Reci mi, Sheeana, što ti zapravo zaokuplja pozornost ovih dana?”

Još ispituje. Trebo, pomози mi sada! “Provjeravam napreduje li pustinja dobro.” **Istina!** “I, naravno, moj spolni život. Vidjela si mladića na susjednom krovu? Trebo, novak kojeg mi je Duncan poslao radi daljeg brušenja.”

Čak i nakon što je Odrade otišla, Sheeana se pitala zašto su te riječi izazvale u njoj takvu razdraganost. Iako je Vrhovna majka bila prevarena.

Nije čak ni trebala potrošiti svoju odstupnicu – istinu:

Razgovarale smo o mogućnosti da ja utisnem Tega i na taj način vratim basharova sjećanja.

Izbjegla je potpunu ispovijed. **Vrhovna majka nije saznala da sam pronašla način za ponovno aktiviranje našeg ne-broda-zatvora i deaktiviranje mina koje je Bellonda postavila u njemu.**

29.

Nikakva slast ne može prekriti pojedine gorčine. Ako je nešto gorko, ispljuni to. Tako su uvijek postupali naši najstariji predci.

Kodeks

Probudivši se usred noći Murbella ustane i, svjesna svega što ju je okruživalo, nastavi sanjati gotovo potpuno budna: Duncan spava pokraj nje, postrojenje tiho kucka, na stropu projekcija kronometra. U zadnje vrijeme tražila je od Duncana da ostane s njom preko noći, jer se bojala ostati sama. On je za to krivio njenu četvrtu trudnoću.

Murbella sjedne na rub kreveta. Soba je djelovala sablasno pri nejasnoj svjetlosti kronometra. Slike iz snova su i dalje bile prisutne.

Duncan nešto promrmlja i prevrne se prema njoj. Ispruženu ruku prebaci joj preko nogu.

Osjećala je da ova mentalna smetnja nije bila dio sna, već je samo imala neke njegove osobine. Bila je rezultat benegesseritskog učenja. Učenja i njihovih prokletih prijedloga o Scytaleu i... svega ostaloga! Ubrzavali su kretanje koje ona nije mogla slijediti.

Noćas se izgubila u nekom ludom svijetu riječi. Razlog je jasan.

Bellonda je tog jutra naučila Murbellu govoriti na devet jezika, usmjerivši sumnjičavu akolitkinju niz mentalnu stazu koja se nazivala 'jezično naslijeđe'. Ali Bellin utjecaj na ovo noćnu moru nije osigurao izlaz iz nje.

Noćna mora. Bila je stvorenje mikroskopske veličine, zarobljeno na nekom golemom prostoru koje je odzvanjalo i bilo označeno divovskim slovima kamo god se okrenula: spremište podataka.

Okruživale su je pokretne riječi iskrivljenih ralja i zastrašujućih pipaka. Grabežljive životinje, a ona je bila njihov plijen!

I tako je sada sjedila budna na rubu kreveta s Duncanovom rukom preko nogu, ali je i nadalje vidjela zvijeri. Tjerali su je natrag.

Znala je da se kreće unatrag, iako joj se tijelo nije kretalo. Tjerali su je prema užasnoj nesreći koju nije mogla vidjeti. Glavu ne bi mogla okrenuti! Ne samo što je vidjela ta stvorenja (prekrivala su dijelove njene spavaće sobe) već ih je i čula u kakofoniji njenih devet jezika.

Razderat će me!

Iako se nije mogla okrenuti, osjećala je što se nalazi iza nje: još zuba i pandža. Svuda uokolo prijetnja! Stjeraju li je u kut, bacit će se na nju i bit će izgubljena.

Uništena. Mrtva. Žrtva. Mučeni sužanj. Slobodan plijen.

Uhvati je očaj. Zašto se Duncan ne probudi i spasi je? Ruka mu je bila teška poput olova, bila je dio sile koja ju je držala i omogućavala tim stvorenjima da je tjeraju prema njihovoj bizarnoj klopci. Strese se. Tijelo joj oblije znoj. Strašne riječi! Spajale su se u divovske složenice. Jedno stvorenje, usnica tankih poput oštrice noža, krene ravno na nju i ona ugleda nove riječi u razjapljenoj tami unutar ralja.

Pogledaj gore.

Murbella se započne smijati. Nije se mogla suzdržati. ***Pogledaj gore. Uništena. Mrtva. Žrtva...***

Smijeh naposljetku probudi Duncana. On sjedne, uključi jednu nisku sjajnu kuglu i zagleda se u nju. Kako li je samo raščupan bio nakon njihovog večernjeg spolnog sudara.

Na licu mu je djelomice vidjela znatiželja, a djelomice uznemirenost zašto ga je probudila. “Zašto se smiješ?”

Smijeh se povlačio pred dahtanjem. Bokovi su je boljeli. Bojala se da njegov nevoljni osmijeh ne izazove novi napad smijeha. “Oh... Oh! Duncane! Spolni sudar!”

Znao je da je to njihov zajednički izraz za ovisnost koja ih je povezivala, ali zašto ju je to nasmijavalo?

Njegov zbunjeni izraz učini joj se nemoguće smiješnim.

Između dva dahtaja ona reče: “Još dvije riječi.” I morala je čvrsto stisnuti usta kako ne bi opet prasnula u smijeh.

“Što to?”

Njegov glas bio je najsmješnija stvar koju je ikada čula. Ona ispruži ruku prema njemu i zatrese glavom. “Ohhh... ohhh...”

“Murbella, što je to s tobom?”

Uspjela je samo i nadalje tresti glavom.

On opet pokuša s neodređenim smiješkom. To je malo smiri i ona se nasloni na njega. “Ne!” Uzvik se odnosio na njegovu desnu ruku, koja je krenula u istraživanje. “Želim samo biti blizu tebe.”

“Pogledaj koliko je sati.” On pogleda prema projekciji na stropu.

“Gotovo tri.”

“Bilo je tako smiješno, Duncane.”

“Ispričaj mi.”

“Kad dođem do daha.”

On je spusti na jastuk. “Mi smo poput nekog starog prokletog bračnog para. Smiješne priče usred noći.”

“Ne, dragi, mi smo drukčiji.”

“Pitanje je tek stupnja, ništa više.”

“Kvaliteta”, bila je uporna.

“Što je bilo toliko smiješno?”

Ona mu prepriča svoj košmar i Bellondin utjecaj.

“Zensunni. Vrlo stara tehnika. Sestre je koriste kako bi te oslobodile traumatskih veza. Riječi koje potpaljuju nesvjesne odgovore.”

Strah se opet pojavi.

“Murbella, zašto sad pak drhtiš?”

“Učiteljice Uvaženih Priležnica su nas upozorile da će se

dogoditi strašne stvari ako padnemo u ruke Zensunnija.”

“Gluposti! Prošao sam i kroz to kao mentat.”

Njegove riječi prizvale su jedan drugi dio sna. Zvijer s dvije glave. Oba usta otvorena. Unutar njih – riječi. S lijeve strane ‘Jedna riječ’, a s desne, ‘vodi do druge’.

Strah napokon nestane pred veseljem. Sve se smirilo; i to bez smijeha. “Duncan!”

“Mmmmrnm.” U zvuku se osjećala mentatska udaljenost.

“Bell je rekla da se Bene Gesserit služi riječima kao oružjem.

“Riječi je nazivala priborom za nadzor?”

“To moraš naučiti i to mora postati dio tebe. Neće ti vjerovati da si spremna za dublju obuku dok to ne naučiš.

Ali nakon toga ti ja više neću vjerovati.

Ona se otkotrlja od njega i pogleda u kom–oči koje su svjetlucale na stropu oko projekcije kronometra.

Još sam na probi.

Znala je da njezine učiteljice raspravljaju o njoj kad su nasamo.

Razgovor bi umuknuo čim bi im se približila. Zurile su u nju na poseban način, kao da je neki zanimljiv primjerak.

Bellondin glas uzvitla joj svijest.

Pipci košmara. Bilo je gotovo podne i mogla je nanjušiti smrad znoja od proživjelih napora. Iskušanik na tri propisana koraka od časne majke. Bellin glas:

“Nikada nemoj biti specijalist. To sputava.”

I sve to samo zato što sam pitala ne postoje li riječi koje vode

Bene Gesserit.

“Duncane, zašto one združuju mentalno i fizičko učenje?”

“Duh i tijelo jačaju se međusobno.” Pospan.

Prokletstvo! Opet će zaspati.

Ona prodrma Duncana za rame. “Ako su riječi tako prokleta nevažne, zašto toliko govore o odgajanjima?”

“Šablone”, promrmlja on. “Prljava riječ.”

“Što?” Prodrma ga mnogo grublje.

On se okrene na leđa i promrmlja jedva pokrenuvši usne: “Odgoj znači šablonu, a šablona je sama po sebi loša. Po njihovom svi mi smo stvaratelji početka – što za njih znači red!”

“Zašto je to tako loše?”

“Šablona pruža drugima mogućnost da nas uništi ili uhvati u... stvarima koje ne želimo mijenjati.”

“Nisi u pravu glede duha i tijela.”

“Hm...?”

“Pritisni ih vezuju jedno za drugo.”

“Zar nisam baš to rekao? Hej! Hoćemo li razgovarati, spavati ili što drugo?”

“Ništa od tog tvog ‘što drugo’. Ne noćas.”

Iz grudi mu se otme duboki uzdah.

“Varaju se ako misle da će poboljšati moje zdravlje”, reče ona.

“Nitko nije ni rekao da to žele.”

“To dolazi kasnije, nakon agonije.” Znala je kako mrzi da ga se podsjeća na taj po smrt opasni ispit, ali to nije mogla izbjeći. Očekivanje ispuni joj svijest.

“U redu!” On sjedne, namjesti jastuk, zavalj se na njega i započne je proučavati. “O čemu se radi?”

“One su tako prokleta pametne kad se radi o riječima-oružju kojima se koriste! Dovala ti je Tega i rekla da si samo ti odgovoran za njega.”

“Ne vjeruješ u to?”

“On misli da si mu otac.”

“Ne baš.”

“Ne, ali... jesi li ti to isto mislio za bashara?”

“Kad mi je vratio sjećanja? Da.”

“Vi ste par intelektualnih siročića, stalno u potrazi za roditeljima kojih nema. On ni ne sanja koliko ćeš ga povrijediti.”

“Nešto takvo razara obitelj.”

“Znači, ti mrziš bashara u njemu i drago ti je što ćeš ga povrijediti.”

“Nisam to rekao.”

“Zašto je on tako važan?”

“Bashar? Vojni genij. Uvijek radi neočekivano. Zbunjuje svoje neprijatelje pojavljujući se gdje ga uopće ne očekuju.”

“Zar nitko drugi to ne može?”

“Ne tako kao on. On izmišlja taktike i strategije. Tek tako!” On pucne prstima.

“Opet nasilje. Poput Uvažених Priležnica.”

“Ne uvijek. O basharu se govorilo da pobjeđuje bez borbe.”

“Proučavala sam povijest.”

“Ne vjeruj joj.”

“Ali, upravo si rekao.”

“Povijest se usredotočuje na sukobe. I ima u tome istine, ali trajnije stvari koje se nastavljaju unatoč preokretima ostaju skrivene.”

“Trajnije stvari?”

“Koja povijest spominje ženu u rižinom polju koja vodi svog vodenog bika ispred pluga dok je njen muž tog trenutka negdje drugdje, najvjerojatnije unovačen, s oružjem u ruci?”

“Zašto je to trajnije i važnije od...”

“Njenoj djeci kod kuće treba hrana. Muškarac je odsutan, neprestano luduje? Netko mora orati. Ona je prava slika ljudske

opstojnosti.”

“Zvučiš tako ogorčeno... izgleda mi čudno.”

“S obzirom na **moju** vojničku prošlost?”

“Da, to. Bene Gesserit ističe... svog bashara, elitne jedinice i...”

“Misliš da one misle samo na sebe i da im je nasilje jedino važno? Da će kopitima pregaziti i ženu i njezin plug?”

“Zašto ne?”

“Zato što im vrlo malo toga izbjegne. Najneobuzdaniji među njima projahat **će pokraj** žene koja ore i rijetko kad će shvatiti da su dodirnuli temeljnu stvarnost. Jedino Bene Gesseritu takvo nešto nikada ne bi promaknulo.”

“Opet te pitam – zašto ne?”

“Svi koji misle samo na sebe vrlo skučeno promatraju stvari, jer vide samo stvarnost – smrt. Žena i plug predstavljaju – stvarnost-život. Bez stvarnosti-života ne bi uopće bilo čovječanstva. Moj Tiranin je to odmah shvatio. Sestre ga zbog toga blagoslivljaju, čak i kad ga inače proklinju.”

“Znači, ti voljno sudjeluješ u njihovu snu.”

“Vjerojatno je tako.” Zvučao je iznenađeno.

“I potpuno si pošten s Tegom?”

“On postavlja pitanja, a ja mu pružam zaslađene odgovore. Ne vjerujem u nasilje iz znatiželje.”

“I samo si ti odgovoran za njega?”

“Ona to nije baš tako rekla.”

“Ahh, moja ljubavi. Nije baš tako rekla. Bell držiš licemjernom, a pritom ne misliš i na Odrade. Duncane, kad bi samo znao...”

“Sve dok ne obraćamo pozornost na kom-oči, hajde reci!”

“Laži, prijevare, pokvarene...”

“Hej! Bene Gesserit?”

“Služe se tim starim prastarim izgovorom: sestra X radi to i to, zato ako i ja to učinim onda to nije tako loše. Dva zločina pokrivaju jedan drugi.”

“Kakvi zločini?”

Oklijevala je. **Trebam li mu reći? Ne. Ali očekuje neki odgovor.**

“Bell je oduševljena zamijenjenim ulogama između tebe i Tega! Unaprijed se raduje njegovoj boli.”

“Možda bismo je trebali razočarati.” Čim je to izrekao, znao je da je pogriješio. **Preuranjeno.**

“Poetska pravda!” Murbella je bila oduševljena.

Treba ih zavesti! “Njih ne zanima pravda. Pravednost – to da. Imaju ovakvu molitvu: “Oni koji su osuđeni moraju prihvatiti pravednost te odluke””

“Znači, uvjetuju te za prihvaćanje njihovih odluka.”

“Postoje rupe u svakom sustavu.”

“Znaš, dragi, akolitkinje uče.”

“Zato i jesu akolitkinje.”

“Želim reći da međusobno razgovaramo.”

“Mi? Zar si ti akolitkinja? Ti si obraćenica!”

“Bilo što da sam, čula sam priče. Tvoj Teg možda nije onakav kako to izgleda.”

“Akolitska ogovaranja.”

“Nijeme priče su stigle s Gammua, Duncane.”

Zurio je u nju. **Gammu?** Uvijek je taj planet u mislima nazivao samo izvornim imenom: Giedi Jedan. **Harkonnenova paklena rupa.**

Njegovu šutnju je shvatila kao poziv na nastavak. “Govore da se Teg kretao brže nego što ga je oko moglo pratiti, da je...”

“Vjerojatno je sam počeo širiti takve priče.”

“Neke sestre ih ne odbacuju. Odlučile su čekati kako bi se

uvjerile u njihovu istinitost. Ne žele se zalijetati.”

“Zar ništa nisi naučila o Tegu iz svojih *dragocjenih povijesti*?

Tipično za njega bi bilo da započne takve glasine. Natjerava ljude na oprez”

“Sjeti se da sam i ja tada bila na Gammuu. Uvažene Priležnice su bile vrlo uznemirene. Bijesne. Jer nešto je pošlo krivo.”

“Svakako. Teg je postupio neočekivano. Iznenadio ih je. Ukrao je jedan od njihovih ne-brodova.” On potapša zid pokraj sebe. “Ovaj ovdje.”

“Sestrinstvo ima svoje zabranjeno tlo, Duncan. Stalno mi govore neka se strpim do agonije. Sve će se razjasniti! Proklete neka su!”

“Zvuči kao da te pripremaju za podučavanje Missionariae. Vjersku organizaciju za određene ciljeve i izabrane narode.”

“Ti u tome ne vidiš ništa loše?”

“Moral. O tome ne raspravljam s časnim majkama.”

“Zašto ne?”

“Vjere se nasukavaju na tu stijenu. Ali ne i benegesseritkinje.”

Duncan, kad bi samo poznao njihov moral! “Uznemiruje ih što znaš tako mnogo o njima.”

“Bell me je baš zbog toga željela ubiti.”

“Ne vjeruješ da je Odrade jednako loša?”

“Kakvo pitanje!” Odrade? ***Užasna žena, prepustiš li se razmišljanju o njenim sposobnostima. Uz to još i Atreid. Poznao sam mnoge Atreide. A ona je u prvom redu benegesseritkinja. Teg je atreidski ideal.***

“Odrade mi je rekla da duboko vjeruje u tvoju odanost Atreidima.”

“Murbella, ja sam odan atreidskoj časti.” ***I sam donosim svoje moralne odluke – o Sestrinstvu, o ovom djetetu koje su mi predali na***

brigu o njemu, o Sheeani i... i o mojoj voljenoj.

Murbella se nagne k njemu i gladeći mu dojkama rame šapne mu na uho: “Ponekad bih mogla ubiti bilo koju od njih kad mi se nađu nadohvat ruke!”

Zar misli da je ne mogu čuti? Sjedne, povukavši i nju sa sobom.

“Što te muči?”

“Ona želi da obradim Scytalea.”

Obraditi. Eufemizam Uvaženih Priležnica. **Pa, zašto ne?**

‘**Obradila**’ je mnoge muškarce prije nego je naletjela na mene. Ali sada je reagirao na prastari način supruge. Ne samo taj... Scytale?

Prokleti Tleilax? “Vrhovna majka?” Morao je biti siguran.

“Ta i jedina.” Sada je bila gotovo raspoložena nakon što se konačno rasteretila.

“Kako si reagirala?”

“Rekla mi je da je to tvoja zamisao.”

“Moja... Nikada! Spomenuo sam samo da bismo trebali pokušati izvući nešto podataka od njega, ali...”

“Ona kaže da je to uobičajeno kod Bene Gesserita, baš kao i kod Uvaženih Priležnica. Idi u krevet s ovim. Zavedi onog. Čista rutina.”

“Pitao sam te kako si **ti** reagirala.”

“Bila sam revoltirana.”

“Zašto?” **Poznajući tvoju prošlost...**

“Zato što **tebe** volim, Duncan, i... i moje tijelo... želi **tebi** ugađati... kao što ti...”

“Mi smo stari bračni par i vještice nas pokušavaju razdvojiti.”

Riječi koje je upravo izgovorio zapališe u njemu jasnu viziju

gospice Jessice, voljene žene njegovog odavno mrtvog vojvode i majke

Muad’Diba. **Volio sam je. Ona mene nije voljela, ali...** Pogled koji je sada vidio u Murbellinim očima viđao je kod Jessice kad je gledala

vojvodu: slijepa, čvrsta ljubav. Nešto čemu Bene Gesserit nije vjerovao.

Jessica je bila nježnija od Murbelle, ali čvrsta u srcu. A Odrade... ona je oduvijek bila čvrsta. Sva je bila od plasčelika.

Kako onda protumačiti trenutke kad je pomislio da i kod nje ima ljudskih osjećaja? Način na koji je govorila o basharu, kad su saznali da je starac umro na Dini.

“Znate, bio mi je ota c.”

Murbella prekine njegovo sanjarenje. “Možeš dijeliti njihov san, bez obzira na to o čemu se radi, ali...”

“Odrastite ljudi!”

“Molim?”

“To je njihov san. Počnite se ponašati kao odrasli ljudi, a ne kao agresivna djeca u školskom dvorištu.”

“Mama zna kako se to radi.”

“Da... vjerujem da zna.”

“Zar ih doista tako doživljavaš? Čak i kad ih nazivaš vješticama?”

“To je prava riječ. Vještice čine tajanstvene stvari.”

“Ne vjeruješ da je to tek dugo i okrutno školovanje, plus začini i agonija?”

“Kakve veze ima vjerovanje s tim? Nepoznati stvaraju svoju vlastitu mističnost.”

“Ne misliš li da one prijevarom navode ljude na postupke koji njima odgovaraju?”

“Jasno, baš to rade!”

“Riječi kao oružje, Glas, Utiskivačice.”

“Nijedna nije lijepa kao ti.”

“Što je to ljepota, Duncan?”

“Naravno, postoji više vrsta ljepote.”

“To isto i ona govori. ‘Stilovi temeljeni na plodnim korijenima

koji su tako duboko ukopani u našoj racionalnoj svijesti da ih se ne usuđujemo odstraniti.’ Znači, imaju namjeru i u to se umiješati, Duncan.”

“A smiju se drznuti na sve?”

“Ona tvrdi: ‘Mi nećemo naše potomke stvoriti takvim da ih nećemo moći smatrati pripadnicima ljudskog roda.’ One sude, one osuđuju.” On razmisli o pojavama stranaca u svojoj viziji. Liceigrači. I upita: “Poput nemoralnih Tleilaxa? Nemoralni – neljudski.”

“Gotovo mogu čuti zupčanike kako se okreću u Odradinoj glavi. Ona i njene sestre – gledaju, slušaju, kroje svaki odgovor, sve je proračunano.”

Zar baš to što želiš, draga? Osjetio se u klopici. Imala je pravo, ali i nije. Svrha opravdava sredstvo? Kako bi mogao opravdati gubitak Murbelle? “Smatraš li ih nemoralnim?” upita on.

Kao da ga nije čula. “Neprestano se pitaju što moraju sljedeće pitati da bi dobile željeni odgovor.”

“Kakav odgovor?” Zar ne osjeća njegovu bol?

“Ne zna se dok ne postane prekasno!” Okrene se i zagleda u njega. “Iste su kao i Uvažene Priležnice. Znaš li kako su me Uvažene Priležnice zapravo ulovile?”

Nije mogao potisnuti spoznaju kako će se dežurni psi čuvari pohlepno uhvatiti za sljedeće Murbelline riječi. “Pokupili su me s ulice nakon jedne čistke Uvaženih Priležnica. Vjerujem da je čak i čitava ta čistka bila pokrenuta zbog mene. Moja je majka bila prekrasna žena, ali prestara za njih.”

“Čistka?” Psi čuvari bi zatražili od mene da postavim to pitanje.

“Krenu kroz neko područje i ljudi nestanu. Nema tijela, ničega. Netragom nestanu čitave obitelji. Objašnjavaju to kaznom za spletkarenje protiv njih.”

“Koliko ti je bilo godina?”

“Tri... možda četiri. Igrala sam se s prijateljima vani ispod drveća. Iznenada, začula se velika buka i vika. Sakrili smo se u rupu iza nekih stijena.”

Uvukla ga je vizija ove drame.

“Tlo se treslo.” Pogled joj se povuče unutra dok se prisjećala.

“Eksplozije. Nakon kraćeg vremena sve se smirilo i mi smo promolili glave. Čitav kvart gdje se nalazila moja kuća bio je pretvoren u jednu rupu.”

“Ostala si bez roditelja?”

“Sjećam se svojih roditelja. Otac je bio krupan, snažan momak.

Majka mi je, mislim, negdje bila sluškinja. Nosili su odore koje su odgovarale takvim poslovima i ja je se sjećam u odori.”

“Zašto si sigurna da su ti roditelji poginuli?”

“Sigurna sam samo da je bila čistka, a one su uvijek iste. Čula se vriska i ljudi su trčali uokolo. Bili smo strašno uplašeni.”

“Zašto misliš da je čistka upriličena zbog tebe?”

“One čine takve stvari.”

One. Promatrači će na temelju samo te jedne riječi smatrati da su postigle značajnu pobjedu.

Murbella je i nadalje bila obuzeta sjećanjima. “Mislim da je moj otac odbio podleći nekoj Uvaženoj Priležnicu. To je uvijek bilo opasno. Krupan, zgodan muškarac... jak.”

“Znači, ti ih mrziš?”

“Zašto?” Njegovo pitanje ju je doista iznenadilo. “Da nije bilo toga, nikad ne bih postala Uvažena Priležnica.”

Njena bezosjećajnost ga zaprepasti. “Znači, nikakva korist od toga!”

“Ljubavi, imaš li ti nešto protiv toga što me je dovelo na tvoju stranu?”

Touche! “Ali, zar ti ne bi bilo draže da se to dogodilo na nekako drukčije?”

“Dogodilo se.”

Kakav krajnji fatalizam. Nikad to ne bi očekivao od nje. Jesu li je na to uvjetovale Uvažene Priležnice ili je to djelo Bene Gesserita?

“Bila si tek vrijedan dodatak u njihovim štalama.”

“Točno. Zvale su nas zavodnicama. Regrutirale smo vrijedne muškarce.”

“I ti si to radila.”

“Višestruko sam vratila ono što su uložile u mene.”

“Znaš li kako će sestre to shvatiti?”

“Ne radi od muhe slona.”

“Znači, spremna si **obraditi** Scytalea?”

“To nisam rekla. Uvažene Priležnice su manipulirale sa mnom bez mog pristanka. Sestrama sam potrebna i žele me iskoristiti na isti način. Moja cijena može biti previsoka.”

Nakon par trenutaka, on procijedi kroz suho grlo. “Cijena?”

Ona se zagleda u njega. “Ti, ti si samo dio moje cijene. Nema obrađivanja Scytalea. I želim malo više njihove poslovične iskrenosti o tome zašto sam im potrebna!”

“Pažljivo, ljubavi. Mogle bi ti reći.”

Ona ga gotovo benegesseritski pogleda. “Kako bi ti mogao bezbolno vratiti Tegova sjećanja?”

Prokletstvo! I to baš onda kad je pomislio da je to izbjegao.

Nema izlaza. U njenim očima je vidio da je pogodila.

Murbella mu to i potvrđi. “Budući da ja ne bih pristala, sigurno si o tome razgovarao sa Sheeanom.”

Mogao je samo kimnuti. Njegova Murbella prodrla je dublje u Sestrinstvo nego što je pretpostavljao. I znala je da su njegova

umnožena gola-sjećanja bila obnovljena njezinim utiskivanjem. Iznenada ju je vidio kao časnu majku i poželio se vikanjem tome usprotiviti.

“Zar zato nisi postao isti kao Odrade?” upita ona.

“Sheeana je obučena za Utiskivačicu.” Riječi su mu šuplje odzvanjale još dok ih je izgovarao.

“Ta obuka je drukčija od moje?” Optužba.

Bijes je navirao u njemu. “Više bi voljela bol? Poput Bell?”

“Ti bi više volio poraz Bene Gesserita?” Mliječno nježan glas.

U glasu joj je zapazio natruhu udaljavanja, kao da se već povukla u hladan promatrački stav Sestrinstva. One su zamrzavale njegovu voljenu Murbellu! Ipak, u njoj je ostalo još vitalnosti. Raspadao se u sebi. Zračila je zdravljem, posebno u trudnoći. Bodrost i beskrajno uživanje života. Sjalo je u njoj. Sestre će to uzeti i prigušiti.

Stišala se pod njegovim pažljivim pogledom.

Bio je očajan, pitao se što bi mogao učiniti.

“Nadala sam se da ćemo biti međusobno otvoreniji u zadnje vrijeme”, požali se. Još jedno benegesseritsko ispitivanje.

“Ne slažem se s mnogim njihovim postupcima, ali vjerujem u njihove motive”, odgovori on.

“Saznat ću njihove motive, preživim li agoniju.”

On se gotovo sasvim smiri, odjednom shvativši da ona možda i neće preživjeti. Život bez Murbelle? Razjapljena praznina dublja od bilo čega što je ikada zamislio. Ništa iz njegovih mnogobrojnih života nije se moglo usporediti s tim. Nesvjesno, on ispruži ruku i pomiluje je po leđima. Koža joj je bila tako meka, a ipak elastična.

“Previše te volim, Murbella. To je moja agonija.”

Ona zadržće od njegova dodira.

On uhvati sebe kako se valja u sentimentalnosti, stvarajući sliku

boli sve dok se nije sjetio riječi nekog učitelja mentata o pretjeranoj osjećajnosti'

“Razliku između osjećajnosti i pretjerane osjećajnosti lako je uočiti. Kad izbjegnute gaženje nečijeg mezimca na cesti, to je osjećajnost. Ako skrenete u stranu, kako biste izbjegli mezimca i zbog toga ubijete pješaka, to je pretjerana osjećajnost

Ona uhvati ruku kojom ju je milovao i stavi je na svoje usne.

“Riječi plus tijelo je više nego svako za sebe”, šapne on.

Njegove riječi ponovno je baciše u košmar, ali sada uđe u njega sa spremnom osvetom, svjesna da su riječi oružje. Osjećala je posebno oduševljenje zbog tog neusporedivog iskustva, željna sama sebi se smijati.

Kad konačno ponovno svlada noćnu moru, sine joj da nikada nije vidjela neku Uvaženu Priležnicu kako se sama sebi smije.

Držeći Duncana za ruku, ona se s visine zagleda u njega.

Mentatski treptaji njegovih kapaka. Je li shvatio što je upravo doživjela?

Slobodu! Više se nije radilo o njenom zarobljavanju i neizbježnom manipuliranju zbog njene prošlosti. Prvi put otkad je prihvatila mogućnost postati časnom majkom, naslutila je što bi to moglo predstavljati. Osjećala je strahopoštovanje i šok.

Ništa nije važnije od Sestrinstva?

Govorile su o zakletvi, nečem tajanstvenijem od proktorkinih riječi na uvodnom obredu akolitkinja.

Moja zakletva Uvaženim Priležnicama bile su samo riječi. Ni zakletva Bene Gesseritu ne može biti ništa više.

Sjetila se Bellondina mrmljanja kako se za diplomate biraju oni koji dobro lažu. **“Hoćeš li ti biti diplomat Murbella?”**

Ne može reći da se zakletve polažu samo zato da bi ih se pogazilo. Kako djetinjasto! Školsko plašenje: **“Pogaziš li zadanu riječ,**

pogazit ću je i ja! Bah, bah! Bah! ”

Uzaludno je razmišljati o zakletvama. Mnogo je važnije pronaći u sebi mjesto gdje živi sloboda. To je mjesto gdje se uvijek može nešto čuti.

Zatvorivši si Duncanovom savijenom rukom usta, ona šapne:

“One slušaju. Oh, da, kako samo slušaju.”

30.

Ne sukobljavaj se s fanaticima ako ih ne možeš učiniti bezopasnima. Suprotstavi se nekoj vjeri drugom vjerom samo ako su tvoji dokazi (čuda) čvrsti ili ako se možeš tako složiti s njima da te fanatici prihvate kao bogom nadahnutog. To je dugo vremena bila prepreka za znanost kad je trebala na sebe navući odoru božanskog otkrivenja. Tako je postalo očito da je znanost stvorio čovjek. Fanatici (a na ovaj ili onaj način mnogi su fanatici) moraju saznati na čijoj ste strani, ali, što je još važnije, moraju otkriti onoga tko vam šapuće u uho.

Missionaria protectiva

Uvodno učenje

Protok vremena mučio je Odrade podjednako kao i stalna spoznaja da se lovci približavaju. Godine su protekle tako brzo da su dani postali nejasni. Dva mjeseca rasprava za pristanak na Sheeanino imenovanje za Taminu nasljednicu!

Kad bi Odrade izbivala, kao primjerice danas, Bellonda je preuzimala njene dnevne obveze posvećujući se davanju uputa jednoj novoj benegesseritskoj skupini koja je trebala otići u Raspršenje. Iako nevoljno, Savjet je to prihvaćao. Idahova podsjećanja na uzaludnost takve strategije u valovima su šokirali čitavo Sestrinstvo. Upute su se sada bavile novim obrambenim planovima za ono 's čim se možete sresti'.

Ušavši u radnu sobu kasno poslijepodne, Odrade za stolom zatekne Bellondu. Obrazi su joj djelovali podbuhlo, a u očima je imala onaj tvrdi pogled koji se javljao kad bi je svladavao umor. Budući da je Bell nazočna, dnevno izvješće će sigurno sadržavati i oštre komentare.

“Pristali su na Sheeanu”, progovori ona, gurnuvši jedan mali kristal prema Odrade. “Tome je pridonijela Tamina podrška. A Murbellina prinova će se roditi za osam dana, tako barem **tvrde** suk- liječnici.”

Bell baš i nije imala povjerenja u suk–liječnike.

Prinova? Znala je biti tako prokleta bezlična kad se radi o životu! Odrade osjeti da joj se puls ubrzava zbog onog što slijedi.

Kad se Murbella oporavi od poroda – dolazi agonija. Spremna je.

“Duncan je strašno živčan”, nastavi Bellonda ustajući iz Odradina stolca.

Već ga zove po imenu! Njih dvoje postaju nevjerojatno prisni.

Odrade sjedne na svoje mjesto iza stola i uravnoteži kristal s izvješćem na svom dlanu. Dortujlina vjerna akolitkinja, sada časna majka Fintil, ne bi riskirala putovati ne-brodom ili bilo kojim drugim sredstvom kako bi prenijela poruke koje su pripremile, samo zbog udovoljavanja Vrhovnoj majci. Nijedna vijesti nije potvrđivala da je mamac još tamo vani... niti da je izgubljen.

“Jesi li javila Sheeani da je prihvaćena?” upita Odrade.

“To sam tebi ostavila. Opet kasni sa svojim dnevnim izvješćem. To nije u redu kad se radi o članici Savjeta.”

Znači, Bell se i dalje ne slaže s imenovanjem.

Sheeanina dnevna izvješća su postala jednolična. “**Nema naznaka crva. Začinska masa nedirnuta.**”

Sve čemu su se nadali visjelo je o koncu. A lovci iz noćne more puzeći su se približavali. Napetost se nagomilavala. Prijetila je eksplozija.

“Dosad si se dovoljno nagledala razgovora između Duncana i Murbelle”, reče Bellonda. Je li baš to Sheeana skrivala i ako jest,

zašto?”

“Teg je bio moj otac.”

“Koja finoća! Jednu časnu majku muče dvojbe zbog utiskivanja gole-oca Vrhovne majke!”

“Bila je moja osobna učenica, Bell. Brine o meni onako kako ti nisi u stanju. Osim toga, ovdje se ne radi samo o goli, već o djetetu.”

“Moramo biti sigurne u nju!”

Odrade primijeti kako Bellondine usne oblikuju ime, ali ga ne izgovaraju. “Jessica.”

Još jedna izopačena časna majka? Bell je bila u pravu, moraju biti sigurne u Sheeanu. Moja odgovornost. Vizija Sheeanine crne skulpture zaiskri u Odradinoj svijesti.

“Nedvojbena, Idahov plan je donekle privlačan, ali...” oklijevala je Bellonda.

“Radi se o vrlo mladom momku, čiji rast nije završen”, prekine je Odrade. “Bol, koju bi prouzročilo uobičajeno obnavljanje sjećanja, mogla bi se približiti agoniji. Mogla bi ga otuđiti. Ali ovo...”

“Slažem se s onim dijelom koji nalaže da ga nadziremo s pomoću neke Utiskivačice. A što ako mu to ne vrati sjećanja?”

“Još nam ostaje prvobitan plan. A on **jest** povoljno utjecao na Idahoa.”

“On je drugo, ali odluka može pričekati. Kasniš na sastanak sa Scytaleom.”

Odrade odmjeri kristal. “Dnevno izvješće?”

“Ništa što već nisi vidjela više puta.” Kad Bell to kaže onda se u njenom glasu gotovo osjeća nota zabrinutosti.

“Dovest ću ga natrag ovamo. Tam neka nas pričeka, a ti uđi kasnije s nekakvim izgovorom.”

Scytale se gotovo naviknuo na ove šetnje izvan broda, što

Odrade zapazi po njegovom uobičajenom ponašanju čim su izašli iz njenog transportera južno od Središnjice.

To je bilo više od obične šetnje, i oboje su toga bili svjesni, ali ona te izlaske nije propuštala jer ga je željela uljuljkati tim ponavljanjem. ***Rutina. Ponekad vrlo korisna.***

“Ljubazno od vas što me vodite na ove šetnje”, reče Scytale, pogledavši je postrance. “Zrak je više suh nego što se sjećam. Kamo ćemo večeras?”

Kako su mu oči bile sitne dok je škiljio na suncu.

“U moj ured.” Ona pokaže glavom prema vanjskim zgradama Središnjice, oko pola klika sjeverno. Bilo je hladno pod proljetnim nebom bez oblaka, ali su tople boje krovova i svjetla što su se palila na njenom tornju obećavala da uskoro više neće biti hladnog vjetra koji se ovih dana redovno javljao gotovo pri svakom zalasku sunca. Odrade je, kao usput, promatrala Tleilaxa pokraj sebe. Kakva napetost! Isto to je mogla osjetiti i kod časnih majki na straži i akolitkinja koje su se nalazile neposredno iza njih. Glavni krivac bila je Bellonda – zapovjedila je najvišu budnost.

Ovo malo čudovište nam treba i on to zna. A mi još ne znamo dubinu tleilaških sposobnosti! Koje je sve sposobnosti prikupio? Zašto tako otvoreno ispituje mogućnost kontaktiranja sa svojim suzatvorenicima?

Tleilaxi su stvorili Idahoa-golu, podsjeti se ona. Jesu li u njemu sakrili i neke svoje tajne?

“Ja sam prosjak koji je došao na vaša vrata, Vrhovna majko”, reče on onim svojim kuknjavim dječjim glasom. “Naši planeti su u ruševinama, moj narod je istrijebljen. Zašto me vodite u vaše prostorije?”

“Radi cjenjkanja u ugodnijoj sredini.”

“Da, u brodu je vrlo skućeno. Ne razumijem zašto uvijek ostavljamo vozilo tako daleko od Središnjice. Zašto uvijek idemo pješice?”

“Smatram to osvježavajućim.”

Scytale pogleda oko sebe preko raslinja. “Ugodno, ali i dosta hladno, ne mislite li?”

Odrade pogleda prema jugu. Južne padine bile su zasađene vinovom lozom, dok su sljemena i hladnije sjevernije padine ćuvali za voćnjake. U tim vinogradima rasle su najbolje sorte koje su uzgojili benegesseritski vinciliri. Stara loza, korijen kojih seže do pakla gdje (prema drevnom praznovjerju) krade vodu od duša u plamenu. Vinski podrumi su se nalazili ispod zemlje, kao i skladište i špilje za vrenje. Ništa što bi kvarilo krajolik s njegovanim ćokotima svrstanih u uredne redove, u kojima su biljke bile dovoljno udaljene jedne od drugih, omogućujući kretanje beraćima i strojevima za obrađivanje.

Njemu – ugodno? Dvojbeno je da Scytale ovdje nalazi bilo što što bi mu moglo ugoditi. Bio je poprilićno živćan, što je ona i željela,

ćudeći se: **zašto me je zapravo odlučila provesti kroz ovaj seoski krajolik?**

Odrade je ljutilo to što se nisu usuđivale uporabiti moćnije benegesseritske metode uvjeravanja kad se radilo o ovom ćovjećuljku. Ali složila se s mišljenjem Savjeta da neće biti druge prigode, propadne li im ovaj pokušaj. Tleilaxi su već dokazali da će radije umrijeti nego odati tajno (i sveto) znanje.

“Zbunjuje me nekoliko stvari”, reće Odrade, zaobilazeći gomilu ostataka ćokota. “Zašto zahtijevaš svoje vlastite Liceigraće prije nego što pristaneš na naše zahtjeve? I zašto te zanima Duncan Idaho?”

“Draga damo, nemam s kim dijeliti svoju osamljenost. To vam je odgovor na oba vaša pitanja.” On se odsutno počeo po prsima gdje je ležala skrivena nulentropska kapsula.

Zašto se tako često češe po tom mjestu? Bio je to pokret koji je stalno zbunjivao i nju i analitičarke. ***Nije imao ožiljak niti upaljenu kožu. Možda mu je to bila tek puka navika iz djetinjstva? Ali to je bilo tako davno! Pogreška u reinkarnaciji?*** Nitko to nije znao. A ta siva koža imala je metalnu pigmentaciju otpornu na skenere. Bio je siguran da su ga željele ispitati jačim zračenjima, ali bi znao da su to učinile. Ne... za sada je sve ostajalo u okvirima diplomacije. Prokleta bilo to malo čudovište!

Scytale se pitao: zar ovaj ženski powindah nema prirodnih simpatija na koje bi mogao zaigrati? Tipske karakteristike su glede toga bile potpuno neodređene.

“Wekhte od Jandole nema više”, reče on. “Te kurve pobile su na milijarde naših. Uništeni smo do samih dalekih granica Yaghista i samo sam ja preostao.”

Yaghist, pomisli ona. ***Zemlja nepokorenih***. Bila je to riječ puna značenja na islamijatu, jeziku Bene Tleilaxa.

Ona iskoristi prigodu i reče na tom jeziku: “Magija našeg boga je naš jedini most.”

Opet je potvrdila da im je zajedničko Veliko uvjerenje, ekumenizam Sufi-Zensunnija koje je pobratilo Bene Tleilax. Jezik je tečno govorila, znala je prave riječi, ali je on ipak zapažao dvoličnost.

Ona božjeg poslanika naziva ‘ Tiraninom’ i ne poštuje najosnovnija pravila.

Gdje su se to te žene sretale u khelu kako bi osjetile nazočnost Boga? Ako su iskreno govorile jezikom Boga, već bi trebale znati što od njega traže tim okrutnim cjenkanjem.

Dok su se penjali zadnjim brežuljkom do popločanog odmorišta kod Središnjice, Scytale izmoli Boga za pomoć. ***Na što li je to Bene Tleilax spao! Zašto si nas osudio na ovakav užas? Mi smo zadnji koji se strogo pridržavamo šerijata, a ja, posljednji gospodar svoga***

naroda. , moram od tebe, Bože moj, tražiti odgovore kad mi se više ne možeš obraćati u kehlu.

Odrade opet započne na tečnom islamijatu: “Izdali su vas vaši vlastiti ljudi, oni koje ste poslali u Raspršenje. Više nemate Malik braće, samo sestre.

Gdje je onda tvoja sagra prostorija, powindaška varalice? Gdje je duboko mjesto bez prozora kamo samo braća mogu ući?

“To je za mene novost”, reče on. “Malik sestre? Te su dvije riječi uvijek bile u međusobnoj suprotnosti. Sestre ne mogu biti Malik.”

“Waff, vaš bivši Mahai i Abdl, imao je problema s tim. I odveo je vaš narod gotovo do uništenja.”

“Gotovo? Znete da su neki preživjeli?” Nije mogao svladati uzbuđenje u glasu.

“Gospodari ne... ali znamo za nekoliko Domela, iako su svi u rukama Uvažениh Priležnica.”

Ona zastane na mjestu nakon kojeg će im u daljem hodu zgrade zakloniti zalazeće sunce i, služeći se i dalje svetim jezikom Tleilaxa, reče: “Sunce nije Bog.”

Jutarnji i večernji krik Mahaija!

Slijedeći je prema nadsvodnom prolazu između dvije zbijene zgrade, Scytale osjeti treperenje vjere u sebi. Govorila je prave riječi, ali te je riječi trebao izgovoriti samo Mahai i Abdel. U tamnom prolazu, gdje su se koraci njihove pratnje čuli u neposrednoj blizini, Odrade ga zbuni rekavši: “Zašto nisi izgovorio prave riječi? Zar ti nisi posljednji gospodar? Zar te to ne čini Mahai i Abdlom?”

“Nisam za to izabran od Malik braće.” Čak mu je i samom taj odgovor zvučao neuvjerljivo.

Odrade pozove polje dizala i zastane kod otvora na cijevi. U pojedinostima Drugog sjećanja pronašla je khel i njegovo pravo na

domaći ghufuran – riječi koje su šaptali u noći ljubavnici odavno mrtvih žena. “A tada mi...”

“I tako, izgovorimo li te svete riječi...” **Ghufuran!** Prihvaćanje i ponovna zabrana svakome tko se družio s powindasima, svakoga tko se vratio moleći za oprost zbog dodira s nezamislivim grijesima stranaca.

Masheikhi su se sreli u khelu i osjetili nazočnost svoga boga!

Ulaz na cijevi se otvori. Odrade naznači Scytaleu i dvjema čuvaricama da krenu naprijed. Dok je on prolazio, Odrade pomisli:

Nešto mora uskoro iskrnuti. Ne možemo igrati tu našu malu igru do onakvog kraja kakav on priželjkuje.

Kad su Odrade i Scytale ušli u radnu sobu, Tamalane je stajala kod prednjeg prozora, leđima okrenuta vratima. Svjetlost zalazećeg sunca spuštala se oštro preko krovova. Blještavosti uskoro nestane i iza nje ostane samo osjećaj suprotnosti, još tamnija noć kojoj je bio uzrok taj zadnji sjaj obzora.

U tom polumraku, Odrade dade znak čuvaricama neka se udalje, zamijetivši istodobno da su je oklijevajući poslušale. Bellonda im je očito zapovjedila da ostanu, ali one nisu mogle odbiti posluš Vrhovnoj majci. Tada pokaže Scytaleu pasostolac s druge strane i pričekava da on sjedne. Prije nego što je utonuo u stolac, on sumnjičavo pogleda unatrag prema Tamalane, ali to sakrije rekavši: “Zašto nije upaljeno svjetlo?”

“Kratki predah”, odgovori ona. **Znam da te mrak zabrinjava!**

Trenutak je ostala stajati iza svog stola, razaznajući svijetle mrlje u tami, odsjaj okolnih predmeta koji su ovu sredinu vezivali za nju; poprsje odavno umrle Chenoeh u udubini pokraj prozora te, s desne strane na zidu, jedan pastoralni prikaz prvih ljudskih migracija u svemir; hrpa ridulijanskih kristala na stolu i srebrnasti odsjaj njenog pisaćeg pribora s kojeg se zrcalila slabašna svjetlost što je dopirala kroz prozore.

Dovoljno se pekao na vatri.

Ona dodirne pločicu na svojoj konzoli. Sjajne kugle, strateški postavljene po zidovima i stropu, ožive. Tamalane se na taj znak okrene, namjerno zašuštavši odorom. Stajala je dva koraka iza Scytalea, predstavljajući pravu sliku zloslutne benegesseritske tajne.

Scytale se na Tamalanein pokret lagano trgnuo; ali sada je sjedio mirno. Pasostolac je bio malo prevelik za njega, pa je u njemu djelovao gotovo kao neko dijete.

Odrade mu se obrati: “Sestre koje su te spasile rekle su da si na Čvorištu, kad su vas Uvažene Priležnice napale, upravljao jednim ne-brodom koji se upravo spremao na prvi skok u svemirski prečac. Približavao si se, kažu one, svom brodu u skuteru jednosjedu i skrenuo neposredno prije eksplozije. Otkrio si napadače?”

“Da.” U glasu mu se osjećao otpor.

“A znao si da prema tvom kretanju mogu odrediti gdje se nalazi ne-brod. Znači, pobjegao si i ostavio svoju braću na nemilost napadaču.” Progovorio je ogorčeno poput tragičnog svjedoka: “Ranije, kad smo otplovili s Tleilaxa, vidjeli smo početak tog napada. Naše eksplozije, koje su trebale uništiti sve što bi napadačima moglo biti vrijedno, stvorile su zajedno sa spaljivačima iz svemira pravi pakao. I tada smo pobjegli.”

“Ali, ne ravno na Čvorište.”

“Koje god smo mjesto potražili, uvijek su tamo bile prije nas.

Njima je ostao pepeo, a meni naše tajne.” ***Trebam je podsjetiti da još uvijek imam nešto vrijedno za razmjenu!*** Kucne prstom po glavi.

“Tražili ste Cehovo ili CHOAM-ovo svetište na Čvorištu”,

zaključila ona. “Koji li je samo sreću imao naš tamošnji špijunski brod koji te je pokupio prije nego što je neprijatelj mogao reagirati.”

“Sestro...” – kako mu je samo teško pala ta riječ! – “... ako si uistinu moja sestra u khelu, zašto mi ne dodijeliš Liceigrače kao sluge?”

“Još uvijek postoji između nas mnogo tajni, Scytale. Primjerice, zašto si napuštao Bandalong kad su naišli napadači?”

Bandalong!

Spominjanje imena velikog tleilaškog grada izazvalo je grčeve u njegovim prsima i on pomisli da je osjetio pulsiranje nulentropske kapsule, koja kao da se nastojala osloboditi svog dragocjenog sadržaja.

Bandalong je izgubljen. Nikad više neće vidjeti grad karnelijanskog neba, nikada više neće osjetiti nazočnost braće, strpljivog Domela i...

“Nije ti dobro?” upita Odrade.

“Razbolim se čim se sjetim što sam izgubio!” On začuje šuštanje tkanine iza sebe i osjeti da mu se Tamalane još više približila. Kako li je samo okrutna bila njena nazočnost na ovome mjestu! “Zašto se ona nalazi iza mene?”

“Ja sam sluga svojih sestara, a ona je ovdje da bi nas oboje nadzirala.”

“Uzele ste neke od mojih stanica, zar ne? Uzgajate zamjenskog Scytalea u svojim posudama!”

“Razumljivo, to smo učinile. Ne misliš valjda da bi sestre dopustile nestanak zadnjeg od gospodara nama pred nosom, zar ne?”

“Nijedan moj gola neće učiniti ništa što ja ne bih učinio!” ***I neće nositi sa sobom nulentropsku cijev!***

“Znamo.” ***A li što to još ne znamo?***

“Ovo nije cjenkanje”, požali se on.

“Pogrešno me procjenjuješ, Scytale. Mi znamo kad lažeš i kada nešto skrivaš. Mi koristimo osjetila koja drugi ne koriste.”

To je bila istina! One su otkrivale stvari prema mirisima tijela, prema neznatnim pokretima mišića, izrazima koje nije mogao potisnuti.

Sestre? Ta stvorenja su powindahi! Svi bez iznimke!

“Bio si na lashkaru”, podbode ga Odrade.

Lashkar! Kako li je samo želio da je **ovdje** na lashkaru. Ratnici Liceigrači, Domelovi pomoćnici – koji čiste od tog gnusnog zla! Nije se usudio lagati. Ta iza njega vjerojatno je bila Istinozborac. Iskustvo iz mnogih života govorilo mu je da su benegesseritski Istinozborci najbolji.

“Zapovijedao sam odredom khasadara. Bili smo u potrazi za krdom futara koji bi nas branili.”

Krdom? Znaju li Tleilaxi nešto o futarima što nisu otkrili Sestrinstvu?

“Krenuli ste pripremljeni za nasilje. Jesu li Uvažene Priležnice saznale za vašu misiju i uništile vas? Da, to je vrlo vjerojatno.”

“Zašto ih nazivate Uvaženim Priležnicama?” Glas mu se gotovo pretvori u vrisak.

“Zato što one same sebe tako zovu.” **S ada samo mirno. Neka se polagano kuha u vlastitim pogreškama.**

Ona ima pravo! Izdali su nas. Gorka pomisao. Nije je ispuštao iz vida dok je razmišljao što bi im rekao. **Neko malo otkriće? Nema malih otkrića kad su u pitanju ove žene.**

Uzdah mu prodrma grudi. Nulentropska kapsula i njen sadržaj.

O njoj mora voditi najviše računa. **Bilo što** što bi mu osiguralo pristup do njegovih vlastitih axolotl-posuda.

“Potomci onih koje smo poslali u Raspršenje vratili su se sa zarobljenim futarima. Mješancima između ljudi i mačaka, što svakako znate. Njih nismo mogli reproducirati u našim posudama. Prije negoli smo uspjeli spoznati zašto, pomrli su svi koje su nam doveli.” **Izdajnici su nam doveli samo dvojicu! Trebali smo posumnjati.**

“Nisu vam doveli baš previše futara, zar ne? Trebali ste pomisliti da su mamac.”

Vidi ga? Evo što one čine s malim otkrićima!

“Zašto futari nisu progonili i ubijali Uvažene Priležnice na

Gammuu?” Bilo je to Duncanovo pitanje koje je zahtijevalo odgovor.

“Rekli su nam da nisu imali takve zapovijedi. Oni ne ubijaju ako im se ne zapovjedi.” **Ona to zna. Provjerava me.**

“Liceigrači također ubijaju samo kad im se zapovjedi”, podsjeti ga ona. “Oni bi čak i tebe ubili kad bi im to zapovjedio. Zar nije tako?”

“Takva zapovijed se čuva samo u slučaju kad treba obraniti naše tajne od pada u ruke neprijateljima.”

“I to je razlog zašto tražiš vlastite Liceigrače? Smatraš nas neprijateljima?”

Prije negoli je mogao smisliti odgovor, projekcija Bellondine pojave iskrasne iznad stola, u prirodnoj veličini i djelomice prozirna, dok su iza nje plesali kristali arhive. “Hitno od Sheeane!” reče Bellonda.

“Došlo je do začinskog procvata. Pješčani crvi!” Pojava se okrene i pogleda u Scytalea, dok su kom-oči savršeno koordinirali njene pokrete.

“I tako ste izgubili polog za cjenkanje, gospodaru Scytale! Naposljetku imamo svoj začin!” Projekcija nestane uz zvučni **klik** i neznatan miris ozona.

“Pokušavate me prevariti!” izvali on.

Vrata s Odradine lijeve strane se otvore. Unutra uđe Sheeana vukući malu suspenzorsku ljusku, ne dužu od dva metra. U njenim prozirnim stranicama zrcalile su se sjajne kugle ove radne sobe u obliku sićušnih buktinja žute svjetlosti. Nešto se praćakalo u sondi!

Šuteći, Sheeana je stajala sa strane omogućujući im dobar pogled na unutrašnjost ljuske. Tako malen! Crv je bio manji od pola dužine ljuske u kojoj se nalazio, ali savršen u svim detaljima, vireći iz svog plitkog kreveta od zlatnog pijeska.

Scytale nije mogao suspregnuti drhtaj zavisti. **Prorok!** Odradina reakcija bila je pragmatična. Ona se nagne gotovo do ljuske i zagleda se u minijurna usta. Zar se plameno dahtanje velikih vječnih vatri crva

svelo na ovo? Kakva sićušna mimikrija!

Kristalni zubi bljesnuše kad crv podigne prednje segmente.

Ustima je ispitivao lijevo i desno. Svi su vidjeli iza zuba sitnu vatru njegove neljudske kemije.

“Ima ih na tisuće”, objasni im Sheeana. “Došli su do procvalog začina, kao što to uvijek čine.”

Odrade je i dalje šutjela. **Uspjele smo!** Ovo je bio Sheeanin trenutak slave. Neka ga iskoristi do kraja. Scytale nikada nije izgledao toliko poražen.

Sheeana otvori ljsku i izvadi iz nje crva, ljuljajući ga kao da u rukama drži dijete. On je mirno ležao u njenom naručju. Odrade duboko i zadovoljno uzdahne. **Još upravlja njima.**

“Scytale”, reče Odrade.

On nije mogao odvojiti pogled s crva.

“Služiš li još uvijek Proroku?” upita Odrade. “Evo ga!”

Nije znao što bi odgovorio. Zar je to doista Prorok ustao iz mrtvih? Želio je negirati svoj prvi zavidni odgovor, ali mu oči to ne bi dopustile.

Odrade nježno progovori. “Dok ste vi bili vani na vašoj blesavoj misiji, vašoj **sebičnoj** misiji, mi smo služile Proroku! Mi smo spasile njegova zadnjeg povratnika iz mrtvih i donijele ga ovamo. Kapitol će postati druga Dina!”

Ona se dublje zavalila u stolac i spoji vrhove prstiju ispruživši ih ispred sebe. Bell je, jasno, sve to promatrala preko kom-očiju.

Mentatska opažanja bit će korisna. Odrade je željela da ih i Idaho sada promatra. Moći će pregledati hologram. Bilo joj je jasno da je Scytale promatrao Bene Gesserit samo kao alat za obnavljanje svoje dragocjene tleilaške civilizacije. Hoće li ga ovaj razvoj događaja natjerati da otkrije dublje tajne svojih posuda? Što će ponuditi?

“Moram razmisliti.” Glas mu je drhtao.

“O čemu bi ti razmišljao?”

Scytale ništa ne odgovori, već je i dalje pažljivo promatrao Sheeanu, dok je ona vraćala sićušnog crva u ljusku. Prije negoli je zatvorila poklopac, ona ga još jednom pomiluje.

“Reci mi, Scytale”, navaljivala je Odrade. “O čemu bi to mogao ponovno razmišljati? Ovo je naš Prorok! Tvrdiš da služiš Velikom uvjerenju. Pa, služi mu onda!”

Mogla je vidjeti kako mu se snovi raspršuju. ***Njegovi vlastiti Liceigrači trebali su upiti u sebe sjećanja onih koje su ubili, prekopiravši oblik i osobnost svake žrtve.*** Nikada se nije nadao da će uspjeti nadmudriti neku časnu majku... ali akolitkinje i obične radnice na Kapitolu... sve tajne koje se nadao da će otkriti, sve je propalo!

Izgubljeno, kao što su i spaljeni omotači tleilaških planeta.

Naš Prorok, rekla je. On okrene svoj ranjeni pogled prema Odrade, ali se ne usredotoči na nju. ***Što da radim? Ovim ženama više nisam potreban. Ali one su potrebne meni!***

“Scytale”. Kako je nježno govorila. “Velika konvencija je gotova. Tamo vani se nalazi novi svemir.”

On pokuša progutati slinu. Cjelokupno shvaćanje nasilja poprimilo je sasvim novu dimenziju. U starom carstvu, Konvencija je garantirala napad na svakoga tko bi se usudio spaliti neki planet napadom iz svemira.

“Širenje neprijateljstava, Scytale.” Odradin glas bio je gotovo šapat. “Mi ***raspršujemo*** kukuljice gnjeva.”

On se usredotoči na nju. Što to ona govori?

“Mržnja nagomilana protiv Uvaženih Priležnica”, objasni ona.

Nisi samo ti pretrpio gubitke, Scytale. Čim se u našoj civilizaciji nagomilaju problemi, začuje se vapaj: ‘Dovedite nam časnu majku!’

Uvažene Priležnice su to spriječile pa se opet stvaraju mitovi. Zlatna svjetlost je uperena u našu prošlost. ‘Bilo je bolje nekoć kad nam je Bene Gesserit mogao pomoći. Gdje ćeš ovih dana tražiti pouzdane Istinozborce? Presudu? Ove Uvažene Priležnice nikada nisu ni čule za tu riječ! A časne majke su uvijek bile pažljive. To im se mora priznati!

Budući da Scytale nije ništa odgovorio, ona nastavi: “Razmisli o tome što bi se moglo dogoditi kad bi se ta mržnja oslobodila u nekom džihadu!”

Nakon što on ni ovog puta nije ništa odgovorio, ona nastavi:

“Vidio si. Tleilaxi, Bene Gesserit, svećenici Podijeljenog boga i još tko zna koliko drugih – svi su progonjeni poput divljih životinja.”

“Ne mogu nas sve pobiti!” Krik pun agonije.

“Ne? Vaši Raspršeni su našli zajednički jezik s Uvaženim Priležnicama. Je li to svetište koje ćete tražiti među Raspršenima?”

I opet novi san: mali tleilaški zametci, trajni poput gnojnih rana, čekaju na dan Scytaleovog velikog ponovnog oživljavanja.

“Ljudi postaju snažniji pod pritiskom”, reče on, ali u njegovim riječima nije bilo snage. “Čak i svećenici s Rakisa pronalaze rupe da bi se u njih sakrili!” Riječi očajnika.

“Tko to govori? Neki od tvojih **prijatelja**, povratnika?”

Njegova šutnja bio joj je dovoljan odgovor.

“Bene Tleilax je ubijao Uvažene Priležnice i one to znaju”, reče ona, uporno ga bombardirajući. “Zadovoljit će ih jedino vaše istrebljenje.”

“I vaše!”

“Mi smo suradnici iz potrebe, ako već ne iz istog uvjerenja.”

Rekla je to na najčišćem islamijatu i primijetila iskru nade u njegovim očima. Kehl i šerijat mogu preuzeti svoja stara značenja među ljudima koji razmišljaju na jeziku Boga.

“Suradnici?” Lagano i krajnje oprezno.

Sada ona postane gruba na jedan novi način. “Na neki način, to je čvršća osnova za zajedničku akciju od bilo koje druge. Svatko od nas zna što onaj drugi želi. Prava stvar bi bila: razmotri sve podrobno pa ćeš možda naići na nešto na što se možeš osloniti.”

“A što vi to želite od mene?”

“To već dobro znaš.”

“Da, kako napraviti najbolje posude.” On zatrese glavom, očito nesiguran. Njeni zahtjevi podrazumijevaju promjene!

Odrade se upita bi li smjela otvoreno, grubo napasti. Kako je bio glup! Bio je na rubu panike. Stare vrijednosti su se promijenile.

Uvažene Priležnice nisu bile jedini izvor zbrke. Scytale čak nije ni spoznao dubinu promjena koje su zahvatile njegove vlastite Raspršene!

“Vremena se mijenjaju”, reče Odrade.

Promjena, koje li uznemirujuća riječ, pomisli on.

“Moram dobiti pomoćnike, svoje vlastite Liceigrače! I svoje vlastite posude!” Gotovo je preklinjao.

“Moj Savjet i ja ćemo to raspraviti.”

“Što se tu ima raspravljati?” Odgovorio joj je gotovo grubo, njenim vlastitim riječima.

“Tebi je dovoljna tek tvoja vlastita suglasnost. Meni, pak, treba suglasnost ostalih.” Ona mu se isceri. “I time ćeš dobiti vremena za razmišljanje.” Odrade kimne Tamalane, koja pozove stražarice.

“Natrag u ne-brod?” upita on kad se našao kod vrata. Bio je tako sitan među tim kršnim stražaricama.

“Ali noćas nećeš pješačiti do tamo.”

Dok je odlazio, baci zadnji, čeznutljiv pogled prema crvu.

Kad su se Scytale i stražarice naposljetku udaljili, Sheeana reče:

“Dobro je što ga nisi dalje prisiljavala. Bio je na rubu panike.”

Tog trenutka opet uđe Bellonda. “Možda bi ga bilo najbolje odmah ubiti.”

“Bell! Donesi hologram i opet pregledaj naš susret. Ovoga puta kao mentat.”

To je zaustavi.

Tamalane zahihoće.

“Previše uživaš u neugodama svoje sestre, Tam”, dobaci joj Sheeana.

Tamalane slegne ramenima, ali Odrade je bila oduševljena.

Nema više zadirkivanja Bell?

“Kad ste počele govoriti o tome da će Kapitol postati druga Dina, u njemu je počela rasti panika”, reče Bellonda odsutnim glasom mentata.

Odrade uoči reakciju, ali ne krene s daljnjim povezivanjima. U tome je bila mentatska vrijednost: obrasci i sustavnost grade blokove. Bell je osjetila uzorak u Scytaleovom ponašanju.

“Pitam se: zar to opet postaje stvarnost?” nastavi Bellonda.

Odrade odmah shvati. Čudno je to u svezi s izgubljenim mjestima. Sve dok je Dina bio poznati i živi planet, povijesna je bila istina da ona postoji u galaktičkom registru. Čovjek je mogao uperiti prst u projekciju i reći: “To je Dina. Nekoć se planet zvao Arrakis, a u posljednje vrijeme ga zovu Rakis. Dina, zbog potpunih pustinjskih osobina u doba Muad’Diba.”

Naime, uništi samo mjesto i mitološka patina će žestoko napasti zamišljenu stvarnost. Vremenom takva mjesta postaju potpuno mitska.

Kralj Arthur i njegov okrugli stol Camelot, gdje je kiša padala samo noću. Prilično dobar Vremenski nadzor za ono doba!

Sada se pojavljivala jedna nova Dina.

“Snaga mita”, reče Tamalane.

Ahhh, da. Tam, kojoj se bližio dan kad će naposljetku napustiti svoje tijelo, bolje će raditi na mitovima. Tajnost i misteriju, alat Missionariae, na Dini su također rabili Muad'Dib i Tiranin. Sjeme je bilo posijano. Pa, čak ako su svećenici Podijeljenog boga i nestali u vlastitom paklu, mitovi Dine su se množili.

“Melange”, reče Tamalane.

Ostale sestre u radnoj sobi odmah su shvatile što to znači. Nova nada može se ubaciti među Raspršene Bene Gesserita.

“Zašto nas žele pobiti, a ne zarobiti?” upita Bellonda. “To me je uvijek zbunjivalo.”

Uvažene Priležnice možda nisu željele *nijednu* živu benegesseritkinju... vjerojatno samo znanje o začinu. A uništile su Dinu. Uništile su Tleilaxe. Bila je to jedna oprezna misao koju je trebalo pamtititi pri svakom sučeljavanju s Paučjom kraljicom – hoće li Dortujla uspjeti?

“Ne postoje iskoristivi taoci?” upita Bellonda.

Odrade jasno prepozna izraze lica svojih sestara. Slijedile su jedan jedini trag kao da su sve mislile jednom glavom. Učenje Uvaženih Priležnica da treba ostaviti tek nekoliko preživjelih, samo je prinosilo još većem oprezu pri mogućem sučeljavanju. To je izazivalo vladavinu šutnje unutar koje su gorka sjećanja postajala gorke mitovi. Uvažene Priležnice sličile su barbarima iz bilo koje epohe: krv umjesto talaca. Udri proizvoljnom opakošću.

“Dar ima pravo”, reče Tamalane. “Tražili smo saveznike preblizu kuće”.

“Futari nisu stvorili sami sebe”, primijeti Sheeana.

“Oni koji su ih stvorili nadaju se zavladatai nama”, reče Bellonda. U njenom glasu osjećao se jasni zvuk primarna shvaćanja. “To je oklijevanje koje je Dortujla uočila kod krotitelja.”

Sada su to znale pa su se suočile s tim i svim ostalim opasnostima koje je to nosilo u sebi. Sišlo je među ljude (kao i uvijek). Ljudi – suvremenici. Vrijedne stvari se dokuče od ljudi koji žive u istom vremenu i iz znanja koje su donijeli iz prošlosti. Druga sjećanja nisu bila jedini način prenošenja povijesti.

Odrade se osjećala kao da je stigla kući nakon dugog izbjivanja.

Bilo je sada prisnosti u načinu razmišljanja njih sve četiri. Bila je to prisnost koja je nadrasla mjesto gdje su se nalazile. Sestrinstvo je samo po sebi bilo dom. Ne mjesto gdje su živjele u prolaznim zgradama, već savez.

Bellonda je to opisala riječima umjesto njih. “Bojim se da smo djelovale iz različitih i proturječnih pobuda.”

“Uzrok svemu tome bio je strah”, reče Sheeana.

Odrade se nije usudila osmjehnuti. Mogle su je pogrešno shvatiti, a ona sada nije željela objašnjavati. ***Dajte nam Murbellu za sestru i obnovljenog bashara! Onda ćemo se možda moći boriti!***

Baš tog trenutka pozitivnih osjećaja, začuje se signal za poruke.

Ona baci pogled prema projekcijskoj površini – čisti refleks – i shvati da nastupa kriza. Takva mala stvar (relativno), a ubrzo će krizu. Clairby je smrtno stradao u padu ‘toptera. Smrtno osim... To ‘osim’ bilo je ispisano za nju, a odnosilo se na kiborga. Njene sestre vidjele su poruku naopako ispisanu, ali ovdje je svatko znao čitati zrcaljene poruke. Znale su.

Gdje povući granicu?

Bellonda sa svojim prastarim naočalama, a mogla je imati umjetne oči ili bilo koju od mnogobrojnih drugih pomagala, glasovala je tijelom. ***Evo što znači biti čovjek. Pokušaj produžiti mladost i ona će te ismijati dok trkom odlazi. Dovoljan je melange... a možda je i suvišan.*** Odrade shvati što joj njeni vlastiti osjećaji govore. Što je s

potrebama Bene Gesserita? Bell je mogla glasovati prema vlastitom uvjerenju, koje je svima bilo poznato i koje su čak i poštovale. Ali glas Vrhovne majke povlačio je sa sobom i čitavo Sestrinstvo.

Prvo axolotl-posude, a sada i ovo.

Nužnosti su nalagale da si ne smiju dopustiti gubitak specijalista Clairbyjeva kalibra. Ionako su ih imali tek nekoliko. Ne samo što ih je bilo sve manje, već su se pojavljivale i pukotine. Clairby kiborg i evo klina raskola.

Suk-liječnici su bili pripremljeni. ‘Dogovor za slučaj nužde’ – to jest, radi li se o nekome nezamjenjivom. **Poput Vrhovne majke?** Odrade se sjećala da je to odobrila uz svoju uobičajenu opreznu rezerviranost. Gdje je sada ta rezerviranosti?

Kiborg je također bila jedna od tih riječi-složenica. Kibernetški organizam. Kada mehanički dodaci ljudskom tijelu postaju prevladavajući? Kad kiborg prestaje biti čovjekom? Iskušenja su rasla – ‘samo još ovaj sitni djelić’ – a tako ih je lako **ugrađivati** – sve dok taj složenica-čovjek ne postane bespogovorno poslušan.

Ali... Clairby?

Potrebe trenutka govorile su: “Stvori od njega kiborga!” Zar je Sestrinstvo bilo tako očajno? Nije imala izlaza: morala je odgovoriti potvrdno.

I tako je bilo – odluka koja je još djelomice bila u njenim rukama, ali i spreman izgovor nadohvat ruke. **Potreba zahtjeva.**

Butlerijanski džihad je ostavio svoj neizbrisiv trag na ljudima. Bori se i pobijedi... za tada. I evo sada nove bitke u tom davno pokopanom sukobu.

Sada se radi o opstanku Sestrinstva. Koliko je još tehničkih specijalista ostalo na Kapitolu? Odgovor je znala napamet. Nedovoljno. Odrade se nagne naprijed i otkuca poruku. “Pretvorite ga u kiborga”, glasila je poruka.

Bellonda zagundā. ***Odobrava ili se ne slaže?*** Nikada neće reći.

Ovo je bila arena Vrhovne majke i dobro došli u nju!

Tko je pobijedio u ovoj bitci? upitala se Odrade.

31.

Krećemo se opasnim putem spašavajući atreidske (Sionine) gene od zaborava u našem narodu, jer se njima skrivamo pred proročanstvima. Ali u njima nosimo Kwisatz Haderacha! Tvrdoglavost je svojedobno stvorila Muad' Diba. Proroci omogućuju tim proročanstvima da postanu istina! Hoćemo li ikada opet biti sposobni zanemariti svoje Tao osjećaje i povjerovati nekoj kulturi koja mrzi promjene i moljaka proricanje?

Arhivski sažetak (adixto)

Odrade je stigla do ne-broda neposredno nakon svanuća, ali Murbella je već bila na nogama i naporno vježbala uz mecha kad je Vrhovna majka ušla u prostoriju.

Kroz prsten voćnjaka koji su okruživali astrodrom, Odrade je prošla pješice. Oblaci, koji su se pojavljivali samo noću, pred zoru su se počeli tanjiti, a zatim se i razišli otkrivajući nebo gusto posuto zvijezdama.

Uočila je sitni vremenski pomak čiji je cilj bio dobivanje još jedne žetve u ovom području; međutim, njihovim smanjenjem padaline su jedva dostajale za održanje života voćnjaka i pašnjaka.

Dok je hodala, Odrade uhvati tuga. Upravo završena zima bila je teško izboreno zatišje između oluja. Život je bio pravi holokaust.

Oprašivanje marljivim brzim kukcima, zrenje pa ponovno sisanje i sljedeća cvatnja. Ovi voćnjaci su bili tajna oluja čija je snaga ležala skrivena u neobuzdanim tokovima života. Ali, oooh! Uništenje. Novi život donosio je promjene. Donositelj promjene se približavao; uvijek je bio različit. Pješčani crvi će donijeti pustinjsku čistoću drevne Dine.

Pustoš te pretvorbene moći zapali joj maštu. Mogla si je

zamisliti ovaj okoliš sveden na dine nanesene vjetrom, životno prebivalište za potomke Leta II.

Mutaciju će pretrpjeti i umjetnosti Kapitola – mitove jedne civilizacije zamijenit će mitovi druge.

Duh ovih misli uđe zajedno s Odrade u vježbaonicu i oboji njeno raspoloženje dok je promatrala Murbellu kako dovršava slijed brzih udaraca, a zatim daščući odstupa.

Neka tanka ogrebotina crvenjela se na poleđini Murbelline lijeve šake, jer je promašila mech. U sredini prostorije, poput nekog zlatnog stupa, stajao je taj stroj-trener, izbacujući i uvlačeći svoja oružja – slične pipcima ljutitog kukca.

Murbella je odjenula uski zeleni triko, dok se njena gola koža presijavala od znoja, lako je već bila pri kraju trudnoće, izgledala je ljupko. Koža joj je sjala od zdravlja. To izvire iz unutrašnjosti, zaključili Odrade, djelomice zbog trudnoće, ali i zbog nečeg još osnovnijeg. Odrade je to oduševilo još pri njihovom prvom susretu; bilo je to nešto što je Lucilla primijetila nakon što je uhvatila Murbellu i spasila Idahoa s Gammua. Zdravlje je živjelo ispod njene površine. Svježina njene životne snage automatski je privlačila svačiji pogled.

Moramo je imati!

Murbella je zamijetila posjetiteljicu, ali nije željela prekidati vježbu.

Ne još, Vrhovna majko. Moje se dijete treba uskoro roditi ali potrebe moga tijela će se i dalje nastaviti

Odrade tada primijeti da je mech simulirao bijes, programirani odgovor izazvan frustracijom njegovih sklopova. Vrlo opasan postupak! “Dobro jutro, Vrhovna majko.”

Murbellin glas bio je u skladu s njenim naporima dok je izbjegavala napade gotovo zasljepljujućom brzinom koju je sama

uvježbala.

Mech je zamahivao i tražio je; njegovi senzori su nasrtali i zujali pokušavajući pratiti njene pokrete.

Odrade glasno udahne. Razgovor u jednom ovakvom trenutku pojačavao je opasnost od mecha. Ne treba se izlagati riziku pada koncentracije kad se igra ova opasna igra. **Dosta!**

Upravljačka jedinica mecha nalazila su se na jednoj velikoj zelenoj ploči desno od vrata. Na njoj su se mogle vidjeti promjene koje je Murbella obavila na njegovim sklopovima – žice su visjele, polja zraka s kristalima memorije bila su ispremještana. Odrade ispruži ruku i ugasi mehanizam.

Murbella se okrenu prema njoj.

“Zašto si izmijenila sklopove?” upita Odrade.

“Kako bi bijesno reagirao.”

“Zar to tako rade Uvažene Priležnice?”

“Kao što se grančica savija?” Murbella je masirala povrijeđenu ruku. “A što ako grančica zna da će biti savijena i ispravi se?”

Odrade iznenada osjeti uzbuđenje. “**Ispravi se?** Zašto?”

“Zato što postoji nešto... lijepo u tome.”

“Slijediš svoj povišeni adrenalin?”

“Znaš da se ne radi o tome!” Murbellino disanje opet postane normalno. Stajala je zureći u Odrade.

“A što je onda?”

“To je... izazov da se postigne više nego što to ljudi drže mogućim. Nikada nisi pomislila da možeš biti tako... tako dobra, toliki stručnjak i savršen u bilo čemu.”

Odrade zatomi oduševljenje.

Zdrav duh u zdravom tijelu. Imamo je!

“Ali po kojoj cijeni!” naglasi Odrade.

“Cijeni?” Murbella je bila začuđena. “Sve dok sam sposobna, spremna sam i plaćati.”

“Uzmi što želiš i plati za to?”

“To je vaš benegesseritski rog izobilja: što postajem savršenija, raste i moja platežna mogućnost.”

“Čuvaj se, Murbella. Taj zlatni rog, kako to ti zoveš, može postati Pandorina kutija.”

Murbella shvati aluziju. Stajala je sasvim mirno, usredotočena na Vrhovnu majku. “Oh?” Jedva čujno.

“Iz Pandorine kutije se oslobađaju snažne smušenosti koje beskorisno troše energiju tvog života. Ishitreno govoriš da si ‘u švungu’ i da ćeš postati časna majka, ali još ne znaš što to znači niti što mi želimo od tebe.”

“Znači, nikada zapravo niste žudjele za našim spolnim sposobnostima.”

Odrade zakorači osam koraka naprijed, veličanstveno, promišljeno. Kad se Murbella jednom uhvati za to, neće je biti moguće zaustaviti uobičajenim objašnjenjem – treba odlučna zapovijed Vrhovne majke za prekid rasprave.

“Sheeana je s lakoćom ovladala vašim sposobnostima”, primijeti Odrade.

“Znači, nju *ćete* uporabiti za to dijete!”

Odrade uoči trag nezadovoljstva u njenom glasu. Bilo je to naslijeđe kulture. Kad počinje ljudska spolnost? Sheeana, koja je sada čekala u dobro čuvanim odajama ne-broda, morala se nositi s tim.

“Nadam se da prepoznaješ izvor mog neslaganja i zašto sam bila tako tajnovita, Vrhovna majk o.”

“Vidim da ti je, prije no što smo te mi uzele u svoje ruke, slobodnjačko društvo u svijest usadilo kočnice! ”

To je raščistilo njihove odnose. U kojem će smjeru krenuti ovaj razgovor s Murbellom? ***Moram dopustiti njegov nastavak dok ne otkrijem kako ću se izvući.***

Doći će do ponavljanja i izronit će neriješena pitanja. Budući da se gotovo svaka riječ koju je Murbella izgovorila mogla predvidjeti, bit će to i suđenje.

“Zašto sada izbjegavaš primijeniti provjereni način kojim dominiraš nad ostalima, a tvrdiš da ti je potreban kad se radi o Tegu?” upita Murbella.

“Želiš sluge, zar ne?” zada Odrade protuudarac.

Oči joj se gotovo zatvoriše. Murbella je razmišljala o tome.

Smatram li ja muškarce našim robovima? Možda. Izazivala sam u njima trenutke divljeg i nepromišljenog odricanja, podavanja visinama ekstaze kakve nisu mogli ni sanjati. Bila sam obučena pružiti im to i pritom ih podvrgnuti našem nadzoru.

Dok to Duncan nije učinio i sa mnom.

Odrade zamijeti kako se Murbelline oči zastiru i shvati da u svijesti te žene postoje stvari iskrivljene na način koji je teško otkriti.

Divljaštvo teče putovima koje nismo slijedili. To je izgledalo kao da je Murbellina izvorna jasnoća bila neizbrisivo zamrljana, zatim ta mrlja premazana, pa čak i taj premaz zamaskiran. U njoj je bilo neke čudne grubosti koja je iskrivljavala misli i postupke. Sloj na sloju iznad sloja...

“Bojite se toga što mogu učiniti”, reče Murbella.

“Ima nešto istine u tome što si rekla”, potvrdi Odrade.

Iskrenost i otvorenost – ograničeni pribor koji sada treba pažljivo rabiti.

“Duncan”. Murbellin glas je bio je ravan i u njemu su se očitavale nove benegesseritske sposobnosti.

“Bojim se onoga što dijeliš s njim. Je li ti čudno što neka Vrhovna majka priznaje strah?”

“Znam za otvorenost i iskrenost!” Izgovorila je te riječi kao da joj se gade.

“Časne majke učimo da nikada ne izdaju same sebe. Školujemo ih da se ne opterećuju tuđim brigama.”

“Je li to sve?”

“Zadire dublje, a ima i drugih poveznica. Biti pripadnica Bene Gesserita obilježava te na poseban način.”

“Znam što zahtijevate: izaberi Duncana ili Sestrinstvo. Poznajem vaše trikove.”

“Ne vjerujem to.”

“Ima stvari koje neću učiniti!”

“Svatko od nas je opterećen prošlošću. Ja odabirem i činim ono što moram, jer je moja prošlost drukčija od tvoje.”

“Nastavit ćete me obučavati unatoč svega što sam upravo rekla?” Odrade je to uhvatila svim svojim osjetilima, jer je za susrete s Murbellom trebalo imati budna sva osjetila, svaki osjet pripravan za reagiranje na neizgovorene stvari, poruke koje lebde na rubovima riječi poput dlačica što trepere i pružaju se u potrazi za dodirrom s opasnim svemirom.

Bene Gesserit mora promijeniti svoje pristupe. Evo te koja nas može povesti putem tih promjena.

Bellondu će užasnuti i sama pomisao na takvu budućnost.

Mnoge sestre će je odbaciti. Ali ona je ipak bila tu.

Kako je Odrade šutjela, Murbella reče: “Školovana. Je li to odgovarajuća riječ?”

“Uvjetovana. Vjerojatno ti je ta mnogo bliža.”

“Zapravo, vi želite sjediniti naša iskustva, učiniti me što je moguće sličnijom sebi kako bismo mogle sagraditi međusobno povjerenje. To je cilj svakog učenja.”

Ne pametuj sa mnom, djevojko!

“Nosit će nas ista struja, ha, Murbella?”

Svaka akolitkinja trećeg stupnja postala bi krajnje oprezna kad bi začula Vrhovnu majku da govori tim tonom. Činilo se da se Murbella nije ni pomakla. “Osim što ga se ja neću odreći.”

“Ti moraš odlučiti.”

“Jeste li gospi Jessici dopustile izbor?”

Evo naposljetku izlaza iz ove slijepe ulice.

Duncan je potaknuo Murbellu da prouči Jessicin život. ***U nadi da će nam pomrsiti konce!*** Hologrami njegova postupka izazvali su žestoke analize zapisa.

“Zanimljiva osoba”, primijeti Odrade.

“Ljubav! Nakon sveg vašeg učenja, vašeg ***uvjetovanja!***”

“Nisi li smatrala njezino ponašanje izdajom?”

“Nikada!”

A sada oprezno. “Ali pogledaj posljedice: Kwisatz Haderach... i taj unuk, Tiranin!” ***Argument drag Bellondinom srcu.***

“Zlatna staza”, odgovori Murbella. “Opstanak čovječanstva.”

“Vremena gladi i Raspršenje.”

Gledaš li ovo, Bell? Nije važno. Gledat ćeš.

“Uvažene Priležnice!” podvikne Murbella.

“Sve zbog Jessice?” upita Odrade. “Ali ona se vratila u stado i proživjela svoje zadnje godine na Caladanu.”

“Učiteljica akolitkinja!”

“Primjer, također. Vidite što se događa kad nam se suprotstavite?” ***Suprotstavi nam se Murbella! Učini to spretnije od Jessice.***

“Ponekad mi se gadite!” Prirodna iskrenost je morala još dodati:

“Ali znate da želim to što imate.”

To što imamo.

Odrade se prisjeti svojih prvih susreta s benegesseritskim privlačnostima. Svi tjelesni odgovori izvode se s izvanrednom preciznošću; osjetila primaju i najmanje pojedinosti; mišići trenirani za zadivljujuće točne pomake. Te sposobnosti, pojačane tjelesnom brzinom, kod neke bi Uvažene Priležnice mogle dobiti još jednu novu dimenziju.

“Opet me vraćaš na to”, nastavi Murbella. “Pokušavaš silom iznuditi moj izbor, iako već znaš kakav će biti.”

Odrade ništa ne odgovori. Bio je to oblik dokazivanja koji drevni jezuiti bijahu doveli gotovo do savršenstva. Simultani tok je nametao oblik rasprave: Murbella treba sama sebe uvjeriti. Pruži joj samo suptilne poticaje. Daj joj male izgovore, koje može zatim sama povećati. ***Uhvati se, brzo, Murbella, u ime Duncanove ljubavi!***

“Vrlo razborito paradirate svojim sestrinskim prednostima preda mnom”, reče Murbella.

“Mi ipak nismo lanac kafića!”

Nehajni osmijeh nakrivi Murbellina usta. “Uzet ću jednu ovu i jednu od onih ondje; a mislim da bi mi se sviđala i jedna od onih tamo sa šlagom.”

Odrade je uživala u metafori, ali uvijek nazočni promatrači mogli su imati drukčije apetite. “Dijeta koja bi te mogla ubiti.”

“Vidim da je vaša ponuda jako privlačno izložena. Glas. Kako ste samo divnu stvar skuhale tamo gore. U svom grlu imam to divno glazbalo, a vi me možete naučiti kako ću se suvereno služiti njime.”

“Sada si koncert-majstor.”

“Želim vašu sposobnost utjecanja na one koji me okružuju!”

“Zašto, Murbella? U koju svrhu?”

“Ako se hranim onim čime se vi hranite, hoću li i ja postati

čvrsta poput vas: plasčelik izvana, a nešto još tvrđe iznutra?”

“Takvom me vidiš?”

“Glavni kuhar na mom banketu! Ali ja moram jesti što god donesete – za moje i vaše dobro.”

Zvučala je poput manijaka. Čudna osoba. Ponekad izgleda kao da je najjadnija od svih žena, žena koja po svojim odajama hoda poput zvijeri u kavezu. Taj luđački pogled u očima, narančaste točkice u kutovima... kao, primjerice, sada.

“Još odbijaš raditi na Scytaleu?”

“Preпустите Sheeani taj posao.”

“Hoćeš li je podučiti?”

“Ali ona će moju poduku iskoristiti na djetetu!”

Zurile su jedna u drugu, shvativši da razmišljaju isto. ***To nije sučeljavanje, jer svaka od nas želi onu drugu.***

“Predajem vam se zbog onoga što mi možete pružiti”, reče naposljetku Murbella tihim glasom. “Vi želite znati bih li ikada mogla postupiti suprotno onome na što sam se vama obvezala?”

“Bi li mogla?”

“Ne više od tebe, ako bi okolnosti to od mene zahtijevale.”

“Misliš li da ćeš ikada požaliti zbog te odluke?”

“Sigurno hoću!” Kakvo je to bilo glupo pitanje? Ljudi uvijek zbog nečega požale. Murbella to i reče.

“Samo potvrđuješ svoju iskrenost. Sviđa nam se što se ne skrivaš pod lažnim sjajem.”

“Ima li kod vas lažnih?”

“Svakako.”

“Vjerojatno imate načina da ih iskorijenite.”

“To umjesto nas čini agonija. Dvolične ne prežive začin.”

Odrade osjeti ubrzanje otkucaja Murbellinog srca.

“I nećete tražiti da se odreknem Duncana?” Vrlo zamršeno.

“Jasno, ta odanost predstavlja teškoću, ali to je, ipak, samo tvoja teškoća.”

“Drugi način zahtijevanja da ga se odreknem?”

“Samo prihvaćanje te mogućnosti.”

“Ne mogu.”

“Nećeš?”

“Mislim to što kažem. Nisam sposobna.”

“A ako bi ti netko pokazao kako?”

Murbella je jedan dugi otkucaj srca buljila u Odradine oči, a onda šapne: “Gotovo sam rekla da bi me to oslobodilo... ali...”

“Da?”

“Ne bih mogla biti slobodna dok je on vezan za mene.”

“Je li to odbacivanje učenja Uvaženih Priležnica?”

“Odbacivanje? Pogrešna riječ. Zapravo, samo sam prerasla svoje bivše sestre.”

“Bivše sestre?”

“Još su moje sestre, ali to su sestre iz djetinjstva. Nekih se rado sjećam, a neke uopće ne podnosim. Bile su mi kolegice u igri koja me više ne zanima.”

“Zadovoljava li te ta odluka?”

“Jesi li ti zadovoljna, Vrhovna majko?”

Odrade pljesne dlanom o dlan s neskrivenim oduševljenjem.

Kako li je samo brzo Murbella usvajala benegesseritske protuudarce!

“Zadovoljna? Koje li paklenski smrtonosne riječi!”

Dok je Odrade to izgovarala, Murbella osjeti da se kao u snu kreće do ruba provalije, ne uspijeva se probuditi i spriječiti skok. Želudac ju je zabolio od tajne praznine, a Odradine sljedeće riječi dopriješe do nje iz daljine pune jeke.

“Svakoj časnoj majci Bene Gesserit je sve. Nikada to nećeš moći zaboraviti.”

Brzo, kao što je nastupio, osjećaj sna je i prošao. Sljedeće riječi Vrhovne majke bile su hladne i izravne.

“Budi spremna za napuštanje broda odmah nakon poroda.

Odlazit ćeš na otvoreno mnogo češće nego dosad radi upotpunjavanja obuke.”

“Pod pratnjom, zar ne.”

“Za sada.” ***Dok ne prođeš agoniju – živa ili mrtva.***

Odrade pogleda prema kom-očima na stropu. “Pošaljite Sheeanu ovamo. Odmah počinje raditi s novom učiteljicom.”

“Znači, učinit ćeš to! ***Radit*** ćeš na tom djetetu.”

“Razmišljaj o njemu kao o basharu Tegu”, odgovori joj Odrade.

“To pomaže.” Ne možemo ti dati vremena za premišljanje.

“Duncanu nisam odoljela, a s vama ne mogu čak ni raspravljati.”

“Nemoj raspravljati čak ni sama sa sobom, Murbella.

Besmisleno je. Teg je bio moj otac, a ja to ipak moram učiniti.”

Sve do tog trenutka Murbella nije shvaćala koja se snaga krije iza Odradine prethodne tvrdnje. ***Svakoj časnoj majci Bene Gesserit je sve. Veliki Dure, zaštititi me! Hoću li i ja biti takva?***

32.

Svjedočimo prolaznoj fazi vječnosti. Važne stvari se događaju, ali ih pojedinci nikada ne zamjećuju. Iskrsavaju neočekivani događaji. Ne pojavljujete se u epizodama. Ovisni ste o izvješćima. A ljudi zatvaraju svoje misli. Koje koristi od izvješća? Povijest prikazana u vijestima? Probrana još na sastanku u redakciji skraćena i pročišćena predrasudama? Izvješća, koja vam rijetko zatrebaju, dolaze od onih koji stvaraju povijest. Dnevници, memoari i autobiografije tek su subjektivni oblici posebnih zahtjeva. Arhive su pretrpane takvom sumnjivom robom.

Darwi Odrade

Čim je stigao do zapornog polja na kraju hodnika, Scytale je zapazio uzbuđenje među stražaricama i ostalima nazočnima. Užurbano kretanje ljudi, posebno ovako rano, bilo je prvo što mu je privuklo pozornost i uputilo ga do barijernog polja. Ondje je bila i ona sukliječnica, Jalanto. Upoznao ju je kad mu ju je Odrade poslala – ‘jer izgledaš bolesno’ – rekla je. ***Još jedna časna majka koja me treba uhoditi!***

Ahhh, Murbellino dijete. To je uzrok te opće užurbanosti i pojave sukliječnika.

Tko su svi ti ostali? Mnoštvo benegesseritskih odora kakve nikada ranije ovdje nije vidio. Samo akolitkinje nisu bile tu. Broj časnih majki nadmašivao je broj ostalih i on ih je vidio kako tamo dolje žure uokolo. Podsjećale su ga na velike lešinare. Naposljetku se pojavila i jedna akolitkinja, noseći na ramenima neko dijete. Vrlo tajanstveno.

Kad bih barem imao vezu s brodskim sustavima!

Osloni se o zid i započne čekati, ali ljudi nestanu kroz razne otvore i vrata. Pojedina odredišta mogao je poprilično sigurno utvrditi,

ali zato su druga ostala tajanstvena.

U ime svetog proroka! Evo Vrhovne majke glavom i bradom.

Prošla je kroz jedna šira vrata, kamo se bila uputila i većina ostalih.

Besmisleno će biti postavljati Odrade pitanja kad je bude sljedeći puta vidio. Sada ga je imala u zamci.

Prorok je ovdje i nalazi se u rukama powindaha!

Kad su se ljudi napokon prestali pojavljivati u hodniku, Scytale se vrati u svoje odaje. Uređaj za identifikaciju na njegovim vratima zatreperi pri njegovu prolasku, ali on to odluči zanemariti. ***Ključ je ID.***

Kad se to zna, taj nedostatak nadzornog sustava ixijanskog broda postaje upadljiv poput nekakve zvučne sirene.

Kad naposljetku krenem, neće mi dati baš previše vremena.

To bi sada, s brodom i taocima na njemu, bio očajnički čin.

Popeti se za svega nekoliko sekunda. Tko zna kakve su sve lažne pregrade ugrađene, kakvi tajni otvori kroz koje ga te užasne žene mogu zaskočiti. Nije se usudio riskirati prije negoli iscrpi sve druge mogućnosti. Posebno sada... kad se Prorok vratio.

Lukave vještice. Što su još promijenile na ovome brodu?

Uznemirujuća pomisao. Je li moje znanje još uporabljivo?

Odradinoj pažnji nije promaknula Scytaleova nazočnost iza barijernog polja, ali je imala drugih briga. Murbellin porod (svidao joj se taj stari izraz) pao je u zgodan trenutak. Odrade je željela da rastreseni Idaho bude s njom kad Sheeana pokuša vratiti basharova sjećanja. Idaho je često bio rastresen, jer je mislio na Murbellu. A Murbella sada očito nije mogla biti s njim.

Odrade zadrži u njegovoj nazočnosti razboriti oprez. Ipak je on mentat.

Opet ga je zatekla za konzolom. Kad je iz cijevi ušla u prilazni hodnik koji je vodio do njegovih odaja, začula je zvukove releja i

karakteristično zujanje kom-polja pa je odmah znala gdje će ga naći.

Bio je čudno raspoložen kad ga je pavela prema sobi za

promatranje iz koje će putem monitora pratiti Sheeanu i dijete.

Zabrinut zbog Murbelle? Ili zbog onoga što će uskoro vidjeti?

Prostorija za promatranje bila je dugačka i uska. Tri reda stolaca

nalazilo se nasuprot videozida koji ih je dijelio od prostorije u kojoj će

se obaviti eksperiment. Prostor za promatranje bio je ostavljen u sivoj

tami, sa samo dvije sitne sjajne kugle u gornjim kutovima iza stolaca.

Tu su bile i dvije suk-riječnice... iako je Odrade dvojila hoće li

one biti dovoljne. Jalanto, suk-riječnica koju je Idaho smatrao

najboljom, bila je s Murbellom.

Jasno pokazujemo svoju zabrinutost. Dovoljno je stvarna.

Viseći stolci bili su postavljeni uzduž videozida. Prolazna vrata

za slučaj nužde, koja su vodila u susjednu prostoriju, nalazila su se

nadohvat ruke.

Streggi dovede dijete niz vanjski prolaz odakle nije mogao

vidjeti promatrače i uvede ga u prostoriju. Bila je pripremljena prema

Murbellinim uputama: sličila je spavaćoj sobi, u koju su donijeli i neke

njegove osobne stvari iz njegovih odaja, kao i neke iz prostorija koje je

dijelio s Idahom i Murbellom.

Životinjska špilja, pomisli Odrade. Mjesto je izgledalo otrcano,

što je dolazilo od namjernog nereda koji se često mogao zateći u

Idahovim odajama: odbačena odjeća na visećem stolcu, sandale u kutu.

Hasura za spavanje koju su prethodno koristili Idaho i Murbella. Kad ju

je jednom ranije pregledala, Odrade je zapazila njen miris sličan mirisu

sline, miris intimne spolnosti. To će, također, podsvjesno djelovati na

Tega.

Tu započinju neobuzdanosti, stvari koje ne možemo potisnuti.

Drsko je pomisliti da to možemo nadzirati. Ali moramo.

Kad je Streggi razodjenula dječaka i ostavila ga golog na prostirci, Odrade shvati da joj se puls ubrzava. Ona pomakne stolac naprijed, zamijetivši istodobno da i joj sestre benegesseritkinje oponašaju njezinu kretnju.

Bože moj, pomisli ona. **Zar smo obični voajeri?**

Iako je takvo što trebalo pomisliti u ovom trenutku, ona osjeti da je to ponižava. To što joj se sada palo napamet, stvorilo joj je osjećaj gubitka. Potpuno ne-benegesseritsko razmišljanje. Ali vrlo ljudsko! Duncan je zapao u neku vrstu hotimične ravnodušnosti, lako prepoznatljivo pretvaranje. Misli su mu bile previše okrenute prema samom sebi da bi mogao dobro djelovati kao mentat. A ona ga je u ovom trenutku baš takvog željela. Mistično sudjelovanje. Orgazam kao pokretač. Bell je to ispravno prepoznala.

Jednoj od obližnjih proktorica, odabranih zbog njihove snage, a ovdje tobože nazočnih kao promatrači, Odrade reče: “Gola želi svoja izvorna sjećanja, ali se strašno toga boji. To je najveća prepreka koju treba srušiti.”

“Glupost!” upadne Idaho. “Znate li što si upravo sada činimo?”

Njegova majka je bila jedna od vas i ona ga je u tančine obučila. Koja je vjerojatnost da ga nije zaštitila protiv vaših Utiskivačica?”

Odrade se oštro okrenu prema njemu. **Mentat?** Ne, bio je opet u svojoj nedavnoj prošlosti, proživljavajući je i provodeći usporedbe. A ta napomena o Utiskivačicama... Je li njegov prvi spolni sudar s Murbellom vratio sjećanja na njegove druge gola živote? Snažan otpor protiv Utiskivanja?

Proktorica, kojoj se Odrade obratila, odluči ne obraćati pozornost na ovu drsku upadicu. Čitala je arhivski materijal dok je Bellonda obučavala. Sve tri su znale da će možda morati po zapovijedi ubiti голу-dijete. Ima li on moći koje bi ih mogle ugroziti? Promatrači to

neće znati sve dok Sheeana ne uspije (ili ne iznevjeri).

Odrade se okrene Idaho: “Streggi mu je već rekla zašto se tu nalazi.”

“Što mu je rekla?” Vrlo otresit s Vrhovnom majkom. Proktorice su netremice buljile u njega.

Odradin glas je i dalje bio namjerno blag. “Streggi mu je rekla da će mu Sheeana vratiti sjećanja.”

“Što je on na to rekao?”

“Zašto Duncan Idaho to ne učini?”

“Odgovorila mu je iskreno?” ***Postaje opet onaj stari.***

“Iskreno, ali ništa nije otkrila. Streggi mu je rekla da je Sheeanin način bolji. I da si se ti složio.”

“Pogledaj ga! Čak se ni ne miče. Niste ga valjda drogirale?”

Idaho upitno pogleda unatrag prema proktoricama.

“Ne bismo se usudile. Okrenut je prema sebi unutra. Sjećaš se i sam da je to potrebno, zar ne?”

Idaho utone u stolac, uvukavši ramena. “Murbella ne prestaje govoriti: ‘On je još dijete. On je još dijete’. Znaš da smo se svađali oko toga”

“Tvoja argumentacija izgledala mi je umjesna. Bashar nije bio dijete. A baš bashara budimo.”

On pokaže fige rukama. “Nadam se.”

Ona se povuče unatrag zagledavši se u ruke s figama. “Nisam znala da si praznovjieran, Duncane.”

“Molio bih se i Duru kad bih bio siguran da će to pomoći.”

Sjeća se vlastitih boli pri ponovnom buđenju.

“Ne pokazuj sažaljenje”, promrmlja on. “Vrati ga njemu. Drži ga okrenutog prema unutra. Želiš njegov bijes.”

To su bile riječi iz njegova vlastita ponašanja.

Iznenada reče: “Ovo je možda najgluplja stvar koju sam ikada predložio. Trebao bih poći i biti s Murbellom.”

“U dobrom si društvu, Duncane. Za Murbellu sada ne možeš ništa učiniti. Pogledaj!” Teg je skočio s hasure i zagledao se u kom-oči na stropu.

“Zar mi nitko neće doći u pomoć?” upita Teg. U njegovom glasu osjećalo se više očaja nego što je bilo predviđeno za ovu fazu. “Gdje je Duncan Idaho?”

Odrade spusti ruku na Idahovu, kad se on pomaknuo naprijed.

“Ostani gdje si, Duncane. Njemu sada ni ti ne možeš pomoći. Još ne.”

“Zar mi nitko neće reći što moram raditi?” Mladi glas je zvučao usamljeno, piskutavo. “Što ćete učiniti?”

Sada je bio red na Sheeani pa ona uđe u prostoriju kroz skriveni prolaz iza Tega. “Evo me.” Na sebi je imala samo paučinastu blijedoplavu odoru, gotovo prozirnu. Pripijala se uz nju dok je obilazila dječaka kako bi se našla licem u lice s njim.

On se posrami. Ovo je časna majka? Nikada nije neku vidio ovako odjevenu. “Ti ćeš mi vratiti moja sjećanja?” Dvojbe i očaj. “Pomoći ću ti da ih sam vratiš.” Dok je to izgovarala, isklizne iz odore i odbaci je u stranu. Lebdjela je na podu poput nekog velikog plavog leptira.

Teg je zurio u nju. “Što to radiš?”

“A što ti misliš?” Ona sjedne pokraj njega i stavi ruku na njegov penis. Glava mu se trzne naprijed kao da ju je netko odostrag gurnuo; zurio joj je u ruku dok je u njoj polako rasla erekcija.

“Zašto to činiš?”

“Zar ne znaš?”

“Ne!”

“Bashar bi znao.”

On podigne pogled prema njenom licu koje se nalazilo tako blizu njegovog. “Ti znaš! Zašto mi nećeš reći?”

“Ja nisam tvoje sjećanje!”

“Zašto mrmljaš tako?”

Ona mu usnama dotakne vrat. Promatrači su jasno čuli mrmljanje. Murbella je to nazivala pojačalom, povratnom spregom ugođenom za spolni odgovor. Postalo je glasnije.

“Što to radiš?” Gotovo je vrisnuo kad ga je zajahala. Sagnula se, masirajući mu leđa.

“Odgovori mi, prokleta bila!” Potpuni vrisak.

Odakle mu to ‘Prokleta bila!’? upita se Odrade.

Sheeana ga uvuče u sebe. “Evo tvog odgovora!”

Njegova usta oblikuju bezglasno: “Ohhhhhhhhh.”

Promatrači su vidjeli njenu usredotočenost na Tegove oči, ali

Sheeana ga je *promatrala* i drugim osjetilima.

‘ Osjeti napetost njegovih bedara, izdajnički puls vagusa i posebno obrati pozornost na sve tamnije bradavice. Kad ga dovedeš do te točke, ne popuštaj dok mu se zjenice ne rašire’ .

“Utiskivačica!” Tegov vrisak natjera promatrače na skok. On započne Sheeanu udarati šakama po ramenima. Svi kod videozida primijetiše unutarnje treperenje njegovih očiju dok se povijao natrag i naprijed; nešto novo je izviralo iz njega.

Odrade je bila na nogama. “Zar je nešto pošlo krivo?”

Idaho je ostao u svojem stolcu. “Ono što sam predvidio.”

Sheeana odgurne Tega kako bi izbjegla njegove prste koji su je stezali poput pandža.

On se prevali na pod i otkotrlja tako brzo da promatrači ostadoše zaprepasteni. Sukob između Tega i Sheeane trajao je tek nekoliko dužih otkucaja srca. On se polagano uspravi i tek tada pogleda u donji dio

svoga tijela. Trenutak zatim podigne pogled i obrati pozornost na lijevu ruku koju je držao ispruženu ispred sebe. Pogled mu zatim odluta prema stropu, pa prema svakom zidu posebno. Zatim opet pogleda svoje tijelo. “Što to, u ime pakla, treba zn...” Još dječaćki kreštavo govori, ali čudno zrelo.

“Dobro došao, gola-bashare”, pozdravi ga Sheeana.

“Pokušala si me utisnuti!” Srdita optužba. “Zar misliš da me majka nije naučila kako ću to spriječiti?” Zbunjeni izraz prekrije mu lice. “Gola?”

“Neki te više vole smatrati klonom.”

“Tko su... Sheeana!” On se okrene, gledajući svuda po sobi.

Soba je odabrana zbog postojećeg skrivenog prilaza i nevidljivih otvora.

“Gdje se to nalazimo?”

“U ne-brodu koji si dovezao do Dine neposredno prije nego su te ubili.” Još se drži pravila.

“Ubili...” On opet pogleda svoje ruke. Promatrači su gotovo mogli vidjeti kako s njegovih sjećanja padaju filtri koje mu je nametnuo gola. “Ubili su me... na Dini?” Gotovo žalosno.

“Junak do kraja”, potvrdi Sheeana.

“Moji... ljudi koje sam poveo s Gammua... jesu li oni...”

“Uvažene Priležnice su od Dine napravile ogledni primjer. Sada je to beživotna spaljena lopta.”

Bijes mu iskrivi crte lica. On sjedne i prekriži noge, položivši stisnute šake na koljena. “Da... naučio sam to iz povijesti... moje povijesti.” Opet pogleda u Sheeanu, koja je i dalje sjedila na hasuri potpuno mirna. To je bilo takvo poniranje u sjećanja koje je mogao cijeliti samo onaj tko je preživio agoniju. Sada je bila potrebna potpuna mirnoća.

“Ne miješaj se, Sheeana”, šapne Odrade. “Pusti ga neka se

dogodi. Neka se sam izbori s tim.” Nato rukom dade znak trima proktroricama. One odoše do prilaznog otvora i nastaviše promatrati nju umjesto tajnu prostoriju.

“Čini mi se čudnim što se moram smatrati predmetom povijesti”, reče Teg. Glas mu je bio dječji, ali je imao u sebi onaj povratni osjećaj zrelosti. Zatvori oči i duboko udahne.

U prostoriji za promatranje Odrade opet utone u stolac i upita:

“Što si vidio, Duncane?”

Kad ga je Sheeana odgurnula od sebe, okrenuo se tako hitro; to sam viđao samo kod Murbelle.”

“Čak brže i od toga.”

“Možda... to je zato što mu je tijelo mlado i što smo mu pružili prana-bindu obuku.”

“Radi se o nečemu drugom. Uzbunio si nas, Duncane. Nešto nepoznato je u oznakama atreidskih stanica.” Ona pogleda prema budnim proktroricama i odmahne glavom. **Ne. Ne još.** “Neka je prokleta ta njegova majka! Uporabila je hipnoindukciju koja blokira Utiskivačicu i sakrila to od nas.”

“Ali pogledaj što nam je dala”, reče Idaho. “Učinkovitiji način vraćanja sjećanja.”

“Trebale smo do toga same doći!” Odrade osjeti kako je hvata bijes. “Scytale tvrdi da su Tleilaxi istodobno koristili bol i sukob. Čudim se.”

“Pitaj ga.”

“Nije to tako jednostavno. Naše Istinozborke nisu sigurne glede njega.”

“On je neuhvatljiv.”

“Kad si ga proučavao?”

“Dar! Imam pristup zapisima kom-očiju.”

“Znam, ali...”

“Prokletstvo. Hoćeš li motriti na Tega? Pogledaj ga! Što se to događa?”

Odrade odmah prebaci pozornost na dijete koje je tamo sjedilo.

Teg pogleda prema kom-očima, vrlo napetog izraza lica.

Činilo mu se to slično buđenju iz nekog stresnog sna, dok ga pomoćnikova ruka trese. Na nešto je morao obratiti pozornost!

Odjednom se sjeti da je jednom sjedio u zapovjednom sjedištu ne-broda dok je Dar stajala uz njega, stavivši mu ruku na vrat. **Je li ga češkala?**

Treba hitno nešto poduzeti. Ali što? Tijelo mu se loše osjećalo.

Gammu... a sada su bili kao na Dini, i... Sjećao se raznih stvari:

djetinjstva na Kapitolu? Dar kao... kao... Pomiješa se još sjećanja.

Pokušale su me utisnuti! Svijest mu se motala oko ove misli poput rijeke kad se širi oko stijene. “Dar! Jesi li tamo? Tamo si!”

Odrade se zavalila i stavi ruku na bradu. **Što sada?**

“Majko!” Kakav optužujući ton!

Odrade dodirne prijenosnu ploču pokraj svog stolca. “Zdravo, Milese. Hoćemo li prošetati voćnjacima?”

“Dosta s igrom, Dar. Znam zašto sam vam potreban.

Upozoravam vas: nasilje dovodi na vlast pogrešnu vrstu ljudi. Ako još to niste znale!”

“Još si odan Sestrinstvu, Miles, unatoč tome što smo upravo pokušale?”

On baci pogled na opreznu Sheeanu. “Još sam vaš poslušni pas.”

Odrade probode optužujućim pogledom Idahoa koji se osmjehivao. “Ti i tvoje proklete priče!”

“U redu, Miles – nema više igara, ali moram znati sve o

Gammuu. Kažu da si se kretao brže negoli te oko moglo pratiti.”

“Točno.” Ravnodušan, paklenski ton.

“A baš sada...”

“Ovo tijelo je premalo za takav teret.”

“Ali ti...”

“Iskoristio sam ga za tek u jednom bljesku i već umirem od gladi.” Odrade pogleda Idahoa. On kimne. **Istina.**

Tada daje znak proktoricama neka se udalje od otvora.

Poslušale su oklijevajući. Što li im je Bell rekla?”

Teg još nije završio. “Imam li pravo, kćeri? Budući da je svaki pojedinac u ponajprije odgovoran samom sebi, oblikovanje samog sebe traži potpunu brigu i pozornost?”

Ta njegova prokleta majka naučila ga je svemu!

“Oprosti, Miles. Nismo znale kako te je tvoja majka pripremila.

“Čija je to bila zamisao?” Gledao je u Sheeanu dok je govorio.

“Moja, Miles”, reče Idaho.

“Oh, i ti si tu?” Dotekla su nova sjećanja.

“I sjećam se boli koji si mi nanio dok si mi vraćao sjećanja”, reče Idaho. To ga smiri. “Shvatio sam, Duncan. Ne moraš se ispričavati.” Pogleda prema zvučnicima koji su prenosili njihove glasove. “Kakav je zrak na vrhu, Dar? Dovoljno rijedak za tebe?”

Prokleta bila ta luda zamisao! pomisli ona. **A on zna. Uopće**

nije razrijeđen. Zrak je bio pun izdisaja onih oko nje, uključujući tu i one koji su željeli podijeliti njenu dramatičnu nazočnost, onih sa

zamislama (ponekad sa zamisli koja je njoj trebala pasti na pamet), onih koji nešto nude i traže. Razrijeđen, zaista! Osjetila je da Teg nešto pokušava reći. Samo što?

“Ponekad moram biti autokrat!”

Čula je sebe kako mu to govori tijekom jedne od njihovih šetnji po voćnjaku, objasnivši mu što znači biti ‘autokrat’ i dodavši: **Imam moć i moram je iskoristiti. To me strašno opterećuje!**

Imaš moć. Onda je i iskoristi. To joj je rekao ovaj mentat bashar. **Ubij me ili me oslobodi Dar.**

Pa ipak, još je odugovlačila i znala je da će on to osjetiti.

“Milese, Burzmali je mrtav, ali ovdje je stacionirao pričuvne snage koje je sam obučio. Najbolji od...”

“Ne gnjavi me nevažnim pojedinostima!” Kakav zapovjedni glas! Visok i slab, ali su u njemu bile sve bitne odrednice.

Iako im to nitko nije zapovjedio, proktorice se vratiše do otvora.

Odrade im ljutito mahne neka se udalje. Tek tada je shvatila da je odlučila.

“Vratite mu odjeću i izvedite ga”, reče ona. “Pošaljite Streggi ovamo.”

Tegove prve riječi, nakon što se pojavio pred njom, uznemirile su Odrade i natjerale je na preispitivanje odluke.

“Što ako ne budem vodio bitku onako kako vi želite?”

“Ali rekao si... !”

“Mnogo štošta sam rekao tijekom svojih... života. Bitka ne jača moral, Dar.”

Odrade (i Taraza) već je mnogo puta čula basharove izjave o tome. **“Ratovanje ostavlja za sobom parolu jedi, pij i veseli se koja često neumoljivo vodi uništenju morala.”**

To je bilo točno, ali ona nije znala što je mislio kad je izgovarao tu opomenu. **“Jer na svakog preživjelog veterana koji se vratio shvaćajući sudbinu na nov način, (‘ Preživio sam, vjerojatno je bog tako odlučio’) dolazi više onih koji se kući vraćaju jedva zatumljujući gorčinu, spremni prihvatiti lakši način, jer su tijekom ratnih napora vidjeli tako mnogo toga.”**

To su bile Tegove riječi, ali njeno uvjerenje.

Streggi žurno uđe u odaju, ali prije negoli je stigla progovoriti

Odrade joj rukom naznači da stane u stranu i tiho pričeka.

Međutim, ovog puta akolitkinja skupi hrabrost i ne posluša

Vrhovnu majku.

“Duncanu trebam reći da je dobio još jednu kćerku. Majka i dijete su žive i zdrave.” Zatim pogleda u Tega. “Zdravo, Milese.”

Nakon toga se povuče do stražnjeg zida i ostane mirno stajati.

Bolja je nego što sam se nadala, pomisli Odrade.

Idaho se opusti u stolcu, osjetivši napetost zbog brige koja se miješala s njegovim procjenama onoga što je vidio.

Teg kimne Streggi, ali okrene se Odrade: “Imate li još što šapnuti u božje uši?” Najvažnije je bilo nadzirati njihovu pozornost i računati na to da će Odrade shvatiti. “Ako nemate, umirem od gladi.”

Odrade podigne prst i daje Streggi znak i začuje kako se akolitkinja udaljava.

Odjednom osjeti na što Teg usmjerava njezinu pozornost i on doista reče: “Možda ste ovog puta doista stvorile ožiljak.”

Bila je to bodlja usmjerena na nešto čime se Sestrinstvo hvalilo

“Mi ne dopuštamo gomilanje ožiljaka po našoj prošlosti. Ožiljci često sakrivaju više nego što otkrivaju.”

“Pojedini ožiljci ***otkrivaju*** više nego što sakrivaju”, reče on.

Zatim pogleda u Idahoa. “Je li tako, Duncane?” ***Mentat mentatu.***

“Izgleda da sam nabasao na neki stari dokaz”, odgovori Idaho mirno.

Teg pogleda Odrade. “Vidiš, kćeri? Mentat prepoznaje stari dokaz kad ga čuje. Vi se hvalite da u svakom trenutku znate što se od ***vas*** očekuje, ali čudovište, koje je u ovom trenutku nastalo, djelo je vaših ruku!”

“Vrhovna majko!” Bila je to proktorica koja nije dopuštala takav način razgovora s Vrhovnom...

Odrade ne obrati pozornost na nju. Bila je srdita, gruba i osjećala se prisiljenom. Taraza u njoj se sjetila te rasprave: “***Nas su oblikovala***

benegesseritska sjećanja. Ona nas na čudan način zatupljuju. Oh, zasijećemo mi brzo i duboko kad moramo, ali to je druga vrsta zatupljivanja.”

“Neću sudjelovati u vašem zatupljivanju”, reče Teg. Znači, sjetio se.

Streggi se vrati s posudom gulaša, smeđom juhom s mesom u njoj. Teg sjedne na pod i započne žlicom užurbano jesti.

Odrade je šutjela dok su joj se misli kretale smjerom kamo ih je Teg uputio. Časne majke su se okružile čvrstom školjkom, nasuprot koje su se sve stvari koje su dolazile izvana (uključujući tu i osjećaje) poigravale poput projekcija. Murbella je bila u pravu i Sestrinstvo će morati opet naučiti što su to osjećaji. Nastave li biti tek promatrači, snaći će ih propast.

Ona se okrene Teg. “Od tebe nećemo tražiti da nas zatupljuješ.”

Međutim, i Teg i Idaho su u njenom glasu čuli nešto drugo. Teg odloži praznu posudu, ali Idaho prvi progovori. “Kultivirane”, reče on. Teg se složi. Sestre su rijetko bile nagle. Čak su i u trenutcima opasnosti reagirale na unaprijed naučen način. One su išle s druge strane onoga što je većina ljudi smatrala kultiviranim. Nisu ih toliko poticali snovi o moći koliko vlastita sposobnost promatranja stvari u velikom vremenskom rasponu, a ta sposobnost se sastojala od neposrednosti i gotovo beskonačnog sjećanja. Tako je i Odrade slijedila neki pažljivo smišljen plan. Teg okrzne pogledom budne proktorice.

“Bile ste me spremne ubiti”, dobaci im on.

Nijedna od njih ne odgovori. Nije ni trebalo. Sve su prepoznale mentatski zaključak.

Teg se okrene i opet odmjeri prostoriju u kojoj je opet zadobio svoja sjećanja. Sheeane više nije bilo. Na rubu svijesti šaptala su mu ta

nova sjećanja. Pojavit će se kad bude vrijeme. Ovo sićušno tijelo. Bilo je problem. A Streggi... On se usredotoči na Odrade. “Bila si pametnija nego što si i mislila. Ali moja majka...”

“Ona vjerojatno to nije predvidjela”, prekine ga Odrade.

“Nije... nije bila toliki Atreid.”

Ta riječ, koja je u ovim uvjetima bila posebno izazovna, prouzroči u prostoriji napetu tišinu. Proktorice priđu bliže.

Ta njegova majka!

Teg ne obrati pozornost na jedva primjetno približavanje proktorica. “Kao odgovor na vaša nepostavljena pitanja mogu samo reći da ne znam što mi se dogodilo na Gammuu. Moja fizička i mentalna brzina opiru se svakom objašnjenju. Ako bih dobio potrebnu veličinu i energiju mogao bih za samo jedan otkucaj vašeg srca nestati iz ove sobe i dobrano odmaknuti na svom putu prema izlazu iz broda. Ohhh...” On podigne ruku. “Još sam vaš poslušni pas. Učinit ću to što tražite, ali možda ne onako kako vi to zamišljate.”

Odradi ne promakne zaprepaštenje na licima sestara. ***Što sam to pustila na nas?***

“Možemo spriječiti svako živo biće da napusti ovaj brod”, upozori ga ona. “Možda jesi brz, ali dvojim da si brži od vatre koja bi te odmah progutala kad bi pokušao otići bez našeg dopuštenja.”

“Otići ću kad bude vrijeme za to i to s vašim dopuštanjem.

Koliko imate vojnika iz Burzmalijevih specijalnih jedinica?”

“Gotovo dva milijuna.” Izbije iz nje.

“Toliko!”

“Dok je bio na Lampadasu, kad su ih Uvažene Priležnice jednostavno zbrisale, imao ih je gotovo dvostruko.”

“Morat ćemo biti pametniji od jadnog Burzmalija. Hoćete li me ostaviti nasamo s Duncanom da bismo raspravili o tome? Zato nas i

držite, zar ne? Naša specijalnost?” On nasmiješeno pogleda prema kom-
očima iznad sebe. “A i tako ćete detaljno pregledati naš razgovor prije
nego što se složite.”

Odrade i sestre izmijenjaše poglede. Sve su mislile isto: ***A što
drugo možemo učiniti?***

Ustajući, Odrade pogleda u Idahoa. “Evo pravog posla za
mentata Istinozborca!”

Nakon što su se žene udaljile, Teg sjedne na jedan od stolaca,
zagledavši se u praznu prostoriju koja se vidjela iza videozida. Bilo je
zagušljivo i još je osjećao kako mu srce od napora udara kao ludo.

“Kakva predstava”, reče on.

“Vidio sam i bolje.” Krajnje suho.

“Sada bi mi baš godila velika čaša marineta, ali dvojim da bi to
ovo tijelo podnijelo.”

“Bell će čekati Dar kad stigne natrag u Središnjicu”, reče Idaho.

“Dovraga i Bell! Moramo te Uvažene Priležnice učiniti bezopasnim
prije nego što nas pronađu.”

“A naš bashar ima spreman plan.”

“Prokleta titula!”

Idaho oštro uzdahne, obuzet šokom.

“Reći ću ti nešto, Duncane!” Prenapeto. “Jednom, kad sam
dolazio na neki važan sastanak s potencijalnim neprijateljima, čuo sam
pomoćnika kako me najavljuje. ‘Stigao je bashar’ Gotovo sam se
spotaknuo, jer mi je to odvuklo pozornost.”

“Mentatsko zamagljivanje.”

“Naravno. Ali znao sam da me je ta titula odvojila od nečega što
se nisam usuđivao izgubiti. Bashar? Bio sam više od toga! Bio sam
Miles Teg, ime koje su mi dali moji roditelji.”

“Našao si se sputan imenom!”

“Svakako, i shvatio sam da mi je ime udaljeno od nečega što mi je bilo mnogo važnije. Miles Teg? Ne, bio sam nešto još osnovnije. Mogao sam čuti majku kako kaže: ‘Oh, kakvo divno djetesce’; znači, to sam bio ja s drugim imenom: ‘divno djetesce.’”

“Jesi li išao još dublje?” Idaho je bio zadivljen.

“Uхватиło me to. Jedno ime vodi drugome, ovo trećem i tako do bezimenosti. Kad sam ušao u tu važnu prostoriju, nisam imao imena.

Jesi li ikada riskirao takvo nešto?”

“Jednom.” Nevoljko priznanje.

“Svi to učinimo bar jednom. Našao sam se tamo. Uputili su me.

Imao sam izvješća o svima koji su se nalazili za tim stolom – izgled, ime, titula, plus cjelokupno podrijetlo.”

“Ti se, zapravo, nisi tamo nalazio.”

“Oh, mogao sam vidjeti kako me odmjeravaju lica koja su nešto očekivala, koja su se pitala i brinula. Ali oni me nisu poznavali.”

“I to ti je dalo osjećaj velike moći?”

“Baš onako kako su nas upozorili u mentatskoj školi. Postavio sam si pitanje: ‘Je li to svijest na svom početku?’ Nemoj se smijati. To je mučno pitanje.”

“Znači, otišao si još dublje?” Uhvaćen u mrežu Tegovih riječi, Idaho nije obratio pozornost na trzaje upozorenja na rubu svijesti.”

“Oh, da. I našao sam se u slavnom ‘hodniku sa zrcalima’ koji su nam opisali, upozoravajući nas da ga izbjegavamo.”

“Znači, sjetio si se kako ćeš izaći i...”

“Sjetio? Očito si i sam tamo bio. Je li te sjećanje izvuklo odande?”

“Pomoglo mi je”

“Unatoč svim upozorenjima, ja sam odugovlačio kad sam ugledao ‘svoju osobnost’ i sve te njene beskrajne permutacije.

Beskrajne odraze odraza.”

“Varanje ‘jezgre ega’. Svega nekoliko ljudi se uspjelo izvući iz tih dubina. Imao si sreće.”

“Nisam siguran bih li to trebao nazivati srećom. Znao sam da mora postojati prva svijest, buđenje...”

“Koje otkriva da nije prvo.”

“Ja sam želio spoznati sebe u korijenu sebe!”

“Zar ljudi na tom sastanku nisu primijetili da se s tobom događa nešto čudno?”

“Kasnije sam saznao da sam sjedio kamena izraza lica koji je prekrivao ovu mentalnu gimnastiku.”

“Nisi govorio?”

“Zanijemio sam. To je bilo protumačeno kao ‘basharova očekivana suzdržanost’. Toliko o reputaciji.”

Idaho se započne osmjehivati, ali se sjeti kom-očiju. Istog trena shvati kako će psi čuvari protumačiti ova otkrića. Jedan od nasljednika Atreida ima divlju nadarenost! Sestre su znale za zrcala. Svatko tko im izmakne, morao je biti sumnjiv. Što li su mu zrcala pokazala?

Kao da je čuo to opasno pitanje, Teg nastavi: “Bio sam uhvaćen i bio sam svjestan toga. Mogao sam se zamisliti kao kakvu bolesnu biljku, ali nije me bilo briga. Zrcala su mi bila sve, dok nisam ugledao svoju majku koja kao da je izronila iz vode. Izgledala je manje-više kao neposredno pred smrt.”

Idaho opet drhtavo uzdahne. Zar Teg nije znao što je upravo rekao pred kom-očima koja će to zabilježiti?”

“Sestre će sada misliti da sam u najmanju ruku potencijalni Kwisatz Haderach”, reče Teg. “Drugi Muad’Dib. Svašta, kao što to ti voliš reći, Duncane. Nitko od nas ne bi to riskirao. Znamo što je on

stvorio i nismo glupi!”

Idaho nije mogao progutati knedl. Hoće li one prihvatiti Tegove riječi? Govorio je istinu, ali ipak...

“Uhvatila me je za ruku”, nastavi Teg. “Mogao sam je osjetiti. I izvela me iz te Dvorane. Očekivao sam je kraj sebe kad sjednem za taj stol. Rukom su mi još prolazili žmarci od njenog dodira, ali nje više nije bilo. Znao sam to. Jednostavno sam se sabrao i prihvatio se posla.

Sestrinstvo je trebalo postići važnu prednost i ja sam je uspio ostvariti”

“Nešto što je tvoja majka usadila u...”

“Ne! Vidio sam je jednako kao što časne majke vide Druga sjećanja. To je bio njen način izražavanja poruke: ‘Zašto, dovraga, gubiš ovdje vrijeme kada imaš važnijeg posla?’ Zapravo, ona me nikada nije napustila, Duncane. Prošlost nikada ne napušta nikoga od nas.”

Idaho iznenada shvati svrhu ovog Tegovog predavanja. **Zapravo, iskrenost i otvorenost!**

“Imaš Druga sjećanja!”

“Ne! Osim onog koje svatko od nas ima kada se nađe u opasnosti. Dvorana sa zrcalima predstavljala je opasnost, omogućila mi je da vidim i osjetim izvor pomoći. Ali ja se tamo ne vraćam!”

Idaho to prihvati bez riječi. Većina mentata bila je spremna riskirati uranjanje u beskraj da bi saznala prolaznu prirodu imena i titula, ali Tegovo izvješće bilo je mnogo više od izjave o vremenu kao toku i ploči.

“Zaključio sam da je to bio trenutak kad smo se potpuno upoznali s Bene Gesseritom”, doda Teg. “Trebale bi znati kako duboko nam mogu vjerovati. Čeka nas posao, a dosta smo vremena utrošili na gluposti.”

33.

Uloži napor u one koji te jačaju. Napor utrošen na slabiće odvlači čovjeka u propast. – Načelo UP

Tko prosuđuje o tome? – Benegesseritski komentar

Dortujlin zapis

Dan Dortujlinog povratka nije bio za Odrade baš najsretniji. Konferencija o naoružanju s Tegom i Idahom bila je završena bez donošenja ikakvih odluka. Tijekom cijelog sastanka osjećala je nad glavom lovčevu sjekiru i znala je da joj je to utjecalo na odluke koje je donosila.

A zatim, tu je bila i taj poslijepodnevi sastanak s Murbellom – riječi, riječi, riječi. Murbellu su mučila filozofska pitanja. Bila je to čista slijepa ulica, najveća u kojoj se Odrade ikada našla.

Sada je, u ranu večer, stajala na najzapadnijem rubu popločanog okoliša Središnjice. Bilo je to jedno od njenih najomiljenijih mjesta, ali joj je Bellonda, nalazivši se pokraj nje, smetala da se prepusti tihom uživanju za koje se pripremila.

Sheeana ih ovdje pronađe i upita: “Zar si doista dopustila Murbelli da se slobodno kreće po brodu?”

“Evo ga!” Toga se Bellonda jako bojala.

“Bell”, Odrade je naglo presiječe i pokaže na prstenaste voćnjake. “Vidiš li tamo podalje onu malu uzvišicu na kojoj nismo dosad posadili stabla. Zapovjedi da se na tom mjestu sagradi ljetnikovac po mojoj mjeri. Ljetnikovac s velikim prozorima s kojih će na sve strane pucati vidici.”

Sada se više nije moglo zaustaviti Bellondu. Odrade ju je rijetko viđala ovako bijesnu. Što je Bellonda više vikala, tim je Odrade bivala

nepopustljivija.

“Želiš se... glupirati? U tom voćnjaku? Na što sve nećeš početi trošiti naše bogatstvo? Budalaština! Baš prava riječ za još jedno od tvojih...”

Bila je to glupa rasprava. Obje su znale da oko toga ne vrijedi trošiti riječi. Vrhovna majka nije mogla prva popustiti, a Bell je rijetko kad uopće popuštala. Čak i kad je Odrade zašutjela, Bellonda je nastavila napad. Na kraju, nakon što je Bellonda posustala, Odrade reče:

“Duguješ mi jednu dobru večeru, Bell. Pobrini se da bude izvrsna.”

“Dugujem ti...” započne Bellonda galamiti.

“Kao ponudu primirja”, prekine je Odrade. “Želim je serviranu u svom ljetnikovcu... mojoj izmišljenoj budalaštini.”

Budući da se Sheeana nasmijala i Bellonda joj se morala pridružiti; ali smijeh joj je bio uglavnom leden. Znala je kad treba ustuknuti.

“Svi će ga gledati i reći: ‘Vidite kako je Vrhovna majka samouvjerena osoba’”, reče Sheeana.

“Znači, njime želiš podignuti moral!” U ovom trenutku Bellonda bi prihvatila gotovo svaki razlog.

Odrade se zadovoljno nasmiješi Sheeani. **Moja pametna mala djevojčica!** Ne samo da je Sheeana prestala podbadati Bellondu, već je nastojala da, uvijek kad bi to bilo moguće, ojača samopoštovanje ove postarije žene. Naravno, Bell je to znala i preostalo joj je samo odgovoriti na neizbježno benegesseritsko pitanje: **Zašto?**

Uočivši njeno sumnjičenje, Sheeana brzo upadne: “Zapravo, mi se prepiremo oko Milesa i Duncana. A meni je toga dosta.”

“Da sam barem znala što radiš, Dar!” dobaci Bellonda.

“Napor ima svoje vlastite obrasce, Bell!”

“Kako to misliš?” Vrlo začuđeno.

“Pronaći će nas, Bell. A ja znam i kako.”

Bellonda doslovce zine.

“Mi smo robovi svojih navika”, objasni Odrade. “Robovi napora koje ulažemo. Mogu li se robovi osloboditi? Bell, tebi je taj problem jednako dobro poznat kao i meni.”

I po prvi puta Bellonda nije imala odgovor.

Odrade je nastavi netremice promatrati.

Ponos, to je Odrade vidjela kad bi pogledala u svoje sestre i njihove položaje. Dostojanstvo je bila samo maska. Nije bilo prave poniznosti. Umjesto toga, postojao je ovaj vidljivi sklad, istinit benegesseritski obrazac, koji je, u tom društvu svjesnom opasnosti od obrazaca, zvučao kao poziv trube na uzbunu.

Sheeana je bila zbunjena. “Navike?”

“Navike uvijek ulove one čije su. Njegovo Ja, koje čovjek sam izgrađuje, bacit će se u lov za njim. Duh, koji luta uokolo u potrazi za tijelom, nestrpljivo čeka zaposjednuti čovjeka. Mi smo ovisnici svoga Ja koje izgrađujemo. Robovi onoga što smo učinili. Mi smo ovisne o Uvažanim Priležnicama i one o nama!”

“Opet taj tvoj prokleti romantizam!” prigovori Bellonda.

“Da, ja jesam romantičar... no jednako kao što je to i Tiranin bio.

On je sam sebe učinio osjetljivim na čvrsti oblik svoje kreacije. Ja sam osjetljiva na njegovu proročku zamku.

Oh kako je blizu lovac i, oh, kako je duboka jama.

Bellonda se nije smirivala. “Tvrdiš da znaš kako će nas pronaći”.

“Moraju samo prepoznati vlastite navike i... Da?” To je bilo namijenjeno jednoj akolitkinji-glasnici koja je izronila iz pokrivenog prolaza iza Bellonde.

“Vrhovna majko, radi se o časnoj majci Dortujli. Majka Fintil ju je odvela do pristaništa i bit će ovdje tijekom sat vremena.”

“Dovedite je u moju radnu sobu!” Odrade gotovo divlje pogleda u Bellondu. “Je li nešto rekla?”

“Majka Dortujla je bolesna”, odgovori akolitkinja.

Bolesna? Kako li to neobično zvuči kad se to kaže za časnu majku.

“Mišljenje zadrži za sebe.” To je izgovorila Bellonda mentat, Bellonda protivnik romantizma i divlje mašte.

“Neka tamo dođe i Tam, kao promatrač”, reče Odrade.

Dortujla je došepala oslanjajući se o štap, dok su joj Fintil i Streggi pomagale. U Dortujlinim očima primjećivala se odlučnost, kao i to da svakim pogledom, koji je zadržavala na stvarima oko sebe, sve procjenjuje. Kapuljača joj je bila zabačena, otkrivajući tamnosmeđu kosu prošaranu drevnim bjelilom. Kada je napokon progovorila, u glasu joj se osjećao umor.

“Obavila sam to što si zapovjedila, Vrhovna majko.” Kad su Fintil i Streggi napustile sobu, Dortujla sjedne, iako joj to nitko nije ponudio, u viseći stolac pokraj Bellonde. Brzim pogledom preletjela je preko Sheeane i Tamalane sa svoje lijeve strane, a zatim se zagledala u Odrade. “Sastat će se s tobom na Čvorištu. Misle da su to mjesto same izabrale, a i tvoja Paučja kraljica se tamo nalazi!”

“Kroz koje vrijeme?” upita Sheeana.

“Traže nekih stotinu standardnih dana brojeći od danas. Mogu biti i preciznija ako želite.”

“Zašto tako dugo?” upita Odrade.

“Moje mišljenje? Vrijeme će iskoristiti za pojačavanje svoje obrane na Čvorištu.”

“Kakve su garancije?” Bila je to Tam, kratka i jasna, kao i uvijek.

“Dortujla, što se s tobom dogodilo?” Odrade je bila zaprepaštena

drhtavom slabošću koju je ta žena tako očito pokazivala.

“Obavljali su pokuse na meni. To nije važno. Važne su pripreme. Najvrjednije je to što su obećale tvoj siguran dolazak i odlazak s Čvorišta. Ne vjeruj im to. Dopustile su da povedeš *malu* pratnju slugu, ne više od pet. Pretpostavimo da će pobiti sve koje te budu pratile, iako... možda sam ih uvjerala u pogrešnost toga.”

“Očekuju da im obećam pokornost Bene Gesserita?” Odradin glas nikada nije bio hladniji. Dortujline riječi su oživjele sablast tragedije. “To je bio povod.”

“Sestre koje su otišle s tobom?” upita Sheeana.

Dortujla se kucne po čelu, uobičajenim pokretom Sestrinstva.

“Imam ih. Slažemo se da Uvažene Priležnice treba kazniti.”

“Mrtve?” Odrade procijedi tu riječ kroz stisnute usne.

“Pokušale su me zavrbovati. ‘*Vidiš? Ubit ćemo još jednu, ne pristaneš li.*’ Rekla sam im neka nas slobodno sve pobiju i svrše s tim, ali neka onda zaborave na sastanak s Vrhovnom majkom. Prihvatile su to kad im je ponestalo talaca.”

“Jesi li obavila diobu sa svima ubijenim sestrama”, upita Tamalane. Da, razumljivo je bilo što Tam vodi računa o tome, budući da se približava trenutak kad će i sama umrijeti.

“Jesam, dok sam se pretvarala da provjeravam jesu li mrtve.

Također morate saznati cijelu istinu. Te žene su grozne! Drže futare u kavezima. Tijela mojih sestara su bacile u kaveze, gdje su ih futari pojeli. Paučja kraljica – ne sviđa joj se to ime – natjerala me je da to promatram.”

“Odvratno!” promrmlja Bellonda.

Dortujla uzdahne. “Jasno, one nisu znale da ja u Drugim sjećanjima imam i gadnije vizije.”

“Željele su slomiti tvoje osjećaje”, zaključí Odrade. “Glupo. Jesu

li bile iznenađene kad nisi reagirala onako kako su to one željele?”

“Prije bih rekla ozlojeđene. Mislim da su već prije negdje vidjele i neke druge kako reagiraju poput mene. Rekla sam im da je njihov način za dobivanje gnojiva jednako dobar kao i bilo koji drugi. Mislim da ih je to naljutilo.”

“Kanibalizam”, promrmlja Tamalane.

“Samo prividno”, ispravi je Dortujla. “Futari sigurno nisu ljudska bića. Oni su jedva pripitomljene divlje životinje.”

“Nemaju krotitelje?” upita Odrade.

“Nisam vidjela nijednog. Futari su govorili. Rekli bi: ‘Jedi!’ prije nego što bi počeli jesti i očito su se bojali Uvaženih Priležnica oko njih. ‘Ti gladna?’ I tako dalje. Važnije je ono što se dogodilo nakon što su jeli.”

Dortujlu uhvati kašalj. “Isprobavale su na meni otrove,” objasni ona.

“Glupe žene!”

Kad je napokon došla do daha, Dortujla nastavi: “Jedan futar je nakon... gozbe... prišao šipkama kaveza. Pogledao je Paučju kraljicu i zavrištao. Nikada nisam čula takav krik. Obeshrabrujući! Sve Uvažene Priležnice koje su bile u prostoriji sledile su se; kunem vam se, bile su užasnite.”

Sheeana nježno dotakne Dortujlinu ruku. “Grabežljivac koji paralizira svoj plijen?”

“Nedvojbeno. Imaju odlike Glasa. Futari su bili iznenađeni što se i ja nisam sledila”.

“A reakcija Uvaženih Priležnica”, upita Bellonda. Da, mentat bi tražio taj podatak.

“Nastala je opća vika kad im se vratio glas. Mnoge su vičući zahtijevale od Velike Uvažene Priležnice da uništi futare. Međutim, ona

je smirenije gledala na to. “Previše su mi dragocjeni živi”, rekla je. “Znak koji ulijeva nadu”, primijeti Tamalane.

Odrade pogleda Bellondu. “Zapovjedit ću Streggi neka dovede bashara ovamo. Ima li netko nešto protiv?”

Bellonda kratko kimne. Znale su da sve moraju staviti na kocku, unatoč brojnih pitanja koja su se nametala u svezi s Tegovim namjerama.

Odrade se tada opet obrati Dortujli: “Želim da odsjedneš u mojim gostinskim odajama. Dovest ćemo suk-lijechnike. Naruči što god ti je potrebno i pripremi se za sastanak Savjeta. Odsad si moj posebni savjetnik.”

Dortujla progovori, nastojeći ustati. “Nisam spavala gotovo petnaest dana i trebat će mi poseban obrok.”

“Sheeana, pobrini se za to i pošalji ovamo gore suk-lijechnike.

Tam, ostani s basharom i Streggi. Uobičajena izvješća. On će htjeti otići u vojnu nastambu i preuzeti osobnu odgovornost. Dovedite ga u kom-vezu s Duncanom. Ništa ih ne smije ometati.”

“Želiš li da ondje budem s njim?” upita Tamalane.

“Ti si njegova pijavica. Streggi ga ne smije nikamo povesti bez tvog znanja. Poželjet će i Duncana za Glavnog oružara. Provjeri prihvaća li Duncanovo zatočeništvo u brodu. Bell, podaci koje Duncan bude zatražio o oružju imaju prvenstvo nad svim drugim. Primjedbe?”

Nije bilo primjedbi. Razmišljanja o posljedicama da, ali i na njih je utjecalo Odradino odlučno ponašanje.

Zavalivši se u stolcu, Odrade sklopi oči i započne čekati – dok joj tišina naposljetku ne javi da je ostala sama. Kom-oči su je, naravno, i dalje promatrale.

Znaju da sam umorna. Tko i ne bi bio u ovakvim okolnostima?

Ta čudovišta su ubila još tri sestre! Bashar! Moraju osjetiti naš bič i

naučiti lekciju!

Čim je začula da je Streggi stigla s Tegom, Odrade otvori oči.

Streggi ga je uvela držeći ga za ruku; bilo je nečeg između njih što je naviještalo da njihov odnos nije odnos odrasle osobe koja vodi dijete.

Tegovi pokreti su govorili da je on Streggi dopustio takav odnos prema njemu. Treba je upozoriti.

Za njima uđe i Tam i uputi se prema stolcu blizu prozora, točno ispod Chenoehina kipa. Zauzimanje položaja puna značenja? Tam je u zadnje vrijeme činila čudne stvari.

“Želiš li da ostanem, Vrhovna majko?” Streggi pusti Tegovu ruku i ostane stajati blizu vrata.

“Sjedni tamo pokraj Tam. Slušaj i ne prekidaj. Moraš saznati što očekujemo od tebe.”

Teg se uvuče u stolac u kojem je do malo prije sjedila Dortujla.

“Pretpostavljam da je ovo Ratni savjet.”

Govor odrasle osobe dječjim glasom.

“Još te neću tražiti da mi izneseš svoj plan”, odgovori Odrade.

“Dobro. Da bi se pripremilo nešto neočekivano, treba više vremena pa ti možda neću moći reći što namjeravam sve do samog početka akcije.

“Promatrali smo te dok si bio Duncanom. Zašto te zanimaju brodovi iz Raspršenja?”

“Brodovi izduženog trupa su lako uočljivi. Vidao sam ih na pristaništu Gammua.”

Teg se zavalu u stolcu, dopustivši da se on ulegne, zadovoljan zbog živahnosti koju je osjetio u Odradinom ponašanju. Odluke! Nema više odugovlačenja. To je odgovaralo njegovim potrebama. ***One ne smiju saznati potpuni opseg mojih mogućnosti Ne još.***

“Ti bi zamaskirao jurišne odrede?”

Još dok je Odrade govorila, uđe Bellonda i odmah, gundajući, započne se protiviti dok je sjedala na stolac: “Nemoguće! Imat će kodove za prepoznavanje i tajne signale za...”

“Prepusti odluku o tome meni, Bell, ili me smijeni s mjesta zapovjednika.”

“Ovo je Ratni savjet!” vikne Bellonda. “Ti ne...”

“Mentate?” On se duboko zagleda u nju, pogledom bashara.

Kako je ona i dalje šutjela, on nastavi: “Ne iskušavaj moju odanost! Budete li slabile moju snagu, zamijenite me!”

“Dopusti neka izjavi što želi.” Bila je to Tam. “Ovo nije prva večer na kojoj se bashar pojavljuje ravnopravan nama.”

Bellonda spusti bradu tek koji milimetar.

Teg se okrene Odradi: “Izbjegavanje ratovanja je stvar inteligencije... prikupljenih mogućnosti izbora i intelektualne moći.”

Baca nam u lice našu vlastitu beznačajnu uzrečicu! U njegovu glasu čula je mentata, a i Bellonda je očito prepoznala to isto.

Inteligencija i obaviještenost: dvostruko viđenje. Bez toga do ratova dolazi slučajno.

Bashar je šuteći sjedio, dopustivši im da se kuhaju u njihovim vlastitim povijesnim opažanjima. Poriv koji tjera na sukob mnogo je dublji od svijesti. Tiranin je bio u pravu. Čovječanstvo se ponašalo kao ‘jedna životinja’. Sile koje tjeraju tu veliku kolektivnu životinju sežu do plemenskih dana, pa čak i dalje od toga, što je bio slučaj i s tolikim drugim poticajima na koje ljudi odgovaraju bez razmišljanja.

Pomiješati gene.

Proširiti ‘ Lebensraum’ za stvaratelje vlastite vrste.

Pribrati energije ostalih: sakupiti robove, vojnike, slugu, kmetove, trgovce, radnike... Termini su često bili međusobno zamjenjivi.

Odrade je shvaćala što je on radio. Znanje koje je upio od Sestrinstva, pomoglo mu je da postane jedinstveni mentat bashar. Te je stvari shvaćao kao instinkte. Proždiranje energije povlačilo je za sobom ratno divljaštvo. To je bilo opisano kao ‘pohlepa, strah (da će ti drugi oduzeti tvoje blago), glad za moći’ i tako dalje, sve do ispraznih analiza. Sve to Odrade je čula čak i od Bellonde, koja očito nije smatrala da ih jedan podčinjeni treba podsjećati na ono što one već znaju.

“Tiranin je znao”, napomene Teg. “Duncan navodi njegove riječi: ‘Rat je ponašanje čiji se korijeni nalaze u pojedinačnoj stanici iskonskih mora. Pojedi sve što dodirneš ili će ono pojesti tebe.’”

“Što predlažeš?” upita Bellonda vrlo zagrižljivo.

“Prividni napad na Gammu, a zatim udar na njihovu bazu na Čvorištu. Za to nam trebaju opažanja iz prve ruke.” Netremice je zurio u Odrade.

On zna! Ta pomisao zaplamsa u Odradinoj svijesti.

“Misliš li da su tvoja proučavanja Čvorišta iz doba kad je bio Cehova baza još vrijedna?” upita Bellonda.

“Nisu imale vremena previše izmijeniti to mjesto u odnosu na ono što sam ovdje pohranio.” On se kucne po čelu, na čudan način parodirajući pokret koji je koristilo Sestrinstvo.

“Potpuno okruživanje”, reče Odrade.

Bellonda je oštro pogleda. “Cijena?”

“Izgubiti sve još je skuplje”, reče Teg.

“Senzori za svemirske prečace ne moraju biti veliki”, zamišljeno reče Odrade. “Duncan bi ih mogao ugoditi da pri dodiru stvaraju Holzmannove eksplozije?”

“Eksplozije bi sigurno bile vidljive pa bi nam označile putanju.”

On se zavalio i zagleda u neki neodređeni dio na Odradinom udaljenom zidu. Hoće li one to prihvatiti? Nije ih se usuđivao plašiti daljnjim

otkrivanjem svoje divlje nadarenosti. Kad bi Bell znala da može **vidjeti** ne–brodove!

“Učini tako!” odluči napokon Odrade. “Ti zapovijedaš. Iskoristi to.”

U Drugim sjećanjima jasno se začulo Tarazino hihotanje.

Dopustite neka koristi vlastitu glavu. Time sam ja stekla veliki ugled!

“Još nešto”, zaustavi ih Bellonda. Tu pogleda Odrade. “Ti ćeš biti njegov uhoda?”

“Tko bi drugi mogao stići tamo i prenijeti sve što zapazi?”

“One će nadzirati sva sredstva za prijenos!”

“Čak i ono koje našem ne–brodu, dok čeka na nas, javlja da nismo izdane?” upita Odrade.

“Šifrirana poruka skrivena u prijenosu”, reče Teg. “Duncan je izmislio šifru za čije bi dešifriranje trebali mjeseci, ali mi ne vjerujemo da će one uopće otkriti njezino postojanje.”

“Ludost”, promrmlja Bellonda.

“Sreo sam jednog vojnog zapovjednika Uvaženih Priležnica na Gammuu”, reče Teg. “Bio je nemaran kad se radilo o nužnim pojedinostima. Mislim da imaju previše samopouzdanja.”

Bellonda je zurila u njega, a pogled joj je uzvraćao bashar nevinim dječjim očima. “Ostavite se zdravog razuma, vi koji ovamo ulazite”, odrecitira on.

“Odlazite odavde, svi!” iznenada zapovjedi Odrade. “Čeka vas posao. Milese...”

Već je bio skliznuo iz stolica, ali ostao je stajati, kao i uvijek kad je čekao neku važnu izjavu od **Majke**.

“Jesi li to aludirao na ludilo dramatičnih događaja koje ratovanje uvijek pojačava?”

“A na što drugo? Sigurno nisi mislila da se to odnosi na tvoje

Sestrinstvo!”

“Duncan ponekad igra tu igru.”

“Ne bih želio da nas zahvati ludilo Uvažениh Priležnica”, reče Teg. “Znaš, ono je zarazno.”

“Pokušale su nadzirati spolni nagon”, reče Odrade. “To uvijek izmiče.”

“Lako osvojivo ludilo”, složi se on. Nasloni se na stol, dok mu je brada jedva dosizala iznad ploče. “Nešto vuče te žene na povratak ovamo. Duncan je potpuno u pravu. One nešto traže i bježe u isto vrijeme”

“Imaš devedeset standardnih dana za pripremu”, zaključi ona.

“Ni dana više.”

34.

Ish yara al-ahdab hadbat-u. (Grbavac ne vidi vlastitu grbu.) –

Narodna poslovice.

Grbu bi mogao vidjeti uz pomoć zrcala, ali zrcala mu pokažu i njegovu cjelokupnu pojavu. – Komentar Bene Gesserita.

Bashar Teg

Odrade je znala da svi u Sestrinstvu moraju uskoro prepoznati slabost koja se uvukla u Bene Gesserit. Nije je tješilo što ju je ona prva uočila. ***Odričemo se svog najdubljeg pomoćnog sredstva, i to baš kad nam je najpotrebnije!*** Raspršenja su zadobila takve dimenzije da su nadrasla sposobnost ljudi za oblikovanje, iz toga nastalih iskustava, u pogodan oblik. ***Mi jedino možemo izdvojiti najpotrebnije, a to je stvar procjene.*** Podaci od životne važnosti ostali bi uspavani u velikim i malim događajima, akumulacijama koje nazivamo instinktima. Pa ako je na kraju tako – mora se posegnuti za nezapisanim znanjem.

U ovo doba riječ ‘izbjeglica’ opet je poprimila svoje značenje koje je imala prije svemirskih letova. Male skupine časnih majki koje je Sestrinstvo poslalo širom svemira imale su nešto zajedničko sa starim prizorima protjeranih skitnica koji se vuku zaboravljenim putovima, s bijednom svojinom smotanom u komadima odjeće, voženom na starim dječjim kolicima i kolima za igru ili nagomilanom navrh naherenih vozila, s ostacima ljudskih značajki okačenim s vanjske strane i čvrsto nabijenim s unutrašnje, bezizražajnih lica od beznađa ili upaljenih od očaja.

Znači, povijest neprekidno ponavljamo.

U trenutku kad je ušla u otvor na cijevi, neposredno prije ručka, Odradine misli okrenuše prema njenim, raspršenim sestrama: političkim

izbjeglicama, ekonomskim izbjeglicama, vojnim izbjeglicama.

Je li to tvoja Zlatna staza, Tiranine?

Vizije njenih Raspršenih progonile su Odrade dok je ulazila u posebnu blagovaonicu Središnjice, mjesto kamo su mogle ulaziti samo časne majke. Ovdje su se same posluživale.

Prošlo je već dvadeset dana otkad je dopustila Tegu da se preseli u vojni stan. Središnjicom su se širile glasine, posebno među proktoricama, iako se još nije naslućivalo novo glasovanje. Danas se moraju objaviti nove odluke, a one ne smiju biti tek pusto nabranje onih koje će je pratiti na Čvorište.

Pogleda po blagovaonici, jednostavnoj prostoriji žutih zidova, niskog stropa i s malim četvrtastim stolovima koji su se mogli posložiti u redove kako bi se smjestile veće skupine. Prozori, samo na jednom, zidu, otkrivali su iza prozirnog zastora vrtno dvorište. Patuljaste marelice još zelenih plodova, čistina, klupe, mali stolovi. Kad bi sunce obasjalo ograđena dvorišta, sestre bi tamo jele. Danas nije bilo sunca. Odrade se ne obazre na slobodno, za nju predviđeno mjesto u redu. ***Kasnije, sestre.***

Kad je naposljetku stigla do stola u kutu blizu prozora, rezerviranog za nju, namjerno započne pomicati stolce. Bellin smeđi pasostolac lagano zadrhti zbog ovog neuobičajenog uznemiravanja. Odrade sjedne okrenuvši leđa prostoriji, svjesna da će to svi pravilno protumačiti: ***Preпустite me mojim vlastitim mislima.***

Dok je čekala, buljila je van u dvorište. Rubna živica od žbunja purpurnog lišća bila je sva u crvenim cvjetovima – ogromnim cvjetovima nježnih tamnožutih prašnika.

Prva je stigla Bellonda i spustila se u svoj pasostolac, ne komentirajući ništa što se Odrade nije nalazila na uobičajenom mjestu. Bell se često pojavljivala neuredna; pojas joj je bio labavo svezan, odora

izgužvana, mrvica hrane na prsima. Danas je bila uredna i čista.

Zašto to sada?

“Tam i Sheeana će zakasnuti”, promrmlja Bellonda.

Odrade to prihvati ne prekinuvši proučavati ovu drukčiju Bellondu. Zar je bila nešto mršavija? Vrhovna majka se nije mogla potpuno odvojiti od toga što se događalo unutar njene nadležnosti, ali ponekad bi joj pritisak poslova odvrtao pozornost od manjih promjena. To je bilo prirodno okruženje jedne časne majke, iako je i negativan dokaz bio jednako poučan kao i pozitivan. Dobro promislivši, Odrade zaključi da je ovakva nova Bellonda bila s njima već nekoliko tjedana. Bellondi se nešto dogodilo. Svaka časna majka mogla je vježbanjem steći razumni nadzor nad težinom i stasom. To je bila stvar unutrašnje kemije – prigušivati vatre ili im dopustiti rasplamsavanje. Već godinama se buntovna Bellonda razmetala debljinom.

“Smršavjela si”, reče joj Odrade.

“Debljina me je počela previše usporavati.”

Za Bell to nikada nije bio dovoljan razlog za promjenu načina života. Uvijek je sve nadoknađivala brzinom duha, objašnjenjima i brzim ushitom.

“Duncan te se doista dojmio, zar ne?”

“Ja nisam ni ulizica ni kriminalac!”

“Vjerojatno je došlo vrijeme da te pošaljemo u neku kaznenu tvrđavu.” Ovakvo šaljivo peckanje, posebno kad se ponavljalo, obično bi iznerviralo Bellondu. Međutim, danas to nije bio slučaj. Pod pritiskom Odradinog pogleda, ona reče: “Ako baš moraš znati, to je zbog Sheeane. Toliko me je gnjavila trudeći se poboljšati moj izgled i proširiti krug mojih suradnika. Bila je dosadna! Ovo radim ne bih li je ušutkala.”

“Zašto Tam i Sheeana kasne?”

“Opet pregledavaju tvoj zadnji susret s Duncanom. Ograničila sam dobrano broj onih koji imaju pristup zapisu. Ne trebam ni spominjati što će se dogoditi kad se svi upoznaju s njim.”

“Kao što i hoće.”

“Neizbježno. Ali time dobivamo na vremenu za pripreme.”

“Nisam to željela tajiti, Bell.”

“Dar, što to **činiš**?”

“Objavit ću to na sinodu.”

Bellonda ništa ne odgovori, ali se u njenom pogledu moglo vidjeti golemo iznenađenje.

“Imam pravo sazvati sinod”, ponovi Odrade oštrije.

Bellonda se nasloni i zagleda u Odrade, procjenjujući, ispitujući... sve bez riječi. Zadnji sinod Bene Gesserita održan je nakon Tiraninove smrti. A prethodni, kad je Tiranin prigrabio vlast. O potrebi održavanja sinoda nije se razmišljalo još od napada Uvaženih Priležnica. Previše bi se vremena utrošilo na beznadne poslove. Nešto kasnije, Bellonda upita: “Hoćeš li riskirati dovođenje sestara iz naših preostalih utvrđenja?”

“Ne. Dortujla će ih predstavljati. Kao što znaš, postoje i presedani.”

“Najprije si oslobodila Murbellu; sada sazivaš sinod.”

“Oslobodila? Murbella je vezana zlatnim lancima. Kamo bi ona otišla bez svoga Duncana?”

“Dopustila si Duncanu napuštanje broda!”

“Je li ga napustio?”

“Zar doista vjeruješ da će on posegnuti samo za podacima iz brodskog naoružanja?”

“Znam to.”

“Sjetih se Jessice koja je okrenula leđa mentatu koji ju je

namjeravao ubiti.”

“Mentata su paralizirala vlastita uvjerenja.”

“Ponekad bik probode matadora, Dar.”

“Još češće to ne učini.”

“Naš opstanak ne bi trebao biti ovisan o statistici!”

“Slažem se. Zato i sazivam sinod.”

“Uključujući i akolitkinje?”

“Sve.”

“Čak i Murbellu? Je li proglašena akolitkinjom?”

“Mislim da bi do tada već mogla biti i časna majka.”

Bellonda zine od čuđenja pa upozoravajući reče: “Ideš prebrzo, Dar!”

“To traže ova vremena.”

Bellonda pogleda prema vratima blagovaonice. “Evo, dolazi Tam. Kasnije nego što sam očekivala. Pitam se jesu li iskoristile prigodu i posavjetovale se s Murbellom?”

Tamalane stiže teško dišući od žurbe. Spustila se u svoj plav pasostolac i, na brzinu ispitavši novi razmještaj, reče: “Sheeana će uskoro stići. Pokazuje zapise Murbelli.”

Bellonda se obrati Tamalane. “Odrade namjerava podvrgnuti Murbellu agoniji i sazvati sinod.”

“Nisam iznenađena”, odgovori Tamalane svojom starom otresitošću. “Status te Uvažene Priležnice moramo riješiti što prije.”

Naposljetku im se pridruži i Sheeana, smjestivši se u viseći stolac lijevo od Odrade. Nije čekala na pitanja. “Jeste li promatrale Murbellu kako hoda?”

Odrade je bila zatečena tim iznenadnim pitanjem postavljenim bez uvoda, pitanjem koje im trenutno zaokupi pozornost. **Murbellin hod po brodu.** Promatrala ju je upravo tog jutra. Pogled nije mogla skrenuti

s Murbelline ljepote. Za ostale benegesseritkinje, časne majke i akolitkinje, ona je bila nešto egzotično. Stigla je već potpuno odrasla iz opasnog **vanjskog** svijeta. **Jedna od njih**. I baš taj njen hod je privlačilo pogled. Njegov sklad koji je nadilazio sva pravila.

Sheeanino pitanje je preusmjerilo je svijest promatrača. Nešto u svezi s Murbellinim potpuno prihvatljivim prolaskom zahtijevalo je novo preispitivanje. **Što je to bilo?**

Murbellini pokreti su uvijek bili pažljivo odabrani. Isključivala je sve što joj nije trebalo da bi s jednog mjesta otišla na drugo. **Put najmanjeg otpora?** Takvo viđenje Murbelle iznenada zgrči Odrade. Sheeana je to zamijetila, jasno. Je li Murbella jedna od onih koje uvijek biraju najlakši put? Odrade je mogla vidjeti to pitanje ispisano na licima svojih družbenica.

“Agonija će to razriješiti”, pribere se Tamalane.

Odrade otvoreno pogleda u Sheeanu. “Pa?” Ipak je postavila to pitanje.

“Možda se ona samo ne razbacuje energijom. Slažem se s Tam: agonija.”

“Činimo li veliku grešku?” upita Bellonda.

Nešto u načinu postavljanja tog pitanja ukaže Odrade da je Bell obavila mentatsko zbrajanje. **Shvatila je što namjeravam!**

“Ako ti znaš neki bolji put – sada ga reci”, zapovijedi Odrade. **Ili šuti.**

Među njima zavlada tišina. Odrade zaokruži pogledom preko svojih družbenica, zadržavši se na Bell.

Pomognite nam, bogovi, koji god bili! Budući da sam pripadnica Bene Gesserita, prevelik sam skeptik da bih se molila za bilo što osim za nadu da ćemo obuhvatiti sve mogućnosti. Ne otkrivaj to, Bell. Ako znaš što ću učiniti, onda si i sama svjesna da to ne

smijemo prerano objaviti

Nakašljavši se, Bellonda prekine Odradino sanjarenje. “Hoćemo li jesti ili pričati? Sestre zure u nas.”

“Hoćemo li opet pokušati sa Scytaleom?” upita Sheeana.

Pokušava li mi odvratiti pozornost?

Bellonda upadne: “Nemojte mu ništa dati. On je pričuva. Neka se preznojava.”

Odrade opet upitno pogleda Bellondu. Gnjevna je zbog šutnje koju joj je Odrade nametnula svojom tajnom odlukom. Izbjegava pogledati Sheeanu. ***Ljubomorna je! Bell je ljubomorna na Sheeanu!***

Tamalane odluči opet započeti razgovor: “Sada sam samo savjetnica, ali...”

“Prestani s tim, Tam”, odbrusi Odrade.

“Tam i ja smo razgovarale o tom goli”, upadne Bellonda. (Idaho je bio ‘taj gola’ kad je Bellonda htjela reći nešto uvredljivo.) “Zašto je imao potrebu u tajnosti razgovarati sa Sheeanom?” Sheeani istodobno uputi jedan smrknut pogled.

Odrade uoči oko sebe sveopću sumnju. ***Ona ne vjeruje objašnjenju. Odbacuje li Duncanove predrasude?***

Sheeana žurno progovori. “Vrhovna majka je to već objasnila!”

“Osjećaji”, frkne Bellonda.

Odrade povisi glas, sama iznenađena tom svojom reakcijom.

“Potisnuti osjećaji predstavljaju slabost!”

Tamalanine guste obrve se podigoše.

Sheeana se opet umiješa: “Ne želimo li se savinuti, može se dogoditi da se slomimo.”

Prije nego što je Bellonda uspjela odgovoriti, Odrade reče: “Led

se može slomiti ili otopiti. Ledene djevojke su ranjive samo jednim oblikom napada.”

“Gladna sam”, reče Sheeana.

Ponuda primirja? To nije bila uloga koju bi čovjek mogao očekivati od miša.

Tamalane ustane. “Brudet. Moramo jesti ribu dok naše more ne nestane. Nema dovoljno nulentropskih spremnika.” Krajičkom svijesti Odrade primijeti da su se njene družbenice već uključile u poduži red za hranu. Tamalanine optužujuće riječi vratile su joj u sjećanje onaj dan proveden sa Sheeanom, kad je odlučila isušiti Veliko more. Stojeći kod Sheeaninog prozora, tog ranog jutra Odrade je promatrala neku morską pticu kako leti nasuprot pješćane pozadine. Letjela je na sjever – stvorenje koje nije odgovaralo mjestu gdje se nalazilo, a ipak divno na neki duboko nostalgičan način.

Bijela krila svjetlucala su na ranom sunčevom svjetlu. Ispod nje i pred njenim očima nalazilo se crnilo. Iznenada, ona započne lebdjeti, nepokretnih krila. A zatim, uzdigavši se na zračnoj struji, skupi krila poput nekog sokola i nestane s vidika iza nekih udaljenih zgrada. Kad se opet pojavila nosila je nešto u kljunu, neki zalogaj koji je zatim progutala u letu.

Jedna usamljena morska ptica koja se prilagođava.

Mi se prilagođavamo. Mi se doista prilagođavamo.

To baš i nije bila umirujuća pomisao. Ništa što bi potaklo odgovor. Prije bi je se moglo smatrati šokantnom. Odrade osjeti da je skrenula s puta koji je uvlačio u opasnost. Nije se samo njen voljeni Kapitol odricao starih oblika i poprimao novi izgled, već se to zbivalo i s cjelokupnim ljudskim svemirom. Možda je u tom novom svemiru bilo u redu to što je Sheeana nastavljala skrivati stvari pred Vrhovnom majkom. ***A ona doista nešto preda mnom skriva.***

Ponovni Bellondin zajedljiv ton vrati Odrade u stvarnost: “Ako se ne želiš sama poslužiti, onda se mi, vjerujem, moramo pobrinuti i za tebe.” Bellonda postavi posudu aromatičnog ribljeg brudeta ispred Odrade i veliki komad kruha s češnjakom uz posudu.

Nakon što su sve probale brudet, Bellonda spusti žlicu i čvrsto pogleda Odrade. “Ne namjeravaš valjda predložiti da bismo trebali Voljeti jedni druge ili nekakvu takvu zatupljujuću glupost?”

“Hvala što ste mi donijele hranu”, reče Odrade.

Sheeana proguta zalogaj i lice joj se razvuče u osmijeh. “Izvršno je.”

Bellonda nastavi jesti. “Nije loše.” Čula je neizgovoreni komentar.

Tamalane je polagano jela, prebacujući pozornost sa Sheeane preko Bellonde na Odrade. Činilo se da se Tam slaže s predloženim omekšavanjem emocionalnih stega. Barem se nije glasno suprotstavila, a od starijih sestara se najprije moglo očekivati neslaganje.

Odrade je razmišljala o tome kako se ljubav, koju je Bene Gesserit pokušavao poreći, nalazila posvuda. Kako u sitnim, tako i u velikim stvarima. Koliko je samo bilo načina za pripremu slasnih jela potrebnih za održavanje života – recepti koji su, zapravo, predstavljali utjelovljenje novih i starih ljubavi. Ovaj brudet je bio tako ugodno okrjepljujući u njenim ustima; njegovo podrijetlo bilo je usađeno duboko u ljubavi: domaćica koristi dio dnevne lovine koji njen muž nije mogao prodati.

Sama bit Bene Gesserita bila je skrivena u ljubavi. Zašto bi se inače brinule o onim neizgovorenim potrebama o kojima je čovječanstvo uvijek vodilo računa? Zašto bi se inače trudile da čovječanstvo postane savršeno?

Ispraznivši posudu, Bellonda odloži žlicu i zadnjim komadićem

kruha pokupi ostatke iz nje. Zamišljeno je gutala zalogaje. “Ljubav nas oslabljuje”, naposljetku reče. Međutim, u glasu joj se nije osjećala žestina.

Neka akolitkinja bi to rekla jednako. Kao po kodu. Odrade zatomi radost i odgovori jednim drugim sredstvom za postizanje određenog cilja iz koda. “Čuvaj se žargona. U njemu se obično krije mnogo neznanja, a sadrži tek malo znanja.”

U Bellondin pogled uvuče se brižnost puna poštovanja. Sheeana se odgurne od stola i obriše usta salvetom. Tamalane učini isto. Čim se opet zavalila, svijetlih i veselih očiju, njen pasostolac se prilagodi njenom novom položaju.

Tam zna. Ta prepredena stara vještica još me na neki način slijedi. Ali, Sheeana... kakvu igru igra Sheeana? Čak mislim da se nada kako će mi odvratiti pozornost – odvratiti pozornost od nje same. To čini vrlo spretno, sama sam je tome naučila. Pa... tu igru mogu igrati dvoje. Ja pritišćem Bellondu, ali i dalje pazim na moje napušteno dijete s Dine.

“Koja je cijena ugleda, Bell”, upita Odrade.

Bellonda je pristala na šutnju. U benegesseritskom žargonu nalazila se skrivena definicija ugleda i sve su to znale.

“Treba li slaviti sjećanje na gospu Jessicu zbog njene humanosti?” upita Odrade. Sheeana je iznenađena!

“Jessica je ugrozila Sestrinstvo!” ***Bellonda optužuje.***

“I to vlastite sestre”, promrmlja Tamalane.

“Naša drevna definicija ugleda pomaže nam da ostanemo ljudi”, nastavi Odrade. ***Poslušaj me dobro, Sheeana.***

Glasom nešto jačim od šapta, Sheeana reče: “Izgubimo li to – gubimo sve.”

Odrade zatomi uzdah. ***Znači, o tome se radi!***

Sheeana susretne njen pogled. “Jasno, ti nas podučavaš.”

“Pomračene misli”, promrmlja Bellonda. “Radije ih se klonimo.”

“Taraza nas je nazivala ‘benegesseritkinjama novog vremena’”, reče Sheeana.

Odrade započne sama sebe optuživati.

Otrov našeg sadašnjeg postojanja. Zlokobne fantazije mogu nas uništiti.

Kako je lako bilo preklinjati budućnost koja je na njih gledala iz plamtećih narančastih očiju pomahnitalih Uvažениh Priležnica. Strahovi iz mnogih prošlosti šćućurili su se u Odradi, trenutci bez daha usredotočeni na očnjake koji idu uz takve oči.

Odrade se prisili usredotočiti se na taj neposredni problem. “Tko će me pratiti na Čvorište.”

Znale su za Dortujlino mučno iskustvo; glas o njemu brzo se raširio Kapitolom.

“Tko god krenuo s Vrhovnom majkom, lako može postati

hrana za futare

“Tam”, reče Odrade. “Ti i Dortujla.” **N o t o m o ž e b i t i i s m r t n a p r e s u d a . S l j e d e ć i k o r a k j e o č i t .** “Sheeana”, nastavi Odrade, “ti ćeš dijeliti s Tam. Dortujla i ja ćemo dijeliti s Bell. A ja ću prije odlaska, također, podijeliti s tobom.”

Bellonda se užasne. “Vrhovna majko! Ja nisam pogodna za tvoje mjesto.”

Odrade zadrži pozornost na Sheeani. “To nije ni navješteno. Od tebe ću samo napraviti spremište za svoje živote.” Jasan strah očitavao se na Sheeaninom licu, ali se ne usudi odbiti izravnu zapovijed. Odrade kimne Tamalani. “Ja ću dijeliti kasnije. Ti i Sheeana ćete to učiniti sada.”

Tamalane se nagne prema Sheeani. Pritisak poodmaklog doba i neminovne skore smrti bili su uzrok njenog osjećaja olakšanja što će s nekim dijeliti, ali Sheeana se nesvjesno trgne unatrag.

“Sada!” reče Odrade. **N e k a T a m p r o s u d i o o n o m e š t o s k r i v a š .**

Izlaza nije bilo. Sheeana sagne glavu do Tamalanine i dodirne je.

Bljesak izmjene bio je električki i osjeti ga cijela blagovaonica.

Razgovor zamre i svi se pogledi usmjere prema stolu kod prozora.

U Sheeaninim očima nazirale su se suze kad se povukla.

Tamalane se smiješila i objema rukama je nježno pomilovala Sheeanu po obrazima. “Sve je u redu, draga. Sve nas muče takvi strahovi i ponekad činimo lude stvari zbog njih. Drago mi je što te mogu nazvati sestrom.” **R e c i n a m , T a m ! S a d a !**

Tamalane odluči drukčije. Okrenula se samo prema Odrade i rekla: “Pod svaku cijenu moramo se držati naše ljudskosti. Tvoja lekcija je u cijelosti shvaćena. Sheeanu si dobro podučila.”

“Kad Sheeana bude dijelila s tobom, Dar”, započne Bellonda,

“zar ne bi mogla umanjiti utjecaj koji ima na Idaho?”

“Ne želim oslabiti moguću Vrhovnu majku”, odgovori Odrade.

“Hvala ti, Tam. Mislim da ćemo poći u našu pustolovinu na Čvorište bez viška prtljage. A sada! Do večeras želim dobiti izvješće o Tegovu napretku. Njegova pijavica već predugo nije s njim.”

“Hoće li saznati da sada ima dvije pijavice?” upita Sheeana.

Koja radost je iz nje izvivala!

Odrade ustane.

Ako je Tam prihvaća, onda je moram i ja. Tam nikada ne bi izdala Sestrinstvo. A Sheeana – od svijeta nas – najviše predstavlja prirodna obilježja naših ljudskih korijena. Ipak... voljela bih da nikada nije stvorila taj kipić koji naziva ‘ Ispraznost.’

35.

Vjeru treba prihvatiti kao izvor energije. Ona se može usmjeravati prema našim potrebama, ali samo unutar granica koje otkriva iskustvo. Odatle tajni značaj slobodne volje.

Missionaria protectiva

Uvodno učenje

Toga jutra debela navlaka oblaka prelazila je preko Središnjice pa je Odradina radna soba bila zagrnuta u sivilo tišine. Osjetila je da i sama odgovara na to sivilo vlastitim unutrašnjim mirom, kao da se ne usuđuje ni pomaknuti, jer bi to uznemirilo opasne sile.

Murbellin dan agonije, pomisli ona. ***Ne smijem razmišljati o lošim znamenjima.***

Nadzor vremena je objavio hitno upozorenje o oblacima, objašnjavajući ih kao previd. Poduzeli su korake za ispravljanje toga, ali će im za to trebati nešto vremena. U međuvremenu prognoziraju jake vjetrove, a moglo bi biti i padavina.

Sheeana i Tamalane su stajale kod prozora i promatrale vrijeme koje su tako slabo nadzirale. Ramena su im se dodirivala. Odrade ih je promatrala iz svoga stolca za stolom. Njih dvije su nakon jučerašnjeg dijeljenja postale poput jedne jedine osobe – što i nije bilo neočekivano. I ranije su bili poznati takvi slučajevi, iako ne baš mnogobrojni.

Razmjene koje su se zbivale, uz otrovni začinski ekstrakt ili u samom trenutku umiranja, često nisu dopuštale daljnji kontakt između živih učesnica. Zato je ovo bilo zanimljivo promatrati. Ta dvojica leđa bila su čudno slična u svojoj ukočenosti.

Pretjerana sila koja je omogućavala dijeljenje stvarala je snažne promjene osobnosti i, Odrade je to intimno poznavala, zahtijevala

tolerantnost. Bilo što da je Sheeana skrivala, i Tam je sakrila. ***Nešto u svezi sa Sheeaninom temeljnom ljudskošću.*** A Tamalani se može vjerovati. Sve dok neka druga sestra ne bude dijelila s jednom od njih, Taminu prosudbu treba prihvatiti. To ne znači da će ih psi čuvari prestati ispitivati i stalno promatrati, već samo to da im u ovom trenutku ne trebaju nove krize.

“Ovo je Murbellin dan,” reče Odrade.

“Mali su izgledi da će preživjeti”, odgovori Bellonda nagnuvši se naprijed u svome pasostolcu. “A što će se onda zbiti s našim dragocjenim planom?”

Našim planom.

“Extremis”, odreže Odrade.

U ovom kontekstu ta riječ je imala nekoliko značenja. Bellonda ju je protumačila kao mogućnost za preuzimanje Murbellinih osobnih sjećanja u trenutku njene smrti. “Onda ne smijemo dopustiti da Idaho bude nazočan!”

“Moje zapovijedi i dalje vrijede”, reče Odrade. “To je Murbellina želja, a ja sam dala riječ.”

“Pogrešno... pogrešno...”, mrmljala je Bellonda.

Odradi je znala izvor Bellondinih dvojbi. Svi su ga vidjeli: negdje u Murbelli je počivalo nešto strašno bolno. To ju je tjeralo da izbjegava pojedina pitanja, poput životinje koja se nađe oči u oči s grabežljivcem.

O čemu god da se radilo, duboko se ukorijenilo. Čak ni hipnotrans-indukcija možda to ne bi mogla objasniti.

“Dobro!” Odrade glasno progovori, naznačujući da se njene riječi odnose na sve nazočne. “Nikada ranije to nismo ovako radile. Budući da ne možemo Duncana izvesti iz broda, moramo otići k njemu. I on će biti nazočan”

Bellonda je i dalje bila u šoku. Nijedan muškarac, *osim samog prokletog Kwisatz Haderacha i njegova sina Tiranina*, nikada nije saznao pojedinosti te benegesseritske tajne. *Ta dva čudovišta* doživjela su agoniju. Dvije katastrofe! Nije važno što je Tiraninova agonija tijekom vremena nalazila put od jedne do druge stanice i uspjela ga pretvoriti u simbiozu pješčanog crva i čovjeka (niti je bio pravi crv, niti pravo ljudsko biće). A Muad'Dib! Usudio se proći kroz agoniju i evo što se iz toga izrodilo!

Sheeana se okrene od prozora i zakorači prema stolu, zbog čega kroz Odrade prostruji neobičan osjećaj da su te dvije žene koje su tamo stajale postale slične Janusu: leđa uz leđa, a samo jedna osoba. “Bellondu *zbunjuje* tvoje obećanje”, reče Sheeana. Nježnost u glasu.

“On bi mogao biti katalizator koji će pomoći da se Murbella izvuče,” reče Odrade. “Voliš podcjenjivati snagu ljubavi”

“Ne!” Tamalane progovori i dalje okrenuta prema prozoru ispred sebe. “Bojimo se njene snage.”

“Može biti!” Bell je i dalje bila podrugljiva, ali to se od nje moglo i očekivati. Istodobno izraz njenog lica potvrđivao je njenu neumoljivu tvrdoglavost.

“Hibrid”, promrmlja Sheeana.

“Molim?” Bellonda se okrene u svom pasostolcu, od čega on žalosno zaskviči.

“Imamo jednak nedostatak kao i Scytale”, reče Sheeana.

“Oh?” Bellondu je opet počela mučiti Sheeanina tajna.

“Mislimo da stvaramo povijest”, nastavi Sheeana. Zatim se vrati na svoje mjesto uz Tamalane pa obje nastaviše odsutno zuriti kroz prozor.

Bellonda se opet usredotoči na Odrade. “Shvaćaš li ti to?”

Odrade se ne osvrne na nju. Neka mentat sam donese zaključke. Projektor na radnom stolu se oglasi i pojavi se poruka. Odrade je prenese: “Na brodu još nisu spremni.” Pogleda u dvije sestre ukrućenih leđa ispod prozora.

Povijest?

Prije Uvaženih Priležnica, na Kapitolu nije bilo nečega o čemu bi Odrade voljela razmišljati kao stvaratelju povijest!. Osim nepokolebljive promocije Časnih Majki koje bi proživjele agoniju.

Poput rijeke.

Protjecala je i tekla nekamo. Mogao si stajati na obali (kao što je Odrade povremeno vjerovala da one ovdje čine) i promatraš njen tok. Zemljovid je mogao pokazati kamo rijeka teče, ali niti jedan nije mogao otkriti važnije stvari. On nikada nije mogao pokazati skrivena kretanja riječnog nanosa. Kamo je on odlazio? Zemljovidi su u ovo doba imali ograničenu vrijednost. Kompjuterski pisac ili projekcija iz arhive; to nije bio zemljovid koji su tražile. Negdje vjerojatno postoji neki bolji, neki koji je pripadao svim tim životima. Taj zemljovid se moglo nositi u svom sjećanju i povremeno ga izvaditi i detaljnije pogledati.

Što li se dogodilo s časnom majkom Perinte koju smo prošle godine poslali van?

Taj zemljovid-u-mislama bio bi prihvaćen i stvorio scenario Perinte. Zapravo na rijeci bi se našao, ali to i nije bilo važno. Taj im je zemljovid jednostavno potreban.

Ne sviđa nam se što smo uhvaćene u tuđa strujanja, što ne znamo što možemo naći iza sljedećeg zavoja rijeke. Uvijek nam se više sviđalo preletjeti je, iako svaki zapovjedni položaj mora ostati i dio drugih struja. Svaki tok ima svoje nepredvidljive stvari.

Odrade podigne pogled i primijeti da je njene tri družbenice pažljivo promatraju. Tamalane i Sheeana su prozorima okrenule leđa.

“Uvažene Priležnice su zaboravile da je oslanjanje na bilo koji oblik konzervatizma vrlo opasno”, reče Odrade. “Jesmo li i mi to zaboravile?”

Nastavile su buljiti u nju – ali čule su. Ako čovjek postane prekonzervativan onda prestaje biti spreman na iznenađenja. To ih je naučio Muad’Dib, a njegov sin Tiranin osigurao je da tu poduku nikad ne zaborave.

Bellondin mrzovoljan izraz nije se izmijenio.

U dubokim skloništima Odradine svijesti Taraza šapne:

“Pažljivo, Dar! Ja sam imala sreće. Na brzinu sam stekla prednost. Kao i ti. Ne smiješ ovisiti o sreći i to ih zapravo muči. A nemoj čak ni očekivati da ćeš imati sreću. Mnogo je bolje vjerovati ozrcaljenoj slici svoga lika na vodi. Pusti Bell neka kaže što ima na um u.”

“Bell”, opet će Odrade, “mislila sam da si napokon prihvatila Duncana.”

“U određenoj mjeri”. Vrlo optužujuće.

“Mislim da bismo trebale krenuti do broda”, progovori Sheeana snažno naglašavajući svoje riječi. “Ovo nije pogodno mjesto za čekanje. Zar se bojimo toga što bi od nje moglo nastati?”

Tam i Sheeana se istodobno okrenuše prema vratima, kao da ih je koncima vodio isti gospodar lutaka.

Odrade s dobrodošlicom prihvati ovaj prekid. Sheeanino pitanje ih je uznemirilo. **Što je Murbella mogla postati? Katalizator, sestre. Katalizator.**

Kad su izašle iz Središnjice dohvati ih nalet vjetra; Odrade je tako barem jednom bila zahvalna na cijevnom prijevozu. Hodanje je moglo pričekati dok ne nastupi toplija klima, dok ne prestane ovo snažno olujno trzanje njihovih odora.

Nakon što su se smjestile u osobna kola, Bellonda opet ponovi

svoj optužujući refren. “Sve to što on čini, mogla bi biti obična kamuflaža.”

Odrade opet izreče često ponavljano benegesseritsko upozorenje koje se odnosilo na ograničavanje njihovog oslanjanja na mentate.

“Logika je slijepa i često poznaje samo vlastitu prošlost.”

Tamalane upadne u riječ, pruživši joj neočekivanu pomoć.

“Postaješ paranoična, Bell!”

Sheeana nastavi mnogo nježnije. “Čula sam te, Bell, kako kažeš da je logika dobra za igranje piramidnog šaha, ali često prespora za potrebe opstanka.”

Bellonda je negodujući sjedila u tišini, dok je tišinu remetilo tek slabo šištanje i romorenje njihovog prolaska kroz cijev.

U brod se ne smiju unijeti rane.

Odrade prilagodi svoj ton Sheeaninom: “Bell, draga Bell.

Nemam dovoljno vremena za razglabanje o svim grananjima našeg obećanja.

Više ne možemo reći: Ako se to dogodi, onda iz toga sigurno slijedi ovo, a u tom slučaju moramo postupiti tako i tako...”

Bellonda gotovo zahiboće. “Oh! Obične misli su pravi metež. A ja ne smijem tražiti to što nam je svima potrebno, a što ne možemo imati dovoljno vremena za svaki plan.”

To je govorila Bellonda mentat; rekla im je da zna kako je njena obična svijest razorila ponos. Kakvo li je to samo loše organizirano i nečisto mjesto bilo! ***Zamislite samo što sve ne-mentat podnosi da bi nametnuo tako malo reda.*** Ona ispruži ruku i blago potapša Odrade po ramenu.

“Sve je u redu, Dar. Pazit ću kako se ponašam.”

Što bi netko sa strane pomislio kad bi vidio ovu razmjenu? pitala se Odrade. Sve četiri složno su djelovale zbog potreba jedne sestre.

Kao i zbog potreba Murbelline agonije.

Ljudi su vidjeli samo vanjsku stranu maski koje su časne majke navlačile.

Kad moramo (a ovih dana moramo neprestance) djelujemo začuđujuće sposobno. U tome nema ponosa; to je jednostavno činjenica. Ako nam pak dopustite da se opustimo, i mi, poput svih običnih ljudi, iz prikrajka čujemo brbljanje. Samo naše je veće. Mi živimo svoj život u neurednoj zbrci poput svih ostalih. U prostoru svijesti, u prostoru tijela.

Bellonda se smiri i prekriži ruke u krilu. Znala je što Odrade planira i držala je to za sebe. Bilo je to povjerenje koje je nadmašivalo mentatsko razjašnjenje i zadiralo u nešto još temeljitije ljudsko.

Razjašnjenje je bilo divno pomagalo koje se moglo ugađati, ali ipak je bilo tek alat. Naposljetku, svaki alat ovisi o onome tko ga rabi. Odrade nije znala kako bi joj pokazala zahvalnost, a da ne umanji povjerenje.

Moram proći u tišini preko svog zategnutog konopa.

Osjetila je da se ispod nje nalazi provalija, košmarna slika koju su dozvala ta razmišljanja. Nevidljivi lovac sa sjekirom bio je blizu.

Odrade se željela okrenuti i prepoznati tog koji se prikrađao, ali i ovog puta uspije se tome othrvati. ***Neću napraviti Muad' Dibovu pogrešku!***

Upozorenje iz predosjećaja, koje je prvi put osjetila na Dini, u ruševinama sieča Tabr, neće nestati dok ne završi njen život – ili zadnji trenutak Sestrinstva. ***Jesam li svojim strahovima sama stvorila tu***

užasnu prijetnju? Svakako ne! Ipak, osjećala je da bulji u Vrijeme u toj drevnoj slobodnjačkoj utvrdi, kao da su cijela prošlost i budućnost bile zamrznute u tom slikovitom prikazu kojeg je nemoguće izmijeniti.

Moram te se potpuno osloboditi, Muad' Dib!

Dolazak na zaravan uzletišta prene je iz tih strašnih razmišljanja.

Murbella je čekala u prostoriji koju su proktorice pripremile. U sredini se nalazio mali amfiteatar, dugačak nekih sedam metara duž

zatvorenog stražnjeg zida. Tapecirane klupe bile su poredane stupnjevito u strmom luku. Mjesta je bilo za otprilike dvadesetak promatrača. Proktorice su je ostavile bez objašnjenja, na najnižoj klupi, da zuri u stol koji je lebdio na suspenzorima. Sa strane su visjele trake kojima se vezalo za stol onoga tko bi se na njemu našao.

Za mene.

Zapanjujući niz prostorija, pomisli. Nikad ranije nije smjela ulaziti u ovaj dio broda. Ovdje se osjećala izloženom, čak više nego pod vedrim nebom. Manje prostorije, kroz koje su je provele na putu do ovog amfiteatra, jasno su svojim namještajem ukazivale da su predviđene za pružanje medicinske pomoći: tu se nalazila oprema za reanimaciju, boce s mirisima, antiseptikom.

Njeno preseljenje u ovu prostoriju bio je obavljeno odlučno – ni na jedno pitanje nije dobila odgovor. Proktorice su je izvukle s prana-bindu vježbi za napredne akolitkinje. Samo su rekle: “Zapovijed Vrhovne majke.”

Odnos njenih proktorica-čuvarica mnogo joj je govorio. ***Nježne, ali odlučne.*** Bile su ovdje da bi spriječile bijeg i da bi je sigurno dovele tamo kamo im je bilo naređeno. ***Ionako ne bih pokušala pobjeći!***

Gdje je bio Duncan?

Odrade je obećala da će biti uz nju tijekom agonije. Je li njegova odsutnost značila da ovo neće biti njeno zadnje suđenje? Ili su ga možda sakrile iza nekog tajnog zida kroz koji je on mogao vidjeti, ali njega nitko?

Želim ga uz sebe!

Zar nisu znale kako treba s njom postupati? Sigurno su znale!

Prijete mi oduzimanjem tog čovjeka. A on je sve što me drži i zadovoljava. Zadovoljava? Kakva beskorisna riječ. Upotpunjuje me. To je bolje. Ja sam manje vrijedna kad smo razdvojeni. I on to zna, proklet bio!

Murbella se nasmiješi. ***Kako bi on to znao? Zato što je i sam upotpunjen na isti način.***

Kako ovo može biti ljubav? Nije osjećala nikakvu slabost zbog napora uvjetovanih željom. I pripadnice Bene Gesserita i Uvažene Priležnice tvrdile su da ljubav oslabljuje. Međutim, ona se osjećala jačom uz Duncana. Čak su joj i njegove male pažnje bile okrijepa. Kad bi joj on izjutra donio šalicu još vrućeg stim-čaja, čaj je imao bolji okus.

Možda mi imamo nešto više od ljubavi.

Odrade i njene družbenice uđoše u amfiteatar kod gornjeg reda sjedišta i zastanu tamo na trenutak, promatrajući pojavu koja je sjedila ispod njih. Murbella je na sebi imala bijelu, ukrašenu dugačku odoru starije akolitkinje. Sjedila je naslonivši lakat na koljeno, dok joj se brada odmarala na šaci. Pozornost joj je bila usredotočena na stol.

Ona zna.

“Gdje je Duncan?” upita Odrade.

Začuvši njeno pitanje, Murbella ustane i okrene se. To pitanje je potvrdilo njene pretpostavke.

“Pogledat ću”, reče Sheeana i udalji se.

Murbella je čekala u tišini, pogledavajući se s Odrade.

Moramo je dobiti, pomisli Odrade. Potrebe Bene Gesserita nikada nisu bile veće. Tamo dolje je Murbella izgledala beznačajno, no toliko je toga imala u sebi. Gotovo ovalno lice koje se širilo kod obrva skrivalo je novostečeni benegesseritski spokoj. Široko razmaknute zelene oči, zavinute obrve... ni traga od prevrtanja očima... ni traga nekadašnjoj narančastoj boji. Mala usta... ni traga napućenosti.

Spremna je.

Sheeana se vrati s Duncanom pokraj sebe.

Odrade ga tek kratko pogleda. Nervozan je. Znači, Sheeana mu je rekla. ***Dobro***. To je bio prijateljski postupak. Ovdje bi mu mogli

zatrebati prijatelji.

“Sjedit ćeš ovdje gore i nećeš se micati dok te ne pozovem”, obrati mu se Odrade. “Ostani s njim, Sheeana.”

Iako joj to nitko nije zapovjedio, Tamalane stane Duncanu uz bok pa se on našao u sredini između njih dvije. Nakon što Sheeana napravi jedan sitan pokret, oni sjedoše.

S Bellondom uza sebe, Odrade se spusti do Murbelle i uputi do stola. Oralne štrcaljke na udaljenom kraju bile su spremne za podizanje u odgovarajući položaj, ali još su bile prazne. Odrade pokaže prema štrcaljkama i kimne Bellondi, koja izađe kroz jedna bočna vrata kako bi potražila suk-časnu majku zaduženu za začinski ekstrakt.

Udaljivši stol od stražnjeg zida, Odrade započne pripremati trake i ugađati jastučice. Kretala se metodično, provjeravajući nalazi li se na maloj polici ispod stola sve što je potrebno. Jastučić za usta koji sprečava da osoba u agoniji pregrize vlastiti jezik. Odrade ga uhvati rukom, isprobavajući ga je li dovoljno tvrd. Murbella je imala snažnu čeljust.

Murbella je promatrala Odrade kako radi. Šutjela je i trudila se ne proizvesti nikakav uznemirujući šum.

Bellonda se vrati sa začinskim ekstraktom i započne puniti štrcaljke. Otrovni ekstrakt imao je oštar miris – prepoznatljiv, gorki miris cimeta.

Uhvativši Odradinu pozornost, Murbella reče: “Zahvalna sam ti što osobno sve nadzireš.”

“Ona je zahvalna!” podsmjehujući reče Bellonda, ne podižući pogled s posla.

“Prepusti to meni, Bell.” Odrade je i dalje pažljivo promatrala Murbellu.

Bellonda ne prestane raditi, ali po njenim pokretima moglo se

zamijetiti da se povukla. Bellonda se povlači u sebe? Murbellu nikada nije prestajalo čuditi kako su se akolitkinje povlačile u sebe kad bi se našle u nazočnosti Vrhovne majke. I bile su tu i nisu. Murbella to nije nikada dostigla, čak ni kad je prošla kroz iskušenja i stekla viši status.

Bellonda, također?

Prodorno promatrajući Murbellu, Odrade reče: “Znam kakvu uzdržanost osjećaš, koje granice postavljaš svojoj predaji nama. Ispravno i dobro. Ne želim raspravljati o tome, jer se tvoje dvojbe vrlo malo razlikuju od dvojbi koje muče svaku od nas.”

Iskrenost.

“Zanima li te, razlika je samo u osjećaju odgovornosti. Ja sam odgovorna za svoje Sestrinstvo... ono koje je još na životu. Ono je vrlo velika odgovornost i ja ponekad na njega gledam sa zavišću.”

Bellonda frkne.

Činilo se da Odrade to nije primijetila, jer je nastavila:

“Sestrinstvo Bene Gesserita se donekle ukiselilo od vremena Tiranina. Ni naš susret s Uvaženim Priležnicama nije to popravio. Uvažene Priležnice šire oko sebe zadah smrti i propadanja, strmoglavljujući se u veliku tišinu.”

“Zašto mi sada govoriš sve to?” Jasan strah u Murbellinom glasu.

“Jer tebe, na neki način, nije dodirnulo najgore rastrojavanje Uvaženih Priležnica. Možda zbog tvoje spontanosti. Iako je i ona, od Gammua, pomalo bila obuzdavana.”

“Vaše djelo!”

“Samo smo ti oduzele malo divljine i pružile ti bolju uravnoteženost. To ti samo može omogućiti duži i zdraviji život.”

“Preživim li ovo!” Glavom je pokazala prema stolu iza sebe.

“Murbella, htjela bih da stalno misliš na ravnotežu. Homeostazu.

Svaka skupina koja izabere samoubojstvo, a ima i druge mogućnosti, čini to iz bezumnosti. Homeostaza je krenula naopako.”

Kad je Murbella pogledala u pod, Bellonda prasne: “Slušaj je, glupačo! Daje sve od sebe kako bi ti pomogla.”

“Dosta, Bell. Ovo se tiče samo nas dvije.”

Budući da je Murbella nastavila buljiti u pod, Odrade nastavi:

“Vrhovna majka ti naređuje. Gledaj u mene!”

Murbella naglo podigne glavu i zagleda se netremice u Odradine oči.

To je bila taktika koju Odrade nije često koristila, iako su rezultati uvijek bili izvrsni. Akolitkinje je njome mogla dovesti do hysterije, a zatim ih naučiti kako se trebaju nositi sa svojim pretjeranim reakcijama na osjećaje. Pokazalo se da je Murbella bila više bijesna nego preplašena. Odlično! A sada treba biti oprezan.

“Žalila si se na spori napredak svoje obuke”, reče Odrade. “To smo prvenstveno činile znajući tvoje potrebe. Sve tvoje glavne učiteljice odabrane su zbog svoje ustrajnosti, ne zbog svoje naglosti. Moje upute su bile izričite: ‘Ne prenosite joj previše sposobnosti u prekratkome roku. Nemojte joj otvarati branu moći, koja bi mogla biti veća nego što je ona može prihvatiti.’”

“Otkud znate koliko moći ja mogu prihvatiti?” Još je ljuta.

Odrade se samo nasmiješi.

Budući da je Odrade nastavljala šutjeti, Murbella se započne uzrujavati. Je li napravila budalu od sebe pred Vrhovnom majkom, Duncanom i svima ostalima? Kojeg li poniženja!

Odrade se sjeti da baš ne bilo pretjerano dobro ako Murbella postane previše svjesna svoje ranjivosti. To bi za sada bila loša taktika. Nema je potrebe provocirati. Ona ima izoštren smisao za realnost i prilagodit će se potrebama trenutka. Odrade je strahovala da je to i bio

razlog zašto je ona uvijek nastojala izabrati najlakši put. **Tako ne bi trebalo biti.** Sada je potrebno potpuno poštenje! Najvrjedniji alat benegesseritskog obrazovanja. Klasična tehnika kojom se akolitkinja vezuje za učiteljicu.

“Bit ću na tvojoj strani tijekom čitave agonije. Ne uspiješ li, bit ću žalosna.”

“Duncan?” U očima su joj bile suze.

“Dopustit ćemo mu pružanje svake pomoći koju bi ti on mogao pružiti.”

Murbella pogleda prema redovima sjedala i na kratak trenutak njen pogled se prikuje za Duncanov. On se neznatno podigne, ali ga Tamalane zadrži stavivši mu ruku na rame.

One bi mogle ubiti moju ljubljenu! pomisli Idaho. Moram li ovdje sjediti i promatrati kako se to događa? Ali Odrade je rekla da će mu dopustiti pomoći joj. **Sada se to više ne može zaustaviti. Moram vjerovati Dar. Ah, bogovi podzemlja! Ona ne zna dubinu moje boli, ako... ako...** On sklopi oči.

“Bell.” U metalnom Odradinom glasu osjećala se oštrina, oštrina oštrice noža.

Bellonda uhvati Murbellu za ruku i pomogne joj da se popne na stol. Stol se lagano zaniše, prilagođavajući se njenoj težini.

To je istinsko točilo, pomisli Murbella.

Tek krajičkom svijesti osjeti kako se vrpce zatežu oko nje. I neko besciljno kretanje uza sebe.

“Ovo je uobičajena rutina”, reče Odrade.

Rutina? Murbella je mrzila rutinu koja je od nje polako stvarala benegesseritkinju – sve to učenje, slušanje i suprotstavljanje proktroricama. Posebno je prezirala obvezu poboljšanja reakcija koje je smatrala odgovarajućim, ali te budne oči nisu joj dopuštale izvrđavanje.

Odgovarajuće! Koja opasna riječ.

Ta spoznaja je bila upravo to što su one tražile. Točnije, poluga potrebna njihovim akolitkinjama.

Mrzite li je, činite to bolje. Uzmite svoju mržnju za vodiča; shvatite što vam je doista potrebno.

To što su njene učiteljice bez greške prozrele njeno ponašanje jest izvrsna stvar! Željela je tu sposobnost. Oh, kako li ju je samo željela!

U tome se moram istaknuti.

Bilo je to nešto na čemu bi joj mogla pozavidjeti svaka Uvažena Priležnica. Odjednom se je vidjela u obliku dvostruke vizije: bila je istodobno i benegesseritkinja i Uvažena Priležnica. Zastrašujuće zapažanje.

Murbella tada shvati što je to Odrade činila svojim riječima i tonom.

Neka ruka dodirne joj obraz, pomakne joj glavu i udalji se.

Odgovornost. Uskoro ću saznati što misle pod tim novim znanjem povijesti.

Očaravalo ju je benegesseritsko viđenje povijesti. Kako su gledale na umnožene prošlosti? Je li to bilo nešto uronjeno u neki veći plan? Prevladavala je napast postati jedna od njih.

Ovo je trenutak kad ću saznati.

Ugledala je oralnu štrcaljku kako se smješta iznad njenih usta.

Pomicala ju je Bellondina ruka.

“Mi svoj gral nosimo u svojim glavama”, rekla je Odrade.

“Nastoji nositi taj gral pažljivo, dospije li u tvoj posjed.”

Štrcaljke joj dodirnuše usne. Murbella zatvori oči, ali osjeti prste kako joj otvaraju usta. Hladni metal dodirne joj zube. Odradin glas koji je upamtila bio je s njom.

“Izbjegavaj pretjeranosti. Budi više nego točna i uvijek ćeš imati pune ruke posla, kao i potrebu za sve veća i veća ispravljanja. Oscilacije. Fanatici su veličanstveni stvaratelji oscilacija.”

“Naš gral. Linearan je, jer svaka časna majka ima istu sklonost. To ćemo zajedno učiniti besmrtnim.”

Gorka tekućina poteče joj u usta. Murbella je grčevito gutala.

Osjetila je kako joj se vatra širi niz grlo prema želudcu. Osim žarenja nije osjećala nikakvu drugu bol. Pitala se je li to sve. Unutrašnjost želuca bila joj je već doista topla.

Polagano, tako polagano da joj je trebalo nekoliko otkucaja srca da shvati što se događa, toplina započne prodirati van. Kad je stigla do vrhova prstiju, osjeti kako joj se tijelo grči. Leđa joj se svinuše u luk na tapeciranom stolu. Nešto mekano, ali otporno, nađe joj se u ustima umjesto štrcaljke.

Glasovi. Čula ih je i znala je da to govore ljudi, ali nije mogla razabrati riječi.

Usredotočivši se na glasove, shvati da je izgubila vezu sa svojim tijelom. Tijelo joj se negdje previjalo i razdirala ga je bol, ali je ona nekako bila izvan toga.

Ruka joj dodirne ruku i čvrsto je stegne. Prepoznala je Duncanov dodir i njeno tijelo i agonija u trenutku uskrсну. Pluća su je boljela pri izdisaju. Ali ne i pri udisaju. Zatim se osjeti jadnom i nedovoljno ispunjenom. Njen osjećaj nazočnosti u živom tijelu preraste u tanku nit koja je vijugala kroz mnoge prisutnosti. Ostale je osjećala posvuda oko sebe: previše je ljudi bilo u tom malenom amfiteatru.

U vidno polje joj dolebdí neko drugo ljudsko biće. Murbella osjeti da se nalazi u nekom tvorničkom vozilu... u svemiru. Vozilo je bilo primitivno. Previše ručnog upravljanja. S previše žmirkajućih svjetala. Za upravljačkom pločom se nalazila neka žena, mala i

neuredna, oznojena od posla. Imala je dugačku smeđu kosu skupljenu u punđu iz koje su se izvukli svjetliji pramenovi i visjeli preko njenih upalih obraza. Na sebi je imala samo jednu odoru, kratku haljinu blistavih crvenih, plavih i zelenih šara.

Postrojenje.

Iza tog neposrednog prostora nalazila se svijest o čudovišnom postrojenju. Sheeanina haljina bila je u oštrom kontrastu s monotonim i dosadnim postrojenjem. Govorila je, ali joj se usne nisu pokretale.

“Poslušaj! Kad dođe vrijeme i ti preuzmeš upravljati ovime, nemoj postati uništavač. Ja sam ovdje kako bih ti pomogla izbjeći uništavača.

Znaš li to?” Murbella pokuša odgovoriti, ali nije imala glasa.

“Ne trudi se toliko, djevojko!” reče žena. “Čujem te.”

Murbella pokuša odvratiti pozornost s te žene.

Gdje sam to ja?

Jedan jedini radnik, neko divovsko skladište... tvornica... sve automatizirano... mreža linija povratne sprege smjestila se u ovom malom prostoru sa složenim upravljanjem.

Vjerujući da šapće, Murbella upita: “***Tko si ti?*** ” i začuje grmljavinu vlastita glasa. Agonija u njenim ušima!

“Ne tako glasno! Ja sam tvoj mohalata-vodič, netko tko će ti pomoći izbjeći uništavače.”

Dar, zaštiti me! pomisli Murbella. ***To nije nikakvo mjesto, to***

sam ja! Čim je to pomislila – nadzorna soba nestane. Bila je poput ptice selice u praznom prostoru, osuđene da nikada ne miruje, nikada ne pronađe utočište. Sve osim njenih vlastitih žurnih misli postalo je nematerijalno. Nije imala stvarnost, već samo osjećaj pripadnosti koji prepozna kao svijest.

Stvorila sam samu sebe od magle.

Stigla su Druga sjećanja, mrvice i komadići iskustava koje nije prepoznala kao vlastite. Lica su je pogledavala ispod oka i tražila

pozornost; međutim, odvušla ju je žena za upravljačem vozila. Murbella je prepoznavala potrebe, ali nije ih uspijevala suvislo uobličiti.

“Ovo su životi iz tvoje prošlosti.” Opet je to bila žena za upravljačkom pločom vozila, ali je njen glas bio potpuno bestjelesan i nije dopirao s nekog vidljivog mjesta.

“Mi smo potomci ljudi koji su činili gadne stvari”, reče žena.

“Ne volimo priznati da su se među našim predcima nalazili i barbari.

Ali svaka časna majka to mora priznati. Nemamo izbora.”

Murbella je sada mogla misliti samo na pitanja. **Zašto ja moram...** “Pobjednici su se plodili. Mi smo njihovi potomci. Pobjeda je često izvojevana po visokoj moralnoj cijeni. Barbarstvo nije čak ni odgovarajuća riječ za neke stvari koje su počinili naši predci.”

Murbella osjeti poznatu ruku na obrazu. **Duncan!** Dodir obnovi agoniju. **Oh, Duncan! Nanosiš mi bol.**

Kroz bol osjeti pukotine u životima koji su se pred njom otkrivali. Zadržane stvari.

“Sada samo ono što u ovom trenutku možeš prihvatiti”, reče bestjelesni. “Ostalo dolazi kasnije, kad budeš jača... ako preživiš.”

Selektivni filter. Odradine riječi. **Potreba otvara vrata.**

Od ostalih prisutnosti do nje stigne uporna kuknjava. Naricanje:

“Vidiš? Vidiš što se događa kad ne vodiš računa o razumu?”

Agonija postane još jača. Nije joj mogla pobjeći. Svaki živac bio joj je u plamenu. Željela je plakati, vrišteći prijetiti, moliti za pomoć.

Zbrkani osjećaji pratili su agoniju, ali ona ne obrati pozornost na njih.

Sve se događalo uzduž tanke niti postojanja. Nit se mogla uhvatiti!

Umirem.

Nit se rastezala. Puknut će! Otpor je bio beznadan. Mišići ne bi poslušali. U njoj vjerojatno više i nije bilo mišića. Ionako ih nije željela. Bili su sama bol. Bio je to pakao koji nikada neće prestati... čak ni kad

bi nit pukla. Uzduž niti su plamtjele su vatre, ližući prema njenoj svijesti.

Ruke su je tresle za ramena. **Duncan... nemoj.** Svaki pokret predstavljao je bol kakvu uopće nije mogla zamisliti kao moguću. Ovo je doista zaslužilo naziv agonija.

Nit se više nije rastezala. Skupljala se, skraćivala. Postala je sasvim mala, poput kobasice stvorene od tako snažne boli da ništa drugo nije postojalo. Osjećaj **postojanja** postao je neodređen, poluproziran... proziran.

“Vidiš li?” Iz daljine se začuo glas njenog mohalata-vodiča.

Vidim stvari.

Pa baš i ne vidim. Spoznaja o drugim nazočnima. Drugim kobasicama. Druga sjećanja zarobljena kožom izgubljenih života. Navlačila su se iza nje u obliku vlaka čiju dužinu nije mogla odrediti. Prozirna magla. Povremeno bi se razdvajala i ona bi nakratko ugledala događaje. Ne... ne same događaje. Sjećanja.

“Svjedok u diobi”, reče njen vodič. “Vidiš to što su naši predci stvorili. Učinili su još gorom najgoru kletvu koju možeš izmisliti.

Nemoj ih opravdavati nužnostima tih vremena! Samo upamti: Nema nevinih!”

Ružno! Ružno!

Na ničemu se nije mogla zaustaviti. Sve se pretvaralo u misao i rastrganu maglu. Tamo negdje postojalo je blaženstvo koju je, znala je to, mogla doseći.

Prestanak ove agonije.

To je bilo to. Kako bi blaženo to bilo!

A gdje je to blaženstvo?

Usne dodirnuše njeno čelo, usta. **Duncan!** Ona posegne rukom.

Ruke su mi slobodne. Prsti joj se zavukoše u poznatu kosu. **Ovo je**

stvarno!

Agonija se povlačila. Tek tada shvati da je iskusila bol užasniju od svega što se riječima moglo opisati. Agonija? Spržila joj je psihu i preoblikovala je. Jedna osoba je ušla u nju, a druga izašla.

Duncan! Otvorila je oči i ugledala njegovo lice ravno iznad sebe.

Volim li ga još uvijek? Ovdje je. On je sidro za koje sam se držala u najgorim trenucima. Ali, volim li ga? Jesam li još uravnotežena?

Odgovora nije bilo.

Negdje izvan njenog vidokruga progovori Odrade. “Skinite tu odjeću s nje. Uzmite ručnike. Sva je mokra: sama je voda. I donesite joj odgovarajuću odoru!”

Oko nje se začulo komešanje, a zatim opet Odradin glas:

“Murbella, drago mi je što ti mogu reći da si uspjela.”

U glasu joj se osjećalo veliko olakšanje. Zašto joj je bilo drago?

Gdje je osjećaj odgovornosti? Gdje je gral kojim trebam ispuniti glavu? Neka mi netko odgovori!

Žena za upravljačkom pločom vozila je nestala.

Ostala sam samo ja. I sjećam se užasa koji bi svaku Uvaženu

Priležnicu mogao natjerati na drhtanje. A tada ugleda gral, ali on nije bio stvar već pitanje: ***kako održati sve to u ravnoteži?***

36.

To što prenosimo s jednog naraštaja na drugo naš je kućni bog: naša poruka čovječanstvu – ako odraste. Najbliža kućnoj božici jest jedna promašena časna majka – *Chenoeh*; ona tamo u niši.

Darwi Odrade

Idaho je sada svoje mentatske sposobnosti smatrao utočištem.

Murbella je provodila s njim tek toliko vremena koliko su im to njihove dužnosti dopuštale – njemu rad na oružju, a njoj opet stjecanje snage tijekom prilagođavanja novom statusu.

Nije mu lagala. Nije pokušavala reći kako ne osjeća bilo kakvu promjenu između njih. Ali on je osjećao da ga nešto odvlači, elastično biće nategnuto do krajnosti.

“Moje sestre su naučile ne otkrivati tajne srca. Postoji opasnost koju one zamjećuju u ljubavi. Opasne intimnosti. Otupljeni najdublji osjećaji. Nikome ne pružaj prut kojim te može tući.”

Vjerovala je da ga njene riječi umiruju, ali on je u njima nazirao unutrašnji zaključak. ***Budi slobodan! Raskini kompromitirajuće spone!***

Ovih dana ju je često viđao u bolovima Drugih sjećanja. Noću bi joj pobjegla pokoja riječ.

“Ovisnost... skupna duša... raskrižje žive svijesti...

Ribogovornice...” Nije se ustručavala nešto od toga podijeliti s njim.

“Raskrižje? Svatko može osjetiti povezanost točaka tijekom prirodnih prekida života. Smrt, grubi napadi, slučajne stanke između silnih događaja, rođenja.”

“Zar je rođenje prekid?”

Bili su se u njegovom krevetu, čak je i kronometar bio zatamnjen... ali to ih, jasno, nije skrivalo od kom-očiju. Druge energije

hranile su znatiželju Sestrinstva.

“Zar nikada nisi razmišljao o rođenju kao o prekidu? Svaka časna majka smatra to zanimljivim.”

Zanimljivo! Povlači se... povlači...

Ribogovornice – otkriće koje je Bene Gesserit upio u zanosu. Nisu bile sigurne, ali Murbella im je dala dokaz. Demokracija Ribogovornica pretvorila se u autokraciju Uvažениh Priležnica. O tome više nije bilo dvojbe.

“Tiranija manjine prekrivena maskom većine”, nazvala je to Odrade veselim glasom. “Pad demokracije. Ili sama sebe sruši svojim neumjerenostima ili je proguta birokracija.”

Idaho je mogao nazrijeti Tiranina u takvom načinu razmišljanja.

Ako je povijest uopće nosila u sebi nekakve obrasce koji su se ponavljali, onda se ovdje radilo baš o tome. Dojam ponavljanja je jednostavno odzvanjao. Prvo, zakon civilne službe bio je zamaskiran lažima da je to bio jedini način za ispravljanje demagoških pretjerivanja i sustava gdje mjesta u upravi dobivaju samo članovi vladajućih.

Nadalje, gomilanje moći na mjestima nedostupnim običnim glasačima.

I, naposljetku, aristokracija.

“Bene Gesserit je možda jedini koji je ikada stvorio svemoćnu porotu”, reče Murbella. “Znaš, porote baš i nisu popularne kod legalista. Porote se suprotstavljaju zakonu. Mogu ignorirati suce.”

Ona se nasmije u tami. “Dokaz! Zapravo, što bi drugo bio dokaz osim onoga što ti je dopušteno zapaziti? To je ono što zakon pokušava nadzirati: pažljivo vođenu stvarnost.”

Koristila je riječi da ga zabavi, da pokaže svoje nove benegesseritske moći. Njeni izljevi ljubavi nisu imali učinka.

Ponavljala ih je prema sjećanju.

Primijetio je da ju to muči gotovo jednako koliko je njega

obeshrabrivalo. Murbella nije primijetila nikakvu reakciju. Odrade ga je pokušala razuvjeriti. “Svaka nova časna majka prolazi kroz razdoblje prilagođavanja. Ponekad se može mahnito ponašati. Razmisli o novom tlu po kojem gaziš, Duncan!”

Kako bih mogao ne razmišljati o tome?

“Prvi zakon birokracije”, reče Murbella iz tame.

Ne zabavljaš me, ljubavi.

“Raste do granica uporabljive energije!” Glas joj je doista pomahnitao. “Iskoristi laž koja rješava sve probleme.” Okrene se prema njemu, ali ne zbog vođenja ljubavi. “Uvažene Priležnice su tako rješavale probleme! Čak su koristile i sustav društvene zaštite za smirivanje masa, ali sve je odlazilo u njihovu vlastitu energetska banku.”

“Murbella!”

“Molim?” Iznenadi je oštrina njegovog tena. ***Zar on ne zna da razgovara s časnom majkom?***

“Sve ja to znam, Murbella. Svaki mentat to zna.”

“Pokušavaš li me ušutkati?” Bijesna.

“Naš je posao razmišljati poput našeg neprijatelja”, odgovori on.

“Mi imamo zajedničkog neprijatelja!”

“Podsmjehuješ mi se, Duncan!”

“Jesu li ti oči narančaste?”

“Melange to ne dopušta i ti znaš... Oh.”

“Bene Gesseritu treba tvoje znanje, ali moraš ga njegovati! On upali jednu sjajnu kuglu i ugleda Murbellu kako se naginje nad njim. To nije bilo neočekivano, ali ni benegesseritski.

Hibrid.

Ta riječ mu odjednom sine. Radi li se o hibridnoj snazi? Je li to ono što je Sestrinstvo očekivalo od Murbelle? Bene Gesserit ponekad

iznenadi čovjeka. Suočite se s njima u čudnim hodnicima, s njihovim čvrstim pogledom zamaskiranim na njihov svojstven način, dok se iza tih maski kuhaju neobični odgovori. Tu se je Teg naučio služiti neočekivanim. Ali ovo? Idaho pomisli kako bi se moglo dogoditi da mu se ova nova Murbella ne dopadne.

Naravno, ona je to vidjela u njemu. Za nju je on i dalje bio otvorena knjiga, kao za malo koga drugog.

“Nemoj me mrziti, Duncan.” Nije molila, ali iza njenih je riječi duboka bol.

“Nikada te neću mrziti.” Ipak je isključio svjetlo.

Ona se uvuče uz njega gotovo kao prije agonije. **Gotovo**. Razlika ga shrva.

“Uvažene Priležnice vide u Bene Gesseritu suparnika u stjecanju moći”, reče Murbella. “Ne radi se toliko o tome što su muškarci koji slijede moje bivše sestre fanatici, već o tome što su zbog svoje ovisnosti postali nesposobni za samoodređenje.”

“Zar smo *mi* takvi?”

“Ma, daj, Duncan.”

“Hoćeš reći da bih i na nekom drugom mjestu mogao imati ovakvu udobnost?”

Ona se odluči za pretpostavku da on govori o strahovima Uvaženih Priležnica. “Mnogi bi ih napustili kad bi mogli.” Okrenuvši se vatreno prema njemu, zatraži spolni odgovor. Njena raskalašenost ga zaprepasti. Kao da je ovo možda bio zadnji put kad će moći osjetiti takvu ekstazu.

Poslije svega, ležao je iscrpljen.

“Nadam se da sam opet trudna”, šapne ona. “Još nam trebaju djeca.”

Nama trebaju. Trebaju Bene Gesseritu. Nema više njima

trebaju

On zaspi i uskoro započne sanjati kako se nalazi u brodskoj oružarnici. Bio je to san protkan stvarnošću. Brod je i dalje bila tvornica oružja, što je nedavno doista i postao. Odrade je razgovarala s njim u oružarnici iz sna. “Ja donosim odluke jer me sile na to, Duncan. Mala je šansa da ćeš se probiti, makar trčao kao lud i usput napadao.”

“Previše sam mentat za to!” Kako li je samouvjeren taj njegov glas iz sna! ***Sanjam i znam da sanjam. Zašto se nalazim u oružarnici s Odrade?***

Popis oružja odmotavao mu se pred očima.

Atomici. (Vidio je velike bojeve glave i smrtonosnu prašinu.)

Laserski topovi. (Brojni različiti modeli.)

Bakteriološko oružje.

Odradin glas prekinuo je daljnje odmotavanje popisa. “Možemo pretpostaviti da se krijumčari kao i uvijek usredotočuju na male stvari koje donose veliki profit.”

“Soo-kamenje, jasno.” Još uvijek samouvjereno. ***Ali ja nisam takav!***

“Oružje ubojica”, reče ona. “Planovi i opisi novih sredstava.”

“Krađa trgovačkih tajni među krijumčarima je velika stvar.”

N epodnošljiv sam!

“Uvijek postoje i postojat će bolesti i za njih potrebni lijekovi”, reče ona.

Gdje je ona? Čujem je, ali je ne mogu vidjeti. “Znaju li

Uvažene Priležnice da naš svijet pruža utočište huljama, čime samo nastaju problemi, a nikada ne rješavaju?” Hulje? Ja nikada ne rabim tu riječ.

“Sve su stvari relativne, Duncan. Spalili su Lampadas i poklali četiri milijuna naših najboljih ljudi.”

On se probudi i sjedne u krevetu. **Opisi novih sredstva!** Evo detaljnog rješenja načina smanjivanja Holzmannovih generatora. Ubuduće ne većih od dva centimetra. I mnogo jeftinijih. **Kako je to prokrijumčareno u moju svijest?**

Ne probudivši Murbellu, on se izvuče iz kreveta i pipajući pronađe svoju odjeću. Čuo ju je kako diše dok je odlazio u radnu sobu. Sjevši za konzolu prekopira crtež iz svog sjećanja i započne ga proučavati. Savršeno! Zaokruženo, svakako. On pošalje poruku s naglaskom za važnost u arhivu za Odrade i Bellondu.

Uzdahnuvši, zavalio se u stolac i opet prouči crtež. Nestao je ustupivši mjesto popisu iz sna. **Zar još uvijek sanjam? Ne!** Mogao je osjetiti stolac, dodirnuti konzolu, čuti zujanje polja. **Snovi znaju to**

raditi

Popis, koji se nastavio odmotavati pred njegovim očima, sadržao je oružja za sječicu i ubadanje, uključujući i neka koja su predviđena za unos otrova ili bakterija u tijelo neprijatelja.

Projektile.

Pitao se kako da zaustavi popis i prouči pojedinosti.

“Sve ti je to u glavi!”

Ljudi i životinje odgajani za napad prolazili su mu ispred očiju, zakrivajući konzolu i njenu projekciju. Futari? **Kako su futari dospjeli tamo? Što ja znam o futarima?**

Životinje su zamijenili razbijači. Oružje za zamagljivanje moždane aktivnosti ili za miješanje sa samim životom. **Razbijači? Nikada ranije nisam čuo taj naziv.**

Iza razbijača slijedili su nul-G ‘tragači’ razvijeni za lov na posebne ciljeve. **Njih znam.**

Zatim eksplozivi, uključujući i one s otrovima i bakteriološke.

Zbunjivači, za stvaranje lažnih ciljeva. Njih je Teg koristio.

Zatim su slijedili energetici. Imao je vlastiti izbor njih: načini za povećanje mogućnosti svojih jedinica.

Iznenada, svjetlucava mreža iz njegove vizije zamijeni popis oružja i on ugleda onaj stariji par u njihovom vrtu. Buljili su u njega.

Mogao je čuti muškarca: “Prestani nas uhoditi!”

Idaho uhvati rukohvate stolca i nagne se naprijed, ali je vizija nestala prije negoli je uspio proučiti pojedinosti.

Uhoditi?

On u svijesti osjeti ostatak popisa koji više nije mogao vidjeti, ali je čuo zamišljeni glas... muški.

“Obrana često mora podsjećati na napad. Međutim, ponekad jednostavni sustavi mogu odvratiti čak i najrazornija oružja.

Jednostavni sustavi! On se glasno nasmije. “Milese! Gdje si dovraga, Teg? Imam tvoje prerusene jurišne brodove! Napuhane mamce! Osim Holzmannova generatora i laserskog pištolja u njima nema ničeg drugog.” I to je nadodao poruci poslanoj u arhivu.

Kada je završio, opet je razmislio o vizijama. **Utjecale su na moje snove? Što sam to urezao u pamet?**

Svakoga slobodnog trenutka otkad je postao Tegov Glavni oružar prisjećao se arhivskih zapisa. Vjerojatno u cjelokupnom tom nagomilanom znanju postoji neki trag!

Neko vrijeme su mu pozornost zaokupili rezonancija i teorija o tahionima. Teorija o tahionima uklapala se u Holzmannovu osnovnu zamisao. Holzmann je svoj izvor energije nazvao ‘techys’.

Valni sustav na koji ne utječe ograničenost brzine svjetlosti.

Brzina svjetlosti očito nije ograničavala brodove za letove svemirskim prečacima. **Techys?**

“To radi zato jer radi”, promrmlja Idaho. “Sudbina. Poput bilo kakve druge vjere.”

Mentati su pretraživali po naizgled nepovezanim podacima. On je imao kartu pod oznakom ‘Techys’ i nastavio ju je pregledavati bez imalo zadovoljstva.

Čak ni Cehovi navigatori nisu otvoreno objašnjavali kako upravljaju brodovima za letove svemirskim prečacima. Ixijanski znanstvenici napravili su strojeve koji su mogli umnožavati sposobnost navigatora, ali ipak nisu mogli riječima opisati to što su učinili.

“Holzmannovoj formuli treba vjerovati.”

Nitko nije tvrdio da razumije Holzmannu. Jednostavno su rabili njegovu formulu, jer je bila uspješna. Bilo je to ‘eterično’ svemirsko

putovanje. **Savijali** ste svemir. Jednog trenutka nalazili ste se ovdje, a sljedećeg već ste bili udaljeni bezbroj parseka.

Netko 'izvana' pronašao je drukčiji način uporabe

Holzmannove teorije! Bio je to pravi mentatski zaključak. Znao je da je ispravan zahvaljujući novim pitanjima koje je nametnuo.

Tumaranje Murbellinih Drugih sjećanja sada ga je progonilo, iako je u tome prepoznao osnovna benegesseritska učenja.

Moć privlači podmitljive. Apsolutna moć privlači sve

podmitljive. To je opasnost koja podložnom stanovništvu prijete od ustoličene birokracije. Čak su bolji i sustavi u kojima mjesta u upravi dobivaju članovi stranke koja je pobijedila na izborima, jer su razine tolerancije niže, a i onog podmićenog se povremeno može izbaciti.

Ustoličena birokracija rijetko može opstati bez nasilja. Čuvajte se kad se civilna služba i vojska udruže!

Dostignuće Uvažениh Priležnica.

Moć zbog moći... aristokracija izrasla na neuravnoteženim temeljima.

Tko su bili ti ljudi koje je vidio? Dovoljno snažni da protjeraju Uvažene Priležnice. To je znao temeljem svoga zaključka.

Idaho je smatrao ovu zamisao previše zbunjujućom. Uvažene Priležnice – bjegunci! Barbari, ali i neobrazovani, kao i svi pljačkaši prije vandala. Nagonska pohlepa tjerala ih je poput svake druge sile.

'**Uzмите rimsko zlato.**' Odbacivali su sve smetnje iz svijesti. Bilo je to omamljujuće neznanje, koje se spoticalo samo kad bi neka razvijena kultura nešto poduzela i sebe...

Iznenada, shvati na čemu je Odrade radila.

Podzemni bogovi! Koji krhak plan!

On dlanovima pritisne oči i suzbije krik zbog strepnje. **Neka pomisle da sam umoran.** Ali spoznaja Odradina plana istodobno mu je dala do znanja da će izgubiti Murbellu... na ovaj ili drugi način.

37.

Kad se može vjerovati vješticama? Nikada! Tamna strana čarobnjačkog svemira pripada Bene Gesseritu i mi ih moramo odbaciti.

Tylwith Waff

Gospodar gospodara

Velika zajednička prostorija u ne-brodu, sa svojim u redove složenim sjedalima i uzdignutim podijem na jednom kraju, bila je prepuna sestara benegesseritkinja; okupilo ih se više nego ikada ranije. Zbog toga što je tek nekoliko njih željelo poslati svoje predstavnike, jer za donošenje važnih odluka ne mogu se ovlastiti pomoćnici, toga poslijepodneva na Kapitolu je gotovo sve stalo. Skupom su dominirale časne majke odjevene u crne odore i izdvojene u skupinama blizu pozornice; ali po prostoriji su se motale akolitkinje u bijelim ukrašenim odorama, a bilo je čak i novakinja. Naokolo su bile razbacane manje skupine bijelih odora koje su nosile najmlađe akolitkinje, koje su unutar skupine tražile međusobnu podršku. Skupštinske proktorice nisu nikome drugome odobravale pristup.

Zrak je bio težak od izdisaja sa zadahom melangea i imao je onu neugodnu vlažnost koja nestaje kod prekomjernog korištenja klimatizacijskih uređaja. Mirisi nedavnog ručka obilno popunjeni češnjakom, lebdjeli su u ovoj atmosferi poput nekog nezvanog uljeza. To, i priče koje su se širile prostorijom, pojačavalo je napetost. Većina je budno motrila na uzdignuti podij i bočna vrata kroz koja je morala ući Vrhovna majka. Čak i dok su razgovarale s družbenicama ili se kretale uokolo, pogled im je bio okrenut prema tom mjestu kroz koje će, a znale su uskoro, netko proći i unijeti korijenite promjene u njihov život. Vrhovna majka bi ih okupljala u golemoj zajedničkoj prostoriji, obećavajući im važna saopćenja, jedino kad se

radilo o nečemu **što** će uzdrmati temelje Bene Gesserita.

Bellonda je ušla u prostoriju prije Odrade. Popela se na podij karakterističnim geganjem, po čemu su je svi lako prepoznavali čak i iz daljine. Odrade je slijedila Bellondu udaljena pet koraka. Zatim su ušle starije savjetnice i pomoćnice, među njima je bila i Murbella u crnoj odori (još je izgledala pomalo omamljena agonijom kroz koju je prošla prije svega dva tjedna). Neposredno iza Murbelle šepala je Dortujla, u pratnji Tam slijeva i Sheeane sdesna. Na kraju ove povorke išla je Streggi, noseći Tega na ramenima. Začulo se uzbuđeno mrmljanje kad se on pojavio. Miles je rijetko kad nazočio zasjedanjima, ali svi su na Kapitolu znali da je to gola njihovog mentata bashara, koji je sada živio s ostacima benegesseritske vojske.

Ugledavši ovako okupljene redove Sestrinstva, Odrade uzburka neki osjećaj praznine. Nekoć davno, pomisli ona, netko je rekao: “Svaka prokleta budala zna da neki konj može trčati brže od drugoga.” Često je tijekom nekih manjih zasjedanja, ovdje u ovoj kopiji nekog sportskog stadiona, dolazila iskušenje spomenuti taj mali savjet, ali je bila svjesna da je to okupljanje imalo važnije ciljeve. Zasjedanja predstavljaju prigode da se međusobno vide.

Ovdje smo zajedno. Među jednakima.

Vrhovna majka i pomoćnice kretale su se poput nekog čudnog snopa energije kroz metež prema uzdignutom podiju na rubu arene,. Vrhovna majka nikada nije na zasjedanjima bila izložena metežu mnoštva. Njoj nikada nitko nije zabio lakat u rebra, niti ju je ikada netko nagazio. Nikada se nije morala kretati poput ostalih – u nekoj vrsti crvolikog reda, korak po korak, reda sastavljenog od zbijenih tijela koja se nisu željela nalaziti tako blizu jedna drugima.

Tako je Cezar stizao. Okrenite palce nadolje za tu cijelu prokletu stvar! Zatim reče Bellondi: “Započnite.”

Znala je da će se kasnije pitati zašto nije nekoga delegirala za ovo ritualno pojavljivanje i izgovaranje pompoznihi riječi. Bellondi bi se sviđao taj važan položaj i zato ga se nikada ne smije dočepati. Možda je postojala neka niža sestra koju bi zbunilo ovo uzdizanje, ali bi poslušala samo zbog odanosti, iz potrebe da obavi to što je Vrhovna majka zapovjedila.

Bogovi! Ako se neki od vas nalazi u blizini, zašto nam dopuštate da budemo ovakve ovce?

Dakle, evo ih i Bellonda ih priprema za nju. ***Benegesseritski odredi***. One zapravo nisu predstavljale odrede, ali Odrade je često zamišljala sestre raspoređene po činovima, slažući ih prema funkcijama. ***Ova je vodnik. Ona tamo je satnik. Ova ljupki poručnik, a tu je i glasnik.***

Sestre bi se razbjesnile kad bi doznale za tu njenu dosjetku. Odlično je to znala prikriti običnim oslovljavanjem. Mogli ste osloviti poručnike ne nazvavši ih poručnicima. Taraza je radila to isto. Bell im je upravo govorila o tome kako će se Sestrinstvo možda morati opet pogađati sa svojim zarobljenim Tleilaxom. Te su riječi Bell teško pale: “Prošli smo kroz iskušenje, i Tleilaxi i Bene Gesserit, i izašli smo promijenjeni. Na neki način promijenili smo jedni druge”.

Da, mi smo poput kamenja koje se tako dugo međusobno tare da s vremenom svaki kamen preuzme nešto od oblika onog drugog. Ali u svojoj jezgri i jedan i drugi ostaju onakvi kakvi su bili!

Publika je postajala nestrpljiva. Znale su da je ovo uvod, bez obzira na skrivenu poruku u tim najavama o Tleilaxima. Uvod tek relativne važnosti. Odrade priđe Bellondi i daje joj znak neka skrati. “Evo Vrhovne majke.”

Kako teško odumiru stare navike. Zar Bell misli da me one ne prepoznaju?

Odrade progovori prisiljenim tonom, jedva se suzdržavajući ne uporabiti glas.

“Poduzeti su koraci da se na Čvorištu sastanem s predvodnicama Uvažениh Priležnica; od tamo se možda neću izvući živa. **Vjerojatno** neću preživjeti. Taj bi nam sastanak djelomice trebao poslužiti za odvracanje njihove pažnje. Namjeravamo ih kazniti.”

Odrade pričekala stišavanje mrmora koji joj je pokazalo da uz one koje se slažu ima i onih koje se ne slažu. Zanimljivo. One koje su se složile nalazile su se bliže pozornici i dalje u pozadini, među novim akolitkinjama. Neslaganje je, znači, dopiralo od starijih akolitkinja? Da. Znale su za upozorenje: **Ne usudujemo se potpirivati tu vatru.**

Ona spusti glas, dopustivši da ga odjek odnese do onih u najvišim redovima. “Prije negoli krenem, dijelit ću s više sestara. Ova vremena traže takav oprez.”

“Tvoj plan?”

“Što ćeš učiniti?” Sa svih strana zasipali su je pitanjima.

“Prividno ćemo napasti Gammuu. To bi trebalo dovući saveznike Uvažениh Priležnica na Čvorište. Tada ćemo zauzeti Čvorište i, nadam se, zarobiti Paučju kraljicu.”

“Do napada će doći dok ćete se vi nalaziti na Čvorištu?” Pitanje je postavila Garimi, razborita proktorica koja je stajala točno ispod Odrade.

“Na tome se i temelji plan. Prenosit ću svoja zapažanja napadačima.” Odrade pokaže prema Tegu koji je sjedio na Stregginim ramenima. “Bashar će osobno predvoditi napad.”

“Tko ide s tobom?”

“Da. Koga vodiš?” U tim povicima jasno se mogla naslutiti zabrinutost. Znači, glas se još nije proširio po Kapitolu.

“Tam i Dortujla”, odgovori Odrade.

“Tko će dijeliti s tobom?” opet upita Garimi. **Doista! To je najznačajnije političko pitanje. Tko bi mogao naslijediti Vrhovnu majku?** Odrade začuje nervozno komešanje iza sebe. **Bellonda je uzbuđena? Ne ti, Bell. Ti to već znaš.**

“Murbella i Sheeana”, odgovori Odrade. “I još jedna, ako proktorice zanima da ponude neku od svojih.”

Proktorice stvore male skupine koje se započnu savjetovati, dovikujući međusobno prijedloge. Međutim, ne predlože nikoga. Ipak netko postavi pitanje: “Zašto Murbella?”

“Tko bolje od nje poznaje Uvažene Priležnice?” upita Odrade. To ih je ušutkalo.

Garimi priđe bliže pozornici i zagleda se prodornim pogledom gore prema Odradi. **Ne pokušavaj zavaravati jednu časnu majku, Darwi Odrade!** “Nakon našeg lažnog napada na Gammuu, one će biti još opreznije i osnažene na Čvorištu. Zašto vjeruješ da ih možemo pohvatati?”

Odrade korakne u stranu i mahnuvši rukom naznači Streggi da priđe s Tegom.

Teg je zadivljeno promatrao Odradinu predstavu. Sada svrne pogled dolje prema Garimi. Ona je trenutno bila glavna službena proktorica i nedvojbeno je bila odabrana kao glasnogovornica jedne skupine sestara. Tegu tada sine da mu je Odrade nametnula ovaj glupi položaj na ramenima jedne akolitkinje, i to ne samo iz razloga koje je navela.

Ne samo zato da bi se moje oči nalazile otprilike u razini odraslih oko mene... već također; da bi ih to podsjetilo na moj niski rast i uvjerilo ih da jedna benegesseritkinja (pa makar ona bila i akolitkinja) još nadzire moja kretanja.

“Ovog trenutka neću ulaziti u sve pojedinosti naoružanja”, reče

on. ***Dovraga i taj piskutavi glas!*** Ipak je privukao njihovu pozornost. “Nastojat ćemo biti pokretni, smisliti mamce koji će uništiti veliki dio područja oko njih pogodi li ih laserski snop... i namjeravamo opkoliti Čvorište uređajima koji će otkrivati kretanja njihovih ne-brodova.” Budući da nisu prestajale buljiti u njega, on nastavi: “Ako Vrhovna majka potvrdi to što već od ranije znam o Čvorištu, znat ćemo u detalje položaje našeg neprijatelja. Ne bi trebalo očekivati neke značajnije izmjene. Nije prošlo dovoljno vremena.”

Iznenadjenje, i to sasvim neočekivano. Što su još očekivale od svoga mentata bashara? On uzvratu Garimi pogled, izazivajući je da izrazi svoje neizrečene bojazni o njegovoj vojničkoj podobnosti. Imala je još jedno pitanje. “Trebamo li pretpostaviti da te Duncan Idaho savjetuje po pitanju oružja?”

“Ako već imaš ono što je najbolje, bio bi budala ne iskoristiš li to”, odgovori on.

“Ali hoće li on krenuti s tobom kao Glavni oružar?”

“Odlučio je ne napuštati brod, a sve znate i zašto. Kakvo je to pitanje?”

Skrenuo ju je s puta i ušutkao, ali to joj se nije nimalo sviđalo.

Ni jedan muškarac ne bi trebao biti sposoban tako vješto manipulirati nekom časnom majkom!

Odrade iskorači naprijed i stavi ruku na Tegovu. “Jeste li sve zaboravile da je ovaj gola naš odani prijatelj Miles Teg?” Odabirala je pojedine u gomili u koje bi se potom zagledala, one za koja je bila sigurna da su nadzirale kom-oči i znale da je Teg bio njen otac, prebacujući pogled sa jednog lica na drugo namjerno sporo, što se nije moglo pogrešno protumačiti.

Ima li bilo koja među vama koja bi se usudila viknuti:

“Nepotizam?” Pregledajte još jednom zapis o njegovom službovanju

kod nas!

Žamor skupštine opet postane primjereniji onome što se očekuje na zasjedanjima. Nije više bilo vulgarnog neslaganja glasova koji postavljaju pitanja i takmiče se u privlačenju pozornosti. Sada su uklopile svoj govor u ponašanje koje je više sličilo naricanju, a ipak još nije bilo pjevanje psalama. Glasovi su se kretali i tekli zajedno. Odrade se uvijek tome divila. Nitko nije stvarao harmoniju: ona se stvarala sama od sebe, zato što su bile benegesseritkinje. Prirodno. To je bilo jedino objašnjenje koje im je trebalo. Do toga je dolazilo jer su školovane za međusobno prilagođavanje. Ples njihovih svakodnevnih pokreta nastavlja se u njihovim glasovima. Bile su partneri, bez obzira na prolazna neslaganja.

Nedostajat će mi to.

“Nikada nije moguće dovoljno točno predvidjeti nesretne događaje”, reče ona. “Tko to zna bolje od nas? Ima li ijedna među nama koja nije naučila lekciju o Kwisatz Haderachu?”

Ne treba dalje razglabati o tome. Zlokobna predviđanja ne bi trebala izmijeniti njihov put. To je ušutkalo i Bellondu. Bene Gesseritu je očitana pouka. Nisu bile budale koje zasipaju gnjevom donositelja loših vijesti. Zar glasnika degradirati? ***(Tko može očekivati bilo što korisno od takvih ljudi?)*** To je bilo pravilo koje je trebalo izbjegavali po svaku cijenu. ***Hoćemo li ušutkati neugodne glasnike, misleći da će duboka tišina smrti izbrisati poruku?*** Bene Gesserit je znao i bolje od toga! ***Smrt pojačava glas proroka. Mučenici su doista opasni.*** Odrade je promatrala kako se spoznaja širi prostorijom, čak do najviših redova.

Ulazimo u teška vremena za nas, sestre, i moramo se pomiriti s tim. Čak je i Murbella toga svjesna. Ona sada također zna zašto sam se tako žurila od nje napraviti sestru. Sve to znamo na ovaj ili onaj način.

Odrade se okrene i pogleda Bellondu. Nije bila razočarana. Bell je znala zašto se nije našla među odabranima. To je naš najbolji kurs, Bell. Neopaženo se uvlačiti. Pohvatati ih prije negoli i pomisle da to činimo.

Prebacivši pogled na Murbellu, Odrade ugleda svijest punu poštovanja. Murbella je počela dobivati prve dobre savjete iz Drugih sjećanja. Faza ludila je prošla i ona je čak opet počela biti sklona Duncanu. S vremenom, možda... Benegesseritska obuka obećavala je da će ona o Drugim sjećanjima suditi po vlastitom nahođenju. Ništa u Murbellinom držanju nije govorilo: "Sačuvajte svoj ušljivi savjet za sebe!" Mogla je sprovoditi povijesne usporedbe i nije mogla izbjeći njihovim očitim porukama.

Ne marširaj ulicama s onima koji dijele tvoje predrasude!

Glasne povike je često najlakše zanemariti. "Evo, pogledaj te vani kako galame kao budale! Želiš li biti ista kao i oni?"

"Rekla sam ti, Murbella. Sada prosudi sama. Da bi ostvarila promjenu trebaš pronaći uporišne točke i pomaknuti ih. Čuvaj se slijepih ulica. Ponude visokih položaja su obično skretanje pozornosti kojim se paradira pred onima koji marširaju. Uporišne točke se ne nalaze isključivo u značajnim uredima. Često su i u ekonomskim ili komunikacijskim središtima i, nisi li to znala, znaj da su značajni uredi najčešće beskorisni. Čak i poručnici mogu izmijeniti naš kurs. Ne mijenjanjem izvješća, već neprovođenjem neželjenih zapovijedi. Bell zadržava zapovijedi dok se ne uvjeri da one više nemaju nikakvog učinka. Ponekad joj izdajem zapovijedi baš zbog toga: kako bi mogla odigrati svoju igru odugovlačenja. Ona to zna, pa ipak igra. Zapamti to, Murbella! Nakon diobe, prouči vrlo pažljivo moju predstavu."

Sklad je postignut – ali po koju cijenu! Odrade naznači da je skupština završena, vrlo dobro znajući da sva pitanja nisu dobila

odgovore, da čak nisu bila ni postavljena. Npostavljena pitanja će stići preko Bell, koja će ih propustiti kroz filtre i obraditi na najbolji mogući način.

Budne sestre neće postavljati pitanja. Već su uglavnom prozrele njen plan.

Dok je napuštala golemu zajedničku prostoriju, Odrade osjeti kako prihvaća punu obvezu za to što je izabrala, shvativši, po prvi put, da je prije toga dosta oklijevala. Za nekim stvarima je i žalila, ali samo će Murbella i Sheeana možda saznati za to.

Hodajući iza Bellonde, Odrade pomisli na mjesta ***na koja nikada neću otići, na stvari koje nikada neću vidjeti osim kao sliku u tuđim životima.***

Bio je to neki oblik nostalgije koji se usredotočio na Raspršene i to joj olakša bol. Tamo vani je bilo previše stvari da bi ih jedna osoba sve mogla vidjeti. Čak se ni Bene Gesserit, sa svojim nagomilanim sjećanjima, nije smio nadati da će objediniti sve to, sve zanimljive pojedinosti. To je značilo vratiti se velikim planovima. Velikim slikama, glavnim strujama. ***Specijalnost mog Sestrinstva.*** Tu su bile najvažnije stvari kojima su mentati služili: odnosi, kretanja pokreta i ono što ti pokreti nose, mjesta kamo idu. Posljedice. Ne zemljovidi, već tokovi.

Barem sam sačuvala glavne pojedinosti naše nadzirane demokracije u njihovom izvornom obliku. Jednog dana bi mi mogle biti zahvalne zbog toga.

38.

Tražiš li slobodu – postaješ zarobljenik svojih želja. Tražiš li disciplinu – pronaći ćeš svoju slobodu.

Kodeks

Tko je mogao očekivati zakazivanje postrojenja za obnavljanje zraka?”

To pitanje Rabin nije postavio nikome posebno. Sjedio je na nekoj niskoj klupi s nekim svitkom pritisnutim uz grudi. Zahvaljujući modernim postupcima, svitak je bio donekle ojačan, ali je inače bio vrlo star i krhak. Nije bio siguran koliko je sati. Vjerojatno je već bila sredina jutra. Nedavno su pojeli nešto hrane, što bi se moglo opisati kao doručak.

“**Ja** sam očekivala.”

Napokon se pokazalo da se obraćao svitku. “Pasha je došla i prošla, a naša vrata su bila zatvorena.”

Rebecca stane iznad njega. “Molim te, Rabine. Kako to može pomoći Joshui u poslu?”

“Mi nismo napušteni”, obrati se opet Rabin svom svitku. “Sami smo se sakrili. Ako nas stranci ne mogu pronaći, kako onda očekivati one koji bi nam mogli pomoći?”

Tada iznenada podigne pogled prema Rebeci; sličan sovi s tim svojim naočalama. “Jesi li nam ti donijela zlo, Rebecca?”

Znala je što je želio reći. “Ljudi sa strane uvijek misle da u svezi s Bene Gesseritom postoji nešto zlo”, odgovori mu ona.

“Znači sad sam ja, tvoj Rabin, čovjek sa strane!”

“Sam sebe otuđuješ, Rabine. Govorim s gledišta Sestrinstva, koje si ti natjerao da mi pomogne. To što one čine često je dosadno.

Ponavlja se, ali u tome nema nikakvog zla.”

“*Natjerao* da ti pomognu? Da, učinio sam to. Oprosti mi, Rebecca. Ako nam se zlo pridruži, onda je to mojom zaslugom.”

“Rabine! Prestani s tim. One su tek prošireni klan. A ipak, zadržavaju neku vrstu osjetljivog individualizma. Zar tebi prošireni klan ne znači ništa? Vrijeđa li te moje dostojanstvo?”

“Rebecca, govorim ti što me vrijeđa. Ja sam zaslužan za to što si naučila slijediti drukčije knjige od...” On naglo podigne svitak kao toljagu.

“Uopće nema knjiga, Rabine. Oh, imaju kodeks, ali to je samo zbirka podsjetnika, ponekad korisna, a ponekad se odbacuje. Oni svoj kodeks uvijek prilagođavaju tekućim potrebama.”

“Postoje knjige koje se ne mogu *prilagoditi*, Rebecca!”

Zurila je nadolje prema njemu, loše skrivajući očaj. Zar on tako vidi Sestrinstvo? Ili je to iz njega progovarao strah?

Joshua priđe i stane uz nju, masnih ruku i s crnim mrljama po čelu i obrazima. “Tvoj savjet je bio dobar. Opet radi. Koliko dugo, ne znam. Problem je u...”

“... što ti ne poznaješ problem”, upadne Rabin.

“Problem je mehanički, Rabine”, zavapi Rebecca. “Polje ove nepristorije izobličuje postrojenje.”

“Nismo mogli ubaciti mehanizam bez trenja”, reče Joshua.

“Previše je upadljiv, a da i ne spominjem trošak.”

“Nije samo taj tvoj mehanizam izobličen.”

Joshua pogleda Rebeccu, podignuvši obrve. **Što nije u redu s njim?** Znači i Joshua vjeruje u benegesseritsku oštroumnost. To naposljetku uvrijedi Rabina. Evo, i njegovi vjernici traže vođe negdje drugdje.

Tada je Rabin iznenadi. “Vjeruješ li da sam ljubomorani,

Rebecca?” Ona odmahne glavom.

“Pokazuješ nadarenost”, nastavi Rabin, “koje drugi brzo iskorištavaju. Postrojenje je popravljeno zahvaljujući tvom savjetu? Te... te druge su ti rekly kako?”

Rebecca slegne ramenima. To je bio onaj stari Rabin koji nije dopuštao da bude izazvan u vlastitoj kući.

“Trebam li te nagraditi?” upita Rabin. “Imaš moć? Hoćeš li onda upravljati nama?”

“Nitko, a najmanje ja, nije nikada predložio nešto takvo, Rabine.” Bila je uvrijeđena i nije se trudila to sakriti.

“Oprosti mi, kćeri. To je ono što ti nazivaš ‘niskim udarcem’”.

“Ne treba mi tvoja zahvalnost, Rabine. I, jasno, opraštam ti.”

“Imaju li tvoje druge nešto reći u svezi s ovim?”

“Bene Gesserit kaže da strah od hvaljenja dolazi od drevne zabrane koja se odnosi na hvaljenje djeteta, jer to umanjuje srdžbu bogova.”

On pogne glavu. “Ponekad se nađe i zrno mudrosti.”

Joshui je bilo neugodno. “Pokušat ću odspavati. Trebao bih se odmoriti.” On značajno pogleda prema postrojenju, odakle se čulo struganje.

Zatim se udalji do tamnog dijela prostorije, saplevši se o neku igračku na svome putu.

Rabin lupne rukom po klupi pokraj sebe. “Sjedni, Rebecca.”

Ona sjedne.

“Bojim se za tebe, za nas, za sve stvari koje mi predstavljamo.”

Zatim poljubi svitak. “Tijekom tolikih naraštaja bili smo ono što jesmo.” Pogleda po sobi. “A ovdje čak nemamo ni minyan.”

Rebecca obriše suze iz očiju. “Rabine, pogrešno razmišljaš o Sestrinstvu. One samo žele poboljšati ljude i njihove vlade.”

“To one govore”.

“To **ja** kažem. Za njih je vladanje tek oblik umjetnosti. Držiš li to zanimljivim?”

“Pobudila si moju znatiželju. Varaju li te žene same sebe snovima o vlastitoj važnosti?”

“One sebe vide kao dušobrižnice, kao neku vrstu psa čuvara.”

“Dušobrižnice?”

“Dušobrižnice – koje budno motre na trenutak kad mogu nekoga nečemu podučiti. To je ono za čim tragaju. Nikada nemoj pokušati nekoga nečemu naučiti, ne može li on to prihvatiti.”

“Uvijek ta zrnca mudrosti.” Zvučao je tužno. “I one sobom upravljaju na **umjetnički** način?”

“One se smatraju porotom koja ima apsolutnu moć, kojoj nijedan zakon ne može postaviti veto.”

On mahne svitkom ispred njenog nosa. “Tako sam i mislio!”

“Nijedan **ljudski** zakon, Rabine.”

“Hoćeš mi reći da te žene, koje vjeru prilagođuju prema svojim potrebama, vjeruju u... u neku moć veću nego što su one same.”

“Njihovo vjerovanje ne bi se složilo s našim, Rabine, ali ga ja ne smatram za zlo.”

“Kakvo je to... to vjerovanje?”

“One ga nazivaju ‘izravnavajuće strujanje’. To promatraju genetski, ali i kao instinkt. Na primjer, briljantni roditelji će vjerojatno imati djecu koja će biti uglavnom prosječna.”

“Strujanje? To je neko vjerovanje?”

“Zato one i izbjegavaju isticanje. One su savjetnice, ponekad čak stvaraju i kraljeve, ali same ne žele biti u prvom planu.”

“To strujanje... znači li to da vjeruju u nekog stvaratelja strujanja?”

“Ne pretpostavljaju njegovo postojanje. Već samo da postoji zamjetno gibanje.”

“Što onda one čine u tom strujanju?”

“Poduzimaju mjere opreza.”

“Uz nazočnost sotone, rekao bih!”

“One se ne suprotstavljaju strujanju, već djeluju kao da se kreću preko njega, sileći ga da radi u njihovu korist koristeći se zaostalim vrtlozima.”

“Ahhh!”

“Stari majstori jedrenja odlično su to shvaćali, Rabine.

Sestrinstvo ima nešto što odgovara kartama strujanja, nešto što im govori koja mjesta treba izbjegavati i gdje se treba najviše potruditi.”

On opet zamahne svitkom. “Ovo nije karta strujanja.”

“Pogrešno tumačiš stvari, Rabine. One poznaju zablude o sveprisutnim strojevima.” Pogleda mehanizam koji je tiho zujao. “One nas vide u strujanjima kojima se strojevi ne mogu suprotstaviti.”

“Te sitne mudrosti. Ne znam, kćeri. Prihvaćam kad se netko miješa u politiku. Ali u svete stvari...”

“Izravnavajuće strujanje, Rabine. Masovni utjecaj na briljantne pronalazače koji se izdvajaju iz mnoštva i stvaraju nove stvari. Čak i kad nam to novo pomogne, strujanje uvijek zahvaća i samog pronalazača.”

“A tko određuje što pomaže, Rebecca?”

“Ja samo iznosim ono u što one vjeruju. One procjenu shvaćaju kao dokaz strujanja koje oduzima slobodnu energiju što bi inače mogla stvoriti niz novih stvari. Kažu da ga detektiraju posebno osjetljive osobe.”

“A te... te Uvažene Priležnice?”

“One se uklapaju u taj uzorak. Riječ je o sustavu u kojem je moć

dostupna nekolicini, čija je namjera onesposobiti sve potencijalne izazivače. Izbrišite pametne. Zatomite inteligenciju.”

Neki slabašan pištavi zvuk začuje se iz smjera mehanizma.

Joshua prođe pokraj njih prije negoli su uspjeli ustati. Nadnese se nad zaslon koji je pokazivao što se zbiva na površini.

“Vratili su se”, reče on. “Pogledajte! Prekopavaju po pepelu točno iznad nas.”

“Jesu li nas pronašli?” Rabinov glas pokazivao je gotovo olakšanje. Joshua je promatrao zaslon.

Rebecca sagne glavu do njegove, promatrajući kopače – deset muškaraca s onim snenim pogledom u očima, onih vezanih za Uvažene Priležnice.

“Tek nasumce kopaju”, reče Rebecca, izravnajući se.

“Sigurna si?” Joshua ustane i zagleda se u njeno lice, tražeći tajnu potvrdu.

Svaka pripadnica Bene Gesserita mogla je to vidjeti.

“Pogledaj sam.” Ona pokaže prema zaslonu. “Odlaze. Odlaze u mrjestilište sligova.”

“Gdje im je i mjesto”, promrmlja Rabin.

39.

Uporabljivi zaključci mogu proisteći iz lonca informativnih pogrešaka. Na taj način inteligencija prihvaća netočnosti. A kad put do apsolutnih (točnih) odabira nije poznat, inteligencija riskira s ograničenim podacima u areni gdje pogreške ne samo da su moguće već su i nužne.

Darwi Odrade

Vrhovna majka se nije tek jednostavno ukrcala na neki redovni svjetlosni brod i prebacila na bilo koji pogodni ne-brod. Postojali su planovi, pripreme, strategije – slučajnosti za slučajnostima.

Trebalo im je osam grozničavih dana. S Tegom je trebalo vrlo precizno uskladiti vrijeme. Na konzultacije s Murbellom otišli su sati i sati. Murbellu je trebalo upoznati sa svime što je tamo čeka.

Otkrij njihovu Ahilovu petu, Murbella, i imat ćeš ih. Kad Teg napadne, ostani na promatračkom brodu, ali pažljivo gledaj.

Odrade je pokupila iscrpne savjete od svih koji su mogli pomoći.

Zatim su na red došli bitni šifrirani znakovi za slanje njenih tajnih opažanja. Jedan ne-brod i jedan dalekometni svjetlosni brod trebali su biti preuređeni, a posada odabrana po Tegovom izboru. .

Bellonda je mrmljala i gundala dok se Odrade naposljetku nije umiješala.

“Ometaš me! Zar ti je to doista namjera? Oslabiti me?” Bilo je kasno jutro, četiri dana prije odlaska, i njih dvije su trenutno bile same u radnoj sobi. Vrijeme je bilo vedro, ali neobično hladno za ovo doba godine, a zrak obojan okerom od olujne prašine nanesene na Središnjicu tijekom noći.

“Skupština je bila pogreška!” Bellonda je bilo morala ispaliti

svoj rafal na odlasku.

Odrade se zatekne kako sikće na Bellondu, koja je postala malo previše zagrižljiva. “Trebala nam je!”

“Tebi, možda! Da se pozdraviš sa svojom **obitelji**. A nas sada ostavljaš ovdje da prebiremo po tuđem rublju.”

“Jesi li se popela ovamo samo zato da bi se žalila na skupštinu?”

“Ne sviđaju mi se tvoji najnoviji komentari o Uvaženim Priležnicama. Trebala si se posavjetovati s nama prije negoli si raširila...”

“One su paraziti, Bell! Vrijeme je da to raščistimo: poznata slabost. A što tijelo čini kad ga napadnu paraziti?” Odrade to reče uz široki osmijeh.

“Dar, kad zauzmeš taj... tu lažno-humorističko pozu, dođe mi da te zadavim!”

“Bi li se smijala da to i učiniš, Bell?”

“Prokleta bila, Dar! Jednoga dana...”

“Nije nam preostalo još mnogo dana koje ćemo provesti zajedno, Bell, pa te to grize. Odgovori na moje pitanje.”

“Odgovori sama!”

“Tijelu dobro dođe povremeno čišćenje od uši. Čak i ovisnici sanjaju o slobodi.”

“Ahhh.” Iz Bellondinih očiju zurio je mentat. “Misliš da se ovisnost o Uvaženim Priležnicama može učiniti bolnijom?”

“Unatoč tvojoj groznoj nesposobnosti shvaćanja šala, još možeš funkcionirati.”

Opaki osmijeh povije Bellondina usta.

“Uspjela sam te zabaviti”, dobaci joj Odrade.

“Dopusti mi da o tome porazgovaram s Tam. Ona je bolji strateg. Iako... dijeljenje ju je omekšalo.”

Kad se Bellonda udaljila, Odrade se zavalu u stolac i započne se tiho smijati. ***Omekšala! “Nemoj sutra omekšati, Dar; kad ti budeš dijelila.” Mentat se popikava o logiku i izmiče mu bitnost. Ona shvaća proces i brine zbog pogreške. Što ćemo ako... Otvorit ćemo prozore, Bell, i pustiti unutra zdrav razum. Čak i bučan smijeh. To omogućava planiranje mnogo ozbiljnijih stvari. Jadna Bell, sestro moja puna mana. Uvijek nešto mora zabaviti tvoju nervozu.***

Kad je osvanulo jutro polaska, Odrade je napustila Središnjicu zadubljena u svoje misli – u introspektivnom raspoloženju, zabrinuta zbog onoga što je saznala dijeleći s Murbellom i Sheeanom.

Sama sebi opraštam.

To joj nije donijelo olakšanje. Njene misli oblikovala su Druga sjećanja i gotovo cinični fatalizam.

Pčelinje matice se roje?

To su naviještale Uvažene Priležnice.

Ali Sheeana? A Tam to odobrava?

To je u sebi sadržavalo više od Raspršenja.

Ne mogu te slijediti do tvog nepripitomljenog mjesta, Sheeana.

Moja je zadaća izdati zapovijed. Ne smijem riskirati to što si se ti usudila. Postoje razne vrste umjetnosti. Tvoja me odbija.

Upijanje života iz Murbellinih Drugih sjećanja pomoglo joj je.

Murbellino znanje bilo je snažna poluga protiv Uvaženih Priležnica, ali bilo je puno uznemirujućih nijansi.

Nije hipnotrans. One koriste staničnu indukciju, nusproizvod svojih prokletih T-sondi! Nesvjesna prisila! Jednostavno je mamila da je i sami iskoristimo. A baš u tome su Uvažene Priležnice bile najranjivije – u toj neizmjerljivoj količini nesvjesnog, pohranjenog temeljem njihovih vlastitih odluka. Murbellin ključ samo pojačava tu opasnost po nas.

Na uzletište su stigli usred oluje koja ih je gotovo oborila kad su izašle iz kola. Odrade je zabranila šetnje po ostacima voćnjaka i vinograda.

Odlaziš po zadnji put? Pitanje se naziralo u Bellondinim očima dok se pozdravljala. Sheeana se zabrinuto mrštila.

Prihvaća li Vrhovna majka moju odluku?

Privremeno, Sheeana. Privremeno. Nisam upozorila Murbellu.

Znači... možda i dijelim Taminu prosudbu.

Dortujla, u prednjoj liniji Odradine skupine, bila je povučena.

To je i razumljivo. Ona je već bila tamo... i promatrala je kako joj proždiru sestre. Samo hrabro, sestro! Još nismo poražene.

Izgledalo je da samo Murbella sve to lako podnosi, ali ona je razmišljala o predstojećem Odradinom sastanku s Paučjom kraljicom.

Jesam li dovoljno dobro oboružala Vrhovnu majku? Je li ona uopće svjesna opasnosti u koju se upušta?

Odrade je takve misli potisnula u stranu. Bilo je još stvari koje je morala obaviti tijekom putovanja. Ništa nije bilo važnije od prikupljanja energije. Uvažene Priležnice se moglo proučavati gotovo izvan stvarnosti, ali do stvarnog sučeljavanja će doći kad bude došlo – kao kod svirke jazz. Svidjela joj se ***zamisao*** o jazzu, iako ju je glazba živcirala svojim antičkim mirisima i uranjanjem u divljinu. Jazz je, ipak, govorio o životu. Izvedbe nikad nisu bile iste. Izvođači su odgovarali na ono što su primali od ostalih: jazz.

Hranite nas jazzom.

Za zračna i svemirska putovanja vrijeme često nije bilo važno.

Probijte se kroz prolazne smetnje. Oslonite se na nadzor vremena, koji će osigurati prolaz kroz oluje i oblake. Izuzetak su bili planeti-pustinje i to treba što prije unijeti u jednadžbe Kapitola. S ostalim mnogim promjenama, uključujući i povratak na slobodnjačke pogrebne običaje.

Uzimanje destilacijom trupala njihove cjelokupne vode i svih soli. Odrade je govorila o tome dok su čekale prijevozno sredstvo koje će ih prebaciti na brod. Uskoro će taj široki pojas vruće, suhe zemlje, koji se širi oko ekvatora, početi stvarati opasne vjetrove. Jednog dana ovdje će vladati Coriolis-oluja: visoka peć sa središtem u unutrašnjosti pustinje koja će se kretati brzinom od nekoliko stotina kilometara na sat. Dina je doživljavala vjetrove koji su se kretali brzinom većom od sedam stotina kilometara na sat. Čak i svemirske letjelice koje se kreću svjetlosnom brzinom osjećale su tu snagu. Zračno putovanje bilo bi ovisno o neprestano hirovitim uvjetima na površini. A krhko ljudsko tijelo mora pronaći bilo kakav zaklon.

Kao što smo to uvijek radili

Predvorje uzletišta bilo je staro. Izvana i iznutra kamen; ovdje njihov prvi glavni materijal. Spartanski viseći stolci i niski stolovi od lijevanog plaza bili su novijeg datuma. O štedljivosti se moralo voditi računa, čak i kad se radilo o Vrhovnoj majci.

Svjetlosni brod je stigao u vrtlogu prašine. Nije bilo ni spomena nekim glupostima, poput suspenzorskih jastuka. Ovo će biti brz let, praćen neugodnim uzdasima, ali ne toliko da bi tijelo moglo zadobiti neko oštećenje.

Kad je rekla svoje zadnje zbogom i predala Kapitol trijumviratu, Sheeani, Murbelli i Bellondi, Odrade preplavi osjećaj kao da se odrekla tijela. Samo još nešto: “Ne bacajte Tegu klipove pod noge. I ne želim da se Duncanu dogodi bilo što loše. Čuješ li me, Bell?”

Mogle su izvoditi divne tehnološke stvari, ali ipak još nisu mogle spriječiti snažnu pješčanu oluju koja ih je gotovo zaslijepila dok su se uzdizali. Odrade sklopi oči i pomiri se s time da neće imati mogućnost po zadnji puta s male visine razgledati svoj voljeni planet. Probudio ju je udar pri pristajanju. Lokalni prijevoz čekao ih je u

hodniku, odmah s druge strane pretkomore. Do njihovih odaja dopre tiho zujanje. Tamalane, Dortujla i akolitkinja-sobarica šutjele su poštujući zadubljenost Vrhovne majke u njene misli.

Barem su im odaje bile poznate, iste kakve su se uglavnom mogle naći na benegesseritskim brodovima: mala soba koja je ujedno služila i kao dnevna i kao blagovaonica, u prirodnom plazu jednoobrazne svijetlozelene boje; spavaonica je bila manja, jednobojnih zidova i s jednim jedinim tvrdim poljskim krevetom. Znali su što Vrhovna majka voli. Odrade zaviri u kupaonicu i WC. Uobičajene pogodnosti. Pridodane odaje za Tam i Dortujlu bile su slične. Kasnije će pregledati preinake obavljene na brodu.

Imali su sve potrebno. Uključujući i nenametljive elemente psihološke podrške: prigušene boje, poznati namještaj, ambijent koji neće ometati njene mentalne procese. Prije no što se vratila u svoju kombiniranu sobu izdala je zapovijed za polazak.

Na niskom stolu čekala ju je hrana – plavo voće, slatko i mesnato, pikantan žuti namaz na kruhu spravljenom prema njenim energetske potrebama. Vrlo dobro. Promatrala je dodijeljenu joj akolitkinju kako nenametljivo sređuje njene papire. Na trenutak se Odrade nije mogla sjetiti njena imena, ali joj se ubrzo sjećanje razbistri: Suipol. Tamnoputa i niska, okruglog, staloženog lica i pokreta koji su joj odgovarali. ***Nije neka od naših najbistrijih, ali je sigurno efikasna.*** Odrade se iznenada sjeti da ova imenovanja imaju u sebi element bezosjećajnosti. ***Mala pratnja, kako ne bismo uvrijedile Uvažene Priležnice. I svele svoje gubitke na minimum.***

“Jesi li raspakirala sve moje stvari, Suipol?”

“Da, Vrhovna majko.” Bila je vrlo ponosna što je odabrana za ovu zadaću. To joj se vidjelo i po hodu dok se udaljavala.

Ima stvari koje ne možeš raspakirati umjesto mene, Suipol

Njih nosim u glavi.

Nijedna pripadnica Bene Gesserita s Kapitola nikada nije napustila planet, a da sa sobom nije ponijela određenu razinu šovinizma. Ostala mjesta nikada nisu bila tako lijepa, onako mirna, tako ugodna kao dom.

Ali to je Kapitol kakvog više nema.

Bio je to oblik pretvorbe jednog planeta u pustinju kakav nikada ranije nije na taj način doživjela. Kapitol je nestajao. Da se nikad ne vrati, barem ne za života tih koji ga sada znaju. To je podsjećalo na dijete ostavljeno od voljenog roditelja – bahato i zlurado.

Više mi ništa ne značiš, dijete.

Još na samom početku, dok uče za časne majke, govore im da putovanje može biti podnošljiv način odmora. Odrade je to namjeravala potpuno iskoristiti pa je svojim suputnicama odmah nakon jela rekla: “Poštedite me pojedinosti.”

Suipol su poslale po Tamalane. Odrade im se obrati Taminim vlastitim sažetim jezikom: “Provjerite obavljene preinake i naglasite mi što bih trebala pogledati. Povedite Dortujlu.”

“Zna razmišljati”. Značajna pohvala kad dolazi od Tam.

“Kad s tim završimo, ostavite me na miru što je više moguće.”

Tijekom jednog dijela putovanja Odrade se uvuče u mrežu svoje ležaljke i pozabavi nečim što je smatrala svojom posljednjom željom i ostavštinom.

Tko će biti izvršitelj?

Ona je osobno bila za Murbellu, posebno nakon dijeljenja sa Sheeanom. Ipak... u slučaju da ova pustolovina na Čvorištu ne uspije, siroče s Dine i dalje je bilo jaki kandidat.

Neki su vjerovali da bi se svaka časna majka mogla prihvatiti te dužnosti, dopadne li je ta odgovornost. Ali ne u ovim vremenima. Ne

sada, kad je bila postavljena ovakva zamka. Vrlo je mala vjerojatnost da će Uvažene Priležnice izbjeći klopku.

Ako smo ih pravilno procijenile. Prema Murbellinim podacima, učinile smo najbolje što smo mogle. Stvoren je prolaz kroz koji očekujemo prodor Uvaženih Priležnica i, oh... kako će im on samo primamljiv biti! Neće nazrijeti slijepu ulicu sve dok dobrano ne uđu. Dok ne bude prekasno!

A što ako ne uspijemo?

Preživjeli (bude li ih) prezirat će Odrade.

Često sam se osjećala poniženom, ali nikada prezrenom. Ipak, odluke koje sam donijela moje sestre možda nikada neće prihvatiti. Barem se ne ispričavam... čak ni onima s kojima sam dijelila. One znaju da moj odgovor dolazi iz tame koja je prethodila ljudskoj zori. Svatko od nas može učiniti nešto beskorisno, čak i glupo. Moj plan nam može donijeti pobjedu. Mi nećemo 'samo preživjeti'. Naš grad traži od nas da i dalje ostanemo zajedno. Potrebne smo ljudima! Ponekad im je potrebna vjera. Ponekad trebaju samo znati da su njihova uvjerenja jednako isprazna kao i njihove nade za plemenitost. Mi smo njihov izvor. To ostaje kad se skinu maske: naše ugodno mjesto.

Tog je trenutka osjetila da je ovaj brod nosi u pravi ponor. Sve bliže i bliže užasnoj prijetnji.

Sama guram glavu pod sjekiru.

Nije razmišljala kako istrijebiti ovog neprijatelja. To nije bilo moguće, posebno otkad je Raspršenje povećalo ljudsko stanovništvo. Tu je ležala pogreška planova Uvaženih Priležnica.

Iz odmaranja ju je trgnulo prodorno zujanje i bljesak narančasta svjetla, što je označavalo dolazak. Iskobeljala se iz visećih traka i s Tam, Dortujlom i Suipol, koje su se kretale odmah iza nje, krenula za

vodičem do transportne pretkomore gdje je jedan dalekometni svjetlosni brod bio pričvršćen za brodski trup. Odrade pogleda prema svjetlosnom brodu koji se vidio na skenerima unutar pregrada. Bio je nevjerojatno mali!

“Potrajat će samo devetnaest sati”, rekao je Duncan. “To je najbliže što se usuđujemo približiti ne-brod. Gotovo sigurno u blizini Čvorišta imaju senzore za pretragu svemirskih prečaca.”

Bell se tada, za promjenu, suglasila. ***Nemojte riskirati brod. On mora biti vanjska obrana i primiti tvoje poruke, a ne samo prevesti Vrhovnu majku.*** Svjetlosni brod je bio produženi senzor ne-broda, zadužen za otkrivanje svega što zapazi.

A najistaknutiji senzor sam ja, krhko tijelo osjetljivih instrumenata.

U pretkomori su postojali putokazi. Odrade je hodala na čelu. Prošle su, u slobodnom padu, kroz malu cijev. Našla se u iznenađujuće bogatoj kabini. Suipol, koja se dokotrljala za njom, prepozna prostoriju i tako se za još jednu stubu popne na Odradinoj ljestvici vrijednosti.

“Ovo je bio krijumčarski brod.”

Dočekala ih je samo jedna osoba. Prema zadahu bi se moglo reći da je muškarac, ali mu je neprozirna pilotska kapuljača načičkana konektorima skrivala lice.

“Sve se vežite.”

Kroz instrumente se začuo muški glas.

Odabrao ga je Teg. Vjerojatno je najbolji,

Odrade sklizne na sjedalo iza otvora za spuštanje i otkrije nezgrapne izbočine koje se odmah odmotaše u mrežastu opremu. Čula je kako i ostale provode pilotovu zapovijed.

“Sve ste se osigurale? Ostanite umotane dok vam drukčije ne kažem.” Glas mu je dolazio kroz lebdeći zvučnik iza njegovog sjedala

kod konzole za upravljanje.

Spone se naposljetku oslobode! Odrade osjeti lako kretanje, a prizor na releju pokraj nje prikazivao je ne-brod koji se nevjerovatno brzo udaljavao. Zatim je nestao.

Otišao je svojim putem, prije negoli netko naiđe i započne istragu.

Svjetlosni brod se kretao nevjerovatnom brzinom. Skeneri su izvještavali o bazama na planetu i mjestimičnim preprekama unutar osamnaest sati plus, ali treperave točke, koje su ih označavale, bile su vidljive samo zato jer su bile povećane. Na skeneru se moglo pročitati da će stanice biti vidljive golim okom za nešto više od dvanaest sati.

Osjećaj kretanja iznenada je nestao i Odrade više nije osjećala ubrzanje, međutim, oči su i dalje javljale o njemu. ***Suspenzorska kabina.***

Ixijanska tehnologija za ovako beznačajno malo polje? Gdje li ga je Teg samo nabavio?

Ne moram znati. Zašto bi Vrhovnoj majci trebalo baš sve javljati?

Tijekom sljedećeg sata promatrala je uspostavljanje senzorskih veza i nijemo je zahvalila Idahou na oštroumnosti.

Započinjemo upoznavati te Uvažene Priležnice.

Obrambeni uzorak Čvorišta bio je očit čak i bez posebnih skenerskih analiza. Iskrižane ravnice! Baš kako je Teg i predvidio. Kad budu saznali raspored prepreka, Tegovi ljudi će moći istkati novu kuglu oko planeta.

To svakako baš i nije jednostavno.

Jesu li Uvažene Priležnice toliko vjerovale u svoju moć, koja je sve podčinjavala, da su zanemarile osnovne mjere opreza? Planetna stanica broj četiri počela ih je pozivati tek na isteku trećeg sata.

“Identificirajte se!”

Odrade je u toj zapovijedi čula jedno: “Ili”.

Pilotov odgovor očito je iznenadio promatrače. “Dolazite u malom krijumčarskom brodu?”

Znači, prepoznale su ga. Pokazalo se da je Teg još jednom bio u pravu.

“Namjeravam spaliti senzorsku opremu u pogonskim motorima,” objavi pilot. “To će povećati naš potisak. Provjerite jeste li dobro vezane.”

Stanica broj četiri to smjesta zabilježi. Stiglo je pitanje: “Zašto povećavate brzinu?”

Odrade se nagne naprijed. “Ponovi lozinku i reci da su putnici umorni od dugog boravka u stisnutim prostorijama. Javi im i to da zbog opreza imam odašiljač znakova života kako bih mogla uzbuniti svoje ljude u slučaju smrti.”

Neće pronaći šifru! Pametni Duncan. Nije li se Bell iznenadila kad je otkrila što je sakrio u brodskom sustavu. “Još romantike!”

Pilot prenese njene riječi. Vratila im se zapovijed: “Smanjite brzinu i pridržavajte se koordinata za slijetanje. Od ovog trenutka mi preuzimamo nadzor nad vašim brodom.”

Pilot dotakne žuto polje na svojoj ploči. “Baš je tako bashar predvidio događanja.” U glasu mu se osjećalo likovanje. On podigne kapuljaču s glave i okrene se.

Odrade je bila zaprepaštena.

Kiborg!

Lice je bila metalna maska s dvije sjajne srebrne kugle umjesto očiju.

Ulazimo na opasan teren.

“Nisu vam rekli?” upita on. “Ne žalite me. Umro sam, a ovo me

je vratilo u život. Ja sam Clairby, Vrhovna majko. Kad ovog puta umrem, to će mi kupiti život u obliku gole.”

Prokletstvo! Ulažemo u monetu koja možda neće biti prihvaćena. Sada je kasno za promjene. A to je bio Tegov plan. Ali, ... Clairby?

Svjetlosni brod se spustio savršeno glatko, što je govorilo da su u stanici broj četiri sjedili izvrsni kontrolori. Odrade je spoznala da su se spustili, jer se uređeni pejzaž koji se vidio na njenom skeneru prestao kretati. Isključeno je bilo i nul-gravitacijsko polje pa ona opet osjeti silu težu. Vrata ravno ispred nje se otvore. Temperatura je bila ugodno topla. Izvana se čula buka. Jesu li se to djeca u nečemu takmičila?

S prtljagom koja je lebdjela iza nje, ona izađe na kratko stubište i uvjeri se da je ta buka doista dopirala od jedne velike skupine djece u obližnjem polju. Bile su to starije maloljetnice. Udarale su suspenzorsku lebdeću loptu naprijed-natrag, vičući i vrišteći dok su igrale.

Predstava u našu čast?

Vjerojatno se o tome radi, pomisli Odrade. Na tom polju je bilo otprilike dvije tisuće mladih žena.

Pogledajte samo koliko nam novakinja stiže!

Nitko ih nije dočekaao, ali Odrade ugleda jedno poznato zdanje na dnu popločanog puteljka sa svoje lijeve strane. To je nedvojbeno bio svemirski artefakt Ceha, s nedavno prigrađenim tornjem. Opisala je taj toranj dok je pogledom prelazila oko sebe, pružajući ugrađenom predajniku podatke o promjenama koje su odstupale od Tegova nacrt. Iako nitko, tko je jednom vidio barem jednu cehovu zgradu, nije mogao pogriješiti u opisu.

Znači, to je bilo slično ostalim planetima Čvorišta. Negdje u cehovim zapisima nedvojbeno postoji serijski broj i šifra za nju. Tako dugo je bila pod cehovom upravom prije dolaska Uvažениh Priležnica

da je, u ovim prvim trenucima iskravanja i privikavanja na hodanje, sve oko njih izgledalo kao da ima onaj posebni cehovski štih. Čak i igralište projektirano za okupljanje navigatora na otvorenom u njihovim golemim kontejnerima s plinovitim melangeom.

Cehovski štih: sastojao se od ixijanske tehnologije i navigatorskog plana – zgrade međusobno povezane tako da se na najbolji način očuva energija, prave staze; tek nekoliko iskošenih trotoara. Bilo ih je na pretek, ali njima su se koristili samo oni koji su naviknuli na gravitaciju. U blizini uzletišta nigdje nije bilo rascvjetalih biljaka. Uvenule bi gotovo bez ikakvog razloga. I to stalno sivilo kod svih građevina – nije to bila srebrnasta boja, već tamna nijansa sivila poput tleilaške kože.

Zdanje s njene lijeve strane imalo je oblik golemog ispupčenja, okruglih i četvrtastih izbočenih dijelova. To nije bio nikakav ekstravagantan hotel. Bilo je, naravno, luksuznih malih hotela, ali oni su bili rijetki, sagrađeni uglavnom za inspektore iz Ceha.

Opet je Teg u pravu. Uvažene Priležnice su zadržale postojeće građevine, minimalno im ne promijenivši izgled. Toranj!

Odrade se tada sjeti: ***Ovo nije samo drugi svijet, već je i društvo drukčije, društvo vlastitih društvenih spojnicama.*** Iz dijeljenja s Murbellom saznala je povod tome, ali nije vjerovala da je shvatila što je Uvažene Priležnice držalo na okupu. To sigurno nije bila puka žudnja za moći.

“Hodat ćemo”, reče Odrade i krene niz popločanu stazu prema golemoj građevini.

Zbogom, Clairby. Raznesi svoj brod što prije budeš mogao.

Neka to bude naše prvo veliko iznenađenje Uvaženim Priležnicama.

Cehovska građevina izgledala je još veća kad su joj se naposljetku približile.

Kad god bi ugledala neku od ovih funkcionalnih građevina, Odrade bi svaki put zaprepastilo njihovo pažljivo projektiranje. U svemu su se zapažale pojedinosti izgrađene s određenom namjerom, iako ih je čovjek ponekad morao potražiti. Proračun je tražio uštede na račun kvalitete, više vođenja računa o trajnosti, a manje o luksuzu ili privlačnosti za oko. Rađeni su kompromisi i, kao i većina kompromisa, nikada nikoga nisu do kraja zadovoljavali. Cehovski kontrolori su se nedvojbeno žalili na cijenu, a sadašnji korisnici još su se živcirali i zbog nedostataka. Nije važno. To je bilo gotovo opipljivo. Građevina je bila tu i trebalo ju je iskoristiti. Još jedan kompromis.

Predvorje je bilo manje nego što je očekivala. Na njemu su obavljene neke unutrašnje izmjene. Bilo je tek šest metara dugačko i možda četiri metra široko. Prijemni prorez, nakon što su ušli, nalazio se s njihove desne strane. Odrade dade znak Suipol neka prijavi njihovu skupinu, a ostalima da pričekaju vani, podalje jedna od druge. Nije se mogla isključiti mogućnost izdaje.

Što je Dortujla očito očekivala. Izgledala je kao da se pomirila sa sudbinom.

Odrade pažljivo pregleda sve što ih je okruživalo i podnese podrobno izvješće. Mnoštvo kom-očiju, ali ostalo...

Svaki put kada bi ušla na neko od ovih mjesta uhvatio bi je osjećaj da se nalazi u muzeju. Druga sjećanja su joj prenijela da se tijekom eona ova vrsta hotela nije bitno izmijenila. Prototipove je pronalazila čak i u ranom razdoblju. Tračak prošlosti u višekrakim lusterima – golemim sjajnim tvorevinama koje oponašaju električne uređaje, ali s ugrađenim sjajnim kuglama. Dva su dominirala stropom, poput zamišljenih svemirskih brodova koji se u raskoši spuštaju iz praznine.

Bilo je više naznaka prošlosti nego što bi nekoliko prolaznih

gostiju iz ovog doba primijetilo. Na primjer, uređenje prijemnog prostora iza rešetkastih proreza, čekaonica sa svojim raznovrsnim sjedalima i neodgovarajućim osvjetljenjem, dograđeni barovi, pogodnosti za plivanje i ostale vježbe, prostorija za automasažu i slično. Od tih davnih doba promijenjeni su samo jezik i natpisi. Da su poznavali jezik, ovi znakovi bi bili razumljivi i primitivcima iz predsvemirskog doba. Očito, ovo je bilo privremeno stanište. Gomile sigurnosnih instalacija. Neke su izgledale kao artefakti iz vremena Raspršenja. Ix i Ceh nikada nisu bacali zlato na kom-oči i senzore.

Frenetičan ples robotskih slugu u prijemnoj prostoriji – jurcali su amo-tamo, čisteći, skupljajući razbacane sitnice, sprovodeći pridošlice. Skupina od četiri Ixijanaca stigla je prije Odradine. Ona ih pogleda izbliza. Kako su samo u vlastitim očima izgledali važni, a ipak prestrašeni.

Njeno benegesseritsko oko uvijek je moglo prepoznati ljude s Ixa, bez obzira kako se prurušili. Osnovna struktura njihovog društva davala je ton pojedincima. Ixijanci su pokazivali hogbeneški stav prema svojoj znanosti: politički i ekonomski zahtjevi određuju što je u istraživanjima dopušteno. To je značilo da je naivnost ixijanskih društvenih snova postala realnost birokratskog centralizma – nova aristokracija. Tako su oni hrlili u propast koju neće moći spriječiti nikakva nagodba koju je ova ixijanska skupina trebala ostvariti s Uvažanim Priležnicama.

Bez obzira na ishod našeg spora, Ix odumire. Dokaz: već vjekovima Ix nije ostvario nijedan veliki pronalazak.

Suipol se vratila. “Zahtijevaju da pričekamo pratnju.”

Odrade je odlučila odmah započeti s pregovorima, razgovorom korisnim za Suipol, kom-oči i one koji slušaju na njenom ne-brodu.

“Suipol, jesi li zamijetila te Ixijance ispred nas?”

“Da, Vrhovna majko.”

“Dobro ih pogledaj. Oni su proizvod jednog odumirućeg društva. Naivno je očekivati da će bilo koja birokracija prihvatiti sjajne izume i dobro ih uporabiti. Birokracije postavljaju drukčija pitanja. Znaš li koja?”

“Ne, Vrhovna majko.” Izgovorila je to nakon što je ispitivačkim pogledom odmjerila sve što ih je okruživalo.

Ona zna! Ona shvaća što radim. Što ovdje imamo? Pogrešno sam je procijenila.

“Ovo su tipična pitanja, Suipol: kome se može vjerovati? Koga treba kriviti ako iskrсну problemi? Hoće li to pomaknuti strukturu moći i stajati nas zaposlenja? Ili, hoće li zbog toga neki pomoćni odjel postati važniji?”

Suipol kimne nakon što je dobila znak da to učini, ali njen pogled upućen prema kom-očima možda je bio pomalo previše očit. No, nije važno.

“To su politička pitanja”, nastavi Odrade. “Ona pokazuju kako su motivi birokracije sasvim suprotni potrebama prilagođavanja promjenama. Prilagodljivost je prvi zahtjev koji život mora ispuniti, želi li opstati.”

Vrijeme je da se izravno obratim našim domaćinima.

Odrade pogleda prema gore, izabravši jedno istaknuto kom-oko u lusteru. “Pogledaj ove Ixijance. Njihov nazor u konačnom svemiru pružio je prolaz ‘nazoru u neograničenom svemiru’ gdje se sve može dogoditi. Stvaralačka anarhija je put koji vodi prema opstanku u ovom svemiru.”

“Hvala ti na ovoj lekciji, Vrhovna majko.”

Budi blagoslovljena, Suipol.

“Nakon svih iskustava što su imali s nama”, reče Suipol, “oni sigurno više ne dovode u pitanje našu međusobnu odanost.”

Neka je sudbina poštedi! Ona je spremna za agoniju, a možda je nikada neće doživjeti.

Odrade se samo mogla složiti s akolitkinjinim zaključkom.

Pokoravanje putovima Bene Gesserita dolazilo je iznutra, iz onih pojedinosti koje su neprestano bile pod nadzorom i koje su održavale red u njihovoj kući. To nije bio filozofski, već pragmatički pogled na slobodnu volju. Svaki zahtjev, koji je Sestrinstvo moglo imati u probijanju vlastitog puta kroz neprijateljski svemir, ležao je u savjesnom pristajanju na uzajamnu odanost, na sporazum koji se kalio u agoniji. Kapitol i nekoliko njenih podružnica bili su rasadnici reda uspostavljenog putem mnogobrojnih dijeljenja. On se nije temeljio na nevinosti. To je već odavno bilo izgubljeno. Bio je čvrsto temeljen na političkoj svijesti i viđenju povijesti kao nečeg neovisnog o ostalim zakonima i običajima.

“Mi nismo strojevi”, zaključila Odrade, pogledavši automate oko njih. “Uvijek se oslanjamo na osobne odnose, nikada ne znajući kuda nas oni mogu odvesti.”

Tamalane se približi Odrade. “Ne misliš li da bi nam ipak trebale poslati poruku?”

“Već su nam poslale poruku, Tam, smjestivši nas u drugorazredni hotel. I ja sam im na nju odgovorila.”

40.

Naposljetku, sve stvari su poznate zato što čovjek želi vjerovati da ih poznaje.

ZENSUNNI KURAN

Teg duboko uzdahne. Gammu je ležao ravno ispred njih, točno tamo gdje su njegovi navigatori rekli da će se nalaziti kad izrone iz

svemirskog prečaca. Stajao je pokraj budne Streggi promatrajući to na zaslonima zapovjednog mjesta na svom admiralskom brodu.

Streggi nije voljela da on stoji na nogama, umjesto da joj sjedi na ramenima. Osjećala se suvišnom unutar tih vojnih postrojenja.

Pogled joj je cijelo vrijeme lutao po multiprojekcijskim poljima u središtu zapovjednog mjesta. Pomoćnici su svrhovito ulazili i izlazili iz sonde i polja, tijela ogrnuta ezoteričnim metalom, i svi su znali točno što rade. Samo je ona imala tek nejasan pojam o tim službama.

Kom-ploča, putem koje je Teg izdavao zapovijedi, bila mu je pod dlanovima, lebdeći na suspenzorima. Njeno podatkovno polje oblikovalo je slabi plavičasti sjaj oko njegovih prstiju. Srebrnasta potkovicica koja ga je povezivala s napadačkim jedinicama, nesmetano je počivala na njegovim ramenima. Bolje mu je odgovarala unatoč toga što je bila mnogo veća, u odnosu na njegovo malo tijelo, nego kom-veze u njegovom prethodnom životu.

Nitko, od svih koji su ga okruživali, nije dvojio da je ovo njihov čuveni bashar, iako u tijelu dječaka. Žustro su prihvaćali njegove zapovijedi.

S ove udaljenosti je ciljani planetni sustav izgledao sasvim obično: jedno sunce i planete koje je ono zarobilo. Gammu, koji se nalazio u žarištu, nije bio običan. Na njemu se Idaho rodio, tamo je školovan njegov gola, tamo su obnovljena njegova izvorna sjećanja.

I ja sam tamo doživio promjenu.

Teg nije mogao objasniti promjene koje su se dogodile u njemu dok je na Gammuu bio izložen strašnim pritiscima. Fizička brzina koja mu je iscrpljivala tijelo i davala sposobnost opažanja ne-brodova, njihova lociranja u nekom zamišljenom polju koje je sličilo nekom velikom komadu svemira reproduciranom u njegovoj svijesti.

Naslućivao je da je došlo do snažnog izbivanja atreidskih gena. U

njemu su prepoznate stanice-označivači, ali bez uspjeha su ostali pokušaji određivanja njihove svrhe. To je bilo naslijeđe po kojem su benegesseritske odgajateljice uzgoja prebirale eonima. Nije bilo dvojbi da će tu sposobnost smatrati potencijalnom opasnošću po njih. Mogle bi je iskoristiti, ali bi on tada sasvim sigurno izgubio svoju slobodu. Ubrzo je ova razmišljanja izbacio iz svijesti.

“Uvedite mamce.”

Akcija!

Teg osjeti kako zauzima poznati stav. Čim je završio s planiranjem, zahvati ga osjećaj kao da se popeo na neku uzvisinu gdje je napokon našao osvježenje. Teorije su bile razumljivo iznesene, alternative pažljivo razmotrene, podčinjeni pregrupirani, svi iscrpno obaviješteni. Njegovi glavni zapovjednici jedinica pamtili su Gammu – gdje mogu dobiti pomoć ustanika, svaku mišju rupu, svako poznato uporište kao i koji su prilazni putovi bili najranjiviji. Posebno ih je upozorio na futare. Nisu se smjeli oslanjati na pretpostavku da bi im te čovjekolike zvijeri mogle postati saveznici. Ustanici, koji su pomogli goli Idahou da pobjegne s Gammua, naglašavali su da su futari stvoreni kako bi progonili i ubijali Uvažene Priležnice. Znajući vrijednost Dortujle i ostalih, čovjek je, ako je to točno, gotovo mogao osjetiti sažaljenje prema Uvaženim Priležnicama. Ali njih nije trebalo žaliti, jer to one nikada nisu pokazale prema drugima.

Napad je poprimao svoj predviđeni oblik – izviđački brodovi postavljali su minske mamce, a teški nosači su se kretali prema položajima za napad. Teg je sada postao ono što je nazivao ‘instrumentom svojih instrumenata’. Teško je bilo razlučiti tko je zapovijedao, a tko provodio.

A sada je došao na red najosjetljiviji dio.

Trebalo je preplašiti nepoznate. Dobar zapovjednik stalno mora

o tome voditi računa. Uvijek je bilo nepoznatih.

Mamci su se približavali obrambenoj liniji. Vidio je ne-brodove neprijatelja i senzore za uočavanje svemirskih prečaca – svijetle točke svrstavale su se u njegovoj svijesti u bojne redove. Teg i ovo pridoda položajima svojih snaga. Svaka zapovijed koju izda mora izgledati kao da dolazi iz borbene zavjere s kojom su svi bili upoznati.

Bio je zahvalan što mu se Murbella nije pridružila. Svaka časna majka mogla bi otkriti njegovu varku. Nikome nije ni palo na pamet preispitivati Odradinu zapovijed da Murbella sa svojim društvom čeka na sigurnoj udaljenosti.

“Ona je potencijalna Vrhovna majka. Dobro je čuvaj.”

Eksplozivno razaranje mamaca započelo je nasumičnim pojavljivanjem blistavih bljeskova oko planeta. On se nagne naprijed, promatrajući projekcije.

“Evo uzorka!”

Uzorak nije postojao, ali njegove riječi su bile dovoljne da mu povjeruju i puls im se ubrzao. Nitko nije dovodio u pitanje je li bashar doista uočio ranjivost obrane. Njegove ruke sijevale su iznad kom-ploče, šaljući brodove u vatreni napad, koji su za sobom zagađivali svemir ostacima neprijatelja.

“U redu! Krenimo!”

On unese kurs admiralskog broda ravno u navigacijsku kartu, a zatim punu pozornost posveti tornjevima za paljbu. Tihe eksplozije ispuniše prostor oko njih sjajnim točkama, dok je admiralski brod likvidirao preživjele stražare s linije obrane Gammua.

“Šaljite još mamaca!” zapovjedi Teg.

Kugle bijele svjetlosti žmirkale su na projekcijskim poljima.

Na zapovjednoj palubi pozornost je bila usmjerena na polja, a ne na njihovog bashara. **Neočekivano!** Teg, s pravom slavan po tome,

višestruko je potvrđivao svoju reputaciju.

Romantično? U tome nije bilo nikakve romantike! Vrijeme romantike je bilo prošlo, a novo je tek trebalo nastupiti. Određena aura može okružiti **planove** za silovitost. To je prihvaćao. Povjesničari su dali određeno obilježje romantici ispunjenoj dramom. Ali sada? Ovo je doba adrenalina! Romantika skreće pozornost s uobičajenih potreba. Unutra treba biti hladan, a između duše i tijela mora biti uspostavljena jasna i neraskidiva veza.

Dok su mu se ruke kretale po polju kom-ploče, Teg shvati što je natjeralo Streggi da progovori. Ovdje je stvoreno nešto primitivno, nešto u svezi sa smrću i uništavanjem. Ovo je bio trenutak istrnut iz uobičajenog reda. Uznemirujući povratak na drevna plemenska ponašanja.

Osjetila je tam-tam u svojim prsima i glasove koji pjevaju:

“Ubij! Ubij! Ubij!”

Njegova vizija stražarskih ne-brodova ukazivala je na preživjele, koji su u panici bježali.

Odlično! Panika je način razbijanja i slabljenja neprijatelja.

“Evo Barunije.”

Idaho ga je naučio na to staro harkonnensko ime za taj bujno obrasli velegrad s njegovim golemim crnim središnjim komadom plasčelika.

“Spustit ćemo se na sjeverno uzletišće.”

Riječi je izgovarao, ali zapovijedi je izdavao rukama.

A sada, brzo!

Tijekom nekoliko trenutaka, dok su iskricali trupe, ne-brodovi su bili vidljivi i ranjivi. Sve elemente cjelokupne raspoložive sile držao je na vezi putem kom-ploče, što je nedvojbeno bila velika odgovornost.

“Ovo je tek prividan napad. Upadamo unutra i odmah izlazimo

nakon što načinimo ozbiljnu štetu. Naš pravi cilj je Čvorište.”

U sjećanju mu je još bilo Odradino upozorenje na rastanku.

“Uvaženim Priležnicama treba očitati lekciju kao nikada ranije. Tko nas napadne, može se gadno provesti. Tko nas pritisne, može doživjeti neizmjernu bol. Znale su za benegesseritska kažnjavanja. Mi smo ozloglašene. Paučja kraljica se nedvojbeno pomalo cinički smijuljila. Moraš se pobrinuti da joj taj smijeh prisjedne!”

“Napustite brod!”

Ovo je bio najosjetljiviji trenutak. S područja iznad njih ništa im nije prijetilo, ali vatrena koplja se, idući u luku, pojaviše s istoka. Za njih su se mogli pobrinuti i topnici. Teg se usredotočio na mogućnost da se neprijateljski ne-brodovi vrate i krenu u samoubilački napad.

Projekcije na zapovjednom mostu pokazivale su da njegovi udarni brodovi i nosači trupa već izviru iz svojih privremenih stajališta.

Oklopne elitne udarne jedinice na suspensorima već su osigurale čitavu obodnu liniju.

S radom su počele i prijenosne kom-oči, čiji je zadatak bio proširenje njegovog vidnog polja i prijenos povjerljivih pojedinosti udara. Komunikacija je bila ključ za djelotvorno zapovijedanje, ali istodobno je prikazivala i krvavo uništavanje.

“Sve čisto!”

Znak je odzvanjao zapovjednim mostom.

On podigne brod s uzletišta i promjeni položaj pod punim zaklonom nevidljivosti. Sada su samo kom-veze ukazivale neprijatelju gdje se nalazi, ali je i to bilo zamaskirano relejima-mamcima.

Projekcija je prikazivala užasan pravokutnik drevnog harkonnenovskog središta. Bilo je sagrađeno u obliku bloka metala koji je upijao svjetlost da bi prikrio robove. Elita je živjela u zdanjima s vrtovima na vrhu. Uvažene Priležnice su mu, međutim, vratile raniji

zadah tjeskobe.

Na vidiku se pojaviše njegova tri divovska udarna broda.

“Raščistite vrh tog zdanja!” zapovjedi on. “Počistite ga, ali nastojite ga što je moguće manje oštetiti”

Znao je da su njegove riječi nepotrebne i da su izgovorene zbog olakšanja koje je odmah osjetio. U napadačkim jedinicama nije bilo nikoga tko nije znao što on zapravo želi.

“Pošaljite izvješća!” zapovjedi on.

Iz potkovice na njegovom ramenu potekoše izvješća. On se zaustavi na drugom. Kom-oči su prikazivale njegove trupe koje su raščišćavale periferiju. Bitke, ona iznad njih i ona na tlu, bile su pod nadzorom na cijelom prostoru od barem pedeset klikova odavde. Sve se odvijalo mnogo bolje nego što je očekivao. Znači, Uvažene Priležnice su držale svoje teško naoružanje izvan planeta; očito nisu razmišljale o drskom napadu. Idaho je dugovao zahvalnost što je predvidio da će se one držati tog svog poznatog stava.

“Zaslijepila ih je moć. Misle da je teško naoružanje za svemir, a lako za tlo. Teško oružje se spušta dolje samo u nuždi. Nema ga smisla držati na planetu. Troši previše energije. Osim toga, svijest da se sva ta teška oprema nalazi tamo gore, umirujuće djeluje na porobljeno stanovništvo.”

Idahovo razumijevanje oružja bilo je razorno.

“Nastojimo se usredotočiti na ono što vjerujemo da nam je poznato. Projektil je projektil, čak i kad je smanjen na veličinu potrebnu za pohranu otrova ili biološkog punjenja.”

Novine u zaštitnoj opremi pridonosile su pokretljivosti. Bilo je moguće njihovo ugrađivanje u odore. A Idaho je vratio u uporabu štitove, koji bi, kada bi ih pogodila laserska zraka, prouzročili strahovita uništenja. Štitovi na suspensorima skriveni pod maskom vojnika

(zapravo su to bile napuhnute plastične odore) raširili bi se ispred trupa. Laserska vatra, koju bi na njih otvarali, aktivirala je čiste atomike, koji su zatim raščišćavali velika područja.

Hoće li tako lako biti i na Čvorištu?

Teg je dvojio. Nužda je tražila brzo prilagođavanje na nove metode.

Za dva dana i na Čvorištu bi mogli imati štitove.

I nije bilo zapreka za njihovu primjenu.

Znao je da su štitovi dominirali starim carstvom zbog neobično važnog dogovora koji se nazivao ‘Velika konvencija’. Časni ljudi nisu zlorabili oružje svoga feudalnog društva. Ako bi netko obeščastio Konvenciju, njemu ravni bi mu se suprotstavili ujedinjenim snagama. I više od toga – postojao je nedodirljivi ‘Obraz’, što su neki nazivali ‘Ponosom’

Obraz! Moj položaj u skupini

Za neke je to bilo važnije od samoga života.

“To nas malo košta”, rekla je Streggi.

Postajala je pravi ratni analitičar i pomalo previše banalna za Tegov ukus. Streggi je htjela reći da su izgubili svega nekoliko života, ali možda je govorila veću istinu nego što je uopće bila svjesna.

“Teško je misliti o jeftinim sredstvima obavljajući posao”, govorio je Idaho. ***“Ali to je moćno ekonomsko oružje.”***

Stoji li tvoje oružje tek malen dio energije koju je neprijatelj potrošio, onda imaš snažnu polugu koja može odnijeti prevagu nad prividno nadmoćnim sredstvima. Produži sukob – i potrošio si neprijateljevo bogatstvo. Tvoj neprijatelj je pao jer je izgubio vlast nad proizvodnjom i radnicima.

“Možemo započeti s povlačenjem”, reče Teg, okrenuvši se od projekcija dok su mu ruke ponavljale zapovijed. “Želim izvješća o

gubiticima što je prije...” Tu zastane i iznenada se okrene.

Murbella?

Njena projekcija bila je na svim zaslonima na zapovjednom mostu. Glas joj je odjekivao sa slika: “Zašto se ne obazireš na izvješća s rubova?” U cijelosti je zauzela njegov zaslon kao i projekciju na kojoj bojni zapovjednik uhvaćen u pola rečenice: zapovijedi, morat ću odbiti njihov zahtjev.”

“Ponovi”, reče Murbella.

Znojave crte lica bojnog zapovjednika okrenuše se prema njegovom pokretnom kom-oku. Kom-sustav je kompenzirao nedostatke pa je on sada gledao ravno Tegu u oči.

“Ponavljam – ovdje imam neke navodne izbjeglice koji traže azil. Njihov vođa tvrdi da ima sporazum prema kome je Sestrinstvo dužno izaći u susret svakom njegovom zahtjevu, ali bez zapovijedi...”

“Tko je on?” upita Teg.

“Sebe naziva Rabinom.”

Teg krene preuzeti upravljanje svojom kom-pločom. “Ne znam ni za kakvog...”

“Čekaj!” Murbella se opet ubaci na njegovu ploču.

Kako to uspijeva?

Njezin glas opet ispuni zapovjedni most. “Dovedi njega i njegovo društvo na admiralski brod. I to brzo.” Zatim isključi rubni relej.

Teg je bio bijesan, ali se nalazio u nepovoljnom položaju. On izabere jednu od umnoženih slika i zabalji se u nju. “Kako se usuđuješ miješati?”

“Zato što nemaš točne podatke. Rabin nije prekršio svoja prava.

Pripremi se da ga primiš uz dužno poštovanje.”

“Objasni”

“Ne! Nije nužno da znaš. Morala sam donijeti takvu odluku kad sam vidjela da ne odgovaraš.”

“Taj zapovjednik se nalazio na području lažnog napada! Nije bio važan za...”

“Rabinov zahtjev je prioritet.”

“Grozna si, poput neke Vrhovne majke!”

“Možda i gora. A sad me poslušaj! Prebaci te izbjeglice na svoj admiralski brod. I budi spreman primiti me.”

“Nikako! Ti ostaješ tamo gdje jesi!”

“Bashare! Ima nečeg u tom zahtjevu što traži nazočnost časne majke. On kaže da su u opasnosti, jer su pružili privremeno utočište časnoj majci Lucilli. Prihvati ovo ili odstupi.”

“Dopusti mi najprije da pokupim svoje ljude i povučem se.

Sastat ćemo se kad budemo čisti.”

“Slažem se. Budi ljubazan s tim izbjeglicama.”

“A sada mi se skini sa zaslona. Zaslijepila si me, a to je bilo neodgovorno!”

“Sve konce držiš u rukama, bashare. Tijekom ovog zatišja jedan od naših brodova je primio četiri futara. Došli su sa zamolbom da ih odvedemo do krotitelja, ali ja sam zapovjedila da ih zatvore. Budi s njima vrlo oprezan.”

Zasloni na zapovjednom mostu opet su prikazivali prizore bitki.

Teg opet pozove svoje snage na povratak. U njemu je sve ključalo i prošlo je više minuta prije negoli je uspio opet zapovijedati. Je li Murbella svjesna da je potkopala njegov autoritet? Ili je to možda trebao uzeti kao mjerilo važnosti koju je ona pridavala tim izbjeglicama?

Kad je situacija postala sasvim sigurna, on zapovjedni most

preda jednom pomoćniku i, jašući na Stregginim ramenima, ode

pogledati te **važne** izbjeglice. Što je to bilo toliko važno u svezi s njima kad je Murbella riskirala umiješati se?

Nalazili su se u donjem dijelu broda zajedno s ratnim jedinicama, stisnuta skupina koju je neki oprezni zapovjednik odvojio.

Tko zna što se može skrivati među tim nepoznatima?

Rabin, koga je bilo lako prepoznati, jer mu se bojni zapovjednik poklonio, stajao je uz jednu ženu, odjevenu u smeđu odoru, lijevo od svojih ljudi. Bio je to onizak, bradati čovjek s priljubljenom okruglom kapicom. Zbog hladne svjetlosti, izgledao je gotovo antički. Žena je rukom štitila oči. Rabin je govorio i njegove riječi su se mogle razabrati dok mu se Teg približavao.

Ženu je verbalno napadao!

“Tko se gizda, nisko će pasti!”

Ne promijenivši obrambeni položaj svoje ruke, žena reče:

“Nisam ponosna na ono što nosim.”

“Ni na moći koje ti to znanje može donijeti?”

Stisnuvši Streggi koljenima, Teg je zaustavi na nekih deset koraka od izbjeglica. Zapovjednik okrzne Tega pogledom, ali ostane ukočen, spreman na obranu pokaže li se da se radi o diverziji.

Dobar čovjek.

Žena još više pogne glavu i zakloni oči rukom dok je govorila.

“Zar nam se ne nudi znanje koje bismo mogli koristiti u svetoj službi?”

“Kćeri!” Rabin se ukočio. “Što god naučimo o boljem služenju, to nikada ne može biti nešto veliko. Ako to što nazivamo znanjem obuhvaća sve što bi jedno ponizno srce moglo imati, onda to što je sveto ne bi bilo ništa više od sjemenke u brazdi.”

Teg se nije želio umiješati. ***Kakav arhaičan način govora.***

Taj par ga je očarao. Ostale izbjeglice napeto su slušale ovaj dijalog. Samo je Tegov bojni zapovjednik izgledao isključen iz svega, neprestano motreći na strance i povremeno davao rukom naznake svojim pomoćnicima.

Žena je imala pognutu glavu, s dužnim poštovanjem, i podignutu ruku kojom se štitila, ali nastavljala se braniti.

“Čak i sjemenka izgubljena u brazdi može donijeti život.”

Tada su se Rabinove usne stisnule u nepopustljivu crtu: “Bez vode i brige, što znači bez blagoslova i riječi, nema života.”

Težak uzdah protrese ženina ramena, ali ona ipak ostane stajati u tom čudnom podređenom položaju, odgovorivši: “Rabine, čula sam te i poslušat ću te pokorno. Ipak, moram poštovati sve ovo znanje koje mi je nametnuto, jer ono sadrži upravo taj savjet koji si ti maloprije izrekao.”

Rabin stavi ruku na njeno rame. “Onda ga prenesi onima koji ga žele i možda nikakvo zlo neće ući tamo kuda ideš.”

Tišina ukaže Tegu da je rasprava završena. On potakne Streggi naprijed. Prije negoli je uspjela zakoračiti, Murbella prođe pokraj njih i kimne Rabinu, dok joj se pogled zadrži na ženi.

“U ime Bene Gesserita i našeg duga prema vama, želim vam dobrodošlicu i pružam vam utočište”, reče Murbella.

Žena odjevena u smeđu odoru spusti ruku i Teg ugleda kontaktne leće koja su joj svjetlucala na dlanu. Ona tada podigne glavu i svi nazočni zinuše od čuda. Ženine oči bile su potpuno plave, što je bila posljedica začinske ovisnosti, ali u njima se također nazirala unutrašnja snaga koja je označavala osobu koja je preživjela agoniju.

Murbella je istog trenu prepozna. ***Divlja časna majka!*** Još od slobodnjačkih dana na Dini ni za jednu od njih se nije čulo! Žena se nakloni pred Murbellom. “Zovu me Rebecca. Radosna sam što sam s vama. Rabin me smatra glupom guskom, ali ja imam zlatno jaje, jer u sebi nosim Lampadas: sedam milijuna šest stotina dvadeset dvije tisuće četrnaest časnih majki – i sve one su s punim pravom vaše.”

41.

Odgovori su opasan zahvat nad svemirom. Mogu izgledati

razboriti, a ipak ništa ne objašnjavati.

Zensunni

Budući da se čekanje na obećanu pratnju oteglu, Odrade se najprije razljuti, a zatim se počne zabavljati. Na kraju je počela pratiti robote u predvorju i ometati ih pri kretanju. Većina ih je bila mala i nijedan nije sličio čovjeku.

Funkcionalnost Obilježje ixijanskih servoa. Zaposlena, silno zaposlena mala pratnja pri kratkom boravku na Čvorištu ili njemu sličnom planetu bilo gdje drugdje.

Bili su tako uobičajeni da ih je malo ljudi uopće zamjećivalo.

Kako nisu mogli izbjeći namjerna ometanja, nepokretno bi mrmljali.

“Uvažene Priležnice imaju slabo razvijen ili nikakav smisao za humor.” Znam, Murbella. Znam. Stiže li do njih moja poruka?

Do Dortujle je očito stigla. Izašla je iz svoga zaklona i promatrala tu grotesku široko se smijući. Tam je to promatrala s neodobravanjem, ali tolerantno. Suipol je bila oduševljena. Odrade ju je čak morala spriječiti da joj ne pomogne zbunjivati te uređaje.

Pusti mene da im se suprotstavim, dijete! Ja znam što me čeka.

Kad se uvjerala da je bila dovoljno jasna, Odrade stane ispod jednog lusteru.

“Slijedi me, Tam reče.”

Tamalane poslušno stane ispred Odrade, s izrazom opreza na licu. “Jesi li primijetila, Tam, ova moderna predvorja postaju sve manja?” Tamalane se udostoji tek ovlaš pogledati to što ju je okruživalo. “Nekoć su predvorja bila velika”, nastavi Odrade. “Trebala su osigurati moćnicima ugled i ostaviti dojam na druge, dajući im na znanje da je vlasnik vrlo važna osoba.”

Tamalane shvati svrhu Odradinog igrokaza pa reče: “Ovih dana već si važan ako uopće putuješ.”

Odrade pogleda nepokretne robote, razbacane po podu predvorja. Neki su mrmljali i tresli se. Ostali su mirno čekali da netko ili nešto vrati red.

Autorecepcionerka, falična cijev od crnog plaza s jednim jedinim sjajnim kom-okom, izađe sa stražnje strane svoga kaveza i započne se neumorno probijati između zaustavljenih robota da bi se našla ispred Odrade.

“Danas je previše vlažno.” Imala je juhast ženski glas. “Ne znam što taj Vremenski nadzor misli.”

Ne obraćajući pozornost na nju, Odrade reče Tamalane: “Zašto uvijek tako programiraju te mehaničke uređaje da simuliraju prijateljski raspoložene ljude?”

“To je sramotno”, složi se Tamalane. Ona snažno ramenom odgurne autorecepcionerku pa se ova okrene pokušavajući otkriti izvor smetnje, ali ne napravi nikakav drugi pokret.

Odrade odjednom shvati da je dirnula u silu koja je ulila snagu Butlerijanskom džihadu – motivaciju gomile.

Moja vlastita predrasuda!

Proučavala je te mehaničke stvari, suprotstavljajući im se.

Jesu li čekale na upute ili im se možda morala izravno obratiti?

Još su četiri robota ušla u predvorje. Odrade prepozna prtljagu svoje skupine nagomilanu na njima.

Sigurna sam – sve su naše stvari pažljivo ispitale. Tražite gdje god hoćete. Nećete naći nikakvu naznaku naših legija.

Četiri robota užurbano su se kretala uz rub prostorije, dok se naposljetku ne sapletoše na one nepokretne koji su im zatvorili prolaz.

Roboti s prtljagom zatim zastanu i započinu čekati da se ovo jedinstveno stanje raščisti. Odrade im se otvoreno nasmije. “Tamo se kreću znaci privremenog skrivanja našeg tajnog bića.”

Skrivanje i tajna.

Riječi koje će uznemiriti promatrače.

Hajde, Tam! Znaš u čemu je trik. Zbuni tu golemu nesvjesnost, izazovi osjećaj krivnje koji neće moći prepoznati. Unesi među njih živčanost, kako sam ja to učinila s robotima. Neka se naposljetku zapitaju: Kakve su stvarne moći tih benegesseritskih vještica?

Tamalane prihvati svoju ulogu. ***Prolazna i tajna bića.*** Ona započne objašnjavati, za kom-oči, glasom kojim kao da se obraća djeci. “Što носиš sa sobom kad napuštaš svoje gnijezdo? Jesi li jedan od onih koji pokušavaju sve spakirati? Ili носиš samo najpotrebnije?”

Što će promatrači klasificirati kao najpotrebnije? Higijenski pribor za pranje ili rezervnu odjeću? Oružje? To su tražili u našoj prtljazi. Časne majke nastoje ne nositi vidljivo oružje.

“Kako li je samo ružno ovo mjesto”, reče Dortujla, pridruživši se Tamalane ispred Odrade i prihativši se uloge u ovoj drami. “Čovjek bi mogao gotovo pomisliti da je to namjerno.”

Ohhh, vi odvratni promatrači Pogledajte Dortujlu. Sjećate li je se? Zašto se vratila kad zna što joj možete učiniti? Da može postati hrana za futare? Vidite li kako je to nimalo ne zabrinjava?

“Prolazna stanica, Dortujla”, reče Odrade. “Većina ljudi nikada ne bi ovo poželjela za odredište. Neudobnost, kao i male neugodnosti služe samo kao podsjetnik na to.”

“Usputna stanica, i nikada neće biti mnogo više od toga, osim ako je potpuno ne preurede”, složi se Dortujla.

Hoće li ih čuti? Odrade vrlo smireno pogleda prema odabranim kom-očima.

Ova ružnoća odaje namjeru. Ona nam govori: “Osigurat ćemo vam nešto za želudac, krevet, mjesto za pražnjenje mjehura i crijeva, mjesto gdje ćete moći raditi tjelovježbe, ali uskoro vas neće biti, jer mi

zapravo samo želimo energiju koju ostavljate za sobom.”

Autorecepcionerka zaobiđe Tamalane i Dortujlu s leđa i opet pokuša uspostaviti vezu s Odrade.

“Smjesta ćeš nas poslati u naše odaje!” dobaci joj Odrade zureći u kiklopsko oko.

“Jao! Bile smo nepažljive.”

Gdje li su samo našle taj sirupasti glas? Odvratan. Ali za manje od minute Odrade je već hodala prema izlazu iz predvorja. Ispred nje se kretala prtljaga na leđima robota, Suipol odmah iza nje, a slijedile su ih Tamalane i Dortujla.

Jasno su vidjele, prolazeći pokraj njega, da je jedno krilo zgrade zapušteno. Znači li to da je promet na Čvorištu bio na izmaku?

Zanimljivo. Uzduž cijelog jednog hodnika kapci su bili zabravljani.

Skrivaju nešto? U tako stvorenoj tami otkrila je prašinu na podu, kao i u utorima prozora, i tek nekoliko tragova mehanizama za održavanje.

Možda je namjera bila skrivanje nečeg što se nalazilo s druge strane tih prozora? Malo vjerojatno. Svi su već neko vrijeme zatvoreni.

Uočila je i uzorak u onome što je održavano. Bilo je vrlo malo prometa. To je bio učinak Uvaženih Priležnica. Tko se uopće usuđivao kretati uokolo kad je bilo sigurnije ukopati se i moliti da te ne primijete opasna tumarala? Prilazni putovi za elitne privatne odaje bili su održavani. Na najvišoj razini je bilo održavano tek ono najbolje.

Kad stignu izbjeglice s Gammua, bit će mjesta.

U predvorju jedan robot pruži Suipol impulsnog vodiča. “Da biste kasnije pronašle put.” Bila je to neka okrugla plava lopta sa žutom strelicom koja je plutala u njoj i koja je pokazivala željeni smjer. “Kad stignete, zazvonit će sićušno zvono.”

Sićušno zvono vodiča naposljetku zazvoni.

I kamo smo mi to dospjele?

Na još jedno mjesto gdje su im njihove domaćice osigurale sav mogući luksuz dok istodobno nisu dirale u njegovu odbojnost. Prostorije mekih žutih podova, blijedih svijetlo ljubičastih zidova, bijelih stropova. Bez pasostolaca. Na tome su im trebale biti zahvalne, iako je njihovo nepostojanje više govorilo o štednji nego o brizi za ugađanje gostu. Pasostolci su tražili održavanje i skupo osoblje. Odrade ugleda namještaj prekriven permafloks tkanjem, a iza tog tkanja osjeti plastičnu elastičnost. Sve je bilo u bojama koje se nisu slagale s bojom prostorija. Krevet je bio mali šok. Netko je previše doslovno shvatio zahtjev za tvrdim madracem. Površina mu je bila od ravnog crnog plaza bez jastuka. Bez posteljine.

Kad je Suipol ovo ugledala, krenula je protestirati, ali je Odrade ušutka. Unatoč benegesseritskim prihodima, udobnost je ponekada ostavljena po strani. Važno je bilo obaviti posao! To im je bila prva briga. Ako je Vrhovna majka povremeno morala spavati na nekoj tvrdoj površini bez pokrivača, u ime dužnosti se moglo to prihvatiti. Osim toga, Bene Gesserit je poznao načine za prilagodbu takvim beznačajnim stvarima. Odrade se je hrabrila prijeći preko te neugode, svjesna toga da bi, kad bi se na ovo požalila, mogla doživjeti još neku namjernu uvredu.

Neka i ovo pridodaju cijelom tom nesvjesnom zadovoljstvu i brizi koje ono donosi.

Dok je proučavala ostale njihove prostorije, odajući minimalnu zabrinutost i otvoreno pokazujući da je sve to zabavlja, pozvali su je. U trenutku kad su se Odrade i njene družbenice pojavile u zajedničkoj dnevnoj sobi, kroz otvore na stropu začuo se neki glas: “Vratite se u predvorje gdje vas čeka pratnja koja će vas odvesti Velikoj Uvaženoj Priležnici.”

“Íci ću sama”, reče Odrade utišavajući primjedbe.

Neka Uvažena Priležnica, u zelenoj odori, čekala je na krhkom stolcu na ulazu hodnika u predvorje. Lice joj je sličilo zidu nekog zamka – kamen na kamenu. Usta poput brane kroz koju je udisala nešto tekuće kroz prozirnu slamku, neku grimiznu tekućinu koja je mirisala na šećer. Oči su joj bile oružje koje viri iznad bedema. Nos: nizbrdica niz koju su oči odašiljale svoju mržnju. Brada: slaba. Nepotrebna. Prikrivena misao. Nešto što je preostalo od ranije građe. U njoj se moglo nazrijeti dijete. A kosa: umjetno zatamnjena do blatnjavo smeđe boje. Nevažno. Važne su bile oči, nos i usta. Žena polagano ustane, drsko naglašavajući čast što je uopće zamijetila Odrade.

“Velika Uvažena Priležnica pristaje vas primiti.”

Dubok, gotovo muški glas. Oko sebe je podigla tako visoki zid ponosa da ga je naglašavala svakim svojim postupkom. Bila je čvrsto sputana neotklonjivom predrasudom. **Znala** je tako mnogo stvari da je bila živi popis neznanja i strahova. Odrade je shvati kao odličan primjer ranjivosti Uvaženih Priležnica.

Nakon mnogih skretanja i hodnika, koji su bili svijetli i čisti, stigle su do neke dugačke prostorije – obasjanu suncem kroz niz prozora, s pažljivo izrađenom vojnom konzolom na jednom kraju; tu su se planirale karte svemira i terena. Središte paučine Paučje kraljice? Odrade posumnja u to. Konzola je bila previše uočljiva. Bila je malo drukčijeg oblika, jer je napravljena u Raspršenju, ali nitko se nije mogao prevariti glede njene namijene. Polja, kojima ljudi mogu manipulirati, imala su fizička ograničenja, a i navlaka za mentalno sučelje nije mogla biti ništa drugo, iako je imala stršeći kuglasti oblik i upadljivu prljavo žutu boju.

Ona preleti pogledom po prostoriji. Bila je oskudno namještena.

Nekoliko visećih stolaca i malih stolova, te jedno veliko proširenje gdje

su ljudi (vjerojatno) mogli čekati na zapovijedi. Ni traga buci.
Vjerojatno središte akcije.

Utuvite to vještici u glavu!

Prozori na jednom dugačkom zidu otkrivali su s vanjske strane kamene ploče i, dalje iza njih, vrtove. Cijelo ovo mjesto bila je namještaljka.

Gdje je Paučja kraljica? Gdje spava? Kako joj izgleda jazbina?

Kroz jedan lučni prolaz od pješčanika uđoše dvije žene. Obje su bile odjevene u crvene odore sa svjetlucavim arabeskama i zmajolikim likovima. Ukrasi su bili napravljeni od razbijenog soo-kamenja. Odrade je i dalje šutjela. Bila je vrlo oprezna, sve dok pratilja ne završi s predstavljanjem, izgovorivši pritom što je bilo moguće manje riječi, a zatim žurno napusti prostoriju.

Da joj Murbella nije skrenula pozornost, Odrade bi pomislila da je zapovjednica ona visoka žena koja je stajala pokraj Paučje kraljice. Ali zapovjednica je bila ona niža. Zadivljujuće.

Ta se nije samo dočepala vlasti. Upuzala je u nju, koristeći pukotine. Jednoga dana njene sestre bile su jednostavno stavljene pred gotov čin. Ona je bila tu, čvrsto ustoličena u središtu. Tko se mogao buniti? Deset minuta nakon što biste je napustili, bilo bi vam teško sjetiti se svojih zamjerki.

Te dvije žene podjednako su detaljno promatrale Odrade.

Pa, dobro. Tako i treba u ovom trenutku.

Pojava Paučje kraljice bila je više od iznenađenja. Sve do ovog trenutka Bene Gesserit nije imao njen fizički opis. Dobivale su samo privremene opise, izmišljene konstrukcije utemeljene tek na razbacanim djelićima dokaza. Naposljetku, evo je. Sitna žena. Očekivala je vidjeti napete mišiće pod crvenim trikoom koji je nosila ispod odore. Lice joj je bilo ovalno i neupečatljivo s blagim smeđim očima u kojima su

plesale narančaste točkice.

Osjeća strah i ljuta je zbog toga, ali ne zna otkud razlog za njen strah. Sve što ima je cilj – ja. Što li se nada dobiti od mene?

Pomoćnica je bila nešto drugo: pojava joj je bila daleko opasnija.

Zlatna kosa pažljivo počesljana. Nos pomalo kukast, usne tanke, koža napeta preko visokih jagodica. I taj pakostan pogled.

Odrade opet promotri crte lica Paučje kraljice: netko bi se mogao naći na stvarnoj mucu ako bi trebao opisati njen nos, trenutak nakon što je izgubi iz vida.

Ravan? Da, donekle.

Obrve su joj bile iste boje kao i slamnata kosa. Kad su bila otvorena, usta su joj bila ružičasta; ali kad bi ih zatvorila, gotovo bi nestajala. Bilo je to lice na kome je bilo teško pronaći središnju točku i zato je cijelo ostajalo nekako zamagljeno.

“Znači, ti vodiš Bene Gesserit.”

Glas joj je bio dosta dubok. Čudno je vukao na galach, u njemu nije bilo ni traga žargonu, pa ipak čovjek ga je osjećao kao da joj je na vrhu jezika. Koristila se jezičnim trikovima. Murbellino znanje joj je koristilo da ih lakše uoči.

“Imaju nešto slično Glasu. Nije isto kao ovo što ste vi meni podarile, ali postoje i druge stvari kojima se služe, određenim trikovima koji se temelje na riječima.”

Trikovi s riječima.

“Kako bih te trebala oslovljavati?” upita Odrade.

“Čujem da me zovete Paučja kraljica.” Narančaste točkice pakosno zaplešu u njenim očima.

“Ovdje, u središtu tvoje mreže, i znajući za tvoje neizmjerne moći, bojim se da ću to morati priznati.”

“Znači, to što zapažaš su – moje moći.” Taština!

Zapravo, prvo što je Odrade uočila bio je miris te žene. Kao da se okupala u nekom prejakom parfemu.

Prikriva li feromone?

Znači li to da su je upozorili na benegesseritsku sposobnost donošenja zaključaka temeljem beznačajnih podataka koje prikupljaju i osjetilima? Možda. Ta mogućnost je bila jednako vjerojatna kao i mogućnost da joj je to bio omiljeni parfem. Taj čudni preparat prvenstveno je izazivao pomisao na egzotično cvijeće. Možda na nešto što je potjecalo s njenog rodnog svijeta?

Paučja kraljica stavi ruku na svoju neupadljivu bradu. “Možeš me zvati Damom.”

Pratilja se pobuni. “Ovo je zadnji neprijatelj unutar milijuna planeta!”

Znači, tako razmišljaju o starom carstvu.

Dama podigne ruku, ušutkavajući je. To je obavila vrlo nemarno, što je, opet, toliko toga govorilo. Odrade u pomoćničnim očima ugleda žudnju, što je odmah podsjeti na Bellondu. U njima se ogledala bezmjerna pokvarenost koja je tražila pogodna mjesta za napad.

“Od većine tražimo da mi se obraćaju s Velika Uvažena Priležnice”, reče Dama. “Iskazala sam ti čast.” Pokaže prema lučnom prolazu iza sebe. “Dok razgovaramo, nas dvije ćemo vani šetati.”

To nije bio poziv; bila je to zapovijed.

Odrade zastane kod vrata kako bi pogledala zemljovid koji se tamo nalazio. Crno na bijelom, sitne crte staza i nepravilnih obrisa s oznakama na galachu. Iza ulaznog pješčenjaka nalazili su se vrtovi, oznake za biljke. Odrade se sagne kako bi ih izbliza proučila, dok je Dama strpljivo čekala očito se zabavljajući. Da, odabrano drveće i grmovi, tek nekoliko stabala jestivog voća. Ovaj zemljovid se ovdje

nalazio samo za jačanje ponosa što su osjećale kao posljedicu posjedovanja.

Kad su stigle u unutrašnje dvorište, Odrade odjednom reče:

“Zapazila sam tvoj parfem.”

Damu to potakne na sjećanja i njen je glas bio nekako lagano prigušen kad je odgovorila.

Radi se o cvjetnom označivaču identiteta za njen osobni plameni grm. Zamislite to! Ona je istodobno i ljuta i tužna kad razmišlja o tome. I pita se zašto sam to spomenula.

“Inače me grm ne bi prihvatio”, zaključila Dama.

Zanimljiv izbor glagolske napetosti.

Lako je bilo razumjeti njen galach koji je govorila s određenim naglaskom. Očito se nesvjesno prilagodila slušatelju.

Dobar sluh. Provela je tek nekoliko sekundi u promatranju, slušanju i prilagođavanju kako bi je Odrade razumjela. To je bio vrlo stari umjetnički oblik, koji je većina ljudi vrlo brzo usvajala.

Odrade je to vidjela kao zaštitnu masku.

Nije željela da je smatraju strancem.

U gene usađena osobina lakog prilagođavanja. Uvažene

Priležnice je nisu izgubile, ali to je bila slaba točka. Nesvjesne osobine tona nisu bile potpuno skrivene i mnogo toga su otkrivale.

Unatoč svojoj razmetljivoj taštini, Dama je bila inteligentna i samodisciplinirana. Bilo je pravo zadovoljstvo doći do takvog zaključka. Nije trebalo okolišati.

Odrade zastane tamo gdje i Dama, na samom rubu dvorišta.

Stajale su gotovo rame uz rame i Odrade, zureći prema vrtu, zaprepasti njena gotovo benegesseritska pojava.

“Iznesi svoje uvjete za potpisivanje primirja”, reče Dama.

“Koliko vrijedim kao talac?” upita Odrade.

Narančasto sijevanje!

“Očito si se već to zapitala”, reče Odrade.

“Nastavi.” Narančasta boja se polagano povlačila.

“Sestrinstvo ima tri kandidatkinje koje me mogu zamijeniti.”

Odrade uporabi svoj najprodorniji pogled. “Nas dvije se možemo tako međusobno oslabiti da ćemo obje biti uništene.”

“U stanju smo zgnječiti vas kao što to činimo kad se radi o nekom kukcu!”

Čuvaj se narančaste boje!

Odrade ne odvratiše ova unutrašnja upozorenja. “Ruka koja bi nas ***zgnječila*** mogla bi se otrovati i bolest vas progutati.”

Jasnije se nije moglo reći bez određenih pojedinosti.

“Nemoguće!” Narančasti pogled.

“Zar misliš da ne znamo da su vas ovamo potisnuli vaši neprijatelji?”

Moj najopasniji gambit.

Odrade je promatrala kakav je to imalo učinak. Mračno mrgođenje nije bilo jedini vidljiv Damin odgovor. Narančasta boja je nestala pa su njene oči bile u čudnom, blagom neskladu s licem koje je sjalo.

Odrade kimne kao da je od Dame dobila odgovor. “Mogle bismo vas tako ranjive prepustiti vašim progoniteljima, onima koji su vas uvukli u ovu slijepu ulicu.”

“Ti misliš da mi...”

“Mi znamo.”

Sada naposljetku znam.

Ta spoznaja izazove u njoj i oduševljenje i strah.

Što se to tamo vani nalazi što bi moglo podjarmiti ove žene?

“Gotovo smo okupile svoje snage prije...”

“Prije nego što ćete se vratiti u arenu, gdje ćete sigurno biti smrvljene... gdje ne možete računati na brojnost.”

Damin glas vrati se na meki galaški, koji je Odrade teško razumjela. “Znači, bili su kod vas... i iznijeli vam svoju ponudu. Velike ste budale ako vjerujete...”

“Nisam rekla da vjerujemo.”

“Da je Logno, koja je tamo ostala...” Pokret glavom pokaže prema pomoćnici koja je ostala u prostoriji, čula da ovako razgovaraš sa mnom, bila bi mrtva prije negoli bih te stigla upozoriti na to.”

“Sretna sam što se ovdje nalazimo samo nas dvije.”

“Nemoj na to računati, namjeravaš li ovako nastaviti!”

Odrade pogleda preko ramena prema zgradi. Jasno su se vidjele promjene obavljene u cehovskom nacrtu: dugačko pročelje prozora, dosta egzotičnog drveta i dragog kamenja.

Bogatstvo.

Raspolagala je s tolikim bogatstvom da bi nekima čak bilo teško i zamisliti njegovu veličinu. Ništa od svega što bi Dama poželjela, ništa što bi joj moglo pružiti ovo njoj podređeno društvo, ne bi bilo odbijeno. Ništa, osim slobodnog povratka u Raspršenje.

Kako se čvrsto Dama držala fantazije da bi se njeno izbjeglištvo moglo završiti? I kakva je to sila koja je natjerala jednu ovakvu snagu na povratak u staro carstvo? Zašto ovdje? Odrade se nije usuđivala pitati.

“O tome ćemo nastaviti u mojim odajama”, zaključila Dama.

Naposljedku jazbina Paučje kraljice!

Damine odaje bile su mala zagonetka. Podovi su bili bogato prekriveni tepisima. Na ulazu ona skine sandale i unutra uđe bosa. Odrade učini isto.

Obrati pozornost na žuljeviti rub njenih stopala! Opasna

oružja u dobrom su stanju.

Nije Odrade zbunio samo mekani pod, već i sama soba. Maleni prozor gledao je preko pažljivo održavana botaničkog vrta. Na zidovima nije bilo ni draperija ni slika. Nikakvih ukrasa. Vrata, kroz koja su ušle, bila su prošarana sjenom rešetke za ventilaciju. S desne strane nalazila su se još jedna vrata. Još jedan uređaj za ventilaciju. Dva mekana siva ležaja. Dva mala sjajnocrna stola. Još jedan veći stol zlatnih tonova, iznad kojeg je svjetlucalo zeleno polje, navještavajući da se radi o nadzornom polju. Odrade razabere nježni pravokutni obris projektora umetnutog u zlatni stol.

Ahhh, to je dakle njena radna soba. Jesmo li ovdje došle nešto raditi?

Vrlo otmjeno mjesto. Netko se pobrinuo i odstranio sve što bi moglo odvrćati pozornost. Kakvo odvrćanje pažnje bi Dama prihvatila?

Gdje se nalaze ukrašene prostorije? Ona mora živjeti na poseban način u odnosu na svoju okolinu. Ne mogu se uvijek stvarati mentalne prepreke koje odbijaju stvari što vas okružuju i neugodno naseljavaju vašu psihu. Želite li pravu udobnost, vaš dom ne može biti namješten na način koji vas nagriza; posebno treba voditi računa da ne nagriza nesvjesni dio osobnosti. Ona je svjesna nesvjesnih slabih točaka! Doista je opasna, ali dovoljno je jaka da može reći 'Da'.

Bila je to stara benegesseritska oštroumnost. Tražiš one koji mogu reći 'Da'. Nikada se ne gnjavi s podređenima koji mogu jedino reći 'Ne'. Traži uvijek one koji bi mogli sklopiti sporazum, potpisati ugovor, održati obećanje. Paučja kraljica nije često govorila 'Da' ali je nedvojbeno imala tu snagu i bila je svjesna toga.

Trebala sam to shvatiti kad me je odvela na stranu. Prvi znak mi je uputila dopuštajući mi da je zovem Damom. Jesam li bila previše

nepromišljena pomažući Tegu organizirati njegov napad pa se nisam mogla zaustaviti? Prekasno za zadnje misli. Znala sam to kada sam ga pustila s uzice.

Kakve još sile možemo privući?

Odrade je bila svjesna uzorka Damine nadmoći. Vrlo vjerojatno su riječi i kretnje tjerali Paučju kraljicu na uzmak, na opet puzanje po budnoj svijesti o vlastitim otkucanjima srca.

Drama se mora nastaviti.

Dama je nešto radila rukama u zelenom polju iznad zlatnog stola. Sva se posvetila tome, potpuno ignorirajući Odrade, što je na neki način predstavljalo i uvredu i kompliment.

Ti se, vještice, nećeš miješati, jer ti to baš ne ide u račun i ti to znaš. Osim toga, nisi toliko važna da bi mi skretala pozornost

Dama je izgledala poprilično napeta.

Je li napad na Gammu bio uspješan? Počinju li izbjeglice pristizati?

Narančasti pogled naposljetku se usredotoči na Odrade. “Vaš pilot je upravo uništio i sebe i brod, radije nego da pristane na našu inspekciju. Što ste to donijele?”

“Nas same.”

“Šalješ li neke signale!”

“Javljam svojim družicama jesam li živa ili ne. S tim ste se već srele. Neki naši preci su spaljivali svoje brodove prije napada. Sprječavajući povlačenje.”

Odrade je govorila s velikom pažnjom, podešavajući ton i vrijeme Daminim reakcijama. “Budem li bila uspješna, osigurat će mi prijevoz. Moj pilot je bio kiborg i shere ga nije mogla zaštititi od vaših sonde. Dobio je zapovijed da se ubije kako vam ne bi pao u ruke.”

“I snabdio nas koordinatama vašeg planeta.” Narančasta boja

počela je nestajati iz Daminih očiju, ali još je bila uznemirena. “Nisam mislila da vas ljudi toliko slušaju.”

Kako ih držiš pokornima bez spolnog vezivanja, vještice? Zar odgovor nije očit? Imamo tajne moći.

Sada polako, upozori se Odrade. Uporabi metodičan pristup, budi pripravna na nove zahtjeve. Neka misli da smo odabrale metodu odgovaranja i da je se držimo. Koliko ona zna o nama? Ne zna čak ni to da i Vrhovna majka može biti tek djelić mamca, meka za dobivanje podataka od životne važnosti. Jesmo li zbog toga u prednosti? Ako jesmo, može li bolja obuka nadmašiti veću brzinu i brojnost?

Odrade nije znala odgovor.

Dama se udobnije smjesti iza zlatnog stola, ostavivši Odrade da stoji. Taj njen pokret sličio je na gniježđenje. Ona nije često napuštala ovo mjesto. To je bilo istinsko središte njene mreže. Sve što je smatrala potrebnim nalazilo se ovdje. Dovela je Odrade u ovu sobu, jer se drugdje osjećala neugodno. U drugim prostorijama bilo joj je neudobno, možda je čak osjećala da joj prijete opasnost. Dama nije izazivala opasnost. Jednom je to učinila, ali to je bilo davno i ostalo je negdje zaključano iza nje. Sada je samo željela sjediti ovdje na sigurnom, u dobro organiziranoj čahuri, odakle je mogla manipulirati drugima. Odrade zaključi da su ova zapažanja dobrodošla potvrda benegesseritskih dedukcija. Sestrinstvo je nedvojbeno znalo kako iskoristiti tu pouku.

“Zar nemaš ništa više za reći?” upita Dama.

Želi dobiti na vremenu.

Odrade se ohrabri postaviti pitanje. “Jako me zanima zašto si pristala na ovaj susret?”

“Zašto te to zanima?”

“To mi baš... ne slični na tebe.”

“Same određujemo što slični na nas!” Prilično razdražljivo.

“Što vas to zanima u svezi s nama?”

“Mislite da vas smatramo zanimljivima?”

“Možda čak smatrate da smo izvanredne, jer mi to mislimo za vas.”

Zadovoljan izraz na trenutak se pojavi na Daminom licu. “Znala sam da ćemo vas zadiviti.”

“Egzotiku zanima egzotika”, potvrdi Odrade.

To je na Daminim usnama izazvalo poznati osmijeh, osmijeh nekoga čiji je mezimac upravo dokazao da je pametan. Ustala je i uputila se do jednog od prozora. Pozvavši Odrade da joj se pridruži, Dama pokaže prema drveću iza prvih grmova u cvatu i progovori onim mekim naglaskom kojeg je bilo tako teško pratiti.

Odjednom nešto aktivira unutrašnji alarm. Odrade se prepusti simultanom toku razmišljanja, tražeći izvor. Je li u pitanju nešto u ovoj sobi ili u Paučjoj kraljici? Ovom mjestu, kao i većini stvari koje je Dama činila, nedostajalo je spontanosti. Znači, sve ovo bilo je isplanirano s namjerom da ostavi dojam. Pažljivo isplanirano.

Je li ova ovdje zaista moja Paučja kraljica? Ili nas neka još strašnija promatra?

Odrade je istraživala ovu pomisao obavljajući hitro razvrstavanje. Bio je to proces koji je donosio više pitanja nego odgovora, mentalna stenografija bliska mentatskoj. Razvrstavati, kako bi se pronašlo nešto važno i iznijelo na vidjelo latentno (ali uredno) zaleđe. Red je uglavnom bio proizvod ljudskih aktivnosti. Kaos je postojao kao sirovina iz koje je trebalo stvoriti red. To je bio mentatski pristup, koji nije pružao neopozive istine već izvanrednu polugu za donošenje odluka: sređeni skup podataka u cjelovitom sustavu.

Naposljetku, Odrade dospije do zaključka.

One se zabavljaju u kaosu! Vole ga! One su ovisnice o adrenalinu!

Znači, Dama je zaista Dama, Velika Uvažena Priležnica.

Nema važnije koja bi nas promatrala. Dama vjeruje da se cjenkamo. Netko bi mogao pomisliti da to nikada ranije nije činila.

Točno!

Dama dodirne jedno neoznačeno mjesto ispod prozora i zid se odmota, otkrivajući da je prozor bio samo umjetnička projekcija: ukazao se prolaz koji je vodio na neki visoki balkon popločan tamnozelenim pločicama. S njega su se vidjele plantaže, znatno drukčije od onih koje je prikazivala projekcija prozora. Ovdje je kaos bio očuvan, divljina je bila prepuštena sama sebi i izgledala je još naglašenija kad bi se usporedila s uređenim vrtovima u daljini. Kupine, srušena stabla, gusti grmovi. A iza svega: jednoliki redovi nečega što se pokazalo da je povrće; bilo je tu automatskih kosilica koje su se polagano kretale naprijed-natrag, ostavljajući za sobom golo tlo.

Doista su zaljubljene u kaos!

Paučja kraljica se nasmiješi i povede je na balkon.

Čim je ušla na njega Odrade je opet morala zastati zatečena onim što je vidjela. Bio je to ukras na parapetu s njene lijeve strane.

Figura čovječje veličine oblikovana od neke gotovo nadzemaljske tvari, sva od raznih, laganih poput pera, zaobljenih površina.

Bacivši potajan pogled na tu figuru Odrade zapazi da bi ona trebala predstavljati ljudsko biće. Muškarca ili ženu? U nekim položajima bio je to muškarac, a u nekima žena. Ravnine i zaobljena mjesta odgovarali su nemirnim povjetarcima. Tanke, gotovo nevidljive žice (nešto poput siga-žice), na kojima je visjela, virile su iz neke pažljivo izrezbarene cijevi pričvršćene za prozirnu izbočinu. Donji udovi figure gotovo su dodirivali pošljunčanu noseću površinu.

Odrade je zurila kao začarana.

Zašto me to podsjeća na Sheeaninu ‘ Prazninu’ ?

Kad ju je vjetar pokrenuo, činilo se da čitava kreacija pleše, povremeno prelazeći u graciozno hodanje, da bi zatim izvela neku beskrajno sporu piruetu i okrenula se sa zadržskom i ispruženom nogom.

“Zove se ‘Baletni majstor’”, objasni Dama. “Kad pušu određeni vjetrovi – visoko izbacuje nogu. Vidjela sam je kako trči, graciozno poput kakvog maratonca. Ponekad čini tek ružne sitne pokrete, pruža ruke kao da se u njima nalazi oružje. Divno i ružno – sve je to isto. Mislim da ju je umjetnik pogrešno nazvao. Bolje bi odgovaralo da se zove ‘Biti nepoznat’.” ***Divno i ružno – sasvim svejedno. Biti nepoznat.***

To je bilo ono užasno u svezi sa Sheeaninom tvorevinom.

Odrade osjeti kako je podilazi ledeni strah. “Tko je to napravio?”

“Nemam pojma. Jedna od mojih prethodnica uzela ju je s nekog planeta kojeg smo uništavali. Zašto te to zanima?”

To je opasna stvar kojom nitko ne može upravljati. No samo reče: “Pretpostavljam da obje tragamo za temeljem koji će nam omogućiti međusobno razumijevanje, a to činimo tragajući za sličnostima među nama.”

To je opet izazvalo narančasti sjaj. “Vi nas možete pokušati razumjeti, ali mi nemamo potrebu razumjeti vas.”

“Obe potječemo iz društva žena.”

“Opasno je razmišljati o nama kao o vašim izdancima!”

Murbellin dokaz govori da jest. Potekle ste u Raspršenju od Ribogovornica i Časnih majki in extremis.

Domišljato i sasvim ozbiljno, Odrade upita: “Zašto je to opasno?”

Damin smijeh više nije pokazivao da se zabavlja. Zvučao je osvetoljubivo.

Odrade stigne do iznenadne nove procjene opasnosti. Ovdje je trebalo nešto više od benegesseritske ispitaj-i-istraži metode. Ove su žene bile naviknute da ubijaju kad se naljute. To im je bio refleksni odgovor. Dama je to već spomenula dok se obraćala svojoj pomoćnici i upravo je opet naznačila da njezina tolerancija ima granice.

Ipak, pokušava se nagoditi na neki svoj način. Razmeće se svojim mehaničkim čudesima, moćima, bogatstvom. Ne nudi savez. Budite nam dobrovoljne slugе, vještice, naše ropkinje, pa ćemo vam mi mnogo toga oprostiti. Da bi osvojile i zadnji od milijun planeta? I više od toga, sigurno, ali broj je ipak zanimljiv.

Uz novi oprez, Odrade preoblikuje svoj pristup. Časne majke prelagano zapadaju u prilagodljiv uzorak. ***Ja se, jasno, potpuno razlikujem od vas, ali ću ipak popustiti zbog sloge.*** Međutim, to neće ići s Uvažanim Priležnicama. One neće prihvatiti ništa što bi najavljivalo da vlast nije potpuno u njihovim rukama. Odradi je pružila toliku slobodu samo zato da bi pokazala koliku ima vlast nad ostalim sestrama.

Dama opet progovori na svoj kraljevski način.

Odrade je slušala. Kako je to čudno: Paučja kraljica vjeruje da je jedna od najprivlačnijih stvari, koju bi im Bene Gesserit mogao osigurati, imunitet na nove bolesti.

Je li to bio oblik napada koji ih je dovukao ovamo?

Njena iskrenost bila je naivna. Nije željela nikakva povremena zamorna ispitivanja na temelju kojih se može otkriti jesu li čovječje tijelo zaposjeli tajni stanovnici – koji ponekad i nisu tako tajni.

Ponekada su, zapravo, i odvratno opasni. Bene Gesserit bi mogao učiniti kraj svemu tome i bio bi na odgovarajući način nagrađen.

Kako ljupko.

Još se u svakoj riječi osjećao onaj osvetoljubivi ton. Odrade se

uhvati kako razmišlja: osvetoljubivost? Nije se radilo samo o tome. Postojalo je još nešto, na jednoj višoj razini.

Nesvjesno ste ljubomorne na to što ste izgubile kad ste se odvojile od nas!

Ovo je bio drukčiji uzorak i bilo je stilizirano. Uvažene Priležnice su se vratile zamornom, ponavljajućem manirizmu.

Manirizmu, koji smo mi odavno odbacile.

Bila je velika prednost što je prepoznala benegesseritske izvore.

Ovo ovdje bila je samo košara za otpatke.

Odbaci karte uvijek kad se prestaneš zanimati za njih.

Podređeni iznose smeće. Više je zanima sljedeća stvar koju želi uništiti, nego onečišćenje vlastitog gnijezda.

Slabosti Uvaženih Priležnica bile su veće nego što je pretpostavljala. Mnogo smrtonosnije, kako za njih same tako i za sve one kojima su upravljale. A one se nisu mogle suočiti s tim, jer za njih njihove slabosti jednostavno nisu postojale.

Nikada nisu postojale.

Dama je ostala nedodirljivi paradoks. Nije joj uopće palo na pamet pitanje saveza. Moglo je izgledati da se stalno vrti oko njega, ali to je bilo tek za isprobavanje neprijatelja.

Ipak sam bila u pravu što sam pustila Tega s uzice.

Iz radne sobe izađe Logno noseći pladanj s dvije tanke čaše, gotovo do vrha napunjene zlatnom tekućinu. Dama uzme jednu, pomiriši je, i započne pijuckati sa zadovoljnim izrazom lica.

Kakav je to zao sjaj u Logninim očima?

“Kušaj malo ovog vina”, reče Dama obraćajući se Odradi.

“Dolazi s planeta za koji, sigurna sam, nikad nisi čula, a na njemu smo okupili sve potrebne elemente za proizvodnju savršenog zlatnog grožđa za savršeno zlatno vino.”

Odrade je bila zatečena ovom dugotrajnom vezom ljudi i njihovog dragocjenog drevnog pića. Bog Bakus. Zrna, fermentirana na grmu ili u plemenskim posudama.

“Nije otrovano”, nasmije se Dama vidjevši da Odrade oklijeva.

“Uvjeravam te. Ubit ćemo, odgovara li to našim potrebama, ali ne pretjerujemo u tome. Svoja vulgarna sredstva čuvamo za mase. Nisam te greškom zamijenila za nekog tko potječe iz mase.”

Dama zahiboće na vlastitu dosjetku. Pokazivanje usiljenog prijateljstva bilo je gotovo očito.

Odrade prihvati ponuđenu čašu i srkne.

“To nam je netko oporučno zaviještao kako bi nas udobrovoljio”, objasni Dama, pažnje prikovane za Odrade.

Jedan gutljaj bio je dovoljan. Odradina osjetila zamijetiše neku stranu tvar i ona provede nekoliko otkucaja srca određujući joj svrhu.

Cilj joj je poništiti djelovanje shere koja me štiti od njihovih

sondi

Ona podesi svoj metabolizam da neškodljivo otopi tu tvar, a zatim reče što je učinila.

Dama se zagleda u Logno. “Znači, zato ništa od toga ne utječe na vještice! I ti nikada nisi posumnjala!” Bijes je gotovo postao fizička sila, uperena protiv bespomoćne pomoćnice.

“To je jedan od imunoloških sustava pomoću kojih se borimo protiv bolesti”, reče Odrade.

Dama zavitla svoju čašu na popločan pod. Neko vrijeme je provela smirujući se. Logno se polagano povuče, držeći pladanj gotovo kao štit.

Znači, Dama se nije samo uspuzala do vlasti. Čak su je i njene sestre smatrale vrlo opasnom. Pa, onda se i ja moram ponašati u skladu s tim.

“Netko će platiti za ovaj uzaludan trud”, procijedi naposljetku Dama. Osmijeh joj nije bio nimalo ugodan.

Netko.

Netko je napravio vino. Netko je napravio figuru koja pleše.

Netko će platiti. Identitet nikada nije bio važan, već samo zadovoljstvo ili potreba za odmazdom. Korist.

“Ne prekidajte moje misli”, reče Dama. Ode do parapeta i zagleda se u svoje ‘Biti nepoznat’, očito obavljajući preraspodjelu svoga stava u cjenkanju.

Odrade preseli svoju pozornost na Logno. Što je značilo to neprekidno motrenje, ta napregnuta pozornost usredotočena na Damu? To više nije bio samo strah. Logno odjednom postaje strašno opasna.

Otrov!

Odrade to osjeti s takvom sigurnošću, kao da je pomoćnica viknula tu riječ.

Nisam ja Lognina meta. Još ne. Odabrala je ovu prigodu za objavu svoje ponude za moć.

Nije trebalo gledati u Damu. Trenutak kad je Paučja kraljica umrla mogao se vidjeti na Logninom licu. Okrenuvši se, Odrade se u to i uvjeri. Dama je ležala ispod svoje drage projekcije.

“Zvat ćeš me Velika Uvažena Priležnice”, obrati se Logno Odradi. “I naučit ćeš biti mi zahvalna zbog ovoga. Ona (pokazujući na crvenu gomilu u kutu balkona) te je namjeravala ubiti i iskorijeniti tvoj narod. Ja imam drukčije planove. Ja nisam ona koja će uništiti korisno oružje u trenutku kad nam je najpotrebnije.”

42.

Rat? Uvijek postoji želja za životnim prostorom koja će mu poslužiti kao motiv.

Bashar Teg

Murbella je nezainteresirano promatrala borbu za Čvorište ne otkrivajući svoje osjećaje. Stajala je sa skupinom proktorica na zapovjednom mostu svoga ne-broda, pažnje prikovane na projekcije koje su pristizale s kom-očiju na tlu.

Borbe su se vodile posvuda oko Čvorišta – na tamnoj strani noći vidjele su se eksplozije svjetlosti, a na dnevnoj strani erupcije sivila.

Najveće borbe, kojima je Teg osobno rukovodio, vodile su se oko Citadele – golemog brežuljka cehovskog izgleda s novim tornjem blizu oboda. Iako je signal, koji je potvrđivao da je Odrade još živa, iznenada nestao, njena ranija izvješća potvrđivali su nazočnost Velike Uvažene Priležnice.

Nužnost promatranja iz daljine išla je u prilog Murbellinoj nezainteresiranosti, ali ona ipak osjeti uzbuđenje.

Zanimljiva vremena!

Brod je nosio dragocjen teret. Milijuni s Lampadasa prošli su kroz dijeljenje i sada su bili pripremljeni za Raspršenje u prostorijama rezerviranim za Vrhovnu majku. Divlja sestra, sa svojim tovarom sjećanja, ovdje je imala potpuno prvenstvo.

Pravo zlatno jaje!

Murbella je razmišljala o životnim rizicima sestara u tim prostorijama. Bile su pripremljene na najgore. Dobrovoljaca nije nedostajalo, a prijetnja koja je proizlazila iz sadašnjeg sukoba svodila je na minimum potrebu za začinskim otrovom koji, potičući dijeljenje, istodobno smanjuje opasnost. Svi na ovom brodu mogli osjetiti sve ili ništa u Odradinom kockanju. Shvatili su da im prijete neposredna smrt. Dijeljenje je sada bilo više nego potrebno.

Pretvorba časne majke u nizove sjećanja, koja su uz opasnu cijenu međusobno dalje širile sestre, Murbelli više nije bila skrivena tajanstvenim velom; jedino se još bojala odgovornosti. Hrabrost Rebecce... i Lucille!... tražila je divljenje.

Milijuni života u Sjećanjima! Svi su bili koncentrirani u nečemu što je Sestrinstvo zvalo Extremis progressiva, prvo u dvoje, zatim u četiri, pa u šesnaest, sve dok svaka nije imala sve i sve preživjele mogle očuvati to dragocjeno nagomilano blago.

To što se događalo u odajama Vrhovne majke bilo je nešto slično. Doduše to događanje nije više užasavalo Murbellu, ali joj još uvijek nije postalo nešto uobičajeno. Tješile su je Odradine riječi.

“Kad se jednom potpuno privikneš na mnoštvo Drugih sjećanja, sve ostalo prelazi u potpuno bliska događanja, u nešto što ti se čini oduvijek poznato.”

Murbella shvati da je Teg bio spreman umrijeti braneći tu višestruku svijest, svijest što zapravo čini Sestrinstvo Bene Gesserit.

Mogu li ja učiniti manje?

Teg, za nju pročitana knjiga, ipak je i nadalje izazivao njeno poštovanje. Odrade unutar nje to još više pojača, podsjećajući je na njegova junačka djela, i reče: ***“Pitaš se kako prolazim ovdje dolje? Pitaj!”***

Zapovjednik za vezu odgovori: “Ni riječi. Njeno emitiranje je možda blokirano energetske štitnikom.”

A zapravo su znali tko je to pitao. Vidjelo im se na licima.

Ona ima Odrade!

Murbella opet obrati pozornost na bitku kod Citadele.

Iznenadiše je njene vlastite reakcije. Sve je bilo obojeno povijesnom odbojnošću prema ponavljanju ratnih gluposti, ali se sada taj raskošan duh naslađivao nedavno stečenim benegesseritskim sposobnostima.

Zamijetila je da su tamo dolje snage Uvažениh Priležnica imale dobro naoružanje, ali su Tegovi blokovi za apsorpciju topline preuzimali na sebe njihove udare; i, dok je još gledala, njihova obrambena linija se slomi. Mogla je čuti urlanje dok se jedan veliki razbijač, Idahov pronalazak, žestoko obrušavao niz prolaz između visokog drveća, koseći branitelje desno i lijevo od sebe.

Druga sjećanja pruže joj čudnu usporedbu. Pravi cirkus! Brodovi se spuštaju i izbacuju ukrcane ljude.

U središnjem prstenu! Paučja kraljica! Postupci kakve nikada ranije nije vidjelo ljudsko oko!

Odrade unutar nje se zabavljala. ***Kako je ovo blisko Sestrinstvu?***

Jesi li mrtva tamo dolje, Dar? Vjerojatno jesi. Paučja kraljica će te smatrati krivom i pobjesnjet će.

Drveće je bacalo dugačke poslijepodneve sjene preko područja Tegova napada i ona to uoči. Zamaman zaklon. Zapovjedio je svojim

ljudima da ga zaobiđu. Ne treba rabiti primamljive prolaze. Treba tražiti teško pristupačne putove i koristiti ih.

Citadela je ležala u jednom divovskom botaničkom vrtu, u kojem je čudno drveće i još čudnije žbunje bilo pomiješano s običnim biljkama, a sve zajedno bilo je razbacano uokolo kao da ga je neko dijete odbacivalo tijekom plesa.

Murbella zaključi da je metafora o cirkusu privlačna. Dobro je opisivala sve to što je vidjela.

Odjednom, u svijesti začuje objavu.

Tamo dolje, te plešuće životinje, branitelji Paučje kraljice, obvezni su slušati! A u prvom prstenu, glavni događaj vodi naš arena-majstor Miles Teg! Njegovi ljudi čine fantastične stvari. To je nadarenost!

Sve je sličilo nekoj borbi u rimskom cirkusu. Murbella je cijenila ovakve usporedbe. Obogaćivale su joj zapažanje.

Približavaju se borbeni tornjevi ispunjeni naoružanim vojnicima. Napadaju. Plamenovi sijeku nebo. Tijela padaju.

Ali ovo su bila stvarna tijela, stvarne boli, stvarne smrti.

Benegesseritska osjećajnost natjera je na žaljenje zbog gubitaka.

Je li je ovako bilo i mojim roditeljima kad ih je zahvatila čistka?

Metafore iz Drugih sjećanja su nestala. Ugledala je Čvorište onakvim kakvim ga je morao vidjeti i Teg. Krvava žetva, bliska po sjećanju, pa ipak nova. Vidjela je napadače kako napreduju, čula ih je.

Ženski glas, udaljen zbog šoka: 'Taj grm je zavrištao na mene!'

Neki drugi glas, muški: 'Tko zna odakle neki od ovih dolaze. Ta ljepljiva stvar pali kožu'

Murbella je mogla čuti da na udaljenoj strani Citadele akcija traje, ali oko Tegovog položaja postalo je užasno tiho. Ugledala je

njegove trupe kako kroz sjene jure amo-tamo, približavajući se tornju. Vidjela je i Tega na Stregginim ramenima. Na trenutak je podigao pogled promatrajući pročelje zgrade koje se nalazilo ispred njih, oko pola klika udaljeno. Izabrala je projekciju koja je prikazivala mjesto koje je promatrao. Vidjelo se kretanje iza tamošnjih prozora. Gdje li se nalazilo oružje zadnje obrane, koje su Uvažene Priležnice vjerojatno imale?

Što će sada učiniti?

Teg je izgubio svoju zapovjednu čahuru kad ga je pogodio laser izvan glavnog područja okršaja. Čahura je ležala iza njega izvrnuta na bok, a on je sjedio na Stregginim ramenima među ostacima zaštitnog uloška koji se još dimio. Zajedno s čahurom izgubio je i kom-ploču, ali je zadržao srebrnastu potkovicu svoje kom-veze, koja je i sama, bez pojačala koji su ostali u čahuri, bila tek djelomice uporabljiva. Stručnjaci za veze čučali su u blizini, drhteći zbog gubitka neposredne veze s akcijom.

Bitka s druge strane zgrada postajala je sve glasnija. Čuo je promuklu viku, snažno šištanje spaljivača i nešto slabije zujanje velikih laserskih pušaka pomiješano s jedva čujnim škljocanjem ručnog oružja. Negdje se, lijevo od njega, čuo potmuli zvuk koji je pripisao problemu u kojem se našlo neko teško oružje. Pratilo ga je škripanje, agonija metala. Bio mu je uništen energetska sustav. Vuklo se po tlu, vjerojatno stvarajući kaos po vrtu.

Haker, Tegov osobni pomoćnik, skačući u cik-caku, stiže basharu s leđa.

Streggi ga prva primijeti i okrenuvši se bez upozorenja, natjera Tega da pogleda čovjeka. Haker, taman i mišićav, gustih obrva (sada natopljenih znojem) stane neposredno ispred Tega i započne govoriti i prije negoli je potpuno došao do daha.

“Začepili smo i zadnje rupe, bashare.”

Haker pojača glas pokušavajući nadglasati zvuk bitke i zvrndanje primopredajnika koji mu je visio preko lijevog ramena, a iz kojeg su dopirali prigušeni razgovori, odsječni borbeni uzvici.

“Udaljena linija?” upitao je Teg.

“Bit će uništen tijekom pola sata, ne više. Trebali biste se izvući odavde, bashare. Vrhovna majka nas je upozorila da vam ne dopustimo izlaganje nepotrebnoj opasnosti.”

Teg pokaže na svoju neuporabljivu čahuru. “Zašto nemam rezervnu komunikacijsku jedinicu?”

“Veliki laser je sredio jednim hicem obje potpore, još dok su se približavale.”

“Bile su zajedno?”

Haker osjeti basharov bijes. “Gospodine, bile su...”

“Nikada se važna oprema ne šalje zajedno. Želim znati tko se oglušio na tu zapovijed.” Tihi glas koji je dopirao iz dječjih glasnica bio je više prijetnja nego povik.

“Da, bashare.” Haker je bio izričito poslušan i ničime nije dao do znanja da je on sam kriv za počinjenu grešku.

Prokletstvo! “Kad će stići zamjena?”

“Za pet minuta.”

“Donesite mi novu rezervnu čahuru što prije možete”. Teg koljenom dodirne Streggin vrat.

Haker progovori prije negoli se ona uspjela okrenuti. “Bashare, sredili su i nju. Naručio sam još jednu.”

Teg zatomi uzdah. Takve stvari se događaju tijekom bitke, ali on nije volio ovisiti o primitivnim kom-uređajima. “Ovdje ćemo se smjestiti. Donesi još nekoliko primopredajnika.” Oni barem imaju kakav-takav domet.

Haker pogleda prema zelenilu koje ih je okruživalo. “Ovdje?”

“Ne sviđa mi se izgled onih zgrada tamo gore ispred nas. Toranj zapovijeda ovim područjem. Vjerojatno imaju podzemni pristup. Ja bih ga imao.”

“Nema ničeg na...”

“Plan koga se sjećam ne uključuje toranj. Donesi ovamo zvučne ispitivače tla. Želim da se naš plan potpuno temelji na sigurnim podacima.

Preko Hakerovog primopredajnika dopre neki bahati glas:

“Bashare! Mogu li dobiti bashara?”

Streggi ga približi Hakeru, iako joj to nitko nije zapovjedio. Teg dohvati primopredajnik, koji je još zviždukao njegov kod dok ga bje prihvaćao.

“Bashare, gužva na uzletištu. Oko stotinu njihovih ljudi pokušalo se podići i uletjeti u naš zaklon. Nema preživjelih.”

“Ima li ikakvih naznaka o Vrhovnoj majci ili Paučjoj kraljici?”

“Nema. Ne znamo. Hoću reći, strašna je gužva. Da vam pošaljem prizor?”

“Daj mi otpremu. I nastavi potragu za Odrade!”

“Kažem vam, bashare, ovdje nema preživjelih.” Začuo se klik i tiho mumljanje, a zatim jedan drugi glas: “Otprema.”

Teg izvadi ispod brade svoj koder s utisnutim glasom i započne izdavati hitne zapovijedi. “Podignite razarač iznad Citadele. Putem otvorenih releja prenosite sliku s uzletišta i ostalih mjesta njihovih poraza. Svim jedinicama. Pobrinite se da i one to vide. Objavite da na uzletištu nema preživjelih.”

Dvostruko klik, što je označilo **primljeno-potvrđeno**, i veza se prekine. Haker mu se obrati: “Zar doista vjerujete da ih možete užasnuti?”

“Podučiti ih.” On ponovi Odradine riječi na rastanku: “Poduka im je žalosno zanemarena.”

Što li se zbilo s Odrade? Gotovo je bio siguran da je mrtva; možda prvi nesretni slučaj ovdje. Ona je to očekivala. Mrtva, ali ne i izgubljena, bude li Murbella mogla obuzdati svoju nestrpljivost.

No tog trenutka Odrade je gledala s tornja ravno u Tega.

Protusignalnim poljem Logno je onemogućila njeno emitiranje znakova za potvrdu da je živa i dovukla je u toranj ubrzo nakon što su pristigle prve izbjeglice sa Gammua. Nitko nije dovodio u pitanje Logninu prevlast. Znači, imati mrtvu Veliku Uvaženu Priležnicu i uz nju živu, bila im je uobičajena stvar.

Očekujući svakog trenutka smrt, Odrade je i nadalje prikupljala podatke dok se penjala kroz nul-cijev sa stražaricama. Cijev je bila pronalazak iz Raspršenja i sastojala se od nekog prozirnog pokretnog klipa u prozirnog cilindra. Po podu po kojem su se kretale bilo je postavljeno nekoliko pregradnih zidova. Uglavnom su se mogla vidjeti područja za život i teško razumljiva postrojenja za koja je Odrade pretpostavljala da se koriste u vojne svrhe. Što su se više penjali udobnost je bila veća, kao i mir.

Moć se jednako uspinje fizički kao i psihološki.

Stigle su na vrh. Jedan dio cijevnog cilindra otvori se prema van i stražarica je grubo gurne na debeli podni prostirač.

Radna soba koju mi je Dama pokazala bila je još jedan lažnjak

Odrade odmah uoči tajnovitost koja je ovdje prevladavala.

Ovdašnju opremu i namještaj gotovo ne bi mogla prepoznati da nije imala Murbellino znanje. Dakle, ostali akcijski centri bili su napravljeni samo za pokazivanje. Potemkinova sela podignuta za Časnu majku.

Logno je lagala o Daminim namjerama. Trebala sam otići nepovrijeđena... bez ikakvog korisnog podatka.

S kakvim su još lažima paradirali pred njom?

Logno i sve ostale stražarice, osim jedne, krenuše prema konzoli desno od Odrade. Okrenuvši se polagano na jednoj nozi oko sebe, Odrade započne gledati uokolo. Ovo je bilo pravo središte Uvažених Priležnica. Pažljivo ga je proučavala. Čudno mjesto. Bolnički čisto. Čistoća postignuta s kemikalijama. Nije bilo bakterijskih ili virusnih zaraza. Bez stranaca u krvi. Sve potpuno sterilizirano, kao u kakvoj vakuumskoj kutiji s dragocjenim namirnicama. Ali Dama je bila zainteresirana za benegesseritsku imunost na bolesti. Znači, u Raspršenju su se vodili bakteriološki ratovi.

One od nas žele nešto određeno!

I tek jedna preživjela časna majka bi ih zadovoljila, samo ako bi uspjele iz nje izvući podatke.

Cjelokupni vojni sastav Bene Gesserita trebao bi ispitati pramenove ove paučine i vidjeti kamo oni vode.

Ako pobijedimo.

Radna konzola na koju je Logno usredotočila pozornost bila je manja od okolnih vitrina. Ručno rukovanje. Hauba na nekom niskom stolu pokraj Logno bila je manja i prozirna: otkrivala je zapetljane hvataljke sonde.

Nedvojbeno siga-žica.

Hauba je jako sličila T-sondama iz Raspršenja, kakve su Teg i ostali opisali. Jesu li ove žene imale još tehnoloških čuda? Morale su. Iza Logno se nalazio svjetlucavi zid. Prozori lijevo od nje gledali su na balkon s kojeg se nadaleko pružao pogled na Čvorište, pokrete trupa i oružja. Prepoznala je Tega u daljini, pojavu na ramenima odrasle osobe, ali ničim nije pokazala da je vidjela nešto neobično. Nastavila je sa svojim laganim ispitivanjem. U njenoj neposrednoj blizini, s lijeve strane, nalazila su se vrata koja su vodila u prolaz s još jednom nul-

cijevi, djelomice vidljivom u nekoj izdvojenoj prostoriji. Ta je prostorija očito služila nečem drugom.

Odjednom iza zida dopre velika buka. Odrade uspije raspoznati pojedine zvukove: čizme vojnika stvarale su poseban zvuk u dodiru s pločicama. Šuštanje egzotičnih tkanina. Glasovi. Čula je naglaske Uvažениh Priležnica koje su si međusobno odgovarale zaprepaštenim glasovima.

Pobjeđujemo.

Šok je trebalo očekivati kad se nepobjedivi spuste sasvim nisko. Proučavala je Logno. Hoće li je uhvatiti očaj?

Dode li do toga, mogla bih preživjeti.

Murbellina uloga mogla bi se izmijeniti. No to može čekati. Sestre su upućene što trebaju raditi u slučaju pobjede. Niti one, niti bilo tko drugi od napadača, ne bi smio biti grub s bilo kojom Uvaženom Priležnicom – bez obzira radi li se o ljubavi ili nečem drugom. Duncan je pripremio muškarce upoznavši ih u tančine s opasnostima od upadanja u spolnu klopku.

Ne riskirajte nikakvo vezivanje. Ne izazivajte nove antagonizme.

Sada se vidjelo da je nova Paučja kraljica još čudnija osoba nego što je to Odrade pretpostavljala. Logno je napustila svoju konzolu i pristupila Odradi. “Dobile ste ovu bitku. Mi smo vaše zarobljenice.” U očima joj se nije nazirala narančasta boja. Odrade preleti pogledom preko žena koje su bile njena straža. Lica su im bila bezizražajna, oči jasne. Jesu li one ovako pokazivale očaj? Nešto tu nije bilo u redu. Logno i ostale nisu pokazivale emocije kako je očekivala.

Zar imaju takvu samokontrolu?

Događaji koji su se odigrali proteklih sati trebali su izazvati emocionalnu krizu. Kod Logno se nije primjećivalo ništa slično. Niti

jedan živac, niti jedan mišić nije joj se izdajnički trznuo. Možda tek usputna zabrinutost i to je bilo sve.

Benegesseritska maska!

Trebalo se zbivati i nešto nesvjesno, nešto automatsko, potaknuto porazom. Znači, one zapravo ne prihvaćaju poraz.

Još uvijek nismo gotove s njima. Skriveno... da! Nije čudo što je Murbella gotovo umrla. Suočila se s vlastitom genetskom prošlošću kao s najvećom zabranom.

“Moje družbenice”, započne Odrade. “One tri žene koje su došle sa mnom. Gdje su one?”

“Mrtve su”. Lognin glas bio je mrtav, kao i značenje riječi koju je izgovorila.

Odrade potisne snažnu bol koji osjeti zbog Suipol. Tam i Dortujla su proživjele duge i korisne živote, ali Suipol... umrla je, a da nikada nije prošla kroz dijeljenje.

Opet je izgubljena dobra osoba. Nije li to gorka lekcija?

“Pronaći ću odgovorne za to, želiš li se osvetiti”, reče Logno.

Lekcija broj dva.

“Osveta je za djecu i emocionalno zaostale osobe.”

U Lognine oči vrati se malo narančaste boje.

Odrade se podsjeti da se ljudi samozavaravaju na mnogo načina.

Svjesna toga da je Raspršenje stvorilo nešto neočekivano, odgovarajuće se naoružala zaštitnom nepristupačnošću koja joj je trebala omogućiti procjenjivanje novih mjesta, novih stvari i novih ljudi. Znala je da će morati mnoge stvari razvrstati u različite kategorije, kako bi joj poslužile ili odbile prijetnje. Lognino držanje shvatila je kao prijetnju.

“Ne izgledate uznemireni, Velika Uvažena Priležnice.”

“Drugi će me osvetiti.” Ravnodušno, staloženo.

Riječi su bile još čudnije od njenog mira. Sve je držala pod

tajnim velom, ali mrvice i komadići su se sada otkrivali u kratkotrajnim kretnjama izazvanim Odradinom primjedbom. Radilo se o dubokim i snažnim stvarima, ali pokopanim. Sve je bilo tamo unutra, zamaskirano kako bi to učinila i neka časna majka. Logno se pravila kao da nema baš nikakvu moć, ali je ipak nastupala kao da se ništa bitno nije izmijenilo

“Ja sam vaš zarobljenik, ali to ništa ne mijenja na stvari.”

Zar je doista bila nemoćna? Ne! To je bio samo dojam koji je željela ostaviti, a sve ostale Uvažene Priležnice oko nje zrcalile su taj odgovor.

“Vidiš li nas? Nemoćne smo, preostala nam je jedino odanost naših sestara i sljedbenika koje su one vezale uz nas.”

Jesu li Uvažene Priležnice imale toliko povjerenja u svoje osvetničke legije? Možda, ako nikada ranije nisu pretrpjele ovakav poraza. Ipak, netko ih je potisnuo u staro carstvo. Među milijun planeta. Teg pronade Odrade i njene zarobljenice dok je tražio pogodno mjesto za analizu pobjede. Nakon bitke uvijek je bilo korisno analitički procijeniti posljedice, a to se posebno očekivalo od zapovjednika koji je bio mentat. Ova borba je od njega tražila, više nego bilo koja druga iz njegova iskustva, provedbu usporednog testa. Ovaj sukob neće biti pohranjen u Sjećanja prije nego što bude procijenjen i podijeljen onima koji su ovisili o njemu. To je bio njegov obrazac kojeg se nije želio odreći i nije ga bilo briga što je on otkrivao o njemu. Prekinuti tu vezu međuovisnih interesa, značilo je pripremiti se za poraz.

Treba mi neko mirno mjesto gdje bih povezao konce ove bitke i pripremio zaključak.

Prema njegovim tvrdnjama najteži problem ratovanja jest voditi ga tako da se ne razbukta ljudska podivljaloš. Benegesseritsko načelo. Bitka se mora voditi tako da na površinu iznese ono najbolje kod onih koji prežive. To je bilo najteže, a ponekad gotovo nemoguće. Što je

vojnici bio udaljeniji od krvoprolića, to je stvar bila teža. Ima razloga zašto se Teg uvijek pokušavao naći na licu mjesta i osobno proučiti samu bitku. Ako niste vidjeli bol, iako se moglo dogoditi da nenamjerno izazovete još veću bol. To je bio uzorak Uvažanih Priležnica. Njihove boli donesene su kući. Što će iz toga izvući?

To mu se pitanje motalo po glavi kad se sa svojim pomoćnicima pojavio iz cijevi i ugledao Odrade suočenu sa skupinom Uvažanih Priležnica.

“Evo našeg zapovjednika, bashara Milesa Tega”, reče Odrade, pokazavši rukom na Tega.

Uvažene Priležnice se zabalje u Tega.

Nedoraslo dijete koje jaše na ramenima odrasle osobe? I to je njihov zapovjednik?

“Gola”, promrmlja Logno.

Odrade se obrati Hakeru. “Odvedi ove zatvorenice nekamo blizu gdje će im biti udobno.”

Haker se ni ne pokrene dok mu Teg nije kimnuo, a zatim uljudno pokaže zatvorenicama neka krenu ispred njega prema popločanoj površini lijevo od njih. Tegova nadmoć nije promakla Uvažanim Priležnicama. Mrko su ga promatrale dok su se odazivale Hakerovom pozivu.

Muškarci naređuju ženama!

S Odrade pokraj sebe, Teg dotakne koljenom Streggin vrat i oni izađu na balkon. Bilo je nečeg čudnog u prizoru koji istog trena prepozna. Vidio je mnoga poprišta bitaka iz visine, najčešće iz izviđačkog ‘toptera. Ovaj je balkon bio pričvršćen u prostoru i pružao mu je osjećaj neposrednosti. Stajali su oko stotinu metara iznad botaničkih vrtova u kojima se odigrao najžešći sukob. Mnoga tijela ležala su zgrčena tamo gdje su pala – lutke koje su djeca odbacila prije

odlaska. Prepoznao je odore nekih svojih vojnika i osjetio jaku bol.

Jesam li mogao učiniti nešto da bih to spriječio?

Više se puta dosad susreo s tim osjećajem, nazvavši ga 'krivnjom zapovjedništva'. Ali ovaj prizor je bio drukčiji, ne samo po onoj osobnosti koja se može naći u svakoj bitci, već u načinu na koji ga je mučio. Zaključio je da je za to djelomice kriva okolina, jer ovo je mjesto više odgovaralo vrtnim zabavama, a sada je bilo uništeno drevnim uzorkom nasilja.

Manje životinje i ptice su se vraćale, nervozno se skrivajući, jer su ih ljudi svojim upadom uznemirili. Mala krznena stvorenja s dugačkim repovima njuškala su žrtve i bježeći se penjale po obližnjem drveću bez ikakva očita razloga. Ptice živih boja virile su iz lišća ili lepršale preko poprišta – linije nejasne obojanosti kad bi iznenada izlijetale ispod lišća. Pernati naglasci poprišta trebali su unijeti onaj nemir koji ljudi pogrešno poistovjećuju sa spokojem u okolišu. Teg je to dublje osjećao. U svom izvornom životu odrastao je okružen divljinom. Unatoč blizine života na farmi, divlje životinje su živjele odmah iza granica obrađenog zemljišta. Tamo vani nije vladao spokoj.

Primijetivši to, shvatio je što muči njegovu podsvijest: znajući da su uzdrмали mnogoljudnu obrambenu postaju naoružano teškim naoružanjem, broj žrtava tamo dolje bio je neznatan. Otkad je ušao u Citadelu nije ugledao ništa što bi to objasnilo. Jesu li bili zatečeni? Njihovi gubitci u svemiru bili su nešto drugo – njegova sposobnost da **vidi** obrambene brodove predstavljala je razornu prednost. Ali ovaj kompleks je imao pripremljene položaje na koje su se branioci mogli povući i skupo im naplatiti njihov napad. Prestanak pružanja otpora Uvaženih Priležnica bio je iznenadan i dosad neobjašnjen.

Pogriješio sam kad sam to držao odgovorom na slike njihove propasti.

Pogleda Odrade. “Dok je bila ovdje, je li Velika Uvažena Priležnica zapovjedila obrani prekid paljbe?”

“Pretpostavljam.”

Oprezan i tipično benegesseritski odgovor. I ona je također pažljivo promotrila prizor.

Je li njena pretpostavka bila razumno objašnjenje za iznenadnu predaju branitelja?

Zašto bi oni to učinili? Da bi spriječili daljnje krvoproliće?

Sudeći po bešćutnosti koju su Uvažene Priležnice obično iskazivale, to je bilo malo vjerojatno. Odluka je bila donesena iz razloga koji su sada vrlo zabrinjavajući.

Zamka?

Dok je sada o tome razmišljao, bilo je još čudnih stvari u svezi s poprištem bitke. Nije bilo uobičajenog zapomaganja ranjenika, nikakve užurbanosti praćene traženjem nosila ili lijekova. Mogao je vidjeti sukliječnike kako se kreću među palima. Takav prizor mu je bio dobro poznat, ali ovdje bi svakog pregledanog ostavljali ležati tamo gdje se zatekao.

Svi su mrtvi? Nema ranjenih?

Osjeti kako ga hvata strah. Nije bilo neobično osjetiti strah tijekom bitke, ali on je naučio pročitati ga. Nešto duboko nije bilo u redu. Buka, stvari koje je vidio, mirisi, poprimili su novu jačinu.

Osjećao se izrazito prilagođenim, poput kakva grabežljivca u džungli koji poznaje svoj teren, ali i svjestan nečijeg upada. Tog nekog treba otkriti, ne želi li umjesto progonitelja sam postati progonjeni.

Registrirao je to što ga je ovdje okruživalo na jednoj drugoj razini svijesti, ali je istodobno ispitivao i sebe, tražeći što je to potaknulo takvu njegovu reakciju. Streggi je podrhtavala pod njim. Znači, osjećala je njegovu uznemirenost.

“Ovdje nešto nije u redu”, reče Odrade.

On ispruži ruku prema njoj, zahtijevajući tišinu. Čak i u ovom tornju, okružen pobjedničkim trupama, osjećao se izložen prijetnji koju njegova vapeća osjetila nisu uspjela otkriti.

Opasnost!

Bio je siguran u to. Nepoznato ga je ispunjavalo neugodom, zahtijevajući od njega uporabu svega naučenog kako ne bi upao u živčani slom.

Prisilivši Streggi na okret, on otresito izda zapovijed jednom pomoćniku koji je stajao kod balkonskih vrata. Pomoćnik ga je slušao bez riječi, a zatim otrči ispuniti zapovijed. Moraju znati broj poginulih. Koliko ranjenih prema broju mrtvih? Izvješća o zaplijenjenom oružju. Hitno!

Vrativši se ponovnom proučavanju prizora, on uoči još nešto uznemirujuće – najvažnije zapravo – neobičnost koju su mu oči pokušavale reći. Na palima u benegesseritskim odorama bilo je vrlo malo krvi. Poginule žrtve trebale su imati taj krajnji dokaz zajedničke ljudskosti – potoke crvenila koje tamni u dodiru sa zrakom, ali uvijek ostavlja svoj neizbrisiv trag u sjećanjima onih koji su ga vidjeli. Nedostatak krvavog mesa bilo je nešto nepoznato, a u ratovima nepoznate stvari, kako govori iskustvo, po pravilu donose strašnu opasnost.

Tad se gotovo nježno obrati Odrade. “Imaju oružje koje još nismo otkrili.”

43.

Ne treba žuriti s objavljivanjem presude. Skrivena presuda često je mnogo snažnija. Može dovesti do odgovora čiji se učinak osjeti tek kad postane prekasno za njihovo otklanjanje.

Benegesseritski savjet postulatkinjama

Sheeana je namirisala crve u daljini: cimetni miris melangea pomiješan s oštrim zadahom kremenca i sumpora, kristalima ispunjen pakao velikog arakiskog pjeskoždera. Te sićušne potomke je mogla osjetiti samo zato jer su tamo vani bili vrlo brojni.

Tako su mali.

Danas je ovdje u pustinjskoj promatračnici bilo vruće pa je sada u kasno poslijepodne dobrodošlicom pozdravila umjetno rashlađenu unutrašnjost. U njenim starim odajama vladala je podnošljiva temperatura, iako je prozor sa zapadne strane bio ostao otvoren. Sheeana ode do njega i zagleda se van u zasljepljujući pijesak. Sjećanje joj je govorilo kako će to izgledati večeras: blistavilo zvijezda u suhom zraku, slabo osvijetljeni valovi pijeska koji se pružaju do tamom obrubljenog obzora. Sjetila se rakijskih mjeseca i shvatila da joj nedostaju. Same zvijezde nisu zadovoljavale njeno slobodnjačko podrijetlo.

Razmišljala je o ovome kao o skloništu, mjestu i vremenu za razmišljanje o tome što se događalo njenom Sestrinstvu.

Axolotl-posude, kiborzi, a sada još ovo.

Otkad su prošle kroz međusobno dijeljenje, Odradin plan za nju više nije bio tajan. Kocka? A što ako uspije?

Možda ćemo sutra znati, a što ćemo onda postati?

Njoj je pustinjska promatračnica prije bila magnet nego mjesto

za razmatranje posljedica. Danas je hodala po pržećem suncu, pokušavajući sama sebi dokazati da još može prizvati crve svojim plesom, osjećajima izraženima ponašanjem.

Ples kao pomirbena žrtva. Moj jezik crva.

Vrtjela se poput derviša na jednoj dini sve dok glad nije protresla njena trans-sjećanja. A posvuda uokolo bili su mali crvi koji su je promatrali razjapljenih usta u kojima je nazirala zapamćene plamenove obrubljene kristalnim zubima.

Zašto su tako mali?

Riječi istraživača su joj pružile objašnjenje, ali je to nije zadovoljilo. ***“To je zbog vlag e.”***

Sheeana prizove u sjećanje divovskog Shai-Huluda s Dine, starca pustinje, dovoljno velikog da proguta čitave tvornice začina, čiji su prstenasti članci bila čvrsti poput plasčelika. Gospodari u vlastitom području. Istodobno i Bog i vrag u pijesku. Stojeći kraj prozora svog utočišta, osjećala je da i ovdje postoji takva mogućnost.

Zašto je Tiranin odabrao život u simbiozi s crvom?

Nose li ti sićušni crvi u sebi njegov beskonačni san?

Pustinjska pastrva naseljavala je ovu pustinju. Prihvati li da joj one zamijene kožu, možda bi mogla slijediti Tiraninovu stazu.

Metamorfoza. Podijeljeni bog.

Znala je čari toga.

Bih li se usudila?

Preplaviše je posljednji trenuci njenog neznanja – imala je tada jedva osam godina, mjeseca Igata na Dini.

Ne Rakis. Dina, kako su ga moji predci zvali.

Nije joj se bilo teško sjetiti kako je tada izgledala: mršava, tamnoputa djevojčica prošarane smeđe kose. Bila je lovac na melange (jer to je bila zadaća djece) i odlazila u otvorenu pustinju s ostalom

djecom. Kako su joj drage te uspomene!

Ali sjećanje je imalo i svoju tamniju stranu. Usredotočivši pozornost na nos, djevojčica je otkrila jak miris predzačinske mase!

Prasak!

Eksplוזija melangea dovela je Shaitana. Nijedan pješćani crv na svom području ne bi mogao odoljeti začinskoj eksploziji.

Sve si ih pojeo, Tiranine, tu bijednu gomilu koliba i šupa koje smo nazivali ‘ domom’ , sve moje prijatelje i čitavu obitelj. Zašto si mene poštedio?

Kakav je samo bijes uhvatio to mršavo dijete. Sve što je voljela oduzeo joj je jedan divovski crv koji ju je odbio prihvatiti kao dobrovoljnu žrtvu, već ju je odnio u ruke rakijskom svećenstvu, a zatim Bene Gesseritu.

“Ona razgovara s crvima i crvi su je zato poštedjeli.”

“Te koji su mene poštedjeli, ja neću poštedjeti.” To je rekla Odradi.

Odrade sada zna što moram učiniti Ne možeš prigušiti ono divlje, Dar. Usuđujem se zvati te Dar, sada kad si dio mene.

Odgovora nije bilo.

Je li u svakom od ovih novih crva postojao po jedan biser svijesti Leta II? Njeni slobodnjački predci inzistirali su na tome.

Netko joj doda sendvič. Walli, starija akolitkinja, pomoćnica koja je preuzela upravljanje pustinjskom promatračnicom.

Na moje inzistiranje, kad me je Odrade odabrala u Savjet. Ali ne samo zato što je Walli naučila biti imuna na spolno vezivanje Uvažениh Priležnica. I ne zbog toga što ima sluha za moje potrebe. Mi govorimo tajnim jezikom, Walli i ja.

Walline krupne oči više nisu bile ulazi u njenu dušu. Bile su koprenaste prepreke koje su pokazivale da već zna kako će blokirati

ispitivačke poglede; u njima se nazirao blijedoplavi pigment koji će se, preživi li agoniju, uskoro pretvoriti u potpuno plavetnilo. Bila je gotovo albino i potjecala je iz problematične genetske loze. Wallina koža još je više potvrđivala ovu prosudbu: bila je blijeda i pjegava. Njenu kožu je čovjek doživljavao kao površinsku prozirnost. Nitko se ne bi usredotočio na samu kožu, već na ono što se nalazilo ispod nje: ružičasto, prokrvljeno meso nezaštićeno od pustinjskog sunca. Walli je samo ovdje, u hladu, mogla izložiti ispitivačkim pogledima tu osjetljivu površinu.

Zašto nam ona zapovijeda?

Zato što njoj najviše vjerujem da će učiniti to što se mora

obaviti

Sheeana odsutno pojede sendvič, dok je i dalje promatrala pješčani krajolik. Cijeli planet bit će jednoga dana ovakav. Druga Dina? Ne... slična, ali različita. Koliko takvih mjesta stvaramo u beskonačnom svemiru? Besmisleno pitanje.

Hirom pustinje, u daljini se pojavi neka mala crna točka.

Sheeana trepne očima. Ornitopter. Pomalo je postajao sve veći, a zatim se opet smanjio. Pretražuju pijesak. Ispituju.

Što mi zapravo stvaramo ovdje?

Pogledavši opet prema dinamama koje su osvajale sve više prostora, Sheeana osjeti ponos.

Pogledaj moja djela, sićušni ljudski stvore – i očajavaj.

Ovo smo stvorile mi, moje sestre i ja.

Doista?

“Mogu osjetiti novu količinu suhog zraka u ovoj vrućini”, reče Walli.

Sheeana se složi. Nije trebala progovoriti. Ode do velikog radnog stola kako bi još za svjetla, proučila topografsku kartu rasprostrtu preko njega; u kartu su bile pobodene zastavice, a zeleni konac bio je razapet između pribadača s velikom glavom baš onako kako je sve to zamislila.

Odrade ju je jednom upitala: “Doista vjeruješ da je ovo bolje od projekcije?”

“Moram to osjetiti pod prstima.”

Odrade je to prihvatila.

Projekcije su blijedjele. Bile su previše udaljene od tla. Čovjek nije mogao preko projekcije proći prstom i reći: “Spustit ćemo se tu.”

Prst u projekciji je zapravo bio prst u praznom prostoru.

Oči nikada nisu dovoljne. Tijelo mora osjetiti svoj svijet

Sheeana odjednom postane svjesna oštrog zadaha muškog znoja, ustajalog zadaha od napora. Podignuvši glavu, ugleda na vratima nekog tamnokosog mladića, bahatog držanja i bahatog izgleda.

“Oh”, reče on. “Mislio sam da ćeš biti sama, Walli. Vratit ću se kasnije.” Sheeanu je samo oštro pogledao i nestao.

Doista, postoje mnoge stvari koje tijelo mora osjetiti kako bi ih poznavalo.

“Sheeana, zašto si došla?” upita je Walli.

Ti, koja imaš toliko obveza u Savjetu, što tražiš? Zar nemaš povjerenja u mene?

“Došla sam razmisliti što Missionaria smatra da još mogu učiniti. Ovdje vide pogodan alat – mitove o Dini. Milijarde mi se mole: ‘Svetice koja razgovaraš s Podijeljenim bogom.’”

“Milijarde nisu baš odgovarajući broj”, primijeti Walli.

“Odgovara sili koju moje sestre vide u meni. Svi koji me poštuju vjeruju da sam umrla s Dinom. Postala sam snažan duh u panteonu potlačenih”

“Veći od Missionariae?”

“To bi se moglo dogoditi, Walli, ako bih se u tom novom, očekivanom svemiru pojavila s jednim pješčanim crvom pokraj sebe? Mogućnost nečeg takvog ispunjava neke moje sestre i nadom i zlim slutnjama.”

“Zle slutnje razumijem.”

Jasno. Muad’ Dib i njegov sin Tiranin postavili su istu takvu vjersku zamku čovječanstvu koje ništa nije slutilo.

“Zašto su uopće o tome raspravljale?” bila je uporna Walli.

“Kakvu bi samo polugu za pokretanje svemira dobile sa mnom,

kao uporištem!”

“A kako bi nadzirale takvu silu?”

“U tome i je problem. Radi se o nečem vrlo nestabilnom. Vjere se zapravo nikada ne mogu nadzirati. Neke sestre vjeruju da bi mogle **usmjeriti** vjeru koju bi izgradile oko mene.”

“A što ako je ta njihova namjera jedna?”

“One kažu da vjere kod žena uvijek zahvaćaju dublje.”

“Doista?” Ispitivanje višeg izvora.

Sheeana je mogla tek kimnuti. Druga sjećanja su to potvrđivala.

“Zašto?”

“Zato što se život u nama obnavlja.”

“I to je sve?” Otvorena dvojba.

“Žene se često smatraju slabijim spolom. Ljudi su posebno naklonjeni onima koji su na dnu. Ja sam žena i ako Uvažene Priležnice žele moju smrt, onda moram biti sretna.”

“Govoriš kao da se slažeš s Missionariom.”

“Kad si onaj koga love, za bijeg uzimaš u obzir svaku stazu. Ja sam ona koju poštuju. Ne mogu i ne smijem previdjeti tu mogućnost.”

Niti opasnost. Znači, moje ime je postalo sjajna svjetlost u tami ugnjetavanja od strane Uvaženih Priležnica. A ta bi se svjetlost lako mogla pretvoriti u plamen koji sve proždire!

Ne... plan koji su ona i Duncan smislili bio je bolji. Pobjeći s Kapitola. Kapitola je bio smrtna zamka, ne samo za one koji su ga naseljavali, već i za benegesseritske snove.

“Još ne razumijem zašto si ovdje. Možda nas više ne progone”

“Možda?”

“Ali zašto baš sada?”

Ne mogu otvoreno govoriti jer bi to onda saznali i psi čuvari

“Očaravaju me crvi. To je djelomice i zato što je jedan od mojih

predaka poveo prvobitnu seobu na Dinu.”

Sjećaš se toga, Walli. Razgovarali smo o tome jednom tamo vani na pijesku gdje nas nitko nije mogao čuti. Sada znaš zašto sam došla u posjet “Sjećam se, rekla si da je bila pravi Slobodnjak.”

“I majstor zensunnija.”

Walli, ja ću povesti svoju vlastitu seobu. Trebat će mi crvi koje mi samo ti možeš nabaviti. To se mora izvesti brzo. Izvješća s Čvorišta tjeraju na hitnju. Uskoro će se vratiti prvi brodovi. Noćas... sutra.

Bojim se onoga što donose.

“Želiš li još uvijek ponesti nekoliko crva natrag do Središnjice, gdje ih možeš pobliže proučiti?”

Oh, da, Walli! Sjetila si se.

“To bi moglo biti zanimljivo. Nemam previše vremena za takve stvari, ali sve što saznamo moglo bi nam pomoći.”

“Tamo će im biti previše vlažno.”

“Veliko spremište ne-broda na uzletištu moglo bi se pretvoriti u pustinjski laboratorij. Pijesak, nadzirana atmosfera. Ono osnovno tamo je još iz doba kada smo donijeli prvog crva.”

Sheeana baci pogled na zapadni prozor. “Zalazak sunca. Voljela bih se ponovno spustiti dolje i hodati po pijesku.”

Hoće li se noćas vratiti prvi brodovi?

“Svakako, časna majko.” Walli se odmakne u stranu, propuštajući je do vrata.

Odlazeći, Sheeana je nastavila govoriti: “Pustinjsku promatračnicu uskoro će trebati preseliti!”

“Spremne smo.”

Sunce je zaranjalo za obzor kad se Sheeana pojavila iz nadsvođene ulice na kraju ove zajednice. Krenula je prema pustinji osvijetljenoj zvijezdama, istražujući osjetilima kao što je to činila dok je

bila dijete. Ahhh, evo začinskog ekstrakta. Crvi su blizu.

Zastala je, a zatim je, okrenuvši se na sjeveroistok, leđima prema posljednjem sunčevom sjaju na stari slobodnjački način, stavila ispružene dlanove iznad i ispod očiju, ograničivši pogled i svjetlost. Zurila je prema obzoru. Što god stiglo s neba mora proći kroz taj uski otvor.

Večeras? Stići će čim padne mrak, odlažući trenutak objašnjenja. Čitava noć za razmišljanje.

Čekala je s benegesseritskom strpljivošću.

Iznad sjevernog obzora pojavi se jedan vatreni luk. Još jedan. Pa još jedan. Smjestili su se na položaje za spuštanje.

Sheeana je osjećala snažno udaranje srca.

Stigli su!

Kakva će biti njihova poruka Sestrinstvu? ***Ratnici koji se vraćaju ovjenčani slavom ili izbjeglice?*** Gotovo da u tome nije bilo nikakve razlike u odnosu na razvoj Odradinog plana.

Ujutro će znati.

Sheeana spusti ruke i shvati da dršće. Udahni duboko. Molitva.

Uskoro je hodala pustinjom po pijesku, praveći korake kojih se sjećala s Dine. Gotovo je zaboravila kako treba vući stopala. Kao da su opterećena dodatnom težinom. U igru bi ulazili i mišići koji su se inače rijetko koristili, ali onaj tko bi naučio tako besciljno hodati nikada taj hod ne bi zaboravio.

Nekoć se nisam ni u snu nadala da ću ikada više ovako hodati

Da su psi čuvari otkrili ovu misao, morali bi se zamisliti nad svojom Sheeanom.

Mislila je da je to pogreška koju nosi u sebi. Prilagodila se

ritmovima Kapitola. Ovaj planet joj se obraćao na nekoj tajnoj razini.

Osjećala je tlo, stabla, cvijeće, sve što je raslo, kao da je sve to bilo dio

nje. A sada se osjećalo neko uznemirujuće kretanje, nešto izraženo jezikom s nekog drugog planeta. Osjećala je promjene u pustinji i to je bio strani jezik. Pustinja nije bila beživotna, ali je živjela na način koji se potpuno razlikovao od života koji je nekoć postojao na zelenom Kapitolu.

Bilo je manje života, ali je bio intenzivan.

Čula je pustinju: mala klizišta, škripavo cvrčanje kukaca, tamno šuštanje krila iznad glave koja su krenula u lov i najbrže od svih tapkanja po pijesku – skočimiš koji je donesen ovamo zbog onoga dana kad će crvi opet započeti svoju vladavinu.

Walli neće zaboraviti prenijeti floru i faunu s Dine.

Stajala je na vrhu visoke dinine grbe. Ispred nje se nalazio ocean čije je rubove zamagljivala tama, uhvaćen između dva pokreta, sjena valova koja udara u sjenu obale ovoga tla što se mijenja. Bilo je to bezgranično pustinjско more. Nastalo je vrlo daleko i stići će do još čudnijih mjesta nego što je ovo.

Odvest ću te tamo, budem li mogla.

Noćni povjetarac iz suhog područja, koji je puhao prema vlažnijim mjestima iza nje, nanosio je tanki sloj prašine na njene obraze i nos, igrajući joj se usput pramenovima kose. Sheeana se snuždi.

Što bi se moglo dogoditi.

Više to nije važno.

Važno je ono što sada jest.

Ona duboko udahne. Zadah cimeta postao je jači. Melange.

Začin i crvi u blizini. Crvi su svjesni njene nazočnosti. Za koje vrijeme će ovaj zrak biti dovoljno suh da pješčani crvi izrastu veliki i obrade svoj usjev tako kako su to činili na Dini?

Planet i pustinja.

Promatrala ih je kao dvije polovine iste sage. Isto kao što je

vidjela Bene Gesserit i čovječanstvo kojem je on služio. Jednake polovine. Jedno bez drugoga bilo je oslabljeno, praznina s izgubljenim ciljem. Možda baš ne smrt, ali svakako besciljno lutanje. U tome je bila prijetnja pobjede Uvaženih Priležnica. Težile su slijepom nasilju!

Slijepom nasilju u neprijateljskom svemiru.

A tamo se nalazio i odgovor na pitanje zašto je Tiranin sačuvao Sestrinstvo.

Znao je da nam je dao samo stazu bez usmjerenja. Put što za sobom ostavlja lakrdijaš, put što na kraju vodi uprazno.

Mada i pjesnik, na svoj način.

Ona se prisjeti njegove 'Pjesme sjećanja' iz Dar-es-Balata, bezvrijednu stvar koju je Bene Gesserit sačuvao.

Zašto smo je sačuvale? Da bih je sada prizvala u svijest? Da bih na trenutak zaboravila s čime ću se sutra možda suočiti?

Vedra noć pjesnika

Ispunjava nevinim zvijezdama.

Orion je na korak odavde.

Svojim pogledom sve vidi,

Označujući naše gene zauvijek.

Dobrodošla tmino i ukoči pogled,

Zaslijepljena rumenilom zapada.

Tamo je jalova vječnost!

Sheeana iznenada osjeti da je dobila priliku da postane istinski umjetnik, pun do vrha, umjetnik kojem je darovana prazna površina na kojoj može stvarati po vlastitoj želji.

Neograničeni svemir!

Prisjetila se Odradinih riječi iz djetinjstva, kad je tek započela otkrivati cilj Bene Gesserita. "Zašto smo se vezale uz tebe, Sheeana? To je doista jednostavno. Prepoznale smo u tebi ono što smo dugo čekale.

Stigla si i mi smo shvatile da se to događa.”

“To?” ***Kako sam samo bila naivna!***

“Nešto novo pojavljuje se iza obzora.”

Moja seoba tražit će to novo. A ja... moram pronaći planet s
mjesecima.

44.

Promatran na jedan način, svemir je Brownovo gibanje, nešto što se načelno ne može predvidjeti. Muad' Dib i njegov sin Tiranin zatvorili su tu komoru u kojoj se to gibanje zbivalo.

Priče s Gammua

Za Murbellu je nastalo razdoblje tijekom kojeg je doživljavala nesuvisla iskustva. U početku joj je bila muka što je svoj život vidjela umnožen. To su pokrenuli kaotični događaji na Čvorištu, stvorivši metež sastavljen od neposrednih potreba kojeg se nije riješila ni kad se vratila na Kapitol.

Upozorila sam te, Dar. Ne možeš negirati. Rekla sam ti da pobjedu mogu pretvoriti u poraz. Pogledaj zbrku što si mi istresla u krilo! Imala sam sreće što sam uspjela bar toliko spasiti.

Ovaj unutarnji protest uvijek bi je uronio u događaje koji su je uzdigli na ovo užasno istaknuto mjesto.

A što sam drugo mogla učiniti?

U sjećanju joj se prikaže Streggi kako iznenada pada mrtva na pod, ne ispustivši ni kap krvi. Tu sliku su prenosili releji ne-broda kao da se radi o nekakvoj zamišljenoj drami. Iluziji da se to zapravo ne događa pridonosila je i projekcija na brodskom zapovjednom mostu. Glumci će ustati i pokloniti se. Tegove kom–oči automatski su nastavljale zujati, ništa ne propustivši dok ih netko nije ušutkao. Njoj su ostale slike, jezoviti zalazak sunca: Teg ispružen na podu u tom gnijezdu Uvaženih Priležnica. Odrade, kako zuri u šoku. Glasni protesti dočekali su Murbellinu odluku da odmah krene tamo. Proktorice su bile nepopustljive sve dok im nije iznijela pojedinosti Odradinog kockanja i upitala: “Želite li da dođe do potpune

propasti?” ***Odrade unutar nje pobijedila je u tom dokazivanju. Ali ti si od početka bila pripremljena za to, zar ne, Dar? Tvoj plan!***

Proktorice su se naposljetku suglasile: “Još nam preostaje Sheeana.” Dale su Murbelli laki jednosjed i poslale je samu na Čvorište. Iako je prije svog dolaska prenijela poruku o svom identitetu Uvažene Priležnice, na uzletištu je baš i nisu dočekali raširenih ruku. Desetina naoružanih Uvažanih Priležnica ispriječila se ispred nje čim se pojavila iz jednosjeda koji se spustio pokraj neke jame što se dimila. Dim je imao zadah egzotičnih eksploziva.

Tu je uništen jednosjed Vrhovne majke.

Jedna postarija Uvažena Priležnica predvodila je desetinu; crvena odora bila joj je zaprljana, izgubila je i neke ukrase, a preko lijevog ramena bila je široko poderana. Sličila je nekom posušenom gušteru, još otrovnom, još spremnom za ugriz, mrmljajući o nekadašnjim djelima, ali, zapravo, bez stvarne snage. Kosa joj je bila u neredu i odgovarala je vanjštini tek iskopanog đumbirova korijena. U njoj je čučao zloduh. Murbella ga je vidjela kako joj viri iz očiju punih narančastih mrlja.

Budući da je cijela desetina stajala iza starice, njih dvije su se našle licem u lice kao da su same, poput divljih životinja koje oprezno frkću pokušavajući procijeniti stupanj opasnosti.

Murbella je pažljivo promatrala staricu. Ovaj gušter će malo isplaziti jezik, isprobavajući zrak i dajući oduška svojim osjećajima, ali je inače bila dovoljno protresena da bi se oduprla izvršavanju primljenog naređenja.

“Zovem se Murbella. Zarobio me je Bene Gesserit na Gammuu.

Ja sam majstor Hormu reda.”

“Zašto nosiš odoru vještica?” Starica i njena desetina bile su spremne za ubijanje.

“Naučila sam sve čemu su me mogle naučiti i to sam blago donijela svojim sestrama.”

Starica ju je trenutak promatrala. “Da, poznajem tvoju vrstu. Ti si Roc, jedna od onih koje smo odabrale za projekt Gammu.”

Desetina iza nje se jedva vidljivo opustila.

“Nisi sav taj put prošla u tom jednosjedu”, nastavi starica optužujući.

“Pobjegla sam iz jednog od njihovih ne-brodova.”

“Znaš li gdje im se nalazi gnijezdo?”

“Znam.”

Široki osmijeh pojavi se na staričinim usnama. “Dobro. Pravi si zgoditak! Kako si pobjegla?”

“Moraš li to uopće pitati?”

Starica počne razmišljati o tome. Murbella joj je mogla s lica čitati misli, kao da ih starica naglas izgovara: ***Te koje smo dovele s Roca – sve su redom bile opasne po život. Mogle su ubiti rukama, stopalima ili bilo kojim drugim pokretnim dijelom tijela. Sve bi trebale nositi natpis: “Opasne u bilo kojem položaju.”***

Murbella se udalji od jednosjeda, razmećući se žilavom gracioznošću što je bila oznaka njena identiteta.

Brzina i mišići, sestre. Čuvajte se.

Neke iz desetine okupe se naprijed iz radoznalosti. Njihove riječi bile su pune usporedba karakterističnih za Uvažene Priležnice, oštih pitanja kojima se Murbella morala suprotstaviti.

“Jesi li ih mnogo ubila? Gdje se nalazi njihov planet? Je li bogat? Jesi li tamo osigurala mnogo muškaraca? Obučavali su te na Gammuu?”

“Bila sam na Gammuu zbog trećeg razdoblja razvoja. Pod Hakkom.”

“Hakkom! Srela sam je. Je li već onda kad si je upoznala imala povrijeđeno lijevo stopalo?”

Još me iskušavaju.

“Ja sam bila s njom kad se povrijedila, ali radilo se o desnom stopalu!”

“Oh, da, desno stopalo, naravno. Sada se sjećam. Kako se povrijedila?”

“Htjela je straga šutnuti nekog klipana. Imao je u džepu na bedru oštar nož. Hakku je to tako razljutilo da ga je ubila.”

Kroz desetinu se prolomi smijeh.

“Idemo do Velike Uvažene Priležnice”, reče starica.

Znači prošla sam prvo ispitivanje.

Ipak, osjećala je nepovjerenje.

Zašto je ovaj majstor Hormua odjeven u odoru neprijatelja? I čudno nas gleda.

Najbolje seje odmah s tim suočiti.

“Prošla sam njihovu obuku i one su me prihvatile.”

“Budale! Doista su to učinile?”

“Sumnjaš u moju riječ?” Kako je bilo lako preobratiti se i ponovno prihvatiti razdražljivo ophođenje Uvaženih Priležnica. Starica se naježi. Nije izgubila svoju oholost; tek je upozoravajući pogledala prema svojoj desetini. Sve su na trenutak prožvakavale to što je Murbella rekla.

“Postala si jedna od njih?” upita netko iza nje.

“Kako bih drukčije mogla ukrasti njihovo znanje? Znajte i to, bila sam osobna učenica njihove Vrhovne majke.”

“Je li te dobro podučila?” Opet je odostrag stigao taj izazivački glas.

Murbella uspije izdvojiti tu postavljačicu pitanja: u sredini

jedinice, ambiciozna. Nestrpljiva skrenuti pozornost i napredovati.

Za tebe je to kraj, nestrpljivice. A mali gubitak za svemir.

Benegesseritskom fintom ona uvuče svog neprijatelja u područje djelovanja. Zatim im pokaže jedan udarac u stilu pripadnica Hormu reda, kako bi ga prepoznale. Ispitivačica je ostala mrtva na tlu.

Brak između sposobnosti Bene Gesseritu i sposobnosti

Uvaženih Priležnica stvara opasnost koju bi sve trebale prepoznavati i na tome mi zavidjeti.

“Izvršno me je obučila”, naposljetku reče Murbella. “Ima li još pitanja?”

“Ehhh!” reče starica.

“Kako se zoveš?” upita Murbella.

“Ja sam Starija gospa, Uvažena Priležnica Hormua. Zovem se Elpek.”

“Hvala, Elpek. Možeš me zvati Murbella.”

“Počašćena sam, Murbella. Zaista si nam donijela pravo bogatstvo.”

Prije negoli se neraspoloženo nasmiješila, Murbella ju je na trenutak benegesseritski detaljno proučavala.

Promjena imena! Ti u toj tvojoj crvenoj odori koja naglašava da si jedna od moćnih što okružuju Veliku Uvaženu Priležnicu, znaš li koga ste upravo primile u svoj krug?

Šokirana desetina je zabrinuto promatrala Murbellu. Vidjela je to služeći se svojom novom osjetljivošću. Mreža Stare djevojke nije nikada uhvatila uporište kod Bene Gesserita, ali je djelovala kod Uvaženih Priležnica. Simultani tok misli zabavi je pravom paradom potvrda. Kako se suptilno prebacuje moć: prava škola, pravi prijatelji, diploma i premještaj na prve položaje društvenih ljestvica – i sve to prođeš vođen rođacima koji se služe svojim vezama, nešto slično

uzajamnom češanju leđa, što opet stvara saveze, uključujući tu i brakove. Simultani tok misli joj nadalje reče da to vodi u ponor, ali oni koji se jednom nađu na ljestvici, oni koji se nađu u nadzornim nišama, nikada si ne dopuštaju zabrinutost.

Za danas je dovoljno učinjeno, što je svakako i Elpekino mišljenje. Ona ne shvaća što sam postala, već samo da sam opasna, ali i potencijalno korisna.

Okrenuvši se polagano oko sebe, Murbella započne proučavati Elpekinu desetinu. Nema nijednog od pridobivenih muškaraca. Ovo je bila preosjetljiva dužnost da bi je obavljao bilo tko drugi osim povjerljivih žena. Dobro.

“A sada me počujte, sve vi. Ako ste imalo odane našem Sestrinstvu, o čemu ću prosuditi na temelju vašeg budućeg ponašanja, cijelit ćete to što sam donijela. Ja sam to namijenila kao dar onima koje ga zaslužuju.”

“Velika Uvažena Priležnica će biti zadovoljna”, zaključi Elpek.

Ali Velika Uvažena Priležnica nije baš djelovala previše zadovoljno kad su joj predstavili Murbellu.

Murbella prepozna položaj u tornju. Sunce je bilo gotovo na zalasku, a Streggino tijelo još je ležalo tamo gdje je palo. Bili su pobijeni i neki od Tegovih specijalaca, uglavnom članovi posade koja se brinula o kom-očima i koji su ujedno bili i njegova osobna straža.

Ne, mi Uvažene Priležnice ne volimo kad nas drugi špijuniraju.

Teg je još bio živ, ugledala ga je, ali bio je uvezan sig-žicom i bahato odgurnut u kut sobe. Najveće iznenađenje je bilo to što je Odrade bila slobodna i što je stajala blizu Velike Uvažene Priležnice. Bilo je to iskazivanje prezira.

Murbella osjeti da je već mnogo puta preživjela taj prizor – posljedice pobjede Uvaženih Priležnica: pokošena tijela neprijatelja

ostavljena tamo gdje su ubijeni. Napad Uvažениh Priležnica oružjem koje nije prolijevalo krv bio je brz i smrtonosan i predstavljao je tipično iskazivanje vlastite opakosti, jer je odnosio žrtve onda kad to više nije bilo potrebno. Potisnula je drhtaj, sjetivši se ovog smrtonosnog preokreta. Nije bilo upozorenja, samo su vojnici počeli padati jedan za drugim – domino-učinak koji je preživjele ostavljao u šoku. A Velika Uvažena Priležnica očito je uživala izazivati takve šokove.

Gledajući u Murbellu, Velika Uvažena Priležnica reče: “Znači, to je ta vreća drskosti koju ste, kako kažeš, obučile kao svoju.” Odrade se gotovo nasmiješi kad je čula taj opis.

Vreća drskosti?

Jedna benegesseritkinja bi to prihvatila bez ljutnje. Ova Velika Uvažena Priležnica vlažnih očiju našla se u škripcu, a nije se mogla pozvati na svoje oružje koje ubija ne ostavljajući krvave mrlje. Vrlo nježna ravnoteža moći. Uzbuđeni razgovori koji su se vodili među Uvažениm Priležnicama razotkrili su njihov problem.

Sva njihova tajna oružja bila su iscrpljena i one ih nisu mogle ponovno napuniti; to je bio jedan od glavnih gubitaka koje su morale podnijeti kad su ih potisnuli ovamo.

“Naše posljednje oružje postalo je beskorisno!”

Logno, koja je vjerovala da je sada glavna, našla se sada u drukčijoj areni. Upravo je saznala za zastrašujuću lakoću kojom Murbella može ubiti čak i jednu od odabranih.

Murbella preleti pogledom preko pratnje Velike Uvažene Priležnice, odmjeravajući njihove mogućnosti. One su, naravno, shvatile situaciju. Uobičajena. Kako bi glasovale?

Neutralne?

Neke su bile oprezne, ali sve su čekale.

Unaprijed su se pripremale za demonstrativni napad. Nisu

brinule o tome tko će pobijediti sve dok moć i dalje bude tekla u njihovom smjeru.

Murbella pripremi svoju muskulaturu za bitku kako je to naučila od Duncana i proktorica. Bila je hladnokrvna, kao da se nalazi na podiju za vježbe i odgovara na trenutne zahtjeve. Čak i u trenutku kad je reagirala, znala je da se kreće baš tako kako ju je Odrade pripremila – mentalno, fizički i emocionalno.

Najprije, Glas. Neka osjete unutrašnju jezu.

“Vidim da ste doista bijedno procijenile Bene Gesserit.

Zaključke, na koje ste toliko ponosne, te žene su čule toliko puta da su im vaše riječi više nego dosadne.”

To je izrekla s nemilosrdnim zvučnim nadzorom, tonom koji izazva narančastu boju u Logninim očima, ali joj ne dopušta ni makac. Murbella još nije bila gotova s njom. “Smatraš se snažnom i pametnom. Jedno stvara drugo, ha? Kakav idiotizam! Ti si savršen prevarant i lažeš samoj sebi.”

Budući da je cijelo vrijeme tijekom ovog napada Lognino lice ostalo nepomično, one oko nje su se počele odmicati od nje, stvarajući prostor koji je govorio: “Evo, ***tvoja j e.***”

“Tvoja rječitost ne prikriva te laži”, reče Murbella. Podrugljivim pogledom odmjeri one iza Logno. “Poput onih koje znam iz Drugih sjećanja, vama prijete uništenje. Problem je u tome što vi prihvaćate to prokleta dugo umiranje. Neizbježno je, svakako, ali u međuvremenu i dosadno. Usuđuješ se sama sebe nazivati Velikom Uvaženom Priležnicom!” Opet pogleda Logno. “Sve u svezi s tobom je obična zahodska jama. Nemaš stila.”

To je već bilo previše. Logno napadne. Njena lijeva noga sijevne naprijed zasljepljujućom brzinom. Murbella je ščepa za stopalo kao da hvata list nošen vjetrom, i povuče ga dalje u smjeru u kojem je krenulo

pa s njome tresne o pod kao toljagom, pretvorivši joj glavu u kašastu masu. Ne zastavši ni na trenutak, Murbella napravi piruetu pa lijevim stopalom i gotovo obezglavi Uvaženu Priležnicu desno, a desnom šakom smrskala grlo drugoj koja je stajala lijevo od Logno. Sve je bilo gotovo tijekom dva otkucaja srca.

Proučavajući prizor i normalno dišući (**tek da vidite kako je to bilo lako, sestre**), Murbella osjeti šok i postane svjesna onoga što je predstavljalo neizbježnu posljedicu svega ovoga. Odrade je ležala na podu ispred Elpek, koja je očito bez oklijevanja odlučila na čijoj je strani. Iskrenuti položaj Odradinog vrata i mlitavost njenog tijela govorili su da je mrtva.

“Pokušala se umiješati”, reče Elpek.

Budući da je ubila jednu časnu majku, Elpek je očekivala da će joj Murbella (**koja je ipak bila sestra**) čestitati. Ali Murbella ne postupi kako se od nje očekivalo. Kleknula je pokraj Odrade i prislonila svoju glavu uz glavu trupla, ostavši tako beskrajno dugo.

Preživjele Uvažene Priležnice izmijenjaše upitne poglede, ali se ne usudiše ni pomaknuti.

Što je sad to?

No paralizirale su ih Murbelline zastrašujuće sposobnosti. Kad je upila Odradinu neposrednu prošlost i sve to novo pridodala prethodnom dijeljenju, Murbella ustane. Elpek odmah ugleda smrt u Murbellinim očima i napravi korak unatrag prije negoli se i pokušala obraniti. Elpek je bila opasna, ali nije bila ravna ovom demonu u crnoj odori. Sve se završilo isto onako iznenada kao i s Logno i njenim pomoćnicama: jedan udarac u larinks. Elpek se prevali preko Odrade.

Murbella opet započne proučavati preživjele, a zatim, na trenutak, zastane i zagleda se u Odradino truplo.

Ovo je na neki način moje djelo, Dar. I tvoje!

Polagano odmahne glavom, upijajući posljedice.

Odrade je mrtva. Neka dugo živi Vrhovna majka! Neka dugo živi Velika Uvažena Priležnica! I neka nas nebo sve zaštititi

Zatim se usredotoči na ono što se moralo obaviti. Ove smrti su stvorile golemi dug. Duboko udahne. To je bio novi gordijski čvor.

“Oslobodite Tega”, zapovjedi ona. “Počistite ovo ovdje što je brže moguće. I neka mi netko donese odgovarajuću odoru!”

Ove zapovijedi je nedvojbeno izdala prava Velika Uvažena Priležnica, ali one koje su je krenule poslušati osjetile su i nekog drugog u njoj.

Ona koja joj je donijela crvenu odoru urešenu zmajevima od soo-kamenja držala se pokorno na razmaku. Bila je to neka krupna koščata žena četvrtastog lica. Okrutnih očiju.

“Pridrži mi je”, reče Murbella, a kad žena pokuša iskoristi blizinu svog položaja za smrtni napad, Murbella je snažno tresne. “Želiš li još?”

Ovoga puta više nije bilo trikova.

“Ti si prvi član moga Savjeta”, reče Murbella. “Ime?”

“Angelica, Velika Uvažena Priležnice.” ***V idiš! Ja sam te prva oslovila tvojom pravom titulom. Nagradi me.***

“Nagrada ti je to što sam te unaprijedila i ostavila na životu.”

Odgovor jedne istinske Uvažene Priležnice. I prihvaćen kao takav. Kad joj se Teg približi, trljajući ruke na mjestima gdje mu se siga-žica bila duboko urezala, neke su Uvažene Priležnice pokušale upozoriti Murbellu. “Znaš li što je ovaj u stanju...”

“Sada meni služi”, prekine ih Murbella. A zatim mu se obrati

Odradinim posprdnim tonom: “Zar nije tako, Milese?”

On joj odgovori žalosnim osmijehom, osmijehom starca na licu djeteta. “Zanimljiva vremena, Murbella.”

“Dar je voljela jabuke”, reče Murbella. “Pobrini se za to.”

On kimne. Treba je prenijeti na groblje u voćnjak. Ti hvaljeni voćnjaci Bene Gesserita neće se dugo održati u pustinji. Ipak, određene tradicije je trebalo održavati dok god je to bilo moguće.

45.

Čemu nas uče svete slučajnosti? Budi gibak. Budi jak. Budi spreman na novo, na promjenu. Prikupi mnoga iskustva i prosuđuj o njima na temelju nepokolebljive osobine naše vjere.

Tleilaška doktrina

Pridržavajući se Tegovog ranije pripremljenog rasporeda, Murbella je pokupila svoju svitu Uvažениh Priležnica i vratila se na Kapitol. Očekivala je određene probleme, ali su unaprijed poslana poruke prokrčile put za rešenja.

“Dovozim futare, kako bih privukla krotitelje. Uvažene Priležnice se boje nekog biološkog oružja iz Raspršenja, koje ih je pretvaralo u biljke. Izvor mogu biti krotitelji.”

“Pripremite se da zadržite Rabina i njegovu družbu u nebrodu. Poštujte njihovu tajnovitost. I skinite zaštitne mine s broda!”

(To je dostavljeno preko jednog proktorova glasnika.)

Došla je u iskušenje pitati za djecu, ali to nije bilo benegesseritski. Jednoga dana... možda.

Odmah po dolasku morala je posjetiti Duncana, što zbuni Uvažene Priležnice. Bile su grozne, kao i benegesseritkinje. “Kako jedan muškarac može biti tako važan?”

Više nije bilo razloga za njegov ostanak u brodu, ali on ga je odbio napustiti. “Moram složiti određeni mentalni mozaik: dio koji se ne može pomaknuti, neobično ponašanje i dobrovoljno učešće u njihovom snu. Moram pronaći mjerljive granice. To još nedostaje. Znam kako ću ih pronaći i dovesti u sklad. Ne razmišljaj; djeluj.”

To nije imalo nikakvog smisla. Ismijala ga je, iako se promijenio. Stabilnost ovog novog Duncana prihvatila je kao izazov.

Zašto je u zadnje vrijeme tako samozadovoljan? Ne... to nije samozadovoljstvo. Prije bi se moglo reći da se smirio donijevši odluku. Odbio joj je to pobliže objasniti!

“Prihvatio sam određene stvari. I ti moraš to učiniti.”

Morala je priznati: bio je to točan opis onoga što je činila.

* * *

Prvog jutra po povratku ustala je u zoru i otišla u radnu sobu.

Odjevena u crvenu odoru sjela je u stolac Vrhovne majke i pozvala Bellonu.

Bell je stajala uz jedan kraj radnog stola. Znala je. Plan je postao jasan tijekom provedbe. Odrade je i nju zadužila. To je bio razlog šutnje: procjenjivala je kako otplatiti taj dug.

Služi ovoj Vrhovnoj majci, Bell! Tako ćeš ga otplatiti. Nikakvo uljepšavanje ovih događaja neće ih ispraviti. Zahtjeva se djelovanje.

Naposljetku Bellonda progovori: “Jedina kriza koju bih se potrudila usporediti s ovom bila je pojava Tiranina.”

Murbella je oštro upozori: “Bell, nemaš li nešto pametno za reći, bolje šuti!”

Bellonda mirno primi prigovor (neobično za nju). “Dar je namjeravala provesti neke promjene. Zar je to očekivala?”

Murbella ublaži ton. “Kasnije ćemo prežvakavati drevnu povijest. Ovo je novo poglavlje.”

“Loše vijesti.” Bila je to opet stara Bellonda.

Murbella nastavi: “Primi prvu skupinu. Budi pažljiva. One su članice Visokog savjeta Velike Uvažene Priležnice.”

Bell se udalji provesti zapovijed.

Ona zna da imam sva prava na ovaj položaj. Sve one to znaju. Nema potrebe za glasovanjem. Nema prostora za glasovanje!

Došao je trenutak njenog dokazivanja umijeća vođenja politike

koju je naučila od Odrade.

“Moraš se pokazati čvrsta u svim stvarima. Ne bavi se nikakvim sitnim odlukama, jedino ako se radi o uslugama ljudima čija se odanost može zaslužiti.”

Svaka nagrada dolazila je odozgo. Nije se radilo o vođenju dobre politike s Bene Gesseritom, već s ovom skupinom koja upravo ulazi u radnu sobu. One su bile bliske sa svojom zaštitnicom, Velikom Uvaženom Priležnicom; one će prihvatiti nove političke nužnosti. Privremeno. Uvijek je bilo privremeno, posebno s Uvaženim Priležnicama.

Bell i psi-čuvari su znali da će ona biti dosta vremena zauzeta razmišljajući o tome. ***Iako ima pojačane benegesseritske sposobnosti*** Svi će morati biti posebno pažljivi. A prvo treba naučiti nedvosmisleno nevin izraz.

Baš to su Uvažene Priležnice izgubile, a mi to moramo obnoviti prije negoli se uspiju postupno stopiti s okolinom kojoj ‘mi’ pripadamo.

Bellonda je uvela Savjet i tiho se povukla.

Murbella pričekala dok se sve nisu smjestile. Bila je to mješovita gomila: neke su pretendirale na najvišu vlast. Tu je bila i Angelika, koja se tako lijepo osmjehivala. Neke su čekale (još se nisu usudile nadati), sabrane što je više moguće.

“Naše Sestrinstvo se glupo ponašalo”, optužujući reče Murbella.

Uočila je one koje su to ljutito primile. “Mogle ste ubiti koku koja nosi zlatna jaja!”

Nisu razumjele. Ponovila im je parabolu razumljivijim riječima.

Slušale su s osobitom pažnjom, čak i onda kad je dodala: “Zar vam nije jasno da nam je očajnički potrebna svaka od ovih vještica? Brojno ih toliko nadmašujemo da će svaka od njih imati na svojim plećima golemi

teret poduka!”

Razmislile su tome i, iako su bile ogorčene, morale su to uvjetno prihvatiti, jer je to ona tako rekla.

Murbella je nastojala utuviti im to u glavu. “Ne samo da sam ja Velika Uvažena Priležnica... Dovodi li tko to u pitanje?”

Nitko se nije javio.

“... već sam i Vrhovna majka Bene Gesserita. One ne mogu ništa drugo osim službeno me priznati.”

Dvije od njih se započnu protiviti, ali ih Murbella ušutka: “Ne! Nećete im moći nametnuti svoju volju. Morat ćete ih sve pobiti. Ali mene će slušati.”

One dvije su nastavile brbljati pa ih ona prekine: “U usporedbi s onim što sam dobila od njih, sve vi ste bijedni slabići! Želi li se neka uvjeriti u to?”

Nijedna nije željela, ali u očima su im se vidjele narančaste pjege.

“Vi ste djeca koja ne znaju što mogu postati”, nastavi ona.

“Želite li se nezaštićene vratiti na suočenje s onima koji imaju mnogo lica? Želite li postati biljke?”

Uspjela je ih zainteresirati. Naviknute su da starije zapovjednice ovako razgovaraju s njima. Sada su bile zadovoljne. Bilo je teško prihvatiti savjete od nekoga tako mladog... Ipak... to što je učinila s Logno i njenim pomoćnicama...

Murbella je vidjela kako se dive mamcu.

Oplodnja. Ova skupina će to odnijeti sa sobom. Hibridna snaga. Oplodene smo kako bismo izrasle još jače. I rascvjetale se. I dale sjeme. Bolje je ne zadržavati se na tome. Uvažene Priležnice to neće shvatiti dok ne postanu gotovo časne majke. Tada će se ljutito osvrnuti unatrag, kao što sam ja to činila. Kako smo mogle biti tako

glupe?

Primijetila je u njihovim očima javljanje pokornosti. Bit će nešto od medenog mjeseca. Uvažene Priležnice će biti poput djece koja se nađu u trgovini sa slatkišima. Ono neizbježno će im tek postupno postajati jasno. Ali tada će već uvelike biti uhvaćene u zamku.

Kao što sam ja bila uhvaćena. Ne pitaj proročanstvo za probitak. U tome je zamka. Čuvajte se onoga tko doista može proročiti budućnost! Kako bi vam se sviđale tri i pol tisuća godina dosade?

Odrade unutar nje se pobuni.

Priznaj Tiraninu barem nešto. Nije moglo biti baš sve tako dosadno. Više poput cehovog navigatora koji napipava put kroz svemirske prečace. Zlatna staza. Jedan Atreid je platio za tvoj opstanak, Murbella.

Murbella se osjeti opterećenom. To što je Tiranin platio svalilo se sada na njena pleća. ***Nisam tražila da to učini za mene.***

Odrade nije mogla dopustiti da to tek tako prođe. ***On je to ipak učinio.***

Žao mi je, Dar. Platio je. A sada ja moram platiti.

Znači, naposljetku si ipak postala časna majka!

Savjetnice su postale uznemirene pod njenim netremičnim pogledom.

Angelika odluči progovoriti u njihovo ime. ***Naposljetku, prva sam odabrana.***

Pogledaj ovu! Ambicija joj viri iz očiju.

“Kakav odnos tražiš od nas prema tim vješticama?” Uznemirila ju je vlastita hrabrost. Zar nije i Velika Uvažena Priležnica sada također vještica?

Murbella meko progovori. “Trpjet ćete ih i ni po koju cijenu nećete započinjati svađu.”

Angeliku ohrabri Murbellin blag ton. “Je li to odluka Velike Uvažene Priležnice ili...”

“Dosta! Mogla bih zakrvariti pod ove prostorije s vama! Želite li me iskušati?”

Nisu željele.

“A što ako vam kažem da vam to nalaže Vrhovna majka? Pitat ćete me, jesam li dovoljno lukava za razumijevanje našeg problema? Odgovorit ću: Lukavost, ahh, da. Lukava sam kad se radi o nevažnim stvarima, poput golemog broja kukaca. Lukavost je potrebna za nevažne stvari. Za takve poput vas, koje ne vide da je moja odluka mudra, ne treba mi lukavost. S vašom vrstom brzo sam gotova. Umirete prije negoli shvatite i da ste bile ranjene! To je moj odgovor na blizinu nečisti. Ima li u ovoj sobi nečisti?”

To je bio jezik koji im je bio poznat: bič Velike Uvažene Priležnice, poduprt sposobnošću ubijanja.

“Vi ste moj Savjet”, podsjeti ih Murbella. “Očekujem da budete mudre. Najmanje što možete učiniti jest pretvarajte se da ste mudre.”

Od Odrade unutar nje dopre podrugljivo razumijevanje: **ako Uvažene Priležnice tako primaju zapovijedi i izdaju ih, onda Bell neće morati obavljati dublje analize.**

Murbelline misli odlutaše u drugom smjeru. **Ja više nisam Uvažena Priležnica.**

Korak od jednog do drugog bio je tako nedavan da joj je bilo neugodno zbog predstave koju je izvela poput neke Uvažene Priležnice. Njeno prilagođavanje bila je metafora onoga što će se dogoditi njenim bivšim sestrama. Dobila je novu ulogu i nije je dobro odigrala. Druga sjećanja simulirala su joj dugo druženje s njom samom kao ovom novom osobom. To nije bilo mistično pretvaranje kruha i vina u krv Isusovu, već samo nova sposobnost.

Samo?

Promjena je bila duboka. Je li Duncan to shvatio? Boljela ju je spoznaja da on možda nikada neće prodrijeti do ove nove osobe.

Zar je to sve što je ostalo od moje ljubavi prema njemu?

Murbella se povuče pred svojim pitanjima, ne želeći odgovor.

Osjećala je da je odbija nešto što je zadiralo dublje nego što je ona bila spremna iskopavati.

Postojat će odluke koje ću morati donijeti, a kojima će ljubav samo smetati. Odluke koje ću morati donijeti su za Sestrinstvo, ne za mene. U tome leži moj strah.

Vratiše je neposredne potrebe. Udaljila je savjetnice obećavši im bol i smrt, ne nauče li se obuzdavati u novonastalim uvjetima.

Nadalje, časne majke je trebalo podučiti novoj vrsti diplomacije: uspjeti bez ičije pomoći – čak ni međusobne. S vremenom će sve to postati vrlo lako. Uvažene Priležnice uklopit će se u ponašanja Bene Gesserita. Jednoga dana više neće biti Uvaženih Priležnica; postojat će samo časne majke poboljšanih refleksa i povećanim znanjem o spolnosti.

Murbella je osjećala kako je proganjaju riječi koje je čula, ali koje nije prihvatila do ovog trenutka. “Stvari koje ćemo učiniti za opstanak Bene Gesserita nemaju granica.”

Duncan će primijetiti. Ne mogu to skrivati pred njim. Mentat se neće držati nepromjenjive zamisli o onome što sam bila prije agonije. On otvara svoj duh, kao što ja otvaram vrata. Ispitat će svoju mrežu. “Što sam ovog puta ulovio?”

Je li to ono što se dogodilo gospi Jessici? Druga sjećanja je Jessica nosila upredena u osnovu i potku dijeljenja. Murbella je jedan manji dio razmrsila i tako pokupila dio starijeg znanja.

Dama Jessica, heretik? Zlodjelo u službi?

Jessica je uronila u ljubav kao što je Odrade uronila u more, a valovi koji su iz toga proistekli zahvatili su sve osim Sestrinstva. Murbella osjeti kako je to odnosi tamo kamo nije željela poći. Grudi joj je stezala bol.

Duncan! Ohhh, Duncan! Ona uroni lice u ruke. **Dar pomogni mi. Što da učinim?**

Nikada ne postavljaš pitanje zašto si časna majka.

Moram! Napredak je jasno ucrtan u mom sjećaju, ali...

To je niz. Razmišljanje o tome kao o uzroku i posljedici odvraća ti pozornost od cjeline.

Tao?

Jednostavnije: ti si ovdje.

Druga sjećanja se vraćaju unatrag i unatrag i...

Zamisli njihove piramide – čvrsto spojene.

To su samo riječi!

Postoji li još uvijek tvoje tijelo?

Boli me, Dar. Ti više nemaš tijela i beskorisno je...

U različitim smo nišama. Boli koje ja osjećam, ti ne osjećaš.

Moje radosti nisu i tvoje.

Ne želim tvoje suosjećanje! Ohh, Dar! Zašto sam se rodila?

Jesi li se rodila da bi izgubila Duncana?

Dar molim te!

Pa rodila si se i sada znaš da nikada nije dosta. I tako si

postala Uvažena Priležnica. Što si drugo mogla? Još nije dovoljno?

Sada si časna majka. Misliš da je to dovoljno? Nikada nije dovoljno, sve dok si živa.

Želiš mi reći da uvijek trebam posezati za onim što je više od onoga što jesam.

Pih! Ne donosiš odluke na taj način. Zar ga nisi čula? Ne

razmišljaj; djeluj! Hoćeš li odabrati lakši put? Zašto bi trebala biti tužna što si se susrela s onim što je neizbježno? Ako je to sve što možeš spoznati, ograniči se na poboljšanje vrste!

Prokleta bila! Zašto si mi to učinila?

Što sam učinila?

Natjerala si me da vidim i samu sebe i svoje bivše sestre na ovaj način! Kakav način?

Prokleta bila! Znaš ti što mislim!

Kažeš prijašnje sestre?

Oh, ti si podmukla.

Sve časne majke su podmukle.

Nikada ne prestaješ s podukom!

Zar to radim?

Kako sam bila naivna! Pitati tebe što u stvari radiš.

Znaš to dobro, isto kao i ja. Čekamo sazrijevanje čovječanstva.

Tiranin mu je samo osigurao vrijeme za rast, a sada mu treba njega.

Kakve veze ima Tiranin s mojom boli?

Ti luda ženo! Jesi li stradala u agoniji?

Znaš da nisam!

Prestani se zaplitati u ono što je očito.

Oh, ti kučko!

Više mi se sviđa 'vještice'. A i jedno i drugo više volim nego

'kurvo'. Bene Gesserit i Uvažene Priležnice jedino se razlikuju u mjestu prodaje. Vi ste se udale za naše Sestrinstvo.

Naše Sestrinstvo?

Razmnožavate se zbog moći! Po čemu se to onda razlikuje od...

Ne izvrći stvari, Murbella! Drži se opstanka.

Nemoj mi reći da nisi imala moć.

Privremenu vlast nad ljudima, usredotočenu na opstanak.

Opet opstanak!

U Sestrinstvu koje potiče opstanak drugih. Poput udane žene koja rađa djecu.

Znači, sve se svodi na rađanje.

To je odluka koju donosiš u svoje ime: obitelj i ono što ide uz nju. Što čini život veselijim i donosi sreću?

Murbella se započne smijati. Zatim spusti ruke i otvori oči pa ugleda Bellonu koja je stajala pred njom i promatrala je.

“To je uvijek izazov za novu časnu majku”, reče Bellonda.

“Razgovor s Drugim sjećanjima. S kim ovoga puta? Dar?”

Murbella kimne.

“Ne vjeruj ničemu što ti one govore. Sve je to skup tradicija i činjenica, radije prosudi sama.”

To su bile i Odradine riječi. Gledaš očima mrtvaca prizore koji su davno minuli. Obično virenje kroz špijunku!

“U njima možeš izgubiti sate”, nastavi Bellonda. “Nastoji im se oduprijeti. Budi čvrsto na svom tlu. Jednu ruku za sebe, drugu za brod.”

Opet je bila tu! Prošlost primijenjena na sadašnjost. Kako bogatim čine Druga sjećanja svakodnevnog života!”

“Proći će”, utješno će Bellonda. “Nakon određenog vremena i s njima je isto kao i sa starim šešikom.” Spusti pred Murbellu izvješće.

Stari šešir! Jednu ruku za sebe, drugu za brod. Toliko toga rečeno idiomom.

Murbella se zavalila u visećem stolcu i skenirajući Bellondino izvješće iznenada se zamisli u Odradinom idiomu: ***Paučja kraljica u središtu moje mreže***. Mreža je u ovom trenutku možda bila pomalo izlizana, ali je još ***bih*** na svom mjestu i hvatala je sve što je trebalo provariti. Pritisneš pravi prekidač i Bell dotrči s opuštenom donjom vilicom, očekujući što će slijediti. Ključne riječi bile su arhiva i analiza.

Vidjevši Bellonda u tom svjetlu, Murbella shvati mudrost u načinu na koji ju je Odrade zaposlila, sa slabostima koje su bile jednako vrijedne koliko i snaga. Bellonda je, u svom karakterističnom stavu, još uvijek stajala na istome mjestu kad je Murbella završila izvješće. Murbella shvati da je Bellonda sve koji su je pozivali k sebi smatrala nedoraslima njihovom položaju, odnosno da sve te koji pozivaju arhivu iz beznačajnih razloga treba postaviti na pravo mjesto. Lakoumnost: Bellondina bete noire. Murbelli se to učini smiješnim. Skrivala je da se zabavlja dok uživa u Bellondi. S njom je trebalo postupati obzirno. Bez ičega što bi joj oduzimalo snagu. Sve što je željela reći iznosila je s nekoliko ukrasa, upravo toliko koliko je bilo potrebno za otkrivanje vlastitih zaključaka.

“Zabavlja te pozivati me?” upita Bellonda.

Još je oštija nego što je bila! Jesam li je pozvala? Ne s toliko riječi, ali ona zna kad je potrebna. Govori da naše sestre moraju biti modeli poniznosti. Vrhovna majka može biti što god želi, ali to nije dopušteno i ostatku Sestrinstva.

Murbella dodirne izvješće. “Početna točka.”

“Onda bi trebale započeti prije negoli tvoje prijateljice pronađu središte kom-očiju.” Bellonda utone u svoj pasostolac s povjerenjem.

“Tam dakako više nema, ali mogla bih poslati po Sheeanu.”

“Gdje je ona?”

“U brodu. Proučava zbirku crva u velikom spremištu; kaže da svaku od nas može naučiti kako upravljati njima.”

“To je vrijedno ako je istinito. Ostavimo je. A što je sa Scytaleom?”

“Još uvijek je na brodu. Tvoje prijateljice ga još nisu pronašle. Zastrli smo ga.”

“Ostavimo ga tako. On je dobar adut za cjenkanje. A one nisu

moje prijateljice, Bell. Kako su Rabin i njegovo društvo?”

“Udobno im je, ali su jako zabrinuti. Znaju da su Uvažene Priležnice ovdje.”

“Držite ih pod zastorom.”

“To je nesigurno. Glas je drukčiji, ali ja čujem Dar.”

“To je odjek u tvojoj glavi.”

Bellonda se iskreno nasmije.

“A sada, evo što trebaš proširiti među sestrama. Moramo to raditi s puno takta prikazujući se osobama kojima se dive i na koje se treba ugledati. ‘Vi, Uvažene Priležnice, možda nećete izabrati život kakav mi živimo, ali možete naučiti u čemu leži naša snaga’.”

“Ahhhhh.”

“Sve se svodi na vlasništvo. Uvažene Priležnice robuju okolnostima. ‘Želim to mjesto, tu sitnicu, tu osobu’. Uzmite što želite. Koristite to dok se ne zasitite.”

“Dok mi hodamo svojom stazom, diveći se cijelo vrijeme onome što vidimo.”

“A tu je i naš vlastiti tok. ‘Mi se lako ne predajemo. Bojimo se ljubavi i naklonosti! Biti samo svoj znači biti lakom na drugi način. Pogledajte što imam? Vi to ne možete dobiti, ako ne slijedite moje ponašanje!’ Nikada se nemojte tako ponašati prema Uvaženim Priležnicama.”

“Zar mi govoriš da ih trebamo voljeti?”

“Kako ćemo ih drukčije natjerati da nam se dive? U tome je bila Jessicina pobjeda. Kad je davala, davala je sve. Naši postupci su toliko toga prikrili, a tu je još i ta silna privlačnost: dati sve. To je neodoljivo.”

“Mi ne ulazimo tako lako u kompromise.”

“Kao ni Uvažene Priležnice.”

“To je proisteklo iz njihovog birokratskog podrijetla!”

“Ipak, postoji vježbalište za učenje hodanja po stazama najmanjeg otpora.”

“Zbunjuješ me. Da... Murbella.”

“Jesam li spomenula da bismo trebale sklapati kompromise?”

Sklapanje kompromisa nas slabi, a znamo i da postoje problemi koji se kompromisima ne mogu riješiti, odluke koje moramo donijeti bez obzira koliko one bile teške.”

“**Pretvarajući** se da ih volimo?”

“To je početak.”

“Bit će to krvav savez, to ujedinjenje Bene Gesserita i Uvažениh Priležnica.

“Predlažem obavljanje dijeljenja u što većem broju. Mogle bismo gubiti ljude dok Uvažene Priležnice budu učile.”

“Brak sklopljen na bojnom polju.”

Murbella ustane, razmišljajući o Duncanu koji se nalazio u nebrodu, sjećajući se broda onakvim kakvim ga je zadnji puta vidjela. Naposlijetku je bio dostupan svim njenim osjetilima. Komad čudnog postrojenja, čudesno groteskan. Surovo klupko izbočina i ispupčenja, bez ikakve vidljive svrhe. Teško je bilo zamisliti da se ta stvar uzdiže vlastitom snagom, onako golema kakva je bila, i da nestaje u svemiru.

Nestaje u svemiru!

Shvatila je obris Duncanovog mentalnog mozaika.

Dio koji se ne može pokrenuti! Usuglasi ga... Ne razmišljaj; učini to! Iznenada, sledivši se, spoznala je njegovu odluku.

46.

Kad odlučiš preuzeti sudbinu u svoje ruke, trenutak je kad se možeš slomiti Budi oprezna. Dopusti si iznenađenja. Kad stvaramo, uvijek na to djeluju i druge sile.

Darwi Odrade

Kreći se vrlo pažljivo”, upozorila ga je Sheeana.

Idaho je smatrao da ga ne treba upozoravati, ali joj je ipak bio zahvalan.

Nazočnost Uvažениh Priležnica na Kapitolu olakšalo mu je zadaću. Zbog njih su brodske proktorice i ostale stražarice bile živčane. Murbella je zapovjedivši zabranila svojim bivšim sestrama pristup brodu, ali svi su znali da je neprijatelj u blizini. Releji skenera prikazivali su prividno beskonačnu rijeku lakih jednosjeda koji su iskrcavali Uvažene Priležnice na uzletišta. Vidjelo se da je većina novo pristiglih bila zainteresirana za čudovišni ne-brod koji se tamo nalazio, ali nijedna nije ni pokušala prekršiti zapovijed Velike Uvažene Priležnice.

“Sve dok je živa”, promrmljao je Idaho kad su ga proktorice mogle čuti. “Tradicija im je smicanje svojih vođa kako bi ih same zamijenile. Kako se dugo Murbella može održati?”

Kom-oči su obavile posao umjesto njega. Znao je da će se njegovo mrmljanje proširiti brodom.

Ubrzo nakon toga do njegove radne sobe došla je Sheeana, želeći mu dati do znanja da se ne slaže s njegovim ponašanjem. “Što to pokušavaš učiniti, Duncan? Uznemiruješ ljude.”

“Vrati se svojim crvima!”

“Duncan!”

“Murbella igra opasnu igru! Sada samo ona stoji između nas i nesreće.

Već je ranije ukazao Murbelli na te svoje strahove. Ona nije bila nova za promatrače, ali je njeno ponavljanje sve, koji su ga čuli, učinilo živčanim – nadglednike kom-očiju u arhivi, stražu na brodu, sve. Osim Uvažениh Priležnica. Jer ih je Murbella držala podalje od Bellondine arhive.

“Bit će kasnije vremena za to”, rekla je.

Sheeana je shvatila mig. “Duncan, ili prestani hraniti naše strahove ili nam reci što nam je činiti. Ti si mentat. Djeluj za sve nas.”

Ahhhh, veliki mentat djeluje za sve nas.

“Jasno je ono što ti trebaš učiniti, ali to ne ovisi o meni. Ja ne mogu napustiti Murbellu.”

Ali me možete odvesti.

Sada je odluka ovisila o Sheeani. Napustila ga je kako bi započela svoju vlastitu vrstu promjena.

“Raspršenje nam je primjer.”

Do večeri je uspjela smiriti časne majke u brodu i rukom mu dala znak da mogu krenuti na sljedeći korak.

One će me slijediti!

Iako to nije namjeravala, Missionaria je već pripremila teren za Sheeanino preuzimanje vlasti. Većina sestara je dobro znala koju skrivena moć ona ima. Opasna je. Ali je ***ovdje***.

Neiskorištena je bila poput marionete s vidljivim koncima, koje nitko ne pridržava. To je bilo izazovno privlačno: ***mogao bih je natjerati na ples.***

Hraneći varku, on pozove Murbellu.

“Kad ću te vidjeti?”

“Duncan, molim te.” Čak je i na projekciji djelovala užurbano.

Imam posla. Znaš pod kakvim sam pritiskom. Izvući ću se za nekoliko dana.”

Projekcija je prikazivala kako se Uvažene Priležnice u pozadini mršte zbog čudnog ponašanja njihove predvodnice. Svaka časna majka mogla im je s lica pročitati što misle.

“Zar je Velika Uvažena Priležnica postala nježna? Pa, ono tamo vani je tek običan muškarac!”

Kad se isključio, Idaho izrazi misao koju svaki monitor na brodu odmah zabilježi. “Ona je u opasnosti! Zar nije svjesna toga?”

A sada Sheeana, sve ovisi o tebi.

Kod Sheeane je bio ključ za puštanje u pogon brodskog upravljačkog mehanizma. Mine su bile uklonjene. Nitko nije mogao uništiti brod u zadnjem trenutku aktivirajući skriveni eksploziv. Trebalo je brinuti samo o ljudskom tovaru. Posebno o Tegu.

Teg će shvatiti moj izbor. Ostali – Rabinova družina i Scytale – morat će pokušati s nama.

Futari, u svojim sigurnosnim kavezima, nisu ga zabrinjavali. Bili su zanimljive životinje, ali u ovom trenutku beznačajne. Iz tog istog razloga samo je usput pomislio i na Scytalea. Mali Tleilax je stalno pod budnom pažnjom stražara, koja nije slabila bez obzira što su i sami bili zabrinuti.

Otišao je na spavanje živčan, ali ta živčanost je imala pokriće koje je servirano psima-čuvarima u Arhivi.

Njegova dragocjena Murbella je u opasnosti.

I bila je u opasnosti, ali on ju nije mogao zaštititi.

Sada i je sama moja nazočnost za nju opasna.

Ustao je u zoru i vratio se u oružarnicu ranije započetom raspremanju tvornice oružja. Sheeana ga je tamo pronašla i zamolila da joj se pridruži u stražarskom odjelu.

Pozdravilo ih je desetak proktorica. Nije ga iznenadio njihov međusobni izbor vođe. Garimi. Čuo je za njen ispad na sinodu. Nepovjerljiva. Zabrinuta. Spremna na vlastito kockanje. Bila je to razborita žena. Govorilo se da se rijetko smije.

“Prepravile smo kom-oči u ovoj odaji”, reče Garimi, “prikazuju nas kao da smo usput svratile nešto prezalogajiti i kako te ispitujemo o oružju.”

Idaho osjeti bol u želucu, kao da ga je netko snažno udario. Bellini ljudi će ubrzo otkriti da se radi o simulaciji. Posebno glede njegove projekcije.

Garimi odmah odgovori na njegovo mrštenje. “Imamo saveznike u Arhivi.”

Sheeana se umiješa: “Ovdje smo jer bismo te, prije negoli pobjegnemo u ovom brodu, htjele upitati želiš li odustati.”

Iskreno se iznenadio.

Ostati ovdje?

O tome nije razmišljao. Murbella više nije bila njegova. Spona se u njoj prekinula, iako to ona još nije prihvatila. Učinit će to kad to prvi put od nje zatraže opasnosti po ciljeve Bene Gesserita. Za sada ga jednostavno izbjegava više nego što je nužno.

“Krećete u Raspršenje?” upita on, gledajući u Garimi.

“Sačuvat ćemo sve što možemo. Nekoć su to nazivali glasovanje nogama. Murbella potkopava Bene Gesserit.”

Imao je neizgovoreni razlog kojim bi ih, bio je uvjeren, pridobio. Neslaganje s Odradinim kockanjem.

Idaho duboko uzdahne. “Idem s vama.”

“Bez žaljenja!” upozori ga Garimi.

“To je glupo!” reče on, dajući oduška svojoj potisnutoj boli.

Garimi takav odgovor ne bi iznenadio da je došao od neke

sestre. Međutim, Idaho ju je šokirao i ona se nekoliko trenutaka oporavljala. Poštenje joj je izazvalo divljenje.

“Svakako je glupo. Žao mi je. Sigurno ne želiš ostati? Dugujemo ti da sam odlučiš.”

Benegesseritska sitničavost kad se radi o onima koji su im bili odani!

“Pridružit ću vam se.”

Bol vidljiva na njegovu licu bila je stvarna. Nije ju skrivao ni kad se vratio za svoju konzolu.

Ovaj mi je položaj dodijeljen.

Nije pokušavao sakriti svoje namjere kad je otkucao šifru za brodske ID sklopove.

Saveznici u Arhivu.

Sklopovi započinu svjetlucati na projekcijama – raznobojne pruge s prekinutom vezom u sustavima za let. Trebao je svega nekoliko trenutaka proučavanja da bi otkrio način za premoštenje tog prekida. Mentatsko opažanje bilo je spremno na to.

Umnožava se kroz jezgru!

Idaho se zavalio i započne iščekivati.

Uzlet je bio trenutak od kojeg čovjeku odzvanja u glavi i u kojem nema ničega, a prestalo je iznenada, kad su se dovoljno udaljili od površine i mogli aktivirati nul-polja i krenuti svemirskim prečacem. Idaho je promatrao svoju projekciju. Eno ih tamo: stari par u vrtu! Vidio je mrežu kako svjetluca ispred njih, muškarac je pokazivao na nju, osmjehujući se zadovoljno svojim okruglim licem. Kretali su se u prozirnoj presvlaci koja je otkrivala brodske sklopove iza njih. Mreža je postajala sve veća – nisu je tvorile crte već pruge deblje od projiciranih sklopova.

Čovjekove usne su oblikovale riječi, ali glas se nije čuo.

“Očekivali smo vas.”

Idahove ruke krenu do konzole, prsti se zgrčiše u kom-polju dohvaćajući željene elemente kontrole sklopova. Nije bilo vremena za uljepšavanje. Veliki prekid. Tijekom jedne sekunde našao se u jezgri. Odatle je bilo jednostavno uskladištiti čitave segmente. Na prvom mjestu bilo je upravljanje. Vidio je kako se mreža počinje tanjiti i izraz iznenađenja na muškarčevom licu. Zatim su na red došla nul-polja. Idaho osjeti kako brod lelujava ulazi u svemirski prečac. Mreža se skupi i postane izdužena, a dva promatrača se skратиše i stanjiše. Idaho izbriše sklopove za memoriju zvijezda, oslonivši se na vlastite podatke. Mreža i promatrači nestadoše.

Kako sam znao da će biti tamo?

Nije znao odgovor na to, ali njegova sigurnost je dolazila iz ponavljajućih vizija.

Sheeana nije podigla pogled kad ju je pronašao u privremenom odjelu za nadzor leta u stražarskim odajama. Bila je nagnuta nad ploču i zurila u nju zaprepašteno. Projekcija iznad nje pokazivala je da su izašli iz svemirskog prečaca. Idaho nije mogao prepoznati nijednu od zvjezdanih šara koje su se vidjele, ali to je i očekivao.

Sheeana se okrene oko sebe i zagleda u Garimi, koja je stajala iznad nje. “Izgubili smo sve pohranjene podatke!”

Idaho se kucne prstom po glavi. “Ne, nismo.”

“Treat će nam godine za vraćanje najosnovnijeg”, usprotivi se Sheeana. “Što se dogodilo?”

“Nalazimo se u neodređenom brodu u neodređenom svemiru”, odgovori Idaho. “Nije li to baš ono što smo željeli?”

47.

Nema tajne koja bi održala ravnotežu. Moraš osjećati valove.

Darwi Odrade

Prije negoli je shvatila što je Duncan odlučio, Murbella se osjećala kao da je prošao čitav vijek.

Da nestane u svemiru! I ostavi me!

Nepromjenjivi osjećaj za vrijeme koji je stekla tijekom agonije govorio joj je da je, otkad je postala svjesna njegovih namjera, prošlo tek nekoliko sekundi; no osjećala je da je to znala od samog početka.

Mora ga se zaustaviti!

Upravo je pružala ruku prema svojoj kom-ploči, kad Središnjica započne podrhtavati. Trešnja se nastavila u beskonačnost, a onda se sve polagano počelo smirivati.

Bellonda je bila na nogama. “Što...”

“Ne-brod na uzletištu upravo je odletio”, reče Murbella.

Bellonda posegne za kom-pločom, ali je Murbella zaustavi.

“Otišao je.”

Ne smije vidjeti moju bol.

“Ali tko...” Bellonda zašuti. Donijela je vlastitu procjenu zaključaka i spoznala isto što i Murbella.

Murbella uzdahne. Imala je na raspolaganju sve moguće kletve koje su se tijekom povijesti javile, ali nijednu nije željela uporabiti.

“Ručat ću u svojoj blagovaonici, sa savjetnicama; želim da i ti budeš nazočna”, reče Murbella. “Reci Duani da mi opet pripremi brudet od kamenica.”

Bellonda se spremala usprotiviti, ali je samo rekla: “Opet?”

“Zar se ne sjećaš da sam sinoć dolje jela sama?” Murbella opet

sjedne.

Vrhovna majka ima obveza.

Trebalo je izmijeniti izgled zemljovida, slijediti rijeke, pripitomiti Uvažene Priležnice.

Neki valovi će te oboriti, Murbella. Ali ti ćeš se vratiti i nastaviti. Sedam puta padneš, osam puta se podigneš. Uspijevaš održavati ravnotežu na nepoznatim površinama.

Znam, Dar: Svjesno sudjelovanje u tvom snu.

Bellonda je zurila u nju dok joj Murbella ne reče: “Sinoć za večerom sam natjerala svoje savjetnice da sjede udaljene od mene. To je bilo čudno – bila su samo dva stola u čitavoj blagovaonici.”

Zašto nastavljam taj glupi razgovor? Kakvo opravdanje imam za takvo čudno ponašanje?

“Pitalo smo se zašto nijednoj od nas nije dopušten ulaz u vlastitu blagovaonicu”, reče Bellonda.

“Da biste sve ostale žive! Ali trebala si vidjeti njihovu znatiželju. Čitala sam im s usana. Angelika je zabezeknuto rekla: “Ona jede neku vrstu gulaša. Čula sam kad je o tome razgovarala sa šefom. Zar nije prekrasan ovaj svijet koji smo stekle? Moramo kušati taj gulaš koji je naručila.”

“Kušati”, reče Bellonda. “Shvaćam.” Zatim: “Znaš, zar ne, da je Sheeana uzela Van Goghovo platno iz tvoje spavaonice?”

Zašto me to pogada?

“Primijetila sam da ga nema.”

“Rekla je da ga posuđuje za svoju sobu na brodu.”

Murbelline usne se stanjiše.

Prokleti bili Duncan i Sheeana! Teg, Scytale... svi su otišli i nije ih mogla slijediti. Ali mi još imamo axolotl-posude i Idahove stanice u našoj djeci. To nije isto... ali je približno isto. Misli da je

pobjegao!

“Jesi li dobro, Murbella?” Zabrinutost u Belinom glasu.

Upozoravala si me na surove stvari, Dar, a ja te nisam slušala.

“Kad završimo s jelom, odvest ću svoje savjetnice na inspekcijsko razgledanje Središnjice. Reci mojoj akolitkinji da želim jabukovaču prije spavanja.”

Bellonda izade mrmljajući. To joj je bilo već više slično.

Kamo me sada vodiš Dar?

Želiš vodiča? Obilazak tvoga života s vodičem. Zbog toga sam umrla?

Oni su odnijeli i Van Gogha!

Zar će ti to nedostajati?

Zašto su ga odnijeli, Dar?

Te riječi pozdravi sarkastičan smijeh i Murbelli je bilo iskreno drago što ga nitko nije čuo.

Zar ne možeš prepoznati njene namjere?

Plan Missionarie!

Oh, više od toga. To je sljedeća etapa: Muad' Dib Tiraninu, Tiranin Uvažnim Priležnicama, Uvažene Priležnice nama, mi Sheeani... Sheeana – čemu? Zar ne vidiš? Ta stvar ti je na vrhu jezika u tvojim mislima. Prihvati je kao što bi progutala neko gorko piće.

Murbella se strese.

Shvaćaš? Gorki lijek Sheeanine budućnosti? Nekoć smo mislile da svi lijekovi moraju biti gorki – inače nisu dobri Slatko nema snagu izlječenja.

Mora li se to dogoditi, Dar?

Neke će taj lijek ugušiti Preživjeli bi mogli stvoriti zanimljive uzorke.

48.

Uparene suprotnosti određuju tvoje žudnje, a te žudnje te zarobljavaju.

Zensunni

Namjerno si ih pustio da pobjegnu, Daniel!”

Starica je brisala ruke po zaprljanoj prednjici svoje vrtne pregače. Bilo je ljetno jutro u vrtu, cvijeće je cvjetalo, ptice se dozivale na obližnjem drveću. Nebo se činilo zamagljenim sa žutim zrakama na obzoru.

“Ma hajde, Marty, nije bilo namjerno”, odgovori Daniel. On skine svoj okrugli pljosnati šešir i, i prije negoli ga vrati na njegovo mjesto, počese se po gustoj, čekinjastoj sijedoj kosi. “Iznenadio me je. Znao sam da nas vidi, ali nisam mislio da vidi i mrežu.”

“A ja sam za njih odabrala jedan tako lijep planet”, požali se Marty. “Jedan od najboljih. Bio bi pravi izazov za njihove sposobnosti.” “Nema smisla jamrati”, pomirljivo će Daniel. “Sada se nalaze tamo gdje ih ne možemo dotaknuti. Jako se rasuo, a nadao sam se da ću ga lako uhvatiti.”

“S njima je i jedan gospodar Tleilaxa”, nastavi Marty. “Ugledala sam ga kada su se našli ispod mreže. Jako mi se sviđalo što mogu proučiti još jednog gospodara.”

“Ne vidim zašto. Uvijek nam samo zvižde, uvijek nas tjeraju da ih stišavamo. Ne volim tako postupati s gospodarima. Da to nije za njihovo...”

“Oni nisu bogovi, Daniele.”

“Nismo ni mi.”

“I dalje mislim da si im dopustio bijeg. Nestrpljivo želiš

potkresati svoje ruže!”

“Ali, molim te, što bi uopće imala reći tom gospodaru?” upita Daniel.

“Namjeravala sam se malo našaliti kad bi upitao tko smo mi. Oni to uvijek pitaju. Namjeravala sam reći: A što ste očekivali? Boga s dugom bradom?”

Daniel zahihoe. “To bi bilo zabavno. Teško im je prihvatiti da Liceigrači mogu biti neovisni o njima.”

“Ne vidim zašto. To je prirodna posljedica. Dali su nam moć upijanja nepreglednih sjećanja i iskustva drugih ljudi. Prikupi ih dovoljno, i...

“Radi se o osobama koje uzimamo. Marty.”

“Koješta. Gospodari su trebali znati da ćemo ih jednoga dana dovoljno prikupiti kako bismo mogli donositi vlastite odluke o vlastitoj budućnosti.”

“I njihovoj?”

“Oh, ispričala bih mu se nakon što bih ga postavila na njegovo mjesto. Toliko toga možeš postići upravljajući drugima. Zar nisam u pravu, Daniel?”

“Marty, čim vidim taj izraz na tvom licu, odmah odlazim obrezivati svoje ruže.” On se vrati nizu grmova zelenih listova i crnih cvjetova, velikih poput njegove glave.

Marty vikne za njim: “Prikupi dovoljan broj ljudi i dobivaš veliko klupko znanja, Daniel! To je ono što bih mu rekla. A i te benegesseritkinje u tom brodu! Rekla bih im koliko ih imam. Jesi li ikada primijetio kako se osjećaju otuđeno kad ih promatramo?”

Daniel se nagne nad svoje crne ruže.

Zurila je za njim s prstom na usnama.

“A da ne spominjem mentate”, reče on. “Na tom brodu su bila

dva – oba gole. Želiš li se s njima poigrati?”

“Gospodari su uvijek i njih pokušavali nadzirati”, odgovori ona.

“Ovaj gospodar će zapasti u probleme pokuša li se nametnuti onom odraslom”, reče Daniel, odsjekavši uz tlo jedan izdanak iz korijena stabljike svojih ruža. “Oh, ova je baš lijepa.”

“Mentati, također”, dovikne mu Marty. “Rekla sam im. Ne vrijede ni pišljiva boba.”

“Boba? Najvjerojatnije to nisu razumjeli, Marty. Časne majke da, ali ne i taj veliki mentat. Nije se još toliko vratio u prošlost.”

“Znaš li čemu si dopustio bijeg, Daniele?” upita ona, prišavši mu. “Taj gospodar je imao nulentropsku cijev u grudima. Također punu stanica gola!”

“Vidio sam je.”

“Zato si ih pustio da pobjegnu!”

“Nisam ih pustio.” Njegove velike škare za obrezivanje započele su obavljati svoj posao. “Gole. On im je dobrodošao.”

Chita(m) 11/2012

Pogovor

I ova je knjiga posvećena Bev; prijateljici, ženi, nesebičnoj pomagačici i osobi koja joj je dala naslov: Posveta je posmrtna i donje riječi, napisane sljedećeg dana nakon njene smrti, trebale bi vam ponešto reći o njenom nadahnuću.

Ne postoji ništa u mom zajedničkom životu s Bev što bih želio zaboraviti, pa čak ni skladan trenutak njene smrti. Toga mi je trenutka dala najljepši dar njene ljubavi, mirno govoreći bez straha i suza o odlasku, smirujući time moje vlastite strahove. Postoji li veći dar od pokazivanja da se ne treba bojati smrti?

Na službenoj smrtovnici se moglo pročitati: Beverly Ann Stuart Forbes Herbert, rođena 20. listopada 1926. u Seattleu, Washington; umrla 7. veljače 1984. u 17.05 u Kawaloa, Maui. Znam da je to točno toliko službeno, koliko bi to ona podnijela. Morao sam joj obećati da neće biti uobičajenog sprovoda “s propovijedi i izloženim tijelom”. Kao što je rekla: “Doduše, u tom tijelu mene više neće biti, ali ono ipak zaslužuje više poštovanja od običnog pokazivanja”.

Inzistirala je da poslije kremiranja ne poduzimam ništa, već samo prospem pepeo po njenoj voljenoj Kawaloaji “gdje sam osjetila tako mnogo mira i ljubavi”. Jedini obred – prijatelji i voljeni, nazočni prosipanju njenog pepela, pjevat će “Bridge Over Troubled Water”. Znala je da neće sve proći bez suza, kao što i sada teku dok ispisujem ove riječi, ali zadnjih njenih dana smatrala je suze nepotrebnim. Suze su za nju bile ostatak našeg životinjskog podrijetla. Pas zavija po gubitku svoga vlasnika.

Još jedan dio njene svijesti obilježio je njen život: Duh. Ne u nekom sladunjavom vjerskom osjećaju ili u nečem spiritualističkom što

bi se povezalo s tom riječi. Za Bev je to bila svjetlost koja je iz žive svijesti padala na sve koje bi susretala. Zato mogu reći, unatoč svoje duboke žalosti, da mi je zbog te ljubavi, koju mi je poklanjala i koju još uvijek osjećam, duša ispunjena radošću. Čak ni ta silna tuga zbog njene smrti nije prevelika cijena za ljubav koju smo dijelili.

Njen izbor pjesme koju smo pjevali pri prosipanju pepela vraća me malo u prošlost kad smo često drugima govorili – ona je moj most, a ja njen. Izvadak je iz našeg života.

Zajednički život smo započeli obredom pred duhovnikom u Seattleu 20. lipnja 1946. Svoj medeni mjesec proveli smo u vatrogasnoj promatračnici na vrhu Kelley Butte u Nacionalnom parku Snoqualmie. Naš prostor je bio velik četiri kvadratna metra nadstvođen s pet kvadratna metra velikom kupolom, od čega je najveći dio bio zauzet protupožarnim tragačem s kojim bismo locirali svaki trag dima kojeg bismo ugledali.

U tom prenatrpanom okruženju s Victrolom na opruge i dva prijenosna pisaća stroja, koji su našli svoje mjesto na jedinom stolu, složili smo obrazac našeg zajedničkog života: rad na glazbi, pisanju i drugim životnim radostima.

Ne može se reći da smo uvijek osjećali ushićenje. Daleko od toga. Imali smo trenutaka dosade, suza i boli. Ali uvijek je bilo trenutaka za smijeh. Čak i pri kraju, Bev se često smiješila govoreći mi da ja najbolje namještam njene jastuke, pomažem masažom njenim bolnim leđima ili činim sve potrebno što ona sama ne bi mogla.

Tijekom njenih posljednjih dana nije dopuštala nikome drugome osim meni da je taknu. Jer naš nas je bračni život tako međusobno povezo i stvorio takvo povjerenje, da je često govorila da ja smijem činiti sve što bi ona sama činila. Mislim tu na intimnu njegu, njegu koju treba pružati djetetu, a da ona ne osjeti povredu dostojanstva. Kad bih je

dignuo u svoje ruke, da bih je ugodnije namjestio ili okupao, Bev bi me uvijek rukama zagrlila i često prislonila svoju glavu uz mene.

Teško mi je bilo kome opisati tu radost, ali uvjeravam vas bila je prisutna. Radost duše. Radost života čak i uz lice smrti. Kad je umirala njena je ruka bila u mojoj, a nazočni liječnik, sa suzama u očima, rekao je nešto što sam ja i mnogi drugi govorili o njoj.

“Bila je oličenje vrline.”

Mnogi od onih koji su primjećivali tu vrlinu, nisu je razumijevali. Sjećam se predvečerja kad smo u ulazili u bolnicu pred rođenje našeg prvog sina. Smijali smo se. Službeno osoblje nas je promatralo s neodobravanjem. Porod je bolan i opasan. Neke žene i umru pri porodu. Zašto se ti ljudi smiju?

Mi smo se smijali jer nas je iščekivanje novog života, dijela nas oboje, ispunjavalo radošću. Smijali smo se, jer se porod trebao dogoditi u bolnici sagrađenoj namjesto bolnice u kojoj je Bev rođena. Koji čudesan slijed.

Naš je smijeh bio zarazan pa su nam se svi koje smo sretali na našem putu do sobe razdragano smiješili. Neodobravanje se pretvorilo u pohvalu. Smijeh je bio njena odlika u trenucima stresa.

Smijala se također i svemu novom. Sve što je srela iznova je pobuđivalo njena osjetila. Bev je bila pomalo naivna što je bio, na neki svoj način, jedan oblik profinjenosti. U svakome i svačemu pokušavala je pronaći nešto dobro. Rezultat toga je bilo izazivanje jednakog odgovora kod svih ostalih.

“Osveta je za djecu”, govorila je. “Žele je samo nedorasli ljudi.”

Bila je poznata po tome što je pozivala ljude koji bi je povrijedili i zauzimala se da razriješe nesuglasice. “Budimo prijatelji.” Ni jedno saučešće, koje sam primio nakon njene smrti, nije me iznenadilo.

Tipično za nju je bilo i to da me je zatražila da nazovem

radiologa, čije je liječenje 1974. godine bilo neposredni uzrok njene smrti, i zahvalim mu “što mi je omogućio tih prekrasnih deset godina. Moram biti sigurna da shvaća da ja znam da je učinio sve što je mogao za mene dok sam umirala od raka. Svoje je mogućnosti doveo do granica i željela bih mu izraziti svoju zahvalnost. “

Zar je čudno što, kad se s radošću osvrnem unatrag na naše zajedničke godine, ne nalazim riječi kojima bih to mogao opisati? Zar je čudno što ne želim, ili nemam potrebu, zaboraviti svaki trenutak tog zajedničkog života? Većina ostalih tek je dodirnula rub njena života. Ja sam ga dijelio s njom na najintimniji način i sve što je činila jačalo me je. Ne bih uspijevaobavljati sve to što su tijekom zadnjih deset godina njenog života nužnosti tražile od mene, i hrabriti je, da ona prijašnjih godina nije davala sve od sebe, ne tražeći ništa zauzvrat. Smatram to svojom velikom srećom i najljepšom povlasticom.

Frank Herbert

Port Townsend, WA

6. travnja 1984.